

Dokument ten służy wyłącznie do celów informacyjnych i nie ma mocy prawnej. Unijne instytucje nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jego treść. Autentyczne wersje odpowiednich aktów prawnych, włącznie z ich preambułami, zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i są dostępne na stronie EUR-Lex. Bezpośredni dostęp do tekstów urzędowych można uzyskać za pośrednictwem linków zawartych w dokumencie

► **B** POROZUMIENIE USTANAWIAJĄCE ŚWIATOWĄ ORGANIZACJĘ HANDLU

(Dz.U. L 336 z 23.12.1994, s. 3)

zmienione przez:

		Dziennik Urzędowy		
		nr	strona	data
► <u>M1</u>	Protokół zmieniający Porozumienie z Marakeszu ustanawiające Światową Organizację Handlu	L 284	3	30.10.2015
► <u>M2</u>	Protokół zmieniający Porozumienie z Marrakeszu ustanawiające Światową Organizację Handlu Porozumienie w sprawie subsydiów dla rybołówstwa	L 148	3	8.6.2023

POROZUMIENIE USTANAWIAJĄCE ŚWIATOWĄ ORGANIZACJĘ HANDLU

STRONY NINIEJSZEGO POROZUMIENIA,

UZNAJĄC, iż ich stosunki w dziedzinie handlu i przedsięwzięć gospodarczych powinny zmierzać do podniesienia standardu życia, zapewnienia pełnego zatrudnienia oraz wysokiego i stale rosnącego poziomu dochodów realnych i efektywnego popytu, jak również rozwoju produkcji i handlu towarami i usługami przy optymalnym wykorzystaniu światowych zasobów zgodnie z celami trwałego rozwoju, mając przy tym na względzie ochronę i zachowanie środowiska i zwiększenie środków na realizację tego celu zgodnie z ich potrzebami na różnych poziomach rozwoju gospodarczego,

UZNAJĄC ponadto, że potrzebne są skuteczne wysiłki w celu zapewnienia, by kraje rozwijające się, a zwłaszcza najmniej rozwinięte spośród nich, mogły uzyskać taki udział we wzroście handlu międzynarodowego, jaki odpowiada potrzebom ich rozwoju gospodarczego,

PRAGNĄC przyczynić się do realizacji tych zamierzeń przez przystępowanie do wzajemnych i wspólnie korzystnych przedsięwzięć zmierzających do znacznego obniżenia taryf celnych i innych barier w handlu oraz do usunięcia dyskryminacyjnego traktowania w międzynarodowych stosunkach handlowych,

POSTANAWIAJĄC zatem rozwinąć zintegrowany, skuteczniejszy i trwały wielostronny system handlowy, obejmujący Układ ogólny w sprawie taryf celnych i handlu, wyniki poprzednich starań o liberalizację handlu oraz wszystkie rezultaty Rundy Urugwajskiej wielostronnych negocjacji handlowych,

ZDECYDOWANE zachować podstawowe zasady i sprzyjać realizacji celów przyświecających wielostronnemu systemowi handlowemu,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

Artykuł I

Ustanowienie Organizacji

Niniejszym ustanawia się Światową Organizację Handlu (zwaną dalej WTO).

Artykuł II

Zakres działania WTO

1. WTO będzie stanowić wspólne ramy instytucjonalne dla stosunków handlowych, utrzymywanych między jego Członkami, w sprawach dotyczących porozumień i związanych z nimi instrumentów prawnych zawartych w załącznikach do niniejszego porozumienia.

2. Porozumienia i związane z nimi instrumenty prawne zawarte w załącznikach 1, 2 i 3 (zwane dalej „Wielostronnymi porozumieniami handlowymi”) stanowią integralne części niniejszego porozumienia, wiążące dla wszystkich Członków.

3. Porozumienia i związane z nimi instrumenty prawne zawarte w załączniku 4 (zwane dalej „Fakultatywnymi porozumieniami handlowymi”) stanowią również część porozumienia dla tych Członków, którzy je przyjęli, i są dla tych Członków wiążące. Porozumienia zawarte w załączniku 4 nie stwarzają ani obowiązków, ani praw dla Członków, którzy ich nie przyjęli.

▼ B

4. Układ ogólny w sprawie taryf celnych i handlu 1994 wymieniony w załączniku 1A (zwany dalej GATT 1994) jest pod względem prawnym odrębny od Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu z dnia 30 października 1947 r., dołączonego do Aktu końcowego przyjętego na zakończenie drugiej sesji Komitetu Przygotowawczego Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie handlu i zatrudnienia, z późniejszymi korektami, poprawkami lub zmianami (zwanego dalej GATT 1947).

*Artykuł III***Funkcje WTO**

1. WTO będzie ułatwiać wprowadzenie, stosowanie i funkcjonowanie niniejszego porozumienia i Wielostronnych porozumień handlowych, sprzyjać realizacji ich celów, a także stworzy ramy wprowadzania, stosowania i funkcjonowania Fakultatywnych porozumień handlowych.

2. WTO będzie stanowić forum negocjacji dotyczących wielostronnych stosunków handlowych jego Członków w dziedzinach objętych porozumieniami wymienionymi w załącznikach do niniejszego porozumienia. WTO może również stanowić forum dla dalszych negocjacji pomiędzy Członkami w sprawie wielostronnych stosunków handlowych oraz stanowić ramy dla wdrażania wyników tych negocjacji, o czym może zdecydować Konferencja Ministerialna.

3. WTO będzie administrować Uzgodnieniem w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów (zwanym dalej Uzgodnieniem o rozstrzygnięciu sporów lub DSU), zawartym w załączniku 2 do niniejszego porozumienia.

4. WTO będzie administrować Mechanizmem przeglądu polityki handlowej (zwanym dalej TPRM), zawartym w załączniku 3 do niniejszego porozumienia.

5. W celu osiągnięcia większej spójności w formułowaniu globalnej polityki gospodarczej WTO będzie współpracować według właściwości z Międzynarodowym Funduszem Walutowym oraz z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju i jego afiliowanymi agendami.

*Artykuł IV***Struktura WTO**

1. Powołana będzie Konferencja Ministerialna złożona z przedstawicieli wszystkich Członków, która będzie zbierała się przynajmniej raz na dwa lata. Konferencja Ministerialna będzie realizowała funkcje WTO i podejmowała w tym celu odpowiednie działania. Konferencja Ministerialna będzie uprawniona do podejmowania decyzji we wszystkich sprawach związanych z Wielostronnymi porozumieniami handlowymi na wniosek Członka, przy zachowaniu wymogów co do trybu podejmowania decyzji przewidzianych w niniejszym porozumieniu oraz w odpowiednim Wielostronnym porozumieniu handlowym.

▼ B

2. Powołana będzie Rada Generalna złożona z przedstawicieli wszystkich Członków, która będzie zbierała się w miarę potrzeby. Rada Generalna będzie pełniła funkcje Konferencji Ministerialnej w przerwach między jej sesjami. Rada Generalna będzie też wykonywała czynności przypisane jej niniejszym porozumieniem. Rada Generalna ustanowi swój regulamin postępowania oraz będzie zatwierdzać regulaminy postępowania komitetów, o których mowa w ustępie 7.

3. Rada Generalna będzie zbierała się w miarę potrzeby w celu wykonywania czynności Organu Rozstrzygania Sporów, przewidzianego w Uzgodnieniu o rozstrzyganiu sporów. Organ Rozstrzygania Sporów może mieć swego własnego przewodniczącego i ustanowi taki regulamin postępowania, jaki uzna za konieczny dla spełniania tych czynności.

4. Rada Generalna będzie zbierała się w miarę potrzeby w celu wykonywania czynności Organu Przeglądu Polityki Handlowej przewidzianego w TPRM. Organ Przeglądu Polityki Handlowej może mieć swego własnego przewodniczącego i ustanowi taki regulamin postępowania, jaki uzna za konieczny dla spełniania tych czynności.

5. Powołana będzie Rada do spraw Handlu Towarami, Rada do spraw Handlu Usługami oraz Rada do spraw Handlowych Aspektów Praw Własności Intelektualnej (zwana dalej Radą do spraw TRIPS), które będą działały pod ogólnym kierownictwem Rady Generalnej. Rada do spraw Handlu Towarami będzie nadzorowała funkcjonowanie Wielostronnych porozumień handlowych wymienionych w załączniku 1A. Rada do spraw Handlu Usługami będzie nadzorowała funkcjonowanie Układu ogólnego w sprawie handlu usługami (dalej zwanego GATS). Rada do spraw Handlowych Aspektów Praw Własności Intelektualnej będzie nadzorowała funkcjonowanie porozumienia w sprawie handlowych aspektów własności intelektualnej (zwanego dalej Porozumieniem w sprawie TRIPS). Rady te będą pełniły funkcje wyznaczone dla nich odpowiednimi porozumieniami i przez Radę Generalną. Ustanowią one swoje regulaminy postępowania podlegające zatwierdzeniu przez Radę Generalną. Członkostwo w tych Radach będzie otwarte dla przedstawicieli wszystkich Członków. Rady te będą zbierały się w miarę potrzeby w celu wypełniania swoich funkcji.

6. Rada do spraw Handlu Towarami, Rada do spraw Handlu Usługami oraz Rada do spraw TRIPS mogą w miarę potrzeby ustanawiać swoje organy pomocnicze. Organy te ustanowią swoje regulaminy postępowania podlegające zatwierdzeniu przez odpowiednie Rady.

7. Konferencja Ministerialna powoła Komitet do spraw Handlu i Rozwoju, Komitet do spraw Ograniczeń Wprowadzanych dla Ochrony Bilansu Płatniczego oraz Komitet do spraw Budżetu, Finansów i Administracji, które będą pełniły funkcje przewidziane dla nich niniejszym porozumieniem i Wielostronnymi porozumieniami handlowymi oraz wszelkie dodatkowe funkcje wyznaczone dla nich przez Radę Generalną, oraz może ustanowić dodatkowe Komitety o takich zakresach czynności, jakie uzna za stosowne. W zakres funkcji Komitetu do spraw Handlu i Rozwoju będą wchodzić okresowe przeglądy specjalnych postanowień wielostronnych porozumień handlowych działających na korzyść Członków - krajów najmniej rozwiniętych i występowanie do Rady Generalnej o podjęcie odpowiednich działań. Członkostwo w tych Komitetach jest otwarte dla przedstawicieli wszystkich Członków.

▼ B

8. Organy przewidziane Fakultatywnymi porozumieniami handlowymi będą wypełniały funkcje przewidziane dla nich tymi porozumieniami i będą działały w ramach instytucjonalnych WTO. Organy te będą regularnie informować Radę Generalną o swojej działalności.

*Artykuł V***Stosunki z innymi organizacjami**

1. Rada Generalna podejmie odpowiednie kroki dla ustanowienia efektywnej współpracy z innymi organizacjami międzyrządowymi, których działalność ma związek z funkcjami WTO.

2. Rada Generalna może podjąć odpowiednie działania dotyczące prowadzenia konsultacji i współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się sprawami powiązаныmi z działalnością WTO.

*Artykuł VI***Sekretariat**

1. Ustanawia się Sekretariat WTO (zwany dalej Sekretariatem), kierowany przez Dyrektora Generalnego.

2. Konferencja Ministerialna mianuje Dyrektora Generalnego i ustawni przepisy regulujące uprawnienia, obowiązki, warunki zatrudnienia i kadencję Dyrektora Generalnego.

3. Dyrektor Generalny będzie mianował członków personelu Sekretariatu i ustalał ich obowiązki oraz warunki zatrudnienia zgodnie z przepisami przyjętymi przez Konferencję Ministerialną.

4. Obowiązki Dyrektora Generalnego i personelu Sekretariatu będą miały charakter ściśle międzynarodowy. Wypełniając swoje obowiązki Dyrektor Generalny i personel Sekretariatu nie będą zabiegać o instrukcje ani stosować się do instrukcji jakiegokolwiek rządu, ani jakiegokolwiek władzy spoza WTO. Powstrzymają się od jakichkolwiek działań, które mogą wywrzeć negatywny wpływ na ich status jako funkcjonariuszy międzynarodowych. Członkowie WTO będą uznawać międzynarodowy charakter obowiązków Dyrektora Generalnego i personelu Sekretariatu i nie będą ubiegać się o wpływ na wykonywanie przez nich tych czynności.

*Artykuł VII***Budżet i składki członkowskie**

1. Dyrektor Generalny będzie przedstawiał Komitetowi Budżetu, Finansów i Administracji projekt budżetu rocznego i sprawozdanie finansowe WTO. Komitet Budżetu, Finansów i Administracji będzie dokonywał oceny projektu budżetu rocznego i sprawozdania finansowego, przedstawionych przez Dyrektora Generalnego, i proponował stosowne zalecenia Radzie Generalnej. Projekt budżetu rocznego będzie podlegał zatwierdzeniu przez Radę Generalną.

2. Komitet Budżetu, Finansów i Administracji będzie przedstawiał Radzie Generalnej projekty przepisów finansowych, wśród nich postanowienia ustalające:

a) wielkość składek wnoszonych przez Członków na pokrycie kosztów WTO oraz

▼ B

b) środki, jakie mają być podjęte wobec Członków zalegających z wpłatami.

Przepisy finansowe będą oparte, o ile to będzie możliwe, na przepisach i praktykach GATT 1947.

3. Rada Generalna będzie zatwierdzać przepisy finansowe i projekt budżetu rocznego większością dwóch trzecich głosów, stanowiącą ponad połowę Członków WTO.

4. Każdy Członek będzie bezzwłocznie dokonywać na rzecz WTO wpłaty swego udziału w kosztach, zgodnie z przepisami finansowymi przyjętymi przez Radę Generalną.

*Artykuł VIII***Status WTO**

1. WTO będzie posiadać osobowość prawną i uzyska od każdego ze swych Członków taką zdolność prawną, jaka może być konieczna do wykonywania jej funkcji.

2. WTO uzyska od każdego ze swych Członków takie przywileje i immunitety, jakie są konieczne do wykonywania jej funkcji.

3. Funkcjonariusze WTO i przedstawiciele jej Członków również uzyskają od każdego z Członków takie przywileje i immunitety, jakie są konieczne do niezależnego wykonywania ich funkcji związanych z WTO.

4. Przywileje i immunitety, które mają być przyznane przez Członków dla WTO, jej funkcjonariuszom i przedstawicielom Członków, będą podobne do przywilejów i immunitetów przewidzianych w Konwencji o przywilejach i immunitetach organizacji wyspecjalizowanych, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 21 listopada 1947 r.

5. WTO może zawrzeć porozumienie w sprawie swojej siedziby.

*Artykuł IX***Podjęcie decyzji**

1. WTO będzie kontynuowała praktykę podejmowania decyzji w drodze consensusu, stosowaną w ramach GATT 1947 ⁽¹⁾. Jeżeli decyzja nie może być podjęta w drodze consensusu, sprawa będąca przedmiotem decyzji będzie rozstrzygana w drodze głosowania, chyba że przepisy stanowią inaczej. Na sesjach Konferencji Ministerialnej i Rady Generalnej każdy Członek WTO będzie miał jeden głos. Wspólnoty Europejskie, korzystając ze swego prawa głosu, będą miały liczbę głosów równą liczbie ich państw członkowskich będących członkami WTO ⁽²⁾. Jeżeli w niniejszym porozumieniu lub w odpowiednim Wielostronnym porozumieniu handlowym nie przewidziano inaczej, decyzje Konferencji Ministerialnej oraz Rady Generalnej będą podejmowane większością oddanych głosów ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Przyjmuje się, że dany organ podjął decyzję w drodze consensusu w sprawie przedłożonej mu do rozpatrzenia, jeżeli żaden z Członków obecnych na posiedzeniu, na którym podejmowana jest decyzja, nie sprzeciwi się formalnie proponowanej decyzji.

⁽²⁾ Liczba głosów Wspólnot Europejskich i ich państw członkowskich w żadnym przypadku nie może przekraczać liczby państw członkowskich Wspólnot Europejskich.

⁽³⁾ Decyzje Rady Generalnej działającej w charakterze Organu Rozstrzygania Sporów będą podejmowane tylko zgodnie z postanowieniami ustępu 4 artykułu 2 Uzgodnienia o rozstrzyganiu sporów.

▼ B

2. Konferencja Ministerialna i Rada Generalna będą mieć wyłączne uprawnienia dokonywania interpretacji niniejszego porozumienia oraz Wielostronnych porozumień handlowych. W przypadku interpretacji jakiegokolwiek Wielostronnego porozumienia handlowego zawartego w załączniku 1 będą one wykonywały takie uprawnienia na podstawie zalecenia Rady nadzorującej działanie odnośnego porozumienia. Decyzja przyjmująca interpretacje będzie podejmowana większością trzech czwartych Członków. Postanowienia niniejszego ustępu nie będą wykorzystywane w sposób naruszający postanowienia artykułu X w sprawie dokonywania poprawek.

3. W wyjątkowych okolicznościach Konferencja Ministerialna może zawiesić zobowiązanie nałożone na Członka przez niniejsze porozumienie lub przez jakiegokolwiek Wielostronne porozumienie handlowe, pod warunkiem że taka decyzja uzyska aprobatę trzech czwartych⁽¹⁾ Członków, o ile niniejszy ustęp nie stanowi inaczej.

a) Wniosek o zawieszenie, dotyczący niniejszego porozumienia, powinien być skierowany do Konferencji Ministerialnej w celu rozpatrzenia zgodnie z praktyką podejmowania decyzji w drodze consensusu. Konferencja Ministerialna wyznaczy termin nie przekraczający dziewięćdziesięciu dni w celu rozpatrzenia sprawy. Jeżeli w tym okresie consensus nie zostanie osiągnięty, decyzja w sprawie zawieszenia zobowiązań będzie podjęta większością trzech czwartych Członków.

b) Wniosek o zawieszenie, dotyczący Wielostronnych porozumień handlowych zawartych w załącznikach 1A lub 1B, lub 1C i załącznikach do nich, powinien być skierowany najpierw odpowiednio do Rady do spraw Handlu Towarami, Rady do spraw Handlu Usługami lub Rady do spraw TRIPS w celu rozpatrzenia w terminie nie przekraczającym dziewięćdziesięciu dni. Po upływie tego terminu właściwa Rada przedstawi sprawozdanie Konferencji Ministerialnej.

4. Decyzja Konferencji Ministerialnej przyznająca zawieszenie będzie stwierdzała wyjątkowe okoliczności uzasadniające taką decyzję, zasady i warunki stosowania zawieszenia oraz termin upływu jego ważności. Każde zawieszenie przyznane na okres dłuższy niż jeden rok będzie poddane przeglądowi przez Konferencję Ministerialną nie później niż rok po jego udzieleniu, a następnie w każdym kolejnym roku aż do jego wygaśnięcia. W trakcie każdego przeglądu Konferencja Ministerialna zbada, czy szczególne okoliczności uzasadniające zawieszenie nadal istnieją oraz czy spełnione zostały zasady i warunki, którymi obwarowano takie zawieszenie. Na podstawie dorocznego przeglądu Konferencja Ministerialna może przedłużyć, zmienić lub zakończyć zawieszenie.

5. Decyzje podjęte w oparciu o jakiegokolwiek z Fakultatywnych porozumień handlowych, w tym jakiegokolwiek decyzje interpretacyjne i zawieszenia, będą objęte postanowieniami tego porozumienia.

⁽¹⁾ Decyzja w sprawie zawieszenia zobowiązań, podjęta w związku z okresem przejściowym lub okresem stopniowego wprowadzania w życie postanowień, z których Członek wnioskujący nie wywiązał się w wyznaczonym terminie, może być podjęta jedynie w drodze consensusu.

*Artykuł X***Poprawki**

1. Każdy Członek WTO może wnieść propozycje poprawki do postanowień niniejszego porozumienia lub Wielostronnych porozumień handlowych wymienionych w załączniku 1 poprzez skierowanie takiej propozycji do Konferencji Ministerialnej. Rady wymienione w ustępie 5 artykułu IV mogą również przedstawiać Konferencji Ministerialnej propozycje dokonania poprawek w odpowiednim porozumieniu handlowym wymienionym w załączniku 1, którego funkcjonowanie nadzorują. Decyzja Konferencji Ministerialnej o skierowanie proponowanej poprawki do akceptacji Członków będzie wymagała konsensusu przez okres dziewięćdziesięciu dni od formalnego przedłożenia tej propozycji Konferencji Ministerialnej, chyba że Konferencja Ministerialna zadecyduje o przedłużeniu tego okresu. Jeżeli nie stosuje się postanowień ustępów 2, 5 lub 6, w takiej decyzji zostanie określone, czy mają do niej zastosowanie postanowienia ustępów 3 lub 4. Jeżeli konsensus zostanie osiągnięty, Konferencja Ministerialna niezwłocznie przedłoży proponowaną poprawkę Członkom do akceptacji. Przy braku konsensusu w wyznaczonym terminie Konferencja Ministerialna podejmie decyzję większością dwóch trzecich Członków, czy przedstawić propozycję poprawki Członkom do akceptacji. Z wyjątkiem postanowień ustępów 2, 5 i 6, do proponowanej poprawki będą miały zastosowanie postanowienia ustępu 3, chyba że Konferencja Ministerialna postanowi większością trzech czwartych Członków o zastosowaniu ustępu 4.

2. Poprawki do postanowień niniejszego artykułu oraz do postanowień artykułów wymienionych poniżej mogą wejść w życie dopiero po akceptacji przez wszystkich Członków:

artykułu IX niniejszego porozumienia;
artykułów I i II GATT 1994;
artykułu II ustęp 1 GATS;
artykułu 4 Porozumienia w sprawie TRIPS.

3. Poprawki do postanowień niniejszego porozumienia lub do Wielostronnych porozumień handlowych zawartych w załącznikach 1A i 1C, innych niż postanowienia wymienione w ustępach 2 i 6, mogące spowodować zmianę praw i obowiązków Członków, wejdą w życie dla Członków, którzy je przyjęli, po uprzednim przyjęciu przez dwie trzecie Członków, a następnie dla każdego innego Członka po ich akceptacji przez niego. Konferencja Ministerialna może zadecydować większością trzech czwartych Członków, że jakkolwiek poprawka, która weszła w życie na mocy niniejszego ustępu, ma taki charakter, że jakkolwiek Członek, który nie przyjmie jej w terminie wyznaczonym przez Konferencję Ministerialną, będzie miał prawo w każdym przypadku wycofać się z WTO lub pozostać Członkiem za zgodą Konferencji Ministerialnej.

4. Poprawki do postanowień niniejszego porozumienia oraz do Wielostronnych porozumień handlowych zawartych w załącznikach 1A i 1C, innych niż postanowienia wymienione w ustępach 2 i 6, nie powodujące zmiany praw i obowiązków Członków, wejdą w życie w odniesieniu do wszystkich Członków po ich przyjęciu przez dwie trzecie Członków.

5. Z wyjątkiem przypadków wymienionych w ustępie 2 powyżej, poprawki do części I, II i III GATS oraz do odnośnych załączników wejdą w życie w odniesieniu do Członków, którzy je przyjęli, po przyjęciu

▼ B

przez dwie trzecie Członków, a następnie dla każdego przyjmującego Członka w momencie przyjęcia. Konferencja Ministerialna może zadecydować większością trzech czwartych Członków, że jakkolwiek poprawka dokonana zgodnie z powyższym postanowieniem ma taki charakter, iż jakkolwiek Członek, który nie przyjął jej w terminie wyznaczonym przez Konferencję Ministerialną, w każdym przypadku będzie miał prawo wycofać się z WTO lub pozostać Członkiem za zgodą Konferencji Ministerialnej. Poprawki do części IV, V i VI GATS i do odnośnych załączników wejdą w życie dla wszystkich Członków po ich przyjęciu przez dwie trzecie Członków.

6. Niezależnie od innych postanowień zawartych w niniejszym artykule, poprawki do Porozumienia w sprawie TRIPS, spełniające wymogi ustępu 2 artykułu 71 tego porozumienia, mogą być przyjęte przez Konferencję Ministerialną bez dalszego formalnego procesu ich przyjmowania.

7. Każdy Członek przyjmujący poprawkę do niniejszego porozumienia lub do Wielostronnych porozumień handlowych zamieszczonych w załączniku 1 złoży dokument przyjęcia Dyrektorowi Generalnemu WTO w okresie wyznaczonym przez Konferencję Ministerialną dla przyjęcia.

8. Każdy Członek WTO może zgłosić propozycję poprawki do postanowień Wielostronnych porozumień handlowych zamieszczonych w załącznikach 2 i 3, kierując ją do Konferencji Ministerialnej. Decyzja w sprawie przyjęcia poprawek do Wielostronnego porozumienia handlowego zamieszczonego w załączniku 2 będzie podejmowana w drodze consensusu, a poprawki te wejdą w życie dla wszystkich Członków po zatwierdzeniu przez Konferencję Ministerialną. Decyzje o przyjęciu poprawek do Wielostronnego porozumienia handlowego zawartego w załączniku 3 wejdą w życie dla wszystkich Członków po ich zatwierdzeniu przez Konferencję Ministerialną.

9. Konferencja Ministerialna, na wniosek Członków będących stronami jakiegos porozumienia handlowego, może zadecydować wyłącznie w drodze consensusu, aby załączyć to porozumienie do załącznika 4. Konferencja Ministerialna, na wniosek Członków-stron Fakultatywnego porozumienia handlowego, może zadecydować o skreśleniu tego porozumienia z załącznika 4.

10. Poprawki do Fakultatywnego porozumienia handlowego będą regulowane przepisami odnośnego porozumienia.

*Artykuł XI***Pierwotne członkostwo**

1. Układające się strony GATT 1947, według stanu na dzień wejścia w życie niniejszego porozumienia, jak również Wspólnoty Europejskie, które przyjmą niniejsze porozumienie oraz Wielostronne porozumienia handlowe i których listy koncesji i zobowiązań są dołączone do GATT 1994 r. oraz których listy szczegółowych zobowiązań są dołączone do GATS, staną się pierwotnymi Członkami WTO.

2. Od krajów uznanych przez ONZ za najmniej rozwinięte będzie wymagać się podjęcia jedynie takich zobowiązań i udzielenia takich koncesji, których zakres będzie zgodny z potrzebami ich indywidualnego rozwoju, potrzebami finansowymi i handlowymi lub możliwościami administracyjnymi i instytucjonalnymi.

*Artykuł XII***Przystąpienie**

1. Każde państwo lub odrębne terytorium celne posiadające pełną autonomię w prowadzeniu swych zewnętrznych stosunków handlowych oraz w innych sprawach, o których stanowi niniejsze porozumienie oraz Wielostronne porozumienia handlowe, może przystąpić do niniejszego porozumienia na warunkach, które zostaną uzgodnione między nim a WTO. Takie przystąpienie będzie miało zastosowanie do niniejszego porozumienia oraz Wielostronnych porozumień handlowych do niego dołączonych.
2. Decyzja o przystąpieniu będzie podejmowana przez Konferencję Ministerialną. Konferencja Ministerialna będzie zatwierdzała porozumienie w sprawie warunków przystąpienia większością dwóch trzecich Członków WTO.
3. Przystąpienie do Fakultatywnego porozumienia handlowego będzie regulowane postanowieniami odnośnego porozumienia.

*Artykuł XIII***Niestosowanie Wielostronnych porozumień handlowych między poszczególnymi Członkami**

1. Niniejsze porozumienie oraz Wielostronne porozumienia handlowe zamieszczone w załącznikach 1 i 2 nie będą miały zastosowania między którymkolwiek Członkiem a którymkolwiek innym Członkiem, jeżeli jeden z nich, stając się Członkiem WTO, nie wyrazi zgody na takie stosowanie.
2. Pierwotni Członkowie WTO, którzy byli układającymi się stronami GATT 1947, mogą odwołać się do ustępu 1 we wzajemnych stosunkach tylko wtedy, gdy zastosowali oni wcześniej artykuł XXXV tego Układu i gdy zastosowanie takie było w mocy we wzajemnych stosunkach tych układających się stron w momencie wejścia w życie dla nich tego porozumienia.
3. Ustęp 1 będzie stosowany w stosunkach pomiędzy Członkiem a innym Członkiem, który przystępuje na podstawie artykułu XII, tylko wtedy, gdy Członek nie zgadzający się na stosowanie powiadomi o tym Konferencję Ministerialną, zanim Konferencja Ministerialna zaakceptuje porozumienie w sprawie warunków przystąpienia.
4. Konferencja Ministerialna może dokonywać przeglądów funkcjonowania niniejszego artykułu w przypadkach szczególnych, na wniosek któregośkolwiek Członka, i wydać odpowiednie zalecenia.
5. Niestosowanie Fakultatywnego porozumienia handlowego między jego stronami będzie regulowane postanowieniami takiego porozumienia.

*Artykuł XIV***Przyjmowanie, wejście w życie, deponowanie**

1. Niniejsze porozumienie będzie otwarte do przyjęcia w drodze podpisu lub w inny sposób przez układające się strony GATT 1947 i Wspólnoty Europejskie, spełniające warunki, aby stać się pierwotnymi Członkami WTO zgodnie z artykułem XI niniejszego porozumienia. Takie przyjęcie będzie dotyczyć niniejszego porozumienia oraz załączonych do niego Wielostronnych porozumień handlowych. Niniejsze porozumienie wraz z załączonymi Wielostronnymi porozumieniami

▼B

handlowymi wejść w życie z datą określoną przez Ministrów, zgodnie z ustępem 3 Aktu Końcowego obejmującego rezultaty Rundy Urugwajskiej Wielostronnych negocjacji handlowych, i pozostanie otwarte do przyjęcia przez okres dwóch lat od tej daty, chyba że Ministrowie zadecydują inaczej. Przyjęcie dokonane po wejściu w życie niniejszego porozumienia wejdzie w życie w trzydziestym dniu następującym po dacie takiego przyjęcia.

2. Członek, który przyjmie niniejsze porozumienie po jego wejściu w życie, wykona takie koncesje i zobowiązania wynikające z Wielostronnych porozumień handlowych, które mają być zrealizowane w okresie od wejścia w życie niniejszego porozumienia, tak jakby przyjął to porozumienie z datą jego wejścia w życie.

3. Do czasu wejścia w życie niniejszego porozumienia, jego tekst oraz teksty Wielostronnych porozumień handlowych będą zdeponowane u Dyrektora Generalnego przy układających się stronach GATT 1947. Dyrektor Generalny pilnie przekaże uwierzytelniony tekst niniejszego porozumienia oraz Wielostronnych porozumień handlowych, jak również zawiadomienie o każdym ich przyjęciu, wszystkim rządów i Wspólnotom Europejskim, które przyjęły to porozumienie. Niniejsze porozumienie i Wielostronne porozumienia handlowe oraz poprawki do nich od momentu wejścia w życie niniejszego porozumienia będą zdeponowane u Dyrektora Generalnego WTO.

4. Przyjęcie i wejście w życie Fakultatywnego porozumienia handlowego będą regulowane jego postanowieniami. Takie porozumienia będą zdeponowane u Dyrektora Generalnego przy układających się stronach GATT 1947. Od momentu wejścia w życie niniejszego porozumienia takie porozumienia będą zdeponowane u Dyrektora Generalnego WTO.

*Artykuł XV***Wystąpienie**

1. Każdy Członek może wystąpić z niniejszego porozumienia. Wystąpienie takie odnosić się będzie zarówno do niniejszego porozumienia, jak i Wielostronnych porozumień handlowych i nabierze mocy po upływie sześciu miesięcy od daty otrzymania przez Dyrektora Generalnego WTO pisemnego zawiadomienia o wystąpieniu.

2. Wystąpienie z Fakultatywnego porozumienia handlowego regulowane jest jego postanowieniami.

*Artykuł XVI***Postanowienia różne**

1. Jeżeli w niniejszym porozumieniu lub w Wielostronnych porozumieniach handlowych nie postanowiono inaczej, WTO będzie kierować się decyzjami, procedurami i zwyczajową praktyką, stosowanymi przez układające się strony GATT 1947 oraz organy ustanowione w ramach GATT 1947.

2. W możliwie najszerszym zakresie, Sekretariat GATT 1947 stanie się Sekretariatem WTO, a Dyrektor Generalny przy układających się stronach GATT 1947 będzie działał jako Dyrektor Generalny WTO, dopóki Konferencja Ministerialna nie mianuje Dyrektora Generalnego zgodnie z ustępem 2 artykułu VI niniejszego porozumienia.

▼B

3. W przypadku gdy zaistnieje sprzeczność pomiędzy postanowieniem niniejszego porozumienia a postanowieniem któregośkolwiek z Wielostronnych porozumień handlowych, postanowienie niniejszego porozumienia jest decydujące w zakresie sprzeczności.

4. Każdy Członek zapewni zgodność swoich praw, przepisów i procedur administracyjnych z zobowiązaniami przewidzianymi w załączonych porozumieniach.

5. Nie można zgłaszać zastrzeżeń wobec jakiegokolwiek z postanowień niniejszego porozumienia. Zastrzeżenia w stosunku do jakiegokolwiek postanowienia Wielostronnych porozumień handlowych mogą być dokonane tylko w zakresie dopuszczonym przez postanowienia zawarte w tych porozumieniach. Zastrzeżenia wobec postanowienia Fakultatywnego porozumienia handlowego będą podlegały jego postanowieniom.

6. Niniejsze porozumienie zostanie zarejestrowane zgodnie z postanowieniami artykułu 102 Karty Narodów Zjednoczonych.

Sporządzono w Marakeszu dnia piętnastego kwietnia tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego czwartego roku w jednym egzemplarzu w językach angielskim, francuskim i hiszpańskim, przy czym każdy tekst jest autentyczny.

Uwagi wyjaśniające:

Pojęcie „kraj” lub „kraje”, użyte w niniejszym porozumieniu i w Wielostronnych porozumieniach handlowych, należy rozumieć jako obejmujące jakiegokolwiek oddzielne terytorium celne Członka WTO.

W przypadku gdy oddzielne terytorium celne jest Członkiem WTO, pojęcie „narodowy”, użyte w niniejszym porozumieniu lub Wielostronnych porozumieniach handlowych, należy rozumieć jako odnoszące się do tego terytorium celnego, chyba że stwierdzono inaczej.

▼B

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW DO POROZUMIENIA

ZAŁĄCZNIK 1

Załącznik 1A: Wielostronne porozumienia w sprawie handlu towarami

Układ ogólny w sprawie taryf celnych i handlu 1994

Porozumienie w sprawie rolnictwa

Porozumienie w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych

Porozumienie w sprawie tekstyliów i odzieży

Porozumienie w sprawie barier technicznych w handlu

Porozumienie w sprawie środków dotyczących inwestycji i związanych z handlem

Porozumienie o stosowaniu artykułu VI Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994

Porozumienie o stosowaniu artykułu VII Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994

Porozumienie w sprawie inspekcji przedwysyłkowej

Porozumienie w sprawie reguł pochodzenia

Porozumienie w sprawie licencjonowania przywozu

Porozumienie w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych

Porozumienie w sprawie subsydiów dla rybołówstwa

Porozumienie w sprawie środków ochronnych

Załącznik 1B: Układ ogólny w sprawie handlu usługami, wraz z załącznikami

Załącznik 1C: Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej

Załącznik 2 Uzgodnienie w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów

Załącznik 3 Mechanizm przeglądu polityki handlowej

Załącznik 4 Porozumienie w sprawie zakupów rządowych

Międzynarodowe porozumienie mleczarskie

Międzynarodowe porozumienie o mięsie wołowym

▼B*ZAŁĄCZNIK 1***ZAŁĄCZNIK 1A****POROZUMIENIA WIELOSTRONNE W SPRAWIE HANDLU TOWARAMI**

Ogólna nota interpretacyjna do załącznika 1A:

W przypadku rozbieżności między postanowieniem Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu z 1994 roku a postanowieniem innego porozumienia w załączniku 1A do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (określonego w porozumieniach w załączniku 1A jako „Porozumienie WTO”), postanowienie drugiego porozumienia są nadrzędne w zakresie obejmującym kolizję.

UKŁAD OGÓLNY W SPRAWIE TARYF CELNYCH I HANDLU 1994

1. Układ ogólny w sprawie taryf celnych i handlu 1994 („GATT 1994”) składa się z:

- a) postanowień Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu z dnia 30 października 1947 roku załączonego do Aktu Końcowego przyjętego na zakończenie Drugiej Sesji Komitetu Przygotowawczego Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Handlu i Zatrudnienia (z wyłączeniem Protokołu o tymczasowym stosowaniu) wraz ze zmianami, poprawkami i innymi modyfikacjami wprowadzonymi przez instrumenty prawne, które weszły w życie przed datą wejścia w życie Porozumienia WTO;
- b) postanowień zawartych w instrumentach prawnych wymienionych poniżej, które weszły w życie na podstawie GATT 1947 przed datą wejścia w życie Porozumienia WTO:
 - i) protokoły i zaświadczenia odnoszące się do udzielonych koncesji taryfowych;
 - ii) protokoły akcesji (z wyjątkiem postanowień a) dotyczących tymczasowego stosowania, wycofania tymczasowego stosowania i b) pod warunkiem, że Część II GATT 1947 będzie stosowana tymczasowo w najpełniejszym zakresie, nie stojąc w sprzeczności z ustawodawstwem istniejącym w dniu datowania protokołu);
 - iii) decyzje o zawieszeniu zobowiązań udzielone na podstawie Artykułu XXV GATT 1947 będące w mocy w dniu wejścia w życie Porozumienia WTO ⁽¹⁾;
 - iv) inne decyzje układających się stron GATT 1947.
- c) Uzgodnienia wymienione poniżej:
 - i) Uzgodnienie w sprawie interpretacji Artykułu II:1(b) Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994;
 - ii) Uzgodnienie w sprawie interpretacji Artykułu XVII Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994;
 - iii) Uzgodnienie dotyczące postanowień w sprawie bilansu płatniczego Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994;
 - iv) Uzgodnienie w sprawie interpretacji Artykułu XXIV Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994;

⁽¹⁾ Zwolnienia objęte tym postanowieniem są wymienione w przypisie 7 na stronach 11 i 12 w Części II dokumentu MTN/FA z 15 grudnia 1993 roku i w MTN/FA/Corr.6 z 18 marca 1994 roku. Konferencja Ministerialna na swej pierwszej sesji ustali zweryfikowaną listę zwolnień objętych tym postanowieniem, które dodaje wszelkie zwolnienia przyznane zgodnie z GATT1947 po 15 grudnia 1993, a przed datą wejścia w życie Porozumienia WTO i wykreśli zwolnienia, które wygasają do tego czasu.

▼ B

- v) Uzgodnienie w sprawie zwolnień ze zobowiązań zgodnie z Układem ogólnym w sprawie taryf celnych i handlu 1994;
 - vi) Uzgodnienie w sprawie interpretacji Artykułu XXVIII Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994.
- d) Protokół z Marakeszu do GATT 1994.
2. Uwagi wyjaśniające
- a) Gdziekolwiek w tekście GATT 1994 pojawia się pojęcie „Układająca się Strona” należy rozumieć je jako „Członek”. Gdy wspomina się o „mniej rozwiniętej Układającej się Stronie”, lub o „rozwiniętej Układającej się Stronie”, należy odczytywać je jako „Członek - kraj rozwijający się”, lub „Członek - kraj rozwinięty”. Gdziekolwiek mówi się o „Sekretarzu Wykonawczym”, należy rozumieć, że mowa jest o „Dyrektorze Generalnym WTO”.
 - b) Gdy mowa jest o UKŁADAJĄCYCH SIĘ STRONACH działających łącznie w Artykułach XV:1, XV:2, XV:8, XXXVIII i w wyjaśnieniach do Artykułów XII i XVIII; oraz w postanowieniach w sprawie specjalnych porozumień dewizowych w Artykułach XV:2, XV:3, XV:6, XV:7 i XV:9 GATT 1994, pojęcie to winno być rozumiane, jako WTO. Inne funkcje, które postanowienia GATT 1994 przypisuje UKŁADAJĄCYM SIĘ STRONOM działającym wspólnie odnoszą się do Konferencji Ministerialnej.
 - c) i) Tekst GATT 1994 jest autentyczny w językach angielskim, francuskim i hiszpańskim.
ii) Tekst GATT 1994 w języku francuskim podlegać będzie weryfikacji pojęć wskazanych w Aneksie A do dokumentu MTN.TNC/41.
iii) Autentycznym tekstem GATT 1994 w języku hiszpańskim będzie tekst w Tomie IV BISD pod warunkiem weryfikacji pojęć wskazanych w Aneksie B do dokumentu MTN.TNC/41.
3. a) Postanowienia Części II GATT 1994 nie będą dotyczyć środków zastosowanych przez Członka zgodnie ze specjalnymi obowiązującymi przepisami przyjętymi przez Członka zanim stał się Układającą się Stroną GATT 1947, które zabraniają wykorzystywania, sprzedaży lub wynajmu statków zbudowanych lub zrekonstruowanych za granicą w celu prowadzenia działalności handlowej na trasach łączących punkty leżące na wodach terytorialnych lub na wodach wyłącznej strefy gospodarczej. Wyjątek ten dotyczy: a) dalszego stosowania lub wznowienia w najbliższym czasie niezgodnego postanowienia z takich przepisów; i b) zmiany w niezgodnym postanowieniu z takich przepisów w takim zakresie, w jakim zmiana nie zmniejsza zgodności postanowienia z Częścią II GATT 1947. Wyjątek ten ogranicza się do środków podjętych w ramach wyżej wspomnianych przepisów, które są notyfikowane i opisane przed wejściem w życie Porozumienia WTO. Jeżeli takie przepisy zostaną następnie zmodyfikowane w terminie późniejszym w sposób pogarszający ich zgodność z Częścią II GATT 1994, nie będą już kwalifikować się do objęcia postanowieniami niniejszego paragrafu.
- b) Konferencja Ministerialna dokona przeglądu niniejszego wyjątku nie później niż w ciągu pięciu lat od wejścia w życie Porozumienia WTO, a następnych przeglądów będzie dokonywać co dwa lata tak długo, jak długo niniejszy wyjątek będzie obowiązywać w celu zbadania, czy warunki, które spowodowały powstanie tego wyjątku nadal istnieją.
 - c) Członek, którego środki objęte są niniejszym wyjątkiem, będzie corocznie składać szczegółową notyfikację statystyczną obejmującą ruchomą średnią pięcioletnią dokonanych i oczekiwanych dostaw takich statków oraz dodatkowe informacje na temat wykorzystania, sprzedaży, wynajęcia, czy napraw statków objętych niniejszym wyjątkiem.
 - d) Członek, który uzna, że niniejszy wyjątek działa w sposób, który usprawiedliwia wzajemne i proporcjonalne ograniczenie wykorzystania, sprzedaży, wynajmowania, lub napraw statków zbudowanych na terytorium Członka powołującego się na wyjątek, będzie mógł wprowadzić takie ograniczenie pod warunkiem wcześniejszego notyfikowania Konferencji Ministerialnej.

▼B

- e) Wyjątek niniejszy nie narusza rozwiązań dotyczących szczególnych aspektów ustawodawstwa objętych niniejszym wyjątkiem, a wynegocjowanych w ramach porozumień sektorowych lub na innych forach.

**UZGODNIENIE W SPRAWIE INTERPRETACJI ARTYKUŁU II.1(b)
UKŁADU OGÓLNEGO W SPRAWIE TARYF CELNYCH I HANDLU
1994**

CZŁONKOWIE NINIEJSZYM UZGADNIAJĄ CO NASTĘPUJE:

1. W celu zapewnienia przejrzystości praw i obowiązków wynikających z ust. 1(b) artykułu II, istota i poziom jakichkolwiek „innych ceł lub opłat” nakładanych na związane stawki pozycji taryfowych, jak to sformułowano w tym postanowieniu, będą odnotowane w listach koncesyjnych załączonych do GATT 1994 w tych pozycjach taryfowych, których dotyczą. Rozumie się, że takie odnotowanie nie zmienia charakteru prawnego „innych ceł lub opłat”.

2. Data, od kiedy związane „inne cła lub opłaty” dla potrzeb artykułu II będzie datą 15 kwietnia 1994. „Inne cła lub opłaty” będą zatem odnotowane w listach koncesyjnych według poziomu obowiązującego w tym dniu. Przy każdej kolejnej renegocjacji koncesji lub negocjacji nowych koncesji datą obowiązywania dla danej pozycji taryfowej będzie data włączenia nowej koncesji do właściwej listy koncesyjnej. Jednakże data instrumentu, który po raz pierwszy wprowadził koncesję dotyczącą danej pozycji do GATT 1947 lub GATT 1994 nadal będzie wykazywana w rubryce 6 na luźnych stronach list koncesyjnych.

3. „Inne cła lub opłaty” będą odnotowane w odniesieniu do wszystkich związanych stawek pozycji taryfowych.

4. Kiedy jakaś pozycja taryfowa była już przedmiotem koncesji, poziom „innych ceł lub opłat” odnotowany w liście koncesyjnej nie będzie wyższy niż poziom istniejący w czasie pierwszego wprowadzenia danej koncesji na listę koncesyjną. Każdy Członek będzie mógł zakwestionować istnienie „innego cła lub opłaty” argumentując, że żadne takie „inne cło lub opłata” nie istniały w momencie pierwszego związania danej pozycji taryfowej, oraz że istnieje brak zgodności pomiędzy odnotowanym poziomem „innego cła lub opłaty”, a wcześniej związanym poziomem w ciągu trzech lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO lub w ciągu trzech lat od daty zdeponowania u Dyrektora Generalnego WTO instrumentu włączającego daną listę koncesyjną do GATT 1994 jeżeli ta data jest późniejsza.

5. Odnotowanie „innych ceł i opłat” w listach koncesyjnych jest bez uszczerbku dla ich zgodności z prawami i obowiązkami wynikającymi z GATT 1994 innymi niż te objęte działaniem ust. 4. Wszyscy Członkowie zachowują prawo do zakwestionowania w każdej chwili zgodności „innego cła lub opłaty” w związku z tymi obowiązkami.

6. Dla celów niniejszego Uzgodnienia będą stosowane postanowienia artykułów XXII i XXIII GATT 1994 zgodnie z rozwinięciem i interpretacją zawartymi w Uzgodnieniu dotyczącym rozstrzygania sporów.

7. „Inne cła i opłaty” nie wykazane w liście koncesyjnej w czasie zdeponowania instrumentu włączającego daną listę koncesyjną do GATT 1994, do czasu wejścia w życie Porozumienia WTO u Dyrektora Generalnego UKŁADAJĄCYCH SIĘ STRON GATT 1947 lub, później, u Dyrektora Generalnego WTO nie będą następnie do niej dodane oraz żadne „inne cła lub opłaty” odnotowane na poziomie niższym niż istniejący w dniu obowiązywania, nie będą przywrócone do tego poziomu, chyba że takie uzupełnienia lub zmiany dokonane będą w ciągu sześciu miesięcy od daty zdeponowania instrumentu.

▼ B

8. Decyzja zawarta w ust. 2 powyżej dotycząca daty obowiązywania każdej koncesji dla potrzeb Artykułu II.1(b) GATT 1994 zastępuje decyzję dotyczącą daty obowiązywania podjętą dnia 26 marca 1980 roku (BISD 27S/24).

UZGODNIENIE W SPRAWIE INTERPRETACJI ARTYKUŁU XVII UKŁADU OGÓLNEGO W SPRAWIE TARYF CELNYCH I HANDLU 1994

CZŁONKOWIE,

Biorąc pod uwagę, że artykuł XVII nakłada na Członków strony zobowiązania w odniesieniu do działalności państwowych firm handlowych, o których mowa w ust. 1 artykułu XVII, a które muszą być zgodne z ogólnymi zasadami niedyskryminacyjnego traktowania przewidzianymi w GATT 1994, a dotyczącymi środków stosowanych przez rządy w odniesieniu do importu lub eksportu realizowanego przez handel prywatny;

Biorąc pod uwagę dalej, że Członkowie związani są swoimi zobowiązaniami w GATT 1994, a dotyczącymi owych środków stosowanych przez rządy i oddziałujących na państwowe przedsiębiorstwa handlowe;

Uznając, że niniejsze Uzgodnienie nie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami ustanowionymi w Artykule XVII;

NINIEJSZYM UZGADNIAJĄ CO NASTĘPUJE:

1. W celu zapewnienia przejrzystości działania państwowych przedsiębiorstw handlowych, Członkowie notyfikują takie przedsiębiorstwa Radzie Handlu Towarami w celu dokonania przeglądu przez grupę roboczą, która będzie powołana zgodnie z ust. 5 oraz zgodnie z następującą definicją roboczą:

„Rządowe i pozarządowe przedsiębiorstwa, w tym branżowe organizacje sprzedaży, które uzyskały prawa wyłączności lub specjalne uprawnienia i przywileje, w tym uprawnienia statutowe lub konstytucyjne, w realizacji których wywierają wpływ na poziom lub kierunki importu i eksportu dokonując zakupów lub sprzedaży”.

Taki wymóg notyfikacji nie dotyczy importu wyrobów do natychmiastowej lub ostatecznej konsumpcji rządowej lub konsumpcji przez powyżej wspomniane przedsiębiorstwa, a nie do odprzedaży lub do wykorzystania w produkcji towarów na sprzedaż.

2. Każdy Członek dokona przeglądu swej polityki w zakresie przekazywania notyfikacji na temat państwowych przedsiębiorstw handlowych Radzie Handlu Towarami biorąc pod uwagę postanowienia zawarte w niniejszym Uzgodnieniu. Dokonując takiego przeglądu, każdy Członek weźmie pod uwagę potrzebę zapewnienia możliwie największej przejrzystości dokonywanej notyfikacji w celu umożliwienia jasnego zrozumienia sposobów działania notyfikowanych przedsiębiorstw i skutków ich działania dla handlu międzynarodowego.

3. Notyfikacje będą dokonywane zgodnie z kwestionariuszem dotyczącym handlu państwowego przyjętym 24 maja 1960 roku (BISD 9S/184-185) przy założeniu, że Członkowie będą notyfikować firmy wspomniane w ust. 1 niezależnie od tego, czy import lub eksport w rzeczywistości miał miejsce.

4. Którykolwiek Członek, który ma podstawy by wierzyć, że inny Członek nie wywiązał się właściwie ze swych zobowiązań notyfikacyjnych, może podjąć tę sprawę z owym Członkiem. Jeżeli sprawa nie uzyska zadowolającego rozstrzygnięcia, może dokonać kontrnotyfikacji do Rady Handlu Towarami w celu rozpatrzenia przez grupę roboczą powołaną zgodnie z ust. 5, informując równocześnie o tym Członka, którego sprawa dotyczy.

▼ B

5. Zostanie utworzone grupa robocza działająca w imieniu Rady Handlu Towarami w celu przeglądu notyfikacji i kontrnotyfikacji. W świetle tego przeglądu i niezależnie od ust. 4(c) Artykułu XVII, Rada Handlu Towarami może wydać zalecenia dotyczące tego, czy notyfikacje są wystarczające oraz potrzeby dalszych informacji. Grupa robocza dokona również, w świetle otrzymanych notyfikacji, analizy, czy wyżej wspomniany kwestionariusz w sprawie handlu państwowego jest wystarczający odnośnie informacji na temat państwowych przedsiębiorstw handlowych notyfikowanych zgodnie z ust. 1 powyżej. Grupa opracuje również listę ilustrującą rodzaje powiązań pomiędzy rządami a przedsiębiorstwami, rodzaje działalności, w jakie angażują się te przedsiębiorstwa, które mogą być istotne dla postanowień Artykułu XVII. Zakłada się, że Sekretariat stworzy ogólny dokument źródłowy dla grupy roboczej w sprawie działań państwowych przedsiębiorstw handlowych w odnoszących się do handlu międzynarodowego. Członkostwo grupy roboczej będzie otwarte dla wszystkich Członków wyrażających chęć pracy w tej grupie. Grupa robocza zbierze się w ciągu roku od daty wejścia w życie Porozumienia WTO, a następnie będzie spotykać się co najmniej raz w roku. Będzie składać roczne raporty Radzie Handlu Towarami ⁽¹⁾.

**UZGODNIENIE W SPRAWIE POSTANOWIEŃ DOTYCZĄCYCH
BILANSU PŁATNICZEGO W UKŁADZIE OGÓLNYM W SPRAWIE
TARYF CELNYCH I HANDLU 1994**

CZŁONKOWIE

Uznając postanowienia artykułów XII i XVIII B GATT 1994 oraz Deklaracji na temat środków handlowych podejmowanych dla celów bilansu płatniczego przyjętej dnia 28 listopada 1979 roku (BISD 26S/205-209 zwanej w niniejszym Porozumieniu „Deklaracją 1979”) i w celu wyjaśnienia tych postanowień ⁽²⁾; Niniejszym *uzgadniają* co następuje:

STOSOWANIE ŚRODKÓW

1. Członkowie potwierdzają zobowiązanie ogłaszania publicznie, tak szybko, jak to tylko możliwe, harmonogramów usuwania restrykcji importowych wprowadzonych dla ochrony bilansu płatniczego. Zakłada się, że harmonogramy takie mogą być modyfikowane w miarę potrzeby w celu dostosowania ich do zmieniającej się sytuacji płatniczej. Jeżeli harmonogram taki nie został ogłoszony publicznie przez Członka, Członek ten przedstawi uzasadnienie przyczyn.

2. Członkowie potwierdzają swoją gotowość preferowania takich środków, które w najmniejszym stopniu zniekształcają handel. Uważać się będzie, że środki takie (zwane w tym Porozumieniu „środkami cenowymi”) obejmują opłaty importowe, wymogi depozytu importowego lub inne ekwiwalentne instrumenty handlowe wywierające wpływ na ceny importowanych towarów. Uważa się, że niezależnie od postanowień Artykułu II, środki cenowe zastosowane dla ochrony bilansu płatniczego mogą być stosowane przez Członka poza clami umieszczonymi w liście koncesyjnej tego Członka. Ponadto, Członek ten wskaże sumę, o którą zastosowany środek cenowy w sposób wyraźny przewyższa związane cło działając zgodnie z procedurą notyfikacyjną zawartą w niniejszym Uzgodnieniu.

⁽¹⁾ Działalność tej grupy roboczej będzie koordynowana z działalnością grupy roboczej, której powołanie przewidziane jest w Sekcji III Decyzji Ministerialnej w sprawie procedur notyfikacyjnych przyjętej 15 kwietnia 1994 roku.

⁽²⁾ Nic w niniejszym Uzgodnieniu nie ma na celu modyfikacji praw i obowiązków Członków wynikających z Artykułów XII lub XVIII:B GATT 1994. Postanowienia Artykułów XXII i XXIII GATT 1994 zgodnie z rozwinięciem i interpretacją zawartymi w Uzgodnieniu dotyczącym rozstrzygnięcia sporów mogą być przywoływane w odniesieniu do każdej sprawy wynikającej z wprowadzenia restrykcji importowych użytych dla ochrony bilansu płatniczego.

▼ B

3. Członkowie będą starali się unikać nakładania nowych ograniczeń ilościowych dla ochrony bilansu płatniczego chyba, że ze względu na krytyczną sytuację bilansu płatniczego, środki cenowe nie są w stanie powstrzymać gwałtownego pogarszania się sytuacji płatniczej. W tych przypadkach, kiedy Członek stosuje ograniczenia ilościowe, przedstawi on uzasadnienie odnośnie powodów, dla których środki cenowe nie stanowią instrumentu wystarczającego dla ochrony bilansu płatniczego. Członek utrzymujący ograniczenia ilościowe wykazuje w czasie kolejnych konsultacji postęp osiągnięty w ograniczaniu występowania i restrykcyjnego skutku tych środków. Uważa się, że nie więcej niż jeden rodzaj instrumentu ograniczającego import użyty w celu ochrony bilansu płatniczego będzie stosowany wobec jednego wyrobu.

4. Członkowie potwierdzają, że środki ograniczające import użyte dla ochrony bilansu płatniczego mogą być stosowane jedynie dla kontrolowania ogólnego poziomu importu i nie mogą przekroczyć zakresu, niezbędnego dla zapobieżenia trudnościom bilansu płatniczego. W celu zminimalizowania jakichkolwiek ubocznych skutków protekcyjnych, Członek będzie stosować restrykcje w sposób przejrzysty. Władze Członka dokonującego importu przedstawią zadowolające uzasadnienie odnośnie kryteriów stosowanych przy ustalaniu, jakie wyroby podlegają restrykcjom. Zgodnie z postanowieniami ust. 3 Artykułu XII i ust. 10 Artykułu XVIII. Członkowie mogą, w przypadku pewnych istotnych dla nich wyrobów, wyłączyć lub ograniczyć stosowanie opłat obciążających wszystkie towary podobnie jak stosowanie innych środków stosowanych dla ochrony bilansu płatniczego. Pojęcie „istotnych wyrobów” odnosi się do wyrobów przeznaczonych na zaspokojenie podstawowych potrzeb konsumpcyjnych, lub które przyczyniają się do sukcesu wysiłków podejmowanych przez Członka w celu poprawienia sytuacji płatniczej, jak towary inwestycyjne lub towary potrzebne do produkcji. Przy administrowaniu ograniczeniami ilościowymi Członek będzie stosować licencjonowanie dyskrecjonalne tylko w sytuacjach nie do uniknięcia i będzie je stopniowo eliminować. Przedstawione będą odpowiednie uzasadnienia dotyczące kryteriów stosowanych przy określaniu dopuszczalnej wielkości lub wartości importu.

Procedura konsultacji w sprawach bilansu płatniczego

5. Komitet Restrykcji Stosowanych w Celu Ochrony Bilansu Płatniczego (zwany w niniejszym Uzgodnieniu „Komitetem”) będzie prowadzić konsultacje w celu dokonania przeglądu wszystkich restrykcji importowych zastosowanych w celu ochrony bilansu płatniczego. Członkostwo Komitetu jest otwarte dla wszystkich Członków pragnących uczestniczyć w jego pracach. Komitet będzie stosować procedurę konsultacji w sprawie ograniczeń wprowadzonych dla ochrony bilansu płatniczego zaakceptowaną dnia 28 kwietnia 1970 roku (BISD 18S/48-53 zwaną w niniejszym Uzgodnieniu „pełną procedurą konsultacyjną”), zgodnie z postanowieniami poniżej.

6. Członek wprowadzający nowe restrykcje lub podnoszący ogólny poziom już istniejących restrykcji poprzez znaczną intensyfikację środków rozpocznie konsultacje z Komitetem w ciągu czterech miesięcy od daty wprowadzenia tych środków. Członek wprowadzający restrykcje może wnioskować, aby konsultacje odbywały się zgodnie z ust. 4(a) artykułu XII lub ust. 12(a) artykułu XVIII, którykolwiek będzie właściwy. Jeżeli taki wniosek nie zostanie przedstawiony, przewodniczący Komitetu wystąpi do Członka o przeprowadzenie konsultacji. Czynniki, które mogą być przebadane w procesie konsultacji obejmują m.in. wprowadzenie nowych rodzajów restrykcji dla ochrony bilansu płatniczego lub wzrost poziomu istniejących restrykcji, lub rozszerzenie działania restrykcji na inne wyroby.

7. Wszystkie restrykcje zastosowane w celu ochrony bilansu płatniczego będą poddane okresowym przeglądom przez Komitet zgodnie z ust. 4(b) artykułu XII lub zgodnie z ust. 12(b) artykułu XVIII, z tym, że istnieje możliwość zmiany częstotliwości konsultacji w porozumieniu z zainteresowanym Członkiem lub w wyniku specjalnych procedur przeglądowych, jakie mogą być zalecane przez Radę Generalną.

▼ B

8. Konsultacje mogą być przeprowadzane zgodnie z uproszczoną procedurą przyjętą 19 grudnia 1972 roku (BISD 20S/47-49 zwaną w niniejszym Uzgodnieniu „uproszczoną procedurą konsultacji”) w przypadkach Członków - krajów najmniej rozwiniętych gospodarczo lub w przypadkach Członków - krajów rozwijających się, którzy podejmują wysiłki liberalizacyjne zgodnie z programem przedstawionym Komitetowi w czasie wcześniejszych konsultacji. Uproszczona procedura konsultacji może być również zastosowana gdy przegląd polityki handlowej Członka - kraju rozwijającego się wyznaczony jest na ten sam rok kalendarzowy, co termin wyznaczony na konsultacje. W takich przypadkach decyzja, czy należy przeprowadzić pełną konsultację będzie podjęta w oparciu o czynniki wymienione w ust. 8 Deklaracji 1979. Z wyjątkiem przypadku Członków - krajów najmniej rozwiniętych, nie więcej niż dwie kolejne konsultacje mogą być przeprowadzone według procedury uproszczonej.

Notyfikacja i dokumentacja

9. Członek będzie notyfikować Radzie Generalnej wprowadzenie nowych, będą jakiegokolwiek zmiany istniejących restrykcji importowych stosowanych w celu ochrony bilansu płatniczego oraz jakiegokolwiek zmiany w programach ich eliminowania przedstawionych zgodnie z ust. 1. Znaczące zmiany będą notyfikowane Radzie Generalnej przed ich ogłoszeniem lub najpóźniej w ciągu 30 dni od ich ogłoszenia. Pełna notyfikacja obejmująca wszystkie zmiany praw i przepisów, oświadczenia o polityce lub oświadczenia publiczne będzie corocznie przekazywana przez każdego Członka do Sekretariatu w celu przeanalizowania przez Członków. Notyfikacje będą zawierały pełne informacje, tak dalece, jak to jest możliwe, na szczelbu pozycji taryfy celnej, na temat rodzaju zastosowanego środka, kryteriów jego stosowania, zakresu towarowego oraz wielkości obrotów nim objętych.

10. Na życzenie któregośkolwiek Członka, notyfikacje mogą być rozpatrywane przez Komitet. Przeglądy tego rodzaju będą ograniczać się do wyjaśnienia konkretnych spraw wynikających z notyfikacji lub przeglądu i decydowania, czy wymagane są konsultacje zgodnie z ust. 4(a) artykułu XII lub ust. 12(a) artykułu XVIII. Członkowie mający podstawy by wierzyć, że restrykcje importowe zastosowane zostały przez innego Członka z zamiarem ochrony bilansu płatniczego, mogą zwrócić na ten fakt uwagę Komitetu. Przewodniczący Komitetu wystąpi o informacje dotyczące zastosowanego środka i udostępni je wszystkim Członkom. Nie naruszając uprawnień któregośkolwiek Członka Komitetu odnośnie uzyskania właściwych wyjaśnień w drodze konsultacji, można wcześniej przekazywać pytania do rozważenia przez Członka prowadzącego konsultacje.

11. Członek prowadzący konsultacje przygotowuje Dokument Podstawowy do konsultacji, który, w uzupełnieniu wszelkich innych informacji uznanych za istotne, powinien zawierać: (a) ogólny przegląd sytuacji panującej w dziedzinie bilansu płatniczego oraz perspektywy jej rozwoju, w tym analiza czynników wewnętrznych i zewnętrznych wywierających wpływ na tę sytuację, a także środki polityki krajowej podjęte w celu przywrócenia równowagi na zdrowych i trwałych podstawach; (b) pełny opis restrykcji zastosowanych dla ochrony bilansu płatniczego, ich podstaw prawnych oraz kroków podjętych w celu zmniejszenia ubocznych efektów protekcyjnych; (c) środki podjęte od czasu ostatnich konsultacji w celu zliberalizowania restrykcji importowych w świetle konkluzji Komitetu; (d) plan eliminacji i postępującego łagodzenia pozostałych restrykcji. W miarę potrzeby można się powoływać na informacje zawarte w innych notyfikacjach lub sprawozdaniach złożonych w WTO. W ramach uproszczonej procedury konsultacji, Członek prowadzący konsultacje składa pisemne oświadczenie zawierające podstawowe informacje dotyczące elementów zawartych w Dokumentie Podstawowym.

12. Sekretariat, w celu ułatwienia negocjacji w Komitecie, przygotowuje dokument ilustrujący tło i analizujący różne aspekty planu konsultacji. W przypadku Członków - krajów rozwijających się dokument Sekretariatu będzie zawierać materiał ilustrujący tło oraz analizy odnośnie oddziaływania czynników zewnętrznych na sytuację bilansu płatniczego i perspektyw Członka - kraju prowadzącego konsultacje. Pomoc techniczna Sekretariatu na życzenie Członka - kraju rozwijającego się będzie dotyczyć przygotowywania dokumentacji do celów konsultacji.

Zakończenie konsultacji w sprawie bilansu płatniczego

13. Komitet będzie składać Radzie Generalnej sprawozdania z konsultacji. W przypadku pełnych konsultacji raport powinien obejmować konkluzje Komitetu odnośnie poszczególnych elementów planu konsultacji oraz faktów i przyczyn, na których są oparte. Komitet będzie się starać objąć swymi wnioskami propozycje zaleceń mających na celu promowanie stosowania się do artykułów XII i XVIII:B, Deklaracji 1979 oraz niniejszego Uzgodnienia. W przypadkach, kiedy przedstawiono program usuwania restrykcji wprowadzonych dla ochrony bilansu płatniczego, Rada Generalna może zalecić, by przestrzegając owego programu Członek wywiązał się ze swych zobowiązań w ramach GATT 1994. W przypadkach, kiedy Rada Generalna dokonała szczegółowych zaleceń, prawa i obowiązki Członków będą oceniane w świetle tych zaleceń. W przypadkach braku konkretnych propozycji odnośnie zaleceń Rady Generalnej, wnioski Komitetu powinny odzwierciedlać różnicę zdań panującą w łonie Komitetu. W przypadku uproszczonej procedury konsultacji, sprawozdanie winno zawierać streszczenie głównych elementów omawianych przez Komitet oraz decyzję, czy pełne konsultacje będą konieczne.

[Harmonogramy uzgodnione przez uczestników będą dołączone do Protokołu z Marrakeszu dołączonego do egzemplarza Traktatu Porozumienia WTO]

UZGODNIENIE W SPRAWIE INTERPRETACJI ARTYKUŁU XXIV UKŁADU OGÓLNEGO W SPRAWIE TARYF CELNYCH I HANDLU 1994

CZŁONKOWIE,

Mając na uwadze postanowienia Artykułu XXIV GATT 1994

Uznając, że znacznie zwiększyła się liczba unii celnych i stref wolnego handlu i poważnie zyskały one na znaczeniu od czasu ustanowienia GATT 1947 i dziś obejmują znaczną część handlu światowego;

Uznając wkład, jaki może być wniesiony do rozwoju handlu światowego poprzez ściślejszą integrację gospodarek stron tego rodzaju porozumień;

Uznając również, że taki wkład zyskuje na znaczeniu jeżeli eliminacja cel i innych przepisów restrykcyjnych w handlu pomiędzy terytoriami wchodzącymi w skład unii lub strefy obejmuje cały handel, a traci na znaczeniu jeżeli poważna część handlu jest z porozumień wyłączona;

Potwierdzając, że celem takich porozumień powinno być ułatwianie handlu pomiędzy terytoriami wchodzącymi w skład unii lub strefy, a nie tworzenie barier w handlu innych Członków z takimi terytoriami oraz, że przy tworzeniu i powiększaniu takich unii lub stref ich strony powinny w możliwie najszerszym zakresie unikać powodowania negatywnych skutków w handlu innych Członków;

Takie w *przekonaniu* o potrzebie wzmocnienia roli Rady Handlu Towarami przy analizie porozumień notyfikowanych w ramach artykułu XXIV poprzez wyjaśnianie kryteriów i procedur oceny nowych porozumień lub porozumień o rozszerzeniu istniejących unii lub stref oraz w celu poprawy przejrzystości wszystkich porozumień zawartych w ramach artykułu XXIV;

Uznając potrzebę powszechnego zrozumienia obowiązków Członków wynikających z ust. 12 Artykułu XXIV;

Uzgodniły niniejszym co następuje:

1. Unie celne, strefy wolnego handlu i porozumienia przejściowe prowadzące do utworzenia unii celnej lub strefy wolnego handlu muszą być zgodne z artykułem XXIV i muszą wypełniać, między innymi, postanowienia ust. 5, 6, 7 i 8 tego artykułu.

Artykuł XXIV:5

2. Ocena zgodnie z ust. 5(a) artykułu XXIV ogólnego poziomu ceł i innych regulacji handlowych obowiązujących przed i po utworzeniu unii celnej będzie w odniesieniu do ceł i innych opłat oparta na ogólnej ocenie średniej ważonej stawek celnych i pobranych opłat celnych. Ocena ta będzie oparta na dostarczonej przez unię celną statystyce ilościowo - wartościowej importu z wcześniejszego reprezentacyjnego okresu w układzie pozycji taryfowych, w podziale na kraje pochodzenia WTO. Sekretariat przeprowadzi kalkulację średniej ważonej stawek celnych i pobranych ceł zgodnie z metodologią stosowaną przy ocenie ofert taryfowych w Rundzie Urugwajskiej wielostronnych negocjacji handlowych. W tym celu będzie się analizowało aktualnie pobierane cła. Uznaje się, że w przypadku analizy innych przepisów handlowych, których skwantyfikowanie i agregacja są trudne, może być konieczne zbadanie poszczególnych środków, przepisów, zakresu towarowego oraz przepływów towarowych nimi objętych.

3. „Rozsądny przeciąg czasu”, o którym mowa w ust. 5(c) artykułu XXIV tylko w wyjątkowych przypadkach może przekraczać dziesięć lat. W przypadkach, kiedy Członkowie będący stronami porozumień przejściowych są przekonani, że okres dziesięciu lat byłby niewystarczający, przedstawią Radzie Handlu Towarami pełne wyjaśnienie potrzeby przyjęcia okresu dłuższego.

Artykuł XXIV:6

4. Ust 6 artykułu XXIV ustanawia procedurę, którą należy stosować, kiedy Członek tworzący unię celną zamierza podnieść związaną stawkę celną. W tym przypadku Członkowie potwierdzają, że procedura ustanowiona w artykule XXVIII wraz z wytycznymi przyjętymi dnia 10 listopada 1980 roku (BISD 27S/26-28) oraz w Uzgodnieniu w sprawie interpretacji Artykułu XXVIII GATT 1994 musi być rozpoczęta zanim koncesje zostaną zmodyfikowane lub wycofane wraz z utworzeniem unii celnej lub zanim wejdzie w życie umowa przejściowa prowadząca do utworzenia unii celnej.

5. Negocjacje takie będą rozpoczęte w dobrej wierze w celu osiągnięcia wzajemnie zadowolających uzgodnień kompensacyjnych. W takich negocjacjach, zgodnie z postanowieniami ust. 6 Artykułu XXIV należy wziąć pod uwagę redukcje ceł w tej samej pozycji taryfy celnej dokonane przez innych partnerów unii celnej w momencie jej utworzenia. Jeżeli takie redukcje nie byłyby wystarczające dla zaoferowania zadowolającej rekompensaty, unia celna zaoferuje rekompensatę, która może przyjąć postać redukcji ceł dotyczących innych pozycji taryfy celnej. Oferta taka będzie wzięta pod uwagę przez Członków mających prawa negocjacyjne w przypadku modyfikacji lub wycofania się ze związanych stawek. Jeżeli propozycja rekompensaty jest nadal nie do przyjęcia, negocjacje winny być kontynuowane. Jeżeli, mimo podejmowanych wysiłków, porozumienie w negocjacjach w sprawie rekompensaty prowadzonych zgodnie z artykułem XXVIII oraz z jego rozwinięciem w Uzgodnieniu w sprawie interpretacji Artykułu XXVIII GATT 1994 nie może być osiągnięte w rozsądnym okresie od rozpoczęcia negocjacji, unia celna mimo tego będzie mogła zmodyfikować lub wycofać koncesje; Członkowie, których będzie to dotyczyć będą wówczas mogli wycofać ekwiwalentne koncesje zgodnie z artykułem XXVIII.

6. GATT 1994 nie nakłada na Członków odnoszących korzyści z redukcji ceł wynikającej z utworzenia unii celnej lub z umowy przejściowej prowadzącej do utworzenia unii celnej obowiązku udzielenia rekompensaty krajom ją tworzącym.

Przegląd unii celnych i stref wolnego handlu

7. Wszystkie notyfikacje dokonane zgodnie z ust. 7(a) artykułu XXIV zostaną zbadane przez grupę roboczą w świetle stosownych postanowień GATT 1994 oraz ust. 1 niniejszego Uzgodnienia. Grupa robocza przedstawi Radzie Handlu Towarami raport na temat swych konkluzji w tej kwestii. Rada Handlu Towarami może wydać Członkom zalecenia jakie uzna za stosowne.

▼ B

8. W odniesieniu do umów przejściowych grupa robocza może w swym raporcie dokonać odpowiednich zaleceń odnośnie przewidzianego okresu oraz środków koniecznych do zakończenia tworzenia unii celnej, czy strefy wolnego handlu. Może w miarę konieczności przeprowadzić dodatkowy przegląd porozumienia.

9. Członkowie będący partnerami umowy przejściowej będą notyfikować istotne zmiany w planie i programie czasowym zawartych w tej umowie Radzie Handlu Towarami i jeżeli wpłynię taki wniosek, Rada dokona analizy zmian.

10. Jeżeli umowa przejściowa notyfikowana zgodnie z ust. 7(a) artykułu XXIV nie zawiera planu i programu czasowego, co jest sprzeczne z ust. 5(c) artykułu XXIV, grupa robocza zaleci w swoim raporcie ustanowienie takiego planu i programu czasowego. Strony nie będą kontynuować stosowania ani nie wprowadzą w życie umowy, jeżeli nie będą gotowe zmodyfikować jej zgodnie z tymi zaleceniami. Należy podjąć postanowienia przewidujące weryfikację wprowadzenia w życie tych zaleceń.

11. Unie celne i uczestnicy stref wolnego handlu będą składali Radzie Handlu Towarami okresowe sprawozdania na temat funkcjonowania odnośnych porozumień zgodnie z instrukcją UKŁADAJĄCYCH SIĘ STRON GATT 1947 dla Rady GATT 1947 w sprawie raportów na temat porozumień regionalnych (BISD 18S/38). O jakichkolwiek istotnych zmianach albo nowych rozwiązaniach w porozumieniach powinno informować się wtedy, kiedy mają miejsce.

Rozstrzygnięcie sporów

12. Postanowienia artykułów XXII i XXIII GATT 1994 zgodnie z rozwinięciem i interpretacją z Uzgodnienia w sprawie rozstrzygnięcia sporów mogą być stosowane w odniesieniu do jakichkolwiek spraw wynikających ze stosowania postanowień Artykułu XXIV dotyczących unii celnych, stref wolnego handlu oraz umów przejściowych zmierzających do utworzenia unii celnych lub stref wolnego handlu.

Artykuł XXIV.12

13. Każdy Członek ponosi pełną odpowiedzialność zgodnie z GATT 1994 za przestrzeganie wszystkich postanowień GATT 1994 i będzie podejmować takie rozsądne środki, jakimi dysponuje, aby zapewnić ich przestrzeganie przez regionalne i lokalne rządy lub władze działające na jego terytorium.

14. Postanowienia Artykułów XXII i XXIII GATT 1994 zgodnie z rozwinięciem i interpretacją z Uzgodnienia w sprawie rozstrzygnięcia sporów mogą być przywoływane w odniesieniu do środków wpływających na ich przestrzeganie podjętych przez regionalne lub lokalne rządy lub władze działające na terytorium Członka. Kiedy Organ Rozstrzygnięcia Sporów uzna, że jakieś postanowienie GATT 1994 nie jest przestrzegane, odpowiedzialny Członek podejmie takie rozsądne środki jakimi dysponuje, aby zapewnić jego przestrzeganie. Postanowienia dotyczące rekompensaty, zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań będą stosowane w przypadkach, kiedy nie można było zapewnić takiego przestrzegania.

15. Każdy Członek zobowiązuje się przychylnie rozważyć i stworzyć odpowiednie możliwości dla przeprowadzenia konsultacji w odniesieniu do jakichkolwiek spraw podniesionych przez innego Członka, a dotyczących środków wywierających wpływ na funkcjonowanie GATT 1994 zastosowanych na terytorium tego pierwszego.

▼ B**UZGODNIENIE W ODNIESIENIU DO ZWOLNIEŃ Z OBOWIĄZKÓW
W RAMACH UKŁADU OGÓLNEGO W SPRAWIE TARYF CELNYCH
I HANDLU 1994**

CZŁONKOWIE NINIEJSZYM UZGADNIAJĄ CO NASTĘPUJE:

1. Wniosek o zwolnienie lub o przedłużenie istniejącego zwolnienia powinien zawierać opis środków, jakie Członek proponuje podjąć, konkretnych celów polityki, jakie Członek zamierza osiągnąć oraz powodów, które uniemożliwiają Członkowi osiągnięcie celów swej polityki środkami zgodnymi z jego zobowiązaniami wynikającymi z GATT 1994.

2. Jakikolwiek zwolnienie obowiązujące w dniu wejścia w życie Porozumienia WTO wygaśnie, o ile nie zostanie przedłużone zgodnie z powyższą procedurą i postanowieniami Artykułu IX Porozumienia WTO w dniu wygaśnięcia lub w dwa lata od daty wejścia w życie Porozumienia WTO, w zależności od tego, który termin przypada wcześniej.

3. Którykolwiek Członek uznający, że korzyść wynikająca dlań z GATT 1994 zostaje wyeliminowana lub pomniejszona w wyniku:

(a) sytuacji, gdy Członek który uzyskał zwolnienie nie przestrzega warunków tego zwolnienia; lub

(b) zastosowania środka zgodnego z warunkami zwolnienia

może powołać się na artykuł XXIII GATT 1994 zgodnie z rozwinięciem i interpretacją w Uzgodnieniu w sprawie rozstrzygania sporów.

**UZGODNIENIE W SPRAWIE INTERPRETACJI ARTYKUŁU XXVIII
UKŁADU OGÓLNEGO W SPRAWIE TARYF CELNYCH I HANDLU
1994**

CZŁONKOWIE NINIEJSZYM UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

1. W celu modyfikacji lub wycofania koncesji, Członek, który ma największy udział eksportu objętego tą koncesją (tj. eksportuje produkt na rynek Członka modyfikującego lub wycofującego koncesję) w stosunku do całego swego eksportu będzie uznany za głównego dostawcę, jeżeli nie posiada już pierwotnych praw negocjacyjnych lub statusu głównego dostawcy zgodnie z postanowieniami ust. 1 artykułu XXVIII. Uzgodniono jednak, że niniejszy ustęp zostanie poddany przeglądowi przez Radę Handlu Towarami w pięć lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO w celu ustalenia, czy kryterium to działało w sposób zadowalający zapewniając redystrybucję praw negocjacyjnych na rzecz małych i średnich eksportujących Członków. Jeżeli nie będzie to miało miejsca, rozpatrzona zostanie możliwość udoskonalenia, w tym, w świetle dostępnych danych, przyjęcia kryterium opartego na stosunku eksportu objętego koncesją do eksportu danego produktu na wszystkie rynki.

2. Kiedy Członek uznaje się za głównego dostawcę zgodnie z warunkami ust. 1, powinien poinformować pisemnie Członka mającego zamiar zmodyfikować lub wycofać koncesję i równocześnie Sekretariat o swoim stanowisku, przedstawiając uzasadniające materiały. W takich przypadkach stosuje się postanowienia ust. 4 „Procedur negocjacyjnych w ramach artykułu XXVIII” przyjętych dnia 10 listopada 1980 roku (BISD 27S/26-28).

3. Przy ustalaniu, którzy Członkowie posiadają status głównego dostawcy (zgodnie z postanowieniami ust. 1 powyżej, lub ust. 1 artykułu XXVIII) lub znaczącego dostawcy, jedynie handel danym produktem, który odbywać się na zasadach KNU, będzie brany pod uwagę. Jednakże handel danym produktem, który odbywać się w oparciu o preferencje pozatraktatowe również będzie brany pod uwagę, jeżeli taki handel przestał odnosić korzyści z takiego preferencyjnego traktowania, stając się handlem w oparciu o zasadę KNU w czasie negocjacji w sprawie modyfikacji lub wycofania koncesji lub stanie się takim po zakończeniu negocjacji.

▼ B

4. Kiedy koncesja taryfowa zostaje zmodyfikowana lub wycofana w odniesieniu do nowego produktu (tj. takiego, dla którego nie ma danych statystycznych dotyczących handlu za okres trzyletni), Członek posiadający pierwotne prawa negocjacyjne w odniesieniu do pozycji taryfowej, do której dany produkt jest lub być zakwalifikowany, będzie miał pierwotne prawo negocjacyjne w odniesieniu do danej koncesji. Przy określaniu głównego i znaczącego dostawcy oraz ustalaniu kompensaty będzie się brało pod uwagę m.in. moce produkcyjne i inwestycje zaangażowane w dany produkt przez Członka eksportującego i szacunki wzrostu eksportu, oraz prognozy popytu Członka importującego na dany produkt. Dla celów niniejszego ustępu pojęcie „nowy produkt” oznacza nową pozycję taryfową stworzoną poprzez wyodrębnienie jej z istniejącej pozycji taryfowej.

5. Kiedy Członek uzna, że posiada status głównego lub znaczącego dostawcy w rozumieniu ust. 4 powyżej, powinien przygotować swoje roszczenie na piśmie załączając uzasadniające materiały i przedstawiając je Członkowi zamierzającemu zmodyfikować lub wycofać koncesję i równocześnie poinformować Sekretariat. W takich przypadkach stosuje się ust. 4 wyżej wspomnianych „Procedur negocjacyjnych w ramach Artykułu XXVIII”.

6. Kiedy nieograniczona koncesja taryfowa zostaje zastąpiona przez kontyngent taryfowy, suma zaoferowanej rekompensaty powinna przewyższać wielkość handlu, którego dotyczyła modyfikacja koncesji. Podstawą do wyliczenia rekompensaty powinna być wielkość, o którą perspektywy handlu przewyższają poziom kontyngentu taryfowego. Uznaje się, że kalkulacja perspektyw handlu powinna być oparta na tej z powyższych wartości, która jest większa:

- a) średnich rocznych obrotach handlowych w ostatnim, reprezentatywnym okresie trzyletnim powiększonych o średni roczny wzrost importu w tym samym okresie lub o dziesięć procent, którakolwiek z tych wielkości jest wyższa; lub
- b) obrotach w ostatnim roku powiększonych o dziesięć procent.

W żadnym przypadku odpowiedzialność Członka za rekompensatę nie będzie przekraczać wielkości takiej rekompensaty, która byłaby zastosowana, gdyby koncesja została wycofana zupełnie.

7. Którykolwiek Członek będący głównym dostawcą w rozumieniu ust. 1 powyżej lub ust. 1 Artykułu XXVIII będzie miał pierwotne prawa negocjacyjne w przypadku modyfikacji lub wycofania koncesji i uzgadnianiu rekompensaty chyba, że zainteresowani Członkowie uzgodnią inną formę rekompensaty.

▼ **M1***ZAŁĄCZNIK DO POROZUMIENIA O UŁATWIENIACH W HANDLU***NOTYFIKOWANIE ZOBOWIĄZAŃ KATEGORII A WYNIKAJĄCYCH
Z POROZUMIENIA O UŁATWIENIACH W HANDLU**

ALBANIA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje od Członków ich powiadomienia dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Albanii ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że niniejszym wyznacza następujące postanowienia porozumienia zaliczające się do kategorii A, które zostaną wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia:

Artykuł 1.1	Publikowanie
Artykuł 1.2	Informacje dostępne w internecie
Artykuł 1.4	Notyfikacja
Artykuł 2.1	Możliwość zgłaszania uwag i informacje przed wejściem w życie
Artykuł 2.2	Konsultacje
Artykuł 4.1	Prawo do odwołania lub rewizji
Artykuł 5.2	Zatrzymanie
Artykuł 6.1	Ogólne warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
Artykuł 6.2	Szczegółowe warunki dotyczące opłat i należności za odprawę celną z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
Artykuł 6.3	Warunki dotyczące kar
Artykuł 7.3	Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności
Artykuł 7.4	Zarządzanie ryzykiem
Artykuł 7.6	Ustalanie i publikowanie średniego czasu trwania procedury zwolnienia towarów
Artykuł 7.8	Przyspieszone przesyłki
Artykuł 7.9	Łatwo psujące się towary
Artykuł 8	Współpraca służb granicznych
Artykuł 9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
Artykuł 10.1	Formalności i wymogi dotyczące dokumentacji
Artykuł 10.2	Akceptacja kopii
Artykuł 10.3	Stosowanie norm międzynarodowych

▼ M1

Artykuł 10.5	Inspekcja przedwysyłkowa
Artykuł 10.6	Korzystanie z usług agentów celnych
Artykuł 10.7	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
Artykuł 10.8	Towary odrzucone
Artykuł 10.9	Odprawa czasowa towarów oraz uszlachetnianie czynne i bierne
Artykuł 11-3	Należności, środki regulujące lub formalności związane z tranzytem
11-4	Zwiększona niedyskryminacja w odniesieniu do tranzytu
11.11.1-5	Gwarancje tranzytowe
11.12-13	Współpraca i koordynacja w ramach tranzytu
Artykuł 12	Współpraca celna

BOTSWANA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymał od Członków ich powiadomienia dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Republiki Botswany ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Republika Botswany niniejszym wyznacza następujące postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia jako zaliczające się do zobowiązań kategorii A, które zostaną wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia:

Artykuł 2.1	Możliwość zgłaszania uwag i informacje przed wejściem w życie
Artykuł 2.2	Konsultacje
Artykuł 5.1	Powiadomienia o zastrzeniu kontroli lub inspekcji
Artykuł 5.2	Zatrzymanie
Artykuł 7.1	Formalności poprzedzające przybycie towarów
Artykuł 7.2	Płatność elektroniczna
Artykuł 7.3	Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności
Artykuł 7.4	Zarządzanie ryzykiem
Artykuł 7.5	Audyt po odprawie celnej
Artykuł 7.6	Ustalanie i publikowanie średniego czasu trwania procedury zwolnienia towarów
Artykuł 7.8	Przyspieszone przesyłki
Artykuł 7.9	Łatwo psujące się towary
Artykuł 9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
Artykuł 10.3	Stosowanie norm międzynarodowych
Artykuł 10.5	Inspekcja przedwysyłkowa
Artykuł 10.6	Korzystanie z usług agentów celnych

▼ M1

Artykuł 10.7	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
Artykuł 10.8	Towary odrzucone
Artykuł 10.9	Odprawa czasowa towarów oraz uszlachetnianie czynne i bierne

BRAZYLIA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym Misja Brazylii ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu, że jako zobowiązania kategorii A wyznacza wszystkie postanowienia sekcji I porozumienia, z wyjątkiem niżej wymienionych:

- Artykuł 3.6.b;
- Artykuł 3.9.a.ii;
- Artykuł 7.1;
- Artykuł 7.7.3; oraz
- Artykuł 11.9.

BRUNEI

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z porozumienia.

W związku z powyższym rząd Brunei ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Brunei jako zobowiązania kategorii A wyznacza wszystkie postanowienia artykułów od 1 do 12 porozumienia, z wyjątkiem niżej wymienionych:

Artykuł 1.2	Informacje dostępne w internecie: pkt 2.1 lit. a) i b)
Artykuł 4	Procedury odwoławcze lub rewizyjne
Artykuł 7.6	Ustalanie i publikowanie średniego czasu trwania procedury zwolnienia towarów: pkt 2
Artykuł 7.7	Środki ułatwiające handel dla upoważnionych przedsiębiorców
Artykuł 10.4	Pojedynczy punkt kontaktowy

CHILE

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu („porozumienie”), Chile niniejszym powiadamia, że wszystkie postanowienia sekcji I porozumienia zostały wyznaczone jako zaliczające się do kategorii A i przeznaczone do wdrożenia w całości z chwilą wejścia w życie porozumienia, z wyjątkiem art. 7.7 dotyczącego upoważnionych przedsiębiorców:

▼ M1

CHINY

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienie Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Chińskiej Republiki Ludowej ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu, że Chińska Republika Ludowa jako zobowiązania kategorii A wyznacza niniejszym wszystkie postanowienia sekcji I porozumienia, z wyjątkiem niżej wymienionych:

- Artykuł 7 ust. 6 Ustalanie i publikowanie średniego czasu trwania procedury zwolnienia towarów;
- Artykuł 10 ust. 4 Pojedynczy punkt kontaktowy;
- Artykuł 10 ust. 9 Odprawa czasowa towarów oraz uszlachetnianie czynne i bierne; oraz
- Artykuł 12 Współpraca celna.

KOLUMBIA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu („porozumienie”), Kolumbia niniejszym powiadamia, że wszystkie postanowienia sekcji I porozumienia zostały wyznaczone jako zaliczające się do kategorii A i przeznaczone do wdrożenia w całości z chwilą wejścia w życie porozumienia, z wyjątkiem następujących:

- Artykuł 5.3 Procedury przeprowadzania badań
- Artykuł 7.9 Łatwo psujące się towary

KONGO

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu, rząd Republiki Konga ma zaszczyt notyfikować swoje zobowiązania kategorii A, zgodnie z poniższymi postanowieniami:

- Artykuł 3.1 Interpretacja zdarzeń przyszłych
- Artykuł 4.1 Prawo do odwołania lub rewizji
- Artykuł 5.1 Powiadomienia o zaostreniu kontroli lub inspekcji
- Artykuł 5.2 Zatrzymanie
- Artykuł 5.3 Procedury przeprowadzania badań
- Artykuł 7.9 Łatwo psujące się towary
- Artykuł 10.6 Korzystanie z usług agentów celnych
- Artykuł 10.7 Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
- Artykuł 10.9 Odprawa czasowa towarów oraz uszlachetnianie czynne i bierne

▼ M1

KOSTARYKA

Na mocy art. 2 i 3 decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu („porozumienie”), Kostaryka niniejszym powiadamia, że wszystkie postanowienia sekcji I porozumienia zostały wyznaczone jako zaliczające się do kategorii A, z wyjątkiem następujących:

- Artykuł 10.1.1 Formalności i wymogi dotyczące dokumentacji
- Artykuł 10.2.2 Akceptacja kopii

WYBRZEŻE KOŚCI SŁONIOWEJ

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu, Republika Wybrzeża Kości Słoniowej niniejszym notyfikuje swoje zobowiązania kategorii A, zgodnie z poniższymi postanowieniami:

- Artykuł 4.1 Prawo do odwołania lub rewizji
- Artykuł 5.1 Powiadomienia o zastrzeniu kontroli lub inspekcji
- Artykuł 5.2 Zatrzymanie
- Artykuł 5.3 Procedury przeprowadzania badań
- Artykuł 7.4 Zarządzanie ryzykiem
- Artykuł 7.5 Audyt po odprawie celnej
- Artykuł 7.8 Przyspieszone przesyłki
- Artykuł 7.9 Łatwo psujące się towary
- Artykuł 9 Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
- Artykuł 10.3 Stosowanie norm międzynarodowych
- Artykuł 10.5 Inspekcja przedwysyłkowa
- Artykuł 10.7 Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
- Artykuł 10.8 Towary odrzucone
- Artykuł 10.9 Odprawa czasowa towarów/uszlachetnianie czynne i bierne
- Artykuł 11 Swoboda tranzytu

REPUBLIKA DOMINIKAŃSKA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Republiki Dominikańskiej ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy o postanowieniach wyznaczonych w kategorii A, odpowiadających sekcji I porozumienia.

- Art. 1.2 Informacje dostępne w internecie
- Art. 1.3 Punkty informacyjne
- Art. 2.1 Możliwość zgłaszania uwag i informacje przed wejściem w życie

▼ M1

Art. 2.2	Konsultacje
Art. 3	Interpretacja zdarzeń przyszłych
Art. 4.1	Prawo do odwołania lub rewizji
Art. 5.2	Zatrzymanie
Art. 6.1	Ogólne warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
Art. 6.3	Warunki dotyczące kar
Art. 7.1	Formalności poprzedzające przybycie towarów
Art. 7.2	Płatność elektroniczna
Art. 7.3	Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności
Art. 7.5	Audyt po odprawie celnej
Art. 7.7	Środki ułatwiające handel dla upoważnionych przedsiębiorców
Art. 9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
Art. 10.1	Formalności i wymogi dotyczące dokumentacji
Art. 10.3	Stosowanie norm międzynarodowych
Art. 10.5	Inspekcja przedwysyłkowa
Art. 10.6	Korzystanie z usług agentów celnych
Art. 10.7	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
Art. 10.8	Towary odrzucone
Art. 10.9	Odprawa czasowa towarów/uszlachetnianie czynne i bierne
Art. 11	Swoboda tranzytu
Art. 12	Współpraca celna
Art. 13.2	Krajowy Komitet ds. Ułatwień w Handlu

EKWADOR

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu, Republika Ekwadoru niniejszym notyfikuje swoje zobowiązania kategorii A, zgodnie z poniższymi postanowieniami:

Nr artykułu/ Ustępy (*)	Opis
2.1	Możliwość zgłaszania uwag i informacje przed wejściem w życie
4	Procedury odwoławcze lub rewizyjne
7.1	Formalności poprzedzające przybycie towarów
7.6	Ustalanie i publikowanie średniego czasu trwania procedury zwolnienia towarów

▼ M1

9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
10.3	Stosowanie norm międzynarodowych
10.5	Inspekcja przedwysyłkowa
10.6	Korzystanie z usług agentów celnych
10.7	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
10.8	Towary odrzucone
10.9	Odprawa czasowa towarów/uszlachetnianie czynne i bierne
11.1	Swoboda tranzytu
11.2	Swoboda tranzytu
11.3	Swoboda tranzytu
11.4	Swoboda tranzytu
11.5	Swoboda tranzytu
11.6	Swoboda tranzytu
11.16	Swoboda tranzytu
11.17	Swoboda tranzytu

(*) W przypadku, gdy pojawia się odniesienie do poszczególnych ustępów, zobowiązanie podjęte przez Republikę Ekwadoru jest ograniczone do treści tych poszczególnych ustępów i nie obejmuje artykułu jako całości.

EGIPT

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu, Egipt niniejszym notyfikuje swoje zobowiązania kategorii „A”, zgodnie z poniższymi postanowieniami:

Numer artykułu	Opis
Artykuł 4 ust. 1, 3, 4, 5	Procedury odwoławcze lub rewizyjne
Artykuł 5.2	Zatrzymanie
Artykuł 6.2	Szczegółowe warunki dotyczące opłat i należności za odprawę celną z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
Artykuł 6.3 pkt 3.2, 3.4, 3.5, 3.6	Warunki dotyczące kar
Artykuł 7.3 pkt 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5	Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności

▼ M1

Numer artykułu	Opis
Artykuł 9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
Artykuł 10.5 pkt 5.1	Inspekcja przedwysyłkowa
Artykuł 10.6	Korzystanie z usług agentów celnych
Artykuł 10.7	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
Artykuł 10.8	Towary odrzucone
Artykuł 10.9	Odprawa czasowa towarów oraz uszlachetnianie czynne i bierne
Artykuł 11 ust. 2, 3, 11, 12, 13, 14, 15, 16	Swoboda tranzytu

SALWADOR

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”), Salvador niniejszym notyfikuje swoje zobowiązania kategorii A, zgodnie z poniższymi postanowieniami:

- Art. 1 Publikowanie i dostępność informacji
- Art. 2 Możliwość zgłaszania uwag, informacje przed wejściem w życie i konsultacje
- Art. 3 Interpretacja zdarzeń przyszłych
- Art. 4 Procedury odwoławcze lub rewizyjne: ust. 1, 2, 3, 4 i 5
- Art. 5 Inne środki służące zapewnieniu większej bezstronności, niedyskryminacji i przejrzystości
- Art. 6 Warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem oraz kary: ust. 1 i 3
- Art. 7 Zwolnienie i odprawa towarów: ust. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 (pkt 3, 4, 5, 6), 8 i 9
- Art. 8 Współpraca służb granicznych: ust. 1
- Art. 9 Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
- Art. 10 Formalności związane z przywozem, wywozem i tranzytem: ust. 1, 2 (pkt 2 i 3), 3, 5 (pkt 1), 6, 7, 8 i 9
- Art. 11 Swoboda tranzytu: ust. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16 i 17
- Art. 12 Współpraca celna: ust. 1, 3, 4, 5 (pkt 1 i 2), 12

▼ M1

GABON

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu, Republika Gabońska niniejszym notyfikuje swoje zobowiązania kategorii A, zgodnie z poniższymi postanowieniami:

Artykuł 5.2	Zatrzymanie
Artykuł 7.1	Formalności poprzedzające przybycie towarów
Artykuł 7.8	Przyspieszone przesyłki
Artykuł 7.9	Łatwo psujące się towary
Artykuł 9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
Artykuł 10.5	Inspekcja przedwysyłkowa
Artykuł 10.8	Towary odrzucone
Artykuł 10.9	Odprowa czasowa towarów oraz uszlachetnianie czynne i bierne

GWATEMALA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Gwatemali pragnie niniejszym powiadomić Komitet Przygotowawczy, że wszystkie postanowienia sekcji I porozumienia zostały wyznaczone jako zobowiązania kategorii A zgodnie z dokumentem WTO WT/PCTF/W/27 z dnia 7 lipca 2014 r., z wyjątkiem następujących postanowień:

Artykuł 1.1.1 lit. d) i f)
Artykuł 1.2.1 lit. a) i b)
Artykuł 1.3.1
Artykuł 1.3.2
Artykuł 1.4 lit. b) i c)
Artykuł 2.1.1
Artykuł 3.9 lit. b) ppkt (iii)
Artykuł 5
Artykuł 6.1.4
Artykuł 7.1.2
Artykuł 7.4.3
Artykuł 7.6.1
Artykuł 7.6.2
Artykuł 7.7.3 lit. a), d), e), f) oraz g)
Artykuł 7.8.2 lit. c) oraz d)
Artykuł 7.9.3
Artykuł 8.1
Artykuł 8.2 lit. d) oraz e)

▼ M1

- Artykuł 10.1.1
- Artykuł 10.2.3
- Artykuł 10.4.1
- Artykuł 10.4.2
- Artykuł 11.17
- Artykuł 12.2.1
- Artykuł 12.3
- Artykuł 12.4
- Artykuł 12.5
- Artykuł 12.6
- Artykuł 12.7
- Artykuł 12.8
- Artykuł 12.9
- Artykuł 12.10
- Artykuł 12.11

HONDURAS

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu („porozumienie”), Honduras niniejszym notyfikuje swoje zobowiązania kategorii A, zgodnie z poniższymi postanowieniami:

- Art. 1.1 Publikowanie
- Art. 1.2 Informacje dostępne w internecie
- Art. 1.3 Punkty informacyjne
- Art. 1.4 Notyfikacja
- Art. 3 Interpretacja zdarzeń przyszłych
- Art. 4 Procedury odwoławcze lub rewizyjne
- Art. 6.1 Ogólne warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem (z wyjątkiem art. 6 pkt 1.3 i art. 6 pkt 1.4)
- Art. 6.2 Szczegółowe warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
- Art. 6.3 Warunki dotyczące kar
- Art. 7.1 Formalności poprzedzające przybycie towarów
- Art. 7.2 Płatność elektroniczna
- Art. 7.4 Zarządzanie ryzykiem
- Art. 7.5 Audyt po odprawie celnej
- Art. 7.8 Przyspieszone przesyłki (z wyjątkiem art. 7 pkt 8.2 lit. d))
- Art. 7.9 Łatwo psujące się towary (z wyjątkiem art. 7 pkt 9.3)
- Art. 8 Współpraca służb granicznych (z wyjątkiem art. 8.2 lit. c), d) i e))
- Art. 9 Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną

▼ M1

Art. 10.1	Formalności i wymogi dotyczące dokumentacji
Art. 10.3	Stosowanie norm międzynarodowych
Art. 10.5	Inspekcja przedwysyłkowa
Art. 10.6	Korzystanie z usług agentów celnych
Art. 10.7	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
Art. 10.8	Towary odrzucone
Art. 10.9	Odprawa czasowa towarów/uszlachetnianie czynne i bierne
Art. 11	Swoboda tranzytu
Art. 12.12	Porozumienia dwustronne i regionalne

HONG KONG, CHINY

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje od Członków ich powiadomienia dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Hong Kongu, Chiny, ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Hong Kong, Chiny, niniejszym wyznacza wszystkie postanowienia artykułów od 1 do 12 porozumienia (załączonego do wyżej wymienionej decyzji ministerialnej) jako zaliczające się do kategorii A; zostaną one wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia.

INDONEZJA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje od Członków ich powiadomienia dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Republiki Indonezji ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Indonezja niniejszym wyznacza następujące postanowienia porozumienia zaliczające się do kategorii A, które zostaną wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia:

Art. 6.3	Warunki dotyczące kar
Art. 7.1	Formalności poprzedzające przybycie towarów
Art. 10.6	Korzystanie z usług agentów celnych

IZRAEL

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej m.in. otrzymuje od Członków ich powiadomienia dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu.

W związku z powyższym Państwo Izrael ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu, że Państwo Izrael niniejszym wyznacza wszystkie postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia jako zaliczające się do kategorii A.

▼ M1

JORDANIA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Jordanii ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że wyznacza wszystkie postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia (załączonego do wyżej wymienionej decyzji ministerialnej) jako zaliczające się do kategorii A i przeznaczone do wdrożenia w całości z chwilą wejścia w życie porozumienia, z wyjątkiem następujących:

Artykuł 1.1	Publikowanie
Artykuł 1.2	Informacje dostępne w internecie
Artykuł 1.3	Punkty informacyjne
Artykuł 3.1	Interpretacja zdarzeń przyszłych
Artykuł 6.1	Ogólne warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
Artykuł 7.1	Formalności poprzedzające przybycie towarów
Artykuł 10.1	Formalności i wymogi dotyczące dokumentacji
Artykuł 10.2	Akceptacja kopii
Artykuł 10.4	Pojedynczy punkt kontaktowy
Art. 11.5-10	Procedury i kontrole związane z tranzytem

KOREA

Mam zaszczyt odnieść się do decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), na mocy której ustanowiono Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”), który m.in. otrzymuje od Członków ich powiadomienia dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

Ponadto mam również zaszczyt poinformować Komitet Przygotowawczy, że rząd Republiki Korei zdecydował wyznaczyć wszystkie postanowienia zawarte w artykułach od 1 do 12 porozumienia jako należące do kategorii A.

KUWEJT

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje od Członków ich powiadomienia dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Państwa Kuwejt ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu, że Państwo Kuwejt jako należące do kategorii A wyznacza niniejszym postanowienia załącznika I, z wyjątkiem niżej wymienionych:

▼ M1

Artykuł 3.1	Interpretacja zdarzeń przeszłych
Artykuł 6.2	Szczegółowe warunki dotyczące opłat i należności za odprawę celną z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
Artykuł 7.4	Zarządzanie ryzykiem
Artykuł 7.5	Audyt po odprawie celnej
Artykuł 7.7	Środki ułatwiające handel dla upoważnionych przedsiębiorców
Artykuł 7.9	Łatwo psujące się towary
Artykuł 8	Współpraca służb granicznych
Artykuł 10.4	Pojedynczy punkt kontaktowy
Art. 11.11-15	Gwarancje tranzytowe
Artykuł 12	Współpraca celna

REPUBLIKA KIRGISKA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje od Członków ich powiadomienia dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym, w imieniu ministerstwa gospodarki Republiki Kirgiskiej, mamy przyjemność powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Republika Kirgiska wyznacza następujące postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia (załączonego do wyżej wymienionej decyzji ministerialnej) jako zaliczające się do kategorii A, które zostaną wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia:

Artykuł 4	Wszystkie postanowienia (Procedury odwoławcze lub rewizyjne)
Artykuł 5	Ustęp 2 (Zatrzymanie)
Artykuł 9	(Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną)
Artykuł 10	Ustęp 5 (Inspekcja przedwysyłkowa)
Artykuł 11	Ustępy 1 do 4 (Należności, środki regulujące lub formalności związane z tranzytem oraz niedyskryminacja)

MAKAU CHINY

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Makau, Chiny ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Makau, Chiny niniejszym wyznacza wszystkie postanowienia artykułów od 1 do 12 porozumienia zaliczające się do kategorii A, które zostaną wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia, z wyjątkiem następujących:

▼ M1

- Art. 7: Ustęp 4 – Zarządzanie ryzykiem;
- Art. 7: Ustęp 5 – Audyt po odprawie celnej;
- Art. 9: Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną;
- Art. 10: Ustęp 4 – Pojedynczy punkt kontaktowy.

MALEZJA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Malezji ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Malezja jako zobowiązania kategorii A wyznacza wszystkie postanowienia artykułów od 1 do 12 porozumienia (załączonego do wyżej wymienionej decyzji ministerialnej), z wyjątkiem niżej wymienionych:

- Artykuł 7.8 (Przyspieszone przesyłki); oraz
- Artykuł 11.9 (Wcześniejsze składanie i przetwarzanie dokumentów tranzytowych i danych przed przybyciem towarów).

MAURITIUS

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje od Członków ich powiadomienia dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Republiki Mauritiusu ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Republika Mauritiusu niniejszym wyznacza następujące postanowienia porozumienia (załączonego do wyżej wymienionej decyzji ministerialnej) zaliczające się do kategorii A, które zostaną wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia:

- Artykuł 1.1 Publikowanie
- Artykuł 1.2 Informacje dostępne w internecie
- Artykuł 1.4 Notyfikacja
- Artykuł 2.1 Możliwość zgłaszania uwag i informacje przed wejściem w życie
- Artykuł 2.2 Konsultacje
- Artykuł 3 Interpretacja zdarzeń przyszłych
- Artykuł 4 Procedury odwoławcze lub rewizyjne
- Artykuł 5.1 Powiadomienia o zastrzeniu kontroli lub inspekcji
- Artykuł 5.2 Zatrzymanie
- Artykuł 6.1 Ogólne warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
- Artykuł 6.2 Szczegółowe warunki dotyczące opłat i należności za odprawę celną z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem

▼ M1

Artykuł 6.3	Warunki dotyczące kar
Artykuł 7.1	Formalności poprzedzające przybycie towarów
Artykuł 7.2	Płatność elektroniczna
Artykuł 7.3	Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności
Artykuł 7.5	Audyt po odprawie celnej
Artykuł 7.9	Łatwo psujące się towary
Artykuł 9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
Artykuł 10.1	Formalności i wymogi dotyczące dokumentacji
Artykuł 10.2	Akceptacja kopii
Artykuł 10.5	Inspekcja przedwysyłkowa
Artykuł 10.6	Korzystanie z usług agentów celnych
Artykuł 10.7	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
Artykuł 10.8	Towary odrzucone
Artykuł 10.9.1	Odprawa czasowa towarów
Artykuł 11	Swoboda tranzytu
Artykuł 23.2	Krajowy Komitet ds. Ułatwień w Handlu

MEKSYK

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Meksyku ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że wyznacza wszystkie postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia (załączonego do wyżej wymienionej decyzji ministerialnej) jako zaliczające się do kategorii A i przeznaczone do wdrożenia w całości z chwilą wejścia w życie porozumienia.

MOŁDAWIA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Republiki Mołdawii ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Republika Mołdawii niniejszym wyznacza następujące postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia (załączonego do wyżej wymienionej decyzji ministerialnej) jako zaliczające się do kategorii A, które zostaną wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia:

Artykuł 1	Ustępy 1 i 4 (Publikowanie, notyfikacja)
Artykuł 3	(INTERPRETACJA ZDARZEŃ PRZYSZŁYCH)
Artykuł 4	(PROCEDURY ODWOŁAWCZE LUB REWIZYJNE)

▼ M1

Artykuł 5	Ustęp 2 (Zatrzymanie)
Artykuł 6	Ustęp 2 (Szczegółowe warunki dotyczące opłat i należności za odprawę celną z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem)
Artykuł 7	Ustępy 2, 4 i 5 (Płatność elektroniczna, zarządzanie ryzykiem, audyt po odprawie celnej)
Artykuł 8	(WSPÓLPRACA SŁUŻB GRANICZNYCH)
Artykuł 9	(PRZEMIESZCZANIE TOWARÓW PRZEZNACZONYCH DO PRZYWOZU POD KONTROLĄ CELNĄ)
Artykuł 10	Ustęp 3 i od 5 do 9 (Stosowanie norm międzynarodowych, inspekcja przedwysyłkowa, korzystanie z usług agentów celnych, wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji, towary odrzucone, odprawa czasowa towarów oraz uszlachetnianie czynne i bierne)
Artykuł 12	Wszystkie postanowienia

MONGOLIA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Mongolii ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Mongolia niniejszym wyznacza następujące postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia (załączonego do wyżej wymienionej decyzji ministerialnej) jako zaliczające się do kategorii A, które zostaną wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia:

Art. 1.4	Notyfikacje
Art. 2.2	Konsultacje
Art. 4	Procedury odwoławcze lub rewizyjne
Art. 5.2	Zatrzymanie
Art. 6.1	Ogólne warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
Art. 6.2	Szczegółowe warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
Art. 10.1	Formalności i wymogi dotyczące dokumentacji
Art. 10.2	Akceptacja kopii
Art. 10.7	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
Art. 10.8	Towary odrzucone
Art. 11	Swoboda tranzytu

CZARNOGÓRA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

▼ M1

W związku z powyższym rząd Czarnogóry ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Czarnogóra niniejszym wyznacza następujące postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia zaliczające się do kategorii A, które zostaną wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia:

Art. 1.1	Publikowanie
Art. 2.1	Możliwość zgłaszania uwag i informacje przed wejściem w życie
Art. 2.2	Konsultacje
Art. 3.1	Wcześniejsze interpretacje
Art. 4	Procedury odwoławcze lub rewizyjne
Art. 5.2	Zatrzymanie
Art. 5.3	Procedury przeprowadzania badań
Art. 6.2	Szczegółowe warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
Art. 6.3	Warunki dotyczące kar
Art. 7.2	Płatność elektroniczna
Art. 7.3	Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności
Art. 7.7	Środki ułatwiające handel dla upoważnionych przedsiębiorców
Art. 8	Współpraca służb granicznych
Art. 9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
Art. 10.1	Formalności i wymogi dotyczące dokumentacji
Art. 10.2	Akceptacja kopii
Art. 10.3	Stosowanie norm międzynarodowych
Art. 10.5	Inspekcja przedwysyłkowa
Art. 10.6	Korzystanie z usług agentów celnych
Art. 10.7	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
Art. 10.8	Towary odrzucone
Art. 10.9	Odprawa czasowa towarów oraz uszlachetnianie czynne i bierne
Art. 11.1-11.3	Należności, środki regulujące lub formalności związane z tranzytem
Art. 11.4	Zwiększona niedyskryminacja w odniesieniu do tranzytu
Art. 11.11-11.15	Gwarancje tranzytowe
Art. 11.16-11.17	Współpraca i koordynacja w ramach tranzytu
Art. 12	Współpraca celna

▼ M1

KRÓLESTWO MAROKA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu.

W związku z powyższym Królestwo Maroka ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że wyznacza wszystkie następujące postanowienia jako należące do kategorii A.

Art. 1.1	Publikowanie
Art. 1.2	Informacje dostępne w internecie
Art. 1.3	Punkty informacyjne
Art. 1.4	Notyfikacja
Art. 2.1	Możliwość zgłaszania uwag i informacje przed wejściem w życie
Art. 2.2	Konsultacje
Art. 3	Interpretacja zdarzeń przyszłych
Art. 4	Procedury odwoławcze lub rewizyjne
Art. 5.2	Zatrzymanie
Art. 5.3	Procedury przeprowadzania badań
Art. 6.1	Ogólne warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
Art. 6.2	Szczegółowe warunki dotyczące opłat i należności za odprawę celną z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
Art. 6.3	Warunki dotyczące kar
Art. 7.2	Płatność elektroniczna
Art. 7.3	Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności
Art. 7.5	Audyt po odprawie celnej
Art. 7.6	Ustalanie i publikowanie średniego czasu trwania procedury zwolnienia towarów
Art. 7.7	Środki ułatwiające handel dla upoważnionych przedsiębiorców
Art. 7.8	Przyspieszone przesyłki
Art. 8	Współpraca służb granicznych
Art. 9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
Art. 10.1	Formalności i wymogi dotyczące dokumentacji
Art. 10.2	Akceptacja kopii
Art. 10.3	Stosowanie norm międzynarodowych
Art. 10.6	Korzystanie z usług agentów celnych
Art. 10.7	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
Art. 10.8	Towary odrzucone
Art. 10.9	Odprawa czasowa towarów/uszlachetnianie czynne i bierne

▼ M1

- Art. 11 Swoboda tranzytu
- Art. 12 Współpraca celna
- Art. 13.2 Krajowy Komitet ds. Ułatwień w Handlu

NIKARAGUA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Nikaragui ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy o postanowieniach wyznaczonych w kategorii A, odpowiadających sekcji I porozumienia.

- Art. 1.2 Informacje dostępne w internecie
- Art. 1.4 Notyfikacja
- Art. 2.1 Możliwość zgłaszania uwag i informacje przed wejściem w życie
- Art. 2.2 Konsultacje
- Art. 3 Interpretacja zdarzeń przyszłych
- Art. 4.1 Prawo do odwołania lub rewizji
- Art. 5.2 Zatrzymanie
- Art. 6.1 Ogólne warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
- Art. 6.3 Warunki dotyczące kar
- Art. 7.1 Formalności poprzedzające przybycie towarów
- Art. 7.3 Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności
- Art. 7.4 Zarządzanie ryzykiem
- Art. 7.5 Audyt po odprawie celnej
- Art. 7.8 Przyspieszone przesyłki
- Art. 7.9 Łatwo psujące się towary
- Art. 9 Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
- Art. 10.1 Formalności i wymogi dotyczące dokumentacji
- Art. 10.3 Stosowanie norm międzynarodowych
- Art. 10.5 Inspekcja przedwysyłkowa
- Art. 10.6 Korzystanie z usług agentów celnych
- Art. 10.7 Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
- Art. 10.8 Towary odrzucone
- Art. 10.9 Odprawa czasowa towarów/uszlachetnianie czynne i bierne
- Art. 11 Swoboda tranzytu
- Art. 12.1 Środki promujące przestrzeganie przepisów i współpracę

▼ **M1**

Art. 12.2	Wymiana informacji
Art. 12.3	Weryfikacja
Art. 12.4	Wniosek
Art. 12.5	Ochrona i poufność
Art. 12.6	Udzielanie informacji
Art. 12.7	Odroczenie lub odmowne rozpatrzenie wniosku
Art. 12.8	Wzajemność
Art. 12.9	Obciążenia administracyjne
Art. 12.10	Ograniczenia
Art. 12.11	Bezprawne użycie lub ujawnienie
Art. 12.12	Porozumienia dwustronne i regionalne
Art. 13.2	Krajowy Komitet ds. Ułatwień w Handlu

NIGERIA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje od Członków ich powiadomienia dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Federalnej Republiki Nigerii ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Nigeria niniejszym wyznacza następujące postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia zaliczające się do kategorii A, które zostaną wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia:

Art. 6.3:	Warunki dotyczące kar;
Art. 7.1:	Formalności poprzedzające przybycie towarów;
Art. 7.3:	Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności;
Art. 9:	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną;
Art. 10.7:	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji;
Art. 10.9:	Odprawa czasowa towarów oraz uszlachetnianie czynne i bierno;
Art. 11.3:	Dobrowolne ograniczenia;
Art. 11.4:	Niedyskryminacja;
Art. 11.6:	Wymogi dotyczące dokumentacji;
Art. 11.8:	Niestosowanie barier technicznych w handlu;
Art. 11.9:	Wcześniejsze składanie i przetwarzanie dokumentów tranzytowych;
Art. 11.10:	Bezwzględne zakończenie procedury tranzytowej; oraz
Art. 11.11:	Gwarancje tranzytowe.

OMAN

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje od Członków ich powiadomienia dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

▼ M1

W związku z powyższym rząd Sułtanatu Omanu ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Oman niniejszym wyznacza następujące postanowienia porozumienia zaliczające się do kategorii A, które zostaną wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia:

- Artykuł 1: Publikowanie:
 - 1.1 Informacje dostępne w internecie
 - 1.4 Notyfikacja
- Artykuł 2: Możliwość zgłaszania uwag, informacje przed wejściem w życie i konsultacje:
 - 2.2 Konsultacje
- Artykuł 4: Procedury odwoławcze lub rewizyjne:
 - 4.1 Prawo do odwołania lub rewizji
- Artykuł 5: Inne środki służące zapewnieniu większej bezstronności, niedyskryminacji i przejrzystości:
 - 5.1 Powiadomienia o zaostreniu kontroli lub inspekcji
 - 5.2 Zatrzymanie
 - 5.3 Procedury przeprowadzania badań
- Artykuł 6: Warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem:
 - 6.1 Ogólne warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
 - 6.2 Ogólne warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
- Artykuł 7: Zwolnienie i odprawa towarów:
 - 7.3 Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności
- Artykuł 9: Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
- Artykuł 10: Formalności związane z przywozem, wywozem i tranzytem:
 - 10.3 Stosowanie norm międzynarodowych
 - 10.5 Inspekcja przedwysyłkowa
 - 10.6 Korzystanie z usług agentów celnych
 - 10.7 Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
 - 10.8 Towary odrzucone
 - 10.9 Odprawa czasowa towarów/uszlachetnianie czynne i bierne
- Artykuł 11: Swoboda tranzytu:
 - 11.1.3 Należności, środki regulujące lub formalności związane z tranzytem
 - 11.4 Zwiększona niedyskryminacja w odniesieniu do tranzytu
 - 11.11.1 Gwarancje tranzytowe
- Artykuł 13: Rozwiązania instytucjonalne:
 - 13.2 Krajowy Komitet ds. Ułatwień w Handlu

▼ M1

PANAMA

Na mocy art. 2 i 3 decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. WT/MIN(13)/36, WT/L/911) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu („porozumienie”), Panama niniejszym powiadamia, że następujące postanowienia sekcji I porozumienia zostały wyznaczone jako zaliczające się do kategorii A i przeznaczone do wdrożenia w całości z chwilą wejścia w życie porozumienia:

Artykuł 1.3	Punkty informacyjne
Artykuł 4	Procedury odwoławcze lub rewizyjne
Artykuł 5.1	Powiadomienia o zastrzeniu kontroli lub inspekcji
Artykuł 5.2	Zatrzymanie
Artykuł 6.1	Ogólne warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
Artykuł 6.2	Szczegółowe warunki dotyczące opłat i należności za odprawę celną z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
Artykuł 6.3	Warunki dotyczące kar
Artykuł 7.1	Formalności poprzedzające przybycie towarów
Artykuł 7.3	Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności
Artykuł 7.4	Zarządzanie ryzykiem
Artykuł 7.5	Audyt po odprawie celnej
Artykuł 7.6	Ustalanie i publikowanie średniego czasu trwania procedury zwolnienia towarów
Artykuł 7.7	Środki ułatwiające handel dla upoważnionych przedsiębiorców
Artykuł 7.8	Przyspieszone przesyłki
Artykuł 7.9	Łatwo psujące się towary
Artykuł 9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
Artykuł 10.1	Formalności i wymogi dotyczące dokumentacji
Artykuł 10.2	Akceptacja kopii
Artykuł 10.3	Stosowanie norm międzynarodowych
Artykuł 10.5	Inspekcja przedwysyłkowa
Artykuł 10.6	Korzystanie z usług agentów celnych
Artykuł 10.8	Towary odrzucone
Artykuł 10.9	Odprawa czasowa towarów/uszlachetnianie czynne i bierne
Artykuł 11	Swoboda tranzytu
Artykuł 12.1	Środki promujące przestrzeganie przepisów i współpracę
Artykuł 12.2	Wymiana informacji
Artykuł 12.3	Weryfikacja
Artykuł 12.4	Wniosek
Artykuł 12.5	Ochrona i poufność

▼ M1

Artykuł 12.6	Udzielanie informacji
Artykuł 12.7	Odroczenie lub odmowne rozpatrzenie wniosku
Artykuł 12.8	Wzajemność
Artykuł 12.9	Obciążenia administracyjne
Artykuł 12.10	Ograniczenia
Artykuł 12.11	Bezprawne użycie lub ujawnienie
Artykuł 12.12	Porozumienia dwustronne i regionalne

PARAGWAJ

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu, Republika Paragwaju niniejszym notyfikuje zobowiązania kategorii A, zgodnie z poniższymi postanowieniami:

Nr artykułu/ Ustępy (*)	Opis
3	Interpretacja zdarzeń przyszłych
4	Procedury odwoławcze lub rewizyjne
5.2	Zatrzymanie
7.2	Płatność elektroniczna
7.4	Zarządzanie ryzykiem
9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
10.2	Akceptacja kopii
10.3	Stosowanie norm międzynarodowych
10.4	Pojedynczy punkt kontaktowy
10.5	Inspekcja przedwysyłkowa
10.6	Korzystanie z usług agentów celnych
10.8	Towary odrzucone
10.9	Odprawa czasowa towarów/uszlachetnianie czynne i bierne
11	Swoboda tranzytu
12	Współpraca celna

(*) W przypadku, gdy pojawia się odniesienie do poszczególnych ustępów, zobowiązanie podjęte przez Republikę Paragwaju jest ograniczone do treści tych poszczególnych ustępów i nie obejmuje artykułu jako całości.

PERU

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu („porozumienie”), Peru niniejszym powiadamia, że wszystkie postanowienia sekcji I porozumienia zostały wyznaczone jako zaliczające się do kategorii A i przeznaczone do wdrożenia w całości z chwilą wejścia w życie porozumienia, z wyjątkiem następujących:

▼ M1

- Artykuł 3 Interpretacja zdarzeń przyszłych
- Artykuł 5.1 Powiadomienia o zastrzeniu kontroli lub inspekcji
- Artykuł 5.3 Procedury przeprowadzania badań
- Artykuł 6.3 Warunki dotyczące kar
- Artykuł 8 Współpraca służb granicznych
- Artykuł 10.4 Pojedynczy punkt kontaktowy
- Artykuł 12 Współpraca celna

FILIPINY

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Filipin ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że wyznacza następujące postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia (załączonego do wyżej wymienionej decyzji ministerialnej) jako zaliczające się do kategorii A:

- Artykuł 1.1 Publikowanie
- Artykuł 1.2 Informacje dostępne w internecie
- Artykuł 1.3 Punkty informacyjne
- Artykuł 1.4 Notyfikacja
- Artykuł 2.1 Możliwość zgłaszania uwag i informacje przed wejściem w życie
- Artykuł 3 Interpretacja zdarzeń przyszłych
- Artykuł 4 Procedury odwoławcze lub rewizyjne
- Artykuł 5.2 Zatrzymanie
- Artykuł 5.3 Procedury przeprowadzania badań
- Artykuł 6.1 Ogólne warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
- Artykuł 6.2 Szczegółowe warunki dotyczące opłat i należności za odprawę celną z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
- Artykuł 6.3 Warunki dotyczące kar
- Artykuł 7.1 Formalności poprzedzające przybycie towarów
- Artykuł 7.3 Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności
- Artykuł 7.4 Zarządzanie ryzykiem
- Artykuł 7.6 Ustalanie i publikowanie średniego czasu trwania procedury zwolnienia towarów
- Artykuł 7.7 Środki ułatwiające handel dla upoważnionych przedsiębiorców

▼ M1

Artykuł 7.8	Przyspieszone przesyłki
Artykuł 7.9	Łatwo psujące się towary
Artykuł 9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
Artykuł 10.2	Akceptacja kopii
Artykuł 10.3	Stosowanie norm międzynarodowych
Artykuł 10.5	Inspekcja przedwysyłkowa
Artykuł 10.6	Korzystanie z usług agentów celnych
Artykuł 10.7	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
Artykuł 10.9	Odprowa czasowa towarów oraz uszlachetnianie czynne i bierne
Artykuł 11	Swoboda tranzytu
Artykuł 12	Współpraca celna

KATAR

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienie Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Państwa Katar ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu, że Państwo Katar jako zobowiązania kategorii A wyznacza niniejszym wszystkie postanowienia sekcji I porozumienia, z wyjątkiem niżej wymienionych:

— 7.7 Środki ułatwiające handel dla upoważnionych przedsiębiorców

KRÓLESTWO ARABII SAUDYJSKIEJ

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Królestwa Arabii Saudyjskiej ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że wyznacza wszystkie postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia (załączonego do wyżej wymienionej decyzji ministerialnej) jako zaliczające się do kategorii A i przeznaczone do wdrożenia w całości z chwilą wejścia w życie porozumienia, z wyjątkiem następujących:

— Artykuł 2.1 Możliwość zgłaszania uwag i informacje przed wejściem w życie

— Artykuł 10.4 Pojedynczy punkt kontaktowy

SENEGAL

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36) w sprawie Porozumienia o ułatwieniach w handlu, Senegal niniejszym notyfikuje swoje zobowiązania kategorii A, zgodnie z poniższymi postanowieniami:

▼ **M1**

	ARTYKUŁ/USTĘP	WYSZCZEGÓLNIENIE
1	2.1	Możliwość zgłaszania uwag i informacje przed wejściem w życie
2	2.2	Konsultacje
3	4	Procedury odwoławcze lub rewizyjne
4	5.2	Zatrzymanie
5	5.3	Procedury testowe
6	7.1	Formalności poprzedzające przybycie towarów
7	7.2	Płatność elektroniczna
8	7.3	Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności
9	7.4	Zarządzanie ryzykiem
10	7.6	Ustalanie i publikowanie średniego czasu trwania procedury zwolnienia towarów
11	9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
12	10.2	Akceptacja kopii
13	10.3	Stosowanie norm międzynarodowych
14	10.4	Pojedynczy punkt kontaktowy
15	10.6	Korzystanie z usług agentów celnych
16	10.7	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
17	10.8	Towary odrzucone
18	10.9	Odprawa czasowa towarów/uszlachetnianie czynne i bierne
19	12	Współpraca celna

SINGAPUR

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje od Członków ich powiadomienia dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Republiki Singapuru ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Republika Singapuru niniejszym wyznacza wszystkie postanowienia artykułów od 1 do 12 porozumienia (załączonego do wyżej wymienionej decyzji ministerialnej) jako zaliczające się do kategorii A; zostaną one wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia.

▼ M1

SRI LANKA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje od Członków ich powiadomienia dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Demokratyczno-Socjalistycznej Republiki Sri Lanki ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Sri Lanka niniejszym wyznacza następujące postanowienia porozumienia (załączonego do wyżej wymienionej decyzji ministerialnej) zaliczające się do kategorii A, które zostaną wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia:

Postanowienia	Tytuł
4.1	Prawo do odwołania lub rewizji
5.2	Zatrzymanie
6.3	Warunki dotyczące kar
7.2	Płatność elektroniczna
7.8	Przyspieszone przesyłki
9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
10.6	Korzystanie z usług agentów celnych
10.7	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
10.8	Towary odrzucone
10.9	Odprawa czasowa towarów oraz uszlachetnianie czynne i bierne
11	Swoboda tranzytu

WYDZIELONY OBSZAR CELNY TAJWANU, PENGHU, KINMEN I MATSU

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje od Członków ich powiadomienia dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym wydzielony obszar celny Tajwanu, Penghu, Kinmen i Matsu ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że wyznacza wszystkie postanowienia artykułów od 1 do 12 porozumienia (załączonego do wyżej wymienionej decyzji ministerialnej) jako zaliczające się do kategorii A i przeznaczone do wdrożenia w całości z chwilą wejścia w życie porozumienia.

TADŻYKISTAN

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej jest uprawniony m.in. do otrzymywania powiadomień Członków dotyczących zobowiązań kategorii A wynikających z Porozumienia o ułatwieniach w handlu.

▼ M1

W związku z powyższym rząd Tadżykistanu ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że wyznacza następujące postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia (załączonego do wyżej wymienionej decyzji ministerialnej) jako zaliczające się do kategorii A i przeznaczone do wdrożenia w całości z chwilą wejścia w życie porozumienia:

Artykuł 1	
Ustęp 1	Publikowanie
Ustęp 2	Informacje dostępne w internecie
Artykuł 4	Wszystkie postanowienia
Artykuł 5	
Ustęp 2	Zatrzymanie
Ustęp 3	Procedury przeprowadzania badań
Artykuł 6	Wszystkie postanowienia
Artykuł 7	
Ustęp 1	Formalności poprzedzające przybycie towarów
Ustęp 3	Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności
Ustęp 4	Zarządzanie ryzykiem
Ustęp 5	Audyt po odprawie celnej
Ustęp 6	Ustalanie i publikowanie średniego czasu trwania procedury zwolnienia towarów
Ustęp 8	Przyspieszone przesyłki
Ustęp 9	Łatwo psujące się towary
Artykuł 8	Pozycja 1
Artykuł 9	Wszystkie postanowienia
Artykuł 10	
Ustęp 1	Formalności i wymogi dotyczące dokumentacji
Ustęp 2	Akceptacja kopii
Ustęp 3	Stosowanie norm międzynarodowych
Ustęp 5	Inspekcja przedwysyłkowa
Ustęp 6	Korzystanie z usług agentów celnych
Ustęp 7	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
Ustęp 8	Towary odrzucone
Ustęp 9	Odprawa czasowa towarów/uszlachetnianie czynne i bierne
Artykuł 11	Wszystkie postanowienia

▼ M1

TAJLANDIA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje od Członków ich powiadomienia dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym królewski rząd Tajlandii ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Tajlandia niniejszym wyznacza wszystkie postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia zaliczające się do kategorii A, które zostaną wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia, z wyjątkiem następujących:

Artykuł 3	Interpretacja zdarzeń przyszłych: ust. 5 i 6
Artykuł 4	Procedury odwoławcze lub rewizyjne: ust. 4
Artykuł 5	Inne środki: ust. 1 Powiadomienia i ust. 3 Procedury przeprowadzania badań
Artykuł 6	Warunki dotyczące opłat i należności: pkt 3.4 i 3.7 Warunki dotyczące kar
Artykuł 7	Zwolnienie i odprawa towarów: pkt 1.1 Formalności poprzedzające przybycie towarów
Artykuł 10	Formalności: ust. 8 Towary odrzucone i ust. 9 Odprawa czasowa
Artykuł 11	Swoboda tranzytu: ust. 1, 8 i 9
Artykuł 12	Współpraca celna: ust. 2 Wymiana informacji, pkt 5.1 lit. c) – f) i pkt 6.1 Udzielanie informacji

TUNEZJA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu, rząd Republiki Tunezyjskiej niniejszym notyfikuje następujące postanowienia tego porozumienia jako zaklasyfikowane do kategorii A:

Numer artykułu lub ustępu (*)	Opis
1.1	Publikowanie
1.2	Informacje dostępne w internecie
1.3	Punkty informacyjne
1.4	Notyfikacja
2.1	Możliwość zgłaszania uwag i informacje przed wejściem w życie
4	Procedury odwoławcze lub rewizyjne
5.2	Zatrzymanie
6.3	Warunki dotyczące kar
7.1	Formalności poprzedzające przybycie towarów
7.3	Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności

▼ M1

9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
10.2	Akceptacja kopii
10.5	Inspekcja przedwysyłkowa
10.6	Korzystanie z usług agentów celnych
10.7	Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
10.8	Towary odrzucone
10.9	Odprowa czasowa towarów/uszlachetnianie czynne i bierne
11 z wyjątkiem 11.5	Swoboda tranzytu, z wyjątkiem udostępniania oddzielnej infrastruktury do celów ruchu tranzytowego.
12	Współpraca celna
23.2	Krajowy Komitet ds. Ułatwień w Handlu

(*) W przypadku gdy wymieniony jest konkretny ustęp w artykule, zobowiązanie Tunezji jest ograniczone do treści tego konkretnego ustępu i nie dotyczy innych postanowień artykułu.

TURCJA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Turcji ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że wyznacza wszystkie postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia (załączonego do wyżej wymienionej decyzji ministerialnej) jako zaliczające się do kategorii A i przeznaczone do wdrożenia w całości z chwilą wejścia w życie porozumienia, z wyjątkiem następujących:

Artykuł 7.9 „Łatwo psujące się towary”

UKRAINA

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Ukrainy ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Ukraina niniejszym wyznacza następujące postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia zaliczające się do kategorii A, które zostaną wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia:

Art. 1.1	Publikowanie
Art. 1.2	Informacje dostępne w internecie
Art. 7.1	Formalności poprzedzające przybycie towarów

▼ M1

Art. 7.4	Zarządzanie ryzykiem (z wyjątkiem art. 7.4.1, art. 7.4.2, art. 7.4.3)
Art. 7.7	Środki ułatwiające handel dla upoważnionych przedsiębiorców
Art. 7.8	Przyspieszone przesyłki
Art. 7.9	Łatwo psujące się towary (z wyjątkiem art. 7.9.1, art. 7.9.2)
Art. 8	Współpraca służb granicznych
Art. 9	Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
Art. 10.8	Towary odrzucone (z wyjątkiem art. 10.8.2)
Art. 10.9	Odprowa czasowa towarów/uszlachetnianie czynne i bierne
Art. 11	Swoboda tranzytu (z wyjątkiem art. 11.3, art. 11.4, art. 11.5, art. 11.6, art. 11.7, art. 11.8, art. 11.10)

URUGWAJ

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36) i zgodnie z sekcją II art. 15 Porozumienia o ułatwieniach w handlu („porozumienie”), Wschodnia Republika Urugwaju wyznacza wszystkie postanowienia sekcji I porozumienia jako zaliczające się do kategorii A od chwili jego wejścia w życie, z wyjątkiem art. 7.3, „Uniezależnienie procedury zwolnienia towarów od ustalenia ostatecznych kwot należności celnych, podatków, opłat i należności”, który zostaje wyznaczony jako zobowiązanie kategorii B.

WIETNAM

Na mocy decyzji ministerialnej z dnia 7 grudnia 2013 r. (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), Komitet Przygotowawczy ds. Ułatwień w Handlu ustanowiony w ramach Rady Generalnej (zwany dalej „Komitetem Przygotowawczym”) m.in. otrzymuje powiadomienia Członków dotyczące zobowiązań kategorii A wynikające z Porozumienia o ułatwieniach w handlu (dalej zwanego „porozumieniem”).

W związku z powyższym rząd Socjalistycznej Republiki Wietnamu ma zaszczyt powiadomić Komitet Przygotowawczy, że Wietnam niniejszym wyznacza następujące postanowienia zawarte w sekcji I porozumienia zaliczające się do kategorii A, które zostaną wdrożone z chwilą wejścia w życie porozumienia:

Art. 1.3	Punkty informacyjne
Art. 1.4	Notyfikacja
Art. 2.1	Możliwość zgłaszania uwag i informacje przed wejściem w życie
Art. 2.2	Konsultacje
Art. 4.1	Prawo do odwołania lub rewizji
Art. 6.1	Ogólne warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
Art. 6.2	Szczegółowe warunki dotyczące opłat i należności z tytułu przywozu i wywozu lub w związku z przywozem i wywozem
Art. 7.8	Przyspieszone przesyłki

▼ **M1**

- Art. 9 Przemieszczanie towarów przeznaczonych do przywozu pod kontrolą celną
- Art. 10.1 Formalności i wymogi dotyczące dokumentacji
- Art. 10.2 Akceptacja kopii
- Art. 10.6 Korzystanie z usług agentów celnych
- Art. 10.7 Wspólne procedury graniczne i jednolite wymogi dotyczące dokumentacji
- Art. 11.1-3 Należności, środki regulujące lub formalności związane z tranzytem
- Art. 11.4 Zwiększona niedyskryminacja w odniesieniu do tranzytu

PROTOKÓŁ Z MARRAKESZU

do Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994

CZŁONKOWIE,

Po przeprowadzeniu negocjacji w ramach GATT 1947 stosownie do Deklaracji Ministerialnej w sprawie Rundy Urugwajskiej

NINIEJSZYM *POSTANAWIAJĄ* CO NASTĘPUJE:

1. Lista koncesyjna załączona do niniejszego Protokołu odnosząca się do Członka będzie traktowana jako Lista Koncesyjna GATT 1994 dotycząca tego Członka z dniem, w którym Porozumienie WTO wejdzie w życie w stosunku do tego Członka. Jakakolwiek lista koncesyjna przedłożona zgodnie z Decyzją Ministerialną w sprawie środków na rzecz krajów najsłabiej rozwiniętych będzie traktowana jako załącznik do tego protokołu.
2. Obniżki stawek celnych uzgodnione przez każdego Członka będą dokonywane w pięciu równych ratach rocznych, o ile nie określono inaczej w liście koncesyjnej Członka. Pierwsza taka obniżka winna być dokonana z datą wejścia w życie Porozumienia WTO. Każda kolejna obniżka będzie dokonana 1 stycznia każdego kolejnego roku, a końcowa stawka winna być osiągnięta nie później niż po czterech latach po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO, o ile nie określono inaczej w liście koncesyjnej. Członek akceptujący Porozumienie WTO po jego wejściu w życie dokona, z datą wejścia tego porozumienia w życie w stosunku do niego, wszystkich obniżek stawek, które już nastąpiły łącznie z obniżkami, do których wprowadzenia byłby zobowiązany 1 stycznia roku następnego zgodnie z poprzednim zdaniem oraz dokonać wszystkich pozostałych obniżek z listy koncesyjnej wymienionych w poprzednim zdaniu. Obniżone stawki celne na każdym etapie ich redukcji powinny być zaokrąglone do pierwszego miejsca po przecinku. Dla produktów rolnych, tak jak są określone w Artykule 2 Porozumienia o rolnictwie rozłożenie redukcji w czasie będzie dokonane zgodnie z właściwymi częściami list koncesyjnych.
3. Wykonanie koncesji i zobowiązań zawartych w listach koncesyjnych załączonych do niniejszego protokołu będzie, na życzenie, podlegać wielostronnemu przeglądowi ze strony Członków. Postanowienie to w niczym nie zmienia praw i obowiązków Członków na mocy Porozumień w Załączniku 1A do Porozumienia WTO.
4. Gdy lista koncesji załączona do niniejszego Protokołu w odniesieniu do Członka stanie się Listą Koncesyjną GATT 1994 zgodnie a postanowieniami ust. 1, taki Członek może w dowolnym czasie zawiesić wykonanie lub wycofać w całości lub w części koncesję z takiej Listy Koncesyjnej w odniesieniu do dowolnego towaru, którego głównym dostawcą jest którykolwiek inny uczestnik Rundy Urugwajskiej, którego lista koncesyjna nie stała się jeszcze Listą Koncesyjną GATT 1994. Takie działanie może być jednak podjęte tylko po uprzednim pisemnym powiadomieniu Rady Handlu Towarami o takim zawieszeniu lub wycofaniu koncesji, oraz po przeprowadzeniu konsultacji z każdym Członkiem występującym o takie konsultacje, którego odpowiednie koncesje weszły do Listy Koncesji z GATT 1994, a który jest w istotnym stopniu zainteresowany danym towarem. Każda koncesja tak zawieszona lub wycofana nabierze mocy poczynając od dnia w którym lista koncesyjna Członka będącego głównym dostawcą stanie się Listą Koncesyjną z GATT 1994.
5. a) Bez uszczerbku dla postanowień ust. 2 artykułu 4 Porozumienia o rolnictwie przyjmuje się, że w odniesieniu do każdego towaru będącego przedmiotem koncesji zawartych w Liście Koncesyjnej załączonej do niniejszego Protokołu, datą, o której mowa w Artykule II ust. 1 (b) i (c) będzie data niniejszego Protokołu.

▼ B

- b) Przyjmuje się, że w odniesieniu do listy koncesji załączonej do niniejszego Protokołu, datą, o której mowa w artykule II ust. 6(a) GATT 1994 będzie data niniejszego Protokołu.
6. W przypadku zmiany lub wycofania koncesji dotyczących środków pozataryfowych a zawartych w Części III, do list koncesji stosowane będą postanowienia Artykułu XXVIII GATT 1994 oraz „Procedury negocjacji z artykułu XXVIII” przyjętej 10 listopada 1980 roku (BISD 27S/26-28). Byłoby to bez uszczerbku dla praw i obowiązków Członków z tytułu GATT 1994.
7. W każdym przypadku, gdy z listy koncesyjnej załączonej do niniejszego Protokołu wynika dla jakiegokolwiek produktu traktowanie mniej korzystne niż to, jakie było przewidziane dla tego produktu w listach koncesyjnych z GATT 1947 przed wejściem w życie Porozumienia WTO, przyjmuje się, iż Członek, którego dotyczy lista koncesyjna podjął odpowiednie działanie, które byłoby w innym przypadku konieczne stosownie do właściwych postanowień artykułu XXVIII GATT 1947 lub 1994. Postanowienia tego ustępu będą stosowane tylko do Egiptu, Peru, Południowej Afryki i Urugwaju.
8. Załączone listy są autentyczne w języku angielskim, francuskim i hiszpańskim, jak to wynika z każdej listy.
9. Datą niniejszego Protokołu jest dzień 15 kwietnia 1994 roku.

[Harmonogramy uzgodnione przez uczestników będą dołączone do Protokołu z Marrakeszu dołączonego do egzemplarza Traktatu Porozumienia WTO]

POROZUMIENIE W SPRAWIE ROLNICTWA

CZŁONKOWIE,

postanawiając ustanowić podstawę do podjęcia procesu reform w handlu rolnym zgodnie z celami negocjacji przewidzianymi Deklaracją z Punta del Este;

pomni, że długofalowym celem zapisanym w postanowieniach Przeglądu Średniookresowego Rundy Urugwajskiej „jest ustanowienie rzetelnego i opartego na prawach rynku systemu handlu rolnego i że proces reform powinien zostać podjęty poprzez negocjacje zobowiązań dotyczących protekcji i wsparcia oraz ustanowienia wzmocnionych i skuteczniejszych reguł i dyscyplin GATT”;

pomni również, że „wspomnianym wyżej celem długofalowym jest osiągnięcie istotnej i stopniowej redukcji protekcji i wsparcia w sektorze rolnym, realizowanej w uzgodnionym okresie czasu i prowadzącej do złagodzenia restrykcji oraz zakłóceń na światowych rynkach rolnych i zapobiegania takim zjawiskom”;

zdecydowani doprowadzić do przyjęcia wiążących zobowiązań dotyczących każdej z następujących dziedzin: dostępu do rynku, środków wsparcia krajowego, konkurencji eksportowej, oraz osiągnąć porozumienie w sprawach kontroli sanitarnej i fitosanitarnej;

uzgadniając, że przy wprowadzaniu w życie zobowiązań w sprawie dostępu do rynku, Członkowie-kraje rozwinięte w pełni uwzględnią szczególne potrzeby i warunki Członków-krajów rozwijających się poprzez doprowadzenie do znaczniejszej poprawy możliwości i warunków dostępu do rynku dla produktów rolnych mających szczególne znaczenie dla tych Członków, włączając w to najpełniejszą liberalizację handlu tropikalnymi produktami rolnymi, jak uzgodniono w Przeglądzie Średniookresowym, oraz dla produktów szczególnie ważnych dla dywersyfikacji produkcji w kierunku zarzucania nielegalnych upraw roślin narkotycznych;

biorąc pod uwagę, że zobowiązania w ramach programu reform powinny być rozłożone między Członków w sposób sprawiedliwy i z uwzględnieniem aspektów pozahandlowych, w tym bezpieczeństwa żywnościowego i ochrony środowiska; uwzględniając uzgodnienie, według którego specjalne i wyróżniające traktowanie krajów rozwijających się jest integralnym elementem negocjacji; a także biorąc pod uwagę możliwe negatywne skutki, jakie realizacja programu reform może przynieść krajom najmniej rozwiniętym i krajom rozwijającym się, będącym importerami netto żywności;

NINIEJSZYM UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

CZĘŚĆ I

Artykuł 1

Definicje pojęć

W niniejszym Porozumieniu, jeżeli z kontekstu nie wynika inaczej:

- a) „Zagregowany Wskaźnik Wsparcia” (Aggregate Measurement of Support) i jego skrót „AMS” oznaczają poziom wsparcia w okresie rocznym, wyrażonego w kategoriach pieniężnych, udzielonego produktowi rolnemu i świadczonego na rzecz producentów podstawowych produktów rolnych, albo też wsparcie nie związane z konkretnym towarem, świadczone na rzecz ogółu producentów rolnych, inne niż wsparcie udzielone w ramach programów kwalifikujących się do wyłączenia z zobowiązań redukcyjnych zgodnie z załącznikiem 2 do niniejszego Porozumienia, a które:
 - i) w odniesieniu do wsparcia udzielonego w okresie bazowym jest wyszczególnione w tabelach pomocniczych do części IV listy koncesyjnej Członka; oraz

▼ B

- ii) w odniesieniu do wsparcia udzielonego w jakimkolwiek roku okresu realizacyjnego i po tym okresie, jest liczone zgodnie z postanowieniami załącznika 3 do niniejszego Porozumienia i przy uwzględnieniu zawartych tam danych oraz wskazówek metodologicznych stosowanych w tablicach pomocniczych do części IV listy koncesyjnej Członka;
- b) „podstawowy produkt rolny” oznacza, w odniesieniu do zobowiązań w sprawie wsparcia krajowego, produkt w stanie możliwie najbliższym temu, w jakim występuje on przy pierwszej sprzedaży, zgodnie ze wskazaniem w liście koncesyjnej Członka i w odpowiednich danych wyjaśniających;
- c) „nakłady budżetowe” lub „nakłady” obejmują również nieściągnięte dochody;
- d) „Ekwiwalentny Wskaźnik Wsparcia” (Equivalent Measurement of Support) oznacza poziom wsparcia w okresie rocznym, wyrażonego w jednostkach pieniężnych, świadczonego na rzecz producentów podstawowych produktów rolnych w jednej lub kilku formach, którego liczenie zgodnie z metodologią AMS byłoby niepraktyczne, innego niż wsparcie udzielane w ramach programów kwalifikujących się do wyłączenia z zobowiązań redukcyjnych zgodnie z załącznikiem 2 do niniejszego Porozumienia, a które:
 - i) w odniesieniu do wsparcia udzielanego w okresie bazowym jest wyszczególnione w odpowiednich tablicach pomocniczych do części IV listy koncesyjnej Członka; oraz
 - ii) w odniesieniu do wsparcia udzielonego w jakimkolwiek roku okresu realizacyjnego i po tym okresie, jest liczone zgodnie z postanowieniami załącznika 4 do niniejszego Porozumienia przy uwzględnieniu zawartych tam danych oraz wskazówek metodologicznych stosowanych w tablicach pomocniczych do części IV listy koncesyjnej Członka;
- e) „subsydia eksportowe” oznaczają subsydia uwarunkowane działalnością eksportową, łącznie z subsydiami wymienionymi w artykule 9 niniejszego Porozumienia;
- f) „okres realizacyjny” oznacza sześcioletni okres rozpoczynający się w roku 1995 z zastrzeżeniem, że dla celów artykułu 13 oznacza on okres dziewięcioletni rozpoczynający się w roku 1995;
- g) „koncesje dotyczące dostępu do rynku” obejmują wszystkie zobowiązania odnoszące się do dostępu do rynku, podjęte zgodnie z niniejszym Porozumieniem;
- h) „Łączny Zagregowany Wskaźnik Wsparcia” (Total Aggregate Measurement of Support) i jego skrót „Łączny AMS” oznaczają sumę całego wsparcia krajowego, świadczonego na rzecz producentów rolnych, liczonego jako suma wszystkich zagregowanych wskaźników wsparcia dla podstawowych produktów rolnych, wszystkich zagregowanych wskaźników wsparcia nie związanych z określonymi towarami oraz wszystkich ekwiwalentnych wskaźników wsparcia produktów rolnych, a które:
 - i) w odniesieniu do wsparcia świadczonego w okresie bazowym (tzn. „Łącznego Bazowego AMS”) i maksymalnego wsparcia dopuszczalnego w jakimkolwiek roku okresu realizacyjnego lub po tym okresie (tzn. „Rocznego i Ostatecznego Poziomu Związanych Zobowiązań”) jest wyszczególnione w części IV listy koncesyjnej Członka; oraz

▼ B

- ii) w odniesieniu do poziomu wsparcia faktycznie udzielonego w którymkolwiek roku okresu realizacyjnego i w latach następnych (tzn. „Bieżącego Łącznego AMS”), jest liczone zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia, w tym artykułu 6, przy uwzględnieniu zawartych tam danych oraz wskazówek metodologicznych stosowanych w tablicach pomocniczych do części IV listy koncesyjnej Członka;
- i) „rok” w punkcie f) powyżej oraz w odniesieniu do szczegółowych zobowiązań Członka oznacza rok kalendarzowy, finansowy lub obrachunkowy wskazany w liście koncesyjnej dotyczącej tego Członka.

*Artykuł 2***Zakres towarowy**

Niniejsze Porozumienie dotyczy produktów wymienionych w załączniku 1 do tego Porozumienia, zwanych dalej produktami rolnymi.

CZĘŚĆ II

*Artykuł 3***Inkorporacja koncesji i zobowiązań**

1. Zobowiązania dotyczące wsparcia krajowego i subsydiów eksportowych zawarte w części IV listy koncesyjnej każdego Członka stanowią zobowiązania ograniczające subwencjonowanie i stają się niniejszym integralną częścią GATT 1994.
2. Z zastrzeżeniem postanowień artykułu 6, Członek nie będzie udzielał wsparcia producentom krajowym ponad poziom zobowiązań wyszczególnionych w sekcji I części IV jego listy koncesyjnej.
3. Z zastrzeżeniem postanowień ustępów 2b) i 4 artykułu 9, Członek nie będzie udzielał subsydiów eksportowych wymienionych w ustępie 1 artykułu 9 w odniesieniu do produktów rolnych lub grup produktów wyszczególnionych w sekcji II części IV jego listy koncesyjnej, w wysokości przekraczającej wskazane tam poziomy zobowiązań dotyczących nakładów budżetowych i wolumenu eksportu oraz nie będzie udzielał subsydiów na rzecz produktów rolnych niewymienionych w tej sekcji jego listy koncesyjnej.

CZĘŚĆ III

*Artykuł 4***Dostęp do rynku**

1. Koncesje dotyczące dostępu do rynku zawarte w listach koncesyjnych odnoszą się do związania i obniżki stawek celnych, jak również do innych wskazanych tam zobowiązań dotyczących dostępu do rynku.
2. Członkowie nie będą utrzymywać, wprowadzać ani przywracać żadnych środków, objętych wymogiem przekształcenia w zwyczajne opłaty celne⁽¹⁾ z zastrzeżeniem odrębnych postanowień artykułu 5 i załącznika 5.

⁽¹⁾ Takie środki obejmują ilościowe ograniczenia importowe, zmienne opłaty wyrównawcze, minimalne ceny importowe, dyskrecjonalne licencjonowanie importu, środki pozataryfowe utrzymywane za pośrednictwem przedsiębiorstw handlu państwowego, dobrowolne ograniczenia eksportowe i podobne środki stosowane na granicy, inne niż zwyczajne opłaty celne, niezależnie od tego, czy są one, czy też nie są stosowane w ramach szczególnych zwolnień krajów z postanowień GATT 1947. Nie dotyczy to jednak środków utrzymywanych w oparciu o postanowienia dotyczące bilansu płatniczego, czy innych, ogólnych, a nie odnoszących się tylko do rolnictwa, postanowień GATT 1994 oraz innych Wielostronnych porozumień handlowych z załącznika 1A Porozumienia WTO.

*Artykuł 5***Specjalne środki ochronne**

1. Niezależnie od postanowień ustępu 1b) artykułu II GATT 1994, każdy Członek może zastosować postanowienia ustępów 4 i 5 jak poniżej w związku z przywozem produktu rolnego, w odniesieniu do którego środki wspomniane w ustępie 2 artykułu 4 niniejszego Porozumienia zostały przekształcone w zwykłe opłaty celne, a który to produkt jest oznaczony w jego liście koncesyjnej symbolem „SSG” jako przedmiot koncesji, w odniesieniu do której można zastosować postanowienia niniejszego artykułu, jeżeli:

- a) wolumen przywozu takiego produktu wprowadzanego do obszaru celnego Członka udzielającego danej koncesji przekroczy w jakimkolwiek roku wielkość progową odnoszącą się do istniejących możliwości dostępu do rynku w myśl ustępu 4, lub też, lecz nie równocześnie;
- b) cena po której przywóz tego towaru jest wprowadzany do obszaru celnego Członka udzielającego koncesji, liczona jako cena importowa cif dotycząca danej dostawy i wyrażona w walucie krajowej, jest niższa od wielkości progowej równej średniej cenie referencyjnej⁽¹⁾ rozpatrywanego produktu z lat 1986 do 1988.

2. Przywóz w ramach zobowiązań dotyczących bieżącego i minimalnego dostępu do rynku, podjętych jako część koncesji wskazanych w ustępach 1 powyżej, będzie uwzględniany przy ustalaniu wolumenu przywozu wymaganego do zastosowania postanowień zawartych w ustępie 1a) oraz w ustępie 4, jednakże do przywozu w ramach takich zobowiązań nie mają zastosowania dodatkowe opłaty celne nałożone zgodnie z ustępem 1a) i ustępem 4, lub ustępem 1b) i ustępem 5 jak niżej.

3. Wszelkie dostawy danego produktu znajdujące się w drodze na podstawie kontraktu zawartego przed nałożeniem dodatkowego cła zgodnego z ustępem 1a) i ustępem 4 zostaną zwolnione z takiego dodatkowego cła z tym, że mogą być zaliczone w następnym roku na poczet wielkości przywozu danego produktu wymaganych do zastosowania postanowień ustępu 1a) w tymże roku.

4. Wszelkie dodatkowe cło nałożone zgodnie z powyższym ustępem 1a) będzie utrzymywane w mocy tylko do końca roku, w którym zostało nałożone i może być nakładane tylko w wysokości nieprzekraczającej jednej trzeciej poziomu zwykłej opłaty celnej stosowanej w roku, w którym podjęto takie działanie. Wielkość progowa będzie ustalana na podstawie następującego schematu opartego na możliwościach dostępu do rynku, rozumianego jako procentowy udział konsumpcji krajowej⁽²⁾ podczas trzech poprzednich lat, dla których dostępne są dane:

- a) jeżeli taki dostęp liczony dla produktu wynosi 10 procent lub mniej, bazowa wielkość progowa będzie równa 125 procentom;
- b) jeżeli taki dostęp liczony dla produktu jest większy niż 10 procent, lecz nie większy niż 30 procent, bazowa wielkość progowa będzie równa 110 procentom;
- c) jeżeli taki dostęp liczony dla produktu jest większy niż 30 procent, bazowa wielkość progowa będzie równa 105 procentom.

⁽¹⁾ Cena referencyjna dla potrzeb stosowania niniejszego punktu będzie w zasadzie średnią wartością jednostkową danego towaru liczoną na bazie cif lub też ceną odpowiednią do jakości produktu i stopnia jego przetworzenia. Będzie ona, po jej zastosowaniu do tych celów, publicznie ogłoszona i udostępniona w stopniu niezbędnym dla oceny przez innych Członków dodatkowej opłaty celnej, jaka może być nałożona.

⁽²⁾ Jeżeli konsumpcja krajowa nie jest tu uwzględniona, stosowany będzie bazowy poziom progowy zgodnie z ustępem 4a).

▼ B

We wszystkich przypadkach dodatkowe cło może być nałożone w każdym roku, w którym bezwzględny wolumen przywozu danego towaru wprowadzanego do obszaru celnego Członka udzielającego koncesji przekracza sumę wielkości x) wynikającej z pomnożenia powyższej, bazowej wielkości progowej przez średnią wielkość fizyczną przywozu podczas trzech poprzednich lat, dla których dostępne są dane, oraz wielkości y) oznaczającej bezwzględną zmianę wolumenu konsumpcji krajowej danego towaru w ostatnim roku, dla którego dostępne są dane, w stosunku do roku poprzedniego, z zastrzeżeniem, że wielkość progowa nie będzie niższa niż 105 procent średniej wielkości fizycznej przywozu w x) jak wyżej.

5. Dodatkowe cło nakładane stosownie do ust. 1b) będzie ustalane zgodnie z następującym schematem:

- a) jeżeli różnica między ceną importową cif dostawy wyrażoną w walucie krajowej (dalej zwana „ceną importową”), a ceną progową w rozumieniu tego ustępu wynosi 10 lub mniej procent ceny progowej, dodatkowa opłata celna nie będzie nakładana;
- b) jeżeli różnica między ceną importową a ceną progową (zwana dalej „różnicą”) jest większa niż 10 procent lecz nie większa niż 40 procent ceny progowej, dodatkowa opłata celna wyniesie 30 procent kwoty, o którą taka różnica przewyższa 10 procent;
- c) jeżeli różnica jest większa niż 40 procent, lecz nie większa niż 60 procent ceny progowej, dodatkowa opłata celna wyniesie 50 procent kwoty, o którą taka różnica przewyższa 40 procent, plus dodatkowa opłata celna dopuszczona zgodnie z punktem b);
- d) jeżeli różnica jest większa niż 60 procent lecz nie większa niż 75 procent, dodatkowa opłata celna wyniesie 70 procent kwoty, o którą taka różnica przewyższa 60 procent ceny progowej, plus dodatkowe opłaty celne dopuszczone zgodnie z punktami b) i c);
- e) jeżeli różnica jest większa niż 75 procent ceny progowej, dodatkowa opłata celna wyniesie 90 procent kwoty o którą taka różnica przewyższa 75 procent plus dodatkowe opłaty celne dopuszczone zgodnie z punktami b), c) i d).

6. W odniesieniu do produktów łatwo psujących się i sezonowych, warunki wskazane powyżej będą stosowane w sposób uwzględniający specyficzne cechy takich produktów. W szczególności, dla celów wskazanych w ustępie 1a) i ustępie 4 można przyjmować krótsze okresy bazowe, jak też stosować odmienne ceny referencyjne dla poszczególnych okresów, o których mowa w ustępie 1b).

7. Specjalne środki ochronne będą stosowane w sposób przejrzysty. Każdy Członek podejmujący działania z tytułu powyższego ustępu 1a) przekaże pisemne powiadomienie z odpowiednimi danymi Komitetowi Rolnemu tak wcześnie, jak jest to praktycznie możliwe, lecz w każdym razie nie później niż 10 dni od daty podjęcia takich działań. W przypadkach, w których zmiany wolumenu konsumpcji muszą zostać rozpisane między poszczególnymi liniami taryfowymi objętymi działaniami z ustępu 4, odpowiednie dane będą zawierały informacje i wskazówki metodologiczne dotyczące sposobu uwzględnienia tych zmian. Członek podejmujący działania z tytułu ust. 4 stworzy wszystkim zainteresowanym Członkom możliwość odbycia konsultacji co do warunków realizacji takiego przedsięwzięcia. Każdy Członek podejmujący działania z tytułu powyższego ustępu 1b) przekaże pisemne powiadomienia z odpowiednimi danymi Komitetowi Rolnemu w terminie do 10 dni od daty podjęcia pierwszego z takich działań, lub też, w przypadku towarów łatwo psujących się lub sezonowych, w terminie 10 dni od pierwszego takiego działania w każdym okresie. Członkowie zobowiązują się, tak dalece, jak jest to praktycznie możliwe, nie stosować postanowień ustępu 1b), jeżeli wolumen przywozu określonych produktów ulega obniżeniu. W każdym przypadku, Członek podejmujący takie działania stworzy wszystkim zainteresowanym Członkom możliwości konsultacji co do warunków realizacji takiego działania.

▼B

8. Jeżeli podejmowane są środki zgodne z powyższymi ustępami od 1 do 7, Członkowie zobowiązują się nie stosować, w odniesieniu do takich środków, postanowień ustępów 1a) i 3 artykułu XIX GATT 1994 lub ustępu 2 artykułu 8 Porozumienia w sprawie stosowania środków ochronnych.

9. Postanowienia niniejszego artykułu pozostaną w mocy na okres procesu reformy określonego w artykule 20.

CZĘŚĆ IV*Artykuł 6***Zobowiązania dotyczące wsparcia wewnętrznego**

1. Zobowiązania dotyczące zmniejszenia wsparcia wewnętrznego podjęte przez każdego Członka i zawarte w części IV jego listy koncesyjnej będą miały zastosowanie do wszystkich jego środków wsparcia stosowanych na rzecz producentów rolnych, z wyjątkiem tych środków, które nie podlegają redukcji w rozumieniu kryteriów wyszczególnionych w niniejszym artykule oraz w załączniku 2 do niniejszego Porozumienia. Zobowiązania te są wyrażone w postaci Łącznych Zagregowanych Wskaźników Wsparcia oraz „Rocznych i Ostatecznych Związanych Poziomów Zobowiązań”.

2. Zgodnie z Porozumieniem Przeglądu Średniookresowego, pomoc rządowa zarówno bezpośrednia, jak i pośrednia przeznaczona na rozwój rolnictwa i środowiska wiejskiego stanowi integralną część programów rozwojowych krajów rozwijających się, subsydia inwestycyjne, które są powszechnie dostępne w rolnictwie Członków-krajów rozwijających się, oraz subsydia na rzecz czynników produkcji rolnej ogólnie dostępne w tych krajach dla producentów ubogich pod względem dochodów i zasobów, będą wyłączone z zobowiązań redukcyjnych dotyczących wsparcia krajowego, które to zobowiązania w innym przypadku miałyby zastosowanie. Podobnie traktowane będzie wsparcie na rzecz producentów Członków-krajów rozwijających się, udzielane w celu zachęty do dywersyfikacji produkcji w kierunku zaniechania nielegalnych upraw narkotycznych. Wsparcie wewnętrzne spełniające kryteria niniejszego ustępu nie będzie wymagało włączenia do kalkulacji Bieżącego Łącznego AMS danego Członka.

3. Członek będzie uznawany za pozostającego w zgodności ze swymi zobowiązaniami dotyczącymi redukcji wsparcia wewnętrznego w każdym roku, w którym jego wsparcie na rzecz producentów rolnych wyrażone w kategoriach Bieżącego Łącznego AMS, nie przekracza odpowiedniego rocznego lub ostatecznego związanego poziomu zobowiązań wskazanego w części IV listy koncesyjnej tego Członka.

4. a) Członek nie będzie zobowiązany do włączenia do kalkulacji jego Bieżącego Łącznego AMS ani też do poddawania redukcji:

i) wsparcia wewnętrznego dotyczącego określonych produktów, które skądinąd winno być uwzględniane w kalkulacji Bieżącego AMS dotyczącej Członka, jeżeli takie wsparcie nie przekracza 5 procent łącznej wartości produkcji podstawowego produktu rolnego uzyskiwanej przez tego Członka w danym roku; oraz

ii) wsparcia wewnętrznego niezwiązanego z określonymi towarami, które skądinąd winno być uwzględnione w kalkulacji Bieżącego AMS dotyczącej Członka, jeżeli takie wsparcie nie przekracza 5 procent łącznej wartości produkcji rolnej uzyskiwanej przez tego Członka.

b) Dla Członków-krajów rozwijających się, wskaźnik procentowy *de minimis*, o którym mowa w tym ustępie, będzie wynosił 10 procent.

▼ B

5. a) Płatności bezpośrednie w ramach systemów ograniczania produkcji nie będą podlegały zobowiązaniom redukcji wsparcia wewnętrznego jeżeli:
 - i) takie płatności są oparte na ustalonych rozmiarach gruntów i zbiorów; lub
 - ii) takie płatności są dokonywane w odniesieniu do co najwyżej 85 procent wyjściowego poziomu produkcji; lub
 - iii) płatności dotyczące zwierząt hodowlanych są oparte na określonym, stałym pogłowie.
- b) Wyłączenie płatności bezpośrednich z zobowiązań redukcyjnych spełniające powyższe kryteria będzie wyrażone w postaci wyłączeń wartości tych płatności bezpośrednich z kalkulacji Bieżącego Łącznego AMS dotyczącej Członka.

*Artykuł 7***Ogólne dyscypliny dotyczące wsparcia wewnętrznego**

1. Każdy Członek zapewni, by wszelkie środki wsparcia wewnętrznego udzielanego producentom rolnym, które nie są przedmiotem zobowiązań redukcyjnych, ponieważ kwalifikują się do skorzystania z kryteriów wyłożonych w załączniku 2 do niniejszego Porozumienia, były utrzymywane zgodnie z tymi kryteriami.
2. a) Wszelkie środki wsparcia krajowego na rzecz producentów rolnych łącznie z jakąkolwiek modyfikacją takich środków, jak również środki następnie wprowadzone, co do których nie można wykazać, iż spełniają kryteria z załącznika 2 do niniejszego Porozumienia lub że mogą być zwolnione z redukcji ze względu na inne postanowienia niniejszego Porozumienia – będą wliczone do kalkulacji Bieżącego Łącznego AMS dotyczącej danego Członka.
- b) Jeżeli w części IV listy koncesyjnej Członka nie uwidoczniło zobowiązania dotyczącego Łącznego AMS, taki Członek nie będzie udzielał wsparcia producentom rolnym ponad odpowiedni poziom *de minimis* określony w ustępie 4 artykułu 6.

CZĘŚĆ V*Artykuł 8***Zobowiązania dotyczące konkurencji eksportowej**

Każdy Członek zobowiązuje się nie udzielać kredytów eksportowych inaczej niż zgodnie z niniejszym Porozumieniem i z zobowiązaniami wyszczególnionymi w liście koncesyjnej tego Członka.

*Artykuł 9***Zobowiązania dotyczące subsydiów eksportowych**

1. Następujące subsydia eksportowe podlegają zobowiązaniom redukcyjnym zgodnie z niniejszym Porozumieniem:
 - a) świadczenie przez rządy i ich agendy subsydiów bezpośrednich, włączając w to świadczenia w naturze, zależnych od działalności eksportowej, a udzielanych na rzecz firm, gałęzi produkcji, producentów produktów rolnych, spółdzielni i innych stowarzyszeń takich producentów lub organizacji zbytu;
 - b) sprzedaż lub przekazywanie przez rządy i ich agendy, w celu eksportu, niehandlowych zapasów produktów rolnych po cenie niższej od porównywalnej ceny pobieranej za podobny produkt od nabywców na rynku krajowym;

▼ B

- c) płatności za eksport produktów rolnych finansowane w trybie decyzji rządowych, niezależnie od tego czy angażowane są tu środki publiczne, włączając w to płatności finansowane z wpływów z opłat nakładanych na dany produkt rolny lub też na produkt, z którego eksportowany towar jest wytwarzany;
 - d) udzielanie subsydiów w celu obniżenia kosztów wprowadzenia na rynek eksportowanych produktów rolnych (innych niż koszty powszechnie dostępnych usług promocji eksportu i doradztwa handlowego), włączając w to koszty operacyjne, koszty podniesienia klasy produktu i innego przetwórstwa oraz koszty międzynarodowego transportu i usług frachtowych;
 - e) stosowanie, na koszt lub z dyspozycji rządu, krajowych stawek transportowych lub opłat frachtowych od ładunków eksportowych, na warunkach korzystniejszych od stosowanych wobec towarów na użytek krajowy;
 - f) subsydiowanie produktów rolnych zależnie od ich wykorzystania jako składnika w towarach eksportowanych;
2. a) Z wyjątkiem postanowień punktu b) zobowiązania dotyczące poziomu subsydiów eksportowych w każdym roku okresu realizacyjnego a wyszczególnione w liście koncesyjne Członka oznaczają, w odniesieniu do subsydiów eksportowych wymienionych w ustępie 1 niniejszego artykułu:
- i) w przypadku zobowiązań dotyczących zmniejszenia nakładów budżetowych – maksymalny poziom wydatków na takie subsydia, jakie mogą zostać przyznane lub poniesione w danym roku z przeznaczeniem na określony produkt rolny lub grupę produktów; oraz
 - ii) w przypadku zobowiązań dotyczących zmniejszenia wolumenu subsydiowanego eksportu – maksymalną ilość danego produktu rolnego, lub grupy produktów, w odniesieniu do których mogą być udzielone w danym roku takie subsydia eksportowe.
- b) W każdym z lat od drugiego do piątego roku okresu realizacyjnego, Członek może udzielić subsydiów eksportowych wymienionych w ustępie 1 powyżej w kwotach przekraczających w danym roku odpowiedni poziom zobowiązań rocznych w odniesieniu do produktów lub grup produktów wyszczególnionych w części IV listy koncesyjnej tego Członka pod warunkiem że:
- i) skumulowana kwota nakładów budżetowych na takie subsydia od początku okresu realizacyjnego do końca danego roku nie przekracza skumulowanej kwoty, jaka wynikałaby z zachowania pełnej zgodności z odpowiednimi rocznymi poziomami nakładów budżetowych zapisanymi w liście koncesyjnej tego Członka o więcej niż 3 procent wartości nakładów budżetowych z okresu bazowego;
 - ii) skumulowany wolumen produktów eksportowanych przy wykorzystaniu takich subsydiów w czasie od początku okresu realizacyjnego do końca danego roku nie przekracza skumulowanych ilości, jakie wynikałyby z zachowania pełnej zgodności z odpowiednimi zobowiązaniami dotyczącymi rocznych wielkości eksportu zapisanymi w liście koncesyjnej tego Członka o więcej niż 1,75 procent ilości z okresu bazowego;
 - iii) łączne, skumulowane kwoty nakładów budżetowych na takie subsydia eksportowe oraz wolumen towarów korzystających z takich subsydiów eksportowych w całym okresie realizacyjnym nie będą większe niż wynikałoby to z zachowania pełnej zgodności z odpowiednimi poziomami rocznych zobowiązań zawartymi w liście koncesyjnej tego Członka; oraz

▼ B

- iv) środki budżetowe tego Członka przeznaczone na subsydia eksportowe oraz wolumen towarów korzystających z takich subsydiów na koniec okresu realizacyjnego nie będą większe niż, odpowiednio, 64 procent i 79 procent ich poziomu z okresu bazowego 1986–1990. Dla Członków-krajów rozwijających się te wskaźniki procentowe wynoszą odpowiednio 76 procent oraz 86 procent.

3. Zobowiązania dotyczące ograniczeń w poszerzeniu zakresu subsydiów eksportowych są zgodne z zapisanymi w listach koncesyjnych.

4. W okresie realizacyjnym, od Członków-krajów rozwijających się nie będzie wymagane podejmowanie zobowiązań dotyczących subsydiów eksportowych wymienionych powyżej w punktach d) i e) ustępu 1, z zastrzeżeniem, że nie będą one stosowane w sposób powodujący obejście zobowiązań redukcyjnych.

*Artykuł 10***Zapobieganie obchodzeniu zobowiązań dotyczących subsydiów eksportowych**

1. Subsytia eksportowe niewymienione w ustępie 1 artykułu 9 nie będą stosowane w taki sposób by powodować obchodzenie zobowiązań dotyczących subsydiów eksportowych lub groźbę takiego obchodzenia; również transakcje niehandlowe nie będą stosowane w celu obchodzenia takich zobowiązań.

2. Członkowie zobowiązują się działać w kierunku opracowania międzynarodowo uzgodnionych dyscyplin regulujących udzielanie kredytów eksportowych, gwarancji kredytów eksportowych oraz ubezpieczenia kredytów, a także, po uzgodnieniu takich dyscyplin, udzielać kredytów eksportowych, gwarancji takich kredytów lub ubezpieczeń tylko zgodnie z nimi.

3. Każdy Członek, który twierdzi, że jakakolwiek ilość produktu eksportowanego przekraczająca zobowiązania redukcyjne nie jest subsydiowana, musi dowieść, że w stosunku do tej ilości nie zostało zastosowane subsydtium eksportowe, zarówno wymienione w artykule 9 jak i jakiegokolwiek inne.

4. Członkowie będący dawcami międzynarodowej pomocy żywnościowej zapewnią, by:

- a) świadczenie międzynarodowej pomocy żywnościowej nie było bezpośrednio lub pośrednio związane z eksportem na warunkach handlowych produktów rolnych do krajów będących biorcami pomocy;
- b) międzynarodowe transakcje dotyczące pomocy żywnościowej, łącznie z pomocą bilateralną w postaci towarów sprzedawanych na rynku biocy, były realizowane zgodnie z „Zasadami w sprawie dysponowania nadwyżkami i w sprawie zobowiązań konsultacyjnych” FAO, łącznie i zgodnie z systemem UMR (Usual Marketing Requirements); oraz
- c) taka pomoc była świadczona w możliwie największym stopniu całkowicie nieodpłatnie lub na warunkach nie mniej ulgowych od tych, jakie są przewidziane w artykule IV Konwencji o Pomocy Żywnościowej z 1986 roku.

*Artykuł 11***Składniki produktu finalnego**

W żadnym przypadku subsydtium eksportowe udzielone na jednostkę pierwotnego produktu rolnego zawartego w produkcie finalnym nie może być wyższe od subsydtium jednostkowego, jakie byłoby stosowane przy eksporcie pierwotnego produktu rolnego jako takiego.

CZĘŚĆ VI

Artykuł 12

Dyscypliny dotyczące zakazów i ograniczeń eksportowych

1. Jeżeli Członek ustanawia nowe zakazy eksportu lub ograniczenia eksportowe dotyczące artykułów żywnościowych zgodnie z ustępem 2a) artykułu XI GATT 1994, to taki Członek będzie przestrzegał następujących postanowień:

- a) Członek ustanawiający zakazy lub ograniczenia eksportowe weźmie należyte pod uwagę skutki takiego zakazu lub ograniczenia dla bezpieczeństwa żywnościowego Członków będących importerami;
- b) zanim jakkolwiek Członek ustanowi zakaz lub ograniczenie eksportowe, powiadomi pisemnie i możliwie najwcześniej Komitet Rolny o charakterze i czasie trwania takiego środka oraz podejmie konsultacje, o które wystąpi jakkolwiek inny Członek, który jest istotnie zainteresowany jako importer jakąkolwiek kwestią związaną z danym środkiem. Członek ustanawiający zakaz lub ograniczenie eksportowe przedstawi takiemu Członkowi, na jego wniosek, niezbędną informację.

2. Postanowienia niniejszego artykułu nie będą dotyczyły jakiegokolwiek Członka-kraju rozwijającego się, chyba że taki środek jest zastosowany przez Członka-kraj rozwijający się, będącego eksporterem netto danego produktu żywnościowego.

CZĘŚĆ VII

Artykuł 13

Należyta powściągliwość

W okresie realizacyjnym, niezależnie od postanowień GATT 1994 oraz Porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych (zwanego w tym artykule „Porozumieniem w sprawie subsydiów”):

- a) krajowe środki wsparcia, które są całkowicie zgodne z postanowieniami załącznika 2 do niniejszego Porozumienia będą:
 - i) traktowane jako subsydia nie podlegające sankcjom w trybie stosowania celów wyrównawczych ⁽¹⁾;
 - ii) wyłączone z działań opartych na artykule XVI GATT 1994 oraz na części III Porozumienia o subsydiach; jak również
 - iii) wyłączone z działań opartych na przepisach dotyczących nienaruszalności korzyści przysługujących innemu Członkowi z tytułu koncesji celnych stosownie do artykułu II GATT 1994 w rozumieniu ustępu 1b) artykułu XXIII GATT 1994.
- b) Środki wsparcia wewnętrznego, które są całkowicie zgodne z postanowieniami artykułu 6 niniejszego Porozumienia, włączając w to płatności bezpośrednie zgodne z zawartymi tam wymaganiami ustępu 5 i wymienione w liście koncesyjnej każdego Członka, a także wsparcie wewnętrzne na poziomie *de minimis* zgodne z ustępem 2 artykułu 6 będą:
 - i) wyjęte spod nakładania celów wyrównawczych, chyba że orzeczone zostanie istnienie szkody lub jej groźby zgodnie z artykułem VI GATT 1994 i z częścią V Porozumienia w sprawie subsydiów, przy czym stosowana będzie należyta powściągliwość we wszczyznaniu jakichkolwiek dochodów wyrównawczych;

⁽¹⁾ „Cła wyrównawcze” są rozumiane dla celów niniejszego artykułu tak, jak w artykule VI GATT 1994 oraz w części V Porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych.

▼ B

- ii) wyjęte spod działań opartych na ustępie 1 artykułu XVI GATT 1994 lub na artykułach 5 i 6 Porozumienia o subsydiach, z zastrzeżeniem, że takie wsparcie przyznane na rzecz określonego produktu nie przekracza poziomu stosowanego w roku obrachunkowym 1992; oraz
 - iii) wyjęte spod działań opartych na przepisach dotyczących nienaruszalności korzyści przysługujących innemu Członkowi z tytułu koncesji celnych stosownie do artykułu II GATT 1994 w rozumieniu ustępu 1b) artykułu XXIII GATT 1994, o ile takie wsparcie przyznane na rzecz określonego produktu nie przekracza poziomu stosowanego w roku obrachunkowym 1992.
- c) subsydia eksportowe zgodne w pełni z postanowieniami części V niniejszego Porozumienia, a wskazane w liście koncesyjnej każdego Członka, będą:
- i) podlegały cłom wyrównawczym tylko w przypadku orzeczenia szkody lub jej groźby, opartego na wolumenie dostaw, efektach cenowych lub wynikających stąd skutkach zgodnie z artykułem VI GATT 1994 oraz częścią V Porozumienia o subsydiach, przy czym okazywana będzie należąca powściągliwość we wszczynaniu jakichkolwiek dochodzeń wyrównawczych; jak również
 - ii) wyjęte spod działań opartych na artykule XVI GATT 1994 oraz na artykułach 3, 5 i 6 Porozumienia o subsydiach.

CZEŚĆ VIII

*Artykuł 14***Środki sanitarne i fitosanitarne**

Członkowie postanawiają wprowadzić w życie Porozumienie w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych.

CZEŚĆ IX

*Artykuł 15***Specjalne i wyróżniające traktowanie**

1. Wobec uznania, że specjalne i wyróżniające traktowanie Członków-krajów rozwijających się jest integralnym elementem negocjacji, takie traktowanie w odniesieniu do zobowiązań zostanie udzielone, tak jak to ustalono w odpowiednich postanowieniach niniejszego Porozumienia, oraz będzie wyrażone w listach koncesji i zobowiązań.

2. Członkom-krajom rozwijającym się będzie przysługiwała elastyczność w realizacji zobowiązań redukcyjnych w okresie do 10 lat. Od Członków-krajów najmniej rozwiniętych nie będzie wymagane przyjęcie zobowiązań redukcyjnych.

CZEŚĆ X

*Artykuł 16***Kraje najmniej rozwinięte i importerzy netto żywności będący krajami rozwijającymi się**

1. Członkowie-kraje rozwinięte podejmą takie działania, jakie przewidziano w ramach „Decyzji o środkach dotyczących możliwych negatywnych skutków programu reformy dla krajów najmniej rozwiniętych i importerów netto żywności będących krajami rozwijającymi się”.

2. Komitet Rolny będzie odpowiednio nadzorował wykonanie tej decyzji.

▼ B**CZĘŚĆ XI***Artykuł 17***Komitet Rolny**

Ustanawia się niniejszym Komitet Rolny.

*Artykuł 18***Przegląd realizacji zobowiązań**

1. Postęp w realizacji zobowiązań negocjowanych w ramach programu reformy Rundy Urugwajskiej będzie podlegać przeglądowi w Komitecie Rolnym.
2. Proces przeglądu będzie podejmowany na podstawie notyfikacji składanych przez Członków w odniesieniu do takich spraw i w takich terminach, jakie zostaną ustalone, jak również na podstawie takiej dokumentacji, o przygotowanie której może zostać poproszony Sekretariat w celu ułatwienia procesu przeglądu.
3. W uzupełnieniu notyfikacji, które mają być składane zgodnie z ust. 2, notyfikowany będzie niezwłocznie każdy nowy środek wsparcia wewnętrznego, lub też modyfikacja istniejącego środka wobec którego wnioskowane jest wyłączenie z redukcji. Notyfikacja ta będzie zawierać szczegóły dotyczące nowego lub zmodyfikowanego środka i jego zgodności z kryteriami ustalonymi w artykule 6 lub w załączniku 2.
4. W trakcie procesu przeglądu Członkowie zwrócą należną uwagę na wpływ nadmiernych stóp inflacji na zdolność jakiegokolwiek Członka do przestrzegania swych zobowiązań dotyczących wsparcia wewnętrznego.
5. Członkowie zgadzają się przeprowadzać coroczne konsultacje w Komitecie Rolnym w związku z ich udziałem w normalnym wzroście światowego handlu produktami rolnymi w ramach zobowiązań dotyczących subsydiów eksportowych zgodnych z niniejszym Porozumieniem.
6. Proces przeglądu umożliwi Członkom podnoszenie wszelkich spraw odnoszących się do realizacji, w ramach programu reformy, zobowiązań zgodnych z niniejszym Porozumieniem.
7. Każdy Członek może zwrócić uwagę Komitetu Rolnego na jakikolwiek środek, który jego zdaniem, winien być zostać notyfikowany przez innego Członka.

*Artykuł 19***Konsultacje i rozstrzyganie sporów**

Postanowienia artykułów XXII i XXIII GATT 1994, rozwinięte i zastosowane w ramach Porozumienia o rozstrzyganiu sporów, będą stosowane w konsultacjach i do rozstrzygania sporów w ramach niniejszego Porozumienia.

CZĘŚĆ XII*Artykuł 20***Kontynuacja procesu reformy**

Uznając, że osiągnięcie długofalowego celu, jakim jest istotna, stopniowa redukcja wsparcia i protekcji w sektorze rolnym, prowadząca do fundamentalnej reformy w tej dziedzinie jest procesem ciągłym, Członkowie uzgadniają, że negocjacje nad dalszym przebiegiem tego procesu zostaną podjęte na rok przed upływem okresu realizacyjnego, z uwzględnieniem:

- a) doświadczenia nabytego do tego czasu w trakcie realizacji zobowiązań redukcyjnych;
- b) skutków zobowiązań redukcyjnych dla światowego handlu towarami rolnymi;

▼ B

- c) pozahandlowych problemów, specjalnego i wyróżniającego traktowania Członków-krajów rozwijających się i celu, jakim jest ustanowienie sprawiedliwego i ukierunkowanego rynkowo systemu handlu rolnego oraz innych celów i problemów wymienionych we wstępie do niniejszego Porozumienia; oraz
- d) potrzeby dalszych zobowiązań, które są niezbędne dla osiągnięcia wspomnianych wyżej długofalowych celów.

CZEŚĆ XIII

Artykuł 21

Postanowienia końcowe

1. Postanowienia GATT 1994 oraz innych Wielostronnych porozumień handlowych w Załączniku 1A do Porozumienia WTO będą stosowane zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia.
2. Załączniki do niniejszego Porozumienia są jego integralną częścią.

▼ B*ZAŁĄCZNIK 1***ZAKRES TOWAROWY**

1. Niniejsze Porozumienie będzie obejmowało następujące produkty:

- i) rozdziały 1 do 24 w systemie HS, bez ryb i przetworów rybnych, oraz (*)
- ii)

Kod HS	2905 43	(mannit)
Kod HS	2905 44	(sorbit)
Pozycja HS	3301	(olejki eteryczne)
Pozycje HS	3501 do 35 05	(substancje białkowe, skrobie modyfikowane, kleje)
Kod HS	3809 10	(środki wykańczalnicze)
Hod HS	3823 60	(sorbit inny niż w/wym.)
Pozycje HS	4101 do 4103	(skóry i skórki surowe)
Pozycja HS	4301	(surowe skóry futerkowe)
Pozycje HS	5001 do 5003	(jedwab surowy i odpady)
Pozycje HS	5101 do 5103	(wełna i sierść zwierzęca)
Pozycje HS	5201 do 5203	(bawełna surowa, odpady bawełniane, bawełna zgrzebna lub czesana)
Pozycja HS	5301	(len surowy)
Pozycja HS	5302	(konopie surowe)

2. Powyższe nie ogranicza zakresu towarowego Porozumienia w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych.

(*) Opis produktów zawarty w nawiasach nie jest traktowany jako wyczerpujący.

ZAŁĄCZNIK 2

WSPARCIE KRAJOWE: PODSTAWA WYŁĄCZEŃ Z ZOBOWIĄZAŃ REDUKCYJNYCH

1. Podstawowym warunkiem, jaki mają spełniać środki wsparcia wewnętrznego wnioskowane do wyłączenia z zobowiązań redukcyjnych, jest to, by nie wpływały one w ogóle, lub co najwyżej w minimalnym stopniu, na produkcję i handel. Wszystkie środki wnioskowane do takiego wyłączenia, będą zatem odpowiadały następującym podstawowym kryteriom:
 - a) wsparcie, o którym mowa będzie udzielane w ramach programów rządowych finansowanych ze środków publicznych (łącznie z zaniechanymi należnościami finansów publicznych), nieobejmujących transferów od konsumentów; oraz
 - b) wsparcie, o którym mowa, nie spowoduje podtrzymywania cen producentów;

a ponadto będą spełniać szczegółowe warunki i kryteria dotyczące polityki wskazane poniżej.

Programy usług publicznych

2. Usługi ogólne

Polityka w tej kategorii obejmuje wydatki (lub zaniechane należności) dotyczące programów przewidujących świadczenie usług lub dostarczanie korzyści dla rolnictwa lub społeczności wiejskiej. Nie będą one obejmowały bezpośrednich płatności na rzecz producentów lub przetwórców. Stosowne programy obejmujące działania wymienione poniżej, lecz nie ograniczone tylko do tych działań, będą spełniały podstawowe kryteria wskazane powyżej w ustępie 1 i szczegółowe warunki o ile takowe zostały wskazane poniżej:

- a) prace badawcze, łącznie z badaniami podstawowymi, badaniami dotyczącymi programów ochrony środowiska i programami badań nad poszczególnymi produktami;
- b) ochrona przed pasożytami i chorobami, obejmująca przedsięwzięcia o charakterze ogólnym oraz specyficzne odnoszące się do poszczególnych produktów, w tym systemy wczesnego ostrzegania, kwarantannę i zwalczanie;
- c) szkolenie, obejmujące zarówno szkolenie ogólne jak i specjalistyczne;
- d) poradnictwo i popularyzacja wiedzy agrotechnicznej, w tym dostarczanie środków ułatwiających przekazywanie producentom i konsumentom informacji i wyników badań;
- e) usługi inspekcyjne, w tym inspekcja ogólna oraz inspekcja określonych produktów dla celów ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, klasyfikacji jakościowej i standaryzacji;
- f) usługi marketingowe i promocyjne, obejmujące informację rynkową, doradztwo i promocję w odniesieniu do poszczególnych produktów, lecz z wyłączeniem wydatków na nieokreślone cele, które mogłyby zostać wykorzystane przez sprzedawców w celu obniżenia ich ceny zbytu lub też przynosiłyby bezpośrednią korzyść gospodarczą nabywcom; oraz

▼ B

- g) usługi o charakterze infrastrukturalnym obejmujące: elektryfikację, drogi i inne środki transportu, urządzenia rynkowe i portowe, systemy zaopatrzenia w wodę, systemy tam i odwadniające oraz prace infrastrukturalne związane z programami ochrony środowiska. We wszystkich takich przypadkach nakłady będą dokonywane tylko na cele inwestycji podstawowych, z wyłączeniem subsydiowania urządzeń w obrębie poszczególnych gospodarstw, poza podłączeniem do ogólnie dostępnych instalacji publicznych. Nie będą one obejmowały subsydiów na nakłady i koszty eksploatacji, ani też preferencji w opłatach ponoszonych przez użytkownika.

3. *Zapasy publiczne dla celów bezpieczeństwa żywnościowego* ⁽¹⁾

Nakłady (lub zaniechane należności) świadczone na tworzenie i utrzymywanie rezerw produktów stanowiących integralną część programu bezpieczeństwa żywnościowego, ustanowionego w ramach ustawodawstwa państwowego. Może to obejmować pomoc rządową na rzecz prywatnych rezerw produktów będących częścią takiego programu.

Rozmiary i gromadzenie takich zapasów będą zgodne z uprzednio określonymi założeniami odnoszącymi się wyłącznie do bezpieczeństwa żywnościowego. Proces tworzenia zapasów i dysponowania nimi będzie finansowo przejrzysty. Zakupy żywności przez instytucje rządowe będą dokonywane po bieżących cenach rynkowych, a sprzedaż z rezerw tworzonych dla celów bezpieczeństwa żywnościowego będzie realizowana po cenach nie niższych od bieżących cen rynkowych dotyczących danego towaru i właściwej mu klasy jakościowej.

4. *Krajowa pomoc żywnościowa* ⁽²⁾

Wydatki (lub zaniechane należności) dotyczące świadczenia pomocy na rzecz potrzebujących jej środowisk społecznych.

Uprawnienia do otrzymywania pomocy żywnościowej będą oparte na jasno określonych kryteriach odnoszących się do założeń dotyczących odżywiania. Pomoc taka będzie świadczona w formie bezpośrednich dostaw na rzecz osób nią objętych albo też w formie środków pozwalających uprawnionym odbiorcom na zakup żywności po cenach rynkowych lub subsydiowanych. Zakupy żywności przez instytucje rządowe będą dokonywane po bieżących cenach rynkowych, a finansowanie i administrowanie pomocy będą prowadzone w sposób przejrzysty.

5. *Bezpośrednie płatności na rzecz producentów*

Wsparcie, które jest udzielane w formie płatności bezpośrednich (lub zaniechanych należności łącznie ze świadczeniami w naturze) na rzecz producentów, a które jest wnioskowane jako niepodlegające kryteriom redukcijnym, będzie spełniało podstawowe kryteria ustalone w ustępie 1 jak wyżej, jak również specyficzne kryteria dotyczące poszczególnych rodzajów bezpośrednich płatności ustalone poniżej w ustępach od 6 do 13 włącznie. Wszelkie wnioskowane wyłączenia z zobowiązań redukcyjnych istniejących lub nowych rodzajów płatności, innych niż wymienione w ustępach od 6 do 13, będą odpowiadać kryteriom od b) do e) włącznie w ustępie 6 wraz z ogólnymi kryteriami ustalonymi w ustępie 1.

⁽¹⁾ Dla celów ust. 3 niniejszego Załącznika, rządowe programy rezerw żywnościowych dla potrzeb bezpieczeństwa żywnościowego krajów rozwijających się, realizowane w sposób przejrzysty i zgodnie z oficjalnie ogłoszonymi obiektywnymi kryteriami lub wytycznymi, będą uznawane za zgodne z postanowieniami niniejszego ustępu, włączając w to programy, w ramach których zapasy żywności dla potrzeb bezpieczeństwa żywnościowego są tworzone i rozdysponowane po cenach administrowanych, z zastrzeżeniem, że różnica między ceną nabycia a zewnętrzną ceną referencyjną jest uwzględniona w kalkulacji AMS.

⁽²⁾ Dla celów ustępów 3 i 4 niniejszego Załącznika, udostępnienie żywności po cenach subwencjonowanych w celu zaspokojenia potrzeb żywnościowych ubogiej ludności miejskiej i wiejskiej w krajach rozwijających się, prowadzone w sposób systematyczny i po rozsądnych cenach, będzie uznawane za zgodne z postanowieniami niniejszego ustępu.

▼ B

6. *Wsparcie poziomu dochodów, niezależne od działalności produkcyjnej*
 - a) Uprawnienia do takich płatności będą podlegały jasno określonym kryteriom, takim jak dochód, status producenta lub właściciela ziemi, stopień wykorzystania czynników produkcji lub wielkość produkcji w określonym i stałym okresie bazowym.
 - b) Kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna od, lub oparta na, rodzaju lub rozmiarach produkcji (w tym też wielkości pogłównia inwentarza żywego) podjętej przez producenta w jakimkolwiek roku po okresie bazowym.
 - c) Kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna lub oparta na cenach krajowych lub międzynarodowych dotyczących jakiegokolwiek produkcji podjętej w którymkolwiek roku po okresie bazowym.
 - d) Kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna lub oparta na czynnikach produkcji zaangażowanych w jakimkolwiek roku po okresie bazowym.
 - e) Dla celów uzyskania takich płatności nie będzie wymagane wykazanie się produkcją.
7. *Finansowy udział rządu w programach ubezpieczania poziomu dochodów i innych programów zabezpieczenia dochodów*
 - a) Uprawnienia do uzyskiwania takich płatności będą określane przez stopień utraty dochodu, przy uwzględnieniu tylko dochodu osiąganego z rolnictwa, która to utrata przekracza 30 procent średniego dochodu brutto lub jego równowartości w wyrażeniu netto (z wyłączeniem płatności uzyskanych z tytułu tych samych lub podobnych programów wsparcia) w okresie ostatnich trzech lat, lub też jest wyższa od trzyletniej średniej za okres ostatnich pięciu lat, po odliczeniu najwyższej i najniższej wartości. Każdy producent spełniający ten warunek będzie uprawniony do otrzymywania płatności.
 - b) Kwota takich płatności będzie rekompensowała mniej niż 70 procent utraty dochodu poniesionej przez producenta w roku, w którym ten producent uzyskuje uprawnienia do otrzymywania tej pomocy.
 - c) Kwota takich płatności będzie zależna tylko od dochodu; będzie ona niezależna od rodzaju lub rozmiarów produkcji (w tym od wielkości pogłównia inwentarza żywego) prowadzonej przez producenta, lub od cen krajowych albo międzynarodowych dotyczących takiej produkcji, ani też od zaangażowanych czynników wytwórczych.
 - d) Jeżeli producent otrzymuje w tym samym roku płatności o których mowa w niniejszym ust. i w ust. 8 (pomoc z tytułu klęsk żywiołowych), łączna suma takich płatności będzie niższa niż 100 procent całej utraty dochodu poniesionej przez producenta.
8. *Płatności w związku z pomocą z tytułu klęsk żywiołowych (dokonywane bezpośrednio, albo poprzez udział środków rządowych w ubezpieczeniu zbiorów)*
 - a) Uprawnienia do takiej pomocy powstaną tylko wówczas, gdy władze rządowe oficjalnie uznają, że klęska żywiołowa lub podobna w skutkach (włączając w to epidemię chorób zakaźnych, plagę szkodników, skażenie radioaktywne i wojnę na terytorium zainteresowanego Członka) miała lub ma miejsce i będą uwarunkowane stratami w produkcji przekraczającymi 30 procent średniej produkcji w okresie trzech ostatnich lat, lub też średnią trzyletnią wielkości produkcji w okresie ostatnich pięciu lat po odliczeniu najwyższej i najniższej wartości rocznej.

▼ B

- b) Płatności dokonywane w następstwie klęski żywiołowej będą dotyczyły tylko strat odnoszących się do dochodu, pogłowia inwentarza żywego (łącznie z płatnościami związanymi z usługami weterynaryjnymi), ziemi lub innych czynników produkcji, spowodowanych klęską żywiołową.
 - c) Płatności nie będą rekompensowały więcej niż całkowity koszt wyrównania tych strat i nie będą uwarunkowane wymogiem przyszłej produkcji, jej rodzajem i wielkością.
 - d) Płatności dokonywane w czasie trwania klęski żywiołowej nie będą wyższe od poziomu wymaganego dla uniknięcia lub złagodzenia dalszych strat w rozumieniu kryterium b) jak wyżej.
 - e) Jeżeli producent otrzymuje w tym samym roku płatności, o których mowa w niniejszym ustępie lub w ustępie 7 (programy ubezpieczenia i gwarantowania poziomu dochodu), całkowita suma takich płatności będzie niższa niż 100 procent łącznej utraty dochodu poniesionej przez producenta.
9. *Pomoc na potrzeby dostosowań strukturalnych świadczona w ramach programów emerytalnych*
- a) Uprawnienia do takich płatności będą określone na podstawie jasno sformułowanych kryteriów w ramach programów mających na celu ułatwienia przejścia na emeryturę osobom zajmującym się towarową produkcją rolną, lub też ułatwienia takim osobom podjęcia zatrudnienia w działalności pozarolniczej.
 - b) Płatności będą uwarunkowane całkowitym i trwałym zaniechaniem towarowej produkcji rolnej przez osoby korzystające z takich świadczeń.
10. *Pomoc na potrzeby dostosowań strukturalnych świadczona w ramach programów wycofywania czynników produkcji*
- a) Uprawnienia do takich płatności będą określone na podstawie jasno sformułowanych kryteriów w ramach programów mających na celu wycofywanie ziemi lub innych czynników wytwórczych, w tym także inwentarza żywego, z towarowej produkcji rolnej.
 - b) Płatności będą uwarunkowane wycofaniem ziemi z towarowej produkcji rolnej na okres co najmniej 3 lat, a w przypadku inwentarza żywego – jego ubojem lub innym trwałym usunięciem.
 - c) Płatności nie będą wymagać lub określać żadnego alternatywnego wykorzystania takiej ziemi lub innych czynników produkcji, które wiązałyby się z produkcją rynkową artykułów rolnych.
 - d) Płatności nie będą związane ani z rodzajem lub wielkością produkcji, ani też z cenami, krajowymi lub międzynarodowymi, które dotyczyłyby produkcji podjętej z wykorzystaniem pozostałej ziemi i innych zasobów pozostających w eksploatacji.
11. *Pomoc w dostosowaniach strukturalnych, świadczona przez wsparcie inwestycyjne*
- a) Uprawnienia do takich płatności będą określone na podstawie jasno sformułowanych kryteriów w ramach programów rządowych mających na celu pomoc w finansowej lub fizycznej restrukturyzacji działalności producenta wobec obiektywnie wykazanych niedogodności strukturalnych. Kwalifikacja do korzystania z takich programów może być także oparta na jasno określonym rządowym programie reprivatyzacji ziemi rolniczej.
 - b) Kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna od, lub oparta na, rodzaju i wielkości produkcji (w tym wielkości pogłowia), podjętej przez producenta w jakimkolwiek roku po okresie bazowym, z zastrzeżeniem kryterium e) poniżej.

▼ B

- c) Kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna lub oparta na cenach, krajowych lub międzynarodowych, odnoszących się do danej produkcji podjętej w jakimkolwiek roku po okresie bazowym.
 - d) Płatności będą świadczone tylko przez okres niezbędny dla realizacji inwestycji której one dotyczą.
 - e) Płatności nie będą uwarunkowane wymogiem wytwarzania przez beneficjentów produktów rolnych ani też nie będą w jakimkolwiek sposób określały takich produktów, z wyjątkiem wymagań dotyczących niewytwarzania określonego produktu.
 - f) Płatności będą ograniczone do wartości wymaganej do zrekompensovania niedogodności strukturalnych.
12. *Płatności w ramach programów ochrony środowiska*
- a) Uprawnienia do takich płatności zostaną określone jako część składowa jasno sformułowanego rządowego programu ochrony środowiska i będą zależne od spełnienia określonych warunków programu rządowego, włączając w to warunki dotyczące metod produkcji i jej składników.
 - b) Kwota płatności będzie ograniczona do dodatkowych kosztów lub utraty dochodu wynikających ze stosowania danego programu rządowego.
13. *Płatności w ramach programów pomocy regionalnej*
- a) Uprawnienia do takich płatności będą ograniczone tylko do producentów w regionach zwiększonej uciążliwości gospodarowania. Każdy taki region musi być jasno określonym, zwartym obszarem geograficznym, posiadającym wyraźną tożsamość gospodarczą i administracyjną, uznanym za region zwiększonej uciążliwości gospodarowania na podstawie neutralnych i obiektywnych kryteriów, które są wyraźnie określone w ustawodawstwie lub przepisach i wskazują, że trudności danego regionu wynikają z okoliczności niemających doraźnego charakteru.
 - b) Kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna od, lub oparta na, rodzaju lub wielkości produkcji (włączając w to inwentarz żywy) podjętej przez producenta w jakimkolwiek roku po okresie bazowym, chyba że w celu zmniejszenia tej produkcji.
 - c) Kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna lub oparta na cenach krajowych lub międzynarodowych dotyczących jakiegokolwiek produkcji podjętej w jakimkolwiek roku po okresie bazowym.
 - d) Płatności będą dokonywane tylko na rzecz producentów w uprawnionych regionach, ale będą powszechnie dostępne dla wszystkich producentów w obrębie takich regionów.
 - e) Płatności związane z czynnikami produkcji będą dokonywane przy stawce degresywnej powyżej progu opłacalności danego czynnika produkcji.
 - f) Płatności będą ograniczone do dodatkowych kosztów, lub utraty dochodu, wynikających z podejmowania produkcji na wskazanym obszarze.

ZAŁĄCZNIK 3

WSPARCIE KRAJOWE: KALKULACJA ZAGREGOWANEGO WSKAŹNIKA WSPARCIA

1. Z zastrzeżeniem przepisów artykułu 6, Zagregowany Wskaźnik Wsparcia (AMS) będzie kalkulowany indywidualnie w odniesieniu do poszczególnego produktu dla każdego podstawowego produktu rolnego otrzymującego wsparcie cenowe, płatności bezpośrednio niepodlegające wyłączeniu lub jakiegokolwiek inne subsydlum niewyłączone z zobowiązań redukcyjnych („pozostałe polityki nie podlegające wyłączeniu”). Wsparcie, które nie jest świadczone w odniesieniu do poszczególnych towarów będzie zagregowane w postaci jednego „niespecyficznego AMS” i wyrażone sumą jednostek pieniężnych.
2. Subsydia w rozumieniu ustępu 1 będą obejmowały zarówno wydatki budżetowe, jak i zaniechane należności dochodowe rządów i ich agend.
3. Uwzględniane będzie wsparcie udzielane na szczeblu ogólnokrajowym, jak i niższym.
4. Podatki rolne lub opłaty uiszczane przez producentów zostaną odjęte od AMS.
5. Wskaźnik AMS liczony według wskazanych poniżej zasad dla okresu bazowego będzie stanowił podstawę wyjściową dla realizacji zobowiązań redukcyjnych dotyczących wsparcia krajowego.
6. Dla każdego podstawowego towaru rolnego wskaźnik AMS zostanie odrębnie określony i wyrażony w łącznej wartości pieniężnej.
7. Wskaźnik AMS będzie liczony dla danego towaru rolnego możliwie najbliżej pierwszego szczebla zbytu. Środki przyznawane na rzecz przetwórców artykułów rolnych będą uwzględniane w takim zakresie, w jakim korzystają z nich producenci podstawowych produktów rolnych.
8. Wsparcie cen rynkowych: wsparcie cen rynkowych będzie obliczane przy zastosowaniu różnicy między stałą, referencyjną ceną zewnętrzną, a stosowaną ceną administrowaną i z pomnożeniem takiej różnicy przez wielkość produkcji uprawnionej do otrzymywania stosownej ceny administrowanej. Wydatki z budżetu dokonywane w celu utrzymania tej różnicy, takie jak koszty skupu lub utrzymywania rezerw nie będą wliczane do AMS.
9. Stała, zewnętrzna cena referencyjna będzie oparta na danych z lat 1986 do 1988 i będzie w zasadzie średnią, jednostkową wartością fob określonego, podstawowego produktu rolnego w kraju będącym eksporterem netto i średnią, jednostkową wartością cif określonego, podstawowego produktu rolnego w kraju będącym importerem netto w okresie bazowym. Stała cena referencyjna może być korygowana w razie konieczności o różnice jakościowe.
10. Niewyłączone płatności bezpośrednie: niewyłączone płatności bezpośrednie zależne od różnic w cenach będą obliczane albo przez mnożenie różnicy między stałą ceną referencyjną a stosowaną ceną administrowaną przez wielkość produkcji uprawnionej do korzystania z ceny administrowanej, albo też na podstawie wielkości wydatków budżetowych.
11. Stała cena referencyjna będzie oparta na danych z lat od 1986 do 1988 i będzie w zasadzie faktyczną ceną stosowaną do ustalenia stawek płatności.
12. Niewyłączone, bezpośrednie płatności oparte na czynnikach innych niż cena będą mierzone na podstawie wydatków budżetowych.
13. Inne środki niewyłączone, w tym subsydiowanie składników produkcji i inne działania, takie jak obniżanie kosztów zbytu: wartość takich środków będzie mierzona przy zastosowaniu rządowych wydatków budżetowych lub też, tam gdzie odwołanie się do wydatków budżetowych nie odzwierciedla pełnych rozmiarów tego subsydlum, podstawą obliczenia subsydlum będzie różnica pomiędzy ceną subsydiowanego dobra lub usługi a reprezentatywną ceną rynkową podobnego dobra lub usługi pomnożona przez ilość tego dobra lub usługi.

ZAŁĄCZNIK 4

WSPARCIE KRAJOWE: KALKULACJA EKWIWALENTNEGO WSKAŹNIKA WSPARCIA

1. Z zastrzeżeniem postanowień artykułu 6, ekwiwalentne wskaźniki wsparcia będą liczone dla wszystkich podstawowych produktów rolnych, których ceny rynkowe korzystają z wsparcia zgodnie z definicją z załącznika 3, lecz dla których kalkulacja tej części składowej AMS nie byłaby praktycznie możliwa. W odniesieniu do takich produktów bazowy poziom realizacji zobowiązań redukcji wsparcia krajowego będzie składać się z elementu wsparcia ceny rynkowej wyrażonego w postaci ekwiwalentnego wskaźnika wsparcia zgodnie z poniższym ustępem 2, jak również z wszelkich bezpośrednich płatności nie wyłączonych z redukcji oraz innych nie wyłączonych środków wsparcia, które zostaną oszacowane zgodnie z poniższym ustępem 3. Uwzględnione będzie wsparcie udzielone zarówno na poziomie ogólnokrajowym, jak i niższym.
2. Ekwiwalentne wskaźniki wsparcia, o których mowa w ustępie 1, zostaną skalkulowane, możliwie najbliżej pierwszego szczebla zbytu, dla każdego z wszystkich podstawowych produktów rolnych korzystających ze wsparcia ceny rynkowej, dla których nie można wyliczyć części składowej AMS dotyczącej wsparcia ceny. Dla takich podstawowych produktów rolnych, ekwiwalentne wskaźniki wsparcia cen rynkowych będą obliczane z uwzględnieniem stosowanej ceny administrowanej i wielkości produkcji uprawnionej do otrzymania takiej ceny, lub też, tam gdzie nie jest to możliwe, na podstawie wielkości nakładów budżetowych stosowanych dla podtrzymania ceny producenta.
3. Jeżeli podstawowe produkty rolne podlegające postanowieniom ustępu 1 korzystają z niewyłączonych płatności bezpośrednich, lub też z innych subsydiów udzielanych określonym produktom, a niewyłączonych z zobowiązań redukcyjnych, podstawa ekwiwalentnych wskaźników wsparcia dotyczących takich środków będzie wyliczona jak dla odpowiednich części składowych AMS (wymienionych w załączniku 3 ustępach 10 do 13 łącznie).
4. Ekwiwalentne wskaźniki wsparcia będą obliczane na podstawie wielkości subsydium możliwie najbliżej pierwszego szczebla zbytu odnośnego podstawowego produktu rolnego. Środki kierowane na rzecz przetwórców artykułów rolnych będą uwzględniane w takim zakresie, w jakim ich beneficjentami są producenci podstawowych produktów rolnych. Ekwiwalentne wskaźniki wsparcia będą pomniejszane o wartość specyficznych obciążeń rolnych lub opłat nakładanych na producentów.

ZAŁĄCZNIK 5

SPECJALNE TRAKTOWANIE W ŚWIETLE USTĘPU 2 ARTYKUŁU 4

Sekcja A

1. Postanowienia ustępu 2 artykułu 4 nie będą dotyczyły, ze skutkiem od wejścia w życie Porozumienia WTO, jakichkolwiek pierwotnych produktów rolnych albo ich przetworów (zwanymi dalej „produktami wydzielonymi”), wobec których zachowane zostają następujące warunki (zwane dalej „specjalnym traktowaniem”):
 - a) przywóz produktów wydzielonych stanowił mniej niż 3 procent odpowiedniej konsumpcji krajowej w okresie bazowym 1986–1988 („okres bazowy”);
 - b) od początku okresu bazowego produkty wydzielone nie korzystały z subsydiów eksportowych;
 - c) wobec pierwotnych produktów rolnych stosowane są efektywne ograniczenia produkcyjne;
 - d) takie produkty są oznaczone symbolem „ST-Annex 5” w sekcji I-B części I listy koncesyjnej danego Członka dołączonej do Protokołu z Marakeszu, jako będące przedmiotem specjalnego traktowania ze względów poza-handlowych, takich jak bezpieczeństwo żywnościowe i ochrona środowiska; oraz
 - e) możliwości minimalnego dostępu do rynku w odniesieniu do produktów wydzielonych odpowiadają, zgodnie z sekcją I-B części I listy koncesyjnej danego Członka, 4 procentom konsumpcji krajowej produktów wydzielonych z okresu bazowego, poczynając od pierwszego roku okresu realizacyjnego, a następnie wzrastają corocznie, aż do końca okresu realizacyjnego, o 0,8 procent odpowiedniej konsumpcji krajowej z okresu bazowego.
2. Na początku każdego okresu realizacyjnego Członek może zaprzestać stosowania specjalnego traktowania w odniesieniu do produktów wydzielonych poprzez zastosowanie się do postanowień ustępu 6. W takim przypadku dany Członek utrzyma już istniejące wtedy możliwości minimalnego dostępu do rynku i będzie zwiększał je corocznie aż do końca okresu realizacyjnego o 0,4 procent odpowiedniej konsumpcji krajowej z okresu bazowego. Poziom możliwości minimalnego dostępu do rynku wynikający z tej formuły w ostatnim roku okresu realizacyjnego zostanie następnie utrzymany w liście koncesyjnej danego Członka.
3. Wszelkie negocjacje w kwestii możliwości kontynuacji, po okresie realizacyjnym, specjalnego traktowania przewidzianego w ustępie 1, będą zakończone w ramach tego okresu realizacyjnego, jako część negocjacji przewidzianych artykułem 20 niniejszego Porozumienia przy uwzględnieniu aspektów pozahandlowych.
4. Jeżeli w rezultacie negocjacji, o których mowa w ustępie 3, zostanie uzgodnione, że Członek może kontynuować stosowanie specjalnego traktowania, taki Członek udzieli dodatkowych i możliwych do zaakceptowania koncesji, jakie zostaną określone w trakcie tych negocjacji.
5. Jeżeli specjalne traktowanie nie będzie kontynuowane w końcu okresu realizacyjnego, zainteresowany Członek wykona postanowienia ustępu 6. W takim przypadku po zakończeniu okresu realizacyjnego, minimalny dostęp dla produktów wydzielonych zostanie utrzymany na poziomie 8 procent odpowiedniej konsumpcji krajowej z okresu bazowego, wskazanej w liście koncesyjnej danego Członka.

▼ B

6. Wobec środków granicznych innych niż zwykle opłaty celne, utrzymywanych w odniesieniu do produktów wydzielonych, zostaną wówczas zastosowane postanowienia ustępu 2 artykułu 4 z mocą od początku roku, w którym specjalne traktowanie zostanie zakończone. Takie produkty zostaną poddane zwykłemu opłatom celnym, które będą związane w liście koncesyjnej danego Członka i stosowane począwszy od początku roku, w którym wygasa specjalne traktowanie, przy takich stawkach celnych, jakie miałyby zastosowanie, gdyby redukcja o 15 procent została dokonana w okresie realizacyjnym w równych ratach rocznych. Takie stawki celne zostaną ustalone na podstawie ekwiwalentów taryfowych, jakie będą określone zgodnie z wytycznymi wskazanymi w załączniku do niniejszego.

Sekcja B

7. Postanowienia ustępu 2 artykułu 4 nie będą również miały zastosowania, poczynając od wejścia w życie Porozumienia WTO, do pierwotnego produktu rolnego, który stanowi dominujący, podstawowy składnik tradycyjnego odżywiania w członkowskim kraju rozwijającym się, a wobec którego to produktu spełnione są następujące warunki ponad te, jakie są wyszczególnione w ustępach 1a) do 1d) włącznie w odniesieniu do danych produktów:
 - a) możliwości minimalnego dostępu do rynku dotyczące danych produktów wyszczególnione w sekcji I-B części I listy koncesyjnej zainteresowanego Członka-kraju rozwijającego się odpowiadają od początku pierwszego roku okresu realizacyjnego 1 procentowi konsumpcji krajowej danych produktów z okresu bazowego, oraz są zwiększane w równych ratach rocznych do 2 procent odpowiedniej konsumpcji krajowej z okresu bazowego na początku piątego roku okresu realizacyjnego. Od początku szóstego roku okresu realizacyjnego, możliwości minimalnego dostępu w odniesieniu do danych produktów odpowiadają 2 procentom odpowiedniej konsumpcji krajowej z okresu bazowego i aż do początku dziesiątego roku wzrastają w równych ratach rocznych do 4 procent odpowiedniej konsumpcji krajowej z okresu bazowego. Następnie, poziom możliwości minimalnego dostępu do rynku wynikający z tej formuły w dziesiątym roku zostanie utrzymany w liście koncesyjnej danego Członka-kraju rozwijającego się;
 - b) odpowiednie możliwości dostępu do rynku zostały przewidziane dla innych produktów zgodnie z niniejszym Porozumieniem.
8. Wszelkie negocjacje w kwestii możliwości kontynuowania specjalnego traktowania przewidzianego w ustępie 7 po zakończeniu dziesiątego roku liczonego od początku okresu realizacyjnego zostaną podjęte i zakończone w ramach czasowych dziesiątego roku licząc od początku okresu realizacyjnego.
9. Jeżeli zostanie uzgodnione w wyniku negocjacji, o których mowa w ustępie 8, że Członek może kontynuować stosowanie specjalnego traktowania, taki Członek udzieli dodatkowych i akceptowalnych koncesji, jakie zostaną określone w trakcie tych negocjacji.
10. Jeżeli specjalne traktowanie zgodnie z ustępem 7 nie będzie kontynuowane poza dziesiąty rok licząc od początku okresu realizacyjnego, dane produkty zostaną poddane zwykłemu opłatom celnym ustalonym na podstawie ekwiwalentu taryfowego wyliczonego zgodnie z wytycznymi wskazanymi w załączniku do niniejszego, które zostaną związane w liście koncesyjnej danego Członka. W odniesieniu do innych aspektów, stosowane będą postanowienia ustępu 6 zmodyfikowane odpowiednimi postanowieniami dotyczącymi specjalnego i wyróżniającego traktowania przyznanego w ramach niniejszego Porozumienia Członkom-krajom rozwijającym się.

Dodatek do Załącznika 5

Wytyczne dotyczące obliczania ekwiwalentów taryfowych dla specjalnych celów wskazanych w ustępach 6 i 10 niniejszego Załącznika

1. Kalkulacja ekwiwalentów taryfowych wyrażonych *ad valorem* lub w stawkach specyficznych zostanie dokonana przy zastosowaniu w sposób przejrzysty faktycznej różnicy między cenami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Użyte dane będą dotyczyły lat od 1986 do 1988. Ekwiwalenty taryfowe:
 - a) zostaną początkowo ustalone na poziomie klasyfikacji 4-cyfrowej HS;
 - b) tam, gdzie jest to właściwe, zostaną ustalone na poziomie 6-cyfrowym HS lub jeszcze bardziej szczegółowym;
 - c) będą zazwyczaj ustalane dla produktów wstępnie albo całkowicie przetworzonych przez pomnożenie specyficznego(-ych) ekwiwalentu(-ów) taryfowego(-ych) dla podstawowego(-ych) produktu(-ów) rolnego(-ych) przez proporcję w kategoriach wartościowych lub ilościowych podstawowego(-ych) produktu(-ów) rolnego(-ych) w produktach wstępnie albo całkowicie przetworzonych przy uwzględnieniu, tam gdzie jest to konieczne, wszelkich dodatkowych elementów obecnie stanowiących ochronę dla produkcji.
2. Ceną zewnętrzną będą zazwyczaj rzeczywiste, średnie wartości jednostkowe liczone dla kraju przywożącego na bazie cif. Tam, gdzie średnie wartości jednostkowe cif nie są dostępne lub właściwe, cenami zewnętrznymi będą albo:
 - a) odpowiednie wartości jednostkowe cif w pobliskim kraju, albo też
 - b) szacunki oparte na średnich wartościach jednostkowych fob odpowiedniego(-ich) dużego(-ych) eksportera(-ów) skorygowane przez dodanie szacunkowych kosztów ubezpieczenia, frachtu i innych stosownych kosztów przy przewozie do kraju przywożącego.
3. Ceny zewnętrzne będą zazwyczaj przeliczane na waluty krajowe przy zastosowaniu średniego rocznego kursu rynku walutowego dla takiego samego okresu jak dane cenowe.
4. Ceną wewnętrzną będzie zazwyczaj reprezentatywna cena hurtowa dominująca na rynku krajowym, lub też szacunek takiej ceny, jeżeli odpowiednie dane nie są dostępne.
5. Początkowe ekwiwalenty taryfowe mogą być, w razie konieczności, skorygowane w celu uwzględnienia różnic jakościowych i gatunkowych przy zastosowaniu odpowiednich współczynników.
6. Tam, gdzie ekwiwalent taryfowy wynikający z tych wytycznych jest ujemny lub niższy od bieżącej, związanej stawki celnej, początkowy ekwiwalent taryfowy może zostać ustalony na poziomie bieżącej, związanej stawki celnej, lub na podstawie ofert narodowych dla tego produktu.
7. W przypadku dokonywania zmian w poziomie ekwiwalentu taryfowego, jaki wynikałby z powyższych wytycznych, zainteresowany Członek, jeżeli zostanie o to poproszony, stworzy pełne możliwości konsultacji w celu negocjowania właściwych rozwiązań.

▼ B**POROZUMIENIE W SPRAWIE STOSOWANIA ŚRODKÓW
SANITARNYCH I FITOSANITARNYCH**

CZŁONKOWIE,

potwierdzając, że żaden Członek nie powinien być pozbawiony możliwości przyjmowania lub wprowadzania środków niezbędnych w celu ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, z zastrzeżeniem, że środki takie nie będą stosowane tak by stanowić instrument arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji między Członkami, gdzie panują takie same warunki, lub by działać jako ukryte ograniczenie handlu międzynarodowego;

pragnąc poprawić sytuację wszystkich Członków w zakresie zdrowia ludzi, zwierząt i warunków fitosanitarnych;

stwierdzając, że środki sanitarne i fitosanitarne są często stosowane na podstawie dwustronnych porozumień lub protokołów;

pragnąc ustanowienia wielostronnych reguł i dyscyplin ukierunkowujących wypracowywanie, przyjmowanie i wprowadzanie środków sanitarnych i fitosanitarnych w celu zmniejszenia do minimum ich negatywnego wpływu na handel;

uznając ważną rolę, jaką mogą odgrywać pod tym względem międzynarodowe normy, wytyczne i zalecenia;

pragnąc popierać szersze stosowanie między Członkami zharmonizowanych środków sanitarnych i fitosanitarnych, na podstawie międzynarodowych norm, wytycznych i zaleceń opracowanych przez właściwe organizacje międzynarodowe, w tym przez Komisję Codex Alimentarius, Międzynarodowy Urząd Epizootii oraz odpowiednie organizacje międzynarodowe i regionalne działające w ramach Międzynarodowej konwencji w sprawie ochrony roślin i nie wymagając, aby Członkowie zmieniali poziom ochrony zdrowia ludzi, zwierząt i roślin, który uznają za właściwy;

uznając, że Członkowie – kraje rozwijające się mogą napotykać szczególne trudności w dostosowaniu się do środków sanitarnych i fitosanitarnych wprowadzanych przez przywożących Członków i w rezultacie tego mogą doznawać utrudnień w dostępie do rynków, a także w opracowywaniu i stosowaniu środków sanitarnych i fitosanitarnych na własnym terytorium i wobec czego pragnąc udzielić im stosownej pomocy z tym zakresie;

pragnąc zatem opracować reguły dotyczące stosowania postanowień GATT 1994 w odniesieniu do posługiwania się środkami sanitarnymi i fitosanitarnymi, w szczególności postanowień artykułu XXb)⁽¹⁾,

UZGADNIAJĄ NINIEJSZYM, CO NASTĘPUJE:

*Artykuł 1***Postanowienia ogólne**

1. Niniejsze Porozumienie stosuje się do wszystkich środków sanitarnych i fitosanitarnych, które mogą, bezpośrednio lub pośrednio, wpływać na handel międzynarodowy. Takie środki będą wypracowywane i stosowane zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia.
2. Dla celów niniejszego Porozumienia będą stosowane definicje zawarte w załączniku A.
3. Załączniki są integralną częścią niniejszego Porozumienia.
4. Niniejsze Porozumienie w niczym nie wpływa na prawa Członków – stron Porozumienia w sprawie barier technicznych w handlu w odniesieniu do środków, które nie wchodzą w zakres niniejszego Porozumienia.

⁽¹⁾ W niniejszym Porozumieniu odwołanie do artykułu XXb) obejmuje także część wstępną tego artykułu.

Artykuł 2

Podstawowe prawa i obowiązki

1. Członkowie mają prawo stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych niezbędnych dla ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, z zastrzeżeniem, że takie środki nie są niezgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.
2. Członkowie zapewnią, by jakikolwiek środek sanitarny i fitosanitarny był stosowany tylko w zakresie niezbędnym dla ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, oraz by był oparty na zasadach naukowych i nie był utrzymywany bez wystarczających dowodów naukowych z wyjątkiem sytuacji przewidzianych w ustępie 7 artykułu 5.
3. Członkowie zapewnią, by ich środki sanitarne i fitosanitarne nie powodowały arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji między Członkami, gdzie panują identyczne lub podobne warunki, w tym między terytorium własnym i innych Członków. Środki sanitarne i fitosanitarne nie będą stosowane w sposób, który stanowiłby ukryte ograniczenie w handlu międzynarodowym.
4. Domniemywa się, iż środki sanitarne i fitosanitarne zgodne z odpowiednimi postanowieniami niniejszego Porozumienia są zgodne z zobowiązaniami Członków z tytułu tych postanowień GATT 1994, które dotyczą stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych, zwłaszcza zaś postanowień artykułu XXb).

Artykuł 3

Harmonizacja

1. W celu możliwie najszerszego zharmonizowania środków sanitarnych i fitosanitarnych, Członkowie będą opierali swe środki sanitarne lub fitosanitarne na międzynarodowych normach, wytycznych lub zaleceniach, jeżeli takie istnieją, chyba że w niniejszym Porozumieniu, a szczególnie w ustępie 3 postanowiono inaczej.
2. Środki sanitarne lub fitosanitarne odpowiadające międzynarodowym normom, wytycznym lub zaleceniom będą uważane za niezbędne dla ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin i traktowane jako zgodne z odpowiednimi postanowieniami niniejszego Porozumienia oraz GATT 1994.
3. Członkowie mogą wprowadzać lub utrzymywać środki sanitarne lub fitosanitarne skutkujące wyższym stopniem ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej od tego, jaki byłby osiągnięty przy zastosowaniu środków opartych na odpowiednich międzynarodowych normach, wytycznych lub zaleceniach, jeżeli istnieje po temu odpowiednie uzasadnienie naukowe lub też w związku z poziomem ochrony, jaki dany Członek uzna za odpowiedni zgodnie z właściwymi postanowieniami ustępach od 1 do 8 artykułu 5⁽¹⁾. Niezależnie od powyższego, jakiegokolwiek środki powodujące, że poziom ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej byłby odmienny od osiąganego przy zastosowaniu międzynarodowych norm, wytycznych lub zaleceń nie będą niezgodne z jakimkolwiek innym postanowieniem niniejszego Porozumienia.
4. Członkowie będą brali pełen udział w granicach posiadanych środków, w odpowiednich organizacjach międzynarodowych i ich organach, zwłaszcza w Komisji Codex Alimentarius, Międzynarodowym Urzędzie Epizootii oraz w międzynarodowych i regionalnych organizacjach działających w ramach Międzynarodowej konwencji w sprawie ochrony roślin, tak by w ramach tych organizacji promować opracowywanie i okresowe przeglądy norm, wytycznych i zaleceń dotyczących wszystkich aspektów środków sanitarnych i fitosanitarnych.

⁽¹⁾ Dla celów ustępu 3 artykułu 3 naukowe uzasadnienie istnieje, gdy na podstawie badań i oceny dostępnej informacji naukowej zgodnej z odpowiednimi postanowieniami niniejszego Porozumienia Członek stwierdza, że odpowiednie międzynarodowe normy, wytyczne lub zlecenia nie wystarczają do osiągnięcia odpowiedniego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej.

▼ B

5. Komitet Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych (zwany w niniejszym Porozumieniu „Komitetem”), zgodnie z ustępami 1 i 4 artykułu 12, ustali procedurę monitorowania procesu międzynarodowej harmonizacji i będzie koordynował wysiłki podejmowane w tej dziedzinie przez odpowiednie organizacje międzynarodowe.

*Artykuł 4***Ekwiwalentność**

1. Członkowie będą uznawać środki sanitarne lub fitosanitarne stosowane przez innych Członków za ekwiwalentne, nawet jeżeli takie środki różnią się od ich własnych lub tych, jakie są stosowane przez innych Członków prowadzących handel takim samym produktem, jeżeli eksportujący Członek obiektywnie wykaże przywoźcemu Członkowi, że jego środki zapewniają właściwy poziom ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej przywoźącego Członka. W tym celu i na wniosek przywoźącego Członka będą mu udostępniane, w rozsądnym zakresie, możliwości przeprowadzenia inspekcji, testów i przeprowadzenia innych stosownych procedur.

2. Członkowie będą na wniosek podejmowali konsultacje w celu osiągnięcia dwustronnych i wielostronnych porozumień w sprawie uznania ekwiwalentności określonych środków sanitarnych lub fitosanitarnych.

*Artykuł 5***Ocena ryzyka i określenie odpowiedniego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej**

1. Członkowie zapewnią, by ich środki sanitarne lub fitosanitarne były oparte na ocenie ryzyka dla życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin stosowanej do okoliczności przy uwzględnieniu technik oceny ryzyka opracowanych przez odpowiednie organizacje międzynarodowe.

2. Przy ocenie ryzyka, Członkowie uwzględnią dostępne dowody naukowe; odpowiednie procesy i metody produkcji; odpowiednie metody inspekcji, pobierania próbek i testowania; stopień powszechności występowania określonych chorób lub szkodników; istnienie obszarów wolnych od chorób i szkodników; odpowiednie warunki ekologiczne i środowiska naturalnego; kwarantannę lub inne działania.

3. Przy ocenie ryzyka dla życia lub zdrowia zwierząt lub roślin i przy określaniu środka, jaki ma być zastosowany dla osiągnięcia właściwego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej wobec tego ryzyka, Członkowie uwzględnią, jako stosowne czynniki ekonomiczne: potencjalną szkodę w postaci utraconej produkcji lub sprzedaży w przypadku pojawienia się, usadowienia się, albo rozprzestrzenienia się szkodnika lub choroby, koszt ich opanowania lub likwidacji na terytorium przywoźącego Członka oraz relatywną efektywność kosztową alternatywnych działań na rzecz zmniejszenia ryzyka.

4. Przy określaniu odpowiedniego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej, Członkowie powinni uwzględniać celowość minimalizowania negatywnych efektów handlowych.

5. W celu zapewnienia spójności w stosowaniu koncepcji odpowiedniego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej przeciwko ryzykom dla życia lub zdrowia ludzkiego, albo życia lub zdrowia roślin lub zwierząt, każdy Członek będzie unikał arbitralnych i nieuzasadnionych różnicowań poziomów ochrony, jakie uznaje on za właściwe w różnych sytuacjach, jeżeli rezultatem takiego zróżnicowania byłaby dyskryminacja lub ukryte ograniczenia w handlu międzynarodowym. Członkowie będą współdziałać w Komitecie zgodnie z ustępami 1, 2 i 3 artykułu 12 w celu opracowania wytycznych co do dalszego praktycznego wykonywania tego postanowienia. Opracowując takie wytyczne, Komitet uwzględni wszystkie odnośne czynniki, łącznie ze szczególnym charakterem ryzyka dla ludzkiego zdrowia, na które ludzie dobrowolnie się wystawiają.

▼ B

6. Niezależnie od postanowień ustępu 2 artykułu 3, przy ustanawianiu lub utrzymywaniu środków sanitarnych lub fitosanitarnych w celu osiągnięcia właściwego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej, Członkowie zapewnią, że takie środki nie zwiększą ograniczeń handlu w sposób większy niż to konieczne dla osiągnięcia odpowiedniego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej, przy uwzględnieniu możliwości technicznych i ekonomicznych ⁽¹⁾.

7. W przypadkach, gdy odpowiednie dowody naukowe są niewystarczające, Członek może tymczasowo przyjąć środki sanitarne lub fitosanitarne na podstawie dostępnych stosownych informacji łącznie z tymi, jakie pochodzą z odnośnych międzynarodowych organizacji jak również na podstawie środków sanitarnych lub fitosanitarnych stosowanych przez innych Członków. W takich okolicznościach, Członkowie podejmą starania w celu uzyskania dodatkowych informacji niezbędnych dla bardziej obiektywnej oceny ryzyka i w rozsądnym terminie odpowiednio zweryfikują dany środek sanitarny lub fitosanitarny.

8. Gdy Członek ma powody by sądzić, że konkretny środek sanitarny lub fitosanitarny wprowadzony lub utrzymywany przez innego Członka stanowi lub może stanowić ograniczenie dla jego eksportu, a nie jest on oparty na odpowiednich międzynarodowych normach, wytycznych lub zaleceniach lub takie normy, wytyczne lub zalecenia nie istnieją, wówczas może wystąpić o wyjaśnienie przyczyn zastosowania takiego środka sanitarnego lub fitosanitarnego, a Członek stosujący taki środek udzieli odpowiednich wyjaśnień.

*Artykuł 6***Adaptacja do warunków regionalnych, łącznie z obszarami wolnymi od chorób i szkodników oraz obszarami niewielkiego rozpowszechnienia chorób i szkodników**

1. Członkowie zapewnią, by ich środki sanitarne lub fitosanitarne były dostosowane do cech sanitarnych lub fitosanitarnych danego obszaru obejmującego bądź cały kraj, jego część, bądź też całość lub części kilku krajów – z którego produkt pochodzi lub dla którego jest przeznaczony. Przy ocenie cech sanitarnych lub fitosanitarnych danego regionu, Członkowie uwzględnią, między innymi, skalę występowania określonych chorób lub szkodników, istnienie programów ich likwidacji lub zwalczania, jak również odpowiednie kryteria lub wytyczne jakie mogą być opracowane przez odpowiednie organizacje międzynarodowe.

2. W szczególności, Członkowie będą uznawali pojęcie obszarów wolnych od szkodników lub chorób oraz obszarów niewielkiego występowania szkodników lub chorób. Określenie takich obszarów będzie oparte na takich czynnikach jak cechy geograficzne, ekosystemy, nadzór epidemiologiczny oraz skuteczność kontroli sanitarnej lub fitosanitarnej.

3. Członkowie eksportujący stwierdzający, że obszary w ramach ich terytorium są wolne od szkodników lub chorób lub są obszarami niewielkiego rozpowszechnienia szkodników lub chorób przedstawia odpowiednie tego dowody w celu obiektywnego wykazania Członkowi przywożącemu, że takie obszary są i wedle wszelkiego prawdopodobieństwa mogą pozostać obszarami wolnymi od szkodników lub chorób lub obszarami niewielkiego rozpowszechnienia szkodników lub chorób. W tym celu, na prośbę przywożącego Członka, będą mu udostępniane w rozsądnym zakresie możliwości inspekcji, testowania oraz zastosowania innych odpowiednich procedur.

⁽¹⁾ Dla celów ustępu 6 artykułu 5 zastosowany środek nie ogranicza handlu bardziej, niż to konieczne, chyba że istnieje inny środek dostępny z punktu widzenia technicznego i ekonomicznego, przy zastosowaniu którego osiąga się odpowiedni poziom ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej, a jest znacznie mniej ograniczający handel.

▼ B*Artykuł 7***Przejrzystość**

Członkowie będą notyfikować zmiany swych środków sanitarnych i fitosanitarnych oraz będą dostarczać informacji o swych środkach sanitarnych i fitosanitarnych, zgodnie z postanowieniami załącznika B.

*Artykuł 8***Procedury kontroli, inspekcji i atestów**

Członkowie będą przestrzegać postanowień załącznika C w odniesieniu do stosowanych przez nich procedur kontroli, inspekcji i akceptacji, włączając w to narodowe systemy akceptacji dodatków lub ustalania tolerancji dla zanieczyszczeń w żywności, napojach i paszach, oraz podejmą inne działania w celu zapewnienia by ich procedury nie były niezgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

*Artykuł 9***Pomoc techniczna**

1. Członkowie zgadzają się ułatwiać świadczenie pomocy technicznej dla innych Członków, szczególnie Członków – krajów rozwijających się, w trybie dwustronnym lub poprzez odpowiednie organizacje międzynarodowe. Taka pomoc może obejmować, m.in., technologie przetwórstwa, prace badawcze i infrastrukturę, łącznie z ustanawianiem narodowych instytucji normatywnych i może mieć formę doradztwa, kredytów, dotacji i darów, w tym na potrzeby pozyskiwania ekspertyz technicznych, szkolenie i sprzęt, w celu umożliwienia takim krajom dostosowania się i przestrzegania środków sanitarnych i fitosanitarnych niezbędnych dla zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony sanitarnej i fitosanitarnej na ich rynkach eksportowych.

2. Tam gdzie potrzebne są znaczne nakłady inwestycyjne celem spełnienia przez eksportującego Członka – kraju rozwijającego się wymogów sanitarnych i fitosanitarnych przywożącego Członka, ten ostatni rozważy świadczenie pomocy technicznej, jaka umożliwiłaby rozwijającemu się Członkowi utrzymanie i rozszerzenie możliwości dostępu do rynku w odniesieniu do danego produktu.

*Artykuł 10***Specjalne i wyróżniające traktowanie**

1. Przy opracowywaniu oraz stosowaniu środków sanitarnych i fitosanitarnych, Członkowie będą brać pod uwagę specjalne potrzeby Członków – krajów rozwijających się, zwłaszcza najmniej rozwiniętych.

2. Jeżeli właściwy poziom ochrony sanitarnej i fitosanitarnej może być zachowany przy stopniowym wprowadzaniu nowych środków sanitarnych i fitosanitarnych, to należy przyjmować dłuższy okres dostosowawczy w odniesieniu do produktów interesujących Członków – kraje rozwijające się, tak by utrzymać możliwość ich eksportu.

3. W celu zapewnienia, by Członkowie – kraje rozwijające się mogli działać zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia, Komitet jest władny przyznawać takim krajom, na ich wniosek i na ograniczony czas, określone wyjątki, w całości lub w części, od zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia przy uwzględnieniu finansowych, handlowych i rozwojowych potrzeb takich krajów.

4. Członkowie winni zachęcać Członków – kraje rozwijające się i ułatwiać ich aktywny udział w odpowiednich organizacjach międzynarodowych.

Artykuł 11

Konsultacje i rozstrzyganie sporów

1. Jeżeli nie zaznaczono inaczej w niniejszym Porozumieniu, wobec konsultacji i rozstrzygania sporów powstających w związku z niniejszym Porozumieniem mają zastosowanie postanowienia artykułów XXII i XXIII GATT 1994 zgodnie z ich rozwinięciem w Porozumieniu w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów.
2. W sporze podlegającym niniejszemu Porozumieniu, a obejmującym również sprawy naukowe lub techniczne, panel będzie zasięgał rady ekspertów wybranych przez panel w konsultacji ze stronami sporu. W tym celu, panel może, jeśli uzna to za stosowne, powołać doradcą grupę ekspertów technicznych, lub podjąć konsultacje z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi, na wniosek którejkolwiek ze stron sporu lub z inicjatywy własnej.
3. Niniejsze Porozumienie w żadnym stopniu nie uszczupla praw Członków wynikających z innych porozumień międzynarodowych, włącznie z prawami do uciekania się do dobrych usług lub do mechanizmu rozstrzygania sporów w innych organizacjach międzynarodowych lub ustalonego w jakimkolwiek innym porozumieniu międzynarodowym.

Artykuł 12

Administrowanie

1. W celu stworzenia stałego forum konsultacji, ustanawia się niniejszym Komitet Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych. Będzie on podejmować czynności niezbędne dla wykonywania postanowień niniejszego Porozumienia i wspierania jego celów, zwłaszcza w odniesieniu do harmonizacji. Komitet będzie podejmować decyzje przez consensus.
2. Komitet będzie inspirował i ułatwiał doraźne konsultacje i negocjacje między Członkami, dotyczące określonych problemów sanitarnych lub fitosanitarnych. Komitet będzie zachęcał do stosowania międzynarodowych norm, wytycznych i zaleceń przez wszystkich Członków i mając to na uwadze, będzie sponsorował techniczne konsultacje oraz prace studialne w celu zwiększenia koordynacji i integracji między systemami i sposobami podejścia międzynarodowymi i krajowymi w zakresie akceptowania dodatków do żywności, lub określania tolerancji zanieczyszczeń w żywności, napojach lub w pokarmie dla zwierząt.
3. Komitet będzie utrzymywał bliski kontakt z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie ochrony sanitarnej i fitosanitarnej, szczególnie z Komisją Codex Alimentarius, Międzynarodowym Urzędem Epizootii oraz Sekretariatem Międzynarodowej Konwencji w Sprawie Ochrony Roślin, mając na względzie zapewnienie najlepszego dostępnego doradztwa naukowego i technicznego dla potrzeb administrowania niniejszego Porozumienia oraz w celu uniknięcia zbędnego dublowania prac.
4. Komitet opracuje procedurę śledzenia procesu międzynarodowej harmonizacji norm międzynarodowych, wytycznych i zaleceń oraz ich stosowania. W tym celu Komitet przy współdziałaniu z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi, powinien ustalić listę międzynarodowych norm, wytycznych i zaleceń dotyczących środków sanitarnych i fitosanitarnych, uznanych przez Komitet jako mające poważny wpływ na handel. Lista powinna zawierać wskazania tych norm międzynarodowych, wytycznych i zaleceń dokonane przez Członków, które są przez nich traktowane jako warunek przywozu i których spełnienie umożliwia produktom przywożonym wejście na dany rynek. W przypadku jeśli Członek nie stosuje międzynarodowej normy, wytycznej lub zalecenia jako warunku przywozu, taki Członek powinien wyjawić stosowne przyczyny, a zwłaszcza wyjaśnić, czy dany środek nie jest przez niego uważany za dostatecznie ścisły aby zapewnić odpowiedni poziom ochrony sanitarnej i fitosanitarnej. Jeżeli Członek zrewiduje swoje stanowisko, po uprzednim wskazaniu stosowanej normy, wytycznej lub zalecenia będących warunkiem przywozu, powinien przedstawić wyjaśnienie dokonanej rewizji, informując o tym Sekretariat jak również odpowiednie organizacje międzynarodowe, chyba że takie wyjaśnienie jest udzielone w trybie przewidzianym w załączniku B.

▼ B

5. W celu uniknięcia zbędnego dublowania, Komitet może w odpowiednim trybie podjąć decyzję o wykorzystaniu informacji uzyskiwanej w wyniku procedur, zwłaszcza dotyczących notyfikacji, stosowanych w odpowiednich organizacjach międzynarodowych.

6. Stosownie do inicjatywy jednego z Członków i za pośrednictwem stosownych kanałów, Komitet może zaprosić odpowiednie organizacje międzynarodowe lub ich agendy do zbadania konkretnie wskazanych spraw dotyczących określonej normy, wytycznej lub zalecenia, włączając w to sprawę przyczyn niestosowania, o których mowa w ustępie 4.

7. Komitet dokona przeglądu działania i realizacji niniejszego Porozumienia po okresie trzech lat od wejścia w życie Porozumienia WTO, a następnie w miarę potrzeby. Komitet może zaproponować Radzie Handlu Towarami stosowne modyfikacje tekstu niniejszego Porozumienia uwzględniając, m.in. doświadczenie nabyte w toku stosowania.

*Artykuł 13***Wdrożenie**

Zgodnie z niniejszym Porozumieniem, Członkowie ponoszą pełną odpowiedzialność za przestrzeganie wszystkich wynikających z niego zobowiązań. Członkowie ustalą i będą wdrażać odpowiednie środki i mechanizmy wspierające przestrzeganie postanowień niniejszego Porozumienia przez organy inne niż organy rządu centralnego. Członkowie podejmą takie racjonalne środki, jakie mogą być im dostępne w celu zapewnienia, by podmioty pozarządowe działające na ich terytoriach, jak również organy regionalne, których podmioty działające na ich terytoriach są członkami, stosowały się do odpowiednich postanowień niniejszego Porozumienia. Ponadto Członkowie nie będą podejmować środków, których bezpośrednim lub pośrednim skutkiem byłoby nakłanianie lub zachęcanie takich regionalnych lub pozarządowych podmiotów albo władz lokalnych do działania niezgodnego z postanowieniami niniejszego Porozumienia. Członkowie, zapewnią, by przy wdrażaniu środków sanitarnych i fitosanitarnych korzystać z usług podmiotów pozarządowych tylko wówczas, gdy takie podmioty stosują się do postanowień niniejszego Porozumienia.

*Artykuł 14***Postanowienia końcowe**

Członkowie – kraje najmniej rozwinięte mogą odroczyć stosowanie postanowień niniejszego Porozumienia na okres pięciu lat od wejścia w życie Porozumienia WTO w stosunku do środków sanitarnych lub fitosanitarnych wpływających na przywóz oraz na przywożone produkty. Inni Członkowie – kraje rozwijające się mogą odroczyć stosowanie postanowień niniejszego Porozumienia, z wyjątkiem ustępu 8 artykułu 5 i artykułu 7, na okres dwóch lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO w stosunku do ich środków sanitarnych lub fitosanitarnych wpływających na przywóz oraz na przywożone produkty, jeżeli stosowanie takich środków jest ograniczone brakiem wiedzy technicznej, infrastruktury lub zasobów.

ZAŁĄCZNIK A

Definicje pojęć⁽¹⁾

1. *Środek sanitarny lub fitosanitarny* – jakikolwiek środek stosowany w celu:

- a) ochrony życia lub zdrowia roślin lub zwierząt na terytorium Członka przed zagrożeniami wynikającymi z pojawienia się, usadowienia się oraz rozprzestrzeniania się szkodników, chorób, organizmów przenoszących choroby lub organizmów powodujących choroby;
- b) ochrony życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt na terytorium Członka przed zagrożeniami wynikającymi z dodatków, zanieczyszczeń, toksyn lub organizmów przenoszących choroby, zawartych w żywności, napojach i paszach;
- c) ochrony życia lub zdrowia ludzkiego na terytorium Członka przed zagrożeniami wynikającymi z chorób przenoszonych za pośrednictwem zwierząt, roślin lub produktów z nich wytworzonych lub z pojawienia się, usadowienia się albo rozprzestrzeniania się szkodników; lub też
- d) uniknięcia lub ograniczenia, na terytorium Członka innych szkód wynikających z pojawienia się, usadowienia się lub rozprzestrzeniania się szkodników.

Środki sanitarne lub fitosanitarne obejmują wszystkie stosowne ustawy, dekrety, przepisy, wymogi i procedury, obejmujące, między innymi, kryteria dotyczące produktu finalnego; procesy i metody produkcji; procedury testowania inspekcji, certyfikacji i akceptacji; kwarantannę łącznie ze stosownymi wymogami dotyczącymi transportu zwierząt i roślin oraz materiałami koniecznymi dla utrzymania ich przy życiu podczas transportu; postanowienia odnoszące się do odpowiednich metod statystycznych, pobierania próbek oraz oceny zagrożeń; wymogi dotyczące opakowania i oznakowania produktu odnoszące się bezpośrednio do norm bezpiecznej żywności.

2. *Harmonizacja* – ustanowienie, uznanie i stosowanie wspólnych środków sanitarnych i fitosanitarnych przez różnych Członków.

3. Międzynarodowe normy, wytyczne i zalecenia

- a) w odniesieniu do bezpiecznej żywności – normy, wytyczne i zalecenia ustanowione przez Komisję Codex Alimentarius, a dotyczące dodatków do żywności, pozostałości leków i środków zwalczających szkodniki, zanieczyszczeń, metod analizy i pobierania próbek oraz kodeksy i wytyczne w sprawie higieny;
- b) w odniesieniu do zdrowia zwierząt – normy, wytyczne i zalecenia opracowane pod auspicjami Międzynarodowego Urzędu Epizootii;
- c) w odniesieniu do zdrowia roślin – międzynarodowe normy, wytyczne i zalecenia opracowane pod auspicjami Sekretariatu Międzynarodowej Konwencji w Sprawie Ochrony Roślin przy współpracy organizacji regionalnych działających w ramach Międzynarodowej konwencji w sprawie ochrony roślin;
- d) w sprawach niebędących w gestii wymienionych wyżej organizacji – odpowiednie normy, wytyczne i zalecenia wydawane przez inne stosowne organizacje międzynarodowe, których członkostwo jest otwarte dla wszystkich Członków, wskazane przez Komitet.

⁽¹⁾ Dla celów tych definicji „zwierzęta” obejmują ryby i faunę dziką, „rośliny” obejmują lasy i florę dziką, „szkodniki” obejmują chwasty, a „środki zanieczyszczające” obejmują pozostałości oraz produkty uboczne środków ochrony roślin oraz leków weterynaryjnych i ciała obce.

▼ B

4. *Ocena ryzyka* – ocena prawdopodobieństwa pojawienia się, usadowienia się lub rozprzestrzeniania się szkodników lub chorób w obrębie terytorium przywożącego Członka w świetle środków sanitarnych lub fitosanitarnych, które mogłyby zostać zastosowane oraz szacunek wynikających stąd potencjalnych skutków biologicznych i gospodarczych; lub ocena potencjalnych negatywnych skutków dla zdrowia ludzi lub zwierząt w wyniku obecności dodatków, zanieczyszczeń, toksyn lub chorobotwórczych organizmów w żywności, napojach i pożywieniu dla zwierząt.
5. *Odpowiedni poziom ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej* – poziom ochrony uznawany za odpowiedni przez Członka ustanawiającego środek sanitarny lub fitosanitarny w celu ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin w obrębie jego terytorium.

UWAGA: Wielu Członków nazywa tę koncepcję „akceptowalnym poziomem ryzyka”.

6. *Obszar wolny od szkodników lub chorób* – obszar obejmujący bądź cały kraj, część kraju, bądź całość lub części kilku krajów określony przez kompetentne władze, na którym nie występują określone szkodniki lub choroby.

UWAGA: Obszar wolny od szkodników lub chorób może otaczać, być otoczony lub przylegać do obszaru - będącego częścią jakiegoś kraju lub mieszczącego się w regionie geograficznym obejmującym części lub całość kilku krajów – gdzie wiadome jest występowanie określonego szkodnika lub choroby, lecz gdzie takie występowanie jest ograniczane lub eliminowane w wyniku regionalnych środków kontroli, takich jak ustanowienie kontroli, nadzór i strefy buforowe.

7. *Obszar niewielkiego skażenia chorobami lub szkodnikami* – obszar, obejmujący bądź cały kraj, jego część, bądź całość lub części kilku krajów, określony przez kompetentne władze, gdzie dany szkodnik lub choroba występują na niewielkim poziomie i gdzie stosowane są skuteczne środki nadzoru, kontroli i zwalczania.

*ZAŁĄCZNIK B***PRZEJRZYSTOŚĆ PRZEPISÓW SANITARNYCH
I FITOSANITARNYCH****Publikacja przepisów**

1. Członkowie zapewnią, by wszystkie przyjęte przepisy sanitarne i fitosanitarne ⁽¹⁾ były publikowane szybko i w taki sposób, aby umożliwić zapoznanie się z nimi zainteresowanym Członkom.
2. Z wyjątkiem pilnych okoliczności, Członkowie będą zachowywać rozsądny odstęp czasu między publikacją zarządzenia w sprawach sanitarnych lub fitosanitarnych, a jego wejściem w życie, aby dać czas producentom eksportujących Członków, a zwłaszcza Członków – krajów rozwijających się na dostosowanie ich produktów i metod produkcji do wymagań Członka przywożącego.

Punkty informacyjne

3. Każdy Członek zapewni istnienie jednego punktu informacyjnego odpowiedzialnego za udzielanie odpowiedzi na wszystkie rozsądne pytania zainteresowanych Członków oraz za dostarczanie odpowiednich dokumentów dotyczących:
 - a) wszelkich przepisów sanitarnych lub fitosanitarnych przyjętych lub proponowanych na jego terytorium;
 - b) wszelkich procedur kontrolnych i inspekcyjnych, zabiegów dotyczących produkcji i kwarantanny, tolerancji dotyczącej pestycydów oraz procedur akceptacji dodatków do żywności stosowanych na jego terytorium;
 - c) procedur oceny ryzyka, czynników branych pod uwagę, jak również określania właściwego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej;
 - d) członkostwa i uczestnictwa Członka, lub stosownych organów na jego terytorium, w międzynarodowych oraz regionalnych organizacjach i systemach sanitarnych i fitosanitarnych, jak również w bilateralnych i wielostronnych umowach i porozumieniach dotyczących zakresu niniejszego Porozumienia wraz z kopiami tekstów takich umów i porozumień.
4. Członkowie zapewnią, że kopie dokumentów, o które wnioskuje zainteresowani Członkowie, będą im udostępniane po takiej samej cenie (jeżeli takowa będzie pobierana), jaka jest stosowana wobec podmiotów ⁽²⁾ danego Członka z wyjątkiem kosztów dostawy.

Procedury notyfikacji

5. Ilekroć międzynarodowa norma, wytyczna lub zalecenie nie istnieją, lub też treść proponowanego przepisu w sprawach sanitarnych lub fitosanitarnych nie jest merytorycznie taka sama jak treść międzynarodowej normy, wytycznej lub zalecenia, a dany przepis może mieć znaczący wpływ na handel innych Członków, Członkowie:
 - a) opublikują wcześniej stosowne obwieszczenie, tak by umożliwić zainteresowanym Członkom zapoznanie się z propozycją wprowadzenia określonego przepisu;

⁽¹⁾ Środki sanitarne i fitosanitarne, jak ustawy, dekryty lub rozporządzenia, które są powszechnie stosowane.

⁽²⁾ Kiedy w niniejszym Porozumieniu mówi się o „podmiotach”, pojęcie to oznacza, w przypadku wyodrębnionego terytorium celnego Członka WTO, osoby fizyczne, bądź prawne posiadające siedzibę lub konkretny zakład przemysłowy lub handlowy na tym terytorium celnym.

▼B

- b) powiadomią innych Członków za pośrednictwem Sekretariatu o tym, jakie produkty mają być objęte przepisem przekazując jednocześnie krótkie wyjaśnienie celu i przesłanek proponowanego przepisu. Taka notyfikacja będzie składana we wczesnym etapie, kiedy jest jeszcze możliwe wprowadzanie poprawek i uwzględnianie uwag.
 - c) przekażą innym Członkom na ich wniosek kopie proponowanego przepisu oraz tam, gdzie to możliwe, wskażą te elementy przepisu, które merytorycznie odbiegają od międzynarodowych norm, wytycznych lub zaleceń;
 - d) dadzą innym Członkom bez dyskryminacji stosowny czas na złożenie uwag na piśmie, omówią te uwagi jeżeli otrzymają taki wniosek oraz rozważą uwagi i rezultaty dyskusji.
6. Jeżeli jednak pojawią się pilne problemy ochrony zdrowia, lub też groźby wystąpienia takich problemów u jakiegoś Członka, Członek ten może pominąć takie kroki wskazane w ustępie 5 niniejszego Załącznika, jeżeli uzna to za konieczne, z zastrzeżeniem, że ten Członek:
- a) natychmiast notyfikuje innym Członkom za pośrednictwem Sekretariatu określony przepis i towary których dotyczy z krótkim wskazaniem celu i przesłanek danego przepisu, w tym także istoty pilnego problemu(-ów);
 - b) dostarczy na wniosek innych Członków kopie przepisu;
 - c) umożliwi innym Członkom przedstawienie uwag na piśmie, omówi ich uwagi, jeżeli otrzyma taki wniosek oraz rozważy takie uwagi i rezultaty dyskusji.
7. Notyfikacje do Sekretariatu będą sporządzane w języku angielskim, francuskim lub hiszpańskim.
8. Członkowie – kraje rozwinięte, gdy otrzymają taki wniosek od innych Członków, dostarczą kopie takich dokumentów lub też, w przypadku obszernych dokumentów, streszczenia dokumentów objętych konkretną notyfikacją, w języku angielskim, francuskim lub hiszpańskim.
9. Sekretariat pilnie roześle kopie notyfikacji wszystkim Członkom i zainteresowanym organizacjom międzynarodowym i zwróci uwagę Członkom – krajom rozwijającym się na jakiegokolwiek notyfikacje dotyczące produktów szczególnie je interesujących.
10. Członkowie wyznaczą jeden organ rządu centralnego jako odpowiedzialny za wdrażanie, na szczeblu ogólnokrajowym, postanowień dotyczących procedur notyfikacyjnych stosownie do ustępów 5, 6, 7 i 8 niniejszego Załącznika.

Generalne zastrzeżenia

11. Nic w niniejszym Porozumieniu nie będzie traktowane jako wymagające:
- a) dostarczania szczegółów lub kopii projektów regulacji lub też publikacji tekstów w języku innym niż język danego Członka z wyjątkiem sytuacji wskazanej w ustępie 8; lub
 - b) ujawnienia przez Członka poufnej informacji, która przeszkodziłaby egzekwowaniu przepisów sanitarnych lub fitosanitarnych lub która naraziłaby na szwank uprawnione interesy handlowe określonych przedsiębiorstw.

ZAŁĄCZNIK C

Procedury kontroli, inspekcji i akceptacji⁽¹⁾

1. W odniesieniu do wszelkich procedur mających na celu weryfikację i realizację środków sanitarnych i fitosanitarnych, Członkowie zapewnią by:
 - a) takie procedury były podejmowane i przeprowadzone bez zbędnej zwłoki i w sposób nie mniej korzystny dla produktów przywożonych, niż dla podobnych produktów krajowych;
 - b) zwyczajowy okres przeprowadzania każdej procedury był publikowany lub by spodziewany czas trwania takiej procedury był podany do wiadomości zainteresowanej stronie na jej wniosek; kompetentne organy otrzymujące wnioski o wdrożenie procedury sprawdziły kompletność złożonej dokumentacji i poinformowały wnioskodawcę w sposób dokładny i pełny o stwierdzonych uchybieniach; kompetentny organ bez zbędnej zwłoki oraz w sposób dokładny i pełny przekazywał wnioskodawcy wyniki zastosowanej procedury tak, by w razie potrzeby umożliwić dokonanie korekty; kompetentny organ, na wniosek wnioskodawcy prowadził procedurę tak daleko, jak jest to możliwe, nawet gdy wniosek o jej podjęcie posiada usterki; oraz wnioskodawca mógł być na swój wniosek informowany o bieżącym stanie sprawy z wyjaśnieniem przyczyn zwłoki;
 - c) wymagania dotyczące zakresu informacji ograniczać do tego, co jest niezbędne dla przeprowadzenia właściwej kontroli, inspekcji i akceptacji, w tym akceptacji zastosowania dodatków lub dla ustalenia określenie tolerancji zanieczyszczeń żywności, napojów i pożywienia dla zwierząt;
 - d) poufność informacji uzyskanej o produktach przywożonych w wyniku lub w związku z kontrolą, inspekcją i akceptacją była respektowana w nie mniejszym stopniu niż w odniesieniu do produktów krajowych i w sposób umożliwiający ochronę uprawnionych interesów handlowych;
 - e) jakiegokolwiek wymagania dotyczące kontroli, inspekcji i akceptacji poszczególnych próbek produktów ograniczać do tego, co jest racjonalne i niezbędne;
 - f) wszelkie opłaty nakładane w związku z procedurami dotyczącymi przywożonych produktów były stosowane równorzędnie z jakimikolwiek opłatami nakładanymi na podobne produkty krajowe lub produkty pochodzące od jakiegokolwiek innego Członka i nie były wyższe od faktycznego kosztu takiej usługi;
 - g) w odniesieniu do produktów przywożonych i krajowych stosować takie same kryteria dotyczące umiejscawiania prowadzonych procedur oraz pobierania próbek, tak by minimalizować niedogodności wynikające stąd dla wnioskodawców, importerów, eksporterów lub ich agentów;
 - h) w przypadku zmiany cech produktu, w wyniku kontroli i inspekcji w świetle odpowiednich przepisów, procedura dotycząca tak zmodyfikowanego produktu była ograniczona do tego, co jest konieczne dla określenia, czy istnieje wystarczająca pewność, że produkt nadal spełnia wymogi odpowiednich przepisów; oraz
 - i) istniała procedura przeglądu skarg dotyczących działania takich procedur, oraz podejmowania działań korygujących w przypadku gdy skarga jest uzasadniona.

Gdy Członek stosuje system akceptacji dodatków do żywności lub określania tolerancji zanieczyszczeń w żywności, napojach lub pożywieniu dla zwierząt, który zamyka lub ogranicza dostęp do rynku dla produktów nieposiadających takiej akceptacji, przywozący Członek rozważy możliwość oparcia dostępu na stosowaniu odpowiednich norm międzynarodowych, aż do podjęcia ostatecznej decyzji.

⁽¹⁾ Procedury kontroli, inspekcji i akceptacji obejmują m.in. procedury pobierania próbek, testowania i certyfikacji.

▼ B

2. Ilekroć określony środek sanitarny lub fitosanitarny przewiduje kontrolę na etapie produkcji, Członek na którego terytorium produkcja ma miejsce udzieli niezbędnej pomocy w celu ułatwienia takiej kontroli i pracy organów kontrolnych.
3. Nic w niniejszym Porozumieniu nie uszczupla zdolności Członków do prowadzenia racjonalnej inspekcji na ich własnym terytorium.

POROZUMIENIE W SPRAWIE TEKSTYLIÓW I ODZIEŻY

CZŁONKOWIE,

pomni tego, iż w Punta del Este Ministrowie uzgodnili, że „celem negocjacji w dziedzinie tekstyliów i odzieży będzie określenie sposobów, które pozwoliłyby na ostateczne włączenie tego sektora do GATT na bazie wzmocnionych reguł i dyscyplin GATT, tym samym przyczyniając się do dalszej liberalizacji handlu”;

powołując się również na fakt, iż Decyzją Komitetu do spraw Negocjacji Handlowych z kwietnia 1989 roku uzgodniono, że proces integracji powinien rozpocząć się po zakończeniu Rundy Urugwajskiej wielostronnych negocjacji handlowych i mieć progresywny charakter;

powołując się dalej na fakt, iż uzgodniono, że Członkom – krajom najmniej rozwiniętym należy przyznać traktowanie specjalne;

NINIEJSZYM UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1

1. Niniejsze Porozumienie zawiera postanowienia, które mają być stosowane przez Członków podczas przejściowego w integracji sektora tekstyliów oraz odzieży z GATT 1994.
2. Członkowie uzgadniają stosować postanowienia ustępu 18 artykułu 2 oraz ust. 6b) artykułu 6 tak, aby pozwolić na znaczącą poprawę możliwości dostępu do rynku dla małych dostawców oraz rozwój istotnych z handlowego punktu widzenia możliwości dla nowych uczestników handlu tekstyliami i odzieżą⁽¹⁾.
3. Członkowie z należytą uwagą rozpatrzą sytuację tych Członków, którzy nie akceptowali od 1986 r. Protokołów przedłużających działania Porozumienia w sprawie międzynarodowego handlu tekstyliami (zwanego w niniejszym Porozumieniu MFA) i w stopniu, w jakim to będzie możliwe, zapewnią im specjalne traktowanie przy stosowaniu postanowień niniejszego Porozumienia.
4. Członkowie uzgadniają, iż szczególne interesy Członków – producentów i eksporterów bawełny powinny zostać, w konsultacji z nimi, odzwierciedlone przy realizacji postanowień niniejszego Porozumienia.
5. W celu ułatwienia integracji sektora tekstylnego i odzieżowego w GATT 1994 Członkowie powinni dopuścić do stałego, autonomicznego dostosowania przemysłu oraz zwiększonej konkurencji na swoich rynkach.
6. O ile nie przewidziano inaczej w niniejszym Porozumieniu, jego postanowienia nie będą wpływać na prawa i zobowiązania Członków wynikające z postanowień Porozumienia WTO oraz z Wielostronnych porozumień handlowych.
7. Wyroby tekstylne i odzieżowe, do których stosuje się niniejsze Porozumienie, wymienione są w Załączniku.

Artykuł 2

1. Wszystkie ograniczenia ilościowe obowiązujące na mocy dwustronnych umów istniejących na podstawie artykułu 4 lub notyfikowane zgodnie z artykułem 7 lub 8 MFA, obowiązujące w dniu poprzedzającym wejście w życie Porozumienia WTO, zostaną w przeciągu 60 dni po jego wejściu w życie szczegółowo notyfikowane wraz z poziomami ograniczeń, stopami wzrostu i postanowieniami dotyczącymi elastyczności przez Członków utrzymujących takie ograniczenia

⁽¹⁾ W stopniu, w jakim jest to możliwe, eksport Członków – krajów najmniej rozwiniętych również może korzystać z tego postanowienia.

▼ B

Organowi Kontrolnemu do spraw Tekstyliów (zwanemu w niniejszym Porozumieniu TMB), ustanowionemu na podstawie artykułu 8. Członkowie zgadzają się, że z dniem wejścia w życie Porozumienia WTO wszystkie takie ograniczenia utrzymywane między umawiającymi się stronami GATT 1947 i stosowane w dniu poprzedzającym jego wejście w życie, będą regulowane postanowieniami niniejszego Porozumienia.

2. TMB będzie rozsyłać takie notyfikacje w celach informacyjnych wszystkim Członkom. Każdy z Członków może w przeciągu 60 dni od rozesłania notyfikacji przedstawić TMB wszelkie uwagi dotyczące takiej notyfikacji, jakie uzna za stosowne. Uwagi takie zostaną rozesłane między pozostałymi Członkami w celach informacyjnych. TMB może przedstawiać zainteresowanym Członkom stosowne rekomendacje.

3. Gdy dwunastomiesięczny okres stosowania ograniczeń podlegających obowiązkowi notyfikacji na podstawie ustępu 1 nie pokrywa się z okresem dwunastu miesięcy bezpośrednio poprzedzających datę wejścia w życie Porozumienia WTO, zainteresowani Członkowie powinni uzgodnić wzajemnie środki dla zrównania okresu stosowania ograniczeń z rokiem umownym⁽¹⁾ oraz dla ustanowienia poziomów bazowych takich ograniczeń w celu zastosowania postanowień niniejszego artykułu. Zainteresowani Członkowie zgadzają się niezwłocznie podjąć na wniosek konsultacje w celu osiągnięcia takiego wzajemnego porozumienia. Każde z takich uzgodnień będzie uwzględniać, m.in. strukturę sezonowych wahań dostaw w ostatnich latach. Wyniki tych konsultacji zostaną notyfikowane TMB, który przedstawi zainteresowanym Członkom rekomendacje, jakie uzna za stosowne.

4. Przyjmuje się, iż ograniczenia notyfikowane zgodnie z ust. 1 powyżej stanowić będą całość takich ograniczeń stosowanych przez odnośnych Członków w dniu poprzedzającym wejście w życie Porozumienia WTO. Poza ograniczeniami wprowadzonymi na podstawie postanowień niniejszego Porozumienia lub też odpowiednich postanowień GATT 1994⁽²⁾ nie zostaną wprowadzone żadne nowe ograniczenia dotyczące zarówno produktów, jak i Członków. Ograniczenia nienotyfikowane w przeciągu 60 dni od dnia wejścia w życie Porozumienia WTO przestaną obowiązywać po upływie tego terminu.

5. Jakikolwiek środek jednostronnego charakteru zastosowany na podstawie artykułu 3 MFA przed datą wejścia w życie Porozumienia WTO może pozostać w przez okres tam określony, jednakże nie dłużej niż przez 12 miesięcy, pod warunkiem że został on rozpatrzony przez Organ Nadzorczy do spraw Tekstyliów (zwany w niniejszym Porozumieniu TSB) ustanowiony na podstawie MFA. W przypadku, kiedy TSB nie miało okazji rozpatrzyć takiego jednostronnego środka, zostanie on rozpatrzony przez TMB zgodnie z regułami i procedurami dotyczącymi środków podejmowanych na podstawie artykułu 3 MFA. Jakikolwiek środek zastosowany na podstawie artykułu 4 MFA przed wejściem w życie Porozumienia WTO, który stał się przedmiotem sporu i nie został rozpatrzony przez TSB, zostanie również rozpatrzony przez TMB zgodnie z regułami i procedurami MFA odnoszącymi się do takich przeglądów.

6. Z dniem wejścia w życie Porozumienia WTO każdy Członek włączy do GATT 1994 produkty, które stanowiły, w ujęciu pozycji taryfy celnej lub kategorii HS, nie mniej niż 16 procent całkowitego wolumenu przywozu w 1990 r. produktów wymienionych w Załączniku. Produkty, które powinny zostać włączone, obejmą produkty z każdej z następujących czterech grup: czesanki i przędze, tkaniny, gotowe wyroby tekstylne oraz odzież.

⁽¹⁾ Rok umowny oznacza dwunastomiesięczny okres rozpoczynający się od daty wejścia w życie Porozumienia WTO i następnie kolejne dwunastomiesięczne odstępy.

⁽²⁾ Odpowiednie postanowienia GATT 1994 nie obejmują artykułu XIX w stosunku do produktów dotąd zdeintegrowanych z GATT 1994, z wyjątkiem przypadków wyraźnie określonych w ustępie 3 Załącznika.

▼ B

7. Członkowie, których to dotyczy, szczegółowo notyfikują środki, które podejmą na podstawie ust. 6 powyżej zgodnie z następującym:

a) Członkowie utrzymujący restrykcje, o których mowa w ust. 1 zobowiązują się, niezależnie od daty wejścia w życie Porozumienia WTO, notyfikować do Sekretariatu GATT takie szczegóły nie później, niż w terminie przewidzianym Deklaracją ministerialną z dnia 15 kwietnia 1994 roku. Sekretariat GATT niezwłocznie roześle innym uczestnikom te notyfikacje w celach informacyjnych. Dla celów ustępu 21 notyfikacje te będą dostępne dla TMB;

b) Członkowie, którzy zgodnie z ustępem 1 artykułu 6 zachowali prawo do stosowania postanowień artykułu 6, notyfikują takie szczegóły TMB nie później niż 60 dni po wejściu w życie Porozumienia WTO lub, w przypadku Członków, których dotyczy ustęp 3 artykułu 1, nie później niż pod koniec dwunastego miesiąca obowiązywania Porozumienia WTO. TMB roześle te notyfikacje innym członkom w celach informacyjnych oraz rozpatrzy je zgodnie z ustępem 21.

8. Pozostałe produkty, tzn. produkty niewłączone do GATT 1994 na podstawie ustępu 6 zostaną zintegrowane, w ujęciu pozycji taryfy celnej lub kategorii HS w trzech etapach, zgodnie z następującym schematem:

a) pierwszego dnia trzydziestego siódmego miesiąca obowiązywania Porozumienia WTO – produkty, które w 1990 roku stanowiły nie mniej, niż 17 procent całkowitego wolumenu przywozu Członka za rok 1990 produktów wymienionych w Załączniku. Produkty, które powinny zostać włączone przez Członków, obejmą produkty z każdej z następujących czterech grup: czesanki i przędze, tkaniny, gotowe wyroby tekstylne oraz odzież;

b) pierwszego dnia osiemdziesiątego piątego miesiąca obowiązywania Porozumienia WTO – produkty, które w 1990 roku stanowiły nie mniej, niż 18 procent całkowitego wolumenu przywozu Członka za rok 1990 produktów wymienionych w Załączniku. Produkty, które powinny zostać włączone przez Członków obejmą produkty z każdej z następujących czterech grup: czesanki i przędze, tkaniny, gotowe wyroby tekstylne oraz odzież;

c) pierwszego dnia sto dwudziestego pierwszego miesiąca obowiązywania Porozumienia WTO sektor tekstylny i odzieżowy zostanie całkowicie zintegrowany z GATT 1994, przy czym wszystkie ograniczenia wynikające z niniejszego Porozumienia zostaną wyeliminowane.

9. Członkowie, którzy zgodnie z ustępem 1 artykułu 6 notyfikowali swój zamiar niezachowywania prawa do stosowania postanowień artykułu 6 będą w celach niniejszego Porozumienia uważani za Członków, którzy zintegrowali swoje produkty tekstylne i odzieżowe z GATT 1994. Członkowie tacy będą zatem wyłączeni z obowiązku przestrzegania postanowień ustępem od 6 do 8 oraz 11.

10. Nic w niniejszym Porozumieniu nie będzie stać na przeszkodzie, aby Członek, który przedstawił zgodnie z ustępem 6 lub 8 program integracji, włączył towary do GATT 1994 wcześniej, niż przewidziano w takim programie. Jednakże każde takie włączenie produktów będzie wchodzić w życie na początku roku umownego, a szczegóły będą notyfikowane TMB przynajmniej na trzy miesiące wcześniej w celu rozesłania ich wszystkim Członkom.

11. Stosowne programy integracji, zgodnie z ustępem 8, będą szczegółowo notyfikowane TMB przynajmniej dwanaście miesięcy przed rozpoczęciem ich obowiązywania i rozsyłane przez TMB wszystkim Członkom.

▼ B

12. Bazowymi poziomami ograniczeń na pozostałe produkty wymienione w ustępie 8 będą poziomy, o których mowa w ustępie 1.

13. Podczas pierwszego etapu stosowania niniejszego Porozumienia (od wejścia w życie Porozumienia WTO do trzydziestego szóstego miesiąca jego obowiązywania włącznie) poziom każdego ograniczenia wynikającego z dwustronnych porozumień MFA obowiązujących przez okres dwunastu miesięcy poprzedzających jego wejście w życie, będzie co roku zwiększany o co najmniej stopę wzrostu ustaloną dla odpowiednich ograniczeń, zwiększoną o 16 procent.

14. Z wyjątkiem przypadków, w których zgodnie z ustępem 12 artykułu 8 Rada Handlu Towarami lub Organ Rozstrzygania Sporów zdecyduje inaczej, poziom każdego pozostałego ograniczenia będzie w trakcie kolejnych etapów stosowania Porozumienia zwiększany co roku co najmniej o:

a) dla etapu 2 (od trzydziestego siódmego do osiemdziesiątego czwartego miesiąca obowiązywania Porozumienia WTO włącznie) stopa wzrostu dla odpowiednich ograniczeń na etapie 1 powiększona o 25 procent;

b) dla etapu 3 (od osiemdziesiątego piątego do sto dwudziestego miesiąca obowiązywania Porozumienia WTO włącznie) stopa wzrostu dla odpowiednich ograniczeń na etapie 2 powiększona o 27 procent.

15. Nic w niniejszym Porozumieniu nie będzie stać na przeszkodzie, aby Członek zniósł jakiegokolwiek ograniczenie utrzymywane zgodnie z niniejszym artykułem, z początkiem jakiegokolwiek roku umownego w czasie okresu przejściowego, pod warunkiem, iż zainteresowany Członek – eksporter oraz TMB zostaną powiadomione przynajmniej trzy miesiące wcześniej przed jego zniesieniem. W porozumieniu z Członkiem, którego dotyczy ograniczenie, okres przeznaczony dla wcześniejszej notyfikacji może zostać skrócony do 30 dni. TMB roześle takie notyfikacje wszystkim Członkom. Rozważając eliminację ograniczeń przewidzianą w niniejszym ustępie, zainteresowani Członkowie wezmą pod uwagę traktowanie eksportu podobnych produktów z terytorium pozostałych Członków.

16. Postanowienia dotyczące elastyczności, tzn. zamiany oraz przeniesienia remanentów i antycypacyjne wykorzystanie mające zastosowanie do wszystkich ograniczeń obowiązujących na podstawie postanowień niniejszego artykułu, będą analogiczne, jak w przypadku dwustronnych porozumień MFA w okresie 12 miesięcy przed wejściem w życie Porozumienia WTO. W odniesieniu do połączonego zastosowania zmiany, przeniesienia remanentu i antycypacyjnego wykorzystania, limity ilościowe nie będą nakładane ani utrzymywane.

17. Środki administracyjne uznane za niezbędne dla realizacji jakiegokolwiek postanowienia niniejszego artykułu będą przedmiotem uzgodnień pomiędzy zainteresowanymi Członkami. Każdy taki środek zostanie notyfikowany TMB.

18. W odniesieniu do tych Członków, których eksport w dniu poprzedzającym wejście w życie Porozumienia WTO podlegać będzie ograniczeniom stanowiącym najwyżej 1,2 procent całości ograniczeń stosowanych przez Członka importera w dniu 31 grudnia 1991 roku i notyfikowanych zgodnie z niniejszym artykułem z momentem wejścia w życie Porozumienia WTO oraz w czasie obowiązywania niniejszego Porozumienia zostanie zapewniona znacząca poprawa dostępu ich eksportu poprzez przesunięcie o jeden etap dalej stóp wzrostu, o których mowa w ustępach 13 i 14, lub też poprzez co najmniej równoważne, wzajemnie uzgodnione zmiany poziomów bazowych, stóp wzrostu i postanowień dotyczących elastyczności. Taka poprawa zostanie notyfikowana TMB.

▼ B

19. W każdym przypadku, w okresie obowiązywania niniejszego Porozumienia, w którym na podstawie artykułu XIX GATT 1994 Członek zastosuje środek ochronny w odniesieniu do danego produktu w ciągu roku od włączenia tego produktu do GATT 1994 zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu, zastosowanie będą mieć postanowienia artykułu XIX zgodnie z interpretacją Porozumienia w sprawie środków ochronnych, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ustępie 20.

20. W przypadku, kiedy środek taki stosowany jest przy użyciu środków pozataryfowych, zainteresowany Członek – importer będzie go stosować w sposób przedstawiony w ustępie 2d) artykułu XIII GATT 1994 na wniosek któregośkolwiek Członka – eksportera, którego eksport takich produktów w dowolnym czasie w ciągu roku przed wprowadzeniem tego środka ochronnego podlegał ograniczeniom wynikającym z niniejszego Porozumienia. Zainteresowany Członek – eksporter będzie administrować takim środkiem. Poziom, na jakim będzie on stosowany, nie będzie ograniczać odnośnego eksportu poniżej poziomu z ostatniego reprezentatywnego okresu, za jaki normalnie uważać się będzie średnią wielkość eksportu danego Członka w ciągu ostatnich trzech reprezentatywnych lat, za które dostępne są statystyki. Ponadto gdy środek ochronny stosowany jest dłużej niż rok, jego poziom będzie stopniowo liberalizowany w równych odstępach czasu w okresie jego stosowania. W takich przypadkach zainteresowany Członek – eksporter nie będzie wykonywać swojego prawa do zawieszania praktycznie biorąc wszystkie równoważnych koncesji lub innych zobowiązań wynikających z GATT 1994 zgodnie z ustępem 3a) artykułu XIX GATT 1994.

21. TMB będzie dokonywać przeglądów stosowania niniejszego artykułu. Na wniosek któregośkolwiek Członka TMB rozpatrzy jakąkolwiek konkretną sprawę mającą związek z realizacją postanowień niniejszego artykułu. W przeciągu 30 dni przedstawi on stosowne zalecenia lub ustalenia zainteresowanemu Członkowi lub Członkom, po ich uprzednim zaproszeniu do udziału w pracach.

Artykuł 3

1. W ciągu 60 dni po wejściu w życie Porozumienia WTO Członkowie utrzymujący ograniczenia⁽¹⁾ na wyroby tekstylne i odzieżowe (inne niż ograniczenia stosowane na podstawie MFA i których dotyczą postanowienia artykułu 2), zgodnie z GATT 1994 lub nie, a) szczegółowo notyfikują je TMB lub b) przedstawia TMB notyfikacje dotyczące takich ograniczeń, które zostały przekazane jakimkolwiek innemu organowi WTO. Notyfikacje te, tam, gdzie jest to stosowane, powinny zawierać informacje odnoszące się do uzasadnienia stosowania takich ograniczeń wynikającego z postanowień GATT 1994, na których są oparte.

2. Członkowie, którzy utrzymują ograniczenia, których dotyczy ustęp 1, z wyjątkiem ograniczeń uzasadnionych postanowieniami GATT 1994, albo:

- a) doprowadzą je do zgodności z GATT 1994 w ciągu roku od wejścia w życie Porozumienia WTO oraz notyfikują takie działania do TMB w celach informacyjnych; lub
- b) stopniowo wyeliminują je zgodnie z programem przedstawionym TMB przez Członka utrzymującego takie ograniczenia nie później, niż sześć miesięcy po wejściu w życie Porozumienia WTO. Program ten będzie obejmować wszystkie ograniczenia, które mają być wyeliminowane w trakcie okresu nie dłuższego, niż okres stosowania niniejszego Porozumienia. W odniesieniu do takiego programu TMB może przedstawić zainteresowanemu Członkowi zalecenia.

3. W trakcie obowiązywania niniejszego Porozumienia Członkowie będą dostarczać TMB w celach informacyjnych notyfikacje przedstawiane innym organom WTO, które dotyczą jakichkolwiek nowych ograniczeń lub zmian w już istniejących ograniczeniach na wyroby tekstylne i odzieżowe, a które zostały podjęte na podstawie GATT 1994 w ciągu 60 dni od momentu ich wprowadzenia.

⁽¹⁾ Ograniczenia oznaczają wszystkie jednostronne ograniczenia ilościowe, porozumienia dwustronne oraz inne środki o podobnym skutku.

▼ B

4. Każdy Członek będzie posiadać prawo do odwrotnego notyfikowania TMB, w celach informacyjnych, uzasadnienia opartego na GATT 1994 lub też jakichkolwiek ograniczeń, które mogły nie być notyfikowane na podstawie niniejszego artykułu. W stosunku do takich notyfikacji każdy Członek może podjąć działania zgodnie z odpowiednimi postanowieniami lub procedurami GATT 1994 na forum stosownego organu WTO.

5. TMB roześle w celach informacyjnych wszystkim Członkom notyfikacje wynikające z niniejszego artykułu.

Artykuł 4

1. Ograniczenia, o których mowa w artykule 2 oraz stosowane na mocy artykułu 6 będą administrowane Przez Członków – eksporterów. Członkowie – importerzy nie będą zobowiązani do przyjmowania ładunków towarów wykraczających poza poziom ograniczeń notyfikowanych zgodnie z artykułem 2 oraz ograniczeń stosowanych na podstawie artykułu 6.

2. Członkowie uzgadniają, że wprowadzanie zmian takich, jak zmiany praktyk, reguł, procedur oraz klasyfikacji wyrobów tekstylnych i odzieżowych, włączając w to zmiany dotyczące Zharmonizowanego Systemu, przy wprowadzaniu lub administrowaniu ograniczeń notyfikowanych lub stosowanych na podstawie niniejszego Porozumienia, nie powinno: naruszać równowagi praw i obowiązków zainteresowanych Członków w ramach niniejszego Porozumienia, wpływać niekorzystnie na dostęp do rynku, jaki posiada Członek; utrudniać korzystanie z takiego dostępu; lub dezorganizować wymianę handlową objętą niniejszym Porozumieniem.

3. Jeżeli produkt, stanowiący jedynie część ograniczenia, jest zgodnie z postanowieniami artykułu 2 notyfikowany jako produkt mający zostać zintegrowany, to Członkowie zgadzają się, że jakakolwiek zmiana poziomu takiego ograniczenia nie naruszy równowagi praw i obowiązków Członków w ramach niniejszego Porozumienia.

4. Kiedy jednak zmiany, o których mowa w ustępach 2 i 3, są konieczne, Członkowie zgadzają się, że Członek wprowadzający takie zmiany będzie zobowiązany przed rozpoczęciem ich wprowadzania informować i tam, gdzie jest to możliwe, konsultować się z Członkiem lub Członkami, których te zmiany dotyczą, w celu osiągnięcia możliwego do wzajemnego przyjęcia rozwiązania mającego na celu właściwe i sprawiedliwe dostosowanie się do zmian. Ponadto Członkowie uzgadniają, że w przypadku, kiedy uprzednie konsultacje są niemożliwe, Członek wprowadzający takie zmiany, na wniosek zainteresowanego Członka przeprowadzi, możliwie w ciągu 60 dni, konsultacje z zainteresowanymi Członkami w celu osiągnięcia możliwych do wzajemnego przyjęcia rozwiązań mających na celu właściwe i sprawiedliwe dostosowanie się do zmian. Jeżeli możliwe do wzajemnego przyjęcia rozwiązanie nie zostanie osiągnięte, jakkolwiek zainteresowany Członek może, zgodnie z artykułem 8, przekazać sprawę do wydania zaleceń przez TMB. Jeżeli TSB nie miało możliwości rozpatrzyć sporu dotyczącego takich zmian wprowadzonych przed wejściem w życie Porozumienia WTO, zostanie on rozpatrzony przez TMB zgodnie z regułami i procedurami MFA stosowanymi przy takim przeglądzie.

Artykuł 5

1. Członkowie zgadzają się, że obchodzenie postanowień niniejszego Porozumienia poprzez przeładunek, zmianę marszruty, fałszywe deklaracje dotyczące kraju lub miejsca pochodzenia towaru, a także fałszowanie oficjalnej dokumentacji, udaremnia jego realizację mającą na celu integrację sektora tekstylno-odzieżowego z GATT 1994. Dlatego też Członkowie powinni ustanowić niezbędne przepisy prawne albo procedury administracyjne określające postępowanie w przypadku obchodzenia i działania zapobiegające mu. Członkowie zgadzają się dalej, że stosownie do swoich krajowych ustaw i procedur będą w całej rozciągłości współpracować przy rozwiązywaniu problemów wynikających z obchodzenia.

▼ B

2. Gdyby którykolwiek z Członków był przekonany, iż postanowienia niniejszego Porozumienia są obchodzone poprzez przeładunek, zmianę marszruty, fałszywe deklaracje dotyczące kraju lub miejsca pochodzenia towaru lub fałszowanie oficjalnej dokumentacji, oraz że w celu przeciwdziałania tym praktykom nie podejmuje się żadnych środków lub też środki podejmowane są niewystarczające, Członek ten powinien podjąć konsultacje z zainteresowanym Członkiem lub Członkami w celu znalezienia wzajemnie zadowalającego rozwiązania. Konsultacje takie powinny zostać podjęte niezwłocznie, w miarę możliwości w ciągu trzydziestu dni. Jeżeli wzajemnie zadowalające rozwiązanie nie zostanie osiągnięte, każdy zainteresowany Członek może przekazać sprawę do TMB dla wydawania zaleceń.

3. Członkowie zgadzają się podejmować, zgodnie z ich krajowymi ustawami i procedurami, niezbędne działania mające na celu zapobieganie, badanie i, w stosownych przypadkach, podejmowanie kroków o charakterze prawnym albo administracyjnym przeciwko praktykom obchodzenia na ich terytorium. Członkowie zgadzają się w całej rozciągłości współpracować ze sobą, zgodnie z ich krajowymi ustawami i procedurami, w przypadkach obchodzenia lub domniemanego obchodzenia w celu ustalania odnośnych faktów w miejscach przywozu, wywozu i tam gdzie jest to stosowne, przeładunku. Uzgodniono, iż współpraca taka, zgodna z krajowymi ustawami i procedurami obejmować będzie: dochodzenie w sprawie praktyk obchodzenia, które prowadzą do wzrostu eksportu podlegającego ograniczeniom do Członka utrzymującego takie ograniczenia; wymianę dokumentów, korespondencji, sprawozdań i innych odnośnych informacji w stopniu, w jakim to będzie możliwe; ułatwienie wizytacji zakładów oraz kontaktów na wniosek i w każdym indywidualnym przypadku. Członkowie powinni dołożyć starań dla wyjaśnienia okoliczności jakichkolwiek takich przypadków obchodzenia lub rzekomego obchodzenia włączając w to wyjaśnienie roli odnośnych eksporterów lub importerów.

4. Gdy w wyniku dochodzenia istnieje wystarczający dowód, że miało miejsce obejście (np. gdy istnieją dowody dotyczące kraju lub miejsca prawdziwego pochodzenia towaru oraz okoliczności takiego obejścia), Członkowie zgadzają się, że stosowne działania w stopniu niezbędnym dla rozwiązania problemu powinno być podjęte. Działanie takie może obejmować odmowę wpuszczenia towarów lub w przypadku, kiedy towary zostały już wpuszczone na ich terytorium, dostosowanie poziomu opłat do poziomów ograniczeń odzwierciedlających prawdziwy kraj lub miejsce ich pochodzenia przy należyтым uwzględnieniu faktycznych okoliczności oraz stopnia zaangażowania kraju lub miejsca prawdziwego pochodzenia. Ponadto, w przypadku istnienia dowodów świadczących o zaangażowaniu terytorium Członków, przez które towary zostały przeładowane, działanie takie może obejmować wprowadzenie ograniczeń w stosunku do takich Członków. Jakikolwiek takie działania łącznie z ich przedziałem czasowym oraz zakresem, mogą być podjęte po konsultacjach przeprowadzonych w celu znalezienia rozwiązania wzajemnie zadowalającego zainteresowanych Członków i będą notyfikowane TMB wraz z pełnym uzasadnieniem. Zainteresowani Członkowie mogą uzgodnić inne środki zapobiegawcze. Jakikolwiek takie porozumienie zostanie notyfikowane TMB, który może przedstawić zainteresowanym Członkom zalecenia, jakie uzna za stosowne. Jeżeli wzajemnie zadowalające rozwiązanie nie zostanie znalezione, jakikolwiek zainteresowany Członek może przekazać sprawę TMB w celu niezwłocznego rozpatrzenia i wydania zaleceń.

5. Członkowie są świadomi, iż niektóre przypadki obejścia mogą obejmować tranzyt towarów przez kraje lub miejsca, gdzie nie dokonano zmian lub przeróbek towarów składających się na przesyłkę w miejscach tranzytu. Są oni świadomi, iż w takich miejscach tranzytowych kontrola towarów może być generalnie niewykonalna.

6. Członkowie zgadzają się, że fałszowanie deklaracji dotyczących zawartości włókien, ilości, opisu lub klasyfikacji towarów również uniemożliwia realizację celów niniejszego Porozumienia. Członkowie zgadzają się, iż w przypadku istnienia dowodów, że taka fałszywa deklaracja została złożona w celu obejścia, przeciwko zamieszanym eksporterom lub importerom należy podjąć stosowne środki zgodne z krajowymi ustawami i procedurami. Jeżeli którykolwiek z Członków byłby przekonany, że niniejsze Porozumienie jest obchodzone

▼ B

poprzez fałszywe deklaracje i że żadne lub niewystarczające środki administracyjne są podejmowane dla ukrócenia takich praktyk albo przeciwdziałania im, lub że kroki takie są niewystarczające, Członek taki powinien niezwłocznie podjąć konsultacje z zamieszonym Członkiem w celu znalezienia wzajemnie zadowalającego rozwiązania. Jeżeli takie rozwiązanie nie zostanie znalezione, jakkolwiek zainteresowany Członek może przekazać sprawę dla wydania zaleceń przez TMB. Niniejsze postanowienie nie ma na celu uniemożliwiać Członkom dokonywania technicznych poprawek w przypadku nieумыślnych błędów w deklaracjach.

Artykuł 6

1. Członkowie uznają, iż w trakcie okresu przejściowego niezbędne może okazać się zastosowanie specyficznego, przejściowego mechanizmu ochronnego (zwanego w niniejszym Porozumieniu „ochroną przejściową”). Ochrona przejściowa może zostać zastosowana przez jakiegokolwiek Członka w odniesieniu do towarów wymienionych w Załączniku, z wyjątkiem towarów zintegrowanych z GATT 1994 w oparciu o postanowienia artykułu 2. Członkowie nieustrzymujący ograniczeń, o których mowa w artykule 2, w ciągu 60 dni od wejścia w życie Porozumienia WTO notyfikują TMB o swoim zamiarze zachowania lub niezachowania prawa do stosowania postanowień niniejszego artykułu. Członkowie, którzy od 1986 roku nie akceptowali Protokołów przedłużających działanie MFA, dokonują takiej notyfikacji w ciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie Porozumienia WTO. Ochrona przejściowa powinna być stosowana w możliwie najbardziej wstrzemięźliwy sposób, zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu oraz faktyczną realizacją procesu integracji prowadzonego na podstawie niniejszego Porozumienia.

2. Na podstawie niniejszego artykułu można podjąć działanie ochronne w przypadku, kiedy Członek⁽¹⁾ bazując na swoich ustaleniach udowodni, że dany produkt jest przywożony na jego terytorium w takich zwiększonych ilościach, które powodują poważną szkodę lub faktyczne zagrożenie poważną szkodą dla krajowego przemysłu produkującego podobne albo bezpośrednio konkurencyjne towary. Poważna szkoda lub też zagrożenie poważną szkodą muszą w dający się udowodnić sposób być spowodowane przez takie zwiększone ilości w całkowitym przywozie danego produktu, a nie przez inne czynniki, jak np. zmiany technologiczne lub zmiany upodobań konsumentów.

3. Przy określaniu poważnej szkody lub faktycznego zagrożenia poważną szkodą, o których mowa w ustępie 2, Członek zbada skutki takiego przywozu dla kondycji konkretnej gałęzi przemysłu wyrażające się w zmianach takich wskaźników ekonomicznych, jak wielkość produkcji, stopień wykorzystania zdolności produkcyjnych, zapasy, udział w rynku, eksport, płace, zatrudnienie, ceny krajowe, zyski i inwestycje. Żaden z tych wskaźników, pojedynczo bądź w połączeniu z innymi nie musi koniecznie stanowić decydującej wskazówki.

4. Każdy środek podjęty na podstawie postanowień niniejszego artykułu będzie stosowany oddzielnie dla każdego Członka. Określenie Członka lub Członków, którym przypisuje się spowodowanie poważnej szkody lub zagrożenia poważną szkodą, o których mowa w ustępach 2 i 3, będzie dokonywane na podstawie gwałtownego i istotnego wzrostu przywozu, faktycznego bądź też grożącego⁽²⁾, indywidualnie ze strony takiego Członka lub Członków, oraz na podstawie porównania z poziomem przywozu z innych źródeł, udziałem w rynku, cenami importowymi i krajowymi na porównywalnych etapach transakcji handlowej. Żaden z tych czynników, pojedynczo bądź w połączeniu z innymi, nie musi koniecznie stanowić decydującej wskazówki. Taki środek ochronny nie będzie mieć zastosowania do eksportu żadnego z Członków, których eksport danego produktu już podlega ograniczeniom na podstawie niniejszego Porozumienia.

(1) Unia celna może zastosować środek ochronny jako pojedynczy podmiot lub w imieniu jednego z Państw-Członków. W przypadku, kiedy unia celna stosuje środek ochronny jako pojedynczy podmiot, wszystkie wymogi niezbędne dla określenia na podstawie niniejszego artykułu poważnej szkody lub zagrożenia poważną szkodą będą opierać się na warunkach istniejących w unii celnej jako całości. W przypadku, kiedy środek ochronny jest stosowany w imieniu jej Państwa-Członka, wszystkie wymogi niezbędne dla określenia poważnej szkody lub zagrożenia poważną szkodą będą opierać się na warunkach istniejących w tym Państwie-Członku, a środek ochronny będzie ograniczony do tego Państwa-Członka.

(2) Grożący wzrost importu powinien być wymierny. Nie będzie on określany na podstawie przypuszczeń, domniemań lub samej tylko możliwości wzrostu, wynikających np. ze zdolności produkcyjnych Członków – eksporterów.

▼ B

5. Okres obowiązywania określenia poważnej szkody lub rzeczywistego zagrożenia poważną szkodą w celu zastosowania środka ochronnego nie będzie przekraczać 90 dni od daty początkowej notyfikacji, o której mowa w ustępie 7.

6. Przy stosowaniu ochrony przejściowej interesom Członków – eksporterów należy, zgodnie z poniższym, poświęcić szczególną uwagę:

a) Członkowie – kraje najmniej rozwinięte będą traktowani w sposób o wiele bardziej wyróżniający, aniżeli inne grupy Członków, o których mowa w niniejszym ustępie. Traktowanie takie dotyczyć będzie w miarę możliwości wszystkich elementów, jednakże co najmniej ujęcia całościowego;

b) Członkowie, których całkowity wolumen eksportu wyrobów tekstylnych i odzieżowych jest niewielki w porównaniu z całkowitym wolumenem eksportu innych Członków i których eksport stanowi jedynie drobny procent całkowitego przywozu danego produktu na terytorium Członka – importera, przy określaniu warunków ekonomicznych, o których mowa w ustępach 8, 13 i 14, będą traktowani w sposób odmienny i o wiele bardziej wyróżniający. W odniesieniu do takich dostawców, zgodnie z ustępami 2 i 3 artykułu 1, w należyty sposób zostaną uwzględnione przyszłe możliwości rozwoju ich handlu oraz potrzeba przywozu istotnych z handlowego punktu widzenia ilości z ich terytoriów;

c) przy rozpatrywaniu poziomu kwot, stóp wzrostu oraz elastyczności w odniesieniu do wyrobów wełnianych z terytorium Członków – krajów rozwijających się producentów wełny, których gospodarka oraz handel w dziedzinie tekstyliów i odzieży zależą od sektora wełnianego oraz których całkowity wolumen eksportu wyrobów tekstylnych i odzieżowych składa się prawie wyłącznie z produktów wełnianych, a także których udział w handlu tekstyliami i odzieżą jest stosunkowo niewielki na rynkach Członków – importerów, potrzeby eksportowe takich Członków zostaną specjalnie uwzględnione;

d) w stosunku do powrotnego przywozu produktów tekstylnych i odzieżowych na terytorium Członka, który je wywiózł do innego Członka w celu przetworzenia i następnie powrotnego przywozu zgodnie z prawem i praktyką Członka – importera, oraz przy zastrzeżeniu zadowalającego przeprowadzenia procedur kontroli i certyfikacji, udzielone zostanie bardziej wyróżniające traktowanie w przypadku ich przywozu z terytorium Członka, dla którego ten rodzaj handlu stanowi istotną część całkowitego wolumenu jego wywozu wyrobów tekstylnych i odzieżowych.

7. Członek zgłaszający propozycję przedsięwzięcia działania ochronnego podejmie starania w celu przeprowadzenia konsultacji z Członkiem lub Członkami, którzy byliby dotknięci takim działaniem. Wnioskowi o konsultacje towarzyszyć powinna odnośna i dokładna informacja faktograficzna, w miarę możliwości najbardziej aktualna szczególnie dotycząca: a) czynników, o których mowa w ustępie 3, na których Członek podejmujący działanie opierał się przy ustalaniu istnienia poważnej szkody lub groźby jej powstania, oraz b) czynników, o których mowa w ustępie 4, na podstawie których proponuje on podjęcie działania ochronnego w stosunku do danego Członka lub Członków. W odniesieniu do wniosku, o którym mowa w niniejszym ustępie, informacja powinna dotyczyć, w miarę możliwości najbardziej szczegółowo, dających się określić segmentów produkcji oraz okresu bazowego, o którym mowa w ustępie 8. Członek podejmujący działania ochronne powinien również określić dokładny proponowany poziom, na którym przywóz danego wyrobu z terytorium Członka lub Członków, których dotyczą działania ochronne, będzie ograniczony. Poziom taki nie będzie niższy, niż poziom, o którym mowa w ustępie 8. Równocześnie Członek wyrażający chęć przeprowadzenia konsultacji poinformuje Przewodniczącego TMB o swoim wniosku w sprawie konsultacji podając jednocześnie wszystkie odnośne dane faktograficzne, o których mowa w ustępach 3 i 4, a także proponowany poziom ograniczeń. Przewodniczący poinformuje członków TMB o wniosku dotyczącym konsultacji podając Członka składającego taki wniosek, produkt, którego dotyczy sprawa oraz Członków, którzy otrzymali taki wniosek. Członek lub Członkowie, których to dotyczy, udzielą na ten wniosek niezwłocznej odpowiedzi; konsultacje powinny odbyć się bez zwłoki i zostać zakończone w normalnym terminie 60 dni od momentu otrzymania wniosku.

▼ B

8. Jeżeli w wyniku konsultacji osiągnięte zostanie wzajemne zrozumienie, iż sytuacja wymaga wprowadzenia ograniczenia eksportu danego wyrobu z terytorium Członka lub Członków, których to dotyczy, poziom takiego ograniczenia zostanie ustalony w wysokości nie niższej, niż faktyczny poziom wywozu lub przywozu z obszaru zainteresowanego Członka w okresie dwunastu miesięcy kończącym się na dwa miesiące przed miesiącem, w którym złożono wniosek o przeprowadzenie konsultacji.

9. Szczegóły uzgodnionego ograniczenia będą zakomunikowane TMB w ciągu 60 dni od daty zawarcia porozumienia. TMB określi, czy zawarte porozumienie jest uzasadnione postanowieniami niniejszego artykułu. W tym celu TMB zostanie zapewniony dostęp do danych faktograficznych, o których mowa w ustępie 7, oraz do każdej innej informacji mającej związek z daną sprawą, przekazywanej przez zainteresowanych Członków. TMB może wydawać zainteresowanym Członkom zalecenia, jakie uzna za stosowne.

10. Jeżeli jednak po upływie 60 dni od daty otrzymania wniosku o konsultację porozumienie między Członkami nie zostanie osiągnięte, Członek wnioskujący przeprowadzenie działania ochronnego może, w ciągu 30 dni po upływie 60-dniowego terminu na przeprowadzenie konsultacji, wprowadzić ograniczenie od daty przywozu lub wywozu, zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu i przekazać równocześnie sprawę do TMB. Każdy Członek będzie mieć prawo przekazać sprawę do TMB przed upływem okresu 60 dni. W każdym przypadku TMB niezwłocznie przeanalizuje sprawę, włączając w to określenie poważnej szkody lub zagrożenia poważną szkodą oraz jej przyczyn, i w ciągu 30 dni przedstawi stosowne rekomendacje zainteresowanym Członkom. W celu przeprowadzenia takiej analizy TMB zostanie zapewniony dostęp do danych faktograficznych, które zostaną dostarczone Przewodniczącemu TMB, a o których mowa w ustępie 7, jak również dostęp do każdej innej odnośnej informacji dostarczanej przez zainteresowanych Członków.

11. W nietypowych i wysoce krytycznych okolicznościach, w których opóźnienie mogłoby spowodować szkody trudne do naprawienia, działanie, o których mowa w ustępie 10, może być podjęte prowizorycznie pod warunkiem że wniosek o konsultację oraz notyfikacja do TMB zostaną wystosowane nie później, niż w ciągu pięciu dni roboczych od momentu podjęcia działania. W przypadku gdy konsultacje nie doprowadzą do porozumienia, TMB zostanie powiadomione o zakończeniu konsultacji, jednakże w żadnym wypadku nie później, niż w ciągu 60 dni od chwili podjęcia działania. TMB niezwłocznie przeanalizuje sprawę i przedstawi w ciągu 30 dni stosowne zalecenia zainteresowanym Członkom. W przypadku gdy konsultacje doprowadzą do porozumienia, Członkowie poinformują TMB po zakończeniu konsultacji, jednakże w żadnym przypadku nie później, niż w ciągu 90 dni od daty podjęcia działania. TMB może przedstawić zainteresowanym Członkom zalecenia, jakie uzna za stosowne.

12. Członek może stosować środki podjęte na podstawie postanowień niniejszego artykułu: a) przez okres do trzech lat, bez ich przedłużenia lub b) do momentu zintegrowania danego produktu z GATT 1994, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej.

13. Jeżeli środek ograniczający będzie obowiązywać przez okres ponad jednego roku, poziom ograniczenia w następnych latach będzie poziomem ustalonym dla pierwszego roku powiększonym o stopę wzrostu nie mniejszą, niż 6 procent rocznie, chyba że TMB otrzyma uzasadnienie odstąpienia od powyższego. Poziom ograniczenia na rozpatrywany produkt może zostać przekroczony w jednym z dwóch następnych lat przez antycypacyjne wykorzystanie albo przeniesienie remanentu nie więcej, niż 10 procent kwoty z tym, że antycypacyjne wykorzystanie nie może stanowić więcej niż 5 procent w każdym roku. W stosunku do połączonego zastosowania przeniesienia remanentu i antycypacyjnego wykorzystania i postanowień ustępie 14 limity ilościowe nie będą mieć miejsca.

▼ B

14. Kiedy więcej niż jeden produkt Członka będzie podlegać ograniczeniom innego Członka na podstawie niniejszego artykułu, poziom uzgodnionego ograniczenia, zgodnie z niniejszym artykułem, na każdy z takich produktów może zostać przekroczony o 7 procent pod warunkiem że bazując na wspólnych, uzgodnionych jednostkach, całkowity wolumen eksportu podlegającego ograniczeniom nie przekracza ogólnej sumy poziomów ograniczeń na wszystkie produkty ograniczane na podstawie niniejszego artykułu. W przypadkach, kiedy okresy stosowania ograniczeń na te produkty nie będą się zbiegać ze sobą, postanowienie niniejsze będzie mieć zastosowanie do każdego nakładającego się okresu na bazie pro rata.

15. Jeżeli na podstawie niniejszego artykułu stosuje się działanie ochronne w odniesieniu do produktu uprzednio ograniczanego na bazie MFA w okresie dwunastu miesięcy poprzedzających wejście w życie Porozumienia WTO, lub też na podstawie postanowień artykułów 2 lub 6 niniejszego Porozumienia, poziom nowego ograniczenia będzie poziomem, o którym mowa w ustępie 8, chyba że takie nowe ograniczenie nie wchodzi w życie w trakcie roku od:

- a) daty notyfikowania eliminacji poprzedniego ograniczenia, o której mowa w ustępie 15 artykułu 2; lub
- b) daty zniesienia poprzedniego ograniczenia wprowadzonego na podstawie niniejszego artykułu lub MFA, w którym to przypadku jego poziom będzie co najmniej wyższy niż i) poziom ograniczenia stosowanego przez okres ostatnich dwunastu miesięcy lub ii) poziom ograniczeń, o którym mowa w ustępie 8.

16. W przypadku, kiedy Członek nieutrzymujący ograniczenia na podstawie artykułu 2, podejmuje decyzję o wprowadzeniu ograniczenia na podstawie postanowień niniejszego artykułu, to określi on stosowne regulacje, które: a) w pełni uwzględnią, zarówno w odniesieniu do składu włókien, jaki i w kategoriach konkurencji o ten sam segment jego rynku wewnętrznego czynniki takie, jak ustalona klasyfikacja taryfowa oraz jednostki ilościowe oparte na normalnej praktyce handlowej przy zawieraniu transakcji wywozowych i przywozowych, oraz b) pozwolą uniknąć nadmiernej szczegółowości. Wniosek o konsultacje, o którym mowa w ustępie 7 lub 11, dotyczyć będzie także kompletnej informacji o takich regulacjach.

Artykuł 7

1. Jako część procesu integracji oraz z uwzględnieniem specyficznych zobowiązań podjętych przez Członków w wyniku Rundy Urugwajskiej, wszyscy Członkowie podejmą takie działania, jakie mogą okazać się niezbędne dla spełnienia reguł i zasad GATT 1994 tak, aby:

- a) osiągnąć poprawę w dostępie do rynków wyrobów tekstylnych i odzieżowych przy pomocy takich środków, jak np. redukcje i związanie stawek celnych, redukcja lub eliminacja ograniczeń pozataryfowych oraz uproszczenie formalności celnych, administracyjnych i licencyjnych;
- b) zapewnić stosowanie środków polityki handlowej związanych z uczciwymi i sprawiedliwymi warunkami handlu tekstyliami i odzieżą w dziedzinach takich, jak reguły i procedury dumpingowe i antydumpingowe, subsydia i środki wyrównawcze oraz ochrona własności intelektualnej; i
- c) uniknąć dyskryminacji wywozu w sektorze tekstyliów i odzieży przy podejmowaniu środków dyktowanych racjami ogólnej polityki handlowej.

Działania takie nie będą naruszać praw i zobowiązań Członków wynikających z GATT 1994.

▼ B

2. Członkowie będą notyfikować do TMB działania wymienione w ustępie 1 mające związek ze stosowaniem niniejszego Porozumienia. Jeżeli działania takie zostały notyfikowane innym organom WTO, to dla spełnienia wymogów niniejszego ustępu wystarczające będzie streszczenie tych notyfikacji. Każdy z Członków będzie mieć prawo do wystosowania odwrotnej notyfikacji do TMB.

3. Jeżeli którykolwiek z Członków uważa, iż inny Członek nie podjął działań, o których mowa w ustępie 1, oraz że naruszono równowagę praw i zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia, Członek ten może wnieść sprawę do rozpatrzenia przez odpowiednie organy WTO oraz poinformować TMB. Wszystkie następujące po tym ustalenia lub konkluzje, do jakich dojdą organy WTO zostaną włączone do obszernego raportu TMB.

Artykuł 8

1. W celu nadzorowania stosowania niniejszego Porozumienia, analizowania wszystkich środków podejmowanych na podstawie postanowień niniejszego Porozumienia oraz ich zgodności z niniejszym Porozumieniem, jak również w celu podejmowania działań wymaganych artykułami niniejszego Porozumienia, niniejszym ustanawia się Organ Kontrolny do spraw Tekstyliów (TMB). TMB składać się będzie z Przewodniczącego oraz 10 członków. Przedstawicielstwo w TMB będzie zrównoważone i szeroko reprezentatywne dla składu członkowskiego. Członkowie TMB będą podlegać rotacji w odpowiednich przedziałach czasowych. Członkowie będą wyznaczani przez Członków desygnowanych przez Radę Handlu Towarami do zasia-dania w TMB i pełnili swoje funkcje na bazie ad personam.

2. TMB opracuje procedurę swojej pracy. Jednakże jest zrozumiałe, że consensus w ramach TMB nie wymaga zgody lub jednomyślności członków wyznaczonych przez Członków zaangażowanych w nierozstrzygniętą sprawę będącą przedmiotem rozpatrzenia przez TMB.

3. TMB będzie organem stałym, spotykającym się w miarę potrzeby w celu wykonywania swoich funkcji wynikających z niniejszego Porozumienia. Będzie się on opierał na notyfikacjach i informacjach dostarczanych przez Członków stosownie do odpowiednich artykułów niniejszego Porozumienia uzupełnionych jakimikolwiek dodatkowymi informacjami i niezbędnymi szczegółami, których mogą dostarczyć lub dostarczenia których może zażądać TMB. TMB może również bazować na notyfikacjach oraz sprawozdaniach składanych do lub otrzy-mywanych z innych organów WTO, oraz z takich innych źródeł, które uzna za stosowne.

4. Członkowie zapewnią sobie wzajemnie równe możliwości konsultacji w zakresie jakichkolwiek spraw oddziałujących na funkcjonowanie niniejszego Porozumienia.

5. W przypadku braku jakiegokolwiek wzajemnie uzgodnionego rozwiązania w wyniku dwustronnych konsultacji, o których mowa w niniejszym Porozu-mieniu, TMB na wniosek któregośkolwiek z tych Członków, po niezwłocznym i dokładnym rozpatrzeniu sprawy przedstawi zainteresowanym Członkom zalecenia.

6. Na wniosek któregośkolwiek Członka TMB niezwłocznie rozpatrzy każdą konkretną sprawę, którą ten Członek uważa za szkodliwą dla jego interesów wynikających z niniejszego Porozumienia, a także w przypadku, kiedy w wyniku konsultacji pomiędzy TMB i zainteresowanym Członkiem lub Członkami nie uda się osiągnąć wzajemnie zadowalającego rozwiązania. W odniesieniu do takich spraw TMB może przedstawiać zainteresowanym Członkom uwagi, jakie uzna za stosowne, również dla celów przeglądu, o którym mowa w ustępie 11.

7. Przed sformułowaniem zaleceń lub uwag TMB zaprosi do udziału tych Członków, których dana sprawa może bezpośrednio dotyczyć.

▼B

8. Kiedykolwiek TMB zostanie poproszone o przedstawienie zaleceń lub ustaleń, spełni taką prośbę, możliwie w ciągu 30 dni, chyba że niniejsze Porozumienie przewiduje inny przedział czasowy. Wszystkie takie zalecenia lub ustalenia zostaną przedstawione bezpośrednio zainteresowanym Członkom, jak również Radzie Handlu Towarami dla jej informacji.

9. Członkowie będą dokładać starań, aby w całej rozciągłości zaakceptować zalecenia TMB, który będzie w stosowny sposób nadzorować realizację takich zaleceń.

10. Jeżeli Członek uważa, że nie jest w stanie zastosować się do zaleceń TMB, nie później niż w ciągu miesiąca od otrzymania takich zaleceń przedstawi TMB przyczyny, dla których nie może tego spełnić. Po dogłębnym rozpatrzeniu przedstawionych przyczyn, TMB opracuje natychmiast jakiegokolwiek dalsze zalecenia, które uzna za stosowne. Jeżeli po przedstawieniu takich zaleceń sprawa pozostanie nadal nierozwiązana, każdy z zainteresowanych Członków może wnieść ją pod obrady Organu Rozstrzygania Sporów i powołać się na ustęp 2 artykułu XXIII GATT 1994 oraz odnośne postanowienia Porozumienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów.

11. Dla nadzorowania realizacji niniejszego Porozumienia pod koniec każdego etapu procesu integracji Rada Handlu Towarami będzie dokonywać zasadniczego przeglądu. W celu pomocy przy jego przeprowadzeniu TMB, co najmniej na pięć miesięcy przed zakończeniem każdego etapu, przekaże Radzie Handlu Towarami obszerny raport dotyczący realizacji niniejszego Porozumienia w trakcie rozpatrywanego etapu, a zwłaszcza spraw związanych z procesem integracji, stosowaniem środków ochronnych w okresie przejściowym oraz stosowaniem reguł i zasad GATT 1994 określonych odpowiednio w artykułach 2, 3, 6 i 7. Obszerny raport TMB może obejmować dowolne rekomendacje, które TMB uzna za stosowne dla Rady Handlu Towarami.

12. W świetle dokonanego przeglądu Rada Handlu Towarami podejmie poprzez consensus takie decyzje, jakie uzna za stosowne tak, aby równowaga praw i zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia nie została naruszona. W celu rozwiązania jakiegokolwiek sporów, które mogą powstać w związku z kwestiami poruszonymi w artykule 7, Organ Rozstrzygania Sporów może zezwolić, bez uszczerbku dla końcowych terminów wymienionych w artykule 9, aby każdy Członek niewywiązujący się ze swoich zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia, dostosował się do ustępu 14 artykułu 2 na etapie następującym po przeglądzie.

Artykuł 9

Niniejsze Porozumienie oraz wszystkie ograniczenia z niego wynikające przestaną obowiązywać pierwszego dnia sto dwudziestego pierwszego miesiąca od momentu wejścia w życie Porozumienia WTO. Od tej daty sektor tekstyliów i odzieży zostanie całkowicie zintegrowany z GATT 1994. Niniejsze Porozumienie nie będzie przedłużone.

ZALĄCZNIK

LISTA PRODUKTÓW OBJĘTYCH NINIEJSZYM POROZUMIENIEM

1. Niniejszy Załącznik zawiera produkty tekstylne i odzieżowe określone na sześciocyfrowym poziomie Zharmonizowanego Systemu Opisu i Kodowania Towarów (HS).
2. Działania ochronne, o których mowa w artykule 6, będą stosowane w odniesieniu do poszczególnych wyrobów tekstylnych i odzieżowych, a nie na bazie linii HS per se.
3. Działania ochronne, o których mowa w artykule 6 niniejszego Porozumienia, nie będą stosowane w odniesieniu do:
 - a) eksportu Członków – krajów rozwijających się obejmującego ręcznie produkowane tkaniny wyrabiane chałupniczo, produkty chałupnictwa wykonane z takich tkanin lub produkty tekstylne i odzieżowe tradycyjnego rzemiosła ludowego pod warunkiem, iż wyroby takie będą w odpowiedni sposób udokumentowane zgodnie z porozumieniami zawartymi między zainteresowanymi Członkami;
 - b) wyrobów tekstylnych, międzynarodowy handel którymi nosi charakter historyczny i którymi handlowano w znaczących ilościach do 1982 roku takich jak torby, worki podkłady dywanowe, liny, torby podróżne, maty, materiały do wyrobu mat oraz dywany, produkowanych zazwyczaj z juty, włókna kokosowego, sizalu, manili (konopie manilskie), włókien roślin z rodzaju Agave i Furcraea oraz włókien z liści Agave fourcroydes z rodziny Amaryllidaceae;
 - c) wyrobów wykonanych z czystego jedwabiu.

W odniesieniu do takich towarów będą mieć zastosowanie postanowienia artykułu XIX GATT 1994 zgodnie z interpretacją Porozumienia w sprawie klauzul ochronnych.

**Produkty objęte Sekcją XI (Tekstylia i wyroby tekstylne)
Zharmonizowanego systemu określania i kodowania towarów (HS)**

Nr HS	Opis produktu
Dz. 50	Jedwab
5004 00	Przędza jedwabna (inna niż przędza z odpadów jedwabiu), nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5005 00	Przędza z odpadów jedwabiu, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5006 00	Przędza jedwabna i przędza z odpadów jedwabiu, przeznaczona do sprzedaży detalicznej; substytut katgut z jedwabiu
5007 10	Tkaniny z wyczesków jedwabiu
5007 20	Tkaniny jedwabne zawierające 85 % lub więcej masy jedwabiu lub odpadów jedwabiu innych niż wyczeski jedwabiu
5007 90	Inne tkaniny jedwabne
Ch. 51	Wełna, cienka lub gruba sierść zwierzęca; przędza i tkanina z włosia końskiego
5105 50	Wełna zgrzeblona
5105 21	Czesana wełna cięta
5105 29	Czesanka wełniana i pozostałe wełny czesane, inne niż czesana wełna cięta

▼ B

Nr HS	Opis produktu
5105 30	Cienka sierść zwierzęca, zgrzeblona lub czesana
5106 10	Przędza z wełny zgrzeblonej, zawierająca 85 % lub więcej masy wełny, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5106 20	Przędza z wełny zgrzeblonej, zawierająca mniej niż 85 % masy wełny, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5107 10	Przędza z wełny czesanej, zawierająca 85 % lub więcej masy wełny, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5107 20	Przędza z wełny czesanej, zawierająca mniej niż 85 % masy wełny, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5108 10	Przędza z cienkiej sierści zwierzęcej zgrzeblonej, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5108 20	Przędza z cienkiej sierści zwierzęcej czesanej, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5109 10	Przędza z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, zawierająca 85 % lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5109 90	Przędza z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, zawierająca mniej niż 85 % masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5110 00	Przędza z grubej sierści zwierzęcej i przędza z włosa końskiego
5111 11	Tkaniny ze zgrzeblonej wełny lub zgrzeblonej sierści zwierzęcej cienkiej, zawierające 85 % lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 300 g/m ²
5111 19	Tkaniny ze zgrzeblonej wełny lub zgrzeblonej sierści zwierzęcej cienkiej, zawierające 85 % lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, o masie jednostkowej przekraczającej 300 g/m ²
5111 20	Tkaniny ze zgrzeblonej wełny lub zgrzeblonej sierści zwierzęcej cienkiej, zawierające 85 % lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi ciągłymi
5111 30	Tkaniny ze zgrzeblonej wełny lub zgrzeblonej sierści zwierzęcej cienkiej, zawierające 85 % lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi ciętymi
5111 90	Tkaniny ze zgrzeblonej wełny lub zgrzeblonej sierści zwierzęcej cienkiej, zawierające 85 % lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, pozostałe
5112 11	Tkaniny z wełny czesankowej lub cienkiej sierści zwierzęcej czesankowej, zawierające 85 % lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ²
5112 19	Tkaniny z wełny czesankowej lub cienkiej sierści zwierzęcej czesankowej, zawierające 85 % lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, o masie jednostkowej przekraczającej 200 g/m ²
5112 20	Tkaniny z wełny czesankowej lub cienkiej sierści zwierzęcej czesankowej, zawierające mniej niż 85 % masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, mieszane głównie lub wyłącznie ze sztucznymi włóknami ciągłymi

▼ **B**

Nr HS	Opis produktu
5112 30	Tkaniny z wełny czesankowej lub cienkiej sierści zwierzęcej czesankowej, zawierające mniej niż 85 % masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, mieszane głównie lub wyłącznie ze sztucznymi włóknami ciętymi
5112 90	Tkaniny z wełny czesankowej lub cienkiej sierści zwierzęcej czesankowej, zawierające mniej niż 85 % masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, pozostałe
5113 00	Tkaniny z grubej sierści zwierzęcej lub włosia końskiego
Dz. 52	Bawełna
5204 11	Nici bawełniane do szycia, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, nieprzeznaczone do sprzedaży detalicznej
5204 19	Nici bawełniane do szycia, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, nieprzeznaczone do sprzedaży detalicznej
5204 20	Nici bawełniane do szycia, przeznaczone do sprzedaży detalicznej
5205 11	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej 714.29 decyteksta lub większej, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5205 12	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej 714.29 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 232.56 decyteksta, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5205 13	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej poniżej 232.56 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 192.31 decyteksta, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5205 14	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej poniżej 192.32 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 125 decytekstów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5205 15	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej poniżej 125 decytekstów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5205 21	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej 714.29 decyteksta lub większej, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5205 22	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 714.29 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 232.56 decyteksta, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5205 23	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 232.56 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 192.31 decyteksta, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5205 24	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 192.32 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 125 decytekstów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej

▼ B

Nr HS	Opis produktu
5205 25	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 125 decyteksov, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5205 31	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej 714.29 decytekso lub większej, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5205 32	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 714.29 decytekso, lecz nie mniejszej niż 232.56 decytekso, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5205 33	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 232.56 decytekso, lecz nie mniejszej niż 192.31 decytekso, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5205 34	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 192.31 decytekso, lecz nie mniejszej niż 125 decyteksov, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5205 35	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 125 decyteksov, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5205 41	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej 714.29 decytekso lub większej, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5205 42	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 714.29 decytekso, lecz nie mniejszej niż 232.56 decytekso, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5205 43	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 232.56 decytekso, lecz nie mniejszej niż 192.31 decytekso, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5205 44	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 192.31 decytekso, lecz nie mniejszej niż 125 decyteksov, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5205 45	Przędza bawełniana, zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 125 decyteksov, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5206 11	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, pojedyncza z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej 714.29 decytekso lub większej, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej

▼ B

Nr HS	Opis produktu
5206 12	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, pojedyncza z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej poniżej 714.29 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 232.56 decyteksta, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5206 13	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, pojedyncza z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej poniżej 232.56 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 192.31 decyteksta, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5206 14	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, pojedyncza z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej poniżej 192.31 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 125 decytekstów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5206 15	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, pojedyncza z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej poniżej 125 decytekstów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5206 21	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej 714.29 decyteksta lub większej, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5206 22	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 714.29 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 232.56 decyteksta, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5206 23	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 232.56 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 192.31 decyteksta, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5206 24	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 192.31 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 125 decytekstów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5206 25	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 125 decytekstów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5206 31	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej 714.29 decyteksta lub większej, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5206 32	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 714.29 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 232.56 decyteksta, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5206 33	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 232.56 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 192.31 decyteksta, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała

▼ B

Nr HS	Opis produktu
5206 34	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 192.31 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 125 decytekstów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5206 35	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nieczesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 125 decytekstów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5206 41	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej 714.29 decyteksta lub większej, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5206 42	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 714.29 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 232.56 decyteksta, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5206 43	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 232.56 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 192.31 decyteksta, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5206 44	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 192.31 decyteksta, lecz nie mniejszej niż 125 decytekstów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5206 45	Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 125 decytekstów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
5207 10	Przędza bawełniana (inna niż nici do szycia), zawierająca 85 % lub więcej masy bawełny, przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5207 90	Przędza bawełniana (inna niż nici do szycia), zawierająca mniej niż 85 % masy bawełny, przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5208 11	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 100 g/m ² , niebielone
5208 12	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej przekraczającej 100 g/m ² , lecz nieprzekraczającej 200 g/m ² , niebielone
5208 13	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ² , niebielone
5208 19	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ² , niebielone

▼B

Nr HS	Opis produktu
5208 21	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 100 g/m ² , bielone
5208 22	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej przekraczającej 100 g/m ² , lecz nieprzekraczającej 200 g/m ² , bielone
5208 23	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ² , bielone
5208 29	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ² , bielone
5208 31	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 100 g/m ² , barwione
5208 32	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej przekraczającej 100 g/m ² , lecz nieprzekraczającej 200 g/m ² , barwione
5208 33	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ² , barwione
5208 39	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ² , barwione
5208 41	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 100 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5208 42	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej przekraczającej 100 g/m ² , lecz nieprzekraczającej 200 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5208 43	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5208 49	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5208 51	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 100 g/m ² , drukowane
5208 52	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej przekraczającej 100 g/m ² , lecz nieprzekraczającej 200 g/m ² , drukowane
5208 53	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ² , drukowane
5208 59	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ² , drukowane
5209 11	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , niebielone
5209 12	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , niebielone

▼ B

Nr HS	Opis produktu
5209 19	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , niebielone
5209 21	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , bielone
5209 22	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , bielone
5209 29	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , bielone
5209 31	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , niebielone
5209 32	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , barwione
5209 39	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , barwione
5209 41	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , niebielone
5209 42	Tkaniny drelichowe z bawełny, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ²
5209 43	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, inne niż drelich, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5209 49	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5209 51	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , drukowane
5209 52	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , drukowane
5209 59	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85 % lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , drukowane
5210 11	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m ² , niebielone
5210 12	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m ² , niebielone

▼B

Nr HS	Opis produktu
5210 19	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m ² , niebielone
5210 21	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m ² , bielone
5210 22	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m ² , bielone
5210 29	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m ² , bielone
5210 31	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m ² , barwione
5210 32	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m ² , barwione
5210 39	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m ² , barwione
5210 41	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5210 42	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5210 49	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5210 51	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m ² , drukowane
5210 52	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m ² , drukowane
5210 59	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m ² , drukowane
5211 11	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , niebielone
5211 12	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , niebielone

▼B

Nr HS	Opis produktu
5211 19	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , niebielone
5211 21	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , bielone
5211 22	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , bielone
5211 29	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , bielone
5211 31	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , barwione
5211 32	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , barwione
5211 39	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , barwione
5211 41	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5211 42	Tkaniny drelichowe z bawełny, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ²
5211 43	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, inne niż drelich, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5211 49	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5211 51	Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , drukowane
5211 52	Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , drukowane
5211 59	Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85 % masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m ² , drukowane
5212 11	Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ² , niebielone
5212 12	Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ² , bielone
5212 13	Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ² , barwione

▼ **B**

Nr HS	Opis produktu
5212 14	Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5212 15	Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 200 g/m ² , drukowane
5212 21	Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej przekraczającej 200 g/m ² , niebielone
5212 22	Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej przekraczającej 200 g/m ² , bielone
5212 23	Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej przekraczającej 200 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5212 24	Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej przekraczającej 200 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5212 25	Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej przekraczającej 200 g/m ² , drukowane
Dz. 53	Inne roślinne materiały włókiennicze, przędza papierowa i tkaniny z przędzy papierowej
5306 10	Przędza lniana, pojedyncza
5306 20	Przędza lniana nitkowana lub nitkowana wielokrotnie
5307 10	Przędza z juty lub innych łykowatych włókien przędnych, pojedyncza
5307 20	Przędza z juty lub innych łykowatych włókien przędnych, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie
5308 20	Przędza z konopi naturalnych
5308 90	Przędza z pozostałych roślinnych materiałów włókienniczych
5309 11	Tkaniny lniane, zawierające 85 % lub więcej masy lnu, niebielone lub bielone
5309 19	Tkaniny lniane, zawierające 85 % lub więcej masy lnu, inne niż niebielone lub bielone
5309 21	Tkaniny lniane, zawierające mniej niż 85 % masy lnu, niebielone lub bielone
5309 29	Tkaniny lniane, zawierające mniej niż 85 % masy lnu, inne niż niebielone lub bielone
5310 10	Tkaniny z juty lub innych łykowatych włókien przędnych, niebielone
5310 90	Tkaniny z juty lub innych łykowatych włókien przędnych, inne niż niebielone
5311 00	Tkaniny z innych roślinnych włókien przędnych; tkaniny z przędzy papierowej
Dz. 54	Włókna chemiczne ciągłe
5401 10	Nici do szycia z włókien ciągłych syntetycznych
5401 20	Nici do szycia z włókien ciągłych przetworzonych
5402 10	Przędza o dużej wytrzymałości na rozciąganie (inna niż nici do szycia), z nylonu lub innych poliamidów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej

▼ B

Nr HS	Opis produktu
5402 20	Przędza o dużej wytrzymałości na rozciąganie (inna niż nici do szycia), z poliestrów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 31	Pozostała przędza teksturowana z nylonu lub innych poliamidów, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej do 50 teksów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 32	Pozostała przędza teksturowana z nylonu lub innych poliamidów, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej ponad 50 teksów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 33	Pozostała przędza teksturowana z poliestrów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 39	Pozostała przędza teksturowana z włókien ciągłych syntetycznych, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 41	Pozostała przędza, pojedyncza, nieskręcana, z nylonu lub innych poliamidów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 42	Pozostała przędza z poliestrów, pojedyncza, częściowo orientowana, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 43	Pozostała przędza z poliestrów, pojedyncza, nieskręcana, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 49	Pozostała przędza z włókien ciągłych syntetycznych, nieskręcana, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 51	Przędza z nylonu lub innych poliamidów, pojedyncza, o skręcie przekraczającym 50 obrotów na metr, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 52	Przędza z poliestrów, pojedyncza, o skręcie przekraczającym 50 obrotów na metr, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 59	Pozostała przędza z włókien ciągłych syntetycznych, pojedyncza, o skręcie przekraczającym 50 obrotów na metr, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 61	Pozostała przędza, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z nylonu lub innych poliamidów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 62	Pozostała przędza, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z poliestrów, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 69	Pozostała przędza z włókien ciągłych syntetycznych, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5403 10	Przędza z jedwabiu wiskozowego (inna niż nici do szycia), o dużej wytrzymałości na rozciąganie, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5403 20	Pozostała przędza teksturowana z włókna ciągłego przetworzonego, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5403 31	Pozostała przędza, pojedyncza, z jedwabiu wiskozowego, nieskręcana, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5403 32	Pozostała przędza, pojedyncza, z jedwabiu wiskozowego, o skręcie przekraczającym 120 obrotów na metr, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5403 33	Pozostała przędza, pojedyncza, z octanu celulozy, nieskręcana, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5403 39	Pozostała przędza z włókna ciągłego przetworzonego, pojedyncza, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5403 41	Pozostała przędza, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z jedwabiu wiskozowego, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5403 42	Pozostała przędza, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z octanu celulozy, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5403 49	Pozostała przędza z włókna ciągłego przetworzonego, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej

▼ B

Nr HS	Opis produktu
5404 10	Syntetyczne włókno pojedyncze o masie jednostkowej 67 decyteków lub większej, którego żaden wymiar przekroju poprzecznego nie przekracza 1 mm
5404 90	Pasek i podobne z syntetycznych materiałów włókienniczych o pozornej szerokości nieprzekraczającej 5 mm
5405 00	Przetworzone włókno pojedyncze o masie jednostkowej 67 decyteków lub większej, którego żaden wymiar przekroju poprzecznego nie przekracza 1 mm; pasek lub podobne z przetworzonego materiału włókienniczego o pozornej szerokości nieprzekraczającej 5 mm
5406 10	Przędza z syntetycznego włókna ciągłego (inna niż nici do szycia), przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5406 20	Przędza z przetworzonego włókna ciągłego (inna niż nici do szycia), przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5407 10	Tkaniny z przędzy z o wysokiej wytrzymałości na rozciąganie, z nylonu lub innych poliamidów lub z poliestrów
5407 20	Tkaniny wykonane z pasków lub podobnego materiału z syntetycznych materiałów włókienniczych
5407 30	Tkaniny wyszczególnione w uwadze 9 do sekcji XI (warstwy równoległej przędzy syntetycznej)
5407 41	Pozostałe tkaniny, zawierające 85 % lub więcej masy włókna ciągłego z nylonu lub innych poliamidów, niebielone lub bielone
5407 42	Pozostałe tkaniny, zawierające 85 % lub więcej masy włókna ciągłego z nylonu lub innych poliamidów, barwione
5407 43	Pozostałe tkaniny, zawierające 85 % lub więcej masy włókna ciągłego z nylonu lub innych poliamidów, z przędzy o różnych barwach
5407 44	Pozostałe tkaniny, zawierające 85 % lub więcej masy włókna ciągłego z nylonu lub innych poliamidów, drukowane
5407 51	Pozostałe tkaniny, zawierające 85 % i więcej masy teksturowanego włókna poliestrowego, niebielone lub bielone
5407 52	Pozostałe tkaniny, zawierające 85 % i więcej masy teksturowanego włókna poliestrowego, barwione
5407 53	Pozostałe tkaniny, zawierające 85 % i więcej masy teksturowanego włókna poliestrowego, z przędzy o różnych barwach
5407 54	Pozostałe tkaniny, zawierające 85 % i więcej masy teksturowanego włókna poliestrowego, drukowane
5407 60	Pozostałe tkaniny zawierające 85 % lub więcej masy nieteksturowanego włókna poliestrowego
5407 71	Pozostałe tkaniny zawierające 85 % i więcej masy włókna syntetycznego, niebielone lub bielone
5407 72	Pozostałe tkaniny zawierające 85 % i więcej masy włókna syntetycznego, barwione
5407 73	Pozostałe tkaniny zawierające 85 % i więcej masy włókna syntetycznego, z włókien o różnych barwach
5407 74	Pozostałe tkaniny zawierające 85 % i więcej masy włókna syntetycznego, drukowane
5407 81	Pozostałe tkaniny zawierające do 85 % masy włókna syntetycznego, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, niebielone lub bielone
5407 82	Pozostałe tkaniny zawierające do 85 % masy włókna syntetycznego, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, barwione
5407 83	Pozostałe tkaniny zawierające do 85 % masy włókna syntetycznego, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, z przędzy o różnych barwach
5407 84	Pozostałe tkaniny zawierające do 85 % masy włókna syntetycznego, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, drukowane

▼ B

Nr HS	Opis produktu
5407 91	Pozostałe tkaniny z włókna syntetycznego, niebielone lub bielone
5407 92	Pozostałe tkaniny z włókna syntetycznego, barwione
5407 93	Pozostałe tkaniny z włókna syntetycznego, z przędzy o różnych barwach
5407 94	Pozostałe tkaniny z włókna syntetycznego, drukowane
5408 10	Tkaniny wykonane z przędzy o dużej wytrzymałości na rozciąganie, z jedwabiu wiskozowego
5408 21	Pozostałe tkaniny zawierające 85 % lub więcej masy włókna przetworzonego lub paska, lub podobnego materiału, niebielone lub bielone
5408 22	Pozostałe tkaniny zawierające 85 % lub więcej masy włókna przetworzonego lub paska, lub podobnego materiału, barwione
5408 23	Pozostałe tkaniny zawierające 85 % lub więcej masy włókna przetworzonego lub paska, lub podobnego materiału, z przędzy o różnych barwach
5408 24	Pozostałe tkaniny zawierające 85 % lub więcej masy włókna przetworzonego lub paska, lub podobnego materiału, drukowane
5408 31	Pozostałe tkaniny z włókna przetworzonego, bielone lub niebielone
5408 32	Pozostałe tkaniny z włókna przetworzonego, barwione
5408 33	Pozostałe tkaniny z włókna przetworzonego, z przędzy o różnych barwach
5408 34	Pozostałe tkaniny z włókna przetworzonego, drukowane
Dz. 55	Włókna chemiczne cięte
5501 10	Kabel z nylonu lub innych poliamidów
5501 20	Kabel z poliestrów
5501 30	Kabel akrylowy lub modakrylowy
5501 90	Pozostały kabel z włókna syntetycznego
5502 00	Kabel z włókna przetworzonego
5503 10	Syntetyczne włókna cięte, niezgrzeblone, nieczesane, z nylonu lub innych poliamidów
5503 20	Syntetyczne włókna cięte, niezgrzeblone, nieczesane, z poliestrów
5503 30	Syntetyczne włókna cięte, niezgrzeblone, nieczesane, akrylowe lub modakrylowe
5503 40	Syntetyczne włókna cięte, niezgrzeblone, nieczesane, z polipropylenu
5503 90	Pozostałe syntetyczne włókna cięte, niezgrzeblone, nieczesane
5504 10	Przetworzone włókna cięte, niezgrzeblone, nieczesane, z wiskozy
5504 90	Przetworzone włókna cięte, niezgrzeblone, nieczesane, inne niż z wiskozy
5505 10	Odpady włókien syntetycznych
5505 20	Odpady włókien przetworzonych

▼ B

Nr HS	Opis produktu
5506 10	Syntetyczne włókna cięte, zgrzeblone lub czesane, z nylonu lub innych poliamidów
5506 20	Syntetyczne włókna cięte, zgrzeblone lub czesane, z poliestrów
5506 30	Syntetyczne włókna cięte, zgrzeblone lub czesane, akrylowe lub modakrylowe
5506 90	Pozostałe syntetyczne włókna cięte, zgrzeblone lub czesane
5507 00	Przetworzone włókna chemiczne cięte, zgrzeblone lub czesane
5508 10	Nici do szycia z syntetycznych włókien ciętych
5508 20	Nici do szycia z przetworzonych włókien ciętych
5509 11	Przędza, zawierająca 85 % lub więcej masy włókien ciętych z nylonu lub innych poliamidów, pojedyncza, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5509 12	Pozostała przędza, zawierająca 85 % lub więcej masy włókien ciętych z nylonu lub innych poliamidów, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5509 21	Przędza zawierająca 85 % lub więcej masy ciętych włókien poliestrowych, pojedyncza, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5509 22	Pozostała przędza, zawierająca 85 % lub więcej masy ciętych włókien poliestrowych, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5509 31	Przędza zawierająca 85 % lub więcej masy ciętych włókien akrylowych lub modakrylowych, pojedyncza, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5509 32	Pozostała przędza, zawierająca 85 % lub więcej masy ciętych włókien akrylowych lub modakrylowych, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5509 41	Przędza zawierająca 85 % lub więcej masy syntetycznych włókien ciętych, pojedyncza, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5509 42	Pozostała przędza, zawierająca 85 % lub więcej masy syntetycznych włókien ciętych, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5509 51	Pozostała przędza z poliestrowych włókien ciętych, mieszana głównie lub wyłącznie z przetworzonymi włóknami ciętymi, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5509 52	Pozostała przędza z poliestrowych włókien ciętych, mieszana z głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5509 53	Pozostała przędza z poliestrowych włókien ciętych, mieszana głównie lub wyłącznie z bawełną, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5509 59	Pozostała przędza z poliestrowych włókien ciętych, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5509 61	Pozostała przędza z ciętych włókien akrylowych, mieszana głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5509 62	Pozostała przędza z ciętych włókien akrylowych, mieszana głównie lub wyłącznie z bawełną, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5509 69	Pozostała przędza z ciętych włókien akrylowych, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej

▼B

Nr HS	Opis produktu
5509 91	Pozostała przędza z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, mieszana głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą
5509 92	Pozostała przędza z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, mieszana głównie lub wyłącznie z bawełną, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5509 99	Pozostała przędza z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5510 11	Przędza z przetworzonych włókien ciętych, zawierająca 85 % lub więcej masy przetworzonych włókien ciętych, pojedyncza, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5510 12	Przędza z przetworzonych włókien ciętych, zawierająca 85 % lub więcej masy przetworzonych włókien ciętych, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5510 20	Pozostała przędza z przetworzonych włókien ciętych, mieszana głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5510 30	Pozostała przędza z przetworzonych włókien ciętych, mieszana głównie lub wyłącznie z bawełną, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5510 90	Pozostała przędza z przetworzonych włókien ciętych, nieprzeznaczona do sprzedaży detalicznej
5511 10	Przędza (z wyłączeniem nici do szycia), z syntetycznych włókien ciętych, zawierająca 85 % lub więcej masy takich włókien, przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5511 20	Pozostała przędza (z wyłączeniem nici do szycia), z syntetycznych włókien ciętych, zawierająca poniżej 85 % masy takich włókien, przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5511 30	Przędza z przetworzonych włókien ciętych (z wyłączeniem nici do szycia), przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5512 11	Tkaniny z syntetycznych włókien ciętych, zawierające 85 % lub więcej masy poliestrowych włókien ciętych, niebielone lub bielone
5512 19	Tkaniny z syntetycznych włókien ciętych, zawierające 85 % lub więcej masy poliestrowych włókien ciętych, inne niż niebielone lub bielone
5512 21	Tkaniny z syntetycznych włókien ciętych, zawierające 85 % lub więcej masy akrylowych lub modakrylowych włókien ciętych, niebielone lub bielone
5512 29	Tkaniny z syntetycznych włókien ciętych, zawierające 85 % lub więcej masy akrylowych lub modakrylowych włókien ciętych, inne niż niebielone lub bielone
5512 91	Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające 85 % lub więcej masy takich włókien ciętych, niebielone lub bielone
5512 99	Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające 85 % lub więcej masy takich włókien ciętych, inne niż niebielone lub bielone
5513 11	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , niebielone lub bielone, o splocie płóciennym
5513 12	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , niebielone lub bielone, o splocie skośnym
5513 13	Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , niebielone lub bielone
5513 19	Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , niebielone lub bielone
5513 21	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , o splocie płóciennym, barwione

▼B

Nr HS	Opis produktu
5513 22	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , o splocie skośnym, barwione
5513 23	Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , barwione
5513 29	Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , barwione
5513 31	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , o splocie płóciennym, z przędzy o różnych barwach
5513 32	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , o splocie skośnym, z przędzy o różnych barwach
5513 33	Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5513 39	Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5513 41	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , o splocie płóciennym, drukowane
5513 42	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , o splocie skośnym, drukowane
5513 43	Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , drukowane
5513 49	Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nieprzekraczającej 170 g/m ² , drukowane
5514 11	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , niebielone lub bielone, o splocie płóciennym
5514 12	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , niebielone lub bielone, o splocie skośnym
5514 13	Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , niebielone lub bielone
5514 19	Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , niebielone lub bielone

▼ B

Nr HS	Opis produktu
5514 21	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , o splocie płóciennym, barwione
5514 22	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , o splocie skośnym, barwione
5514 23	Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , barwione
5514 29	Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , barwione
5514 31	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , o splocie płóciennym, z przędzy o różnych barwach
5514 32	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , o splocie skośnym, z przędzy o różnych barwach
5514 33	Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5514 39	Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , z przędzy o różnych barwach
5514 41	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , o splocie płóciennym, drukowane
5514 42	Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , o splocie skośnym, drukowane
5514 43	Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , drukowane
5514 49	Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85 % masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m ² , drukowane
5515 11	Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z ciętymi włóknami jedwabiu wiskozowego
5515 12	Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z chemicznymi włóknami ciągłymi
5515 13	Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą
5515 19	Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych
5515 21	Pozostałe tkaniny z ciętych włókien akrylowych lub modakrylowych, mieszane głównie lub wyłącznie z chemicznymi włóknami ciągłymi
5515 22	Pozostałe tkaniny z ciętych włókien akrylowych lub modakrylowych, mieszane głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą

▼ B

Nr HS	Opis produktu
5515 29	Pozostałe tkaniny z ciętych włókien akrylowych lub modakrylowych
5515 91	Tkaniny z pozostałych ciętych włókien syntetycznych, mieszane głównie lub wyłącznie z chemicznymi włóknami ciągłymi
5515 92	Tkaniny z pozostałych ciętych włókien syntetycznych, mieszane głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą
5515 99	Pozostałe tkaniny z ciętych włókien syntetycznych
5516 11	Tkaniny zawierające 85 % lub więcej masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, niebielone lub bielone
5516 12	Tkaniny zawierające 85 % lub więcej masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, barwione
5516 13	Tkaniny zawierające 85 % lub więcej masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, z przędzy o różnych barwach
5516 14	Tkaniny zawierające 85 % lub więcej masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, drukowane
5516 21	Tkaniny zawierające poniżej 85 % masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z chemicznymi włóknami ciętymi, niebielone lub bielone
5516 22	Tkaniny zawierające poniżej 85 % masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z chemicznymi włóknami ciętymi, barwione
5516 23	Tkaniny zawierające poniżej 85 % masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z chemicznymi włóknami ciętymi, z przędzy o różnych barwach
5516 24	Tkaniny zawierające poniżej 85 % masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z chemicznymi włóknami ciętymi, drukowane
5516 31	Tkaniny zawierające poniżej 85 % masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą, niebielone lub bielone
5516 32	Tkaniny zawierające poniżej 85 % masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą, barwione
5516 33	Tkaniny zawierające poniżej 85 % masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą, z przędzy o różnych barwach
5516 34	Tkaniny zawierające poniżej 85 % masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą, drukowane
5516 41	Tkaniny zawierające poniżej 85 % masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z z bawełną, niebielone lub bielone
5516 42	Tkaniny zawierające poniżej 85 % masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z z bawełną, barwione
5516 43	Tkaniny zawierające poniżej 85 % masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z z bawełną, z przędzy o różnych barwach
5516 44	Tkaniny zawierające poniżej 85 % masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z z bawełną, drukowane
5516 91	Pozostałe tkaniny z przetworzonych włókien ciętych, niebielone lub bielone
5516 92	Pozostałe tkaniny z przetworzonych włókien ciętych, barwione
5516 93	Pozostałe tkaniny z przetworzonych włókien ciętych, z przędzy o różnych barwach
5516 94	Pozostałe tkaniny z przetworzonych włókien ciętych, drukowane

▼ **B**

Nr HS	Opis produktu
Dz. 56	Wata, filc i włókniny; przędze specjalne; szpagat, powrozy, linki i liny oraz wyroby z nich
5601 10	Podpaski higieniczne i tampony, pieluszki dla niemowląt oraz podobne artykuły sanitarne z waty
5601 21	Wata bawełniana i wyroby z niej, inne niż artykuły sanitarne
5601 22	Wata z włókien chemicznych i wyroby z niej, inne niż artykuły sanitarne
5601 29	Wata z innych wyrobów włókienniczych i wyroby z niej, inne niż artykuły sanitarne
5601 30	Kosmyki włókiennicze i proszek oraz rozdrobnione resztki włókien
5602 10	Filc igłowany i wyroby płaskie, których spójność zwiększono przez zszywanie
5602 21	Filc inny niż filc igłowany, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, nieimpregnowany, niepowlekany, niepokrywany ani nielaminowany
5602 29	Filc inny niż filc igłowany, z innych materiałów włókienniczych, nieimpregnowany, niepowlekany, niepokrywany ani nielaminowany
5602 90	Pozostały filc z materiałów włókienniczych
5603 00	Włókniny, impregnowane, powlekane, pokrywane lub laminowane lub niepoddane tego rodzaju obróbce
5604 10	Nić gumowa lub szpagat pokryty materiałem włókienniczym
5604 20	Przędza o wysokiej wytrzymałości na rozciąganie, z poliestru, nylonu lub innego poliamidu, lub jedwabiu wiskozowego, impregnowana albo powlekana
5604 90	Pozostała przędza włókiennicza oraz taśma i podobne materiały, impregnowane, powlekane, pokryte lub otulane gumą lub tworzywem sztucznym
5605 00	Przędza metalizowana, żyłkowana lub nie, stanowiąca przędzę włókienniczą, lub taśma, lub podobny materiał, połączony z metalem w postaci nici, taśmy lub proszku, lub pokryty metalem
5606 00	Przędza żyłkowana i taśma lub podobny materiał; przędza szenilowa; przędza krajkowa
5607 10	Szpagat, powróż, linki i liny, z juty lub innych łykowych włókien przędnych
5607 21	Szpagat do wiązania lub belowania z sizalu lub innych włókien przędnych z rodzaju Agave
5607 29	Pozostały szpagat, powróż, linki i liny, z sizalu
5607 30	Szpagat, powróż, linki i liny, z manili (konopie manilskie lub „Musa textilis Nee”) lub innych twardych włókien z liści
5607 41	Szpagat do wiązania lub belowania, z polietylenu lub polipropylenu
5607 49	Pozostały szpagat, powróż, linki i liny, z polietylenu lub polipropylenu
5607 50	Szpagat, powróż, linki i liny, z pozostałych włókien syntetycznych
5607 90	Szpagat, powróż, linki i liny, z pozostałych materiałów

▼B

Nr HS	Opis produktu
5608 11	Gotowe sieci rybackie z chemicznych materiałów włókienniczych
5608 19	Siatki wiązane ze szpagatu, powroza lub liny oraz inne gotowe sieci wykonane z chemicznych materiałów włókienniczych
5608 90	Pozostałe siatki wiązane ze szpagatu, powroza lub liny oraz gotowe siatki wykonane z innych materiałów włókienniczych
5609 00	Wyroby z przędzy, taśmy, szpagatu, powroza, linki lub liny, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone
Dz. 57	Dywany i inne włókiennicze wykładziny podłogowe
5701 10	Dywany wiązane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
5701 90	Dywany wiązane z innych materiałów włókienniczych
5702 10	Kilimy ręcznie tkane „Kelem”, „Schumacks”, „Karamanie” i podobne
5702 20	Wykładziny podłogowe z włókna kokosowego
5702 31	Inne dywany, strzyżone, niekonfekcjonowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
5702 32	Inne dywany, strzyżone, niekonfekcjonowane, z chemicznych materiałów włókienniczych
5702 39	Inne dywany, strzyżone, niekonfekcjonowane, z innych materiałów włókienniczych
5702 41	Pozostałe dywany, strzyżone, konfekcjonowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
5702 42	Pozostałe dywany, strzyżone, konfekcjonowane, z chemicznych materiałów włókienniczych
5702 49	Pozostałe dywany, strzyżone, konfekcjonowane, z innych materiałów włókienniczych
5702 51	Pozostałe dywany, niestrzyżone, niekonfekcjonowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
5702 52	Pozostałe dywany, niestrzyżone, niekonfekcjonowane, z chemicznych materiałów włókienniczych
5702 59	Pozostałe dywany, niestrzyżone, niekonfekcjonowane, z innych materiałów włókienniczych
5702 91	Inne dywany, niestrzyżone, konfekcjonowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
5702 92	Inne dywany, niestrzyżone, konfekcjonowane, z chemicznych materiałów włókienniczych
5702 99	Inne dywany, niestrzyżone, konfekcjonowane, z innych materiałów włókienniczych
5703 10	Dywany pluszowe z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
5703 20	Dywany pluszowe z nylonu lub innych poliamidów
5703 30	Dywany pluszowe z innych chemicznych materiałów włókienniczych
5703 90	Dywany pluszowe z innych materiałów włókienniczych
5704 10	Dywany i inne włókiennicze wykładziny podłogowe z filcu, o powierzchni maksimum 0,3 m ²
5704 90	Pozostałe dywany i inne włókiennicze wykładziny podłogowe z filcu
5705 00	Inne dywany i inne włókiennicze wykładziny podłogowe

▼ **B**

Nr HS	Opis produktu
Dz. 58	Tkaniny specjalne; tkaniny pluszowe; koronki; tkaniny obciowe; pasmanteria; hafty
5801 10	Tkaniny „z włosiem”, pętelkowe i szenilowe, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806
5801 21	Niestrzyżone tkaniny pętelkowe z wątkiem runowym, z bawełny, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806
5801 22	Sztruks strzyżony z bawełny, z wyjątkiem tkanin wąskich
5801 23	Pozostałe tkaniny z wątkiem runowym z bawełny
5801 24	Niestrzyżone tkaniny pętelkowe z osnową runową, z bawełny, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806
5801 25	Strzyżone tkaniny pętelkowe z osnową runową, z bawełny, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806
5801 26	Tkaniny szenilowe z bawełny, inne niż tkaniny wąskie
5801 31	Niestrzyżone tkaniny pętelkowe z wątkiem runowym, z włókien chemicznych, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806
5801 32	Sztruks strzyżony, z włókien chemicznych, inny niż tkaniny wąskie
5801 33	Pozostałe tkaniny z wątkiem runowym, z włókien chemicznych
5801 34	Niestrzyżone tkaniny pętelkowe z osnową runową, z włókien chemicznych, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806
5801 35	Strzyżone tkaniny pętelkowe z osnową runową, z włókien chemicznych, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806
5801 36	Tkaniny szenilowe, z włókien chemicznych, inne niż tkaniny wąskie
5801 90	Tkaniny „z włosiem”, pętelkowe i szenilowe, z innych materiałów włókienniczych, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806
5802 11	Tkaniny ręcznikowe niestrzyżone i podobne tkaniny niestrzyżone z bawełny, z wyjątkiem tkanin wąskich objętych poz. nr 5806, niebielone
5802 19	Tkaniny ręcznikowe niestrzyżone i podobne tkaniny niestrzyżone z bawełny, z wyjątkiem tkanin wąskich objętych poz. nr 5806 inne niż niebielone
5802 20	Tkaniny ręcznikowe niestrzyżone i podobne tkaniny niestrzyżone z innych materiałów włókienniczych, z wyjątkiem tkanin wąskich objętych poz. nr 5806
5802 30	Różgowe tkaniny włókiennicze inne niż w pozycji 5703
5803 10	Gaza, z wyjątkiem wąskiej tkaniny objętej pozycją nr 5806, z bawełny
5803 90	Gaza, z wyjątkiem wąskiej tkaniny objętej pozycją nr 5806, z innych materiałów włókienniczych
5804 10	Tiule i inne tkaniny siatkowe, z wyjątkiem tkanin o konstrukcji tkanej, dzianej lub szydełkowej
5804 21	Koronki wykonane maszynowo, z włókien chemicznych, w sztukach, w taśmach lub w postaci motywów
5804 29	Koronki wykonane maszynowo, z innych materiałów włókienniczych, w sztukach, w taśmach lub w postaci motywów
5804 30	Koronki wykonane ręcznie, w sztukach, w taśmach lub w postaci motywów
5805 00	Tkaniny obciowe ręcznie tkane typu gobelinów oraz tkaniny obciowe haftowane na kanwie, również konfekcjonowane
5806 10	Wąskie tkaniny pętelkowe oraz wąskie tkaniny szenilowe

▼ **B**

Nr HS	Opis produktu
5806 20	Pozostałe wąskie tkaniny, zawierające 5 % lub więcej masy przędzy elastomerowej lub nici gumowej
5806 31	Pozostałe wąskie tkaniny, z bawełny
5806 32	Pozostałe wąskie tkaniny, z włókien chemicznych
5806 39	Pozostałe wąskie tkaniny, z innych materiałów włókienniczych
5806 40	Wyroby bez wątku sklepane (bolducs)
5807 10	Etykiety, odznaki i podobne wyroby z materiałów włókienniczych, tkane
5807 90	Pozostałe etykiety, odznaki i podobne wyroby z materiałów włókienniczych
5808 10	Plecionki w sztukach
5808 90	Ozdobne wyroby pasmanteryjne w sztukach, bez haftów, z wyłączeniem dzianych lub szydełkowanych; frędzle, pompony i podobne wyroby
5809 00	Tkaniny z nitką metalową oraz tkaniny z przędzy metalizowanej, stosowane w odzieży, w meblarstwie lub w podobnych celach, niewymienione ani niewłączone gdzie indziej
5810 10	Hafty bez widocznego podłoża, w sztukach, taśmach lub motywach
5810 91	Pozostałe hafty, w sztukach, taśmach lub motywach, z bawełny
5810 92	Pozostałe hafty, w sztukach, taśmach lub motywach, z włókien chemicznych
5810 99	Pozostałe hafty, w sztukach, taśmach lub motywach, z innych materiałów włókienniczych
5811 00	Pikowane wyroby włókiennicze w sztukach
Dz. 59	Tkaniny impregnowane, powlekane, pokrywane lub laminowane; wyroby włókiennicze do celów technicznych
5901 10	Tkaniny powlekane gumą lub substancją skrobiową, używane do opraw książek itp.
5901 90	Techniczna kalka płócienna; płótna zagruntowane dla celów malarzkich; płótno klejone i podobne tkaniny usztywniane do formowania stożków kapeluszy
5902 10	Tkaniny kordowe z przędzy o wysokiej wytrzymałości na rozciąganie, z nylonu lub innych poliamidów
5902 20	Tkaniny kordowe z przędzy o wysokiej wytrzymałości na rozciąganie, z poliesterów
5902 90	Tkaniny kordowe z przędzy o wysokiej wytrzymałości na rozciąganie, z jedwabiu wiskozowego
5903 10	Tkaniny impregnowane, powlekane, pokrywane lub laminowane polichlorkiem winylu
5903 20	Tkaniny impregnowane, powlekane, pokrywane lub laminowane poliuretanem
5903 90	Pozostałe tkaniny impregnowane, powlekane, pokrywane lub laminowane tworzywem sztucznym
5904 10	Linoleum, także wycinane według kształtu

▼ **B**

Nr HS	Opis produktu
5904 91	Wykładziny podłogowe, inne niż linoleum, z podłożem z filcu igłowego lub z włókien
5904 92	Wykładziny podłogowe, inne niż linoleum, z innymi podkładami włókienniczymi
5905 00	Włókiennicze wykładziny ścienne
5906 10	Taśma do klejenia z tkaniny gumowanej, o szerokości nieprzekraczającej 20 cm
5906 91	Pozostałe tkaniny gumowane, Pozostałe tkaniny gumowane
5906 99	Pozostałe tkaniny gumowane
5907 00	Tkaniny impregnowane lub powlekane i pokrywane w inny sposób, płótna malowane (np. jako dekoracje teatralne)
5908 00	Knoty tkane, plecione lub dziane z materiałów włókienniczych, do lamp, kuchenek, zapalniczek, świec i wyrobów podobnych; koszulki żarowe oraz dzianiny cylindryczne do ich wyrobu
5909 00	Przewody rurowe do pomp i podobne przewody, z materiałów włókienniczych
5910 00	Pasy transmisyjne lub taśmy przenośnikowe z materiałów włókienniczych
5911 10	Tkaniny stosowane do wyrobu obić zgrzeblarskich oraz podobne wyroby do innych zastosowań technicznych
5911 20	Gaza młynarska, konfekcjonowana lub nie
5911 31	Tkaniny stosowane w maszynach papierniczych lub podobnych, o masie jednostkowej poniżej 650 g/m ²
5911 32	Tkaniny stosowane w maszynach papierniczych lub podobnych, o masie jednostkowej 650 g/m ² lub większej
5911 40	Tkanina filtracyjna stosowana w prasach olejarskich lub podobnych urządzeniach, łącznie z tkaniną z włosów ludzkich
5911 90	Pozostałe tkaniny i wyroby z materiałów włókienniczych do zastosowań technicznych
Dz. 60	Dzianiny i wyroby szydełkowane
6001 10	Wyroby „o długim włosie”, dziane lub szydełkowane
6001 21	Wyroby pętelkowe, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6001 22	Wyroby pętelkowe, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
6001 29	Wyroby pętelkowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6001 91	Inne wyroby z włosiem, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6001 92	Inne wyroby z włosiem, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych

▼B

Nr HS	Opis produktu
6001 99	Pozostałe wyroby z włosiem, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6002 10	Inne wyroby dziane lub szydełkowane, o szerokości nieprzekraczającej 30 cm, zawierające 5 % lub więcej masy przędzy elastomerowej lub nitki gumowej
6002 20	Pozostałe wyroby dziane lub szydełkowane, o szerokości nieprzekraczającej 30 cm
6002 30	Inne wyroby dziane lub szydełkowane, o szerokości przekraczającej 30 cm, zawierające 5 % lub więcej masy przędzy elastomerowej lub nitki gumowej
6002 41	Pozostałe wyroby z dzianin osnowowych, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6002 42	Pozostałe wyroby z dzianin osnowowych, z bawełny
6002 43	Pozostałe wyroby z dzianin osnowowych, z włókien chemicznych
6002 49	Pozostałe wyroby z dzianin osnowowych, z innych materiałów
6002 91	Pozostałe wyroby dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6002 92	Pozostałe wyroby dziane lub szydełkowane, z bawełny
6002 93	Pozostałe wyroby dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
6002 99	Pozostałe wyroby dziane lub szydełkowane, z innych materiałów
Dz. 61	Odzież i dodatki odzieżowe dziane lub szydełkowane
6101 10	Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak itp., dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6101 20	Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak itp., dziane lub szydełkowane, z bawełny
6101 30	Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak itp., dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
6101 90	Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak itp., dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6102 10	Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak itp., dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6102 20	Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak itp., dziane lub szydełkowane, z bawełny
6102 30	Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak itp., dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6102 90	Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak itp., dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6103 11	Męskie lub chłopięce zestawy ubraniowe, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6103 12	Męskie lub chłopięce zestawy ubraniowe, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6103 19	Męskie lub chłopięce zestawy ubraniowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6103 21	Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6103 22	Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6103 23	Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych

▼B

Nr HS	Opis produktu
6103 29	Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6103 31	Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6103 32	Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6103 33	Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6103 39	Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6103 41	Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6103 42	Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6103 43	Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6103 49	Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6104 11	Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6104 12	Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6104 13	Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6104 19	Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6104 21	Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6104 22	Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6104 23	Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6104 29	Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6104 31	Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6104 32	Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6104 33	Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6104 39	Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6104 41	Damskie lub dziewczęce suknie, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6104 42	Damskie lub dziewczęce suknie, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6104 43	Damskie lub dziewczęce suknie, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6104 44	Damskie lub dziewczęce suknie, dziane lub szydełkowane, z włókien przetworzonych
6104 49	Damskie lub dziewczęce suknie, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6104 51	Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniomy, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6104 52	Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniomy, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6104 53	Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniomy, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych

▼B

Nr HS	Opis produktu
6104 59	Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniomy, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6104 61	Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6104 62	Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6104 63	Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6104 69	Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6105 10	Koszule męskie lub chłopięce, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6105 20	Koszule męskie lub chłopięce, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6105 90	Koszule męskie lub chłopięce, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6106 10	Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6106 20	Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
6106 90	Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6107 11	Męskie lub chłopięce kalesony i majtki, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6107 12	Męskie lub chłopięce kalesony i majtki, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
6107 19	Męskie lub chłopięce kalesony i majtki, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6107 21	Męskie lub chłopięce koszule nocne i pidżamy, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6107 22	Męskie lub chłopięce koszule nocne i pidżamy, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
6107 29	Męskie lub chłopięce koszule nocne i pidżamy, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6107 91	Męskie lub chłopięce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne wyroby, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6107 92	Męskie lub chłopięce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne wyroby, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
6107 99	Męskie lub chłopięce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne wyroby, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6108 11	Damskie lub dziewczęce slipy i halki, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
6108 19	Damskie lub dziewczęce slipy i halki, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6108 21	Damskie lub dziewczęce majtki i figi, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6108 22	Damskie lub dziewczęce majtki i figi, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
6108 29	Damskie lub dziewczęce majtki i figi, dziane lub szydełkowane, z innych włókien chemicznych
6108 31	Damskie lub dziewczęce koszule nocne i pidżamy, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6108 32	Damskie lub dziewczęce koszule nocne i pidżamy, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
6108 39	Damskie lub dziewczęce koszule nocne i pidżamy, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6108 91	Damskie lub dziewczęce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne artykuły, dziane lub szydełkowane, z bawełny

▼ B

Nr HS	Opis produktu
6108 92	Damskie lub dziewczęce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne artykuły, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
6108 99	Damskie lub dziewczęce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne artykuły, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6109 10	Podkoszulki, trykoty wszelkiego rodzaju, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6109 90	Podkoszulki, trykoty wszelkiego rodzaju, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6110 10	Swetry, golfy, pulowery, swetry typu cardigan, kamizelki i podobne artykuły, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6110 20	Swetry, golfy, pulowery, swetry typu cardigan, kamizelki i podobne artykuły, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6110 30	Swetry, golfy, pulowery, swetry typu cardigan, kamizelki i podobne artykuły, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
6110 90	Swetry, golfy, pulowery, swetry typu cardigan, kamizelki i podobne artykuły, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6111 10	Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6111 20	Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6111 30	Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
6111 90	Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6112 11	Ubiory do turystyki pieszej, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6112 12	Ubiory do turystyki pieszej, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6112 19	Ubiory do turystyki pieszej, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6112 20	Ubiory do narciarskie, dziane lub szydełkowane
6112 31	Męskie lub chłopięce stroje kąpielowe, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6112 39	Męskie lub chłopięce stroje kąpielowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6112 41	Damskie lub dziewczęce stroje kąpielowe, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6112 49	Damskie lub dziewczęce stroje kąpielowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6113 00	Odzież wykonana z dzianin, również szydełkowanych, objętych pozycjami nr 5903, 5906 lub 5907
6114 10	Pozostała odzież dziana lub szydełkowana, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6114 20	Pozostała odzież dziana lub szydełkowana, z bawełny
6114 30	Pozostała odzież dziana lub szydełkowana, z włókien chemicznych
6114 90	Pozostała odzież dziana lub szydełkowana, z innych materiałów włókienniczych
6115 11	Rajstopy i trykoty, z włókien syntetycznych, o masie jednostkowej pojedynczej przędzy poniżej 67 decyteków, dziane lub szydełkowane
6115 12	Rajstopy i trykoty, z włókien syntetycznych, o masie jednostkowej pojedynczej przędzy 67 decyteków lub większej, dziane lub szydełkowane

▼ B

Nr HS	Opis produktu
6115 19	Rajstopy i trykoty, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6115 20	Damskie trykotaże pełnej długości i do kolan, dziane lub szydełkowane, o masie jednostkowej pojedynczej przędzy poniżej 67 decyteków
6115 91	Pozostałe trykotaże, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6115 92	Pozostałe trykotaże, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6115 93	Pozostałe trykotaże, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6115 99	Pozostałe trykotaże, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6116 10	Rękawiczki impregnowane, powlekane lub pokrywane tworzywem sztucznym lub gumą, dziane lub szydełkowane
6116 91	Pozostałe rękawiczki, mitenki, rękawiczki z jednym palcem, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6116 92	Pozostałe rękawiczki, mitenki, rękawiczki z jednym palcem, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6116 93	Pozostałe rękawiczki, mitenki, rękawiczki z jednym palcem, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6116 99	Pozostałe rękawiczki, mitenki, rękawiczki z jednym palcem, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6117 10	Szale, chusty, szaliki, mantyle, welony i podobne, z materiałów włókienniczych, dziane lub szydełkowane
6117 20	Krawaty, muszki i fulary, z materiałów włókienniczych, dziane lub szydełkowane
6117 80	Pozostałe dodatki odzieżowe, z materiałów włókienniczych, dziane lub szydełkowane
6117 90	Części odzieży lub dodatków odzieżowych, z materiałów włókienniczych, dziane lub szydełkowane
Dz. 62	Odzież i dodatki odzieżowe, bez dzianych i szydełkowanych
6201 11	Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6201 12	Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z bawełny
6201 13	Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z włókien chemicznych
6201 19	Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z innych materiałów włókienniczych
6201 91	Męskie lub chłopięce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem „wind-cheater”, kurtki chroniące przed wiatrem „wind-jacket” oraz podobne artykuły, z wyłączeniem artykułów objętych pozycją nr 6203, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6201 92	Męskie lub chłopięce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem „wind-cheater”, kurtki chroniące przed wiatrem „wind-jacket” oraz podobne artykuły, z wyłączeniem artykułów objętych pozycją nr 6203, z bawełny
6201 93	Męskie lub chłopięce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem „wind-cheater”, kurtki chroniące przed wiatrem „wind-jacket” oraz podobne artykuły, z wyłączeniem artykułów objętych pozycją nr 6203, z włókien chemicznych
6201 99	Męskie lub chłopięce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem „wind-cheater”, kurtki chroniące przed wiatrem „wind-jacket” oraz podobne artykuły, z wyłączeniem artykułów objętych pozycją nr 6203, z innych materiałów włókienniczych
6202 11	Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6202 12	Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z bawełny
6202 13	Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z włókien chemicznych
6202 19	Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z innych materiałów włókienniczych
6202 91	Damskie lub dziewczęce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem „wind-cheater”, kurtki chroniące przed wiatrem „wind-jacket” oraz podobne artykuły, inne niż te, które objęte są pozycją nr 6204, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej

▼B

Nr HS	Opis produktu
6202 92	Damskie lub dziewczęce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem „wind-cheater”, kurtki chroniące przed wiatrem „wind-jacket” oraz podobne artykuły, inne niż te, które objęte są pozycją nr 6204, z bawełny
6202 93	Damskiej lub dziewczęce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem „wind-cheater”, kurtki chroniące przed wiatrem „wind-jacket” oraz podobne artykuły, inne niż te, które objęte są pozycją nr 6204, z włókien chemicznych
6202 99	Damskie lub dziewczęce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem „wind-cheater”, kurtki chroniące przed wiatrem „wind-jacket” oraz podobne artykuły, inne niż te, które objęte są pozycją nr 6204, z innych materiałów włókienniczych
6203 11	Męskie lub chłopięce zestawy ubraniowe, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6203 12	Męskie lub chłopięce zestawy ubraniowe, z włókien syntetycznych
6203 19	Męskie lub chłopięce zestawy ubraniowe, z innych materiałów włókienniczych
6203 21	Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6203 22	Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, z bawełny
6203 23	Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, z włókien syntetycznych
6203 29	Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, z innych materiałów włókienniczych
6203 31	Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6203 32	Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, z bawełny
6203 33	Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, z włókien syntetycznych
6203 39	Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, z innych materiałów włókienniczych
6203 41	Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6203 42	Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, z bawełny
6203 43	Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, z włókien syntetycznych
6203 49	Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, z innych materiałów włókienniczych
6204 11	Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6204 12	Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, z bawełny
6204 13	Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, z włókien syntetycznych
6204 19	Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, z innych materiałów włókienniczych
6204 21	Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6204 22	Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, z bawełny
6204 23	Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, z włókien syntetycznych
6204 29	Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, z innych materiałów włókienniczych
6204 31	Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6204 32	Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, z bawełny
6204 33	Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, z włókien syntetycznych
6204 39	Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, z innych materiałów włókienniczych

▼ B

Nr HS	Opis produktu
6204 41	Damskie lub dziewczęce suknie, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6204 42	Damskie lub dziewczęce suknie, z bawełny
6204 43	Damskie lub dziewczęce suknie, z włókien syntetycznych
6204 44	Damskie lub dziewczęce suknie, z włókien przetworzonych
6204 49	Damskie lub dziewczęce suknie, z innych materiałów włókienniczych
6204 51	Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniomy, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6204 52	Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniomy, z bawełny
6204 53	Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniomy, z włókien syntetycznych
6204 59	Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniomy, z innych materiałów włókienniczych
6204 61	Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6204 62	Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, z bawełny
6204 63	Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, z włókien syntetycznych
6204 69	Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu „ogrodniczki”, bryczesy i szorty, z innych materiałów włókienniczych
6205 10	Koszule męskie lub chłopięce, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6205 20	Koszule męskie lub chłopięce, z bawełny
6205 30	Koszule męskie lub chłopięce, z włókien chemicznych
6205 90	Koszule męskie lub chłopięce, z innych materiałów włókienniczych
6206 10	Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, z jedwabiu i odpadów jedwabiu
6206 20	Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6206 30	Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, z bawełny
6206 40	Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, z włókien chemicznych
6206 90	Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, z innych materiałów włókienniczych
6207 11	Męskie lub chłopięce kalesony i majtki, z bawełny
6207 19	Męskie lub chłopięce kalesony i majtki, z innych materiałów włókienniczych
6207 21	Męskie lub chłopięce koszule nocne i pidżamy, z bawełny
6207 22	Męskie lub chłopięce koszule nocne i pidżamy, z włókien chemicznych
6207 29	Męskie lub chłopięce koszule nocne i pidżamy, z innych materiałów włókienniczych
6207 91	Męskie lub chłopięce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne wyroby, z bawełny
6207 92	Męskie lub chłopięce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne wyroby, z włókien chemicznych

▼B

Nr HS	Opis produktu
6207 99	Męskie lub chłopięce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne wyroby, z innych materiałów włókienniczych
6208 11	Damskie lub dziewczęce slipy i halki, z włókien chemicznych
6208 19	Damskie lub dziewczęce slipy i halki, z innych materiałów włókienniczych
6208 21	Damskie lub dziewczęce koszule nocne i pidżamy, z bawełny
6208 22	Damskie lub dziewczęce koszule nocne i pidżamy, z włókien chemicznych
6208 29	Damskie lub dziewczęce koszule nocne i pidżamy, z innych materiałów włókienniczych
6208 91	Damskie lub dziewczęce majtki, płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne artykuły, z bawełny
6208 92	Damskie lub dziewczęce majtki, płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne artykuły, z włókien chemicznych
6208 99	Damskie lub dziewczęce majtki, płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne artykuły, z innych materiałów włókienniczych
6209 10	Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6209 20	Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, z bawełny
6209 30	Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, z włókien syntetycznych
6209 90	Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, z innych materiałów włókienniczych
6210 10	Odzież wykonana z tkanin objętych poz. nr 5602 i 5603
6210 20	Inna odzież typu określonego w podpozycjach 6201 11 do 6201 19
6210 30	Inna odzież typu określonego w podpozycjach 6202 11 do 6202 19
6210 40	Inna odzież męska lub chłopięca, wykonana z impregnowanych, powlekanych, pokrywanych itp. tkanin
6210 50	Inna odzież damska lub dziewczęca, wykonana z impregnowanych, powlekanych, pokrywanych itp. tkanin
6211 11	Męskie lub chłopięce stroje kąpielowe
6211 12	Damskie lub dziewczęce stroje kąpielowe
6211 20	Ubiory narciarskie
6211 31	Inna odzież męska lub chłopięca, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6211 32	Inna odzież męska lub chłopięca, z bawełny
6211 33	Inna odzież męska lub chłopięca, z włókien chemicznych
6211 39	Inna odzież męska lub chłopięca, z innych materiałów włókienniczych
6211 41	Inna odzież damska lub dziewczęca, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6211 42	Inna odzież damska lub dziewczęca, z bawełny
6211 43	Inna odzież damska lub dziewczęca, z włókien chemicznych

▼ **B**

Nr HS	Opis produktu
6211 49	Inna odzież damska lub dziewczęca, z innych materiałów włókienniczych
6212 10	Biustonosze i ich części z materiałów włókienniczych
6212 20	Pasy i majtki spełniające rolę pasa i ich części z materiałów włókienniczych
6212 30	Gorsety i ich części z materiałów włókienniczych
6212 90	Pozostałe gorsety, szelki, podwiązki i podobne artykuły oraz części tych artykułów z materiałów włókienniczych
6213 10	Chusteczki do nosa, z jedwabiu lub odpadów jedwabiu
6213 20	Chusteczki do nosa, z bawełny
6213 90	Chusteczki do nosa, z innych materiałów włókienniczych
6214 10	Szale, chusty, szaliki, mantyle, welony i podobne artykuły, z jedwabiu i odpadów jedwabiu
6214 20	wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6214 30	Szale, chusty, szaliki, mantyle, welony i podobne artykuły, z włókien syntetycznych
6214 40	Szale, chusty, szaliki, mantyle, welony i podobne artykuły, z włókien przetworzonych
6214 90	Szale, chusty, szaliki, mantyle, welony i podobne artykuły, z innych materiałów włókienniczych
6215 10	Krawaty, muszki i fulary, z jedwabiu lub odpadów jedwabiu
6215 20	Krawaty, muszki i fulary, z włókien chemicznych
6215 90	Krawaty, muszki i fulary, z innych materiałów włókienniczych
6216 00	Rękawiczki, rękawice z jednym palcem i mitenki
6217 10	Inne konfekcjonowane dodatki odzieżowe
6217 90	Inne konfekcjonowane części odzieży lub dodatków odzieżowych
Dz. 63	Inne konfekcjonowane artykuły włókiennicze; zestawy; odzież zużyta i zużyte artykuły włókiennicze; szmaty
6301 10	Koce elektryczne z materiałów włókienniczych
6301 20	Koce (oprócz elektrycznych) i pledy, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6301 30	Koce (oprócz elektrycznych) i pledy, z bawełny
6301 40	Koce (oprócz elektrycznych) i pledy, z włókien syntetycznych
6301 90	Koce (oprócz elektrycznych) i pledy, z innych materiałów włókienniczych
6302 10	Bielizna pościelowa, dziana lub szydełkowana
6302 21	Bielizna pościelowa, drukowana, niedziana lub szydełkowana, z bawełny

▼B

Nr HS	Opis produktu
6302 22	Bielizna pościelowa, drukowana, niedziana lub szydełkowana, z włókien chemicznych
6302 29	Bielizna pościelowa, drukowana, niedziana lub szydełkowana, z innych materiałów włókienniczych
6302 31	Pozostała bielizna pościelowa, z bawełny
6302 32	Pozostała bielizna pościelowa, z włókien chemicznych
6302 39	Pozostała bielizna pościelowa, z innych materiałów włókienniczych
6302 40	Bielizna stołowa, dziana lub szydełkowana
6302 51	Inna bielizna stołowa, z bawełny
6302 52	Inna bielizna stołowa, z lnu
6302 53	Inna bielizna stołowa, z włókien chemicznych
6302 59	Inna bielizna stołowa, z innych materiałów włókienniczych
6302 60	Bielizna do celów toaletowych i kuchennych, z tkaniny frotte lub podobnych tkanin niestrzyżonych, z bawełny
6302 91	Pozostała bielizna do celów toaletowych i kuchennych, z bawełny
6302 92	Pozostała bielizna do celów toaletowych i kuchennych, z lnu
6302 93	Pozostała bielizna do celów toaletowych i kuchennych, z włókien chemicznych
6302 99	Pozostała bielizna do celów toaletowych i kuchennych, z innych materiałów włókienniczych
6303 11	Firanki, zasłony i rolety; lambrekiny okienne i łózkowe, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6303 12	Firanki, zasłony i rolety; lambrekiny okienne i łózkowe, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6303 19	Firanki, zasłony i rolety; lambrekiny okienne i łózkowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6303 91	Firanki, zasłony i rolety; lambrekiny okienne i łózkowe, niedziane lub szydełkowane, z bawełny
6303 92	Firanki, zasłony i rolety; lambrekiny okienne i łózkowe, niedziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6303 99	Firanki, zasłony i rolety; lambrekiny okienne i łózkowe, niedziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6304 11	Narzuty, dziane lub szydełkowane
6304 19	Inne narzuty, niedziane lub szydełkowane
6304 91	Inne artykuły wyposażenia wnętrz, dziane lub szydełkowane
6304 92	Inne artykuły wyposażenia wnętrz, niedziane i nieszydełkowane, z bawełny
6304 93	Inne artykuły wyposażenia wnętrz, niedziane i nieszydełkowane, z włókien syntetycznych
6304 99	Inne artykuły wyposażenia wnętrz, niedziane i nieszydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6305 10	Worki i torby stosowane do pakowania towarów, z juty lub innych włókien łykowych
6305 20	Worki i torby stosowane do pakowania towarów, z bawełny

▼B

Nr HS	Opis produktu
6305 31	Worki i torby stosowane do pakowania towarów, z taśmy polietylenowej lub polipropylenowej
6305 39	Worki i torby stosowane do pakowania towarów, z innych tkanin sztucznych
6305 90	Worki i torby stosowane do pakowania towarów, z innych materiałów włókienniczych
6306 11	Wyroby z brezentu impregnowanego, markizy i zasłony przeciwsłoneczne, z bawełny
6306 12	Wyroby z brezentu impregnowanego, markizy i zasłony przeciwsłoneczne, z włókien syntetycznych
6306 19	Wyroby z brezentu impregnowanego, markizy i zasłony przeciwsłoneczne, z innych materiałów włókienniczych
6306 21	Namioty, z bawełny
6306 22	Namioty, z włókien syntetycznych
6306 29	Namioty, z innych materiałów włókienniczych
6306 31	Żagle, z włókien syntetycznych
6306 39	Żagle, z innych materiałów włókienniczych
6306 41	Materace nadmuchiwane, z bawełny
6306 49	Materace nadmuchiwane, z innych materiałów włókienniczych
6306 91	Pozostałe wyposażenie kempingowe, z bawełny
6306 99	Pozostałe wyposażenie kempingowe, z innych materiałów włókienniczych
6307 10	Ścierki do podłogi, ścierki do naczyń, ścierki do kurzu oraz podobne ścierki do wycierania, z materiałów włókienniczych
6307 20	Kamizelki i pasy ratunkowe, z materiałów włókienniczych
6307 90	Inne artykuły konfekcjonowane, łącznie z wykrojami odzieży
6308 00	Zestawy tkanin i przędzy, z dodatkami lub bez, do wykonywania kilimów, obić, haftowanej bielizny stołowej i serwetek lub podobnych artykułów włókienniczych
6309 00	Odzież używana i inne artykuły używane

Wyroby włókiennicze i odzieżowe z działów 30–49, 64–96

	Opis produktu	
3005 90	Wata, gaza, bandaże i podobne artykuły	
ex 3921 12 ex 3921 13 ex 3921 90	} Tkanie, dziane lub nietkane materiały, powlekane, pokrywane lub laminowane tworzywami sztucznymi	
ex 4202 12 ex 4202 22 ex 4202 32 ex 4202 92		} Torby, torebki ręczne i pokrowce z zewnętrzną powierzchnią głównie z materiałów włókienniczych
ex 6405 20		
ex 6406 10	Cholewki, w których 50 % lub więcej zewnętrznej powierzchni wykonano z materiałów włókienniczych	

▼ **B**

	Opis produktu
ex 6406 99	Ocieplacze i getry z materiałów włókienniczych
6501 00	Formy kapeluszy, korpusy kapeluszy i stożki z filcu; płaty i rury z filcu
6502 00	Stożki kapeluszy plecione lub wykonane przez łączenie pasków z jakiegokolwiek materiału
6503 00	Kapelusze i inne nakrycia głowy z filcu
6504 00	Kapelusze i inne nakrycia głowy, plecione lub wykonane przez łączenie pasków z jakiegokolwiek materiału
6505 90	Kapelusze i inne nakrycia głowy, dziane lub szydełkowane lub wykonane z koronki lub innych materiałów włókienniczych
6601 10	Parasole i parasole przeciwsłoneczne, ogrodowe
6601 91	Pozostałe parasole, z trzonem teleskopowym
6601 99	Pozostałe parasole
ex 7019 10	Przędza z włókna szklanego
ex 7019 20	Tkaniny z włókna szklanego
8708 21	Pasy bezpieczeństwa do pojazdów samochodowych
8804 00	Spadochrony; ich części i akcesoria
9113 90	Paski i bransoletki do zegarków z materiałów włókienniczych
ex 9404 90	Poduszki i jaśki z bawełny; kołdry; pierzyny; szaliki i podobne artykuły z materiałów włókienniczych
9502 91	Ubranka dla lalek
ex 9612 10	Taśmy, z włókien sztucznych, inne niż mierzące mniej niż 30 mm szerokości i umieszczone na stałe w kasetach

▼ B**POROZUMIENIE W SPRAWIE BARIER TECHNICZNYCH W HANDLU**

CZŁONKOWIE,

biorąc pod uwagę wielostronne negocjacje handlowe Rundy Urugwajskiej;

pragnąc sprzyjać celom GATT 1994;

uznając poważny wkład, jaki mogą wnieść w tym zakresie normy międzynarodowe i systemy oceny zgodności, poprzez podnoszenie efektywności produkcji i ułatwianie prowadzenia handlu międzynarodowego;

pragnąc zatem zachęcić do tworzenia takich norm międzynarodowych i systemów oceny zgodności;

pragnąc jednak zapewnić, że przepisy techniczne i normy, w tym wymagania dotyczące opakowania, znakowania i etykietowania oraz procedury oceny zgodności z przepisami technicznymi i normami, nie stworzą niepotrzebnych przeszkód w handlu międzynarodowym;

uznając, że żaden kraj nie powinien być powstrzymywany od podejmowania środków koniecznych do zapewnienia jakości swego wywozu albo ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, czy środowiska, albo w celu zapobiegania oszukańczym praktykom, w zakresie uznanym za właściwy, pod warunkiem rygoru, że nie będą one stosowane w sposób, który stanowiłby narzędzie arbitralnej lub niesprawiedliwionej dyskryminacji pomiędzy krajami, gdzie panują takie same warunki, lub ukrytego ograniczenia dla handlu międzynarodowego, a które są zgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia;

uznając, że żaden kraj nie powinien być powstrzymywany od podejmowania środków koniecznych do ochrony jego zasadniczych interesów bezpieczeństwa;

uznając wkład, jaki normalizacja międzynarodowa może wnieść do transferu technologii z krajów rozwiniętych do rozwijających się;

uznając, że kraje rozwijające się mogą mieć szczególne trudności w formułowaniu i stosowaniu przepisów technicznych i norm oraz procedur oceny zgodności z przepisami technicznymi i normami, i pragnąc pomóc im w ich wysiłkach w tym zakresie;

UZGADNIAJĄ NINIEJSZYM, CO NASTĘPUJE:

*Artykuł 1***Postanowienia ogólne**

1.1. Ogólne terminy związane z normalizacją i procedurami oceny zgodności będą normalnie miały znaczenie nadane im w definicjach przyjętych w ramach systemu Narodów Zjednoczonych oraz przez międzynarodowe jednostki normalizujące, biorąc pod uwagę ich kontekst oraz w świetle przedmiotu i celu niniejszego Porozumienia.

1.2. Jednakże dla celów niniejszego Porozumienia ma zastosowanie znaczenie terminów podanych w Załączniku 1.

1.3. Wszystkie produkty, łącznie z przemysłowymi i rolnymi, będą podlegać postanowieniom niniejszego Porozumienia.

1.4. Specyfikacje zakupów, przygotowywane przez jednostki rządowe dla potrzeb produkcyjnych lub konsumpcyjnych jednostek rządowych, nie podlegają postanowieniom niniejszego Porozumienia, lecz są objęte Porozumieniem w sprawie zakupów rządowych, zgodnie z jego zakresem stosowania.

▼ B

1.5. Postanowień niniejszego Porozumienia nie stosuje się do środków sanitarnych i fitosanitarnych zdefiniowanych w Załączniku A Porozumienia w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych.

1.6. Wszelkie powoływanie się w niniejszym Porozumieniu na przepisy techniczne, normy i procedury oceny zgodności będzie interpretowane łącznie z wszelkimi do nich zmianami i z wszelkimi uzupełnieniami do ich reguł lub zakresu produktów objętych nimi, poza mało istotnymi zmianami i uzupełnieniami.

PRZEPISY TECHNICZNE I NORMY*Artykuł 2***Przygotowywanie, przyjmowanie i stosowanie przepisów technicznych przez centralne jednostki rządowe**

W odniesieniu do swoich centralnych jednostek rządowych:

2.1. Członkowie zapewnią, że w odniesieniu do przepisów technicznych produkty przywożone z terytorium któregośkolwiek Członka będą traktowane w sposób nie mniej korzystny niż podobne produkty pochodzenia krajowego lub podobne produkty pochodzące z jakiegokolwiek innego kraju.

2.2. Członkowie zapewnią, że przepisy techniczne nie będą przygotowywane, przyjmowane lub stosowane w celu lub ze skutkiem tworzenia niepotrzebnych przeszkód w handlu międzynarodowym. Z tego względu przepisy techniczne nie będą ograniczać handlu w stopniu większym niż to konieczne do osiągnięcia uzasadnionego celu, biorąc pod uwagę zagrożenia, jakie mogłyby wywołać nieosiągnięcie tego celu. Takimi uzasadnionymi celami są, m.in.: wymagania bezpieczeństwa narodowego; zapobieganie oszukańczym praktykom; ochrona zdrowia lub bezpieczeństwa ludzi, ochrona życia i zdrowia zwierząt i roślin i lub środowiska. Przy ocenie takich zagrożeń właściwymi elementami branyymi pod uwagę są, m.in.: dostępna informacja naukowo-techniczna, odpowiednia technologia przetwarzania lub zamierzone przeznaczenie produktów.

2.3. Przepisy techniczne nie będą utrzymywane, jeżeli okoliczności lub cele, które wywołały ich przyjęcie, już nie istnieją, albo gdy zmienione okoliczności lub cele mogą być spełnione w sposób w mniejszym stopniu ograniczający handel.

2.4. W przypadkach, gdy przepisy techniczne są wymagane, a odpowiednie normy międzynarodowe istnieją lub gdy ukończenie prac nad nimi jest pewne, Członkowie będą je wykorzystywać, lub ich odpowiednie fragmenty, jako podstawę dla swoich przepisów technicznych, z wyjątkiem przypadków, kiedy takie normy międzynarodowe lub ich odpowiednie fragmenty byłyby nieskutecznym lub niewłaściwym narzędziem do osiągnięcia uzasadnionych zamierzonych celów, na przykład ze względu na zasadnicze czynniki klimatyczne lub geograficzne, albo zasadnicze problemy techniczne.

2.5. Członek przygotowujący, przyjmujący lub stosujący przepis techniczny, który może wywrzeć znaczący wpływ na handel innych Członków, na wniosek innego Członka, wyjaśni uzasadnienie wprowadzenia tego przepisu technicznego w rozumieniu postanowień ustępów 2–4. W każdym przypadku, kiedy jest przygotowywany, przyjmowany lub stosowany przepis techniczny dla osiągnięcia jednego z uzasadnionych celów wyraźnie określonych w ustępie 2, i jest on zgodny z odpowiednimi normami międzynarodowymi, będzie to niezbitą podstawą do przypuszczenia, że nie będzie on tworzyć niepotrzebnej przeszkody w handlu międzynarodowym.

2.6. Mając na uwadze harmonizację przepisów technicznych w możliwie najszerszym stopniu, Członkowie będą uczestniczyć w pełnym zakresie, w granicach dostępnych im zasobów, w przygotowywaniu przez odpowiednie międzynarodowe jednostki normalizujące norm międzynarodowych dotyczących produktów, w odniesieniu do których albo już przyjęły albo przewidują, że przyjmą przepisy techniczne.

▼ B

2.7. Członkowie ustosunkują się pozytywnie do kwestii przyjmowania przepisów technicznych innych Członków jako ekwiwalentnych, nawet jeżeli przepisy te różnią się od ich własnych, pod warunkiem, iż nie mają wątpliwości, że przepisy te w odpowiedni sposób posłużą osiągnięciu celów ich własnych przepisów.

2.8. Gdziekolwiek to będzie właściwe, Członkowie będą określać swoje przepisy techniczne na podstawie wymagań dotyczących produktów raczej pod względem właściwości funkcjonalnych niż charakterystyki konstrukcyjnej lub opisowej.

2.9. Gdy nie istnieje odpowiednia norma międzynarodowa lub gdy treść techniczna proponowanego przepisu technicznego nie jest zgodna z treścią techniczną odpowiednich norm międzynarodowych, a przepis techniczny może wyrzucić istotny wpływ na handel innych Członków, to Członkowie będą:

2.9.1. na odpowiednio wczesnym etapie publikować informację o zamiarze wprowadzenia proponowanego przepisu technicznego, w taki sposób, by umożliwić zainteresowanym stronom innych Członków zapoznanie się z nią;

2.9.2. notyfikować innych Członków, za pośrednictwem Sekretariatu, o produktach, jakie mają być objęte proponowanym przepisem technicznym, wraz z krótkim wskazaniem jego celu i przesłanek. Takie notyfikacje będą dokonywane na odpowiednio wczesnym etapie, aby można było jeszcze wprowadzić zmiany i uwzględnić uwagi;

2.9.3. na wniosek, dostarczyć innym Członkom szczegóły lub kopie proponowanego przepisu technicznego oraz, o ile to możliwe, wskazać te fragmenty, które merytorycznie różnią się od odpowiednich norm międzynarodowych;

2.9.4. bez dyskryminacji wyznaczyć rozsądny termin na zgłoszenie uwag na piśmie przez innych Członków, na wniosek przedyskutować je oraz uwzględnić te pisemne uwagi i rezultaty tych dyskusji.

2.10. Z zastrzeżeniem postanowień zawartych we wprowadzeniu do ustępu 9, w przypadku gdy występują lub grożą wystąpieniem pilne problemy związane z bezpieczeństwem, zdrowiem, ochroną środowiska lub bezpieczeństwem narodowym Członka, Członek ten może pominąć te z kroków wyliczonych w ustępie 9, które uzna za konieczne, pod warunkiem że Członek po przyjęciu przepisu technicznego:

2.10.1. bezzwłocznie notyfikuje, za pośrednictwem Sekretariatu, innych członków o szczególnym przepisie technicznym, objętym nim produktach, wraz z krótkim wskazaniem celu i przesłanek przepisu technicznego, łącznie z istotą pilności problemów;

2.10.2. na wniosek dostarczy innym Członkom kopie tego przepisu technicznego;

2.10.3. bez dyskryminacji umożliwi innym Członkom przedstawienie uwag na piśmie, na wniosek przedyskutuje je i uwzględni te pisemne uwagi i rezultaty tych dyskusji.

2.11. Członkowie zapewniają, iż wszystkie przepisy techniczne, które zostały przyjęte, będą bez zwłoki opublikowane lub udostępnione w taki sposób, aby umożliwić zainteresowanym stronom innych Członków zapoznanie się z nimi.

2.12. Poza pilnymi okolicznościami podanymi w ustępie 10 Członkowie zapewnią odpowiedni odstęp czasowy pomiędzy opublikowaniem przepisów technicznych a ich wejściem w życie, aby dać czas producentom Członków wywozujących, a szczególnie Członków-krajów rozwijających się, na dostosowanie ich produktów lub metod produkcji do wymagań Członka przywożącego.

Artykuł 3

Przygotowywanie, przyjmowanie i stosowanie przepisów technicznych przez jednostki władz lokalnych i jednostki pozarządowe

W odniesieniu do swoich jednostek władz lokalnych i jednostek pozarządowych na swoich terytoriach:

3.1. Członkowie podejmą wszelkie racjonalne środki, jakie mogą im być dostępne w celu zapewnienia stosowania się przez te jednostki do postanowień artykułu 2, z wyjątkiem obowiązku notyfikacji według ustępów 9.2 i 10.1 artykułu 2.

3.2. Członkowie zapewnią, że przepisy techniczne władz lokalnych, szczególnie bezpośrednio niższego od rządu centralnego Członków, są notyfikowane zgodnie z postanowieniami ustępów 9.2 i 10.1 artykułu 2, biorąc pod uwagę, że nie będą wymagać notyfikacji przepisy techniczne, których treść techniczna jest zasadniczo taka sama, jak wcześniej notyfikowanych przepisów technicznych centralnych jednostek rządowych danego Członka.

3.3. Członkowie mogą wymagać, by kontakty z innymi Członkami, w tym notyfikacje, dostarczanie informacji, uwag i dyskusje, omówione w ustępach 9 i 10 artykułu 2, odbywały się za pośrednictwem rządu centralnego.

3.4. Członkowie nie będą podejmować środków, które wymagałyby lub skłaniały jednostki władz lokalnych lub jednostki pozarządowe na swoich terytoriach do działania w sposób niezgodny z postanowieniami artykułu 2.

3.5. Członkowie ponoszą całkowitą odpowiedzialność w ramach niniejszego Porozumienia za przestrzeganie wszystkich postanowień artykułu 2. Członkowie wypracują i będą stosować pozytywne środki i mechanizmy wspomagające przestrzeganie postanowień artykułu 2 przez jednostki inne niż centralne jednostki rządowe.

Artykuł 4

Przygotowywanie, przyjmowanie i stosowanie norm

4.1. Członkowie zapewniają, że ich jednostki normalizujące rządu centralnego przyjmą Kodeks właściwego postępowania przy przygotowywaniu, przyjmowaniu i stosowaniu norm stanowiący Załącznik 3 niniejszego Porozumienia (zwany dalej w niniejszym Porozumieniu „Kodeksem właściwego postępowania”) i będą stosować się do niego. Będą oni podejmować wszelkie racjonalne dostępne im środki w celu zapewnienia, aby normalizujące jednostki władz lokalnych i normalizujące jednostki pozarządowe na ich terytoriach, a także regionalne jednostki normalizujące, których są członkami lub których członkami jest jedna lub więcej jednostek normalizujących z ich terytoriów, przyjęły i stosowały się do Kodeksu właściwego postępowania. Ponadto, Członkowie nie będą stosować środków, których skutkiem, bezpośrednio lub pośrednio, byłoby wymaganie lub skłanianie tych jednostek normalizujących do działania w sposób niezgodny z Kodeksem właściwego postępowania. Zobowiązania Członków z tytułu stosowania się jednostek normalizujących do postanowień Kodeksu właściwego postępowania będą obowiązywały niezależnie od tego, czy jednostka normalizująca przyjęła Kodeks właściwego postępowania, czy nie.

4.2. Jednostki normalizujące, które przyjęły i stosują się do Kodeksu właściwego postępowania, będą uznane przez Członków za stosujące się do zasad niniejszego Porozumienia.

ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI TECHNICZNYMI I NORMAMI

Artykuł 5

Procedury oceny zgodności przez centralne jednostki rządowe

5.1. Członkowie zapewniają, że w przypadkach, gdy wymagane jest pozytywne zapewnienie zgodności z przepisami technicznymi lub normami, ich centralne jednostki rządowe będą stosowały następujące postanowienia wobec produktów pochodzących z terytoriów innych Członków:

▼ B

- 5.1.1. procedury oceny zgodności przygotowuje się, przyjmuje i stosuje tak, aby zapewnić dostęp dostawcom podobnych produktów pochodzących z terytoriów innych Członków na warunkach nie mniej korzystnych niż te, które są stworzone dostawcom podobnych produktów pochodzenia krajowego lub pochodzących z jakiegokolwiek innego kraju, w porównywalnej sytuacji; dostęp pociąga za sobą prawo dostawcy do oceny zgodności według zasad procedury, a w tym, jeżeli jest to przewidziane daną procedurą, możliwość przeprowadzenia oceny zgodności w ośrodku do tego przeznaczonym oraz uzyskanie odpowiedniego znaku systemu;
- 5.1.2. procedur oceny zgodności nie przygotowuje się, nie przyjmuje się i nie stosuje się w celu lub ze skutkiem tworzenia niepotrzebnych przeszkód w handlu międzynarodowym. Oznacza to, m.in. że procedury oceny zgodności nie będą bardziej surowe, ani stosowane bardziej surowo, niż to konieczne do zagwarantowania Członkowi przywozącemu odpowiedniej pewności, że produkty są zgodne z odpowiednimi przepisami technicznymi lub normami, biorąc pod uwagę zagrożenia, jakie mógłby wywołać brak tej zgodności.
- 5.2. Stosując postanowienia ustępu 1, Członkowie zapewnią, że:
 - 5.2.1. procedury oceny zgodności będą wszczynane i kończone tak szybko, jak to możliwe i w kolejności nie mniej korzystnej dla produktów pochodzących z terytoriów innych Członków, niż w odniesieniu do podobnych produktów krajowych;
 - 5.2.2. będzie opublikowany standardowy okres przeprowadzania każdej procedury oceny zgodności lub podany będzie wnioskodawcy przewidywany okres przeprowadzenia, na jego wniosek; po otrzymaniu zgłoszenia, kompetentna jednostka bez zwłoki sprawdzi, czy dokumentacja jest kompletna i poinformuje wnioskodawcę, w sposób dokładny i pełny, o wszystkich brakach; kompetentna jednostka tak szybko, jak jest to możliwe, w sposób dokładny i pełny przekaże wyniki oceny wnioskodawcy, tak by w razie potrzeby można było podjąć działanie korekcyjne; nawet jeśli zgłoszenie wykazuje braki, kompetentna jednostka będzie kontynuować, na wniosek wnioskodawcy, ocenę zgodności na tyle, na ile jest to celowe; i że na jego wniosek wnioskodawca będzie informowany o etapie procedury, z wyjaśnieniem wszelkich opóźnień;
 - 5.2.3. wymogi informacyjne będą ograniczone do tego co jest konieczne do oceny zgodności i określenia opłat;
 - 5.2.4. poufność informacji o produktach pochodzących z terytoriów innych Członków, powstałej w wyniku procedur oceny zgodności lub dostarczanej w związku z nimi, będzie przestrzegana tak samo, jak w stosunku do produktów krajowych i w taki sposób, aby były chronione uzasadnione interesy handlowe;
 - 5.2.5. wszelkie opłaty nakładane za ocenę zgodności produktów pochodzących z terytoriów innych Członków będą relatywnie odpowiednie w stosunku do wszelkich opłat, jakimi obciąża się ocenę zgodności podobnych produktów pochodzenia krajowego lub pochodzących z jakiegokolwiek innego kraju, przy wzięciu pod uwagę kosztów łączności, transportu oraz innych kosztów wynikających z różnic w lokalizacji wnioskodawcy i jednostki przeprowadzającej ocenę zgodności;
 - 5.2.6. umiejscowienie ośrodków wykorzystywanych w procedurach oceny zgodności oraz wybór próbek będzie tego rodzaju, by nie powodować niepotrzebnych niedogodności dla wnioskodawców lub ich przedstawicieli;
 - 5.2.7. gdy dane techniczne produktu zostaną zmienione w wyniku określania jego zgodności z odpowiednimi przepisami technicznymi lub normami, to procedura oceny zgodności zmodyfikowanego produktu będzie ograniczona do tego co jest konieczne, aby stwierdzić, czy istnieje wystarczająca pewność, że produkt nadal spełnia wymogi odpowiednich przepisów technicznych lub norm;

▼ B

5.2.8. istnieje procedura rozpatrywania skarg związanych z działaniem procedury oceny zgodności i podejmowania działań korekcyjnych w przypadkach, gdy skarga jest słuszna.

5.3. Żadne z postanowień zawartych w ustępach 1 i 2 nie będzie ograniczać Członków w przeprowadzaniu racjonalnych kontroli wrywkowych na swoich terytoriach.

5.4. W przypadkach, kiedy wymagane jest pozytywne zapewnienie, że produkty są zgodne z przepisami technicznymi lub normami, i istnieją odpowiednie przewodniki lub zalecenia wydane przez międzynarodowe jednostki normalizujące lub gdy ukończenie prac nad nimi jest pewne, Członkowie zapewnią, że centralne jednostki rządowe wykorzystają je, lub ich odpowiednie fragmenty, jako podstawę swoich procedur oceny zgodności, z wyjątkiem przypadków, na wniosek dokładnie wyjaśnionych, gdy takie przewodniki lub zalecenia lub ich odpowiednie fragmenty nie są odpowiednie dla tych Członków, z powodów takich jak, m.in.: wymagania bezpieczeństwa narodowego; zapobieganie oszukańczym praktykom; ochrona zdrowia lub bezpieczeństwo ludzi, ochrona życia lub zdrowia zwierząt oraz roślin lub środowiska; zasadnicze czynniki klimatyczne lub inne czynniki geograficzne; zasadnicze problemy techniczne lub infrastrukturalne.

5.5. Mając na uwadze harmonizację procedur oceny zgodności w możliwie najszerszym stopniu, Członkowie będą uczestniczyć w pełnym zakresie, w granicach dostępnych im zasobów w przygotowywaniu przez odpowiednie międzynarodowe jednostki normalizujące przewodników i zaleceń dotyczących procedur oceny zgodności.

5.6. Gdy nie istnieje odpowiedni przewodnik czy zalecenie wydane przez międzynarodową jednostkę normalizującą, lub treść techniczna proponowanej procedury oceny zgodności nie jest zgodna z odpowiednimi przewodnikami lub zaleceniami opracowanymi przez międzynarodowe jednostki normalizujące, i jeżeli procedura oceny zgodności może wywrzeć istotny wpływ na handel innych Członków, to Członkowie będą:

5.6.1. na odpowiednio wczesnym etapie publikować informację o zamiarze wprowadzenia danej procedury oceny zgodności, w taki sposób, by umożliwić zainteresowanym stronom innych Członków zapoznanie się z nią;

5.6.2. notyfikować innych Członków, za pośrednictwem Sekretariatu, o produktach jakie mają być objęte proponowaną procedurą oceny zgodności, wraz z krótkim wskazaniem jej celu i przesłanek. Takie notyfikacje będą dokonywane na odpowiednio wczesnym etapie, aby można było jeszcze wprowadzić zmiany i uwzględnić uwagi;

5.6.3. na wniosek, dostarczać innym Członkom szczegóły lub kopie proponowanej procedury oraz, o ile to możliwe, wskazywać te fragmenty, które merytorycznie różnią się od odpowiednich przewodników lub zaleceń wydanych przez międzynarodowe jednostki normalizujące;

5.6.4. bez dyskryminacji wyznaczać rozsądny termin na zgłoszenie uwag na piśmie przez innych Członków, na wniosek przedyskutują je i uwzględnią te pisemne uwagi i rezultaty tych dyskusji.

5.7. Z zastrzeżeniem postanowień zawartych we wprowadzeniu do ustępu 6, w przypadku gdy występują lub grożą wystąpieniem pilne problemy związane z bezpieczeństwem, zdrowiem, ochroną środowiska lub bezpieczeństwem narodowym Członka, Członek ten może pominąć te z kroków wyliczonych w ustępie 6, które uzna za konieczne, pod warunkiem że Członek przyjmując procedurę:

5.7.1. bezzwłocznie notyfikuje, za pośrednictwem Sekretariatu, innych Członków o tej szczególnej procedurze i objętych nią produktach, wraz z krótkim wskazaniem celu i przesłanek procedury, łącznie z istotą pilnych problemów;

5.7.2. na wniosek, dostarczy innym Członkom kopie przepisów tej procedury;

▼ B

5.7.3. bez dyskryminacji umożliwi innym Członkom przedstawienie uwag na piśmie, na wniosek przedyskutuje je i uwzględni te pisemne uwagi i rezultaty tych dyskusji.

5.8. Członkowie zapewniają, iż wszystkie procedury oceny zgodności, które zostały przyjęte, będą bez zwłoki opublikowane lub udostępnione w taki sposób, aby umożliwić zainteresowanym stronom innych Członków zapoznanie się z nimi.

5.9. Poza pilnymi okolicznościami podanymi w ustępie 7 Członkowie zapewnią odpowiedni odstęp czasowy pomiędzy opublikowaniem wymagań dotyczących procedur oceny zgodności a ich wejściem w życie, aby dać czas producentom Członków wywożących, a szczególnie Członków – krajów rozwijających się, na dostosowanie ich produktów lub metod produkcji do wymagań Członka przywożącego.

*Artykuł 6***Uznanie oceny zgodności przez centralne jednostki rządowe**

W odniesieniu do swoich centralnych jednostek rządowych:

6.1. Niezależnie od postanowień ustępów 3 i 4, Członkowie zapewniają, że w miarę możliwości wyniki procedur oceny zgodności innych Członków będą akceptowane, nawet gdy procedury te różnią się od ich własnych, pod warunkiem że nie będą mieli wątpliwości, iż procedury te dają zapewnienie zgodności ze stosowanymi przepisami technicznymi lub normami, ekwiwalentne do ich własnych procedur. Uznaje się, że wcześniejsze konsultacje mogą być konieczne w celu osiągnięcia wzajemnie zadowalającego porozumienia dotyczącego w szczególności:

6.1.1. adekwatnej i trwałej kompetencji technicznej odpowiednich jednostek Członka wywożącego dokonujących oceny zgodności, aby mieć zaufanie co do stałej niezawodności wyników ich ocen zgodności; w związku z tym będzie brana pod uwagę zweryfikowana zgodność, np. poprzez akredytację, z odpowiednimi przewodnikami lub zaleceniami wydanymi przez międzynarodowe jednostki normalizujące, jako wskaźnik adekwatnej kompetencji technicznej;

6.1.2. ograniczenia akceptacji wyników oceny zgodności do tych, które są uzyskane przez wyznaczone jednostki Członka wywożącego.

6.2. Członkowie zapewnią, że ich procedury oceny zgodności będą zezwalały, o ile to będzie celowe, na stosowanie postanowień ustępu 1.

6.3. Zachęca się Członków, aby na wniosek innych Członków, przejawiali wolę podjęcia negocjacje w celu zawarcia porozumień o wzajemnym uznawaniu wyników procedur oceny zgodności każdej ze stron. Członkowie mogą wymagać, aby takie porozumienia spełniały kryteria ustępu 1 i były wzajemnie satysfakcjonujące w zakresie możliwości ułatwienia handlu danymi produktami.

6.4. Zachęca się Członków, aby zezwalali na udział jednostek dokonujących oceny zgodności zlokalizowanych na terytoriach innych Członków do uczestniczenia w ich procedurach oceny zgodności na warunkach nie mniej korzystnych niż stworzone jednostkom zlokalizowanym na własnym terytorium lub na terytorium jakiegokolwiek innego kraju.

*Artykuł 7***Procedury oceny zgodności przez jednostki władz lokalnych**

W odniesieniu do jednostek władz lokalnych na swoich terytoriach:

7.1. Członkowie będą podejmować takie racjonalne środki, jakie mogą być im dostępne, aby zapewnić stosowanie się przez te jednostki do postanowień artykułów 5 i 6, z wyjątkiem obowiązku notyfikowania, o czym mowa w ustępach 6.2 i 7.1 artykułu 5.

▼ B

7.2. Członkowie zapewnią, że procedury oceny zgodności jednostek władz lokalnych, szczególnie bezpośrednio niższego od rządu centralnego Członków, są notyfikowane zgodnie z postanowieniami ustępów 6.2 i 7.1 artykułu 5, biorąc pod uwagę, że nie będą wymagać notyfikacji procedury oceny zgodności, których treść techniczna jest zasadniczo taka sama, jak wcześniej notyfikowanych procedur oceny zgodności centralnych jednostek rządowych danego Członka.

7.3. Członkowie mogą wymagać, by kontakty z innymi Członkami, w tym notyfikacje, dostarczanie informacji, uwag i dyskusje omówione w ustępach 6 i 7 artykułu 5, odbywały się za pośrednictwem rządu centralnego.

7.4. Członkowie nie będą podejmować środków, które wymagałyby lub skłaniały jednostki władz lokalnych na swoich terytoriach do działania w sposób niezgodny z postanowieniami artykułów 5 i 6.

7.5. Członkowie ponoszą całkowitą odpowiedzialność w ramach niniejszego Porozumienia za przestrzeganie wszystkich postanowień artykułów 5 i 6. Członkowie wypracują i będą stosować pozytywne środki i mechanizmy wspomagające przestrzeganie postanowień artykułów 5 i 6 przez jednostki inne niż centralne jednostki rządowe.

*Artykuł 8***Procedury oceny zgodności przez jednostki pozarządowe**

8.1. Członkowie będą podejmować takie racjonalne środki, jakie mogą być im dostępne, aby zapewnić stosowanie się jednostek pozarządowych działających na ich terytoriach i stosujących procedury oceny zgodności, do postanowień artykułów 5 i 6, z wyjątkiem obowiązku notyfikowania proponowanych procedur oceny zgodności. Ponadto, Członkowie nie będą podejmować środków, których rezultatem, bezpośrednio lub pośrednio, byłoby wymaganie lub skłanianie tych jednostek do działania w sposób niezgodny z postanowieniami artykułów 5 i 6.

8.2. Członkowie zapewnią, że ich centralne jednostki rządowe będą polegały na procedurach oceny zgodności stosowanych przez jednostki pozarządowe jedynie wtedy, kiedy te ostatnie jednostki będą stosowały się do postanowień artykułów 5 i 6, z wyjątkiem obowiązku notyfikowania proponowanych procedur oceny zgodności.

*Artykuł 9***Systemy międzynarodowe i regionalne**

9.1. W przypadkach, kiedy wymagane jest pozytywne zapewnienie zgodności z przepisem technicznym lub normą, Członkowie będą, gdziekolwiek jest to celowe, wypracowywać i przyjmować międzynarodowe systemy oceny zgodności i będą stawać się ich członkami i w nich uczestniczyć.

9.2. Członkowie będą podejmować takie racjonalne środki, jakie mogą być im dostępne, aby zapewnić stosowanie się międzynarodowych i regionalnych systemów oceny zgodności, których członkami lub uczestnikami są odpowiednie jednostki na ich terytoriach, do postanowień artykułów 5 i 6. Ponadto, Członkowie nie będą podejmować jakichkolwiek środków, których rezultatem, bezpośrednio lub pośrednio, byłoby wymaganie lub skłanianie takich systemów do działania w sposób niezgodny z którymkolwiek z postanowień artykułów 5 i 6.

9.3. Członkowie zapewnią, że ich centralne jednostki rządowe będą polegały na międzynarodowych lub regionalnych systemach oceny zgodności jedynie w takim zakresie, w jakim systemy te są zgodne z postanowieniami artykułów 5 i 6, według właściwości.

INFORMACJA I POMOC

Artykuł 10

Informacja o przepisach technicznych, normach i procedurach oceny zgodności

10.1. Każdy Członek zapewni istnienie punktu informacyjnego, mogącego odpowiedzieć na wszelkie racjonalne zapytania innych Członków i zainteresowanych stron innych Członków, a także dostarczyć odpowiednie dokumenty dotyczące:

10.1.1. wszelkich przepisów technicznych przyjętych lub proponowanych na jego terytorium przez centralne jednostki rządowe lub jednostki władz lokalnych, przez jednostki pozarządowe mające moc prawną wprowadzania przepisu technicznego, lub przez regionalne jednostki normalizujące, których takie jednostki są członkami lub uczestnikami;

10.1.2. wszelkich norm przyjętych lub proponowanych na jego terytorium przez centralne jednostki rządowe lub jednostki władz lokalnych, lub przez regionalne jednostki normalizujące, których członkami lub uczestnikami są te jednostki;

10.1.3. wszelkich procedur oceny zgodności lub proponowanych procedur oceny zgodności, stosowanych na jego terytorium przez centralne jednostki rządowe lub jednostki władz lokalnych, lub przez jednostki pozarządowe mające moc prawną wprowadzania przepisu technicznego, albo przez regionalne jednostki, których takie jednostki są członkami lub uczestnikami;

10.1.4. członkostwa i uczestnictwa Członka, lub właściwych centralnych jednostek rządowych lub jednostek władz lokalnych na jego terytorium, w międzynarodowych i regionalnych jednostkach normalizujących oraz systemach oceny zgodności, a także w uzgodnieniach dwustronnych i wielostronnych objętych zakresem niniejszego Porozumienia; Członek będzie również w stanie dostarczyć odpowiednie informacje o postanowieniach w ramach takich systemów i uzgodnień;

10.1.5. miejsca zamieszczania obwieszczeń publikowanych zgodnie z niniejszym Porozumieniem lub udzielenia informacji, gdzie takie informacje mogą być uzyskane;

10.1.6. umiejscowienia punktów informacyjnych wymienionych w ustępie 3.

10.2. Jeżeli jednak, ze względów prawnych lub administracyjnych, Członek ustanowi więcej niż jeden punkt informacyjny, Członek ten dostarczy innym Członkom pełną i jednoznaczną informację dotyczącą zakresu odpowiedzialności każdego z tych punktów informacyjnych. Ponadto, Członek ten zapewni, by wszelkie zapytania skierowane do niewłaściwego punktu informacyjnego były pilnie przekazane do właściwego punktu informacyjnego.

10.3. Każdy Członek będzie podejmować takie racjonalne środki, jakie mogą mu być dostępne, aby zapewnić istnienie jednego lub więcej punktów informacyjnych, które będą mogły udzielać odpowiedzi na wszelkie racjonalne zapytania innych Członków i zainteresowanych stron innych Członków, a także będą mogły dostarczyć odpowiednie dokumenty lub informacje, gdzie mogą one być uzyskane, dotyczące:

10.3.1. wszelkich norm przyjętych lub proponowanych na jego terytorium przez pozarządowe jednostki normalizujące lub przez regionalne jednostki normalizujące, których takie jednostki są członkami lub uczestnikami; i

10.3.2. wszelkich procedur oceny zgodności lub proponowanych procedur oceny zgodności, stosowanych na jego terytorium przez jednostki pozarządowe lub przez regionalne jednostki, których takie jednostki są członkami lub uczestnikami;

▼ B

10.3.3. członkostwa i uczestnictwa właściwych jednostek pozarządowych na swoim terytorium w międzynarodowych i regionalnych jednostkach normalizujących oraz systemach oceny zgodności, a także w uzgodnieniach dwustronnych i wielostronnych objętych zakresem niniejszego Porozumienia; punkty te będą również w stanie dostarczyć odpowiednich informacji o postanowieniach w ramach takich systemów i uzgodnień.

10.4. Członkowie będą podejmować takie racjonalne środki, jakie mogą być im dostępne, aby zapewnić, że jeżeli przez innych Członków albo przez zainteresowane strony innych Członków wymagane są kopie dokumentów, zgodnie z zasadami niniejszego Porozumienia, to będą one dostarczane po racjonalnej cenie (jeżeli opłata jest pobierana), która będzie, poza rzeczywistymi kosztami dostarczenia, taka sama dla obywateli⁽¹⁾ danego Członka, jak i jakiegokolwiek innego Członka.

10.5. Członkowie – kraje rozwinięte, będą na wniosek innych Członków, dostarczać w języku angielskim, francuskim lub hiszpańskim tłumaczenia dokumentów wchodzących w zakres danej notyfikacji, lub, w przypadku obszernych dokumentów, streszczenia takich dokumentów.

10.6. Sekretariat, po otrzymaniu notyfikacji zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia, roześle kopie notyfikacji wszystkim Członkom, oraz zainteresowanym międzynarodowym jednostkom normalizującym i dokonującym oceny zgodności, a także zwróci uwagę Członków – krajów rozwijających się na wszelkie notyfikacje dotyczące produktów będących przedmiotem ich szczególnego zainteresowania.

10.7. Kiedykolwiek Członek osiągnie porozumienie z jakimkolwiek innym krajem lub krajami w sprawach dotyczących przepisów technicznych, norm lub procedur oceny zgodności, które może mieć znaczący wpływ na handel, przynajmniej jeden Członek, będący stroną tego porozumienia, notyfikuje innych Członków, za pośrednictwem Sekretariatu, jakie produkty są objęte tym porozumieniem i załączy krótki opis porozumienia. Zachęca się zainteresowanych Członków, aby na wniosek podejmowali konsultacje z innymi Członkami w celu zawierania podobnych porozumień lub podjęcia działań w celu uczestniczenia w takich porozumieniach.

10.8. Żadne z postanowień niniejszego Porozumienia nie będzie rozumiane jako wymagające:

10.8.1. publikowania tekstów w innym języku, niż w języku Członka;

10.8.2. dostarczania szczegółów lub kopii projektów w innym języku niż język Członka, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w ustępie 5; lub

10.8.3. od Członków dostarczania jakichkolwiek informacji, których ujawnienie uważają oni za sprzeczne ze swoimi zasadniczymi interesami bezpieczeństwa.

10.9. Notyfikacje do Sekretariatu będą dokonywane w języku angielskim, francuskim lub hiszpańskim.

10.10. Członkowie wyznaczą jeden centralny organ rządowy, który będzie odpowiedzialny za wprowadzenie na szczeblu krajowym postanowień dotyczących procedur notyfikacyjnych wynikających z niniejszego Porozumienia, z wyjątkiem procedur objętych załącznikiem 3.

10.11. Jeżeli jednak, z przyczyn prawnych lub administracyjnych, odpowiedzialność za procedury notyfikacyjne podzielona będzie pomiędzy dwa lub więcej centralnych organów rządowych, dany Członek przekaże innym Członkom kompletną i jednoznaczną informację na temat zakresu odpowiedzialności każdego z tych organów.

⁽¹⁾ Przez pojęcie „obywatele” rozumie się, w przypadku odrębnego terytorium celnego Członka WTO, osoby fizyczne lub prawne posiadające siedzibę lub rzeczywiste i działające przedsiębiorstwo przemysłowe lub handlowe na tym terytorium celnym.

Artykuł 11

Pomoc techniczna dla innych Członków

11.1. Członkowie będą, na wniosek, udzielać porad innym Członkom, a zwłaszcza Członkom – krajom rozwijającym się, dotyczących przygotowywania przepisów technicznych.

11.2. Członkowie będą, na wniosek, udzielać porad innym Członkom, a zwłaszcza Członkom – krajom rozwijającym się, oraz udzielać im pomocy technicznej, na wzajemnie uzgodnionych zasadach i warunkach, w zakresie ustanawiania krajowych jednostek normalizujących oraz udziału w międzynarodowych jednostkach normalizujących, a także będą zachęcać swoje krajowe jednostki normalizujące do podobnego postępowania.

11.3. Członkowie będą podejmować, na wniosek, takie racjonalne środki, jakie mogą im być dostępne, w celu zapewnienia, aby jednostki stanowiące z ich terytoriów udzielały porad innym Członkom, zwłaszcza Członkom – krajom rozwijającym się, oraz będą świadczyć im pomoc techniczną na wzajemnie uzgodnionych zasadach i warunkach w zakresie:

11.3.1. powoływania jednostek stanowiących lub jednostek dokonujących oceny zgodności z przepisami technicznymi; oraz

11.3.2. metod, za pomocą których ich przepisy techniczne mogą być jak najlepiej przestrzegane.

11.4. Członkowie będą podejmować, na wniosek, takie racjonalne dostępne im środki, jakie mogą im być dostępne, w celu zapewnienia doradztwa innym Członkom, zwłaszcza Członkom – krajom rozwijającym się, oraz będą świadczyć im pomoc techniczną, na wzajemnie uzgodnionych zasadach i warunkach, w zakresie ustanawiania jednostek dokonujących oceny zgodności z normami przyjętymi na terytorium wnioskującego o to Członka.

11.5. Członkowie będą, na wniosek, udzielać porad innym Członkom, a zwłaszcza Członkom – krajom rozwijającym się, oraz będą świadczyć im pomoc techniczną, na wzajemnie uzgodnionych zasadach i warunkach, w zakresie kroków, jakie powinny być podjęte przez ich producentów, jeżeli pragną oni mieć dostęp do systemów oceny zgodności stosowanych przez jednostki rządowe i pozarządowe na terytorium członka, do którego skierowano wniosek.

11.6. Członkowie będący członkami lub uczestnikami międzynarodowych lub regionalnych systemów oceny zgodności, będą, na wniosek, udzielać porad innym Członkom, a zwłaszcza Członkom – krajom rozwijającym się, oraz będą świadczyć im pomoc techniczną, na wzajemnie uzgodnionych zasadach i warunkach, w zakresie ustanawiania instytucji i ram prawnych, jakie mogłyby umożliwić im wywiązywanie się ze zobowiązań z tytułu członkostwa lub uczestnictwa w takich systemach.

11.7. Członkowie będą, na wniosek, zachęcać jednostki na swoich terytoriach, które są członkami lub uczestnikami międzynarodowych lub regionalnych systemów oceny zgodności, do udzielania porad innym Członkom, a zwłaszcza Członkom – krajom rozwijającym się, oraz powinni uwzględniać ich wnioski o pomoc techniczną w zakresie ustanawiania instytucji, jakie mogłyby umożliwić odpowiednim jednostkom na ich terytoriach wywiązywanie się ze zobowiązań z tytułu członkostwa lub uczestnictwa.

11.8. Udzielając porad i pomocy technicznej innym Członkom na zasadach ustępów 1–7, Członkowie powinni przyznać priorytet potrzebom Członków – krajów najmniej rozwiniętych.

Artykuł 12

Specjalne i wyróżniające traktowanie Członków – krajów rozwijających się

12.1. Członkowie zapewnią Członkom – krajom rozwijającym się, stronom niniejszego Porozumienia, wyróżniające i bardziej uprzywilejowane traktowanie, zarówno zgodnie z poniższymi postanowieniami, jak i zgodnie z odpowiednimi postanowieniami innych artykułów niniejszego Porozumienia.

▼ B

12.2. Członkowie będą zwracać szczególną uwagę na postanowienia niniejszego Porozumienia dotyczące praw i zobowiązań Członków – krajów rozwijających się, oraz będą uwzględniać specjalne potrzeby rozwojowe, finansowe i handlowe Członków – krajów rozwijających się przy stosowaniu niniejszego Porozumienia, zarówno na poziomie krajowym, jak i w funkcjonowaniu uzgodnień instytucjonalnych niniejszego Porozumienia.

12.3. Członkowie, przygotowując i stosując przepisy techniczne, normy i procedury oceny zgodności, będą brać pod uwagę specjalne potrzeby rozwojowe, finansowe i handlowe Członków – krajów rozwijających się, mając na względzie zapewnienie, by takie przepisy techniczne, normy i procedury oceny zgodności nie tworzyły niepotrzebnych przeszkód dla wywozu Członków – krajów rozwijających się.

12.4. Członkowie uznają, iż mimo istnienia norm międzynarodowych, przewodników czy zaleceń, Członkowie – kraje rozwijające się, w swoich szczególnych warunkach technologicznych i społeczno-gospodarczych, przyjmują niektóre przepisy techniczne, normy lub procedury oceny zgodności ukierunkowane na zachowanie rodzimej techniki oraz metod i procesów produkcji zgodnych z ich potrzebami rozwojowymi. Członkowie uznają zatem, iż nie należy oczekiwać, by Członkowie – kraje rozwijające się wykorzystywali normy międzynarodowe jako podstawę dla swoich przepisów technicznych lub norm, łącznie z metodami badań, które nie odpowiadają ich potrzebom rozwojowym, finansowym i handlowym.

12.5. Członkowie będą podejmować takie racjonalne środki, jakie mogą być im dostępne, aby zapewnić, że międzynarodowe jednostki normalizujące i międzynarodowe systemy oceny zgodności będą organizowane i będą działać w sposób ułatwiający aktywny i reprezentatywny udział odpowiednich jednostek wszystkich Członków, z uwzględnieniem specyficznych problemów Członków – krajów rozwijających się.

12.6. Członkowie będą podejmować takie racjonalne środki, jakie mogą być im dostępne, aby zapewnić, że międzynarodowe jednostki normalizujące, na wniosek Członków – krajów rozwijających się, zbadają możliwość oraz, jeżeli to celowe, opracują normy międzynarodowe dotyczące produktów, którymi są specjalnie zainteresowani Członkowie – kraje rozwijające się.

12.7. Członkowie, zgodnie z postanowieniami artykułu 11, będą udzielać Członkom – krajom rozwijającym się pomocy technicznej w celu zapewnienia, by przygotowywanie i stosowanie przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności nie tworzyło niepotrzebnych przeszkód dla rozszerzania i zróżnicowania wywozu Członków – krajów rozwijających się. Przy ustalaniu zasad i warunków pomocy technicznej, będzie brany pod uwagę stopień rozwoju Członka wnioskującego, a w szczególności Członków – krajów najmniej rozwiniętych.

12.8. Uznaje się, że Członkowie – kraje rozwijające się mogą napotykać na szczególne problemy, łącznie z problemami instytucjonalnymi i infrastrukturalnymi, w zakresie przygotowywania i stosowania przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności. Uznaje się ponadto, że specyficzne potrzeby rozwojowe i handlowe Członków – krajów rozwijających się, a także ich stopień rozwoju technicznego, mogą ograniczyć ich zdolność do pełnego wywiązywania się z zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia. Członkowie będą zatem brać ten fakt pod uwagę. Zgodnie z tym, dla zapewnienia, by Członkowie – kraje rozwijające się mogły stosować się do niniejszego Porozumienia, Komitet do spraw Barrier Technicznych w Handlu, ustanowiony zgodnie z artykułem 13 (zwany dalej w niniejszym Porozumieniu „Komitetem”), może udzielać, na wniosek, określonych, ograniczonych w czasie, całkowitych lub częściowych zwolnień ze zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia. Rozpatrując tego rodzaju wnioski, Komitet będzie brać pod uwagę szczególne problemy w zakresie przygotowywania i stosowania przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności oraz specyficzne potrzeby rozwojowe i handlowe Członka – kraju rozwijającego się, a także jego stopień rozwoju technicznego, który może ograniczyć jego zdolność do pełnego wywiązywania się z zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia. W szczególności, Komitet będzie brać pod uwagę specyficzne problemy Członków – krajów najmniej rozwiniętych.

▼ B

12.9. Podczas konsultacji Członkowie – kraje rozwinięte będą mieć na uwadze specyficzne trudności, jakich doświadczają Członkowie – kraje rozwijające się w formułowaniu i stosowaniu norm i przepisów technicznych oraz procedur oceny zgodności, pragnąc zaś dopomóc Członkom – krajom rozwijającym się w ich staraniach w tym zakresie, Członkowie – kraje rozwinięte będą brać pod uwagę ich specyficzne potrzeby dotyczące finansowania, handlu i rozwoju.

12.10. Komitet będzie badać okresowo specjalne i wyróżniające traktowanie, przewidziane w niniejszym Porozumieniu, przyznane Członkom – krajom rozwijającym się na poziomie krajowym i międzynarodowym.

INSTYTUCJE, KONSULTACJE I ROZSTRZYGANIE SPORÓW*Artykuł 13***Komitet do spraw Barrier Technicznych w Handlu**

13.1. Niniejszym ustanawia się Komitet do spraw Barrier Technicznych w Handlu, który będzie złożony z przedstawicieli każdego z Członków. Komitet wybierze swego Przewodniczącego i będzie zbierał się w miarę potrzeby, ale nie rzadziej niż raz w roku, w celu stworzenia Członkom możliwości konsultowania wszelkich spraw odnoszących się do funkcjonowania niniejszego Porozumienia lub popierania jego celów, oraz będzie wypełniał obowiązki nałożone nań w ramach niniejszego Porozumienia albo przez Członków.

13.2. Komitet będzie powoływał, tam gdzie jest to właściwe, zespoły robocze lub inne jednostki, które będą pełnić takie obowiązki, jakie mogą być im wyznaczone przez Komitet, zgodnie z odpowiednimi postanowieniami niniejszego Porozumienia.

13.3. Przyjmuje się, że będzie się unikać niepotrzebnego dublowania prac prowadzonych w ramach niniejszego Porozumienia oraz przez rządy w innych jednostkach technicznych. Komitet zbada ten problem mając na względzie minimalizację takiego dublowania.

*Artykuł 14***Konsultacje i rozstrzyganie sporów**

14.1. Konsultacje i rozstrzyganie sporów w odniesieniu do jakiegokolwiek sprawy, mającej wpływ na funkcjonowanie niniejszego Porozumienia, będą prowadzone pod auspicjami Organu Rozstrzygania Sporów i będą stosować się, *mutatis mutandis*, do postanowień artykułów XXII i XXIII GATT 1994, opracowanych i stosowanych zgodnie z Uzgodnieniem o rozstrzyganiu sporów.

14.2. Na wniosek strony sporu lub z własnej inicjatywy, panel może powołać grupę ekspertów technicznych, która wspierałaby go w kwestiach natury technicznej wymagających szczegółowego rozpatrzenia przez ekspertów.

14.3. Grupy ekspertów technicznych będą podlegać procedurom załącznika 2.

14.4. Postanowienia dotyczące rozstrzygania sporów przedstawione powyżej mogą być przywołane w przypadkach, gdy Członek uzna, że inny Członek nie osiągnął zadawalających rezultatów w świetle artykułów 3, 4, 7, 8 i 9, i jego interesy handlowe są w poważnym stopniu naruszone. Pod tym względem, rezultaty te będą ekwiwalentne takim rezultatom, jak gdyby dana jednostka była Członkiem.

▼ B**POSTANOWIENIA KOŃCOWE***Artykuł 15***Postanowienia końcowe***Zastrzeżenia*

15.1. Bez uzyskania zgody pozostałych Członków nie mogą być zgłaszane zastrzeżenia wobec któregokolwiek z postanowień niniejszego Porozumienia.

Przeglądy

15.2. Każdy Członek, wkrótce po wejściu dla niego w życie Porozumienia WTO, poinformuje Komitet o istniejących lub podejmowanych środkach mających na celu stosowanie i administrowanie niniejszym Porozumieniem. Jakiegokolwiek dalsze zmiany w zakresie tych środków będą również notyfikowane Komitetowi.

15.3. Komitet będzie dokonywał corocznego przeglądu stosowania i funkcjonowania niniejszego Porozumienia, biorąc pod uwagę jego cele.

15.4. Nie później niż pod koniec trzeciego roku od wejścia w życie Porozumienia WTO i pod koniec każdego kolejnego okresu trzyletniego, Komitet będzie dokonywać przeglądu funkcjonowania i stosowania niniejszego Porozumienia, w tym postanowień dotyczących przejrzystości, mając na uwadze zalecanie dostosowywania praw i obowiązków wynikających z niniejszego Porozumienia tam, gdzie to konieczne, w celu zapewnienia wzajemnych korzyści gospodarczych oraz równowagi pomiędzy prawami i obowiązkami, bez naruszania postanowień artykułu 12. Biorąc pod uwagę, m.in. doświadczenia uzyskane przy stosowaniu Porozumienia, Komitet przedstawi Radzie do spraw Handlu Towarami, tam gdzie będzie to właściwe, propozycje zmian do tekstu niniejszego Porozumienia.

Załączniki

15.5. Załączniki do niniejszego Porozumienia stanowią jego integralną część.

ZAŁĄCZNIK 1

TERMINY I ICH DEFINICJE DLA CELÓW NINIEJSZEGO POROZUMIENIA

Terminy przedstawione w szóstym wydaniu Przewodnika 2 ISO/IEC z 1991 r. – „Ogólne terminy i ich definicje dotyczące normalizacji i dziedzin związanych” w przypadku użycia ich w niniejszym Porozumieniu, będą mieć to samo znaczenie, jak podano w definicjach wspomnianego Przewodnika, biorąc pod uwagę fakt, że z zakresu niniejszego Porozumienia wyłączone są usługi. Jednakże dla celów niniejszego Porozumienia będzie stosować się następujące definicje:

1. Przepis techniczny

Dokument przedstawiający charakterystykę produktów lub związanych z nimi procesów i metod produkcji, wraz z odpowiednimi postanowieniami administracyjnymi, z którymi zgodność jest obowiązująca. Może on również zawierać lub dotyczyć wyłącznie terminologii, symbolów, wymagań dotyczących opakowania, znakowania lub etykietowania, odnoszących się do produktu, procesu lub metody produkcji.

Uwaga wyjaśniająca

Definicja zawarta w Przewodniku 2 ISO/IEC nie stanowi zamkniętej całości, lecz bazuje na systemie tzw. „klocków”.

2. Norma

Dokument zatwierdzony przez uznaną jednostkę, ustalający, do powszechnego i wielokrotnego stosowania, zasady, wytyczne lub charakterystyki produktów lub związanych z nimi procesów i metod produkcji, z którymi zgodność nie jest obowiązująca. Może również zawierać lub dotyczyć wyłącznie terminologii, symbolów, wymagań dotyczących opakowania, znakowania lub etykietowania odnoszących się do produktu, procesu lub metody produkcji.

Uwaga wyjaśniająca

Terminy wg definicji Przewodnika 2 ISO/IEC obejmują produkty, procesy i usługi. Niniejsze Porozumienie dotyczy jedynie przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności w odniesieniu do produktów lub procesów i metod produkcji. Normy wg definicji Przewodnika 2 ISO/IEC mogą być obowiązujące lub dobrowolne. Dla celów niniejszego Porozumienia normy definiuje się jako dobrowolne, a przepisy techniczne – jako obowiązujące dokumenty. Normy opracowywane przez międzynarodową społeczność normalizacyjną oparte są na consensusie. Niniejsze Porozumienie obejmuje również dokumenty, które nie są oparte na consensusie.

3. Procedury oceny zgodności

Jakakolwiek procedura zastosowana, bezpośrednio lub pośrednio, w celu ustalenia, że odpowiednie wymagania zawarte w przepisach technicznych lub normach zostały spełnione.

Uwaga wyjaśniająca

Procedury oceny zgodności obejmują, m.in. procedury pobierania próbek, badania i kontrolowania; oceny, weryfikacji i zapewnienia zgodności; rejestracji, akredytacji i dopuszczenia, a także kombinacje tych procedur.

4. Jednostka międzynarodowa lub system

Jednostka lub system, którego członkostwo jest otwarte dla odpowiednich jednostek przynajmniej wszystkich Członków.

5. Jednostka regionalna lub system

Jednostka lub system, którego członkostwo jest otwarte dla odpowiednich jednostek tylko niektórych Członków.

▼B**6. Centralna jednostka rządowa**

Rząd centralny, jego ministerstwa i departamenty lub jakakolwiek jednostka podlegająca kontroli rządu centralnego w zakresie danej działalności.

Uwaga wyjaśniająca

W przypadku Wspólnot Europejskich stosuje się postanowienia dotyczące centralnych jednostek rządowych. Jednakże w ramach Wspólnot Europejskich mogą być ustanawiane regionalne jednostki lub systemy oceny zgodności, i w tych przypadkach podlegają one postanowieniom niniejszego Porozumienia dotyczącym jednostek regionalnych lub systemów oceny zgodności.

7. Jednostka władzy lokalnej

Rząd inny niż centralny (np. stanu, prowincji, landu, kantonu, władze miejskie itp.), jego ministerstwa lub departamenty albo jakakolwiek jednostka podlegająca kontroli tego rządu w zakresie danej działalności.

8. Jednostka pozarządowa

Jednostka inna niż centralna jednostka rządowa lub jednostka władzy lokalnej, łącznie z jednostką pozarządową mającą moc prawną wprowadzania przepisu technicznego.

ZAŁĄCZNIK 2

GRUPY EKSPERTÓW TECHNICZNYCH

Następujące procedury będą stosowane do grup ekspertów technicznych ustanowionych zgodnie z postanowieniami artykułu 14.

1. Grupy ekspertów technicznych podlegają panelowi. Zasady ich działania i szczegółowe procedury prac będą ustalane przez panel i panelowi będą składane sprawozdania.
2. Uczestnictwo w grupach ekspertów technicznych będzie ograniczone do osób mających uznaną pozycję zawodową i doświadczenie w danej dziedzinie.
3. Obywatele państw – stron sporu nie będą uczestniczyć w pracach grupy ekspertów technicznych bez wspólnej zgody stron sporu, z wyjątkiem wyjątkowych okoliczności, kiedy panel uzna, że potrzeba wyspecjalizowanej ekspertyzy naukowej nie może być w inny sposób zaspokojona. Urzędnicy państwowi stron sporu nie będą uczestniczyć w grupie ekspertów technicznych. Członkowie grup ekspertów technicznych będą działać w swoim własnym imieniu, a nie jako przedstawiciele rządu, ani przedstawiciele jakiegokolwiek organizacji. W związku z tym rządy lub organizacje nie będą udzielać im instrukcji dotyczących spraw przedkładanych grupie ekspertów technicznych.
4. Grupy ekspertów technicznych mogą przeprowadzać konsultacje lub pozyskiwać informacje i porady techniczne z jakiegokolwiek źródła, które uznają za odpowiednie. Zanim grupa ekspertów technicznych zwróci się o taką informację lub poradę ze źródła będącego w jurysdykcji Członka, poinformuje o tym rząd tego Członka. Każdy Członek będzie reagować bez zwłoki i w pełni na jakąkolwiek prośbę grupy ekspertów technicznych o informacje, które grupa ekspertów technicznych uzna za konieczne i właściwe.
5. Strony w sporze będą mieć dostęp do wszelkich odpowiednich informacji dostarczonych grupie ekspertów technicznych, jeżeli nie mają one charakteru poufnego. Informacje poufne dostarczone grupie ekspertów technicznych nie będą ujawniane bez formalnego upoważnienia rządu, organizacji lub osoby dostarczającej informację. W przypadku, kiedy od grupy ekspertów technicznych żąda się takiej informacji, lecz nie ma upoważnienia do ujawnienia jej przez grupę ekspertów technicznych, niepoufne streszczenie tej informacji zostanie przekazane przez rząd, organizację lub osobę dostarczającą informację.
6. Grupa ekspertów technicznych będzie przedstawiać zainteresowanym Członkom, których dotyczy sprawa, projekt sprawozdania w celu uzyskania ich uwag i uwzględnienia tych uwag, o ile to będzie właściwe, w sprawozdaniu końcowym, które zostanie również rozesłane do Członków, których dotyczy sprawa, w momencie, gdy zostanie ono przedłożone panelowi.

ZAŁĄCZNIK 3

KODEKS WŁAŚCIWEGO POSTĘPOWANIA PRZY PRZYGOTOWYWANIU, PRZYJMOWANIU I STOSOWANIU NORM**POSTANOWIENIA OGÓLNE**

A. Dla potrzeb niniejszego Kodeksu będą stosowane definicje zawarte w załączniku 1 do niniejszego Porozumienia.

B. Niniejszy Kodeks jest otwarty do przyjęcia dla każdej jednostki normalizującej działającej na terytorium Członka WTO, czy to centralnej jednostki rządowej, jednostki władzy lokalnej, czy też jednostki pozarządowej; każdej regionalnej rządowej jednostki normalizującej, której jeden lub więcej członków jest Członkiem WTO; oraz dla każdej regionalnej pozarządowej jednostki normalizującej, której jeden lub więcej Członków znajduje się na terytorium Członka WTO (zwane w niniejszym Kodeksie łącznie jako „jednostki normalizujące” lub indywidualnie jako „jednostka normalizująca”).

C. Jednostki normalizujące, które przyjęły niniejszy Kodeks lub od niego odstąpiły, powiadomią o tym fakcie Ośrodek Informacji ISO/IEC w Genewie. Notyfikacja będzie obejmować nazwę i adres danej jednostki oraz zakres obecnej i przewidywanej działalności normalizacyjnej. Notyfikacja może być przesłana albo bezpośrednio do Ośrodka Informacji ISO/IEC, albo za pośrednictwem krajowego członka ISO/IEC, lub raczej za pośrednictwem odpowiedniego krajowego członka lub stowarzyszonego międzynarodowego członka ISONET, według właściwości.

POSTANOWIENIA ZASADNICZE

D. W odniesieniu do norm, jednostka normalizująca będzie traktować produkty pochodzące z terytorium jakiegokolwiek innego Członka WTO w sposób nie mniej korzystny niż podobne produkty pochodzenia krajowego i podobne produkty pochodzące z jakiegokolwiek innego kraju.

E. Jednostka normalizująca zapewni, że normy nie będą przygotowywane, przyjmowane lub stosowane w celu lub ze skutkiem tworzenia niepotrzebnych przeszkód w handlu międzynarodowym.

F. Gdy normy międzynarodowe istnieją lub gdy ukończenie prac nad nimi jest pewne, jednostka normalizująca będzie je wykorzystywać lub ich odpowiednie fragmenty, jako podstawę opracowywanych norm, z wyjątkiem przypadków, kiedy takie normy międzynarodowe lub ich odpowiednie fragmenty byłyby nieskuteczne lub niewłaściwe, na przykład ze względu na niewystarczający poziom ochrony lub zasadnicze czynniki klimatyczne lub geograficzne lub zasadnicze problemy techniczne.

G. Mając na uwadze harmonizację norm w możliwie najszerszym stopniu, jednostka normalizująca będzie, we właściwy sposób, uczestniczyć w pełnym zakresie, w granicach dostępnych jej zasobów w przygotowywaniu przez odpowiednie międzynarodowe jednostki normalizujące norm międzynarodowych dotyczących tematyki, w odniesieniu do której przyjęła lub zamierza przyjąć normy. W przypadku jednostek normalizujących na terytorium Członka, udział w odpowiedniej międzynarodowej działalności normalizacyjnej będzie, kiedykolwiek to możliwe, realizowany przez jedną delegację, reprezentującą jej wszystkie jednostki normalizujące z danego terytorium, które przyjęły lub zamierzają przyjąć normy dotyczące tematyki objętej międzynarodową działalnością normalizacyjną.

H. Jednostka normalizująca działająca na terytorium Członka dołoży wszelkich starań, aby uniknąć dublowania lub nakładania się prac z pracami innych jednostek normalizujących z terytorium kraju lub odpowiednich międzynarodowych czy regionalnych jednostek normalizujących. Dołożą one również wszelkich starań, aby osiągnąć krajowy consensus odnośnie do opracowywanych norm. Podobnie, regionalna jednostka normalizująca uczyni wszystko dołoży wszelkich starań, aby uniknąć dublowania lub nakładania się prac z pracami odpowiednich międzynarodowych jednostek normalizujących.

▼ B

I. Gdy będzie to właściwe, jednostka normalizująca będzie określać swoje normy na podstawie wymagań dotyczących produktów raczej pod względem właściwości funkcjonalnych niż charakterystyki konstrukcyjnej lub opisowej.

J. Co najmniej raz na sześć miesięcy jednostka normalizująca będzie publikować swój program prac, zawierający swoją nazwę i adres, normy, jakie obecnie przygotowuje i normy, jakie przyjęła w poprzedzającym okresie. Norma znajduje się w stadium przygotowania od momentu podjęcia decyzji o opracowaniu normy aż do jej przyjęcia. Tytuły poszczególnych projektów norm będą udostępniane, na wniosek, w języku angielskim, francuskim lub hiszpańskim. Informacja o powstaniu programu prac będzie publikowana w krajowym, lub, w zależności od przypadku, w regionalnym wydawnictwie dotyczącym działalności normalizacyjnej.

Program prac dla każdej normy będzie podawać, zgodnie z jakimikolwiek przepisami ISONET, klasyfikację odpowiednią dla danej tematyki, etap, jaki osiągnęły prace nad normą oraz przywołanie wszelkich norm międzynarodowych przyjętych za podstawę. Nie później niż w momencie publikacji swego programu prac, jednostka normalizująca będzie notyfikować jego powstanie do Ośrodka Informacji ISO/IEC w Genewie.

Notyfikacja będzie zawierać nazwę i adres jednostki normalizującej, nazwę i numer publikacji, w której zamieszczony jest program prac, okres objęty programem prac, jej cenę (jeżeli jest odpłatna) oraz informację o tym, jak i gdzie można ją uzyskać. Notyfikacja może być przesłana bezpośrednio do Ośrodka Informacji ISO/IEC, lub raczej za pośrednictwem odpowiedniego krajowego członka lub stowarzyszonego międzynarodowego członka ISONET, wg właściwości.

K. Krajowy członek ISO/IEC dołoży wszelkich starań, aby zostać członkiem ISONET lub aby wyznaczyć inną jednostkę, która zostanie członkiem, a także, aby uzyskać najbardziej zaawansowany rodzaj członkostwa możliwy dla członka ISONET. Inne jednostki normalizujące dołożą wszelkich starań, aby stowarzyszyć się z tym członkiem ISONET.

L. Przed przyjęciem normy, jednostka normalizująca wyznaczy okres przynajmniej sześćdziesięciu dni na zgłoszenie uwag do projektu normy przez zainteresowane strony na terytorium jakiegokolwiek Członka WTO. Okres ten może być jednak skrócony w przypadkach, kiedy występują lub grożą wystąpieniem pilne problemy związane z bezpieczeństwem, zdrowiem lub środowiskiem. Nie później, niż z początkiem okresu opiniowania, jednostka normalizująca opublikuje informację o czasie trwania okresu opiniowania w publikacji wspomnianej w punkcie J. Taka notyfikacja będzie zawierać informację, o ile to będzie celowe, czy projekt normy różni się od odpowiednich norm międzynarodowych.

M. Na wniosek jakiegokolwiek zainteresowanej strony działającej na terytorium Członka WTO, jednostka normalizująca pilnie udostępni lub umożliwi udostępnienie kopii projektu normy, który poddała opiniowaniu. Jakiegokolwiek opłaty pobierane za tę usługę, pomijając rzeczywisty koszt przesyłki, będą takie same dla stron zagranicznych i krajowych.

N. Jednostka normalizująca uwzględni uwagi, otrzymane w okresie opiniowania, w trakcie dalszego opracowywania normy. Na uwagi otrzymane za pośrednictwem jednostek normalizujących, które przyjęły ten Kodeks właściwego postępowania, na wniosek, będzie udzielona odpowiedź tak szybko, jak to możliwe. Odpowiedź będzie zawierać wyjaśnienie, dlaczego odstąpienie od odpowiednich norm międzynarodowych jest konieczne.

O. Gdy norma zostanie przyjęta, będzie bez zwłoki opublikowana.

▼ B

P. Na wniosek jakiegokolwiek zainteresowanej strony działającej na terytorium Członka WTO, jednostka normalizująca udostępni lub umożliwi udostępnienie kopii najbardziej aktualnego programu prac lub normy, którą opracowała. Jakiegokolwiek opłaty pobierane za tę usługę będą, pomijając rzeczywisty koszt przesyłki, takie same dla stron zagranicznych i krajowych.

Q. Jednostka normalizująca ustosunkuje się przychylnie i stworzy odpowiednie możliwości do przeprowadzenia konsultacji związanych z wystąpieniami dotyczącymi funkcjonowania niniejszego Kodeksu, dokonywanymi przez jednostki normalizujące, które przyjęły niniejszy Kodeks właściwego postępowania. Jednostka ta podejmie rzeczywiste wysiłki w celu załatwienia wszelkich skarg.

▼ B**POROZUMIENIE W SPRAWIE ŚRODKÓW DOTYCZĄCYCH
INWESTYCJI I ZWIĄZANYCH Z HANDELEM**

CZŁONKOWIE,

biorąc pod uwagę, iż w Deklaracji z Punta del Este Ministrowie uzgodnili, że „Po zbadaniu funkcjonowania artykułów GATT odnoszących się do ograniczających i dezorganizujących handel skutków środków polityki inwestycyjnej, negocjacje winny doprowadzić do wypracowania, tam gdzie jest to stosowne, dalszych postanowień, które mogą okazać się potrzebne dla uniknięcia takich niekorzystnych skutków dla handlu”;

pragnąc popierać rozwój i postępującą liberalizację światowego handlu oraz ułatwiać inwestycje przez granice międzynarodowe tak, aby zwiększyć wzrost gospodarczy wszystkich handlowych partnerów, a szczególnie Członków – krajów rozwijających się, przy równoczesnym zapewnieniu wolnej konkurencji;

biorąc pod uwagę szczególne potrzeby handlowe, rozwojowe i finansowe Członków – krajów rozwijających się, a w szczególności Członków – krajów najmniej rozwiniętych;

uznając, iż pewne środki polityki inwestycyjnej mogą wywołać skutki o charakterze ograniczającym i dezorganizującym handel,

NINIEJSZYM UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

*Artykuł 12***Zakres**

Niniejsze Porozumienie odnosi się do środków polityki inwestycyjnej związanych wyłącznie z handlem towarami (zwanymi w niniejszym Porozumieniu „TRIM”).

*Artykuł 2***Traktowanie narodowe i ograniczenia ilościowe**

1. Bez uszczerbku dla innych praw i zobowiązań wynikających z GATT 1994, żaden Członek nie będzie stosował jakiegokolwiek TRIM niezgodnego z postanowieniami artykułów III lub XI GATT 1994.

2. Wykaz ilustrujący TRIM sprzeczne z zobowiązaniem do traktowania narodowego wynikającym z ustępu 4 artykułu III GATT 1994 oraz z zobowiązaniem do ogólnego zniesienia ograniczeń ilościowych wynikającym z ustępu 1 artykułu XI GATT 1994 zawarty jest w załączniku do niniejszego Porozumienia.

*Artykuł 3***Wyjątki**

Wszystkie wyjątki wynikające z GATT 1994 mają, odpowiednio, zastosowanie do postanowień niniejszego Porozumienia.

*Artykuł 4***Członkowie – kraje rozwijające się**

Członek – kraj rozwijający się będzie miał prawo do czasowego odstąpienia od postanowień artykułu 2 w stopniu oraz w taki sposób, w jakim artykuł XVIII GATT 1994, Porozumienie w sprawie postanowień dotyczących bilansu płatniczego w Układzie ogólnym w sprawie taryf celnych i handlu 1994 oraz Deklaracja w sprawie środków handlowych podejmowanych dla celów bilansu płatniczego z dnia 28 listopada 1979 roku (BISD 26S/205–209) pozwalają Członkowi na odstąpienie od postanowień artykułów III oraz XI GATT 1994.

Artykuł 5

Notyfikacja i postanowienia przejściowe

1. W przeciągu dziewięćdziesięciu dni od wejścia w życie Porozumienia WTO Członkowie notyfikują Radzie Handlu Towarami wszystkie TRIM, które są przez nie stosowane i które nie są zgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia. Takie TRIM, ogólnego bądź specyficznego zastosowania, będą notyfikowane wraz z ich głównymi cechami charakterystycznymi⁽¹⁾.
2. Każdy Członek – kraj rozwinięty wyeliminuje wszystkie TRIM notyfikowane zgodnie z postanowieniami ustępu 1 w przeciągu dwóch lat od wejścia w życie Porozumienia WTO, w przypadku Członka – kraju rozwijającego się w przeciągu pięciu lat, a w przypadku Członka – kraju najmniej rozwiniętego w przeciągu siedmiu lat.
3. Na wniosek Członka – kraju rozwijającego się, włączając w to Członka – kraj najmniej rozwinięty, który wykaże, iż doświadcza szczególnych trudności przy wprowadzaniu w życie postanowień niniejszego Porozumienia Rada Handlu Towarami może przedłużyć okres przejściowy ustanowiony dla eliminacji TRIM notyfikowanych zgodnie z ustępem 1. Podczas rozpatrywania takiego wniosku Rada Handlu Towarami weźmie pod uwagę indywidualne potrzeby rozwojowe, finansowe oraz handlowe takiego Członka.
4. Podczas okresu przejściowego Członek nie będzie dokonywał modyfikacji warunków jakiegokolwiek TRIM notyfikowanego zgodnie z postanowieniami ustępu 1, które zmieniałyby warunki występujące w dniu wejścia w życie Porozumienia WTO w sposób zwiększający stopień ich niezgodności z postanowieniami artykułu 2. TRIM wprowadzone w okresie krótszym niż 180 dni przed datą wejścia w życie Porozumienia WTO nie będą korzystać z uzgodnień, o których mowa w ustępie 2.
5. Niezależnie od postanowień artykułu 2, Członek w celu niestawiania w niekorzystnej sytuacji istniejących już przedsiębiorstw, do których odnoszą się TRIM notyfikowane zgodnie z postanowieniami ustępu 1, może zastosować w okresie przejściowym taki sam TRIM do nowej inwestycji: i) gdy produkty produkowane dzięki takiej inwestycji są produktami podobnymi do produktów wytwarzanych przez istniejące już przedsiębiorstwa oraz ii) gdy będzie to konieczne w celu uniknięcia zakłócenia warunków konkurencji między nową inwestycją i istniejącymi już przedsiębiorstwami. Jakikolwiek TRIM stosowany w ten sposób w odniesieniu do nowej inwestycji będzie notyfikowany Radzie Handlu Towarami. Warunki takiego TRIM będą równoważne pod względem konkurencyjności TRIM stosowanym wobec istniejących już przedsiębiorstw i przestaną obowiązywać w tym samym czasie.

Artykuł 6

Przejrzystość

1. Członkowie potwierdzają swoje zobowiązania w zakresie przejrzystości i notyfikacji dotyczące TRIM wynikające z artykułu X GATT 1994, zawarte w zobowiązaniu dotyczącym „Notyfikacji” w Uzgodnieniu w sprawie notyfikacji, konsultacji, rozstrzygania sporów i nadzoru przyjętym dnia 28 listopada 1979 r. oraz w Decyzji ministerialnej w sprawie procedur notyfikacyjnych przyjętej dnia 15 kwietnia 1994 r.
2. Każdy Członek notyfikuje Sekretariatowi publikacje, w których mogą figurować TRIM, włączając w to takie, które stosowane są przez regionalne i lokalne rządy oraz władze na ich terytoriach.
3. Każdy Członek będzie w życzliwy sposób rozpatrywać wnioski o informację oraz zapewni odpowiednie możliwości konsultacji w jakiegokolwiek kwestii wynikającej z niniejszego Porozumienia poruszanej przez innego Członka. Zgodnie z artykułem X GATT 1994 żaden Członek nie jest zobowiązany do ujawniania informacji, ujawnienie której mogłyby utrudnić stosowanie prawa lub byłoby w inny sposób sprzeczne z interesem publicznym lub też naruszyłyby prawnie uzasadnione interesy handlowe poszczególnych przedsiębiorstw, publicznych bądź prywatnych.

⁽¹⁾ W przypadku TRIM stosowanych według uznania władz będzie notyfikowane każde specyficzne zastosowanie. Informacje, które mogłyby przynieść szkodę prawnie uzasadnionym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw, nie muszą być ujawniane.

▼ B*Artykuł 7***Komitet do spraw Handlowych Aspektów Środków Polityki Inwestycyjnej**

1. Ustanawia się niniejszym Komitet Handlowych Aspektów Środków Polityki Inwestycyjnej (zwany w niniejszym Porozumieniu „Komitetem”), który będzie otwarty dla wszystkich Członków. Komitet wybierze swojego Przewodniczącego oraz Wiceprzewodniczącego i będzie zbierać się nie rzadziej, niż raz w roku lub na wniosek któregoś z Członków.
2. Komitet będzie wykonywać obowiązki wyznaczone mu przez Radę Handlu Towarami oraz zapewni Członkom możliwość konsultacji w jakichkolwiek sprawach związanych z działaniem oraz stosowaniem niniejszego Porozumienia.
3. Komitet będzie obserwować działanie i stosowanie niniejszego Porozumienia oraz będzie co roku przedstawiać Radzie Handlu Towarami sprawozdanie w tej sprawie.

*Artykuł 8***Konsultacje i rozstrzyganie sporów**

W zakresie konsultacji oraz rozstrzygania sporów wynikających z niniejszego Porozumienia będą miały zastosowanie postanowienia artykułów XXII oraz XXIII GATT 1994, rozwinięte i stosowane na podstawie Porozumienia w sprawie Rozstrzygania Sporów.

*Artykuł 9***Przegląd przez Radę do spraw Handlu Towarami**

Nie później, niż w ciągu pięciu lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO Rada Handlu Towarami dokona przeglądu funkcjonowania niniejszego Porozumienia oraz, w razie konieczności, zaproponuje Konferencji Ministerialnej poprawki do jego tekstu. W trakcie takiego przeglądu Rada Handlu Towarami rozpatrzy możliwość uzupełnienia niniejszego Porozumienia o postanowienia dotyczące polityki inwestycyjnej i polityki w dziedzinie konkurencji.

*ZAŁĄCZNIK***WYKAZ ILUSTRUJĄCY**

1. Do TRIM niezgodnych z zobowiązaniem do traktowania narodowego, o których mowa w ustępie 4 artykułu III GATT 1994 zaliczają się TRIM, które zgodnie z krajowym prawem lub decyzjami administracyjnymi są obowiązkowe lub wymagalne lub też dostosowanie się do których jest konieczne w celu uzyskania korzyści, a które wymagają:
 - a) nabycia lub używania przez przedsiębiorstwo produktów pochodzenia krajowego lub towarów pochodzących z jakiegokolwiek źródła krajowego, bądź to określonych w kategoriach poszczególnych produktów, ilości lub wartości produktów bądź to określonych w kategoriach proporcji ilości lub wartości lokalnej produkcji tego przedsiębiorstwa; lub
 - b) ograniczenia zakupów lub użycia przez przedsiębiorstwo produktów przywożonych do wielkości związanej z ilością lub wartością lokalnych produktów, które są przez to przedsiębiorstwo wywożone.
2. Do TRIM niezgodnych z zobowiązaniem do ogólnego zniesienia ograniczeń ilościowych, o którym mowa w ustępie 1 artykułu XI GATT 1994 zaliczają się TRIM, które zgodnie z krajowym prawem lub decyzjami administracyjnymi są obowiązkowe lub wymagalne lub też dostosowanie się do których jest konieczne w celu uzyskania korzyści, a które ograniczają:
 - a) przywóz przez przedsiębiorstwo produktów używanych w jego lokalnej produkcji lub związanych z nią generalnie lub do wielkości związanej z wolumenem lub wartością lokalnej produkcji wywożonej przez to przedsiębiorstwo;
 - b) przywóz przez przedsiębiorstwo produktów używanych w jego lokalnej produkcji lub związanych z nią poprzez ograniczanie dostępu tego przedsiębiorstwa do obcych walut do wielkości związanej z dopływem obcych walut, który może być temu przedsiębiorstwu przypisany; lub
 - c) wywóz lub sprzedaż na wywóz przez przedsiębiorstwo produktów, bądź to określonych w kategoriach poszczególnych produktów, w kategoriach ilości lub wartości produktów, bądź w kategoriach proporcji wolumenu lub wartości lokalnej produkcji tego przedsiębiorstwa.

**POROZUMIENIE O STOSOWANIU ARTYKUŁU VI UKŁADU
OGÓLNEGO W SPRAWIE TARYF CELNYCH I HANDLU 1994**

CZŁONKOWIE UZGODNILI NINIEJSZYM, CO NASTĘPUJE:

CZĘŚĆ I

Artykuł 1

Zasady

Środek antydumpingowy będzie stosowany tylko w okolicznościach określonych w artykule VI GATT 1994 oraz w wyniku dochodzeń wszczętych ⁽¹⁾ i prowadzonych zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia. Poniższe postanowienia regulują stosowanie artykułu VI GATT 1994 w zakresie działań podejmowanych na podstawie ustawodawstwa bądź przepisów antydumpingowych.

Artykuł 2

Stwierdzenie istnienia dumpingu

2.1. Dla celów niniejszego Porozumienia produkt uważa się za wprowadzony na rynek na warunkach dumpingowych, tzn. wprowadzony do handlu w innym kraju po cenie niższej od jego wartości normalnej, jeżeli cena eksportowa produktu wywożonego z jednego kraju do drugiego jest niższa niż porównywalna cena, w normalnym obrocie handlowym, podobnego produktu przeznaczonego do konsumpcji w kraju eksportera.

2.2. W przypadku kiedy nie występuje sprzedaż podobnego produktu w normalnym obrocie handlowym na rynku wewnętrznym kraju wywożącego bądź kiedy, ze względu na szczególną sytuację na rynku lub niski poziom sprzedaży na rynku wewnętrznym kraju wywożącego ⁽²⁾, sprzedaż taka nie pozwala na dokonanie właściwego porównania, margines dumpingu będzie ustalony przez porównanie z porównywalną ceną podobnego produktu w wywozie do odpowiedniego kraju trzeciego, pod warunkiem iż cena ta jest reprezentatywna, bądź z kosztem produkcji w kraju pochodzenia powiększonym o rozsądną wielkość z tytułu kosztów administracyjnych, sprzedaży, ogólnych oraz zysku.

2.2.1. Sprzedaż produktu podobnego na rynku wewnętrznym kraju eksportera lub sprzedaż do kraju trzeciego po cenach poniżej jednostkowych (stałych i zmiennych) kosztów produkcji, powiększonych o koszty administracyjne, sprzedaży i ogólne, może być uznana za niedokonaną w normalnym obrocie handlowym ze względu na cenę i może zostać pominięta przy określaniu wartości normalnej tylko wtedy, jeżeli władze ⁽³⁾ stwierdzą, że

⁽¹⁾ Pojęcie „wszczęty” w znaczeniu, w jakim używane jest w niniejszym Porozumieniu, oznacza działania proceduralne, jakimi formalnie Członek rozpoczyna dochodzenie, o którym mowa w artykule 5.

⁽²⁾ Sprzedaż produktu podobnego przeznaczonego do konsumpcji na rynku wewnętrznym kraju eksportera będzie zwykle uznawana za ilość wystarczającą dla określenia wartości normalnej, jeżeli sprzedaż ta wynosi 5 lub więcej procent sprzedaży produktu objętego dochodzeniem do członka przywożącego; niższy udział sprzedaży powinien być uznany za uzasadniony w przypadku, kiedy fakty dowodzą, że sprzedaż na rynku wewnętrznym o tak niskim udziale jest mimo wszystko wystarczająca do dokonania właściwego porównania.

⁽³⁾ Pojęcie „władze” będzie, dla potrzeb niniejszego Porozumienia, interpretowane jako oznaczające władze odpowiednio wysokiego szczebla.

▼ B

taka sprzedaż jest realizowana w wydłużonym czasie⁽¹⁾ w znacznych ilościach⁽²⁾ i po cenach, które nie gwarantują pokrycia wszystkich kosztów w rozsądnym okresie. Jeżeli ceny, które w momencie sprzedaży są niższe od kosztów jednostkowych, przewyższają średnie ważone koszty jednostkowe za okres objęty dochodzeniem, to takie ceny będą uznane za umożliwiające zwrot kosztów w rozsądnym okresie.

2.2.1.1. Dla celów ustępu 2, koszty będą liczone zwykle na podstawie zapisów posiadanych przez eksportera lub producenta objętego dochodzeniem, pod warunkiem że takie zapisy są zgodne z ogólnie przyjętymi zasadami księgowości w kraju eksportera i właściwie odzwierciedlają koszty związane z produkcją i sprzedażą rozpatrywanego produktu. Władze będą uwzględniać wszelkie dostępne dowody dotyczące właściwego podziału kosztów, w tym te, które będą udostępnione przez eksportera lub producenta w trakcie dochodzenia, pod warunkiem że taki podział kosztów był stosowany w przeszłości przez eksportera lub producenta, w szczególności w odniesieniu do właściwego określenia okresów amortyzacji i deprecjacji oraz obciążenia nakładami kapitałowymi i innymi wydatkami na rozwój. O ile nie zostało to już uwzględnione w podziale kosztów, o którym mowa w tym podpunkcie, koszty będą stosownie skorygowane do ich niepowtarzalnych składników związanych z przyszłą albo bieżącą produkcją bądź stosownie do sytuacji, w której wpływ na koszty w okresie objętym dochodzeniem mają działania związane z uruchomieniem produkcji będą uwzględniać możliwość obciążenia kosztów w czasie prowadzenia postępowania działaniami związanymi z uruchomieniem produkcji⁽³⁾.

2.2.2. Dla celów ustępu 2 wielkość odpowiadająca kosztom administracyjnym, sprzedaży, ogólnym oraz zyskom będą ustalone w oparciu o faktyczne dane dotyczące produkcji i sprzedaży w normalnych warunkach handlu podobnego produktu przez eksportera lub producenta objętego dochodzeniem. W przypadku kiedy wielkości te nie mogą być określone w powyższy sposób, można je ustalić na podstawie:

- i) faktycznych nakładów poniesionych i zrealizowanych przez danego eksportera lub producenta w odniesieniu do produkcji i sprzedaży na rynku wewnętrznym kraju pochodzenia tej samej ogólnej kategorii produktów;
- ii) średniej ważonej faktycznych nakładów poniesionych i zrealizowanych przez innych eksporterów lub producentów objętych dochodzeniem w odniesieniu do produkcji i sprzedaży podobnego produktu na rynku wewnętrznym kraju pochodzenia;
- iii) jakiegokolwiek innej właściwej metody, pod warunkiem iż ustalona przy jej zastosowaniu wielkość odpowiadająca zyskowi nie przekroczy zysku zwykle uzyskiwanego przez innych eksporterów lub producentów przy sprzedaży produktów tej samej ogólnej kategorii na rynku wewnętrznym kraju pochodzenia.

(1) Wydłużony czas powinien zwykle oznaczać jeden rok, lecz w żadnym razie nie będzie krótszy niż sześć miesięcy.

(2) Sprzedaż poniżej kosztów jednostkowych w znaczących ilościach ma miejsce, jeśli władze ustalą, że średnia ważona cena sprzedaży w transakcjach analizowanych dla potrzeb ustalenia wartości normalnej jest niższa od średniego ważonego kosztu jednostkowego, bądź że wielkość sprzedaży poniżej kosztu jednostkowego wynosi nie mniej niż 20 procent wielkości sprzedaży w transakcjach objętych analizą dla potrzeb ustalenia wartości normalnej.

(3) Korekta dokonana w związku z uruchomieniem produkcji będzie odzwierciedlać koszty na koniec okresu uruchomienia bądź, jeśli ten okres rozciąga się poza okres objęty dochodzeniem, ostatnio poniesione koszty, jakie mogą być w sposób rozsądny wzięte pod uwagę przez władze w trakcie dochodzenia.

▼ B

2.3. W przypadkach kiedy nie występuje cena eksportowa bądź kiedy właściwe władze uznają, że cena eksportowa jest niewiarygodna z powodu powiązań lub porozumień kompensacyjnych między eksporterem i importerem bądź stroną trzecią, cena eksportowa może być określona na podstawie ceny, po jakiej produkty przywożone są po raz pierwszy odsprzedawane niezależnemu nabywcy, bądź jeśli produkty nie są odsprzedawane niezależnemu nabywcy, czy też nie są odsprzedawane w postaci, w jakiej zostały przywiezione, na takiej właściwej podstawie, jaką władze mogą określić.

2.4. Rzetelne porównanie będzie dokonane między ceną eksportową i wartością normalną. Porównanie to będzie dokonane na tym samym poziomie handlu, zwykle na poziomie cen loco fabryka i w odniesieniu do sprzedaży dokonanych możliwie w tym samym czasie. W każdym przypadku, stosownie do niego, należy dokonać odpowiedniej korekty ze względu na różnice zakłócające porównywalność cen, w tym różnice w warunkach sprzedaży, różnice w opodatkowaniu, poziomie handlu, ilościach, różnice właściwości fizycznych i wszelkie inne różnice, w przypadku których będzie wykazany ich wpływ na porównywalność cen⁽¹⁾. W przypadkach określonych w ustępie 3 powinny być również dokonane korekty z tytułu kosztów, w tym ceł i podatków, uiszczonych między momentem przywozu i odsprzedaży, oraz z tytułu przypadających zysków. Jeżeli w tych przypadkach porównywalność cen została utrudniona, władze określą wartość normalną na poziomie handlu, odpowiednim do poziomu handlu dla konstruowanej ceny eksportowej, bądź dokonają odpowiednich korekt, jakie umożliwi niniejszy ustęp. Władze wskażą zainteresowanym stronom, jakie informacje są niezbędne do zapewnienia rzetelnej porównywalności, i nie będą narzucać stronom obowiązku ponoszenia nieuzasadnionych ciężarów dowodowych.

2.4.1. Jeśli dla porównania cen według ustępu 4 niezbędne jest przeliczenie walut, takie przeliczenie będzie dokonane z użyciem kursu wymiany z dnia sprzedaży⁽²⁾, pod warunkiem iż gdy sprzedaż walut obcych na rynkach terminowych jest bezpośrednio związana z rozpatrywaną sprzedażą wywozową, to będzie zastosowany kurs wymiany dla sprzedaży terminowych. Wahania kursów nie będą uwzględniane i w dochodzeniu władze umożliwią eksporterom w ciągu przynajmniej 60 dni dostosowanie ich cen eksportowych do trwałych zmian kursu w okresie objętym dochodzeniem.

2.4.2. Zgodnie z postanowieniem ustępu 4 regulującym rzetelne porównania, istnienie marginesu dumpingu w czasie trwania dochodzenia będzie zwykle ustalane przez porównanie średniej ważonej wartości normalnej ze średnią ważoną cen we wszystkich porównywalnych transakcjach wywozowych, bądź przez porównanie normalnej wartości i cen eksportowych dla każdej transakcji. Normalna wartość określona na podstawie średniej ważonej może być porównana z cenami poszczególnych transakcji wywozowych, o ile władze stwierdzą, że ceny eksportowe kształtują się zasadniczo różnie między różnymi nabywcami, regionami lub okresami i jeśli przedstawione zostanie wyjaśnienie, dlaczego te różnice nie mogą być wzięte odpowiednio pod uwagę przez zastosowanie porównania średniej ważonej ze średnią ważoną lub porównania transakcji z transakcją.

⁽¹⁾ Rozumie się, że niektóre z tych czynników mogą nakładać się i władze zapewnią, iż nie będą powtarzać już raz dokonanych korekt zgodnie z tym postanowieniem.

⁽²⁾ Zwykle datą sprzedaży będzie data kontraktu, zamówienia, potwierdzenia zamówienia lub faktury, w zależności od tego, który z tych dokumentów określa materialne warunki sprzedaży.

▼ B

2.5. W przypadku kiedy produkty nie są bezpośrednio przywożone z kraju pochodzenia, ale są wywożone do Członka przywożącego poprzez kraj pośredniczący, cena, po której produkty są sprzedawane z kraju wywozu do Członka przywożącego, będzie zwykle odnoszona do porównywalnej ceny w kraju wywozu. Jednakże porównanie może być dokonane z ceną w kraju pochodzenia, jeśli, na przykład, produkty są tylko przewożone przez kraj wywozu, bądź takie produkty nie są produkowane w kraju wywozu, czy też nie istnieje porównywalna cena takich produktów w kraju wywozu.

2.6. W całym niniejszym Porozumieniu pojęcie „podobny produkt” (*like product, produit similaire*) będzie interpretowane jako oznaczające produkt identyczny, tzn. produkt pod każdym względem podobny do rozpatrywanego produktu lub w razie braku takiego produktu inny produkt, który pomimo, że nie jest podobny pod każdym względem, to ma cechy charakterystyczne ściśle odpowiadające cechom produktu będącego przedmiotem postępowania.

2.7. Niniejszy artykuł nie narusza drugiego Dodatkowego Postanowienia do ustępu 1 artykułu VI zamieszczonego w załączniku I do GATT 1994.

*Artykuł 3***Ustalenie szkody⁽¹⁾**

3.1. Ustalenie szkody dla celów artykułu VI GATT 1994 będzie dokonane na podstawie dowodów potwierdzających i z zastosowaniem obiektywnej analizy zarówno a) wielkości przywozu na warunkach dumpingowych i jego wpływu na ceny na rynku wewnętrznym podobnych produktów, jak i b) wynikającego w konsekwencji wpływu tego przywozu na sytuację producentów krajowych takich produktów.

3.2. W odniesieniu do wielkości przywozu w warunkach dumpingowych władze prowadzące postępowanie ustalą, czy nastąpił znaczący wzrost przywozu na warunkach dumpingowych, bądź w wielkościach bezwzględnych, bądź względem produkcji lub konsumpcji u Członka przywożącego. W odniesieniu do wpływu przywozu na warunkach dumpingowych na ceny, ustala się, czy przywóz taki powoduje poważne obniżenie cen wywołane dumpingiem w porównaniu do cen na podobne produkty Członka przywożącego, bądź czy taki przywóz nie oddziałuje w znaczącym stopniu na tendencję spadku cen, bądź czy nie przeciwdziała w znaczącym stopniu wzrostowi ceny, który w innej sytuacji miałby miejsce. Żaden z tych czynników ani kilka z nich nie musi konieczne stanowić decydującego dowodu.

3.3. Gdy przywóz produktu z więcej niż jednego kraju jest równocześnie przedmiotem dochodzenia antydumpingowego, władze prowadzące postępowanie mogą kumulatywnie oceniać skutki takiego przywozu jedynie, gdy ustalą, że a) margines dumpingu ustalony w stosunku do przywozu z każdego z krajów jest większy niż poziom minimalny zdefiniowany w ustępie 8 artykułu 5 oraz że wielkość przywozu z każdego z krajów nie jest znikoma oraz b) kumulatywna ocena skutków przywozu jest właściwa w świetle warunków konkurencji pomiędzy produktami przywożonymi i warunkami konkurencji pomiędzy przywożonymi produktami i podobnym produktem krajowym.

3.4. Badanie wpływu dumpingu na odnośny przemysł krajowy będzie obejmować ocenę wszystkich odnoszących się do sprawy czynników i wskaźników ekonomicznych wpływających na stan tego przemysłu, w tym faktyczny i potencjalny spadek sprzedaży, zysków, produkcji, udziału w rynku, wydajności,

⁽¹⁾ Dla potrzeb niniejszego Porozumienia pojęcie „szkoda” będzie oznaczać, o ile nie zostanie to określone inaczej, szkodę materialną dla przemysłu krajowego, groźbę wyrządzenia szkody materialnej przemysłowi krajowemu bądź materialne opóźnienie powstania takiego przemysłu i będzie interpretowane zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu.

▼ B

rentowności inwestycji lub wykorzystania zdolności produkcyjnych; czynników wpływających na ceny krajowe; skali marginesu dumpingu; faktycznego i potencjalnego negatywnego wpływu na płynność gotówkową, zapasy, zatrudnienie, płace, wzrost, zdolność do pozyskiwania kapitału lub inwestycji. Lista powyższa nie jest wyczerpująca ani też żaden pojedynczy czynnik bądź kilka z nich nie musi koniecznie stanowić decydującego dowodu.

3.5. Konieczne jest wykazanie, że dumping, poprzez swoje skutki określone w ustępach 2 i 4, wyrządza szkodę w znaczeniu niniejszego Porozumienia. Wykazanie związku przyczynowego między dumpingiem i szkodą wyrządzoną przemysłowi krajowemu będzie dokonane na podstawie analizy wszystkich odnoszących się do sprawy dowodów przedłożonych władzom. Władze dokonają również analizy wszelkich, poza dumpingiem, znanych czynników, które w tym samym czasie wyrządzają szkodę krajowemu przemysłowi, a szkody wyrządzone przez takie inne czynniki nie będą przypisane faktowi dumpingu. Czynniki, które mogą być w związku z tym braną pod uwagę, obejmują, między innymi, wielkość przywozu i ceny produktów przywożonych niesprzedawanych po cenach dumpingowych, zmniejszenie popytu lub zmiany zachowań konsumpcyjnych, restrykcyjne praktyki handlowe zagranicznych i krajowych producentów oraz konkurencję między nimi, rozwój technologii i wyniki wywozowe oraz wydajność przemysłu krajowego.

3.6. Skutki dumpingu w odniesieniu do krajowej produkcji podobnego produktu będą oceniane, o ile dostępne informacje umożliwią identyfikację takiej produkcji, na podstawie takich kryteriów, jak proces produkcyjny, sprzedaż przez producentów i zyski. O ile odrębna identyfikacja takiej produkcji nie jest możliwa, skutki przywozu na warunkach dumpingowych będą ocenione na podstawie produkcji najbardziej zawężonych grup lub kategorii towarów, które obejmują towary podobne, dla których niezbędne informacje mogą być dostępne.

3.7. Ustalenie groźby szkody materialnej będzie oparte na faktach, a nie tylko na zarzutach, domysłach lub nikłych możliwościach. Zmiana okoliczności, mogących spowodować sytuację, w której dumping mógłby wyrządzić szkodę, musi być wyraźnie przewidywalna i bliska⁽¹⁾. Przy ustaleniu istnienia groźby szkody materialnej władze powinny zbadać między innymi takie czynniki, jak:

- i) znaczące tempo wzrostu przywozu na warunkach dumpingowych na rynku krajowym oraz prawdopodobieństwo znaczącego wzrostu przywozu;
- ii) istnienie dostatecznie dużych nadwyżek lub bliski, znaczący wzrost zdolności eksportera, wskazujący prawdopodobieństwo znaczącego wzrostu wywozu na warunkach dumpingu na rynek Członka przywożącego, z uwzględnieniem sytuacji innych rynków wywozu mogących wchłonąć każdy dodatkowy wywóz;
- iii) fakt, czy produkt przywożony jest wprowadzany na rynek po cenach, które będą znacząco wpływać na silne obniżenie poziomu cen krajowych lub zahamowanie ich wzrostu i prawdopodobnie powodować dalszy wzrost popytu na przywóz; oraz
- iv) stan zapasów produktu objętego postępowaniem.

⁽¹⁾ Jednym z przykładów, chociaż niekoniecznie wyłącznym, jest istnienie przekonujących podstaw, by wierzyć, że w bliskiej przyszłości nastąpi znacząco zwiększony przywóz towarów po cenach dumpingowych.

▼ B

Żaden z tych czynników sam w sobie nie będzie koniecznie stanowił decydującego dowodu, lecz ogół rozpatrywanych czynników musi prowadzić do wniosku, że dalszy wywóz na warunkach dumpingowych jest nieunikniony, i jeśli nie zostanie podjęte działanie zapobiegawcze, to wystąpi szkoda materialna.

3.8. W przypadku kiedy występuje groźba szkody z powodu przywozu na warunkach dumpingowych, zastosowanie środków antydumpingowych będzie rozpatrywane i decyzja podjęta ze szczególną starannością.

*Artykuł 4***Definicja przemysłu krajowego**

4.1. Dla celów niniejszego Porozumienia pojęcie „przemysł krajowy” rozumiane będzie jako odnoszące się do całości producentów krajowych podobnych produktów bądź do tych z nich, których łączna produkcja tych produktów stanowi znaczną część produkcji krajowej ogółem tych towarów, z wyjątkiem, iż:

- i) gdy producenci są powiązani ⁽¹⁾ z eksporterami lub importerami bądź sami są importerami produktów, co do których istnieje przypuszczenie, że są sprzedawane po cenie dumpingowej, „przemysł krajowy” może być interpretowany jako oznaczający pozostałych producentów;
- ii) w wyjątkowych okolicznościach, terytorium Członka może być podzielone na dwa lub więcej konkurencyjne rynki danego produktu i producenci na każdym z tych rynków mogą być uważani za tworzących oddzielny przemysł, jeśli a) producenci na danym rynku sprzedają na nim całość lub prawie całość swej produkcji danego produktu, i b) popyt na danym rynku nie jest w żadnej znaczącej mierze zaspokajany przez producentów danego produktu zlokalizowanych poza tym terytorium. W takich okolicznościach szkoda może być uznana za wyrządzoną nawet wtedy, gdy większa część całego przemysłu krajowego nie jest dotknięta szkodą, o ile ma miejsce koncentracja dumpingu na tak wyodrębnionym rynku, pod warunkiem że przywóz na warunkach dumpingowych wyrządza szkodę producentom całości lub prawie całości produkcji na danym rynku.

4.2. Jeśli przemysł krajowy jest interpretowany jako odnoszący się do producentów z pewnego obszaru, tzn. rynek jest zdefiniowany jak w ustępie 1 ii), cła antydumpingowe będą nałożone ⁽²⁾ wyłącznie na dane produkty przeznaczone do ostatecznej konsumpcji na tym obszarze. Jeśli ustawodawstwo Członka przywożącego nie zezwala na nałożenie cła antydumpingowego na takiej podstawie, Członek przywożący może nałożyć cła antydumpingowe bez ograniczeń terytorialnych tylko wtedy, gdy a) eksporterom stworzono możliwość zaprzestania wywozu na warunkach dumpingu do danego obszaru bądź w inny sposób umożliwiono im złożenie gwarancji, o których mowa w artykule 8, a odpowiednie gwarancje w tym zakresie nie zostały złożone niezwłocznie i b) takie cła nie mogą być nałożone tylko na produkty określonych producentów zaopatrujących dany obszar.

⁽¹⁾ Dla celów niniejszego ustępu producenci będą uznani za powiązanych z eksporterami lub importerami tylko, jeśli a) jeden z nich bezpośrednio lub pośrednio kontroluje innego; lub b) obydwaj są bezpośrednio lub pośrednio kontrolowani przez osobę trzecią; lub c) wspólnie kontrolują bezpośrednio lub pośrednio osobę trzecią, pod warunkiem iż istnieją podstawy do przypuszczeń lub podejrzeń, że efektem ich powiązania będzie zachowanie producenta odmienne niż producentów nie związanych. Dla celów niniejszego ustępu osoba będzie uznana za kontrolującą inną osobę, kiedy jest w stanie formalnie bądź praktycznie wywierać presję na tę osobę lub kierować jej postępowaniem.

⁽²⁾ W niniejszym Porozumieniu pojęcie „nakładać” będzie oznaczać ostateczne lub końcowe prawne orzeczenie, bądź pobór cła lub podatku.

▼ B

4.3. W przypadku gdy dwa lub więcej krajów osiągnie, zgodnie z postanowieniami ustępu 8a) artykułu XXIV GATT 1994, taki stopień integracji, że tworzą jednolity, wspólny rynek, przemysł w całym obszarze integracji będzie uznany za przemysł, o którym mowa w ustępie 1.

4.4. Postanowienia ustępu 6 artykułu 3 będą miały zastosowanie do niniejszego artykułu.

*Artykuł 5***Wszczęcie dochodzenia i dalszy jego przebieg**

5.1. Z wyjątkiem przypadków przewidzianych w ustępie 6, dochodzenie mające na celu ustalenie występowania, zakresu i skutków każdego domniemanego dumpingu będzie wszczęte na pisemny wniosek skierowany przez przemysł krajowy lub w imieniu tego przemysłu.

5.2. Wniosek, o którym mowa w ustępie 1, powinien zawierać dowody a) dumpingu, b) szkody w rozumieniu artykułu VI GATT 1994 i w interpretacji niniejszego Porozumienia i c) związku przyczynowego między przywozem na warunkach dumpingowych i domniemaną szkodą. Zwykle stwierdzenie, nieoparte odpowiednimi dowodami, nie może być uznane za wystarczające do spełnienia warunków wymienionych w niniejszym ustępie. Wniosek powinien zawierać takie informacje, jakie są normalnie dostępne wnioskodawcy na następujące tematy:

- i) tożsamość wnioskodawcy i opis przez wnioskodawcę wielkości i wartości produkcji krajowej towaru podobnego. W przypadku gdy wniosek pisemny jest złożony w imieniu przemysłu krajowego, wniosek powinien określać przemysł, w imieniu którego został złożony poprzez listę wszystkich znanych producentów krajowych podobnego produktu (bądź stowarzyszeń producentów krajowych towaru podobnego) i, o ile jest to możliwe, opis wielkości i wartości produkcji krajowej podobnego produktu przypadającej na tych producentów;
- ii) pełny opis produktu będącego przedmiotem domniemanego dumpingu, nazwy kraju lub krajów pochodzenia lub wywozu, tożsamość każdego znanego eksportera lub zagranicznego producenta i listę znanych importerów rozpatrywanego produktu;
- iii) informacje o cenach, po których dany produkt jest sprzedawany z przeznaczeniem do konsumpcji na rynku wewnętrznym kraju lub krajów pochodzenia lub wywozu (bądź, o ile jest to właściwe, informacje o cenach, po jakich ten towar jest sprzedawany z kraju lub krajów pochodzenia lub wywozu do kraju trzeciego lub krajów trzecich, bądź o wartości kalkulowanej produktu) oraz informacje o cenach eksportowych bądź, gdzie to właściwe, o cenach, po jakich towar jest odsprzedawany pierwszemu niezależnemu nabywcy na terytorium Członka przywożącego;
- iv) informacje o zmianach wielkości przywozu będącego przedmiotem domniemanego dumpingu, oddziaływaniu tego przywozu na ceny podobnego produktu na rynku krajowym i w konsekwencji wpływie tego przywozu na dany przemysł krajowy, z przedstawieniem odpowiednich czynników i wskaźników, jak wymienione w ustępach 2 i 4 artykułu 3 wpływających na sytuację przemysłu krajowego.

5.3. Władze dokonają oceny kompletności i poprawności dowodów przedstawionych we wniosku w celu orzeczenia, czy dowody te są wystarczające i uzasadniają wszczęcie dochodzenia.

▼ B

5.4. Dochodzenie, zgodnie z ustępem 1, będzie wszczęte tylko wtedy, gdy władze stwierdzą, na podstawie oceny poparcia lub opozycji krajowych producentów podobnego produktu wobec złożonego wniosku, że wniosek ⁽¹⁾ został złożony przez przemysł krajowy lub w jego imieniu ⁽²⁾. Wniosek będzie traktowany jako skierowany „przez przemysł krajowy lub w jego imieniu”, jeśli ma poparcie tych krajowych producentów, których łączna produkcja stanowi więcej niż 50 procent globalnej produkcji podobnego produktu wytworzonego przez tę część przemysłu krajowego, która wyraża swoje poparcie lub opozycję w stosunku do wniosku. Jednakże żadne postępowanie nie zostanie wszczęte, jeśli na krajowych producentów, wyraźnie popierających wniosek, przypada mniej niż 25 procent globalnej produkcji podobnego produktu wytworzonego przez przemysł krajowy.

5.5. Władze powstrzymają się, o ile decyzja o wszczęciu dochodzenia nie zostanie podjęta, od podawania wniosku o wszczęcie dochodzenia do publicznej wiadomości. Jednakże po otrzymaniu poprawnie złożonego wniosku i przed przystąpieniem do wszczęcia dochodzenia władze złożą notyfikację rządowi zainteresowanego Członka wywożącego.

5.6. Jeśli, w szczególnych okolicznościach, odpowiednie władze podejmą decyzję o wszczęciu dochodzenia bez pisemnego wniosku, złożonego przez przemysł krajowy lub w jego imieniu o wszczęcie takiego dochodzenia, to będą one prowadzić postępowanie wyłącznie, jeśli dysponują wystarczającymi dowodami dumpingu, szkody i związku przyczynowego, w rozumieniu ustępu 2, uzasadniającymi wszczęcie dochodzenia.

5.7. Dowody zarówno dumpingu, jak i szkody będą rozpatrywane jednocześnie a) przy podejmowaniu decyzji o wszczęciu dochodzenia lub jego zaniechaniu i b) następnie, w trakcie dochodzenia, licząc od daty nie późniejszej niż najwcześniejsza data, od której, zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia, mogą być stosowane środki tymczasowe.

5.8. Wniosek, o którym mowa w ustępie 1, będzie odrzucony i dochodzenie będzie niezwłocznie zakończone, gdy tylko odpowiednie władze uznają, że brak jest dostatecznych dowodów dumpingu lub szkody uzasadniających dalsze rozpatrywanie sprawy. Postępowanie będzie niezwłocznie zakończone w przypadkach, kiedy władze stwierdzą, że margines dumpingu jest znikomy lub że wielkość, faktyczna lub potencjalna, przywozu na warunkach dumpingowych lub szkoda są nieistotne. Margines dumpingu będzie uznany za znikomy, jeśli margines ten będzie mniejszy niż 2 procent w stosunku do ceny eksportowej. Wielkość przywozu na warunkach dumpingowych będzie zwykle uznana za nieistotną, jeśli wielkość przywozu na warunkach dumpingowych z pojedynczego kraju wyniesie mniej niż 3 procent przywozu podobnego produktu sprowadzanego przez Członka przywożącego, chyba że kraje, których udział pojedynczy wynosi mniej niż 3 procent rynku przywozu podobnego produktu Członka przywożącego, osiągną łączny udział wynoszący więcej niż 7 procent przywozu podobnego produktu Członka przywożącego.

5.9. Postępowanie antydumpingowe nie utrudni procedur odprawy celnej.

5.10. Dochodzenia będą zakończone, z wyjątkiem szczególnych okoliczności, w ciągu jednego roku od ich wszczęcia i w żadnym przypadku nie później niż w ciągu 18 miesięcy.

⁽¹⁾ W przypadku rozdrobnienia przemysłu oznaczającego istnienie wyjątkowo dużej ilości producentów, władze mogą dokonać oceny z zastosowaniem wyrywkowych metod statystycznych.

⁽²⁾ Członkowie są świadomi tego, że na terytorium pewnych Członków pracownicy krajowych producentów produktów podobnych lub przedstawiciele tych pracowników mogą występować z wnioskami w sprawie dochodzenia zgodnie z ustępem 1 lub udzielać poparcia takim wnioskom.

▼ B*Artykuł 6***Dowody**

6.1. Wszystkie zainteresowane strony dochodzenia antydumpingowego zostaną powiadomione o tym, jakie informacje władze uznają za wymagane i otrzymają szeroką możliwość złożenia na piśmie wszelkich dowodów, jakie uznają za mające znaczenie dla danego dochodzenia.

6.1.1. Eksporterzy i producenci zagraniczni, do których wysłano kwestionariusze używane przy dochodzeniu antydumpingowym będą mieli co najmniej 30 dni na udzielenie odpowiedzi⁽¹⁾. Wszelkie prośby o przedłużenie okresu 30 dni rozpatrywane będą z należytą życzliwością i w przypadku zaistnienia poważnych powodów, przedłużenie będzie udzielone w każdym możliwym przypadku.

6.1.2. Z zastrzeżeniem wymogu ochrony poufności informacji, dowody przedstawione w formie pisemnej przez jedną zainteresowaną stronę będą udostępnione niezwłocznie innym zainteresowanym stronom uczestniczącym w dochodzeniu.

6.1.3. Natychmiast po wszczęciu dochodzenia władze przekażą pełny tekst otrzymanego pisemnego wniosku, o którym mowa w ustępie 1 artykułu 5, znanym eksporterom⁽²⁾ i władzom Członka wywożącego i udostępnią go na życzenie innym zainteresowanym stronom. Należyta uwaga będzie poświęcona ochronie poufności informacji, o której mowa w ustępie 5.

6.2. W trakcie dochodzenia antydumpingowego wszystkie zainteresowane strony będą miały pełną możliwość obrony swoich interesów. W tym celu władze stworzą wszystkim zainteresowanym stronom, na ich wniosek, możliwość spotkania ze stroną reprezentującą interesy przeciwne, w celu przedstawienia przeciwstawnych poglądów i kontrargumentów. Tworząc taką możliwość spotkania należy uwzględnić konieczność zapewnienia poufności oraz wygodę stron. Na żadną ze stron nie będzie nakładany obowiązek udziału w takim spotkaniu i fakt nieuczestniczenia w spotkaniu nie będzie miał wpływu na sytuację prawną strony. Zainteresowane strony będą miały również możliwość, w uzasadnionym przypadku, przedstawienia ustnie innych informacji.

6.3. Ustne informacje, o których mowa w ustępie 2, będą przez władze wzięte pod uwagę tylko po ich późniejszym złożeniu na piśmie i udostępnieniu innym zainteresowanym stronom zgodnie z postanowieniami ustępu 1.2.

6.4. Władze, gdy będzie to celowe, stworzą wszystkim zainteresowanym stronom we właściwym terminie możliwość zapoznania się ze wszystkimi informacjami istotnymi dla przedstawienia przez nie swojego stanowiska, które nie są poufne w rozumieniu ustępu 5 i które są brane pod uwagę przez władze prowadzące dochodzenie antydumpingowe, oraz przygotowania stanowiska na podstawie tych informacji.

⁽¹⁾ Termin obowiązujący eksporterów będzie zazwyczaj liczony od daty otrzymania kwestionariusza, która to data, dla tego celu, będzie liczona po tygodniu od daty jego wysłania zainteresowanemu lub przekazania właściwemu przedstawicielstwu dyplomatycznemu wywożącego Członka lub w przypadku odrębnego terytorium celnego – Członka WTO, oficjalnemu przedstawicielowi wywożącego terytorium.

⁽²⁾ Jest zrozumiałe, że w przypadku szczególnie dużej liczby eksporterów zaangażowanych w dochodzenie, pełny tekst pisemnego wniosku będzie dostarczony tylko władzom kraju eksportera bądź odpowiednim organizacjom zrzeszającym podmioty handlujące.

▼ B

6.5. Każda informacja, która jest z natury poufna (na przykład, gdy jej ujawnienie dawałoby konkurentowi znaczącą przewagę konkurencyjności lub gdy jej ujawnienie miałyby istotne niekorzystne skutki dla osoby udostępniającej tę informację lub osoby, od której ta informacja została uzyskana) lub jest dostarczona jako poufna przez strony uczestniczące, będzie przez władze traktowana jako poufna, pod warunkiem przedstawienia zasadnych przyczyn. Taka informacja nie będzie ujawniona bez wyraźnej zgody strony przedkładającej tę informację⁽¹⁾.

6.5.1. Władze będą wymagać od zainteresowanych stron składających informacje poufne dostarczenia jawnego streszczenia tych informacji. Streszczenia te będą w wystarczającym stopniu szczegółowe, tak aby umożliwić odpowiednie zrozumienie istoty informacji poufnych. W wyjątkowych przypadkach strony mogą poinformować, że dokonanie streszczenia takich informacji nie jest możliwe. W tych wyjątkowych przypadkach musi zostać złożone wyjaśnienie przyczyn niemożności dokonania streszczenia.

6.5.2. Jeśli władze uznają, że wniosek o poufność informacji nie jest uzasadniony i jeśli dostawca nie chce udostępnić informacji lub zezwolić na ich ujawnienie w formie pełnej lub w formie syntezy, mogą one nie uznać takich informacji, chyba że zostanie udowodnione w sposób przekonujący, na podstawie odpowiednich źródeł, że taka informacja jest poprawna⁽²⁾.

6.6. Z wyjątkiem okoliczności wskazanych w ustępie 8 władze prowadzące dochodzenie upewnią się co do prawdziwości informacji dostarczonych przez zainteresowane strony, na których są oparte ich stwierdzenia.

6.7. W celu zbadania rzetelności dostarczonych informacji lub uzyskania dodatkowych szczegółów władze mogą w miarę potrzeby prowadzić dochodzenie na terytoriach innych Członków, pod warunkiem że otrzymają zgodę zainteresowanych przedsiębiorstw i że notyfikują swój zamiar przedstawicielom rządu kraju, którego dotyczy sprawa, i że ten ostatni nie wyrazi sprzeciwu wobec takiego dochodzenia. Do dochodzeń prowadzonych na terytoriach innych Członków będą miały zastosowanie procedury opisane w załączniku I. Władze, o ile nie zostanie złożony wniosek o zachowanie informacji jako poufnych, udostępnią wyniki każdego takiego dochodzenia lub ujawnią je, zgodnie z postanowieniami ustępu 9, przedsiębiorstwom, których dotyczą, i mogą udostępnić wyniki wnioskodawcom.

6.8. W przypadkach gdy któraś zainteresowana strona odmawia dostępu do niezbędnych informacji lub w inny sposób ich nie udostępnia w odpowiednim czasie lub istotnie utrudnia dochodzenie, wstępne jak i ostateczne ustalenia, potwierdzające jak i przeczące, mogą być dokonane na podstawie dostępnych informacji. Przy stosowaniu niniejszego ustępu przestrzegane będą postanowienia załącznika II.

6.9. Przed wydaniem końcowego orzeczenia władze poinformują wszystkie zainteresowane strony o zasadniczych faktach branych pod uwagę przy podejmowaniu decyzji co do ewentualności zastosowania konkretnych środków. Tego rodzaju informacja będzie przekazana w odpowiednim czasie, aby umożliwić stronom obronę ich interesów.

⁽¹⁾ Członkowie są świadomi, że na terytorium pewnych Członków ujawnienie może być uwarunkowane uzyskaniem szczegółowego zezwolenia.

⁽²⁾ Członkowie zgadzają się, że wniosek o zachowanie poufności nie powinien być arbitralnie odrzucany.

▼ B

6.10. Władze będą określać z reguły margines dumpingu w sposób indywidualny dla każdego eksportera lub producenta produktu objętego dochodzeniem. W przypadkach gdy liczba eksporterów, producentów, importerów lub kategorii towarów jest na tyle duża, że taki sposób określenia marginesu dumpingu jest praktycznie niemożliwy, władze mogą ograniczyć badanie bądź do odpowiedniej liczby zainteresowanych stron lub produktów przy zastosowaniu normalnych prób statystycznych na podstawie informacji dostępnych władzom w chwili dokonywania selekcji bądź do maksymalnie dużej wielkości wywozu z danego kraju, która może być praktycznie objęta badaniem.

6.10.1. Jakakolwiek selekcja eksporterów, producentów, importerów lub rodzajów produktów, o której mowa w tym ustępie, będzie dokonana możliwie w konsultacji z zainteresowanymi eksporterami, producentami i importerami i przy ich akceptacji.

6.10.2. W przypadkach gdy władze ograniczyły zgodnie z niniejszym ustępem przedmiot badania, to określą jednakże indywidualny margines dumpingu dla każdego eksportera lub producenta, niewybranego początkowo, który przedstawi we właściwym czasie informacje wymagane w trakcie prowadzenia dochodzenia, chyba że liczba eksporterów lub producentów jest tak duża, że ustalenia indywidualne byłyby zbyt uciążliwe dla władz i uniemożliwiłyby terminowe zakończenie dochodzenia. Nie będzie się zniechęcać do udzielania dobrowolnych odpowiedzi.

6.11. Dla celów niniejszego Porozumienia pojęcie „zainteresowane strony” będzie obejmować:

i) eksportera lub zagranicznego producenta, lub importera produktu objętego dochodzeniem bądź związek handlowców lub przedsiębiorców, którego większość członków jest producentami, eksporterami lub importerami danego produktu;

ii) rząd Członka wywożącego; oraz

iii) producenta podobnego produktu u Członka przywożącego bądź związek handlowców lub przedsiębiorców, którego większość członków wytwarza podobny produkt na terytorium Członka przywożącego.

Lista powyższa nie ogranicza Członkom możliwości dopuszczenia innych, niż wyżej wymienione, stron krajowych jak i zagranicznych do włączenia na listę zainteresowanych stron.

6.12. Władze stworzą możliwość użytkownikom przemysłowym produktu objętego dochodzeniem, jak i przedstawicielom organizacji konsumenckich, w przypadkach gdy produkt jest powszechnie sprzedawany w sieci detalicznej, do złożenia informacji przydatnych w dochodzeniu dotyczących dumpingu, szkody i ich związku przyczynowego.

6.13. Władze uwzględnią w należyty sposób wszelkie trudności, jakie mogą mieć zainteresowane strony, w szczególności małe firmy, związane z dostarczeniem wymaganych informacji i udzieleniem wszelkiej możliwej pomocy.

6.14. Procedury wymienione powyżej nie mają na celu utrudnienia władzom Członka szybkiego wszczęcia dochodzenia, wydania wstępnego lub ostatecznego orzeczenia, zarówno potwierdzającego jak i odrzucającego wniosek, bądź zastosowania środków prowizorycznych lub ostatecznych zgodnie z odpowiednimi postanowieniami niniejszego Porozumienia.

▼ B*Artykuł 7***Środki tymczasowe**

- 7.1. Środki tymczasowe mogą być zastosowane tylko wtedy, gdy:
- i) dochodzenie zostało wszczęte zgodnie z postanowieniami artykułu 5, informacja o tym fakcie została podana do publicznej wiadomości i zainteresowane strony miały właściwe możliwości przedstawienia informacji i ustosunkowania się;
 - ii) wydano tymczasowe orzeczenie o istnieniu dumpingu i w efekcie wyrządzeniu szkody przemysłowi krajowemu; oraz
 - iii) zainteresowane władze uważają te środki za niezbędne do przeciwdziałania szkodzie, która może nastąpić w trakcie dochodzenia.
- 7.2. Środki tymczasowe mogą mieć formę tymczasowego cła lub raczej zabezpieczenia – w postaci depozytu gotówkowego lub poręczenia – o wartości równej wysokości antydumpingowego cła tymczasowego, nieprzekraczającej tymczasowo określonego marginesu dumpingu. Zawieszenie ostatecznej wyceny celnej jest poprawną formą środka tymczasowego, o ile wartość normalna i oszacowana wielkość cła antydumpingowego będą podane i tak długo, jak zawieszenie wyceny celnej będzie traktowane tak samo jak inne środki tymczasowe.
- 7.3. Środki tymczasowe nie będą stosowane przed upływem 60 dni od daty wszczęcia dochodzenia.
- 7.4. Stosowanie środków tymczasowych będzie ograniczone do okresu tak krótkiego, jak to tylko możliwe, nieprzekraczającego czterech miesięcy lub, za zgodą odpowiednich władz i na wniosek eksporterów reprezentujących znaczący udział handlu objętego dochodzeniem, okresu nieprzekraczającego sześciu miesięcy. Jeśli władze, w trakcie dochodzenia, uznają że cło niższe od marginesu dumpingu będzie wystarczające do przeciwdziałania szkodzie, okresy te mogą być wydłużone odpowiednio do sześciu i dziewięciu miesięcy.
- 7.5. Odpowiednie postanowienia artykułu 9 będą respektowane przy stosowaniu środków tymczasowych.

*Artykuł 8***Zobowiązania cenowe**

- 8.1. Postępowanie może⁽¹⁾ być zawieszony lub zakończony bez nałożenia środków tymczasowych lub ceł antydumpingowych po otrzymaniu ze strony eksportera satysfakcjonującego dobrowolnego zobowiązania do zmiany cen lub do zaprzestania wywozu do danego obszaru po cenach dumpingowych, w taki sposób, aby władze były przekonane, że szkodliwe skutki dumpingu będą wyeliminowane. Wzrost cen w ramach takiego zobowiązania nie będzie większy niż niezbędny do wyeliminowania marginesu dumpingu. Jest pożądane, żeby wzrost cen był mniejszy od marginesu dumpingu, o ile będzie on wystarczający do wyeliminowania szkody grożącej przemysłowi krajowemu.
- 8.2. Zobowiązania cenowe nie będą postulowane wobec eksporterów, ani też akceptowane z ich strony, dopóki władze Członka przywożącego nie wydadzą wstępnego orzeczenia potwierdzającego fakt dumpingu i szkody wyrządzonej przez ten dumping.

⁽¹⁾ Słowo „może” nie będzie interpretowane jako zezwolenie na jednoczesną kontynuację dochodzenia i przyjęcie zobowiązań cenowych, z wyjątkiem sytuacji określonych w ustępie 4.

▼ B

8.3. Zaoferowane zobowiązania nie muszą być przyjęte, jeśli władze uznają, że ich akceptacja byłaby nieużyteczna, na przykład, gdy liczba faktycznych lub potencjalnych eksporterów jest zbyt duża bądź z innych przyczyn, w tym z racji polityki ogólnej. W takim przypadku jeśli będzie to praktycznie możliwe, władze przedstawią eksporterowi przyczyny odrzucenia zobowiązania jako praktycznie niemożliwego do zaakceptowania i, w miarę możliwości, dadzą eksporterowi możliwość ustosunkowania się do tej decyzji.

8.4. W przypadku przyjęcia zobowiązania, dochodzenie w sprawie dumpingu i szkody będzie jednak zakończone na wniosek eksportera bądź gdy władze tak zadecydują. W tym przypadku, jeśli orzeczenie w sprawie dumpingu i szkody będzie negatywne, zobowiązanie automatycznie wygaśnie, chyba że takie orzeczenie wynika w znacznej mierze z podjętego zobowiązania cenowego. W takich przypadkach władze mogą zażądać utrzymania zobowiązania w ciągu odpowiedniego czasu, zgodnego z postanowieniami niniejszego Porozumienia. W razie orzeczenia stwierdzającego istnienie dumpingu i szkody, zobowiązanie będzie trwać nadal, zgodnie z jego warunkami i postanowieniami niniejszego Porozumienia.

8.5. Zobowiązania cenowe mogą być sugerowane przez władze Członka przywożącego, ale żaden eksporter nie będzie zmuszony do przyjęcia takiego zobowiązania. Fakt niezaoferowania takiego zobowiązania przez eksporterów lub nieprzyjęcie zaproszenia do jego złożenia nie będzie miał w żadnym razie negatywnego wpływu na rozpatrywanie sprawy. Jednakże władze będą miały swobodę wydania orzeczenia, że groźba szkody jest bardziej prawdopodobna w przypadku kontynuacji przywozu na warunkach dumpingowych.

8.6. Władze Członka przywożącego mogą zażądać od jakiegokolwiek eksportera, od którego przyjęły zobowiązanie, okresowego składania informacji dotyczących wywiązywania się z zobowiązania i do umożliwienia weryfikacji stosownych danych. W przypadku naruszenia podjętego zobowiązania władze Członka przywożącego mogą podjąć, w ramach niniejszego Porozumienia i zgodnie z jego postanowieniami, pilną akcję, która może polegać na niezwłocznym wprowadzeniu tymczasowych środków wykorzystując najlepsze dostępne informacje. W tych przypadkach cła ostateczne mogą być nałożone, zgodnie z niniejszym Porozumieniem, na produkty wprowadzone do konsumpcji nie więcej niż 90 dni przed zastosowaniem takich środków, jednakże tego rodzaju działanie retroaktywne nie będzie stosowane do przywozu wprowadzonego przed naruszeniem zobowiązania.

*Artykuł 9***Nalożenie i pobór cel antydumpingowych**

9.1. Decyzja o nałożeniu lub nienałożeniu cła antydumpingowego w sytuacji, gdy wszystkie warunki dla nałożenia cła zostały spełnione, oraz decyzja o tym, czy wysokość nałożonego cła będzie równa marginesowi dumpingu, czy też będzie mniejsza, są decyzjami pozostającymi w kompetencjach władz Członka – importera. Jest pożądane, aby nałożenie cła nie było zbyt rygorystycznie stosowane na terytoriach wszystkich Członków i aby cło było mniejsze od marginesu dumpingu, jeśli niższe cło będzie wystarczające do zażegnania szkody dla przemysłu krajowego.

9.2. Jeśli cło antydumpingowe jest nałożone na jakiś produkt, będzie ono pobierane we właściwej wysokości w każdym przypadku, w sposób niedyskryminacyjny, w przywozie tego towaru ze wszystkich źródeł uznanych za stosujące dumping i wyrządzające szkodę, z wyłączeniem przywozu z tych źródeł, z których przyjęto zobowiązania cenowe w rozumieniu niniejszego Porozumienia. Władze określą dostawcę lub dostawców danych produktów. Jeśli jednak

▼ B

wielu dostawców z jednego kraju jest objętych postępowaniem i jest praktycznie niemożliwe określenie wszystkich dostawców, władze mogą ograniczyć się do określenia kraju dostawcy. Jeśli wielu dostawców z więcej niż jednego kraju jest objętych postępowaniem, władze mogą określić bądź wszystkich dostawców, bądź, gdy to jest praktycznie niemożliwe, wszystkie kraje dostawców.

9.3. Wysokość cła antydumpingowego nie będzie przekraczać marginesu dumpingu określonego zgodnie z artykułem 2.

9.3.1. W przypadku kiedy wysokość cła antydumpingowego jest ustalana z mocą wsteczną, orzeczenie końcowe wprowadzające zobowiązania płatności ceł antydumpingowych będzie dokonane tak szybko, jak to tylko jest możliwe, zwykle w ciągu 12 miesięcy i w żadnym przypadku nie później niż w ciągu 18 miesięcy, licząc od daty złożenia wniosku o dokonanie końcowego określenia wysokości cła antydumpingowego⁽¹⁾. Wszelki zwrot będzie dokonany niezwłocznie i zwykle w okresie nie dłuższym niż 90 dni od orzeczenia końcowego zobowiązania, dokonanego zgodnie z niniejszym ustępem. W każdym przypadku, kiedy zwrot nie będzie dokonany w ciągu 90 dni, władze przedstawią wyjaśnienie, jeśli zostanie złożony o to wniosek.

9.3.2. W przypadku kiedy wysokość cła antydumpingowego jest ustalana z mocą dla okresu przyszłego, na wniosek strony, będzie wydane postanowienie o niezwłocznym zwrocie cła uiszczanego w wysokości wyższej od marginesu dumpingu. Zwrot wszelkiego cła uiszczanego w wysokości wyższej od faktycznego marginesu dumpingu będzie dokonany zwykle w ciągu 12 miesięcy i w żadnym razie nie później niż w ciągu 18 miesięcy licząc od daty złożenia przez importera produktu, na który nałożono cło antydumpingowe, wniosku o taki zwrot z właściwym uzasadnieniem. Uznany zwrot powinien być zwykle dokonany w ciągu 90 dni od wyżej wspomnianej decyzji.

9.3.3. Przy wydaniu orzeczenia, czy i w jakiej wysokości zwrot powinien być dokonany w przypadku, kiedy cena eksportowa jest określona zgodnie z ustępem 3 artykułu 2, władze powinny brać pod uwagę wszelkie zmiany wartości normalnej, wszelkie zmiany poniesionych kosztów pomiędzy dokonaniem przywozu a odsprzedażą i wszelkie zmiany w cenie odsprzedaży, które znajdą swoje odzwierciedlenie w cenie sprzedażnej i nie powinny przy określaniu ceny eksportowej odejmować wysokości ceł antydumpingowych uiszczonych, jeśli zostaną dostarczone odpowiednie dowody powyższego.

9.4. W przypadku kiedy władze ograniczają swoje badanie zgodnie z drugim zdaniem ustępu 10 artykułu 6, żadne cło antydumpingowe stosowane do przywozu od eksporterów lub producentów nie objętych badaniem nie będzie przekraczać:

i) średniej ważonej marginesu dumpingu określonego względem wybranych eksporterów lub producentów;

lub

ii) jeśli zobowiązanie do płatności ceł antydumpingowych jest obliczone na podstawie spodziewanej wartości normalnej, różnicy między średnią ważoną wartości normalnej wybranych eksporterów lub producentów i cen eksportowych eksporterów lub producentów nieobjętych badaniem indywidualnym,

⁽¹⁾ Rozumie się, że przestrzeganie limitów czasowych określonych w niniejszym punkcie, jak i w podpunkcie 3.2 może być niemożliwe, kiedy dany produkt jest przedmiotem procedury postępowania odwoławczego w sądzie.

▼B

pod warunkiem że władze nie wezmą pod uwagę, dla celu niniejszego ustępu, wartości zerowej ani znikomej marginesu dumpingu, ani marginesu określonego w okolicznościach wspomnianych w ustępie 8 artykułu 6. Władze będą stosować indywidualne cło lub wartość normalną do przywozu pochodzącego od każdego eksportera lub producenta nieobjętego badaniem, który dostarczył niezbędne informacje w trakcie trwania dochodzenia, zgodnie z postanowieniami ustępu 10.2 artykułu 6.

9.5. Jeśli produkt jest obciążony cłami antydumpingowymi u przywożącego Członka, władze niezwłocznie dokonają weryfikacji, mającej na celu określenie indywidualnych marginesów dumpingu dla jakiegokolwiek z tych eksporterów lub producentów w danym kraju wywożącym, którzy nie wywozili produktu do przywożącego Członka w ciągu okresu objętego dochodzeniem pod warunkiem że ci eksporterzy lub producenci mogą wykazać, iż nie są powiązani z żadnym z eksporterów lub producentów w kraju wywożącym, którzy podlegają cłom antydumpingowym od danego produktu. Tego rodzaju weryfikacja będzie wszczęta i przeprowadzona w przyspieszonym trybie, w porównaniu do normalnej procedury określania cła i postępowania odwoławczego u Członka przywożącego. W trakcie weryfikacji nie będą nałożone na przywóz od tych eksporterów lub producentów żadne cła antydumpingowe. Władze mogą jednakże powstrzymać się od ostatecznej wyceny celnej albo zażądać gwarancji zapewniających, w przypadku gdy weryfikacja doprowadzi do stwierdzenia stosowania dumpingu przez tych producentów lub eksporterów, możliwość poboru ceł antydumpingowych wstecz od daty wszczęcia przeglądu.

*Artykuł 10***Środki działające wstecz**

10.1. Środki tymczasowe i cła antydumpingowe będą stosowane tylko do produktów wprowadzanych do konsumpcji po terminie, z którym decyzje podjęte odpowiednio na podstawie ustępu 1 artykułu 7 i ustępu 1 artykułu 9 wchodzi w życie, z wyjątkiem sytuacji określonych w niniejszym artykule.

10.2. W przypadku kiedy dokonane jest ostateczne ustalenie szkody (ale nie jej groźby ani materialnego opóźnienia powstania przemysłu) lub w przypadku ostatecznego ustalenia groźby szkody, jeśli przywóz na warunkach dumpingowych przy braku środków tymczasowych prowadziłby do ustalenia szkody, cła antydumpingowe mogą być pobrane wstecz za okres, w którym środki tymczasowe były stosowane.

10.3. Jeśli ostateczne cło antydumpingowe jest wyższe od cła tymczasowego zapłaconego lub należnego lub od sumy wyszacowanej dla celów zabezpieczenia, różnica nie będzie pobrana. Jeśli cło ostateczne jest niższe od cła tymczasowego zapłaconego lub należnego lub od sumy wyszacowanej dla celów zabezpieczenia, różnica będzie zwrócona bądź wysokość cła zrewidowana, w zależności od sytuacji.

10.4. Z wyjątkiem przewidzianym w ustępie 2, gdy dokonywane jest ustalenie groźby szkody lub materialnego opóźnienia (ale szkoda jeszcze nie nastąpiła), to ostateczne cło antydumpingowe może być nałożone jedynie z datą ustalenia groźby szkody lub opóźnienia materialnego, a wszelkie depozyty gotówkowe złożone w ciągu stosowania środków tymczasowych będą zwrócone i wszelkie gwarancje pilnie zwolnione.

10.5. Gdy ostateczne ustalenie okaże się negatywne, wszelkie depozyty gotówkowe złożone w ciągu stosowania środków tymczasowych będą zwrócone i wszelkie gwarancje pilnie zwolnione.

▼ B

10.6. Ostateczne cło antydumpingowe może być nałożone na produkty wprowadzone do konsumpcji nie wcześniej niż 90 dni przed datą zastosowania środków tymczasowych, jeżeli władze stwierdzą w odniesieniu do towarów objętych postępowaniem, że:

- i) w przeszłości miał miejsce dumping, który wyrządził szkodę lub że importer był bądź winien być świadomy stosowania praktyk dumpingowych przez eksportera i że taki dumping wyrządzi szkodę, i
- ii) szkoda jest spowodowana znacznym przywozem produktu na warunkach dumpingowych w krótkim względnie okresie, który, z punktu widzenia czasu i wielkości przywozu będącego przedmiotem dumpingu oraz innych okoliczności (takich jak szybkie nagromadzenie zapasów przywożonego produktu), może poważnie podważyć zapobiegawcze efekty ostatecznego cła antydumpingowego, które ma być zastosowane pod warunkiem umożliwienia ustosunkowania się importerom, których dotyczy sprawa.

10.7. Władze mogą po wszczęciu dochodzenia podjąć takie środki, jak zawieszenie wyceny celnej lub wymiaru cła, jakie mogą być niezbędne dla poboru cła antydumpingowego wstecz zgodnie z ustępem 6, jeśli tylko mają dostateczne dowody, że warunki określone w powyższym punkcie są spełnione.

10.8. Żadne cła nie będą nałożone wstecz zgodnie z ustępem 6 na produkty wprowadzone do konsumpcji przed datą wszczęcia dochodzenia.

Artykuł 11

Czas trwania i weryfikacja ceł antydumpingowych i zobowiązań cenowych

11.1. Cło antydumpingowe będzie pozostawać w mocy tylko tak długo i w takim zakresie, jak to będzie niezbędne do przeciwdziałania dumpingowi wyrządzającemu szkodę.

11.2. Władze będą dokonywać weryfikacji konieczności utrzymywania nałożonego cła, kiedy to będzie zasadne, z własnej inicjatywy lub, gdy odpowiedni czas upłynął od nałożenia ostatecznego cła antydumpingowego, na wniosek każdej zainteresowanej strony, która przedstawi bezpośrednie dowody uzasadniające potrzebę weryfikacji⁽¹⁾. Zainteresowane strony będą miały prawo wnioskowania do władz o zbadanie, czy utrzymywanie nałożonego cła jest niezbędne do zapobieżenia dumpingowi, czy szkoda utrzymałaby się lub wystąpiła ponownie, gdyby cło zniesiono lub zmniejszono, lub o jednoczesne zbadanie obydwu tych spraw. Jeśli, w wyniku przeglądu, o którym mowa w niniejszym ustępie, władze stwierdzą, że dalsze utrzymywanie cła antydumpingowego jest nieuzasadnione, będzie ono zniesione niezwłocznie.

11.3. Nie naruszając postanowień ustępów 1 i 2, jakiegokolwiek ostateczne cło antydumpingowe będzie zniesione z datą nie późniejszą niż 5 lat od jego nałożenia (lub od daty ostatniej weryfikacji dokonanej zgodnie z ustępem 2, jeśli weryfikacja ta obejmowała zarówno dumping jak i szkodę, lub weryfikacji dokonanej zgodnie z niniejszym ustępem), o ile władze nie stwierdzą, w wyniku weryfikacji wszczętej przed powyższą datą z własnej inicjatywy lub na właściwie

⁽¹⁾ Określenie ostatecznego obowiązku płatności ceł antydumpingowych w rozumieniu ustępu 3 artykułu 9 nie stanowi samo w sobie weryfikacji w znaczeniu niniejszego artykułu.

▼ B

uzasadniony wniosek złożony przez lub w imieniu przemysłu krajowego w odpowiednim czasie przed tą datą, że wygaśnięcie cła prowadziłoby prawdopodobnie do dalszej szkody lub ponownego wystąpienia dumpingu i szkody⁽¹⁾. Cło może pozostawać w mocy do czasu zakończenia takiej weryfikacji.

11.4. Postanowienia artykułu 6 dotyczące dowodów i procedury będą miały zastosowanie do każdej weryfikacji prowadzonej na podstawie niniejszego artykułu. Każda taka weryfikacja będzie dokonana niezwłocznie i będzie zwykle zakończona w ciągu 12 miesięcy od daty jej wszczęcia.

11.5. Postanowienia niniejszego artykułu będą odpowiednio stosowane do zobowiązań cenowych przyjętych na podstawie artykułu 8.

*Artykuł 12***Podanie do wiadomości publicznej i wyjaśnienie ustaleń**

12.1. W przypadku kiedy władze uznają, że istnieją wystarczające dowody uzasadniające wszczęcie dochodzenia antydumpingowego zgodnie z artykułem 5, Członek lub Członkowie, których produkty są przedmiotem takiego postępowania oraz inne zainteresowane strony znane władzom prowadzącym dochodzenie jako mające interes w sprawie zostaną powiadomione o tym fakcie, jak również informacja ta zostanie podana do publicznej wiadomości.

12.1.1. Publiczne ogłoszenie o wszczęciu dochodzenia lub odrębny raport w tej sprawie⁽²⁾ będą zawierać poniższe informacje:

- i) nazwę kraju lub krajów eksportera oraz produkt objęty dochodzeniem;
- ii) datę wszczęcia dochodzenia;
- iii) podstawę, na jakiej opiera się domniemanie istnienia dumpingu;
- iv) syntezę czynników, na których oparto domniemanie szkody;
- v) adres, pod który zainteresowane strony mogą się zwracać;
- vi) termin końcowy przedstawiania poglądów przez zainteresowane strony.

12.2. Będą podane do wiadomości publicznej wszelkie ustalenia tymczasowe i ostateczne, zarówno potwierdzające jak i zaprzeczające, wszelkie decyzje o przyjęciu zobowiązań, o których mowa w artykule 8, o ustaniu takich zobowiązań oraz o zniesieniu ostatecznego cła antydumpingowego. W każdej takiej informacji lub odrębnym raporcie podane będą w dostatecznych szczegółach ustalenia i wnioski dotyczące wszystkich spraw faktograficznych i prawnych, uznanych za istotne przez władze prowadzące postępowanie. Wszelkie takie informacje i raporty zostaną przekazane Członkowi lub Członkom, których produkty są objęte takimi ustaleniami lub zobowiązaniami, jak i innym stronom znanym jako zainteresowane sprawą.

⁽¹⁾ Gdy wielkość cła antydumpingowego jest ustalona z mocą wsteczną, a z ostatniego postępowania ustalającego zgodnie z ustępem 3 artykułu 9 wynika, iż cło nie będzie pobrane, to fakt ten sam w sobie nie będzie wymagać od władz zniesienia cła ostatecznego.

⁽²⁾ Gdy władze dostarczają informacji i wyjaśnień zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu w formie oddzielnego raportu, zapewnią, aby taki raport był w każdej chwili powszechnie dostępny.

▼ B

- 12.2.1. Publiczne ogłoszenie o nałożeniu środków tymczasowych lub oddzielny raport w tej sprawie będą zawierać dostatecznie szczegółowe wyjaśnienia dotyczące orzeczenia tymczasowego w sprawie dumpingu i szkody i odniesienia do spraw faktograficznych i prawnych, które doprowadziły do przyjęcia lub odrzucenia argumentów. Taka informacja lub raport będą, przy właściwym uwzględnieniu wymogu ochrony poufności informacji, w szczególności zawierać:
- i) nazwy dostawców lub, o ile to będzie praktycznie niemożliwe, krajów dostawców objętych postępowaniem;
 - ii) opis towaru w formie wystarczającej dla służb celnych;
 - iii) ustalone marginesy dumpingu oraz pełne wyjaśnienie uzasadniające wybór metodologii dla tego ustalenia i dla porównania ceny eksportowej z wartością normalną, o której mowa w artykule 2;
 - iv) okoliczności dotyczące ustalenia szkody, o których mowa w artykule 3;
 - v) główne racje prowadzące do ustalenia.
- 12.2.2. Ogłoszenie publiczne lub odrębny raport o zamknięciu lub zawieszeniu dochodzenia, w przypadku orzeczenia prowadzącego do nałożenia ostatecznego cła lub do przyjęcia zobowiązania cenowego, będą zawierać wszystkie odpowiednie informacje o ustaleniach faktograficznych i prawnych oraz argumentach, które doprowadziły do nałożenia środków ostatecznych lub do przyjęcia zobowiązania cenowego, przy należyтым uwzględnieniu wymogu ochrony poufności informacji. Ogłoszenie lub raport będą w szczególności zawierać informacje określone w ustępie 2.1 artykułu 12, racje prowadzące do przyjęcia lub odrzucenia odpowiednich argumentów bądź wniosków zgłoszonych przez eksporterów i importerów, jak i podstawy do wszelkich decyzji, o których mowa w ustępie 10.2 artykułu 6.
- 12.2.3. Ogłoszenie publiczne lub raport o zakończeniu lub zawieszeniu dochodzenia w następstwie przyjęcia zobowiązania, stosownie do artykułu 8, będą zawierać jawne części tych ustaleń.
- 12.3. Postanowienia niniejszego artykułu będą miały zastosowanie odpowiednio do wszczęcia i zakończenia przeglądów, o których mowa w artykule 11, i do decyzji, o której mowa w artykule 10, dotyczącej zastosowania cel z mocą wsteczną.

*Artykuł 13***Weryfikacja prawna**

Każdy Członek, którego ustawodawstwo wewnętrzne zawiera postanowienia dotyczące środków antydumpingowych, będzie utrzymywać sądy powszechne, arbitrażowe lub administracyjne albo odpowiednie procedury w celu, między innymi, szybkiej weryfikacji działań administracyjnych odnoszących się do orzeczeń ostatecznych oraz weryfikacji tych orzeczeń w granicach przewidzianych w artykule 11. Takie instytucje lub procedury powinny być niezależne od władz, którym powierzono wydawanie orzeczeń lub dokonywanie przeglądu powyższych spraw.

*Artykuł 14***Działania antydumpingowe w imieniu kraju trzeciego**

14.1. Wniosek o podjęcie działania antydumpingowego w imieniu kraju trzeciego powinien być złożony przez władze kraju trzeciego występujące o takie działanie.

▼ B

14.2. Do wniosku powinna być dołączona informacja cenowa wskazująca na fakt przywozu po cenach dumpingowych, jak i szczegółowa informacja wskazująca, że domniemany dumping wyrządza szkodę danemu przemysłowi krajowemu w kraju trzecim. Rząd kraju trzeciego udzieli wszelkiej pomocy w celu dostarczenia krajowi importera dalszych informacji, których ten ostatni może potrzebować.

14.3. Władze kraju importera, rozpatrując tego rodzaju wniosek, uwzględnią skutki domniemanego dumpingu dla całego danego przemysłu w kraju trzecim, co oznacza, że szkoda nie będzie oceniana tylko w odniesieniu do skutków domniemanego dumpingu dla wywozu tego przemysłu do kraju importera lub nawet w odniesieniu do wywozu globalnego danego przemysłu.

14.4. Decyzja co do wszczęcia procedury pozostanie w gestii kraju importera. W przypadku gdy kraj importera podejmie decyzję o gotowości do podjęcia działania, inicjatywa wystąpienia do Rady do spraw Handlu Towarami w celu uzyskania jej zgody na tego rodzaju działanie będzie należeć do kraju importera.

*Artykuł 15***Członkowie – kraje rozwijające się**

Uznaje się, że Członkowie – kraje rozwinięte muszą brać pod uwagę szczególną sytuację Członków – krajów rozwijających się rozpatrując możliwości zastosowania środków antydumpingowych, o których mowa w niniejszym Porozumieniu. Możliwości konstruktywnych rozwiązań, o których mowa w niniejszym Porozumieniu, będą wykorzystane przed zastosowaniem ceł antydumpingowych w przypadku gdy cła te mogłyby naruszyć istotne interesy Członków – krajów rozwijających się.

CZĘŚĆ II*Artykuł 16***Komitet do spraw Praktyk Antydumpingowych**

16.1. Niniejszym ustanawia się Komitet do spraw Praktyk Antydumpingowych (zwany w niniejszym Porozumieniu „Komitetem”), złożony z przedstawicieli każdego z Członków. Komitet dokona wyboru swojego Przewodniczącego i będzie zbierał się nie rzadziej niż dwa razy do roku i w innych przypadkach przewidzianych odpowiednimi postanowieniami niniejszego Porozumienia na wniosek któregośkolwiek Członka. Komitet będzie miał kompetencje określone niniejszym Porozumieniem lub przez Członków i będzie stwarzał Członkom możliwość konsultacji w jakiegokolwiek sprawie odnoszącej się do stosowania Porozumienia lub wspierania jego celów. Sekretariat WTO będzie pełnił funkcje Sekretariatu Komitetu.

16.2. Komitet może, w razie potrzeby, powoływać organy pomocnicze.

16.3. Komitet i każdy jego organ pomocniczy, wykonując swoje funkcje, może korzystać z konsultacji i informacji z jakiegokolwiek źródła, które uznają za stosowne. Jednakże przed zasięgnięciem informacji ze źródła podlegającego jurysdykcji któregoś z Członków, Komitet lub jego organ pomocniczy poinformuje o swoim zamiarze danego Członka. Musi on uzyskać zgodę Członka i każdego konsultowanego przedsiębiorstwa.

16.4. Członkowie będą niezwłocznie informować Komitet o wszystkich, tymczasowych lub ostatecznych, działaniach antydumpingowych. Taka informacja będzie dostępna w Sekretariacie do wglądu dla innych Członków. Członkowie będą również składać co pół roku sprawozdania z działań antydumpingowych podjętych w okresie poprzedzających sześciu miesięcy. Półroczne sprawozdania będą składane według uzgodnionego standardu.

▼B

16.5. Każdy Członek będzie notyfikować w Komitecie a), które z jego władz są kompetentne do wszczęcia i do prowadzenia dochodzeń wymienionych w artykule 5, i b) swoje krajowe procedury regulujące wszczynanie i prowadzenie takich dochodzeń.

*Artykuł 17***Konsultacje i rozstrzyganie sporów**

17.1. Z wyjątkiem, gdy ustalono inaczej, Uzgodnienie w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów ma zastosowanie dla konsultacji i rozwiązywania sporów dotyczących niniejszego Porozumienia.

17.2. Każdy z Członków rozpatrzy z życzliwością i stworzy odpowiednie możliwości przeprowadzenia konsultacji w sprawie wystąpienia innego Członka, dotyczącego jakiegokolwiek sprawy mającej wpływ na stosowanie niniejszego Porozumienia.

17.3. W przypadku gdy którykolwiek Członek uzna, że korzyści wynikające, bezpośrednio lub pośrednio, z niniejszego Porozumienia zostały zniweczone lub naruszone lub że któryś z celów Porozumienia jest zagrożony przez innego Członka lub Członków, może, z zamiarem osiągnięcia wzajemnie satysfakcjonującego rozwiązania sprawy, wystąpić w formie pisemnej o konsultacje z tym Członkiem lub Członkami. Każdy Członek rozpatrzy życzliwie skierowany pod jego adresem wniosek innego Członka o konsultacje.

17.4. W przypadku gdy Członek, który wystąpił o konsultacje, uzna, że konsultacje wynikające z ustępu 3 nie doprowadziły do osiągnięcia wzajemnie satysfakcjonującego rozwiązania i władze administracyjne kraju importera podjęły ostateczne działanie w celu nałożenia ostatecznego cła antydumpingowego lub przyjęcia zobowiązania cenowego, może przedstawić sprawę Organowi Rozstrzygania Sporów (DSB). W przypadku gdy środek tymczasowy ma istotne znaczenie i Członek uważa, że środek ten został podjęty w sprzeczności z postanowieniami ustępu 1 artykułu 7 niniejszego Porozumienia, Członek ten może również przedstawić sprawę DSB.

17.5. DSB, na wniosek dowolnej skarżącej strony sporu, powoła zespół orzekający do zbadania sprawy, opierając się na:

- i) pisemnym oświadczeniu Członka występującego z wnioskiem wskazującym, w jaki sposób korzyści wynikające dla niego, bezpośrednio lub pośrednio, z niniejszego Porozumienia zostały zniweczone lub naruszone bądź cele wynikające z Porozumienia zostały zagrożone, i
- ii) dowodach przedstawionych, zgodnie z odpowiednimi procedurami krajowymi, władzom Członka przywożącego.

17.6. Badając sprawę, o której mowa w ustępie 5:

- i) w ocenie faktów dotyczących sprawy zespół orzekający określi, czy ustalenie faktów przez władze było właściwe i czy ocena tych faktów była bezstronna i obiektywna. Jeśli ustalenie faktów było właściwe, a oceny bezstronne i obiektywne, to nawet jeśli zespół orzekający osiągnąłby odmienną konkluzję, ocena taka nie powinna być podważona.

▼ B

ii) zespół orzekający będzie interpretować odnośne postanowienia Porozumienia zgodnie ze zwyczajowymi zasadami interpretacji międzynarodowego prawa publicznego. Gdy zespół orzekający stwierdzi, że odnośne postanowienie Porozumienia zezwala na więcej niż jedną dopuszczalną interpretację, to zespół orzekający uzna środek podjęty przez władze jako zgodny z Porozumieniem, jeśli opiera się on na takiej dopuszczalnej interpretacji.

17.7. Informacje poufne przedstawione zespołowi orzekającemu nie będą ujawnione bez formalnej zgody organu lub władz przedstawiających te informacje. W przypadku kiedy zespół orzekający jest proszony o udzielenie takich informacji, lecz nie jest do tego upoważniony, wówczas będzie dostarczone jawne streszczenie autoryzowane przez osobę, instytucję lub władzę, od których pochodziły takie informacje.

CZĘŚĆ III*Artykuł 18***Postanowienia końcowe**

18.1. Przeciwno wywozowi po cenie dumpingowej, pochodzącemu od innego Członka, nie może być podjęte żadne konkretne działanie, poza działaniami zgodnymi z postanowieniami GATT 1994, w rozumieniu niniejszego Porozumienia ⁽¹⁾.

18.2. Nie mogą być zgłaszane zastrzeżenia w odniesieniu do żadnego z postanowień niniejszego Porozumienia bez zgody pozostałych Członków.

18.3. Z zastosowaniem postanowień ustępów 3.1 i 3.2, postanowienia niniejszego Porozumienia będą odnosić się do dochodzeń i weryfikacji istniejących środków wprowadzonych w dniu lub po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO dla danego Członka.

18.3.1. W odniesieniu do obliczania marginesu dumpingu dla celów zwrotu pobranych ceł zgodnie z ustępem 3 artykułu 9 będą miały zastosowanie przepisy stosowane przy ostatnim stwierdzeniu dumpingu lub przy ostatniej weryfikacji.

18.3.2. Dla celów ustępu 3 artykułu 11 za istniejące środki antydumpingowe będą uznawane te, które zastosowano nie później niż w dniu wejścia w życie Porozumienia WTO dla danego Członka, z wyjątkiem przypadków, w których krajowe przepisy prawne Członka będące w mocy w tym dniu już zawierały klauzulę przewidzianą w tym ustępie.

18.4. Każdy Członek podejmie wszelkie niezbędne kroki o charakterze ogólnym lub szczególnym dla zapewnienia – nie później niż do daty wejścia w życie Porozumienia WTO – zgodności swych praw, przepisów i procedur administracyjnych z postanowieniami niniejszego Porozumienia w zakresie, w jakim odnoszą się do danego Członka.

18.5. Każdy Członek będzie informować Komitet o wszelkich zmianach swoich praw i przepisów odnoszących się do niniejszego Porozumienia oraz stosowania tych praw i przepisów.

18.6. Komitet będzie dokonywał corocznych przeglądów stosowania i funkcjonowania niniejszego Porozumienia uwzględniając jego cele. Komitet będzie składał corocznie informację Radzie Handlu Towarami o działaniach w okresie objętym takim przeglądem.

18.7. Załączniki do niniejszego Porozumienia stanowią jego integralną część.

⁽¹⁾ Powyższe nie wyklucza działań podejmowanych według właściwości zgodnie z odpowiednimi postanowieniami GATT 1994.

*ZALĄCZNIK I***PROCEDURY WIZYTACJI NA MIEJSCU ZGODNIE Z USTĘPEM 7
ARTYKULU 6**

1. Po wszczęciu dochodzenia władze Członka wywożącego i przedsiębiorstwa, o których wiadomo, że są zainteresowane, powinny być powiadomione o zamiarze przeprowadzenia wizytacji na miejscu.
2. Jeśli, w wyjątkowych okolicznościach, do zespołu prowadzącego dochodzenie mają być włączeni eksperci pozarządowi, to powinny być powiadomione o tym zamiarze przedsiębiorstwa i władze Członka wywożącego. Eksperti pozarządowi będą objęci sankcjami za złamanie wymogu poufności.
3. Otrzymanie wyraźnej zgody przedsiębiorstwa Członka wywożącego, którego sprawa dotyczy, powinno być standardową praktyką przed podjęciem ostatecznej decyzji o wizytacji na miejscu.
4. Niezwłocznie po otrzymaniu zgody od zainteresowanych przedsiębiorstw, władze prowadzące postępowanie notyfikują władzom Członka wywożącego nazwy i adresy przedsiębiorstw, które mają być wizytowane oraz uzgodnione terminy wizytacji.
5. Przedsiębiorstwa, które mają być wizytowane, powinny być powiadomione z dostatecznym wyprzedzeniem.
6. Wizytacje mające na celu wyjaśnienie kwestionariusza powinny mieć miejsce wyłącznie na wniosek przedsiębiorstwa wywożącego. Taka wizytacja może mieć miejsce tylko wtedy, kiedy a) władze Członka przywożącego notyfikują swój zamiar przedstawicielom Członka, którego sprawa dotyczy, i b) jeżeli ci ostatni nie sprzeciwiają się tej wizytacji.
7. Biorąc pod uwagę, że głównym celem wizytacji jest weryfikacja dostarczonych informacji lub zdobycie informacji dodatkowych, powinna ona być dokonana po uzyskaniu odpowiedzi na kwestionariusz, chyba że przedsiębiorstwo wyrazi zgodę na wcześniejszą wizytację i rząd Członka wywożącego został poinformowany przez władze prowadzące dochodzenie o zamierzonej wcześniejszej wizytacji i nie wyraża sprzeciwu; ponadto, normalną praktyką przed taką wizytacją powinno być powiadomienie przedsiębiorstwa o tym, jakie ogólne informacje będą weryfikowane i jakie dalsze informacje powinny być dostarczone, aczkolwiek nie wyklucza to możliwości żądania dalszych szczegółów w trakcie wizytacji w zależności od uzyskanych informacji.
8. Odpowiedzi na pytania i wyjaśnienia przedstawione przez władze lub przedsiębiorstwa Członków wywożących i istotne dla skuteczności dochodzenia na miejscu powinny być, jeśli to będzie tylko możliwe, udzielone przed wizytacją.

*ZALĄCZNIK II***NAJLEPSZA DOSTĘPNA INFORMACJA W ROZUMIENIU USTĘPU 8
ARTYKULU 6**

1. Niezwłocznie po wszczęciu dochodzenia władze prowadzące postępowanie powinny określić szczegółowo zakres informacji wymaganych od każdej zainteresowanej strony i sposób ujęcia odpowiedzi przez zainteresowaną stronę. Władze powinny się upewnić również, że strona jest świadoma, iż jeśli nie dostarczy informacji w odpowiednim czasie, to władze mogą wydać orzeczenie na podstawie dostępnych dowodów, włączając te zawarte we wniosku przemysłu krajowego o wszczęcie dochodzenia.
2. Władze mogą również zażądać od zainteresowanej strony dostarczenia odpowiedzi na określonym nośniku (np. na taśmie komputerowej) lub w określonym języku komputerowym. W przypadku takiego żądania władze uwzględnić powinny normalne możliwości zainteresowanej strony udzielenia odpowiedzi na wybranym nośniku lub w języku komputerowym i nie będą wymagać od strony odpowiedzi w systemie komputerowym innym niż używany przez stronę. Władze nie powinny nalegać na odpowiedź na nośniku komputerowym, jeśli zainteresowana strona nie prowadzi skomputeryzowanej księgowości i jeśli złożenie odpowiedzi w wymaganej formie pociągnęłoby za sobą nieuzasadnione dodatkowe obciążenia dla zainteresowanej strony, tzn. wiązałyby się to z nieuzasadnionymi dodatkowymi kosztami i trudnościami. Władze nie będą nalegać na odpowiedź na szczególnym nośniku lub w języku komputerowym, jeśli zainteresowana strona nie prowadzi skomputeryzowanej księgowości na takim nośniku lub w języku komputerowym i jeśli złożenie odpowiedzi w wymaganej formie pociągnęłoby za sobą nieuzasadnione dodatkowe obciążenia dla zainteresowanej strony, tzn. wiązałyby się to z nieuzasadnionymi dodatkowymi kosztami i trudnościami.
3. Wszelkie informacje możliwe do zweryfikowania, które są właściwie złożone w sposób możliwy do wykorzystania przy dochodzeniu bez zbędnych trudności i które są dostarczone we właściwym czasie i, w miarę możliwości, dostarczone na nośniku lub w języku komputerowym wymaganym przez władze, powinny być wzięte pod uwagę przy wydawaniu orzeczenia. Jeśli strona nie udzieli odpowiedzi na wymaganym nośniku lub w języku komputerowym, ale władze uznają, że warunki określone w ustępie 2 zostały spełnione, to nie będzie to uważane za istotnie utrudniające dochodzenie.
4. W przypadku gdy władze nie są w stanie przetworzyć informacji dostarczonej na szczególnym nośniku (np. taśmie komputerowej), informacja powinna być dostarczona w formie pisemnej lub każdej innej akceptowanej przez władze.
5. Nawet jeśli dostarczona informacja nie jest idealna pod każdym względem, nie zwalnia to władz od wzięcia jej pod uwagę, jeżeli zainteresowana strona działała zgodnie ze swoimi najlepszymi możliwościami.
6. Jeśli dowód lub informacja nie jest przyjęta, strona, która je dostarczyła, powinna być poinformowana o przyczynach tego i powinna mieć możliwość dostarczenia dalszych wyjaśnień w odpowiednim czasie, z uwzględnieniem jednakże terminów zakończenia dochodzenia. Jeśli wyjaśnienia są uważane przez władze za niezadowalające, przyczyny odrzucenia takiego dowodu lub informacji będą podane w jakimkolwiek opublikowanym orzeczeniu.

▼ B

7. W przypadku gdy władze będą musiały oprzeć swoje orzeczenie, w tym odnoszące się do ustalenia wartości normalnej, na informacji z drugiego źródła, w tym na informacji dostarczonej we wniosku o wszczęcie dochodzenia, powinny to zrobić ze szczególną ostrożnością. W takich przypadkach władze powinny, o ile to tylko będzie możliwe, sprawdzić informacje z innych niezależnych, dostępnych źródeł, takich jak publikowane cenniki, oficjalne statystyki przywozowe i informacje celne, jak również informacje otrzymane w trakcie dochodzenia od innych zainteresowanych stron. Jednakże jest zrozumiałe, że jeśli zainteresowana strona nie współpracuje i tym samym odmawia udzielenia władzom odpowiednich informacji, to taka sytuacja może prowadzić do rozstrzygnięcia mniej korzystnego dla tej strony niż gdyby strona współpracowała z władzami.

▼B**POROZUMIENIE W SPRAWIE STOSOWANIA ARTYKUŁU VII
UKŁADU OGÓLNEGO W SPRAWIE TARYF CELNYCH I HANDLU
1994****OGÓLNY KOMENTARZ WSTĘPNY**

1. Zasadniczą podstawą wartości celnej zgodnie z tym Porozumieniem jest „wartość transakcyjna” według definicji w artykule 1. Artykuł 1 należy czytać razem z artykułem 8, który przewiduje, między innymi, korekty ceny faktycznie zapłaconej lub należnej w przypadkach, kiedy pewne specyficzne elementy, o których sądzi się, że tworzą część wartości dla celów celnych są ponoszone przez kupującego, lecz nie są uwzględnione w cenie faktycznie zapłaconej lub należnej przywożonych towarów. Artykuł 8 umożliwia także włączenie do wartości transakcyjnej pewnych świadczeń kupującego na rzecz sprzedającego raczej w formie konkretnych towarów lub usług niż w postaci pieniędzy. Artykuły od 2 do 7 określają metody ustalania wartości celnej, jeżeli nie można jej ustalić zgodnie z postanowieniami artykułu 1.

2. Jeżeli wartości celnej nie można ustalić z postanowieniami artykułu 1 powiniem zwykle nastąpić proces konsultacji między administracją celną i importerem w celu ustalenia podstawy wartości zgodnej z postanowieniami artykułów 2 lub 3. Może się zdarzyć, na przykład, że importer ma informację o wartości celnej identycznych lub podobnych towarów przywożonych, która nie jest od razu dostępna dla administracji celnej w miejscu przywozu. Z drugiej strony administracja celna może mieć informację o wartości celnej identycznych lub podobnych towarów, która nie jest łatwo dostępna dla importera. Proces konsultacji między dwiema stronami umożliwi wymianę informacji, podlegającej wymogom poufności handlowej mającej na celu określenie właściwej podstawy wartości dla celów celnych.

3. Artykuły 5 i 6 określają dwie podstawy ustalania wartości celnej, jeśli nie można jej ustalić w oparciu o wartość transakcyjną przywożonych towarów bądź identycznych lub podobnych przywożonych towarów. Zgodnie z ustępem 1 artykułu 5 wartość celna jest ustalana na podstawie ceny, po której towary są sprzedawane w stanie takim, w jakim były przywożone dla niepowiązanego nabywcy w kraju przywozu. Importer ma także prawo, aby wartość celna towarów dalej przetwarzanych po dokonaniu przywozu była ustalona zgodnie z postanowieniami artykułu 5, jeśli wystąpi on z takim wnioskiem. Zgodnie z artykułem 6 wartość celna jest ustalana na podstawie wartości kalkulowanej. Obie te metody powodują określone trudności i z tego powodu importerowi przysługuje prawo, zgodnie z postanowieniami artykułu 4, do wyboru kolejności stosowania tych dwu metod.

4. Artykuł 7 wyjaśnia, jak ustalić wartość celną w przypadkach, gdy nie można jej ustalić zgodnie z postanowieniami któregośkolwiek z poprzednich artykułów. CZŁONKOWIE,

mając na uwadze wielostronne negocjacje handlowe;

pragnąc wesprzeć cele GATT 1994 i zapewnić dodatkowe korzyści dla handlu międzynarodowego prowadzonego przez kraje rozwijające się;

uznając znaczenie postanowień artykułu VII GATT 1994 i dążąc do wypracowania reguł jego stosowania celem zapewnienia większej jednolitości i pewności w ich stosowaniu;

uznając potrzebę sprawiedliwego, jednolitego i neutralnego systemu wyceny towarów dla celów celnych, który wyklucza stosowanie arbitralnych lub fikcyjnych wartości celnych:

uznając, że podstawą wyceny towarów dla potrzeb celnych powinna być, w możliwie największym zakresie, wartość transakcyjna wycenianych towarów;

▼B

uznając, że wartość celna powinna być oparta na prostych i sprawiedliwych kryteriach, zgodnych z praktykami handlowymi i że postępowanie mające na celu ustalenie tej wartości powinno być jednolite bez różnicowania źródeł dostaw;

uznając, że postępowanie mające na celu ustalenie wartości celnej nie powinno być stosowane dla zwalczania dumpingu,

UZGADNIAJĄ NINIEJSZYM, CO NASTĘPUJE:

CZEŚĆ I**ZASADY USTALANIA WARTOŚCI CELNEJ***Artykuł 1*

1. Wartością celną towarów przywożonych jest wartość transakcyjna, to znaczy cena faktycznie zapłacona lub należna za towary przy sprzedaży eksportowej do kraju przywozu skorygowana zgodnie z postanowieniami artykułu 8, pod warunkiem że:

- a) kupujący nie jest ograniczony w dysponowaniu lub użytkowaniu towarów, z wyjątkiem ograniczeń, które:
 - i) są nakładane lub wymagane przez prawo lub władze w kraju przywozu;
 - ii) ograniczają obszar geograficzny, w którym towary mogą podlegać dalszej odsprzedaży; lub
 - iii) nie wpływają istotnie na wartość towarów;
- b) sprzedaż lub cena nie są uzależnione od warunków lub świadczeń, których wartość nie może być ustalona w odniesieniu do towarów, dla których ustalana jest wartość celna;
- c) jakkolwiek część przychodów z jakiegokolwiek dalszej sprzedaży, dyspozycji lub użytkowania towarów przez kupującego nie przypada bezpośrednio czy też pośrednio sprzedającemu, z wyjątkiem przypadków, gdy dokonana jest odpowiednia korekta wartości, zgodnie z postanowieniami artykułu 8; oraz
- d) kupujący i sprzedający nie są powiązani lub też w przypadkach, gdy kupujący i sprzedający są powiązani, wartość transakcyjna może być akceptowana dla potrzeb celnych na zasadach określonych w ustępie 2.

2. a) Przy ustalaniu, czy wartość transakcyjna jest do przyjęcia dla celów ustępu 1 fakt, iż kupujący i sprzedający są powiązani w rozumieniu artykułu 15, nie będzie sam w sobie podstawą do traktowania wartości transakcyjnej jako niemożliwej do przyjęcia. W takim przypadku okoliczności związane ze sprzedażą będą zbadane, a wartość transakcyjna będzie zaakceptowana pod warunkiem że powiązanie nie wpłynęło na cenę. Jeżeli, w świetle informacji dostarczonych przez importera lub uzyskanych w inny sposób administracja celna ma powody, aby uznać, iż powiązanie wpłynęło na cenę, powód taki powinna przedstawić importerowi, któremu da się rozsądną szansę ustosunkowania się. Na wniosek importera, informacja o takich powodach będzie przedłożona w formie pisemnej.

b) W przypadku transakcji między osobami powiązаныmi, wartość transakcyjna zostanie zaakceptowana i wartość celna towarów będzie wyznaczana zgodnie z postanowieniem ustępu 2, o ile importer wykaże, że taka wartość jest ściśle zbliżona do jednej z następujących, w tym samym lub zbliżonym czasie:

- i) wartości transakcyjnej, przy sprzedaży kupującemu niepowiązanemu ze sprzedającym, identycznych lub podobnych towarów na eksport do tego samego kraju przywozu;

▼B

ii) wartości celnej identycznych lub podobnych towarów ustalonej zgodnie z postanowieniami artykułu 5;

iii) wartości celnej identycznych lub podobnych towarów ustalonej zgodnie z postanowieniami artykułu 6;

Przy stosowaniu wyżej wymienionych kryteriów, będzie się odpowiednio uwzględniać wykazane różnice w poziomach handlu, ilościach, elementach wymienionych w artykule 8 oraz koszty poniesione przez sprzedającego w sprzedażach, w których sprzedający i kupujący nie są powiązani, a koszty nie są ponoszone przez sprzedającego w sprzedażach, w których sprzedający i kupujący są powiązani.

c) Kryteria, o których mowa w ustępie 2b), powinny być stosowane z inicjatywy importera i wyłącznie w celach porównawczych. Wartość zastępcza nie może być ustalana na mocy postanowień ustępu 2b).

Artykuł 2

1. a) Jeśli wartość celna towarów przywożonych nie może być ustalona na mocy postanowień artykułu 1, za wartość celną przyjmuje się wartość transakcyjną identycznych towarów sprzedawanych na eksport do tego samego kraju przywozu i eksportowanych w tym samym lub zbliżonym czasie co towary, dla których ustalana jest wartość celna.

b) Przy stosowaniu postanowień niniejszego artykułu będzie przyjmowana wartość transakcyjna identycznych towarów sprzedawanych na tym samym szczeblu handlu i w zasadzie w tych samych ilościach, dla których ustalana jest wartość celna. W przypadku gdy nie stwierdzono tego rodzaju sprzedaży będzie przyjmowana wartość transakcyjna identycznych towarów sprzedawanych na innym szczeblu handlu i/lub w innych ilościach, skorygowaną w celu uwzględnienia różnic w szczeblu handlu i/lub ilości, pod warunkiem że tego rodzaju korekta może być dokonana na podstawie przedłożonych dowodów określających wyraźnie zasadność i prawidłowość korekty, niezależnie od tego czy taka korekta prowadzi do zwiększenia czy też zmniejszenia wartości.

2. Gdy koszty i opłaty, o których mowa w ustępie 2 artykułu 8, są włączone do wartości transakcyjnej, będzie dokonana korekta w celu uwzględnienia istotnych różnic w takich kosztach i opłatach między towarami przywożonymi a towarami identycznymi, wynikających z różnic w odległościach i rodzaju transportu.

3. Jeśli przy stosowaniu postanowień niniejszego artykułu, stwierdzono więcej niż jedną wartość towarów identycznych, dla ustalenia wartości celnej towarów przywożonych będzie przyjmowana wartość najniższa.

Artykuł 3

1. a) Jeśli wartość celna towarów przywożonych nie może być ustalona na podstawie postanowień artykułów 1 i 2, za wartość celną przyjmuje się wartość transakcyjną podobnych towarów sprzedawanych na eksport do tego samego kraju przywozu i eksportowanych w tym samym lub zbliżonym czasie co towary, dla których ustalana jest wartość celna.

▼B

- b) Przy stosowaniu postanowień niniejszego artykułu będzie przyjmowana wartość transakcyjna podobnych towarów sprzedawanych na tym samym szczeblu handlu i w zasadzie w tych samych ilościach, co towary, dla których ustalana jest wartość celna. W przypadku gdy nie stwierdzono tego rodzaju sprzedaży, będzie przyjmowana wartość transakcyjna podobnych towarów sprzedawanych na innym szczeblu handlu i/lub w innych ilościach, skorygowaną w celu uwzględnienia różnicy w szczeblu handlu i/lub ilości, pod warunkiem że tego rodzaju korekta może być dokonana na podstawie przedłożonych dowodów, określających wyraźnie zasadność i prawidłowość korekty, niezależnie od tego czy taka korekta prowadzi do zwiększenia, czy też zmniejszenia wartości.
2. Gdy koszty i opłaty, o których mowa w ustępie 2 artykułu 8, są włączone do wartości transakcyjnej, będzie dokonana korekta, w celu uwzględnienia istotnych różnic w takich kosztach i opłatach między towarami przywożonymi a towarami podobnymi, wynikających z różnic w odległościach i rodzaju transportu.
3. Jeśli przy stosowaniu postanowień niniejszego artykułu, stwierdzono więcej niż jedną wartość towarów podobnych, dla ustalenia wartości celnej towarów przywożonych będzie przyjmowana wartość najniższa.

Artykuł 4

Jeśli wartość celna towarów przywożonych nie może być ustalona na podstawie postanowień artykułów 1, 2 i 3, to będzie ona ustalana na podstawie postanowień artykułu 5, lub gdy ustalenie wartości celnej nie może nastąpić na podstawie tego artykułu, nastąpi ono na podstawie artykułu 6, chyba że na wniosek importera, porządek stosowania artykułów 5 i 6 zostanie odwrócony.

Artykuł 5

1. a) Jeśli towary przywożone albo towary podobne lub identyczne są sprzedawane w kraju przywozu w stanie takim, w jakim były przywożone, ich wartość celna ustalona na mocy postanowień niniejszego artykułu będzie oparta na cenie jednostkowej, po której towary przywożone, dla których ustalana jest wartość celna, albo podobne lub identyczne są sprzedawane, w możliwie największych zagregowanych ilościach, w tym samym lub przybliżonym czasie, co towary, dla których ustalana jest wartość celna, które są sprzedawane osobom niepowiązanym z osobami, od których kupują te towary, pod warunkiem pomniejszenia tej ceny o:
- i) marże zazwyczaj płacone lub uzgodnione do zapłacenia lub też narzuty, jakie są zazwyczaj stosowane w kraju przywozu, w związku z zyskiem i kosztami ogólnymi dotyczącymi sprzedaży towarów przywożonych tego samego gatunku i rodzaju;
 - ii) koszty transportu i ubezpieczenia i związane z nimi koszty, jakie są zazwyczaj ponoszone w kraju przywozu;
 - iii) tam, gdzie jest to właściwe, koszty i opłaty, o których mowa w ustępie 2 artykułu 8; i
 - iv) cło i inne podatki krajowe płatne w kraju przywozu w związku z przywozem lub sprzedażą towarów.
- b) Jeśli ani towary przywożone, ani identyczne, ani podobne towary przywożone nie są sprzedawane w tym samym lub przybliżonym terminie, co towary, dla których ustalana jest wartość celna, to wartość celna będzie ustalona, z zastrzeżeniem postanowień ustępu 1a) niniejszego artykułu, na podstawie ceny jednostkowej, po której towary przywożone lub identyczne bądź podobne towary przywożone są sprzedawane w kraju przywozu w stanie w jakim zostały przywiezione, w najkrótszym terminie po dokonaniu przywozu towarów, dla których ustalana jest wartość celna, lecz przed upływem 90 dni od daty ich przywozu.

▼ B

2. Jeśli ani towary przywożone, ani identyczne, ani podobne towary nie są sprzedawane w kraju przywozu w stanie, w jakim zostały przywiezione, wówczas, na wniosek importera, wartość celna będzie ustalona na podstawie ceny jednostkowej, po której przywożone towary, po dalszym przetworzeniu, są sprzedawane w największych zagregowanych ilościach osobom w kraju przywozu, które nie są powiązane z osobami, od których kupią takie towary, z odpowiednim odliczeniem kosztów takiego przetworzenia i kosztów przewidzianych w ustępie 1a) niniejszego artykułu.

Artykuł 6

1. Wartość celna towarów przywożonych ustalona na podstawie postanowień niniejszego artykułu opierać się będzie na wartości kalkulowanej. Wartość kalkulowana będzie sumą:

- a) kosztów lub wartości materiałów i wytworzenia lub innych procesów zastosowanych w wytworzeniu towarów przywożonych;
- b) kwoty na zyski i koszty ogólne równej kwocie zazwyczaj uzyskiwanej przy sprzedaży towarów tego samego gatunku lub rodzaju, co towary, dla których ustalana jest wartość celna, przez producentów w kraju eksportu przy eksporcie do kraju przywozu;
- c) kosztów lub wartości wszelkich innych wydatków niezbędnych dla uwzględnienia opcji ustalania wartości celnej wybranej przez danego Członka w ramach postanowień ustępu 2, artykułu 8.

2. Żaden z Członków nie może domagać się od osoby lub wymuszać na osobie, nierezydującej na jego terytorium, przedłożenia czy też udostępnienia jakichkolwiek danych księgowych lub innych danych dla ustalenia wartości kalkulowanej. Jednakże informacje dostarczone przez producenta towarów dla celów ustalenia wartości celnej w ramach postanowień niniejszego artykułu, mogą być weryfikowane w innym kraju przez władze kraju przywozu za zgodą producenta i pod warunkiem że z dostatecznym wyprzedzeniem powiadomią o tym rząd takiego kraju i rząd ten nie wyrazi zastrzeżeń wobec takich czynności.

Artykuł 7

1. Jeśli wartość celna towarów przywożonych nie może być ustalana zgodnie z postanowieniami artykułów od 1 do 6, wartość taka będzie ustalana w inny rozsądny sposób zgodny z zasadami i ogólnymi postanowieniami niniejszego Porozumienia i artykułu VII GATT 1994 i na podstawie danych dostępnych w kraju przywozu.

2. Zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu wartość celna nie może być ustalona na podstawie:

- a) ceny sprzedażnej w kraju przywozu towarów produkowanych w takim kraju;
- b) systemu polegającego na przyjmowaniu dla celów celnych wyższej z dwóch alternatywnych wartości;
- c) ceny rynku wewnętrznego kraju eksportu;
- d) kosztów produkcji, innych niż wartości kalkulowane identycznych lub podobnych towarów, ustalone zgodnie z postanowieniami artykułu 6;
- e) ceny, po której towary są eksportowane do kraju innego niż kraj przywozu;
- f) minimalnych wartości celnych; lub
- g) arbitralnych lub fikcyjnych wartości.

▼ B

3. Importer, o ile wystąpi z wnioskiem, zostanie poinformowany na piśmie o ustaleniu wartości celnej na podstawie postanowień niniejszego artykułu i o metodzie zastosowanej do ustalenia tej wartości.

Artykuł 8

1. Przy ustalaniu wartości celnej w ramach postanowień artykułu 1, do ceny faktycznie zapłaconej lub należnej będą dodane:

a) następujące koszty w zakresie, w jakim są one ponoszone przez kupującego, a niewłączone do ceny faktycznie płaconej lub należnej za towary:

- i) koszty prowizji i pośrednictwa, z wyjątkiem prowizji od zakupu;
- ii) koszty pojemników, traktowanych dla celów celnych jako stanowiące całość z towarami, dla których ustalana jest wartość celna;

iii) koszty pakowania, zarówno robocizny jak i materiałów;

b) przydzieloną odpowiednio wartość następujących towarów i usług dostarczanych bezpośrednio lub pośrednio przez kupującego, bezpłatnie lub po obniżonych cenach, do użytku związanego z produkcją i sprzedażą na eksport towarów przywożonych, w zakresie, w jakim taka wartość nie była włączona do ceny faktycznie zapłaconej lub należnej;

- i) materiały, komponenty, części i podobne elementy zawarte w towarach przywożonych;
- ii) narzędzia, matryce, formy i podobne elementy używane przy produkcji towarów przywożonych;
- iii) materiały zużyte przy produkcji towarów przywożonych;
- iii) prace techniczno-inżynierskie, rozwojowe, artystyczne i projektowe oraz plany i szkice, wykonywane gdzie indziej niż w kraju przywozu i niezbędne do produkcji towarów przywożonych;

c) honoraria, tantiemy autorskie i opłaty licencyjne dotyczące towarów, dla których ustalana jest wartość celna, które kupujący musi opłacać, zarówno bezpośrednio jak i pośrednio, jako warunek sprzedaży towarów, dla których ustalana jest wartość celna w zakresie, w jakim te honoraria, tantiemy autorskie i opłaty licencyjne nie są włączone do ceny faktycznie zapłaconej lub należnej;

d) wartość jakiegokolwiek części przychodu z tytułu dalszej odsprzedaży, dyspozycji lub wykorzystania towarów przywożonych, która przypada bezpośrednio lub pośrednio sprzedającemu.

2. Przy formułowaniu swojego ustawodawstwa każdy Członek zapewni włączenie lub wyłączenie z wartości celnej, w całości lub częściowo, następujących elementów:

- a) kosztów transportu przywożonych towarów do portu lub miejsca przywozu;
- b) kosztów załadunku, rozładunku i opłat manipulacyjnych związanych z transportem towarów przywożonych do portu lub miejsca przywozu; oraz
- c) kosztów ubezpieczenia.

3. Doliczenia do ceny faktycznie zapłaconej lub należnej, będą dokonywane na podstawie postanowień niniejszego artykułu, jednakże w oparciu o obiektywne i wyważone dane.

4. Przy ustalaniu wartości celnej nie będzie się dokonywać doliczeń do ceny faktycznie zapłaconej lub należnej, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w niniejszym artykule.

▼B*Artykuł 9*

1. W przypadkach, gdy dla ustalenia wartości celnej niezbędne jest przeliczenie walut, przyjmuje się taki kurs, który jest w odpowiedni sposób publikowany przez właściwe władze w kraju przywozu i odzwierciedla na tyle efektywnie, na ile jest to możliwe, w odniesieniu do każdego okresu, którego dotyczy taka publikacja, bieżącą wartość takiej waluty w transakcjach handlowych wyrażoną w walucie kraju przywozu.
2. Używany będzie przelicznik kursowy stosowany w okresie, w jakim dokonano eksportu lub przywozu, zależnie od ustawodawstwa każdego Członka.

Artykuł 10

Wszelkie informacje, które ze swojej istoty są poufne lub udostępniane na zasadach poufności dla celów ustalenia wymiaru wartości celnej, będą traktowane przez właściwe władze jako ściśle poufne i nie będą przez nie udostępniane bez wyraźnej zgody osoby lub rządu udzielających takiej informacji, z wyjątkiem takiego zakresu, w jakim ujawnienie może być wymagane w kontekście postępowania sądowego.

Artykuł 11

1. Ustawodawstwo każdego Członka będzie przewidywać w odniesieniu do zasad ustalania wartości celnej, prawo importera lub jakiegokolwiek innej osoby, od której wymagana jest płatność cła, do odwołań bez kary.
2. Wstępne prawo do odwołania bez kary może być zrealizowane poprzez instancję administracji celnej lub organ niezależny, jednak ustawodawstwo każdego Członka będzie zapewniać prawo do składania odwołań bez kary do organu sądowego.
3. Zawiadomienie o decyzji w sprawie odwołania będzie przekazane odwołującemu się, a uzasadnienie takiej decyzji będzie dostarczone w formie pisemnej. Odwołujący się będzie poinformowany o wszelkich prawach do dalszego odwołania.

Artykuł 12

Prawa, przepisy, orzeczenia sądowe i decyzje administracyjne o charakterze ogólnym, ustanawiające stosowanie niniejszego Porozumienia, będą opublikowane przez kraj przywozu zgodnie z artykułem X GATT 1994.

Artykuł 13

Jeśli przy ustalaniu wartości celnej przywożonych towarów powstaje konieczność odroczenia ostatecznego ustalenia wartości celnej, to importer będzie miał pomimo tego prawo odebrać je od organu celnego, jeżeli – w przypadku istnienia takiego wymogu – dostarczy wystarczającej gwarancji w formie zabezpieczenia, depozytu lub innego właściwego instrumentu zapewniającego uiszczenie należności celnych, którym ostatecznie mogą towary podlegać. Prawodawstwo każdego Członka zapewni tego rodzaju przepisy dla takich okoliczności.

Artykuł 14

Uwagi w Załączniku I do niniejszego Porozumienia stanowią integralną część tego porozumienia, a artykuły Porozumienia powinny być rozumiane i stosowane łącznie z odpowiadającymi im uwagami. Załączniki II i III również stanowią integralną część niniejszego Porozumienia.

▼ B*Artykuł 15*

1. W niniejszym Porozumieniu:
 - a) „wartość celna towarów przywożonych” oznacza wartość towarów dla celów pobierania należności celnych *ad valorem* od towarów przywożonych;
 - b) „kraj przywozu” oznacza kraj lub terytorium celne kraju przywozu; a
 - c) „wytworzony” obejmuje wyhodowany, wyprodukowany i wydobyty.
2. W niniejszym Porozumieniu:
 - a) „towary identyczne” oznaczają towary, które są takie same pod każdym względem, włączając cechy fizyczne, jakość i renomę. Niewielkie różnice w wyglądzie nie wykluczałyby ich uznania za towary identyczne, odpowiadające pod innymi względami definicji;
 - b) „towary podobne” oznaczają towary, które aczkolwiek nie będąc podobnymi pod każdym względem, posiadają podobne cechy i podobny skład materiałowy, co pozwala im pełnić te same funkcje i być towarami handlowo zamiennymi. Jakość towarów, ich renoma, posiadanie znaku handlowego zaliczają się do czynników, które należy uwzględnić przy ustalaniu, czy towary są podobne;
 - c) określenia „towary identyczne” i „towary podobne” nie obejmują towarów, w zależności od przypadku, które włączają lub odzwierciedlają prace techniczno-inżynierskie, rozwojowe, artystyczne, projektowe oraz plany i szkice, w stosunku do których nie dokonano korekty zgodnie z ustępem 1b) iv) artykułu 8, ponieważ elementy te zostały wykonane w kraju przywozu;
 - d) towary nie będą uważane za „towary identyczne” lub „towary podobne”, o ile nie zostały wyprodukowane w tym samym kraju, dla których ustalana jest wartość celna;
 - e) towary wytworzone przez inną osobę będą brane pod uwagę jedynie, gdy brak jest identycznych lub podobnych towarów, w zależności od przypadku, wytworzonych przez tę samą osobę, która wytworzyła towary, dla których ustalana jest wartość celna.
3. W niniejszym Porozumieniu pojęcie „towary tego samego gatunku lub rodzaju” oznacza towary zawierające się w grupie lub asortymencie towarowym, wytwarzane przez określoną gałąź przemysłu lub branżę przemysłową i obejmujące towary identyczne lub podobne.
4. Dla celów niniejszego Porozumienia, osoby uważane są za powiązane tylko gdy:
 - a) są one nawzajem funkcjonariuszami lub członkami władz w firmie drugiej osoby;
 - b) są one prawnie uznanymi współnikami w działalności gospodarczej;
 - c) są one pracodawcą i pracobiorcą;
 - d) którekolwiek z osób nawzajem, bezpośrednio lub pośrednio posiadają, kontrolują lub władają co najmniej 5 procentami lub więcej akcji lub udziałów w kapitale zakładowym, uprawniających do prawa głosu;
 - e) jedna z nich bezpośrednio lub pośrednio kontroluje drugą;
 - f) obie są bezpośrednio lub pośrednio kontrolowane przez osobę trzecią;
 - g) kontrolują one wspólnie, bezpośrednio lub pośrednio, osobę trzecią; lub
 - h) są one członkami tej samej rodziny.
5. Osoby związane ze sobą w działalności gospodarczej, w której jedna z nich jest wyłącznym agentem, wyłącznym dystrybutorem lub wyłącznym koncesjonariuszem (jakkolwiek nazwanym) drugiej osoby, będą uważane dla celów niniejszego Porozumienia za powiązane, jeśli podlegają kryteriom ustępu 4.

Artykuł 16

Na pisemny wniosek importer będzie miał prawo uzyskać od administracji celnej kraju przywozu pisemne wyjaśnienie, w jaki sposób została ustalona wartość celna towarów importera.

Artykuł 17

Nic w niniejszym Porozumieniu nie będzie interpretowane jako ograniczenie lub poddawanie w wątpliwość praw administracji celnych do satysfakcjonującego je upewnienia się o prawdziwości i dokładności jakiegokolwiek oświadczenia, dokumentu czy deklaracji, przedłożonych dla celów wartości celnej.

CZĘŚĆ II

ZARZĄDZANIE POROZUMIENIEM, KONSULTACJE I ROZSTRZYGANIE SPORÓW

Artykuł 18

Instytucje

1. Niniejszym ustanawia się Komitet Ustalania Wartości Celnej (zwany dalej w niniejszym Porozumieniu „Komitetem”) składający się z przedstawicieli każdego z Członków. Komitet wybierze przewodniczącego i będzie spotykać się zazwyczaj raz do roku lub, gdy przewidziano inaczej w odpowiednich postanowieniach niniejszego Porozumienia, w celu zapewnienia Członkom możliwości konsultowania zagadnień związanych z zarządzaniem systemem wyceny celnej przez któregokolwiek z Członków w takim zakresie, w jakim może dotyczyć to funkcjonowania Porozumienia lub popierania jego celów i wykonywania wszelkich innych czynności, jakie mogą mu być zlecone przez Członków. Sekretariat WTO będzie działał jako sekretariat Komitetu.

2. Ustanowiony zostanie Komitet Techniczny Ustalania Wartości Celnej (zwany w niniejszym Porozumieniu „Komitetem Technicznym”) pod auspicjami Rady Współpracy Celnej (zwanej dalej w niniejszym Porozumieniu „CCC”), który będzie wykonywał czynności opisane w załączniku II do niniejszego Porozumienia i który będzie funkcjonował zgodnie z regułami procedury zawartymi w nim.

Artykuł 19

Konsultacje i rozstrzyganie sporów

1. Jeżeli w niniejszym Porozumieniu nie postanowiono inaczej, do konsultacji i rozstrzygania sporów zgodnie z niniejszym Porozumieniem ma zastosowanie Uzgodnienie o rozstrzyganiu sporów.

2. Jeżeli którykolwiek Członek uzna, że jakiegokolwiek korzyści wynikające dla niego, bezpośrednio lub pośrednio, z tytułu uczestnictwa w Porozumieniu są zniweczone lub naruszone lub też, że osiągnięcie któregokolwiek z celów niniejszego Porozumienia napotyka na przeszkody wynikające z działania podjętego przez innego Członka lub innych Członków, może on wystąpić o konsultacje z Członkiem lub Członkami, których to dotyczy, mając na uwadze osiągnięcie wzajemnie zadowalającego rozwiązania sprawy. Każdy z Członków będzie życzliwie rozpatrywać jakikolwiek wniosek o konsultacje zgłoszony przez innego Członka.

3. Komitet Techniczny zapewni, na życzenie, doradztwo i pomoc Członkom prowadzącym konsultacje.

4. Na wniosek którejś ze stron sporu lub ze swej własnej inicjatywy, panel powołany do zbadania sporu związanego z postanowieniami niniejszego Porozumienia może zwrócić się do Komitetu Technicznego o zbadanie wszelkich kwestii wymagających merytorycznego rozpatrzenia. Panel ustali mandat dla Komitetu Technicznego w konkretnym sporze i wyznaczy termin odbioru raportu Komitetu Technicznego. Panel rozpatrzy raport Komitetu Technicznego. W przypadku gdy Komitet Techniczny nie jest w stanie osiągnąć konsensusu w przedłożonej mu sprawie zgodnie z niniejszym ustępem, panel umożliwi stronom sporu prezentację stanowisk w tej sprawie panelowi.

▼B

5. Poufna informacja dostarczona panelowi nie będzie ujawniana bez formalnego upoważnienia wydanego przez osobę, organ lub władzę dostarczającą takiej informacji. Jeżeli o taką informację zwrócono się do panelu, lecz panel nie został upoważniony do jej udzielenia, przekazane zostanie niepoufne streszczenie tej informacji potwierdzone przez osobę, organ lub władzę dostarczającą informację.

CZĘŚĆ III**SPECJALNE I ODMIENNE TRAKTOWANIE***Artykuł 20*

1. Członkowie – kraje rozwijające się niebędący stronami Porozumienia w sprawie stosowania artykułu VII Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu z dnia 12 kwietnia 1979 roku mogą odroczyć stosowanie postanowień niniejszego Porozumienia na okres nieprzekraczający 5 lat od dnia wejścia w życie Porozumienia WTO dla tych Członków. Członkowie – kraje rozwijające się, którzy pragną odroczyć stosowanie Porozumienia, odpowiednio złożą notyfikację w tej sprawie na ręce Dyrektora Generalnego WTO.

2. Dodatkowo do ustępu 1 Członkowie – kraje rozwijające się, niebędący stronami Porozumienia w sprawie stosowania artykułu VII Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu z dnia 12 kwietnia 1979 roku, mogą odroczyć stosowanie ustępu 2b) iii) artykułu 1 oraz artykułu 6 na okres nieprzekraczający 3 lat od momentu wprowadzenia przez siebie w życie wszelkich innych postanowień niniejszego Porozumienia. Członkowie – kraje rozwijające się, którzy pragną odroczyć stosowanie wymienionych w tym ustępie postanowień, złożą stosownie notyfikację w tej sprawie na ręce Dyrektora Generalnego WTO.

3. Członkowie – kraje rozwinięte udziela, na wzajemnie uzgodnionych warunkach, pomocy technicznej Członkom – krajom rozwijającym się, którzy o nią wystąpią. Na tej podstawie Członkowie – kraje rozwinięte opracują programy pomocy technicznej, które mogą obejmować, między innymi, szkolenie personelu, pomoc przy przygotowaniu środków wprowadzających Porozumienie w życie, dostęp do źródeł informacji dotyczących metodologii wyceny celnej oraz doradztwo odnośnie do stosowania postanowień niniejszego Porozumienia.

CZĘŚĆ IV**POSTANOWIENIA KOŃCOWE***Artykuł 21***Zastrzeżenia**

Bez uzyskania zgody pozostałych Członków nie mogą być zgłaszane zastrzeżenia wobec któregokolwiek z postanowień niniejszego Porozumienia.

*Artykuł 22***Legislacja narodowa**

1. Każdy członek zapewni, nie później niż w dniu wprowadzenia przez siebie w życie postanowień niniejszego Porozumienia, zgodność prawa, przepisów i postępowania administracyjnego z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

2. Każdy Członek będzie informować Komitet o wszelkich zmianach w prawie i przepisach, które dotyczą niniejszego Porozumienia oraz w stosowaniu takiego prawa i przepisów.

▼ B

Artykuł 23

Przegląd

Komitet będzie dokonywał corocznego przeglądu stosowania i funkcjonowania niniejszego Porozumienia, biorąc pod uwagę jego cele. Komitet będzie corocznie informował Radę Handlu Towarami o działalności w okresie objętym takimi przeglądami.

Artykuł 24

Sekretariat

Niniejsze Porozumienie będzie obsługiwane przez Sekretariat WTO z wyjątkiem czynności konkretnie zleconych Komitetowi Technicznemu, który będzie obsługiwany przez Sekretariat CCC.

*ZALĄCZNIK I***UWAGI INTERPRETACYJNE****Uwaga ogólna***Kolejność stosowania metod ustalania wartości celnej*

1. Artykuły od 1 do 7 określają sposób, w jaki wartość celna towarów przywożonych powinna być ustalana na podstawie postanowień niniejszego Porozumienia. Metody ustalania wartości celnej przedstawione są według kolejności stosowania. Podstawowa metoda ustalania wartości celnej zdefiniowana jest w artykule 1 i towary przywożone powinny być wyceniane zgodnie z postanowieniami tego artykułu, ilekroć spełnione są warunki w nim przewidziane.
2. Jeżeli wartość celna nie może być ustalana na podstawie postanowień artykułu 1, to winna być ona ustalona na podstawie pierwszego kolejnego artykułu, na którego podstawie taka wartość celna może zostać określona. Z wyjątkiem postanowień artykułu 4, jedynie wtedy, gdy wartość celna nie może być ustalona na podstawie postanowień danego artykułu, można stosować metodę wskazaną w następnym w kolejności artykule.
3. Jeżeli importer nie wnioskuję, aby kolejność stosowania artykułu 5 i 6 została odwrócona, należy stosować normalną kolejność. Jeśli importer wystąpi jednak z takim wnioskiem, a następnie okaże się, że ustalenie wartości celnej i na podstawie postanowień artykułu 6 jest niemożliwe, to wartość celna powinna być ustalona na podstawie postanowień artykułu 5, o ile może być w taki sposób ustalona.
4. Jeżeli wartość celna nie może być ustalona na podstawie postanowień artykułów od 1 do 6, to należy ją ustalić na podstawie postanowień artykułu 7.

Stosowanie ogólnie akceptowanych zasad księgowości

1. „Ogólnie akceptowane zasady księgowości” dotyczą przyjętego consensusu lub szerokiej autorytatywnej akceptacji, w danym kraju i czasie, co do rozumienia tego, jakie zasoby gospodarcze oraz zobowiązania powinny być zapisane jako aktywa i pasywa, jakie zmiany w aktywach i pasywach podlegają zapisom, jak takie aktywa i pasywa oraz ich zmiany mają być mierzone, jak informacja winna być ujawniana i w jakim trybie oraz jaka powinna być sprawozdawczość finansowa. Te standardy mogą mieć formę generalnych wytycznych ogólnego stosowania, jak również szczegółowych praktyk i procedur.
2. Dla celów niniejszego Porozumienia administracja celna każdego Członka będzie wykorzystywać informacje opracowane w sposób zgodny z ogólnie akceptowanymi zasadami księgowości w danym kraju, właściwe z punktu widzenia odpowiedniego artykułu Porozumienia. Na przykład, określenie zwyczajowych zysków i kosztów ogólnych, na podstawie postanowień artykułu 5, powinno być przeprowadzane z wykorzystaniem informacji opracowanej zgodnie z ogólnie akceptowanymi zasadami księgowości w kraju przywozu. Z drugiej strony, określenie zwyczajowych zysków i kosztów ogólnych, na podstawie postanowień artykułu 5, powinno być przeprowadzone wykorzystując informacje w sposób zgodny z ogólnie akceptowanymi zasadami księgowości kraju produkcji. Jako dalszy przykład, określenie elementu, o którym mowa w ustępie 1b)ii) artykułu 8 podejmowane w kraju przywozu powinno być przeprowadzone w sposób zgodny z ogólnie akceptowanymi zasadami księgowości tego kraju.

Uwaga do artykułu 1

Cena faktycznie płacona lub należna

1. Ceną faktycznie zapłaconą lub należną jest całkowita płatność za towary przywożone, dokonana lub mająca być dokonana przez kupującego dla lub na rzecz sprzedającego. Płatność niekoniecznie musi przyjmować formę transferu pieniężnego. Płatność może być dokonywana akredytywą lub dokumentami płatniczymi. Płatność może być dokonywana bezpośrednio lub pośrednio. Przykładem płatności pośredniej może być spłacenie przez kupującego w całości lub częściowo kredytu zaciągniętego przez sprzedającego.
2. Czynności podjęte przez kupującego na własny rachunek, inne niż uzasadniające dokonanie korekty zgodnie z zasadami artykułu 8, nie jest uważana za pośrednią płatność na rzecz sprzedającego, nawet jeśli prowadzona jest z korzyścią dla sprzedającego. Przy określaniu wartości celnej koszty takich czynności nie będą zatem dodawane do ceny faktycznie zapłaconej lub należnej.
3. Wartość celna towarów przywożonych nie będzie zawierać następujących opłat lub kosztów pod warunkiem że będą one wydzielone z ceny faktycznie zapłaconej lub należnej za towary przywożone:
 - a) opłat za prace budowlane, konstrukcyjne, montażowe, konserwacje lub nadzór techniczny, dokonanych po przywozie towarów przywożonych, takich jak obiekty przemysłowe, maszyny czy urządzenia;
 - b) kosztów transportu po przywozie towarów;
 - c) ceł i podatków w kraju przywozu.
4. Cena faktycznie zapłacona lub należna dotyczy ceny towarów przywożonych. Zatem przepływ dywidendy lub inne płatności, od kupującego do sprzedającego, które nie dotyczą towarów przywożonych, nie są częścią wartości celnej.

Ustęp 1a) iii)

Wśród ograniczeń, które powodują, że cena faktycznie zapłacona lub należna jest nie do przyjęcia, mieszczą się ograniczenia niewpływające istotnie na wartość towaru. Przykładem takich ograniczeń może być wymóg eksportera samochodów, aby importer nie wystawiał ich i nie sprzedawał przed określoną datą, od której zaczyna się rocznik modelu.

Ustęp 1b)

1. Jeżeli sprzedaż lub cena są uzależnione od pewnych warunków lub świadczeń, których wartość nie może być ustalona w odniesieniu do towarów, dla których ustalana jest wartość celna, to wartość transakcyjna nie będzie przyjęta dla celów celnych. Poniżej podane są niektóre przykłady takich sytuacji:
 - a) sprzedający ustala cenę towarów przywożonych, pod warunkiem że kupujący zakupi również inne towary w określonych ilościach;
 - b) cena towarów przywożonych jest uzależniona od ceny czy też cen, po których kupujący towary przywożone sprzedaje inne towary sprzedającemu towary przywożone;
 - c) cena jest ustalona na bazie formy płatności niezwiązanej z towarami przywożonymi: na przykład, gdy towary przywożone są półfabrykatami, które są dostarczone przez sprzedającego pod warunkiem że sprzedający otrzyma określoną ilość produktów gotowych.

▼ B

2. Warunki lub świadczenia dotyczące produkcji lub marketingu towarów przywożonych, nie będą jednak powodować odrzucenia wartości transakcyjnej. Na przykład, fakt, iż kupujący dostarcza sprzedającemu prace inżynieryjno-techniczne i plany, wykonane w kraju przywozu, nie będzie prowadzić do odrzucenia wartości transakcyjnej dla celów artykułu 1. Podobnie, jeżeli kupujący podejmuje na własny rachunek, nawet, jeśli dzieje się to w porozumieniu ze sprzedającym, czynności związane z marketingiem towarów przywożonych, wartość takich czynności nie jest częścią wartości celnej ani też takie czynności nie będą powodować odrzucenia wartości transakcyjnej.

Ustęp 2

1. Ustępy 2a) i 2b) przewidują różne sposoby stwierdzenia akceptowalności wartości transakcyjnej.
2. Ustęp 2a) przewiduje, iż w przypadku gdy kupujący i sprzedający są ze sobą powiązani, okoliczności związane ze sprzedażą będą zbadane i wartość transakcyjna będzie zaakceptowana jako wartość celna, pod warunkiem że powiązanie nie wpłynęło na cenę. Nie należy przy tym rozumieć tego w ten sposób, że okoliczności sprzedaży powinny być badane we wszystkich przypadkach, gdy kupujący i sprzedający są powiązani. Badanie takie będzie wymagane tylko wówczas, gdy są wątpliwości co do akceptowalności ceny. Gdy administracja celna nie ma wątpliwości co do akceptowalności ceny, powinna ona być przyjęta bez domagania się dodatkowych informacji od importera. Na przykład, administracja celna mogła już uprzednio zbadać powiązanie lub już posiadać szczegółowe informacje o kupującym i sprzedającym, na podstawie czego ustaliła, iż powiązanie nie wpłynęło na cenę.
3. Jeżeli administracja celna nie może zaakceptować wartości transakcyjnej bez dalszego badania sprawy, to powinna dać możliwość importerowi przedłożenia dalszych szczegółowych informacji, które mogą być niezbędne dla zbadania okoliczności sprzedaży. W tym kontekście administracja celna powinna być przygotowana do zbadania odpowiednich aspektów transakcji, włączając w to sposób układania przez kupującego i sprzedającego ich stosunków handlowych i sposób, w jaki dana cena została osiągnięta, w celu ustalenia, czy powiązanie wpłynęło na wysokość ceny. Tam, gdzie można wykazać, że kupujący i sprzedający, mimo iż są powiązani w rozumieniu artykułu 15, kupują i sprzedają jeden od drugiego, jak gdyby nie byli oni powiązani, wskazuje to, że powiązanie nie miało wpływu na cenę. Na przykład, jeśli cena została ustalona w sposób zgodny z normalną praktyką cenową danej gałęzi produkcji lub w sposób, w jaki sprzedający ustala ceny dla niepowiązanych z nim kupujących, wskazywałoby to, że powiązanie nie miało wpływu na cenę. Jako dalszy przykład, jeśli jest wykazane, że cena zapewnia zwrot wszelkich kosztów oraz zysk odpowiadający ogólnym zyskom przedsiębiorstwa, uzyskanym w reprezentowanym okresie czasu (np. w skali rocznej), przy sprzedaży towarów tego samego gatunku lub rodzaju, wskazywałoby to, że nie miało to wpływu na cenę.
4. Ustęp 2b) zapewnia importerowi możliwość wykazania, że wartość transakcyjna jest ściśle zbliżona do wartości „testowej”, zaakceptowanej już wcześniej przez administrację celną i tym samym możliwa jest do przyjęcia, zgodnie z postanowieniami artykułu 1. Jeżeli zostały spełnione wymogi testu przewidziane w ustępie 2b), to nie jest konieczne badanie kwestii wpływu powiązania, zgodnie z ustępem 2a). Jeśli administracja celna posiada już wystarczające informacje, na podstawie których można ustalić bez dodatkowych, szczegółowych badań, że spełniony został wymóg jednego z testów przewidzianych w ustępie 2b), to nie ma wówczas powodu do domagania się od importera, by wykazał, że test może być spełniony. W ustępie 2b) termin „niepowiązani kupcy” oznacza kupujących, którzy nie są powiązani ze sprzedającym w żadnym konkretnym przypadku.

▼ B*Ustęp 2b)*

Aby ustalić czy wartość jest „ściśle zbliżona” do innej wartości, musi się uwzględnić cały szereg czynników, na które składają się: rodzaj przywożonych towarów, rodzaj gałęzi przemysłu, sezon, w którym towary są sprowadzane oraz fakt, czy różnica w wartości jest istotna handlowo. Z uwagi na to, że czynniki te mogą się różnić w poszczególnych przypadkach, byłoby niemożliwe stosowanie jednolitych metod, jak na przykład dopuszczalne odchylenie procentowe dla każdego przypadku. Na przykład, niewielka różnica w wartości może się okazać niedopuszczalna w przypadku pewnego rodzaju towarów, podczas gdy w przypadku innego rodzaju towarów, nawet znaczna różnica może okazać się dopuszczalna dla ustalenia, czy wartość transakcyjna jest ściśle zbliżona do wartości „testowej”, o której mowa w ustępie 2b) artykułu 1.

Uwaga do artykułu 2

1. Przy stosowaniu artykułu 2 administracja celna będzie, wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, posługiwać się sprzedażą identycznych towarów, sprzedawanych na tym samym szczeblu handlu i w zasadzie w tych samych ilościach, co towary, dla których ustalana jest wartość celna. Jeśli nie stwierdzono tego rodzaju sprzedaży, to można posługiwać się sprzedażą identycznych towarów, która spełnia którykolwiek z trzech następujących warunków:
 - a) sprzedaż na tym samym szczeblu handlu lecz w innych ilościach;
 - b) sprzedaż na innym szczeblu handlu lecz w zasadzie w tych samych ilościach; lub
 - c) sprzedaż na innym szczeblu handlu i w innych ilościach.
2. Po ustaleniu sprzedaży spełniającej jeden z trzech wymienionych warunków, zostaną dokonane korekty uwzględniające, w zależności od przypadku:
 - a) jedynie czynniki ilościowe;
 - b) jedynie różnicę w szczeblach handlu; lub
 - c) zarówno różnicę w ilości, jak i w szczeblu handlu.
3. Określenie „i/lub” pozwala na elastyczny dobór sprzedaży i konieczne korekty którejkolwiek z trzech opisanych wyżej warunków ich dokonywania.
4. Dla celów artykułu 2, wartość transakcyjna identycznych towarów oznacza wartość celną, skorygowaną zgodnie z postanowieniami ustępów 1b) i 2, która została już przyjęta na podstawie postanowienia artykułu 1.
5. Warunkiem dokonania korekty z tytułu różnicy w szczeblu handlu lub różnych ilości jest to, by taka korekta, niezależnie od tego, czy prowadzi do zwiększenia, czy też do zmniejszenia wartości, była dokonywana jedynie na podstawie dowodów rzeczowych, które wyraźnie uzasadniają zasadność i prawidłowość takiej korekty, np. list cenowych, zawierających ceny odnoszące się do różnych szczebli handlu czy też ilości. Na przykład, jeżeli przywozem, dla którego ustalana jest wartość celna, jest dostawa 10 jednostek, podczas gdy jedynymi identycznymi towarami przywożonymi, dla których istnieje ustalona cena transakcyjna, była partia 500 jednostek, przy czym ustalono, że sprzedający udziela rabatów ilościowych, korekta może być dokonana po uzyskaniu wglądu do listy cenowej sprzedającego i ustaleniu ceny, po której realizowana jest sprzedaż 10 jednostek. Nie jest wymagane, by sprzedaż musiała być dokonana w partiach 10 jednostek, jeżeli tylko stwierdzono wiarygodność listy cenowej w odniesieniu do sprzedaży w innych ilościach. Przy braku takiej obiektywnej wskazówki, ustalenie wartości celnej na bazie postanowień artykułu 2 nie jest właściwe.

▼ B**Uwaga do artykułu 3**

1. Przy stosowaniu artykułu 3 administracja celna będzie, wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, posługiwać się sprzedażą podobnych towarów sprzedawanych na tym samym szczeblu handlu i w zasadzie w tych samych ilościach, co towary, dla których ustalana jest wartość celna. Jeśli nie stwierdzono tego rodzaju sprzedaży, można posługiwać się sprzedażą podobnych towarów, która spełnia którykolwiek z trzech następujących warunków:
 - a) sprzedaż na tym samym szczeblu handlu lecz innych ilości;
 - b) sprzedaż na innym szczeblu handlu lecz w zasadzie w tych samych ilościach; lub
 - c) sprzedaż na innym szczeblu handlu i w innych ilościach.
2. Po ustaleniu sprzedaży spełniającej jeden z trzech wymienionych warunków, zostaną dokonane korekty uwzględniające, w zależności od przypadku:
 - a) jedynie czynniki ilościowe;
 - b) jedynie różnicę w szczeblu handlu; lub
 - c) zarówno różnicę w ilości, jak i w szczeblu handlu.
3. Określenie „i/lub” pozwala na elastyczny dobór sprzedaży i konieczne korekty którejkolwiek z trzech opisanych wyżej warunków ich dokonywania.
4. Dla celów artykułu 3, wartość transakcyjna podobnych towarów oznacza wartość celną, skorygowaną zgodnie z postanowieniami ustępów 1b) i 2, która została już przyjęta na podstawie postanowień artykułu 1.
5. Warunkiem dokonania korekty z tytułu różnicy w szczeblu handlu lub różnych ilości jest to, by taka korekta, niezależnie od tego, czy prowadzi do zwiększenia, czy też do zmniejszenia wartości, była dokonywana jedynie na podstawie dowodów rzeczowych, które wyraźnie uzasadniają zasadność i prawidłowość takiej korekty, np. list cenowych, zawierających ceny odnoszące się do różnych szczebli handlu czy też ilości. Na przykład, jeżeli przywozem, dla którego ustalana jest wartość celna, jest dostawa 10 jednostek, podczas gdy jedynymi podobnymi towarami przywożonymi, dla których istnieje ustalona cena transakcyjna, była partia 500 jednostek, przy czym ustalono, że sprzedający udziela rabatów ilościowych, korekta może być dokonana po uzyskaniu wglądu do listy cenowej sprzedającego i ustaleniu ceny, po której realizowana jest sprzedaż 10 jednostek. Nie jest wymagane, by sprzedaż musiała być dokonywana w partiach 10 jednostek, jeżeli tylko stwierdzono wiarygodność listy cenowej w odniesieniu do sprzedaży w innych ilościach. Przy braku takiej obiektywnej wskazówki, ustalanie wartości celnej na bazie postanowień artykułu 3 nie jest właściwe.

Uwaga do artykułu 5

1. Określenie „cena jednostkowa, po której... towary są sprzedawane w największych zagregowanych ilościach”, oznacza cenę, po której sprzedawana jest największa ilość jednostek w sprzedażach osobom niepowiązanym z osobami, od których te osoby kupują takie towary na pierwszym szczeblu handlu po przywozie, na którym to szczeblu miały miejsce takie sprzedaże.
2. Przykładem tego może być sprzedaż na podstawie listy cenowej, która zapewnia uprzywilejowane ceny jednostkowe przy zakupach dokonywanych w większych ilościach.

▼ **B**

Ilość sprzedażna	Cena jednostkowa	Ilość sprzedaży	Łączna ilość jednostek sprzedanych po danej cenie
1–10 jednostek	100	10 po 5 jedn.5 po 3 jedn.	65
11–25 jednostek	95	5 po 11 jedn.	55
ponad 25 jednostek	90	1 po 30 jedn. 1 po 50 jedn.	80

Największa ilość jednostek sprzedanych po danej cenie wynosi 80; tym samym jednostkowa cena największej zagregowanej ilości wynosi 90.

3. W innym przykładzie występują dwie sprzedaże. W pierwszej sprzedaży 500 jednostek sprzedanych jest po cenie 95 jednostek pieniężnych za sztukę. W drugiej sprzedaży 400 jednostek sprzedawanych jest po cenie 90 jednostek pieniężnych za sztukę. W tym przypadku największa ilość jednostek sprzedanych po danej cenie wynosi 500; tym samym cena jednostkowa największej zagregowanej ilości wynosi 95.
4. W trzecim przykładzie występują następujące sytuacje, w których różne ilości sprzedawane są po różnych cenach.

a) *Sprzedaże*

Ilość sprzedażna	Cena jednostkowa
40 jednostek towaru	100
30 jednostek towaru	90
15 jednostek towaru	100
50 jednostek towaru	95
25 jednostek towaru	105
35 jednostek towaru	90
5 jednostek towaru	100

b) *Łącznie*

Łączna ilość sprzedana	Cena jednostkowa
65	90
50	95
60	100
25	105

W tym przykładzie największa ilość jednostek sprzedana po danej cenie wynosi 65; tym samym cena jednostkowa największej zagregowanej ilości wynosi 90.

▼ B

5. Żadna sprzedaż w kraju przywozu, o której mowa w ustępie 1 powyżej, osobie, która dostarcza bezpośrednio lub pośrednio, bezpłatnie lub po obniżonym koszcie jakiegokolwiek z elementów wymienionych w ustępie 1b) artykułu 8 na użytek w związku z produkcją i sprzedażą na eksport przywożonych towarów, nie będzie brana pod uwagę w ustalaniu ceny jednostkowej dla celów artykułu 5.
6. Należy uwzględnić, że „zysk i koszty ogólne”, o których mowa w ustępie 1 artykułu 5 powinny być liczone całościowo. Dane dla celów takiego odliczenia powinny być ustalane na podstawie informacji dostarczonej przez lub w imieniu importera, chyba że podane przez importera dane nie są niezgodne z uzyskiwanymi przy sprzedażach w kraju importu towarów importowanych tego samego gatunku lub rodzaju. Jeżeli dane importera są niezgodne z takimi danymi, suma zysków i kosztów ogólnych, może być oparta o odpowiednie informacje, inne niż informacje dostarczone przez importera lub w jego imieniu.
7. „Koszty ogólne” obejmują bezpośrednio i pośrednie koszty marketingu danych towarów.
8. Podatki miejscowe należne z tytułu sprzedaży towarów, których nie odliczono na podstawie postanowień ustępu 1a) iv) artykułu 5, będą odejmowane na podstawie postanowień ustępu 2a) i) artykułu 5.
9. Przy ustalaniu zarówno marży lub zwyczajowych zysków i kosztów ogólnych w rozumieniu postanowień ustępu 1 artykułu 5, zagadnienie, czy określone towary są tego samego gatunku lub rodzaju, co inne towary, musi być rozstrzygane każdorazowo z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących. Należy zbadać sprzedaże w kraju importu możliwie najwęższej grupy towarów importowanych tego samego gatunku lub rodzaju, która obejmuje towary, dla których ustalana jest wartość celna. Dla celów artykułu 5 „towary tego samego gatunku lub rodzaju” obejmują zarówno towary importowane z tego samego kraju, co towary, dla których ustalana jest wartość celna, jak i towary importowane z innych krajów.
10. Dla celów ustępu 1b) artykułu 5 „możliwie najwcześniej” będzie oznaczać datę, z którą dokonano sprzedaży towarów importowanych lub identycznych, czy też podobnych towarów importowanych w ilościach wystarczających dla ustalenia ceny jednostkowej.
11. Przy stosowaniu metody, o której mowa w ustępie 2 artykułu 5, odliczenie dotyczące wartości dodanej w procesie dalszego przetworzenia zostanie oparte na obiektywnych i wymiernych danych dotyczących kosztu takich czynności. Podstawą kalkulacji powinny być stosowane w przemyśle formuły, receptury, metody kalkulowania i inne praktyki stosowane w przemyśle.
12. Uznaje się, że metoda wyceny, o której mowa w ustępie 2 artykułu 5, nie powinna być zazwyczaj stosowana, jeżeli towary importowane tracą swoją tożsamość w wyniku dalszego przetworzenia. Mogą jednakże występować przypadki, gdy mimo utraty tożsamości, wartość dodana w wyniku przetworzenia może być ściśle ustalona bez większych trudności. Z drugiej strony mogą również występować sytuacje, gdy towary importowane zachowują swoją tożsamość, ale stanowią tak znikomy element towarów sprzedawanych w kraju importu, że stosowanie tej metody wyceny byłoby nieuzasadnione. W świetle powyższego, każda sytuacja tego rodzaju musi być rozpatrywana dla każdego przypadku oddzielnie.

▼B**Uwaga do artykułu 6**

1. Przyjmuje się jako ogólną zasadę, że wartość celna ustalana na mocy niniejszego Porozumienia oparta jest na informacjach łatwo dostępnych w kraju importu. Celem ustalenia wartości kalkulowanej może być jednak konieczne zbadanie kosztów produkcji towarów, dla których ustalana jest wartość celna, i innych informacji, które muszą być uzyskane spoza kraju importu. Ponadto, w większości przypadków producenci towarów znajdują się poza jurysdykcją władz kraju importu. Stosowanie wartości kalkulowanej będzie ograniczone w zasadzie do przypadków, gdy sprzedający i kupujący są powiązani, a producent jest gotów do przedłożenia władzom celnym kraju importu niezbędnych kosztorysów i zapewnienia możliwości ich weryfikacji, która może być konieczna.
2. „Koszty lub wartość”, o których mowa w ustępie 1a) artykułu 6 mają być ustalone na podstawie informacji związanych z produkcją towarów, dla których ustalana jest wartość celna, udostępnionych przez producenta lub w jego imieniu. Ma ona być oparta na księgowości handlowej producenta, pod warunkiem że taka księgowość prowadzona jest zgodnie z ogólnie akceptowanymi zasadami księgowości w kraju produkcji towarów.
3. „Koszty lub wartość” obejmuje koszt elementów, wymienionych w ustępie 1a) ii) i 1a) iii) artykułu 8. Obejmuje ono również wartość jakiegokolwiek elementu, o którym mowa w ustępie 1b) artykułu 8, który został bezpośrednio lub pośrednio dostarczony przez kupującego, w związku z produkcją towarów importowanych, wliczoną w odpowiednich proporcjach zgodnie z odpowiednią Uwagą do artykułu 8. Wartość prac, o których mowa w ustępie 1b) iv) artykułu 8, wykonanych w kraju importu, powinna być włączana jedynie w takim zakresie, w jakim obciążają producenta. Przyjmuje się, że żaden koszt lub wartość tych prac nie może być liczona dwa razy przy ustalaniu wartości kalkulowanej.
4. „Kwota zysku i kosztów ogólnych”, o której mowa w ustępie 1b) artykułu 6 ma być ustalana na podstawie informacji dostarczonej przez producenta lub w jego imieniu, o ile podane przez niego dane nie są niezgodne z danymi, które są zazwyczaj podawane przez producentów w kraju eksportu w eksporcie do kraju importu przy sprzedaży towarów tego samego gatunku lub rodzaju, co towary, dla których określana jest wartość celna.
5. Należy w tym kontekście uwzględnić, że „kwota zysku i kosztów ogólnych” musi być traktowana całościowo. Wynika z tego, iż jeżeli w którymkolwiek przypadku zysk wykazany przez producenta jest niski, a koszty ogólne producenta wysokie, to zysk producenta i koszty ogólne wzięte razem, mogą być mimo wszystko zgodne z tymi, które normalnie występują przy sprzedaży towarów tego samego gatunku lub rodzaju. Taka sytuacja może powstać na przykład, gdy produkt został wprowadzony na rynek kraju importu, a producent zakłada zerowy lub niski zysk, aby zrównoważyć wysokie koszty ogólne związane z wprowadzeniem towaru na rynek. Jeśli producent może wykazać niski zysk przy sprzedaży towarów importowanych z uwagi na szczególne okoliczności handlowe, faktyczne dane dotyczące zysku powinny być uwzględnione pod warunkiem że podaje on istotne przyczyny handlowe uzasadniające te dane, a jego polityka cenowa zgodna jest ze zwyczajową polityką cenową w danej branży. Tego rodzaju sytuacja może powstać w przypadku gdy producenci zostali zmuszeni do czasowej obniżki cen z uwagi na nieprzewidziany spadek popytu lub gdy sprzedają towary uzupełniające asortyment towarów produkowanych w kraju importu i zakładają niskie zyski celem utrzymania konkurencyjności. Jeżeli dane producenta dotyczące zysku i kosztów ogólnych nie są zgodne z danymi występującymi zazwyczaj przy sprzedaży towarów tego samego gatunku lub rodzaju, co towary dla których ustalana jest wartość celna, dokonywanej przez producentów w kraju eksportu przy eksporcie do kraju importu, kwota zysku i kosztów ogólnych może bazować na właściwej informacji, innej niż dostarczona przez producenta towarów lub w jego imieniu.

▼B

6. Gdy dla celów ustalenia wartości kalkulowanej wykorzystano inne informacje niż dostarczone przez producenta lub w jego imieniu, władze kraju importu, na wniosek importera, poinformują go o źródle takiej informacji, wykorzystanych danych i kalkulacjach opartych na tych danych, z zastrzeżeniem postanowień artykułu 10.
7. „Koszty ogólne”, o których mowa w ustępie 1b) artykułu 6 obejmują koszty bezpośrednie i pośrednie wytwarzania i sprzedaży towarów na eksport, nieobjęte postanowieniami ustępu 1a) artykułu 6.
8. To, czy pewne towary są „tego samego gatunku lub rodzaju”, co inne towary, musi być ustalone dla każdego poszczególnego przypadku, w odniesieniu do okoliczności łączących się ze sprawą. Przy ustalaniu zwyczajowych zysków i kosztów ogólnych na podstawie postanowień artykułu 6, należy zbadać największą grupę towarów sprzedawanych na eksport do kraju importu, dla której dostępne są potrzebne informacje, zawierającą towary, dla których ustalana jest wartość celna. Dla celów artykułu 6 „towary tego samego gatunku lub rodzaju” muszą pochodzić z tego samego kraju, co towary podlegające wycenie.

Uwaga do artykułu 7

1. Wartość celna ustalona na podstawie artykułu 7 powinna być w możliwie największym stopniu, oparta na uprzednio ustalonych wartościach celnych.
2. W ramach artykułu 7 powinny być stosowane metody opisane w artykułach od 1 do 6, jednakże rozsądna elastyczność w stosowaniu takich metod będzie zgodna z celami i postanowieniami artykułu 7.
3. Poniżej podane są niektóre przykłady tej rozsądnej elastyczności:
 - a) Towary identyczne – wymóg, że towary identyczne powinny być wyeksportowane w tym samym lub przybliżonym czasie, co towary, dla których ustalana jest wartość celna, może być interpretowany elastycznie; identyczne towary importowane, produkowane w kraju innym niż kraj eksportu towarów, dla których ustalana jest wartość celna, mogą również być podstawą ustalania wartości celnej; można stosować wartości celne identycznych towarów importowanych, ustalone już na podstawie postanowień artykułów 5 i 6.
 - b) Towary podobne – wymóg, iż towary podobne powinny być wyeksportowane w tym samym lub przybliżonym czasie, co towary, dla których ustalana jest wartość celna, może być interpretowany elastycznie; podobne towary produkowane w kraju innym niż kraj eksportu, dla których ustalana jest wartość celna, mogą również być podstawą ustalania wartości celnej; można stosować wartości celne podobnych towarów importowanych ustalone wcześniej na podstawie artykułów 5 i 6.
 - c) Metoda odliczeniowa – wymóg, iż towary powinny być sprzedane w „stanie takim, w jakim były importowane” ujęty w ustępie 1a) artykułu 5, może być interpretowany elastycznie: wymóg „90 dni” może być stosowany elastycznie.

Uwaga do artykułu 8*Ustęp 1a) i)*

Określenie „prowizja od zakupu” oznacza opłaty dokonywane przez importera swojemu agentowi za usługi związane z reprezentowaniem go za granicą przy zakupie towarów, dla których ustalana jest wartość celna.

▼ B*Ustęp 1b) ii)*

1. Przy przydzielaniu elementów, o których mowa w ustępie 1b) ii) artykułu 8, do towarów importowanych, należy uwzględnić dwa czynniki: wartość samego elementu i sposób jej przydzielenia do towarów importowanych. Przydzielanie takich elementów powinno być dokonywane w sposób rozsądny, właściwy w stosunku do okoliczności i zgodnie z ogólnie akceptowanymi zasadami księgowości.
2. Odnośnie wartości elementu, jeżeli importer nabywa ten element po danym koszcie od sprzedającego, który nie jest z nim powiązany, wartością elementu jest ten koszt. Jeżeli element został wytworzony przez importera lub osobę z nim powiązaną, wartością będzie koszt jego wytworzenia. Jeżeli element był uprzednio użytkowany przez importera, wówczas, niezależnie od tego czy został on nabyty czy też wytworzony przez takiego importera, pierwotny koszt nabycia lub wytworzenia powinien zostać pomniejszony w stopniu odpowiadającym takiemu zużyciu, celem wyliczenia wartości tego elementu.
3. Przy ustalaniu wartości elementu, niezbędne jest przydzielenie tej wartości do towarów importowanych. Istnieją w tym zakresie różne możliwości. Na przykład, wartość ta może być przydzielona do pierwszej dostawy, jeśli importer pragnie zapłacić jednorazowo cło od całej wartości. Innym przykładem może być przydzielenie tej wartości, na wniosek importera, do pewnej ilości jednostek wyprodukowanych do chwili pierwszej dostawy. Jako dalszy przykład, na wniosek importera, wartość taka może być przydzielona do całej przewidywanej produkcji w przypadkach zakontraktowania całej tej produkcji lub udzielenia promesy jej dostarczenia. Metoda stosowana przez administrację celną będzie zależeć od dokumentacji przedłożonej przez importera.
4. Ilustracją powyższego może być sytuacja, gdy importer przekazuje producentowi formę do produkcji towarów importowanych, kontraktując nabycie 10 000 jednostek. W chwili nadejścia pierwszej dostawy składającej się z 1 000 jednostek, producent wyprodukował już 4 000 jednostek. Importer może zwrócić się do administracji celnej o przydzielenie wartości formy do 1 000 jednostek, 4 000 jednostek lub 10 000 jednostek.

Ustęp 1b) iv)

1. Doliczenia za elementy wymienione w ustępie 1b) iv) artykułu 8 powinny być oparte na obiektywnych i wymiernych danych. Dla ułatwienia zarówno importerowi, jak i administracji celnej ustalenia wartości, które należy doliczyć, powinny być w możliwie najszerszym zakresie stosowane dane łatwo dostępne w ewidencji handlowej importera
2. W przypadku elementów dostarczonych przez kupującego, które zostały przez niego zakupione lub udostępnione drogą wypożyczenia, doliczany będzie koszt zakupu lub wypożyczenia. Nie będą dokonywane doliczenia za elementy, które są dostępne jako własność publiczna, poza kosztami pozyskania ich kopii.
3. Łatwość obliczenia wartości, które mają być dodane, zależy od struktury poszczególnych firm, metod zarządzania, jak również metod księgowania.
4. Na przykład, możliwe jest, iż firma importująca różnorodne produkty z szeregu krajów prowadzi ewidencję swojego ośrodka projektowego poza granicami kraju importu w taki sposób, iż możliwe jest dokładne ustalenie kosztów odnoszących się do danego produktu. W takich przypadkach możliwa jest bezpośrednia korekta na podstawie postanowień artykułu 8.

▼ B

5. W innym przypadku firma może wykazywać koszty ośrodka projektowego poza granicami kraju urzędowania, jako koszty ogólne, bez odniesienia do poszczególnych produktów. W takim przypadku stosowana korekta zgodnie z artykułem 8 mogłaby zostać dokonana w odniesieniu do towarów importowanych przez przydzielenie całości kosztów ośrodka projektowego do całej produkcji korzystającej z tego ośrodka i dodanie tak przydzielonego kosztu na bazie jednostkowej do importu.
6. Różne warianty wymienionych powyżej okoliczności wymagają, rzecz jasna, uwzględnienia różnych czynników przy ustalaniu właściwej metody przydzielania.
7. W przypadkach, gdy wytwarzanie elementu, o którym mowa, dokonywane jest w kilku krajach i obejmuje dłuższy okres czasu, korekta powinna ograniczać się do wartości faktycznie dodanej do tego elementu poza granicami kraju importu.

Ustęp 1c)

1. Honoraria, tantiemy autorskie i opłaty licencyjne, o których mowa w ustępie 1c) artykułu 8, mogą obejmować między innymi płatności za patenty, znaki handlowe i prawa autorskie. Przy ustalaniu wartości celnej do ceny faktycznie zapłaconej czy należnej nie będą jednak dodawane opłaty za prawo do reprodukcji towarów importowanych w kraju importu.
2. Płatności dokonane przez kupującego za prawo do dystrybucji lub odsprzedaży towarów importowanych, o ile nie są warunkiem sprzedaży do kraju importu, nie będą dodawane do ceny faktycznie płaconej lub należnej towarów importowanych.

Ustęp 3

W przypadku braku obiektywnych i wymiernych danych odnośnie do doliczeń wymaganych zgodnie z postanowieniami artykułu 8, wartość transakcyjna nie może być ustalana na podstawie postanowień artykułu 1. Ilustracją tego może być sytuacja, gdy honorarium jest płacone na podstawie ceny sprzedażnej w kraju importu jednego litra określonego produktu, który był zakupiony w imporcie wagowo i następnie rozpuszczony po zaimportowaniu. Jeżeli honorarium jest częściowo oparte na towarach importowanych, a częściowo na innych czynnikach, które nie mają nic wspólnego z towarami importowanymi (na przykład, gdy towary importowane są mieszane ze składnikami krajowymi i nie mogą być już odrębnie zidentyfikowane lub gdy honorarium nie może być wyodrębnione ze specjalnego porozumienia finansowego między kupującym a sprzedającym), wówczas niewłaściwe byłoby zabieganie o doliczenie z tytułu honorarium. Jeżeli jednak kwota honorarium jest oparta tylko na towarach importowanych i może być wyraźnie ustalona, można dokonać doliczenia do ceny faktycznie zapłaconej lub należnej.

Uwaga do artykułu 9

Dla celów artykułu 9 pojęcie „czas importu” może obejmować moment zgłoszenia do odprawy celnej.

Uwaga do artykułu 11

1. Artykuł 11 przyznaje importerowi prawo do odwołania od decyzji podjętych przez administrację celną w odniesieniu do towarów, dla których ustalana jest wartość celna. Odwołanie może być złożone najpierw do wyższej instancji w ramach administracji celnej, z tym, że importer będzie miał prawo do złożenia ostatecznego odwołania do sądu.

▼ B

2. „Bez kary” oznacza, iż importer nie będzie podlegał grzywnie ani groźbie grzywny tylko z powodu skorzystania z prawa do odwołania. Płatność normalnych kosztów sądowych i honorariów prawników nie będzie uważana za grzywnę.
3. Nic w artykule 11 nie będzie stanowić dla Członka przeszkody w domaganiu się pełnego zapłacenia wymierzonego cła przed złożeniem odwołania.

Uwaga do artykułu 15

Ustęp 4

Dla celów artykułu 15 określenie „osoby” obejmuje, tam gdzie jest to właściwe, osoby prawne.

Ustęp 4e)

Dla celów niniejszego Porozumienia uważa się, że jedna osoba kontroluje drugą osobę w tych przypadkach, gdy ta pierwsza jest w stanie wykonywać prawną lub faktyczną kontrolę nad czynnościami tej drugiej osoby.

*ZALĄCZNIK II***TECHNICZNY KOMITET USTALANIA WARTOŚCI CELNEJ**

1. Zgodnie z artykułem 18 niniejszego Porozumienia, ustanawia się Komitet Techniczny pod auspicjami Rady Współpracy Celnej (CCC) mając na uwadze osiągnięcie na szczeblu technicznym jednolitości w interpretacji i stosowaniu niniejszego Porozumienia.
2. Zadania Komitetu Technicznego obejmują, co następuje:
 - a) badanie poszczególnych problemów technicznych wynikających z bieżącego zarządzania systemem ustalania wartości celnej Członków i wydawanie opinii doradczych co do zastosowanych rozwiązań, na podstawie przedłożonych faktów;
 - b) badanie, na wniosek, przepisów prawnych dotyczących wartości celnej, procedur i praktyk w takim zakresie, w jakim są one związane z niniejszym Porozumieniem i przygotowywanie raportów o wynikach takich badań;
 - c) przygotowywanie i rozpowszechnianie rocznych raportów na temat technicznych aspektów funkcjonowania i statusu niniejszego Porozumienia;
 - d) dostarczanie takich informacji i udzielanie takiego doradztwa w jakichkolwiek zagadnieniach dotyczących ustalania dla potrzeb celnych wartości celnej towarów importowanych, o jakie może wystąpić każdy Członek lub Komitet. Takie informacje lub doradztwo mogą przyjmować formę opinii doradczej, komentarza lub uwag wyjaśniających;
 - e) ułatwianie pomocy technicznej Członkom, na ich wniosek, mając na uwadze wspieranie międzynarodowego uznania niniejszego Porozumienia;
 - f) rozpatrywanie spraw przedłożonych mu przez panel zgodnie z artykułem 19 niniejszego Porozumienia; i
 - g) wykonywanie wszelkich innych zadań, jakie mogą mu być zlecone przez Komitet.

Uwagi ogólne

3. Komitet Techniczny będzie dążył do zakończenia w rozsądnie krótkim okresie prac dotyczących poszczególnych zagadnień, zwłaszcza zagadnień zleconych mu przez Członków, Komitet lub panel. Jak postanowiono w ustępie 4 artykułu 19, panel wyznaczy określony termin odbioru raportu Komitetu Technicznego, a Komitet Techniczny dostarczy swój raport w tym terminie.
4. Komitet Techniczny będzie przy pełnieniu swych funkcji odpowiednio obsługiwany przez Sekretariat CCC.

Zasady reprezentacji

5. Każdy Członek ma prawo być reprezentowany w Komitecie Technicznym. Każdy Członek może wyznaczyć jednego delegata i jednego lub więcej zastępców delegatów jako swoich przedstawicieli w Komitecie Technicznym. Taki Członek, w ten sposób reprezentowany w Komitecie Technicznym, jest zwany dalej w niniejszym Załączniku „członkiem Komitetu Technicznego”. Przedstawicielom członków Komitetu Technicznego mogą towarzyszyć doradcy. W posiedzeniach może brać również udział, jako obserwator, Sekretariat WTO.
6. Członkowie CCC, którzy nie są Członkami WTO, mogą być reprezentowani na posiedzeniach Komitetu Technicznego przez jednego delegata i jednego lub więcej zastępców delegata. Tacy przedstawiciele będą brać udział w posiedzeniach Komitetu Technicznego jako obserwatorzy.

▼ B

7. Z zastrzeżeniem akceptacji Przewodniczącego Komitetu Technicznego, Sekretarz Generalny CCC (zwany w niniejszym Załączniku „Sekretarzem Generalnym”) może zapraszać przedstawicieli rządów, które nie są ani Członkami WTO, ani członkami CCC oraz przedstawicieli międzynarodowych organizacji rządowych i handlowych do wzięcia udziału w posiedzeniach Komitetu Technicznego jako obserwatorów.
8. Nominacje delegatów, zastępców delegatów i doradców biorących udział w posiedzeniach Komitetu Technicznego będą składane na ręce Sekretarza Generalnego.

Posiedzenia Komitetu Technicznego

9. Komitet Techniczny będzie zbierać się w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż dwa razy do roku. Data każdego posiedzenia będzie ustalana przez Komitet Techniczny na poprzednim posiedzeniu. Data ta może ulec zmianie albo na wniosek każdego z członków Komitetu Technicznego poparty przez zwykłą większość członków Komitetu Technicznego albo, w przypadkach wymagających pilnego rozpatrzenia, na wniosek Przewodniczącego. Niezależnie od postanowień zawartych w pierwszym zdaniu niniejszego ustępu, Komitet Techniczny będzie zwoływany stosownie do potrzeb, w celu rozpatrzenia spraw przedkładanych mu przez panel lub zgodnie z postanowieniami artykułu 19 niniejszego Porozumienia.
10. Posiedzenia Komitetu Technicznego będą przeprowadzane w siedzibie CCC o ile nie podjęto w tej sprawie innej decyzji.
11. Sekretarz Generalny będzie informował o dacie rozpoczęcia każdej sesji Komitetu Technicznego wszystkich jego członków i osoby, o których mowa w ustępie 6 i 7, co najmniej z trzydziestodniowym wyprzedzeniem, z wyjątkiem pilnych przypadków.

Porządek dzienny

12. Wstępny porządek dzienny każdej sesji będzie opracowywany przez Sekretarza Generalnego i roszyłany członkom Komitetu Technicznego i osobom, o których mowa w ustępie 6 i 7 co najmniej trzydzieści dni przed sesją, z wyjątkiem pilnych przypadków. Porządek taki będzie obejmować wszystkie punkty, których włączenie zostało zaaprobowane przez Komitet Techniczny na poprzedniej sesji, wszystkie punkty włączone przez Przewodniczącego z własnej inicjatywy oraz wszelkie punkty, o których włączenie wnioskowali Sekretarz Generalny, Komitet lub którykolwiek z członków Komitetu Technicznego.
13. Komitet Techniczny będzie ustalać porządek dzienny na początku każdej sesji. W czasie trwania sesji Komitet Techniczny może zmieniać porządek dzienny sesji.

Władze i prowadzenie sesji

14. Komitet Techniczny będzie dokonywał wyboru Przewodniczącego i jednego lub więcej wiceprzewodniczących spośród delegatów swoich członków. Przewodniczący i wiceprzewodniczący będą pełnić funkcję przez okres jednego roku. Ustupujący Przewodniczący i Wiceprzewodniczący mają prawo być ponownie wybrani. Mandat Przewodniczącego lub Wiceprzewodniczącego, którzy przestają być przedstawicielami członka w Komitecie Technicznym, wygasa automatycznie.
15. W przypadku gdy Przewodniczący jest nieobecny na posiedzeniu lub jego części, będzie przewodniczył Wiceprzewodniczący. W takim przypadku będzie on miał takie same uprawnienia i obowiązki, co Przewodniczący.
16. Przewodniczący sesji będzie brał udział w obradach Komitetu Technicznego z racji swojej funkcji a nie jako przedstawiciel członka w Komitecie Technicznym.
17. Obok wykonywania innych uprawnień przypisanych Przewodniczącemu przez niniejsze przepisy, Przewodniczący będzie ogłaszał otwarcie i zamknięcie każdego posiedzenia, kierował dyskusją, udzielał głosu i zgodnie z niniejszymi przepisami, czuwał nad przebiegiem obrad. Przewodniczący może również przywołać mówcę do porządku, jeśli uwagi mówcy nie mają związku z daną sprawą.

▼ B

18. W czasie dyskusji nad jakąkolwiek sprawą delegacja może wnieść wniosek proceduralny. W takiej sytuacji Przewodniczący niezwłocznie oznajmi swoje stanowisko. Jeżeli zostanie ono podważone, Przewodniczący przedstawi je delegacjom do podjęcia decyzji. Stanowisko zajęte przez Przewodniczącego jest obowiązujące, o ile nie zostanie ono odrzucone w głosowaniu.
19. Sekretarz Generalny lub wyznaczeni przez niego funkcjonariusze Sekretariatu CCC wykonują pracę sekretariatu sesji Komitetu Technicznego.

Quorum i głosowanie

20. Przedstawiciele zwykłej większości członków Komitetu Technicznego będą stanowić quorum.
21. Każdy członek Komitetu Technicznego będzie posiadał jeden głos. Decyzje Komitetu Technicznego będą podejmowane większością co najmniej dwóch trzecich głosów obecnych członków. Niezależnie od wyników głosowania w poszczególnych kwestiach, Komitet Techniczny może sporządzić pełny raport dotyczący danej sprawy dla Komitetu i CCC, ze wskazaniem różnych poglądów wyrażonych w dyskusji. Niezależnie od powyższych postanowień niniejszego ustępu, w sprawach przedłożonych przez panel Komitet Techniczny będzie podejmował decyzje przez consensus. Jeśli Komitet Techniczny nie osiągnie porozumienia w kwestii przedłożonej mu przez panel, wówczas Komitet Techniczny dostarczy raport wyszczególniający fakty dotyczące sprawy i wskazujący opinie członków.

Języki i dokumenty

22. Oficjalnymi językami Komitetu Technicznego będą języki angielski, francuski i hiszpański. Przemówienia i oświadczenia wygłoszone w jednym z tych trzech języków będą natychmiast przetłumaczone na pozostałe języki oficjalne, chyba że wszystkie delegacje zgodzą się odstąpić od tłumaczenia. Przemówienie lub oświadczenie wygłoszone w jakimkolwiek innym języku będą przetłumaczone na język angielski, francuski i hiszpański na tych samych warunkach, o ile zainteresowana delegacja zapewni tłumaczenie na język angielski, francuski lub hiszpański. Wyłącznie język angielski, francuski i hiszpański będą używane przy sporządzaniu oficjalnych dokumentów Komitetu Technicznego. Memoranda i korespondencja przesyłane do rozpatrywania przez Komitet Techniczny muszą być opracowane w jednym z oficjalnych języków.
23. Komitet Techniczny sporządza sprawozdania ze wszystkich swoich posiedzeń oraz, o ile Przewodniczący uzna to za konieczne, protokoły lub streszczenia dyskusji z posiedzeń. Przewodniczący lub osoba przez niego wyznaczona składa sprawozdanie z prac Komitetu Technicznego na każdej sesji Komitetu i na każdej sesji CCC.

ZALĄCZNIK III

1. Pięcioletnie odroczenie zastosowania przez Członków – kraje rozwijające się postanowień niniejszego Porozumienia, zawarte w ustępie 1 artykułu 20 może być w praktyce niewystarczające dla pewnych Członków – krajów rozwijających się. W takich przypadkach Członek – kraj rozwijający się może przed końcem okresu określonego w ustępie 1 artykułu 20 wystąpić o wydłużenie takiego okresu i przyjmuje się, że Członkowie odnoszą się przychylnie do takiego wystąpienia w przypadkach gdy dany Członek – kraj rozwijający się przedstawi stosowne uzasadnienie.
2. Kraje rozwijające się, które obecnie wyceniają towary na podstawie oficjalnie ustalonych wartości minimalnych mogą złożyć zastrzeżenie w celu umożliwienia im utrzymania takich wartości na zasadach ograniczonych i przejściowych zgodnie z takimi zasadami i warunkami, jakie będą mogły być przyjęte przez Członków.
3. Kraje rozwijające się, które uważają, że odwrócenie porządku kolejności na wniosek importera, przewidziane w artykule 4 Porozumienia może być dla nich powodem faktycznych trudności, mogą złożyć zastrzeżenie do artykułu 4 następującej treści:

„Rząd... zastrzega sobie prawo postanowienia, że ustępie 2 artykułu 4 Porozumienia będzie stosowany tylko jeśli władze celne zgodzą się z wnioskiem o odwrócenie porządku artykułów 5 i 6”.

Jeśli kraje rozwijające się złożą takie zastrzeżenie, Członkowie zgodzą się na nie zgodnie z artykułem 21 Porozumienia.
4. Kraje rozwijające się mogą złożyć zastrzeżenie w odniesieniu do ustępu 2 artykułu 5 Porozumienia następującej treści:

„Rząd... zastrzega sobie prawo postanowienia, że ustęp 2 artykułu 5 Porozumienia będzie stosowany zgodnie z postanowieniami odpowiedniej uwagi do niego, niezależnie od tego, czy importer wystąpi z takim wnioskiem”.

Jeśli kraje rozwijające się złożą takie zastrzeżenie, Członkowie zgodzą się na nie zgodnie z artykułem 21 Porozumienia.
5. Pewne kraje rozwijające się mogą doświadczyć trudności w stosowaniu artykułu 1 Porozumienia w zakresie, w jakim odnosi się on do importu do ich krajów realizowanego przez wyłącznych agentów, wyłącznych dystrybutorów i wyłącznych koncesjonariuszy. Jeśli takie problemy wystąpią w praktyce u Członków – krajów rozwijających się stosujących niniejsze Porozumienie, będzie przeprowadzone badanie tej kwestii na wniosek takich Członków, w celu znalezienia odpowiednich rozwiązań.
6. Artykuł 17 uznaje, że przy stosowaniu niniejszego Porozumienia administracje celne mogą potrzebować przeprowadzić dochodzenia dotyczące prawdziwości lub ścisłości jakiegokolwiek oświadczenia, dokumentu lub deklaracji złożonych im w celach wyceny celnej. Artykuł ów potwierdza w ten sposób, że można przeprowadzać dochodzenia, które, na przykład, mają na celu zweryfikowanie, czy elementy wartości zadeklarowane lub przedstawione służbom celnym w związku z ustaleniem wartości celnej są kompletne i poprawne. Członkowie, z zastrzeżeniem ich krajowych przepisów prawnych i procedur, mają prawo oczekiwać współpracy importerów przy tych dochodzeniach.
7. Cena faktycznie zapłacona lub należna zawiera wszystkie płatności faktycznie dokonane, lub które mają być dokonane jako warunek sprzedaży towarów importowanych, przez kupującego sprzedającemu, lub przez kupującego trzeciej stronie, by spełnić zobowiązanie sprzedającego.

▼ B**POROZUMIENIE W SPRAWIE INSPEKCJI PRZEDWYSYŁKOWEJ**

CZŁONKOWIE,

biorąc pod uwagę, że ministrowie w dniu 20 września 1986 roku uzgodnili, iż Runda Urugwajska wielostronnych negocjacji handlowych ma na celu „dalszą liberalizację i rozwój handlu światowego”, „wzmocnienie roli GATT” i „zwiększenie możliwości reagowania systemu GATT na zmiany w międzynarodowym środowisku gospodarczym”;

biorąc pod uwagę, że szereg Członków – krajów rozwijających się korzysta z kontroli przedwysyłkowej;

uznając potrzebę krajów rozwijających się dokonywania takich kontroli tak długo i w takim zakresie, jak to jest konieczne dla sprawdzenia jakości, ilości i ceny towarów przywożonych;

uznając, że tego rodzaju programy muszą być przeprowadzane bez powodowania niepotrzebnych opóźnień, czy nierównego traktowania;

biorąc pod uwagę, że z definicji kontroli wynika, iż dokonywana jest ona na terytorium Członków – eksporterów;

uznając potrzebę stworzenia uzgodnionych międzynarodowych ram praw i obowiązków zarówno Członków – użytkowników, jak i Członków – eksporterów;

uznając, że zasady i obowiązki wynikające z GATT 1994 mają zastosowanie również do jednostek dokonujących kontroli przedwysyłkowej upoważnionych przez rządy Członków WTO;

uznając, iż pożądane jest zapewnienie przejrzystości działania jednostek dokonujących kontroli przedwysyłkowej oraz praw i przepisów dotyczących kontroli przedwysyłkowej;

pragnąc zapewnić szybkie, skuteczne i sprawiedliwe rozstrzygnięcie sporów pomiędzy eksporterami a jednostkami dokonującymi kontroli przedwysyłkowej wynikające w ramach niniejszego Porozumienia,

NINIEJSZYM UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

*Artykuł 1***Zakres i definicje**

1. Niniejsze Porozumienie odnosi się do wszystkich czynności kontroli przedwysyłkowej podejmowanych na terytorium Członków zarówno, jeżeli takie czynności zostały zakontraktowane lub są wymagane przez rząd jak i jakkolwiek instytucję rządową innego Członka.
2. Pojęcie „Członek – użytkownik” oznacza Członka, którego rząd lub jakkolwiek instytucja rządowa kontraktuje lub zleca przeprowadzanie czynności kontroli przedwysyłkowej.
3. Czynności kontroli przedwysyłkowej są to wszystkie czynności związane ze sprawdzeniem jakości, ilości, ceny, w tym kursu walut i warunków finansowych albo klasyfikacji celnej towarów, które mają być wywiezione na terytorium Członka – użytkownika.
4. Pojęcie „jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej” oznacza jednostkę, którą Członek zakontraktował lub której zlecił dokonanie czynności kontroli przedwysyłkowej ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Przyjmuje się, że niniejsze postanowienie nie wymaga od członków zgody, aby jednostki rządowe innych Członków dokonywały kontroli przedwysyłkowej na ich terytorium.

Artykuł 2

Obowiązki Członków – użytkowników

Niedyskryminacja

1. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by czynności kontroli przedwysyłkowej były dokonywane w sposób niedyskryminacyjny i aby zastosowane procedury i kryteria prowadzenia czynności były obiektywne i były stosowane w jednaki sposób wobec wszystkich eksporterów objętych tymi czynnościami. Zapewnią też, aby wszyscy inspektorzy z jednostek, które zakontraktowano lub którym zlecono dokonanie kontroli przedwysyłkowej przeprowadzali kontrolę w jednakowy sposób.

Wymogi rządowe

2. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by w trakcie czynności kontroli przedwysyłkowej dotyczących ich ustaw, przepisów i wymogów przestrzegane były postanowienia ustępu 4 artykułu III GATT 1994 w takim zakresie, w jakim mają zastosowanie.

Miejsce kontroli

3. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by wszystkie czynności kontroli przedwysyłkowej, w tym wydanie pozytywnego raportu kontrolnego bądź informacja o odmowie wydania takiego raportu były dokonywane na terytorium celnym, z którego towary są wywożone lub jeżeli kontrola nie może być przeprowadzona na tym terytorium ze względu na charakter towaru, na terytorium celnym, gdzie towary te zostały wyprodukowane, jeżeli obie strony wyrażą na to zgodę.

Normy

4. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by kontrole ilości i jakości były przeprowadzane zgodnie z normami określonymi w kontrakcie przez sprzedającego i kupującego, a w braku takich norm, zgodnie z odpowiednimi normami międzynarodowymi ⁽¹⁾.

Przejrzystość

5. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by czynności kontroli przedwysyłkowej były dokonywane w sposób przejrzysty.

6. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej po nawiązaniu z nimi wstępnego kontaktu przez eksporterów dostarczyły im listę wszystkich informacji koniecznych eksporterom do spełnienia wymogów kontroli. Jednostki kontroli przedwysyłkowej na wniosek eksporterów dostarczają aktualne informacje. Informacje te będą obejmować wskazanie na ustawy i przepisy Członków – użytkowników dotyczące czynności kontroli przedwysyłkowej i będą także obejmować procedury i kryteria stosowane przy kontroli oraz do celów weryfikacji cen i kursu walut, prawa eksportera w stosunku do jednostek prowadzących kontrolę, a także procedury odwoławcze ustanowione w ustępie 21. Dodatkowe wymogi proceduralne lub zmiany dotychczasowej procedury nie będą stosowane przy kontroli konkretnej wysyłki, o ile zainteresowany eksporter nie został poinformowany o tych zmianach w czasie ustalania terminu kontroli. Jednakże w sytuacjach wyjątkowych w rodzaju tych, o których mowa w artykułach XX i XXI GATT 1994, takie dodatkowe wymogi lub zmiany mogą być stosowane do wysyłki przed poinformowaniem eksportera. Taka pomoc nie zwalnia jednak eksporterów z obowiązku stosowania się do przepisów przywozowych Członków – użytkowników.

7. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by informacja wspomniana w ustępie 6 była udostępniana eksporterom w sposób dogodny i by biura kontroli przedwysyłkowej prowadzone przez jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej służyły również jako punkty informacyjne udostępniające informacje.

⁽¹⁾ Norma międzynarodowa jest to norma przyjęta przez organizację rządową lub pozarządową, której członkostwo jest otwarte dla wszystkich Członków, a której jedna z uznanych form działalności obejmuje normalizację.

▼ B

8. Członkowie – użytkownicy pilnie opublikują wszystkie odnośne ustawy i przepisy dotyczące czynności kontroli przedwysyłkowej w taki sposób, aby umożliwić innym rządóm i handlowcom zapoznanie się z nimi.

Ochrona poufnej informacji handlowej

9. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej traktowały wszystkie informacje uzyskane w trakcie kontroli przedwysyłkowej jako poufne w takim zakresie, w jakim nie są one już opublikowane, ogólnie dostępne dla stron trzecich, czy w jakiś inny sposób powszechnie dostępne. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej przestrzegały procedury w tym zakresie.

10. Członkowie – użytkownicy dostarczą na wniosek Członków informacje na temat kroków, jakie podejmują, by zastosować się do postanowień ustępu 9. Postanowienia tego ustępu nie wymagają od żadnego Członka ujawnienia informacji poufnych, których ujawnienie mogłoby podważyć skuteczność programów kontroli przedwysyłkowej lub zagrozić słusznym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw publicznych czy prywatnych.

11. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej nie ujawniały poufnych informacji handlowych jakimkolwiek stronom trzecim. Mogą natomiast przekazywać te informacje jednostkom rządowym, które je zakontraktowały lub zleciły kontrolę. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by poufne informacje handlowe jakie uzyskają od jednostek kontroli przedwysyłkowej, które zakontraktowali lub którym zlecieli kontrolę były odpowiednio chronione. Jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej będą udostępniały poufne informacje handlowe rządóm, które je zakontraktowały lub zleciły przeprowadzenie kontroli tylko w takim zakresie, w jakim informacja taka jest zwyczajowo wymagana dla potrzeb akredytywy lub innych form płatności lub dla celów celnych, licencjonowania przywozu lub kontroli walutowej.

12. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej nie wymagały od eksporterów ujawnienia informacji dotyczących:

- a) danych produkcyjnych związanych z opatentowanymi, podlegającymi licencjom i niejawnymi procesami lub procesami, na które jeszcze nie udzielono patentu;
- b) niepublikowanych danych technicznych, z wyjątkiem danych koniecznych do wykazania zgodności z przepisami technicznymi lub normami;
- c) wewnętrznych kalkulacji cenowych, w tym kosztów produkcji;
- d) poziomu zysków;
- e) warunków kontraktów pomiędzy eksporterami a ich dostawcami, chyba że w inny sposób jednostka nie może przeprowadzić danej kontroli. W takich przypadkach jednostka zażąda tylko tych informacji, które są w tym celu konieczne.

13. Informacje wspomniane w ustępie 12, o które nie wystąpią jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej, mogą być dobrowolnie ujawnione przez eksporterów dla zilustrowania konkretnych spraw.

Konflikty interesów

14. Członkowie – użytkownicy zapewnią, aby jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej biorąc również pod uwagę postanowienia dotyczące ochrony poufnej informacji handlowej zawarte w ustępach 9–13 stosowały procedurę zmierzającą do uniknięcia konfliktu interesów:

▼ B

- a) pomiędzy jednostkami dokonującymi kontroli przedwysyłkowej a innymi jednostkami powiązаныmi z danymi jednostkami dokonującymi kontroli przedwysyłkowej, w tym jakimikolwiek jednostkami, w których te ostatnie mają swój interes finansowy lub handlowy, lub jakimikolwiek jednostkami, które mają interes finansowy w danych jednostkach i których przesyłki ma objąć przyszła kontrola przedwysyłkowa;
- b) pomiędzy jednostkami dokonującymi kontroli przedwysyłkowej a jakimikolwiek innymi jednostkami, w tym innymi jednostkami objętymi kontrolą przedwysyłkową z wyjątkiem jednostek rządowych, które zakontraktowały lub zleciły kontrolę;
- c) z oddziałami jednostek dokonujących kontroli przedwysyłkowej zaangażowanymi w działalności innej niż konieczna do przeprowadzenia procesu kontroli.

Opóźnienia

15. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej unikały nieuzasadnionych opóźnień przy kontroli przesyłek. Członkowie – użytkownicy zapewnią, że kiedy już jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej i eksporter ustalą termin kontroli, jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej przeprowadzi kontrolę w tym terminie, chyba że termin ten zostanie zmieniony w wyniku porozumienia pomiędzy eksporterem a jednostką dokonującą kontroli przedwysyłkowej lub gdy jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej nie może jej przeprowadzić w wyniku działań eksportera lub siły wyższej ⁽¹⁾.

16. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by po otrzymaniu ostatecznych dokumentów i zakończeniu kontroli, jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej w ciągu pięciu dni roboczych albo wystawiły pozytywny raport kontrolny albo przedstawiły szczegółowo na piśmie wyjaśnienia powodów odmowy wystawienia takiego raportu. Członkowie – użytkownicy zapewnią, że w tym ostatnim przypadku jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej stworzą eksporterom możliwości przedstawienia swych poglądów na piśmie, a jeżeli eksporterzy będą o to wnioskować, zorganizują ponowną kontrolę w najkrótszym terminie odpowiadającym obu stronom.

17. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by w przypadku gdy eksporterzy będą o to wnioskować, jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej przeprowadziły wstępną weryfikację ceny przed terminem kontroli i o ile to stosowne, kursu walut na podstawie kontraktu pomiędzy eksporterem a importerem, faktury pro forma i o ile to stosowne, wniosku o pozwolenie przywozu. Odbiory zapewnią, że akceptacja ceny i kursu walutowego przez jednostkę dokonującą kontroli przedwysyłkowej na podstawie takiej wstępnej weryfikacji nie zostanie cofnięta pod warunkiem że towary zgodne są z dokumentacją przywózową albo z pozwoleniem na przywóz. Zapewnią również, że po kontroli wstępnej jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej natychmiast poinformują eksporterów na piśmie albo o swojej akceptacji, albo szczegółowo o powodach odmowy akceptacji ceny albo kursu waluty.

18. Członkowie – użytkownicy zapewnią by, w celu uniknięcia zwłoki w płatnościach, jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej wysyłały eksporterom lub ich upoważnionym przedstawicielom pozytywny raport kontrolny tak szybko, jak to tylko możliwe.

19. Członkowie – użytkownicy zapewnią, że w przypadku urzędniczego błędu w pozytywnym raporcie kontrolnym jednostki kontroli przedwysyłkowej poprawią błąd i prześlą poprawioną informację do odpowiednich stron tak szybko, jak to tylko możliwe.

⁽¹⁾ Przyjmuje się dla celów niniejszego Porozumienia, że pojęcie „siła wyższa” oznacza „nie do opanowania przymus lub wymuszenie, lub też nieprzewidywalny rozwój wypadków zwalniające z wykonywania kontraktu”.

▼ B*Weryfikacja cen*

20. Członkowie – użytkownicy zapewnią, że w celu zapobieżenia zawyżaniu lub zaniżaniu faktury lub oszustwu jednostki kontroli przedwysyłkowej przeprowadzą weryfikację cen ⁽¹⁾ zgodnie z następującymi wytycznymi:

- a) jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej odrzucą cenę kontraktową uzgodnioną pomiędzy eksporterem a importerem jedynie w przypadku, kiedy mogą wykazać, że ich stwierdzenia na temat niezadowolającej ceny są oparte na procesie weryfikacyjnym zgodnym z kryteriami ustalonymi w punktach b) do e);
- b) jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej będzie opierać swoje porównania cenowe przeprowadzane w celu weryfikacji ceny eksportowej na cenie lub cenach identycznych lub podobnych towarów oferowanych na wywóz z tego samego kraju eksportera w tym samym lub zbliżonym czasie przy konkurencyjnych i porównywalnych warunkach sprzedaży prowadzonej zgodnie ze zwyczajowymi praktykami handlowymi przy pominięciu normalnych rabatów. Takie porównania będą oparte na następujących zasadach:
 - i) jedynie ceny stanowiące znaczącą podstawę dla porównań będą wykorzystywane przy wzięciu pod uwagę istotnych czynników ekonomicznych dotyczących kraju przywozu i kraju lub krajów wykorzystywanych do porównań cenowych;
 - ii) jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej nie będzie opierać się na cenach towarów oferowanych na wywóz do różnych krajów, aby arbitralnie narzucić najniższą cenę dla przesyłki;
 - iii) jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej weźmie pod uwagę specyficzne elementy wymienione w punkcie c);
 - iv) na każdym etapie wyżej opisanego procesu jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej stworzy eksporterowi możliwość wyjaśnienia ceny;
- c) dokonując weryfikacji ceny jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej wezmą pod uwagę warunki kontraktu i ogólnie przyjęte czynniki dostosowane odnoszące się do transakcji; takie czynniki będą obejmować, ale nie będą ograniczać się do szczebla handlu i wielkości sprzedaży, terminów i warunków dostawy, klauzul eskalacji cen, wymogów jakościowych, specjalnych rozwiązań konstrukcyjnych, specjalnych wymogów dotyczących transportu i opakowania, wielkości zamówienia, sprzedaży po cenie dnia, zmian sezonowych, opłat licencyjnych i innych związanych z własnością intelektualną oraz usług świadczonych zgodnie z kontraktem, jeżeli zwyczajowo nie są fakturowane oddzielnie; będą obejmować również pewne elementy związane z ceną eksportera, jak stosunki kontraktowe pomiędzy eksporterem a importerem;
- d) weryfikacja opłat transportowych będzie obejmować jedynie uzgodnioną cenę rodzaju transportu w kraju eksportera zgodnie z kontraktem sprzedaży;
- e) do celów weryfikacji cen nie będzie się stosować:
 - i) ceny sprzedaży w kraju przywozu towarów wyprodukowanych w tym kraju;
 - ii) ceny towarów wywożonych w kraju innym niż kraj eksportera;
 - iii) kosztu produkcji;
 - iv) arbitralnych lub fikcyjnych cen lub wartości.

⁽¹⁾ Zobowiązania Członków – użytkowników w odniesieniu do usług jednostek kontroli przedwysyłkowej w związku z określaniem wartości celnej będą zobowiązaniami, które przyjęli w ramach GATT 1994 i innych Wielostronnych porozumień handlowych objętych załącznikiem 1A do Porozumienia WTO.

▼ B*Procedury odwoławcze*

21. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej ustanowiły procedurę przyjmowania, rozpatrywania i decydowania w sprawie zażeń składanych przez eksporterów oraz by informacja w sprawie tej procedury została udostępniona eksporterom zgodnie z postanowieniami zawartymi w ustępach 6 i 7. Członkowie – użytkownicy zapewnią, by procedury te były opracowane i stosowane zgodnie z następującymi wytycznymi:

- a) jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej wyznaczą jednego lub więcej urzędników, którzy w czasie normalnych godzin urzędowania w każdym mieście lub porcie, w którym jednostki te mają swoje biura administracyjne, będą podejmować i analizować odwołania lub zażalenia eksporterów oraz podejmować decyzje;
- b) eksporterzy przedstawią wyznaczonym urzędnikom na piśmie fakty dotyczące danej transakcji oraz istotę zażalenia i proponowane rozwiązanie;
- c) wyznaczeni urzędnicy przychylnie rozpatrzą zażalenia eksporterów i podejmą decyzje tak szybko, jak to tylko możliwe, po otrzymaniu dokumentacji wspomnianej w punkcie b).

Derogacje

22. W derogacji od postanowień artykułu 2 Członkowie – użytkownicy zapewnią, by z wyjątkiem przesyłek częściowych, przesyłki, których wartość jest mniejsza niż minimalna wartość dla tego rodzaju przesyłek określona przez Członka – użytkownika nie były objęte kontrolą, chyba że w wyjątkowych okolicznościach. Informacja na temat wartości minimalnej będzie stanowić element informacji dostarczanej eksporterom zgodnie z postanowieniami ustępu 6.

*Artykuł 3***Obowiązki Członka – eksportera***Niedyskryminacja*

1. Członkowie – eksporterzy zapewnią, by ich ustawy i przepisy dotyczące kontroli przedwysyłkowej były stosowane w sposób niedyskryminacyjny.

Przejrzystość

2. Członkowie – eksporterzy pilnie opublikują wszystkie odnośne ustawy i przepisy stosujące się do kontroli przedwysyłkowej w taki sposób, żeby inne rządy i handlowcy mogli się z nimi zapoznać.

Pomoc techniczna

3. Członkowie – eksporterzy zaoferują odbiorcom, jeżeli otrzymają taki wniosek, pomoc techniczną dla osiągnięcia celów niniejszego Porozumienia na wzajemnie uzgodnionych warunkach ⁽¹⁾.

*Artykuł 4***Procedury niezależnych przeglądów**

Członkowie będą zachęcać jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej i eksporterów, aby wzajemnie rozwiązywali powstające między nimi spory. Jednakże w ciągu dwóch dni roboczych od daty złożenia zażalenia zgodnie z postanowieniami ustępu 21 artykułu 2, którakolwiek ze stron może przedstawić spór do niezależnego przeglądu. Członkowie zastosują wszelkie rozsądne środki, jakimi dysponują, by zapewnić, że w tym celu będą ustanowione i stosowane następujące procedury:

⁽¹⁾ Przyjmuje się, że taka pomoc techniczna może być udzielona w oparciu o uzgodnienia dwustronne lub wielostronne.

▼ B

- a) procedury te będą nadzorowane przez niezależną jednostkę ustanowioną wspólnie przez organizację reprezentującą jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej i organizację reprezentującą eksporterów dla celów wypełnienia niniejszego Porozumienia;
- b) niezależna jednostka wspomniana w punkcie a) ustanowi listę ekspertów w sposób następujący:
 - i) sekcję członków nominowanych przez organizację reprezentującą jednostki dokonujące kontroli przedwysyłkowej;
 - ii) sekcję członków nominowanych przez organizację reprezentującą eksporterów;
 - iii) sekcję niezależnych ekspertów handlowych nominowanych przez niezależną jednostkę wspomnianą w punkcie a).

Geograficzny podział ekspertów powinien być taki, aby zapewniał szybkie rozstrzygnięcie wszelkich sporów wszczętych zgodnie z niniejszą procedurą. Lista będzie ustanowiona w ciągu dwóch miesięcy od daty wejścia w życie Porozumienia WTO i będzie corocznie uaktualniana. Lista będzie dostępna publicznie. Zostanie notyfikowana w Sekretariacie i rozesłana wszystkim Członkom;

- c) eksporter lub jednostka dokonująca kontroli przedwysyłkowej pragnący wszcząć postępowanie sporne skontaktuje się z niezależną jednostką wspomnianą w punkcie a) wnioskując utworzenie panelu. Niezależna jednostka będzie odpowiedzialna za utworzenie panelu. Panel będzie się składać z trzech członków. Członkowie panelu będą wybrani w sposób pozwalający uniknąć niepotrzebnych kosztów i opóźnień. Pierwszy członek będzie wybrany z sekcji i) wyżej wspomnianej listy przez zainteresowaną jednostkę dokonującą kontroli przedwysyłkowej z zastrzeżeniem, że członek ten nie jest powiązany z tą jednostką. Drugi członek zostanie wybrany przez zainteresowanego eksportera z sekcji ii) powyższej listy z zastrzeżeniem, że członek ten nie jest powiązany z tym eksporterem. Trzeci członek zostanie wybrany z sekcji iii) powyższej listy przez niezależną jednostkę wspomnianą w punkcie a). Wobec niezależnego eksperta handlowego wybranego z sekcji iii) powyższej listy nie będzie się zgłaszać sprzeciwów;
- d) niezależny ekspert handlowy wybrany z sekcji iii) powyższej listy będzie działał jako przewodniczący panelu. Niezależny ekspert handlowy będzie podejmował decyzje konieczne dla zapewnienia pilnego rozstrzygnięcia sporu przez panel na przykład, czy fakty sprawy wymagają spotkania członków panelu, a jeżeli tak, gdzie takie spotkanie się odbędzie przy wzięciu pod uwagę miejsca, w którym odbyła się dana kontrola;
- e) jeżeli strony sporu wyrażą zgodę, jeden niezależny ekspert może zostać wybrany z sekcji iii) powyższej listy przez niezależną jednostkę wspomnianą w punkcie a) powyżej, aby przeanalizować dany spór. Ekspert ten podejmie decyzje konieczne dla pilnego rozstrzygnięcia sporu biorąc pod uwagę na przykład miejsce danej kontroli;
- f) celem przeglądu będzie ustalenie, czy w trakcie spornej kontroli strony sporu postępowały zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia. Procedury będą przeprowadzone bez zwłoki, stworzą jednak stronom możliwość przedstawienia swoich poglądów osobiście lub na piśmie;
- g) decyzje panelu trzyosobowego będą podejmowane większością głosów. Decyzja w sprawie sporu będzie podjęta w ciągu ośmiu dni roboczych od daty złożenia wniosku o przeprowadzenie niezależnego przeglądu i zakomunikowana stronom sporu. Ten limit czasowy może być przedłużony za zgodą stron sporu. Panel lub niezależny ekspert handlowy podzieli koszty w oparciu o cechy sprawy;
- h) decyzja panelu będzie wiążąca dla jednostki dokonującej kontroli przedwysyłkowej i dla eksportera będących stronami sporu.

▼ B*Artykuł 5***Notyfikacja**

Członkowie przekażą do Sekretariatu egzemplarze tekstów swoich ustaw i przepisów wprowadzających niniejsze Porozumienie w życie oraz egzemplarze jakichkolwiek innych ustaw i przepisów dotyczących kontroli przedwysyłkowej, gdy Porozumienie WTO wejdzie w życie w stosunku do zainteresowanego Członka. Żadne zmiany w ustawach i przepisach dotyczących kontroli przedwysyłkowej nie będą wprowadzone zanim informacja o nich nie zostanie oficjalnie opublikowana. Zmiany te będą notyfikowane w Sekretariacie natychmiast po ich opublikowaniu. Sekretariat poinformuje Członków o dostępności tych informacji.

*Artykuł 6***Przegląd**

Pod koniec drugiego roku od daty wejścia w życie Porozumienia WTO, a następnie w okresach trzyletnich Konferencja Ministerialna będzie dokonywała przeglądu postanowień, stosowania i działania niniejszego Porozumienia biorąc pod uwagę jego cele i doświadczenia zebrane w czasie jego działania. W wyniku takiego przeglądu Konferencja Ministerialna może zmienić postanowienia niniejszego Porozumienia.

*Artykuł 7***Konsultacje**

Członkowie będą prowadzić konsultacje z innymi Członkami, na ich wniosek, na temat jakiegokolwiek sprawy wywierającej wpływ na działanie niniejszego Porozumienia. W takich przypadkach będą stosowane postanowienia artykułu XXII GATT 1994 zgodnie z postanowieniami Uzgodnienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów w zakresie, w jakim mają zastosowanie do niniejszego Porozumienia.

*Artykuł 8***Rozstrzygnięcie sporów**

Jakiegokolwiek spory pomiędzy Członkami dotyczące działania niniejszego Porozumienia będą objęte postanowieniami artykułu XXIII GATT 1994, tak jak zostały rozwinięte i są stosowane w Uzgodnieniu w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów.

*Artykuł 9***Postanowienia końcowe**

1. Członkowie zastosują konieczne środki mające na celu wprowadzenie w życie niniejszego Porozumienia.
2. Członkowie zapewnią, że ich ustawy i przepisy nie będą sprzeczne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

POROZUMIENIE W SPRAWIE REGUL POCHODZENIA

CZŁONKOWIE,

biorąc pod uwagę, że 20 września 1986 roku Ministrowie uzgodnili, iż Runda Urugwajska wielostronnych negocjacji handlowych będzie miała na celu „doprowadzić do dalszej liberalizacji i rozszerzenia światowego handlu”, „wzmocnić rolę GATT” oraz „zwiększyć zdolność systemu GATT do reagowania na zmieniające się międzynarodowe środowisko ekonomiczne”;

pragnąc popierać cele GATT 1994;

uznając, iż jasne i możliwe do przewidzenia reguły pochodzenia oraz ich stosowanie ułatwiają przepływ strumienia handlu międzynarodowego;

pragnąc zapewnić, aby reguły pochodzenia jako takie nie stanowiły zbędnych barier handlowych;

pragnąc zapewnić, aby reguły pochodzenia nie niweczyły lub też nie naruszały praw Członków wynikających z GATT 1994;

uznając za pożądane zapewnienie przejrzystości ustaw, przepisów oraz praktyk odnoszących się do reguł pochodzenia;

pragnąc zapewnić, aby reguły pochodzenia były ustalane i stosowane w sposób bezstronny, przejrzysty, przewidywalny, spójny oraz neutralny;

uznając istnienie mechanizmu konsultacji oraz procedur szybkiego, efektywnego i sprawiedliwego rozwiązywania sporów wynikających z niniejszego Porozumienia;

pragnąc zharmonizować oraz uczynić jasnymi reguły pochodzenia,

UZGADNIAJĄ NINIEJSZYM, CO NASTĘPUJE:

CZĘŚĆ I

DEFINICJE I ZAKRES

Artykuł 1

Reguły pochodzenia

1. Dla celów części od I do IV niniejszego Porozumienia reguły pochodzenia definiuje się jako te ustawy, przepisy i ustalenia administracyjne ogólnego zastosowania, które stosowane są przez jakiegokolwiek Członka w celu określenia kraju pochodzenia towarów, pod warunkiem że reguły pochodzenia nie odnoszą się do umownych lub autonomicznych systemów handlowych, które przyznają preferencje taryfowe wykraczające poza zakres stosowania ustępu 1 artykułu I GATT 1994.

2. Reguły pochodzenia, o których mowa w ustępie 1, będą obejmować wszystkie reguły pochodzenia stosowane w niepreferencyjnych instrumentach polityki handlowej, takich jak: klauzula najwyższego uprzywilejowania wynikająca z artykułów I, II, III, XI i XIII GATT 1994; cła antidumpingowe i wyrównawcze na podstawie artykułu VI GATT 1994; środki ochronne na podstawie artykułu XIX GATT 1994; wymogi oznaczania pochodzenia wynikające z artykułu IX GATT 1994 oraz jakiegokolwiek dyskryminacyjne ograniczenia ilościowe lub kontyngenty taryfowe. Obejmą one także reguły pochodzenia stosowane dla zakupów rządowych oraz statystyk handlowych ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Rozumie się, że postanowienie to nie narusza ustaleń dokonanych w celu zdefiniowania „przemysłu krajowego” i „podobnych produktów przemysłu krajowego” lub podobnych określeń gdziekolwiek są one stosowane.

CZĘŚĆ II

DYSCYPLINY RZĄDZĄCE STOSOWANIEM REGUŁ POCHODZENIA

*Artykuł 2***Dyscypliny podczas okresu przejściowego**

Do momentu zakończenia programu prac nad harmonizacją reguł pochodzenia, o którym mowa w części IV, Członkowie zapewnią, aby:

- a) przy podejmowaniu ustaleń administracyjnych ogólnego zastosowania zawarte w nich wymogi, które należy spełnić, były jasno określone. W szczególności:
 - i) w przypadkach, w których stosuje się kryterium zmiany klasyfikacji taryfowej, taka reguła pochodzenia oraz jakikolwiek wyjątek od tej reguły muszą w jasny sposób określać podpozycje lub pozycje nomenklatury taryfowej, do których dana reguła nawiązuje;
 - ii) w przypadkach, w których stosuje się kryterium udziału procentowego *ad valorem*, sposób obliczenia tego procentu także będzie wskazany w regulach pochodzenia;
 - iii) w przypadkach, w których przewiduje się kryterium procesu wytwarzania lub przetworzenia, proces nadający towarowi status towaru pochodzącego powinien być dokładnie określony;
- b) niezależnie od środka lub instrumentu polityki handlowej, z którymi są powiązane, ich reguły pochodzenia nie były bezpośrednio lub pośrednio stosowane jako instrumenty realizacji celów handlowych;
- c) reguły pochodzenia jako takie nie powodowały skutków o charakterze ograniczającym, wypaczającym lub zakłócającym handel międzynarodowy. Nie będą one stawiały nadmiernie surowych wymogów lub wymagały spełnienia warunków niezwiązanych z wytwarzaniem lub przetworzeniem jako warunków wstępnych dla określenia kraju pochodzenia. Jednakże koszty niezwiązane bezpośrednio z wytwarzaniem lub przetworzeniem mogą zostać uwzględnione w celach stosowania kryterium udziału procentowego *ad valorem* zgodnie z podpunktem a) powyżej;
- d) reguły pochodzenia, które stosują wobec przywozu i wywozu nie były bardziej surowe, aniżeli reguły pochodzenia stosowane przez nich w celu określenia, czy dany towar jest pochodzenia krajowego oraz, aby nie wprowadzały dyskryminacji pomiędzy innymi Członkami, niezależnie od przynależności producentów danego towaru ⁽¹⁾;
- e) ich reguły pochodzenia były stosowane w sposób spójny, jednolity, bezstronny oraz racjonalny;
- f) ich reguły pochodzenia opierały się na kryteriach pozytywnych. Reguły pochodzenia, określające to, co nie stanowi o pochodzeniu (kryteria negatywne), są dopuszczalne bądź jako część objaśnienia kryterium pozytywnego bądź też w indywidualnych przypadkach, w których pozytywne określenie pochodzenia nie jest konieczne;
- g) ich ustawy, przepisy, decyzje sądowe oraz zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania odnoszące się do reguł pochodzenia były publikowane tak, jak gdyby podlegały oraz odpowiadały postanowieniom ustępu 1 artykułu X GATT 1994;

⁽¹⁾ W odniesieniu do reguł pochodzenia mających zastosowanie przy zakupach publicznych, postanowienie niniejsze nie nakłada dodatkowych zobowiązań w stosunku do tych, które zostały już przyjęte przez Członków w ramach GATT 1994.

▼ B

- h) udzielane przez nich na wniosek eksportera, importera lub jakiegokolwiek innej osoby mającej dający się uzasadnić powód, ustalenia pochodzenia były wydawane możliwie w najkrótszym terminie, jednakże nie później, niż w przeciągu 150 dni ⁽¹⁾ od złożenia wniosku o takie ustalenie pod warunkiem że przedłożone zostały wszystkie niezbędne elementy. Wnioski o takie ustalenia będą przyjmowane przed rozpoczęciem handlu odnośnym towarem, a także mogą być przyjmowane w dowolnym późniejszym czasie. Ustalenia takie będą ważne przez trzy lata, pod warunkiem że fakty i warunki, łącznie z regułami pochodzenia, zgodnie z którymi zostały wydane, będą porównywalne. Pod warunkiem że zainteresowane strony zostaną poinformowane z wyprzedzeniem, ustalenia takie przestaną być ważne, gdy podjęta zostanie decyzja sprzeczna z ustaleniem w trakcie przeglądu, o którym mowa w podpunkcie j). Takie ustalenie będzie dostępne publicznie pod warunkiem spełnienia postanowień podpunktu k);
- i) podczas wprowadzania zmian do stosowanych przez nich reguł pochodzenia lub wprowadzania nowych reguł pochodzenia nie będą stosować takich zmian retroaktywnie jak to zdefiniowano i bez naruszania ich ustaw lub przepisów;
- j) jakiegokolwiek postępowanie administracyjne, jakie podejmują w związku z ustalaniem pochodzenia, mogło być szybko poddane przeglądowi sądowemu lub przez trybunały arbitrażowe lub administracyjne bądź w drodze procedur niezależnych od władz ustalających pochodzenie, który może doprowadzić do modyfikacji lub zmiany ustalenia;
- k) wszystkie informacje z natury swej poufne lub też dostarczane jako poufne w celu zastosowania reguł pochodzenia były traktowane jako ściśle poufne przez odnośne władze, które nie ujawnią ich bez wyraźnego pozwolenia osoby lub rządu dostarczającego taką informację, z wyjątkiem sytuacji, w których może być wymagane ich ujawnienie dla celów postępowania sądowego.

*Artykuł 3***Dyscypliny po okresie przejściowym**

Biorąc pod uwagę cel, który wszyscy Członkowie pragną osiągnąć w wyniku programu prac harmonizacyjnych, o którym mowa w części IV, czyli ustanowienie zharmonizowanych reguł pochodzenia, członkowie zapewnią po wprowadzeniu w życie rezultatów programu prac harmonizacyjnych, aby:

- a) reguły pochodzenia stosowane były w sposób jednakowy dla wszystkich celów zgodnie z artykułem 1;
- b) na podstawie stosowanych przez nich reguł pochodzenia krajem, określanym jako źródło pochodzenia danego towaru był albo kraj, w którym towar ten został całkowicie uzyskany, albo też, kiedy więcej niż jeden kraj jest zaangażowany w produkcję tego towaru, kraj, w którym dokonano jego ostatecznego przetworzenia;
- c) reguły pochodzenia stosowane przez nich do przywozu i wywozu nie były bardziej surowe, aniżeli reguły pochodzenia stosowane przez nich w celu określenia, czy dany towar jest pochodzenia krajowego, oraz aby nie wprowadzały dyskryminacji między innymi Członkami niezależnie od przynależności producentów danego towaru;
- d) ich reguły pochodzenia były stosowane w sposób spójny, jednolity, bezstronny oraz racjonalny;
- e) ich ustawy, przepisy, decyzje sądowe oraz zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania odnoszące się do reguł pochodzenia były publikowane tak, jak gdyby podlegały oraz odpowiadały postanowieniom ustępu 1 artykułu X GATT 1994;

⁽¹⁾ W stosunku do wniosków przedłożonych w ciągu pierwszego roku od chwili wejścia w życie Porozumienia WTO od Członków będzie wymagane wydawanie takich ocen jedynie w możliwie najkrótszym terminie.

▼ B

- f) udzielane przez nich, na wniosek eksportera, importera lub jakiejkolwiek innej osoby mającej dający się uzasadnić powód, ustalenia pochodzenia były wydane możliwie w jak najkrótszym terminie, jednakże nie później niż w ciągu 150 dni od złożenia wniosku o takie ustalenie, pod warunkiem że przedłożone zostały wszystkie niezbędne elementy. Wnioski o takie ustalenia będą przyjmowane przed rozpoczęciem handlu odnośnym towarem, a także mogą być przyjmowane w dowolnym późniejszym czasie. Ustalenia takie będą ważne przez trzy lata pod warunkiem że fakty i warunki, łącznie z regułami pochodzenia, zgodnie z którymi zostały wydane, będą porównywalne. Pod warunkiem że zainteresowane strony zostaną poinformowane z wyprzedzeniem, ustalenia takie przestaną być ważne, gdy podjęta zostanie decyzja sprzeczna z ustaleniem w trakcie przeglądu, o którym mowa w podpunkcie h). Takie ustalenie będzie dostępne publicznie pod warunkiem spełnienia postanowień podpunktu i);
- g) podczas wprowadzania zmian do stosowanych przez nich reguł pochodzenia lub wprowadzania nowych reguł pochodzenia nie będą stosować takich zmian retroaktywnie, jak to zdefiniowano i bez naruszania ich ustaw i przepisów;
- h) jakkolwiek postępowanie administracyjne, jakie podejmują w związku z ustaleniem pochodzenia mogło być szybko poddane przeglądowi sądowemu lub przez trybunały arbitrażowe lub administracyjne bądź w drodze procedur niezależnych od władz ustalających pochodzenia, który może doprowadzić do modyfikacji lub zmiany ustalenia;
- i) wszystkie informacje z natury swej poufne lub też dostarczane jako poufne w celu zastosowania reguł pochodzenia były traktowane jako ściśle poufne przez odnośne władze, które nie ujawnią ich bez wyraźnego pozwolenia osoby lub rządu dostarczającego taką informację, z wyjątkiem sytuacji, w których może być wymagane ich ujawnienie dla celów postępowania sądowego.

CZEŚĆ III

POSTANOWIENIA PROCEDURALNE DOTYCZĄCE NOTYFIKACJI, PRZEGLĄDU, KONSULTACJI ORAZ ROZSTRZYGANIA SPORÓW*Artykuł 4***Instytucje**

1. Niniejszym ustanawia się Komitet Reguł Pochodzenia (zwany w niniejszym Porozumieniu „Komitetem”) złożony z przedstawicieli każdego z Członków. Komitet dokona wyboru swojego Przewodniczącego i będzie zbierał się w razie konieczności, jednakże nie rzadziej niż raz w roku, w celu stworzenia Członkom możliwości przeprowadzenia konsultacji w sprawach odnoszących się do funkcjonowania postanowień części I, II, III i IV lub do wsparcia celów wymienionych w tych częściach, a także w celu wykonania zadań nałożonych nań na podstawie niniejszego Porozumienia przez Radę Handlu Towarami. Tam, gdzie jest to właściwe, Komitet będzie zasięgał informacji i rady od Komitetu Technicznego, o którym mowa w ustępie 2, w kwestiach związanych z niniejszym Porozumieniem. Komitet może również zażądać od Komitetu Technicznego przeprowadzenia takich prac, jakie uzna za stosowne dla wsparcia wyżej wymienionych celów niniejszego Porozumienia. Sekretariat WTO będzie działał jako Sekretariat Komitetu.

2. Ustanowiony zostanie Komitet Techniczny do spraw Reguł Pochodzenia (zwany w niniejszym Porozumieniu „Komitetem Technicznym”) pod auspicjami Rady Współpracy Celnej (CCC), zgodnie z postanowieniami załącznika I. Komitet Techniczny będzie wykonywać zadania techniczne, przewidzianą w części IV i zalecaną w załączniku I. Tam, gdzie jest to właściwe, Komitet Techniczny będzie zasięgał informacji i rady od Komitetu w kwestiach związanych z niniejszym Porozumieniem. Komitet Techniczny może również zażądać od Komitetu przeprowadzenia takich prac, jakie uzna za stosowne dla wsparcia wyżej wymienionych celów niniejszego Porozumienia. Sekretariat CCC będzie działał jako sekretariat Komitetu Technicznego.

▼ B*Artykuł 5***Informacja i procedury dotyczące modyfikacji oraz wprowadzania w życie nowych reguł pochodzenia**

1. Każdy Członek w ciągu 90 dni od momentu wejścia w życie dla niego Porozumienia WTO dostarczy do Sekretariatu WTO swoje reguły pochodzenia, decyzje sądowe oraz zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania odnoszące się do reguł pochodzenia, obowiązujące w tym dniu. Jeżeli wskutek przeoczenia jakaś reguła pochodzenia nie zostanie dostarczona, dany Członek dostarczy ją niezwłocznie po tym, jak ten fakt stanie się znany. Wykazy informacji otrzymanych i dostępnych w Sekretariacie będą rozsyłane Członkom przez Sekretariat.

2. W trakcie okresu, o którym mowa w artykule 2, członkowie, którzy będą wprowadzać modyfikacje inne niż modyfikacje *de minimis* w swoich regułach pochodzenia lub też będą wprowadzać nowe reguły pochodzenia zawierające, dla celów niniejszego artykułu, jakąkolwiek regułę pochodzenia, o której mowa w ustępie 1, a która nie została dostarczona do Sekretariatu, opublikują obwieszczenie o tym najpóźniej na 60 dni przed wejściem w życie zmodyfikowanej lub nowej reguły pochodzenia w sposób umożliwiający zainteresowanym stronom zapoznanie się z zamiarem zmodyfikowania lub wprowadzenia nowej reguły pochodzenia, chyba że wyjątkowe okoliczności zaistniały lub grożą zaistnieniem dla Członka. W takich wyjątkowych przypadkach Członek opublikuje zmodyfikowaną lub nową regułę w możliwie najkrótszym terminie.

*Artykuł 6***Przegląd**

1. Komitet co roku będzie poddawał przeglądowi realizację i funkcjonowanie części II i części III niniejszego Porozumienia biorąc pod uwagę jego cele. Komitet będzie co roku powiadamiać Radę Handlu Towarami o wydarzeniach w trakcie okresu objętego takimi przeglądami.

2. Komitet będzie dokonywać przeglądu postanowień części I, II i III oraz proponować poprawki niezbędne dla odzwierciedlenia rezultatów programu prac harmonizacyjnych.

3. Komitet, we współpracy z Komitetem Technicznym, ustanowi mechanizm proponowania i rozpatrywania poprawek do rezultatów programu prac harmonizacyjnych biorąc pod uwagę cele i zasady ustanowione w artykule 9. Może to obejmować przypadki, w których reguły powinny stać się bardziej skuteczne lub będą wymagały aktualizacji w celu uwzględnienia nowych procesów produkcyjnych wywołanych jakimikolwiek zmianami technologicznymi.

*Artykuł 7***Konsultacje**

Do niniejszego Porozumienia mają zastosowanie postanowienia artykułu XXII GATT 1994 w wersji opracowanej i stosowanej w Uzgodnieniu w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów.

*Artykuł 8***Rozstrzygnięcie sporów**

Do niniejszego Porozumienia mają zastosowanie postanowienia artykułu XXIII GATT 1994 w wersji opracowanej i stosowanej w Uzgodnieniu w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów.

CZĘŚĆ IV

HARMONIZACJA REGUŁ POCHODZENIA

*Artykuł 9***Cele i zasady**

1. W celu harmonizacji reguł pochodzenia oraz, m.in., zapewnienia większej pewności w prowadzeniu handlu światowego, Konferencja Ministerialna podejmie we współdziałaniu z CCC program prac, o którym mowa poniżej, na następujących zasadach:

- a) reguły pochodzenia powinny być stosowane w sposób jednakowy dla wszystkich celów zgodnie z ustaleniami artykułu 1;
- b) reguły pochodzenia powinny określać, iż krajem określonym jako kraj pochodzenia danego towaru będzie kraj, w którym towar ten został całkowicie uzyskany lub też w przypadku, kiedy więcej niż jeden kraj jest zaangażowany w produkcję tego towaru, kraj, w którym dokonano jego ostatniego istotnego przetworzenia;
- c) reguły pochodzenia powinny być obiektywne, zrozumiałe i przewidywalne;
- d) niezależnie od środka lub instrumentu, z którym wiążą się reguły pochodzenia, nie będą one bezpośrednio lub pośrednio stosowane jako instrumenty osiągnięcia celów handlowych. Nie powinny one powodować skutków o charakterze ograniczającym, wypaczającym lub zakłócającym handel międzynarodowy. Nie powinny stawiać nadmiernie surowych wymogów lub wymagać spełnienia warunków niezwiązanych z produkcją lub przetwarzaniem jako warunków niezbędnych dla określenia kraju pochodzenia. Jednakże koszty niezwiązane bezpośrednio z produkcją lub przetwarzaniem mogą zostać uwzględnione w celach zastosowania kryterium udziału procentowego *ad valorem*;
- e) reguły pochodzenia powinny być stosowane w sposób konsekwentny, jednolity, bezstronny oraz rozsądny;
- f) reguły pochodzenia powinny być spójne;
- g) reguły pochodzenia powinny opierać się na kryterium pozytywnym. Kryteria negatywne mogą być stosowane w celu wyjaśnienia kryterium pozytywnego.

Program prac

2. a) Program prac rozpocznie się w możliwie najkrótszym terminie od wejścia w życie Porozumienia WTO i zostanie zakończony w ciągu trzech lat od jego rozpoczęcia.
- b) Komitet oraz Komitet Techniczny, o których mowa w artykule 4, będą organami właściwymi dla prowadzenia tych prac.
- c) W celu dostarczenia przez CCC szczegółowych informacji Komitet wystąpi do Komitetu Technicznego, aby ten przedstawił swoje interpretacje i opinie wynikające z prac, o których mowa poniżej w oparciu o zasady wymienione w ustępie 1. W celu zapewnienia terminowego zakończenia programu prac nad harmonizacją reguł pochodzenia prace takie będą prowadzone na bazie grup towarowych tak, jak są one przedstawione w poszczególnych działach lub sekcjach nomenklatury zharmonizowanego systemu (HS).

i) *Całkowite uzyskanie oraz minimalne operacje lub procesy*

Komitet Techniczny opracuje zharmonizowane definicje:

- towarów, które mają być uznawane za całkowicie uzyskane w jednym kraju. Prace w tym zakresie powinny być w miarę możliwości jak najbardziej szczegółowe;

▼ B

- minimalnych operacji lub procesów, które same w sobie nie nadają danemu towarowi statusu towaru pochodzącego.

Wyniki tych prac zostaną przedstawione Komitetowi w ciągu trzech miesięcy od momentu otrzymania od Komitetu stosownego wniosku.

ii) *Istotne przetworzenie – zmiana klasyfikacji taryfowej*

- Przy opracowywaniu reguł pochodzenia dla poszczególnych towarów lub grup towarowych Komitet Techniczny rozpatrzy i wypracuje, na bazie kryterium istotnego przetworzenia, sposób zastosowania zasady zmiany podpozycji lub pozycji taryfowej oraz, w razie konieczności, zasadę minimalnej zmiany w nomenklaturze, która będzie spełniać to kryterium.
- Komitet Techniczny dokona podziału powyższej pracy stosując kryterium produktu, biorąc pod uwagę rozdziały i sekcje nomenklatury HS, tak aby dostarczać Komitetowi wyniki swojej pracy przynajmniej raz na kwartał. Komitet Techniczny zakończy wyżej wymienione prace w przeciągu roku i trzech miesięcy od momentu otrzymania stosownego wniosku Komitetu.

iii) *Istotne przetworzenie – kryteria dodatkowe*

Po zakończeniu prac, o których mowa w podpunkcie ii), dla każdej grupy produktów lub indywidualnej kategorii produktów, dla których wyłączne zastosowanie nomenklatury HS nie pozwala na sformułowanie zasady istotnego przetworzenia, Komitet Techniczny:

- rozpatrzy i wypracuje, na bazie kryterium istotnego przetworzenia, zastosowanie, w sposób uzupełniający lub wyłączny, innych wymogów, włączając w to kryterium udziału procentowego *ad valorem* ⁽¹⁾, albo kryterium wytworzenia lub przetworzenia ⁽²⁾, przy opracowywaniu reguł pochodzenia dla poszczególnych produktów lub grup produktów;
- może przedstawić wyjaśnienia dla swoich propozycji;
- dokona podziału powyższej pracy stosując kryterium produktu biorąc pod uwagę działy i sekcje nomenklatury HS tak, aby dostarczać Komitetowi wyniki swojej pracy przynajmniej raz na kwartał. Komitet Techniczny zakończy wyżej wymienione prace w ciągu dwóch lat i trzech miesięcy od momentu otrzymania stosownego wniosku Komitetu.

Rola Komitetu

3. Na bazie zasad wymienionych w ustępie 1:

- a) Komitet będzie okresowo rozpatrywał interpretacje i opinie Komitetu Technicznego zgodnie z ramami czasowymi, o których mowa w podpunktach i), ii) i iii) ust. 2c), w celu akceptacji tych interpretacji i opinii. Komitet może wnioskować, aby Komitet Techniczny dokonał poprawek lub szerzej opracował wyniki swoich prac albo wypracował nowe podejście. W celu zapewnienia pomocy Komitetowi Technicznemu Komitet powinien przedstawić przyczyny złożenia takiego wniosku o przeprowadzenie dodatkowej pracy oraz, tam gdzie jest to właściwe, zasugerować alternatywne podejście;
- b) po zakończeniu wszystkich prac wymienionych w podpunktach i), ii) i iii) ust. 2c), Komitet rozpatrzy ich wyniki pod kątem ich ogólnej spójności.

⁽¹⁾ Jeżeli będzie stosowane kryterium udziału procentowego *ad valorem*, metoda obliczania tego udziału będzie wskazana w regułach pochodzenia.

⁽²⁾ Jeżeli będzie stosowane kryterium wytworzenia lub przetworzenia, działania nadające rozpatrywanemu produktowi status produktu pochodzącego będą dokładnie określone.

▼ B

Rezultaty programu prac harmonizacyjnych i dalsze prace

4. Konferencja Ministerialna opracuje wyniki prac harmonizacyjnych w formie załącznika, który będzie stanowić integralną część niniejszego Porozumienia ⁽¹⁾. Konferencja Ministerialna określi ramy czasowe dla wejścia w życie tego załącznika.

⁽¹⁾ Równocześnie rozpatrzone zostaną ustalenia dotyczące rozstrzygania sporów związanych z klasyfikacją celną.

ZAŁĄCZNIK I

KOMITET TECHNICZNY REGUŁ POCHODZENIA

Zadania

1. Zadania bieżące Komitetu Technicznego będą obejmować:
 - a) analizę, na wniosek któregośkolwiek członka Komitetu Technicznego, specyficznych problemów technicznych wynikających z bieżącego stosowania reguł pochodzenia przez Członków oraz doradcze opiniowanie odpowiednich rozwiązań opartych na przedstawionych faktach;
 - b) dostarczanie informacji oraz doradztwo w jakichkolwiek sprawach dotyczących określenia pochodzenia towarów na wniosek któregośkolwiek z Członków lub Komitetu;
 - c) przygotowywanie oraz dystrybucja okresowych raportów dotyczących technicznych aspektów funkcjonowania i statusu niniejszego Porozumienia; oraz
 - d) coroczne przeglądy technicznych aspektów realizacji i funkcjonowania części II i III.
2. Komitet Techniczny będzie wypełniać inne zadania, o wykonanie których może do niego wystąpić Komitet.
3. Komitet Techniczny będzie dążyć do zakończenia swoich prac dotyczących konkretnych spraw, w szczególności takich, które zlecili mu Członkowie lub Komitet, w możliwie krótkim czasie.

Zasady reprezentacji

4. Każdy Członek ma prawo być reprezentowany w Komitecie Technicznym. Każdy z Członków może mianować jednego delegata oraz jednego lub więcej zastępców jako swoich przedstawicieli w Komitecie Technicznym. Taki Członek reprezentowany w ten sposób w Komitecie Technicznym będzie zwany dalej „członkiem” Komitetu Technicznego. Na posiedzeniach Komitetu Technicznego przedstawiciele członków Komitetu Technicznego mogą wspierać doradcę. Sekretariat WTO może również uczestniczyć w takich posiedzeniach w charakterze obserwatora.
5. Członkowie CCC niebędący Członkami WTO mogą być reprezentowani na spotkaniach Komitetu Technicznego przez jednego delegata oraz jednego lub więcej zastępców. Przedstawiciele ci będą uczestniczyli w spotkaniach Komitetu Technicznego w charakterze obserwatorów.
6. Sekretarz Generalny CCC (zwany w niniejszym Załączniku Sekretarzem Generalnym) może, pod warunkiem zgody Przewodniczącego Komitetu Technicznego, zaprosić na posiedzenia Komitetu Technicznego w charakterze obserwatorów przedstawicieli rządów, które nie są ani Członkami WTO ani też członkami CCC, a także przedstawicieli międzynarodowych organizacji rządowych i handlowych.
7. Nominacje delegatów, zastępców oraz doradców na posiedzenia Komitetu Technicznego będą przekazywane Sekretarzowi Generalnemu.

Posiedzenia

8. Komitet Techniczny będzie się zbierał w razie konieczności, jednakże nie rzadziej niż raz w roku.

Procedura

9. Komitet Techniczny wybierze swojego Przewodniczącego oraz uchwali swoją procedurę.

ZAŁĄCZNIK II

WSPÓLNA DEKLARACJA W SPRAWIE PREFERENCYJNYCH REGUŁ
POCHODZENIA

1. Przyznając, iż niektórzy Członkowie stosują preferencyjne reguły pochodzenia, różne od niepreferencyjnych reguł pochodzenia, Członkowie niniejszym uzgadniają, co następuje.
2. Dla celów niniejszej Wspólnej Deklaracji preferencyjne reguły pochodzenia oznaczają ustawy, przepisy i ustalenia administracyjne ogólnego zastosowania stosowane przez któregokolwiek z Członków w celu określenia, czy towary kwalifikują się do preferencyjnego traktowania wynikającego z umownych lub autonomicznych systemów handlowych prowadzących do przyznania preferencji taryfowych wykraczających poza zakres stosowania ustępu 1 artykułu I GATT 1994.
3. Członkowie zgadzają się zapewnić, aby:
 - a) przy wydawaniu ustaleń administracyjnych ogólnego zastosowania zawarte w nich wymogi, które należy spełnić, były jasno określone. W szczególności:
 - i) w przypadkach, w których stosuje się kryterium zmiany klasyfikacji taryfowej, taka preferencyjna reguła pochodzenia oraz jakkolwiek wyjątek od niej muszą w jasny sposób określać podpozycje lub pozycje nomenklatury taryfowej, do których dana reguła nawiązuje;
 - ii) w przypadkach, w których stosuje się kryterium udziału procentowego *ad valorem*, sposób obliczenia tego udziału także będzie wskazany w preferencyjnych regułach pochodzenia;
 - iii) w przypadkach, w których przewiduje się kryterium procesu wytwarzania lub przetworzenia, proces nadający status preferencyjnego pochodzenia powinien być dokładnie określony;
 - b) stosowane przez nich preferencyjne reguły pochodzenia opierały się na kryteriach pozytywnych. Preferencyjne reguły pochodzenia, określające to, co nie stanowi o preferencyjnym pochodzeniu (kryteria negatywne), są dopuszczalne bądź jako część objaśnienia kryterium pozytywnego, bądź też w indywidualnych przypadkach, w których pozytywne określenie preferencyjnego pochodzenia nie jest konieczne;
 - c) ich ustawy, przepisy, decyzje sądowe oraz zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania odnoszące się do preferencyjnych reguł pochodzenia były publikowane tak, jak gdyby podlegały oraz odpowiadały postanowieniom ustępu 1 artykułu X GATT 1994;
 - d) udzielane przez nich, na wniosek eksportera, importera lub jakiegokolwiek innej osoby mającej dający się uzasadnić powód, ustalenia preferencyjnego pochodzenia były wydawane możliwie w najkrótszym terminie, jednakże nie później, niż w ciągu 150 dni⁽¹⁾ od daty złożenia wniosku o takie ustalenie, pod warunkiem że przedłożone zostały wszystkie niezbędne elementy. Wnioski o takie ustalenie będą przyjmowane przed rozpoczęciem handlu odnośnym towarem, a także mogą być przyjmowane w dowolnym późniejszym czasie. Ustalenia takie będą ważne przez trzy lata pod warunkiem że fakty i warunki, łącznie z preferencyjnymi regułami pochodzenia, zgodnie z którymi zostały wydane, będą porównywalne. Pod warunkiem że zainteresowane strony zostaną poinformowane z wyprzedzeniem, ustalenia takie przestaną być ważne, gdy podjęta zostanie decyzja sprzeczna z ustaleniem w trakcie przeglądu, o którym mowa w podpunkcie f). Takie ustalenie będzie dostępne publicznie pod warunkiem spełnienia postanowień podpunktu g);
 - e) podczas wprowadzania zmian do stosowanych przez nich preferencyjnych reguł pochodzenia lub wprowadzania nowych preferencyjnych reguł pochodzenia nie będą oni stosować tych zmian retroaktywnie, jak to zdefiniowano, i bez naruszania ich ustaw lub przepisów;

⁽¹⁾ W stosunku do wniosków przedłożonych w ciągu pierwszego roku od daty wejścia w życie Porozumienia WTO od Członków wymagane będzie wydawanie takich świadectw jedynie w możliwie jak najkrótszym terminie.

▼ B

- f) jakiegokolwiek postępowanie administracyjne, jakie podejmują w związku z ustaleniem preferencyjnego pochodzenia mogło być szybko poddane przeglądowi sądowemu lub przez trybunały arbitrażowe lub administracyjne, bądź w drodze procedur niezależnych od władz ustalających pochodzenie, który może doprowadzić do modyfikacji lub zmiany ustalenia;
 - g) wszystkie informacje z natury swej poufne lub też dostarczane jako poufne w celu zastosowania preferencyjnych reguł pochodzenia były traktowane jako ściśle poufne przez odnośne władze, które nie ujawnią ich bez wyraźnego pozwolenia osoby lub rządu dostarczającego taką informację, z wyjątkiem sytuacji, w których może być wymagane ich ujawnienie dla celów postępowania sądowego.
4. Członkowie uzgadniają, iż będą dostarczać niezwłocznie do Sekretariatu swoje preferencyjne reguły pochodzenia, włączając w to wykaz preferencyjnych porozumień, na podstawie których są one stosowane, decyzje sądowe oraz zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania odnoszące się do ich preferencyjnych reguł pochodzenia obowiązujących w dniu wejścia w życie Porozumienia WTO. Ponadto Członkowie zgadzają się dostarczyć w możliwie najkrótszym terminie do Sekretariatu wszelkie zmiany w swoich preferencyjnych regułach pochodzenia lub nowe preferencyjne reguły pochodzenia. Wykazy otrzymanych i dostępnych w Sekretariacie informacji będą rozesłane Członkom przez Sekretariat.

▼ B**POROZUMIENIE W SPRAWIE LICENCJONOWANIA PRZYWOZU**

CZŁONKOWIE,

uwzględniając Wielostronne rokowania handlowe;

pragnąc popierać cele GATT 1994;

biorąc pod uwagę szczególne potrzeby handlowe, rozwojowe i finansowe Członków – krajów rozwijających się;

uznając przydatność automatycznego licencjonowania przywozu dla pewnych celów oraz, że takie licencjonowanie nie powinno być stosowane dla ograniczenia handlu;

uznając, że licencjonowanie przywozu może być stosowane w celu administrowania takimi środkami, jakie zostały przyjęte zgodnie z odpowiednimi postanowieniami GATT 1994;

uznając postanowienia GATT 1994, które mają zastosowanie do licencjonowania przywozu;

pragnąc zapewnić, aby procedury licencjonowania przywozu nie były wykorzystywane w sposób sprzeczny z zasadami i zobowiązaniami GATT 1994;

uznając, że handel międzynarodowy mógłby być hamowany przez nieodpowiednie stosowanie procedur licencjonowania przywozu;

w przekonaniu, że licencjonowanie przywozu a zwłaszcza nieautomatyczne licencjonowanie przywozu, powinno być stosowane w przejrzysty i przewidywalny sposób;

uznając, że procedury licencjonowania nieautomatycznego nie powinny stwarzać większej administracyjnej uciążliwości niż jest to absolutnie niezbędne dla administrowania odpowiednim środkiem;

pragnąc uprościć i uczynić przejrzystymi procedury administracyjne i praktyki stosowane w handlu międzynarodowym oraz zapewnić słuszne i sprawiedliwe stosowanie i administrowanie tego rodzaju procedurami i praktykami;

pragnąc stworzenia mechanizmu konsultacyjnego oraz szybkiego, skutecznego i sprawiedliwego rozstrzygnięcia sporów powstałych w ramach z niniejszego Porozumienia,

NINIEJSZYM UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

*Artykuł 1***Postanowienia ogólne**

1. Dla celów niniejszego Porozumienia, licencjonowanie przywozu definiuje się jako procedury administracyjne⁽¹⁾, wykorzystywane dla systemów licencjonowania przywozu, wymagające przedłożenia odpowiedniemu organowi administracyjnemu wniosku lub innej dokumentacji (poza wymaganą dla celów celnych), jako warunku wstępnego dla dokonania przywozu na obszar celny Członka przywożącego.

2. Członkowie zapewnią, aby procedury administracyjne dla stosowania systemów licencjonowania przywozu były zgodne z odpowiednimi postanowieniami GATT 1994 łącznie z jego załącznikami i protokółami, tak jak są one interpretowane przez niniejsze Porozumienie, w celu zapobiegania zakłóceniom w handlu, które mogłyby wynikać z niewłaściwego działania takich procedur, biorąc pod uwagę cele rozwoju ekonomicznego oraz potrzeby handlowe i finansowe Członków – krajów rozwijających się⁽²⁾.

⁽¹⁾ Procedury określane „licencjonowaniem” jak również inne podobne procedury administracyjne.

⁽²⁾ Nic w niniejszym Porozumieniu nie może uznane za pozwalające zakwestionować podstawę, zakres lub czas obowiązywania środka wprowadzonego przez procedurę licencjonowania na mocy niniejszego Porozumienia.

▼ **B**

3. Reguły dotyczące procedur licencjonowania przywozu powinny być neutralne w stosowaniu i administrowane w sposób słuszny i sprawiedliwy.
4. a) Reguły oraz wszelkie informacje dotyczące procedury przedkładania wniosków, w tym warunki, jakim mają odpowiadać osoby, firmy i instytucje składające wnioski, organ(-y) administracji, do którego(-ych) należy zwracać się i listy produktów podlegających wymogowi licencjonowania będą publikowane w źródłach notyfikowanych Komitetowi licencjonowania przywozu powołanemu na mocy artykułu 4 (zwanemu w niniejszym Porozumieniu „Komitetem”) w taki sposób aby umożliwić rządowi⁽¹⁾ i handlowcom zapoznanie się z nimi. Informacje te będą publikowane, gdy jest to wykonalne, 21 dni przed efektywnym wejściem w życie tego wymogu. Każdy wyjątek i odstępstwo od reguł dotyczących procedur licencjonowania lub w listach produktów podlegających licencjonowaniu oraz wszelka zmiana tych przepisów i tych list będą również publikowane w ten sam sposób i w tych samych terminach jak podane wyżej. Kopie tych publikacji będą również udostępniane Sekretariatowi.
- b) Członkom, którzy zechcą złożyć komentarze na piśmie umożliwi się, na życzenie przedyskutowanie tych komentarzy. Członek, którego to dotyczy weźmie wnikliwie pod uwagę te komentarze i wyniki dyskusji.
5. Formularze wniosków oraz – w przypadku gdy ma to zastosowanie – formularze o ich wznowienie, winny być możliwie najprostsze. Przy składaniu wniosku mogą być wymagane tylko takie dokumenty i informacje, jakie są uważane za ściśle niezbędne dla właściwego funkcjonowania systemu licencjonowania.
6. Procedury składania wniosków oraz – w przypadku gdy ma to zastosowanie – procedury o wznawianie, powinny być jak najprostsze. Wnioskodawcom zapewni się rozsądny okres czasu na złożenie wniosku o pozwolenie. Jeśli wyznaczony jest ostateczny termin, okres ten powinien wynosić przynajmniej 21 dni z możliwością prolongaty w okolicznościach, gdy w okresie tym otrzymano niewystarczającą liczbę wniosków. Wnioskodawcy będą musieli w związku z wnioskiem zwracać się tylko do jednego organu administracyjnego. Gdy absolutnie konieczne będzie zwrócenie się do więcej niż jednego organu administracyjnego, to wnioskodawcy nie będą zmuszeni zwracać się do więcej niż trzech organów administracyjnych.
7. Żaden wniosek nie będzie odrzucony z powodu drobnych błędów w dokumentacji niezmiennych zawartych w niej zasadniczych danych. Nie będzie nakładana kara większa niż niezbędna, służąca jedynie jako ostrzeżenie za jakiegokolwiek opuszczenia lub błędy w dokumentacji lub procedurach, które popełnione zostały wyraźnie bez zamiaru oszustwa lub poważnego zaniedbania.
8. Nie będzie odmawiać się przywozu licencjonowanego, z powodu niewielkich różnic w wartości, ilości lub ciężarze w stosunku do wielkości wskazanych w pozwoleniu, powstałych w następstwie różnic, będących wynikiem transportu, różnic powstałych przy załadunku luzem oraz innych niewielkich różnic, związanych z normalną praktyką handlową.
9. Posiadaczom pozwoleń winno udostępnić się obce waluty, niezbędne do zapłacenia za licencjonowany przywóz, na tej samej zasadzie co importerom towarów, na które pozwolenia na przywóz nie są wymagane.
10. W stosunku do wyjątków podyktowanych względami bezpieczeństwa, stosuje się zasady artykułu XXI GATT 1994.
11. Postanowienia niniejszego Porozumienia nie będą zobowiązywać żadnego Członka do ujawnienia poufnych informacji, co utrudniłoby stosowanie prawa lub byłoby w inny sposób sprzeczne z interesem publicznym, lub mogło zaszkodzić uzasadnionym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw publicznych lub prywatnych.

⁽¹⁾ Dla celów niniejszego Porozumienia uznaje się, że termin „rządy” obejmuje również kompetentne władze Wspólnot Europejskich.

▼ B*Artykuł 2***Automatyczne licencjonowanie przywozu ⁽¹⁾**

1. Automatyczne licencjonowanie przywozu definiuje się jako licencjonowanie przywozu, gdzie zgoda na wniosek udzielana jest we wszystkich przypadkach i zgodnie z wymogami ust. 2a).
2. Do procedur automatycznego licencjonowania przywozu mają zastosowanie następujące postanowienia ⁽²⁾ w uzupełnieniu do postanowień wymienionych w ustępie 1 do 11 artykułu 1 i ust. 1 niniejszego artykułu:
 - a) procedury automatycznego licencjonowania nie będą administrowane w sposób skutkujący ograniczeniem przywozu będącego przedmiotem automatycznego licencjonowania. Procedury automatycznego licencjonowania będą uznawane za przynoszące skutki ograniczające handel, z wyjątkiem, gdy m. in.:
 - i) jakakolwiek osoba, firma lub instytucja spełniająca wymogi prawne Członka przywożącego odnośnie do prowadzenia przywozu obejmującego produkty podlegające automatycznemu licencjonowaniu przywozu jest uprawniona na równi do wnioskowania i otrzymywania pozwoleń na przywóz;
 - ii) wnioski o pozwolenia mogą być składane każdego dnia roboczego przed odprawą celną towarów;
 - iii) wnioski o pozwolenia przedstawione w odpowiedniej i kompletnej formie są zatwierdzane natychmiast po otrzymaniu i w miarę administracyjnych możliwości lecz najpóźniej w ciągu dziesięciu dni roboczych;
 - b) Członkowie uznają, iż automatyczne licencjonowanie przywozu może być niezbędne w tych przypadkach, kiedy inne odpowiednie procedury nie są dostępne. Automatyczne licencjonowanie przywozu może być utrzymywane dopóty, dopóki panują okoliczności, które spowodowały jego wprowadzenie, i dopóki leżące u ich podstaw cele administracyjne nie mogą być osiągnięte w inny, bardziej odpowiedni sposób.

*Artykuł 3***Nieautomatyczne licencjonowanie przywozu**

1. Następujące postanowienia w uzupełnieniu do postanowień w ustępie 1 do 11 artykułu 1 będą mieć zastosowanie do procedur nieautomatycznego licencjonowania przywozu. Procedury nieautomatycznego licencjonowania są definiowane jako procedury licencjonowania przywozu na objęte definicją zawartą w ustępie 1 artykułu 2.
2. Nieautomatyczne licencjonowanie nie będzie wywoływać skutków ograniczających lub zakłócających przywóz ponad skutki spowodowane wprowadzeniem ograniczeń. Procedury nieautomatycznego licencjonowania będą odpowiadać pod względem zakresu i czasokresu trwania środkowi, do wprowadzenia którego służą i nie będą bardziej uciążliwe administracyjnie niż jest to absolutnie konieczne dla zarządzania tym środkiem.
3. W przypadku wymogu licencjonowania w celu innym niż stosowanie ograniczeń ilościowych, Członkowie będą publikować wyczerpującą informację dla innych Członków i handlowców, dla zapoznania się z podstawą przyznawania albo rozdzielania pozwoleń.

⁽¹⁾ Te procedury licencjonowania przywozu wymagają wniesienia zabezpieczenia, które nie mają ograniczającego wpływu na przywóz, winny być traktowane jako wchodzące w zakres ustępów 1 i 2.

⁽²⁾ Członek – kraj rozwijający się inny niż Członek – kraj rozwijający się, który był Stroną Porozumienia w sprawie procedur licencjonowania przywozu z dnia 12 kwietnia 1979 roku i któremu wymogi pkt a) ii) i a) iii) sprawiają szczególne trudności może, na podstawie notyfikacji złożonej w Komitecie opóźnić stosowanie tych punktów o time dłuższe niż dwa lata od daty wejścia w życie Porozumienia dla takiego Członka.

▼ B

4. Jeśli Członek stwarza osobom, firmom lub instytucjom możliwość występowania z wnioskiem o wyjątki lub odstępstwa od wymogu licencjonowania, to uwzględni on ten fakt w informacji opublikowanej zgodnie z ustępem 4 artykułu 1, jak również informację dotyczącą sposobu przedstawienia takiego wniosku oraz w miarę możliwości wskazówkę, w jakich okolicznościach takie wnioski będą rozpatrywane.
5. a) Na wniosek jakiegokolwiek Członka, zainteresowanego handlem odnośnym produktem, Członkowie zapewnią wszelkie odpowiednie informacje, dotyczące:
- i) administrowania ograniczeniami;
 - ii) pozwoleń na przywóz udzielonych w ostatnim okresie;
 - iii) rozdziału takich pozwoleń między kraje dostawców;
 - iv) tam, gdzie jest to wykonalne, statystyk przywozowych (tj. wartość albo wolumen), dotyczących produktów podlegających licencjonowaniu przywozu. Nie oczekuje się, aby Członkowie – kraje rozwijające ponosiły z tego tytułu dodatkowe obciążenia finansowe lub administracyjne;
- b) Członkowie administrujący kontyngentami przy pomocy licencjonowania będą publikować ogólną wielkość kontyngentów, jakie mają być stosowane, według ilości albo wartości, daty otwarcia i zamknięcia kontyngentów oraz wszelkie ich zmiany w tym zakresie, w terminach określonych w ustępie 4 artykułu 1 i w taki sposób, by umożliwić rządowi i handlowcom zapoznanie się z nimi;
- c) w przypadku kontyngentów rozdzielonych między kraje – dostawców, Członek stosujący ograniczenia, poinformuje możliwie najszybciej wszystkich innych Członków zainteresowanych dostarczaniem odnośnego towaru, o przyznanych na okres bieżący różnym krajom – dostawcom udziałach w kontyngentach, według ilości lub wartości oraz opublikuje te informacje w terminach określonych w ustępie 4 artykułu 1 i w taki sposób, aby umożliwić rządowi i handlowcom zapoznanie się z nimi;
- d) w przypadku gdy sytuacja wymaga przyspieszenia terminu otwarcia kontyngentów, informacja, o której mowa w ustępie 4 artykułu 1, powinna być opublikowana w terminach określonych w ustępie 4 artykułu 1 i w taki sposób, aby umożliwić rządowi i handlowcom zapoznanie się z nią;
- e) każda osoba lub instytucja, spełniająca wymogi prawne i administracyjne Członka przywożącego, będzie na równi uprawniona do występowania o pozwolenie i jednakowo potraktowana. Jeżeli wniosek o pozwolenie nie jest przyjęty, wnioskodawca otrzyma na życzenie wyjaśnienie przyczyn odmowy i będzie mieć prawo odwołania się lub rewizji zgodnie z ustawodawstwem krajowym lub procedurami Członka przywożącego;
- f) okres załatwienia wniosków, z wyjątkiem gdy nie jest to możliwe z przyczyn niezależnych od woli Członka, nie będzie dłuższy niż 30 dni, jeśli wnioski są rozpatrzone w miarę ich wpływu tj. na zasadzie kolejności zgłoszeń i nie dłuższy niż 60 dni, jeśli wszystkie wnioski są rozpatrywane jednocześnie. W tym ostatnim przypadku za rozpoczęcie okresu załatwienia wniosku uważany będzie dzień następujący po dacie zamknięcia ogłoszonego okresu składania wniosków;
- g) okres ważności pozwolenia na przywóz będzie rozsądny i nie tak krótki, aby uniemożliwić przywóz. Okres ważności pozwolenia nie powinien wykluczyć przywozu z odległych źródeł, z wyjątkiem specjalnych przypadków, kiedy przywóz jest niezbędny dla zaspokojenia nieprzewidzianych krótkookresowych potrzeb;

▼ B

- h) przy administrowaniu kontyngentami, Członkowie nie będą uniemożliwiać aby przywóz realizowany był zgodnie z udzielonymi pozwoleniami i nie będą zniechęcać do pełnego wykorzystania kontyngentów;
- i) przy wydawaniu pozwolenia, Członkowie będą brać pod uwagę, iż požądane jest udzielanie pozwolenia na produkty w ilościach ekonomicznie uzasadnionych;
- j) przy podziale pozwoleń Członek powinien brać pod uwagę działalność przywozową wnioskodawcy. W tym zakresie należałoby uwzględnić czy pozwolenia jemu wydane w przeszłości zostały w pełni wykorzystane w ostatnim reprezentatywnym w ostatnim okresie. W przypadku gdy pozwolenia nie zostały w pełni wykorzystane, Członek zbada przyczyny tego stanu i uwzględni je przy rozdziale nowych pozwoleń. Należy też mieć na uwadze potrzebę zapewnienia rozsądnego rozdziału pozwoleń dla nowych importerów przy uwzględnieniu, iż požądane jest udzielenie pozwoleń w ilościach ekonomicznie uzasadnionych. W tym zakresie szczególną uwagę należy zwrócić na importerów dokonujących zakupy u Członków – krajów rozwijających się, a przede wszystkim i Członków – krajów najmniej rozwiniętych;
- k) w przypadku kontyngentów administrowanych przy pomocy pozwoleń, które nie są rozdzielone między kraje – dostawców, posiadacze pozwoleń⁽¹⁾ będą mieć swobodę wyboru źródła. W przypadku kontyngentów rozdzielonych między kraje – dostawców, pozwolenie wskaże wyraźnie kraj lub kraje;
- l) przy zastosowaniu postanowień ustępu 8 artykułu 1 przy rozdziale pozwoleń na przyszłość można dokonać wyrównań tam, gdzie przywóz przekroczy poziom pozwoleń poprzednich.

*Artykuł 4***Institucje**

Niniejszym ustanawia się Komitet Licencjonowania Przywozu, składający się z przedstawicieli każdego Członka. Komitet wybierze swojego przewodniczącego i wiceprzewodniczącego i będzie zbierać się w miarę potrzeby w celu zapewnienia Członkom możliwości przeprowadzenia konsultacji we wszystkich sprawach dotyczących funkcjonowania niniejszego Porozumienia lub dla popierania jego celów.

*Artykuł 5***Notyfikacja**

1. Członkowie, którzy ustanowią procedury licencjonowania lub wniosą zmiany w swoich procedurach notyfikują je Komitetowi w ciągu 60 dni od ich opublikowania.
2. Notyfikacje dotyczące ustanowienia procedur licencjonowania przywozu będą obejmować następujące informacje:
 - a) listę produktów podlegających procedurom licencjonowania;
 - b) punkty kontaktowe dla udzielenia informacji na temat warunków, jakim mają odpowiadać ubiegający się o pozwolenia;
 - c) organ(-y) administracji dla składania wniosków;
 - d) data i nazwa publikacji, w której procedury licencjonowania są opublikowane;

⁽¹⁾ Czasami określanych jako „posiadacze kontyngentu”.

▼ B

- e) wskazanie czy procedura licencjonowania jest automatyczna, czy nieautomatyczna zgodnie z definicjami zawartymi w artykułach 2 i 3;
 - f) w przypadku procedur automatycznego licencjonowania przywozu, ich cel administracyjny;
 - g) w przypadku procedur nieautomatycznego licencjonowania przywozu, wskazanie środka, który został wprowadzony przez procedurę licencjonowania; i
 - h) przewidywany czas trwania procedury licencyjnej, jeśli można to oszacować z pewnym prawdopodobieństwem, a jeśli nie, powód dla którego nie można podać tej informacji.
3. W notyfikacjach zmian w procedurach licencjonowania przywozu wskaże się wymienione elementy, jeśli nastąpiły w nich zmiany.
4. Członkowie notyfikują Komitetowi publikację(-e), w której zostaną zamieszczone informacje wymagane zgodnie z ustępem 4 artykułu 1.
5. Każdy zainteresowany Członek, który uważa, że inny Członek nie notyfikował ustanowienia procedury licencjonowania lub zmian w niej zgodnie z postanowieniami ustępu od 1 do 3, może zwrócić na to uwagę takiego Członka. Jeżeli po tym notyfikacja nie zostanie dokonana w trybie pilnym, to taki Członek może sam notyfikować procedurę licencjonowania lub zmiany w niej, łącznie z wszystkimi stosownymi i dostępnymi informacjami.

*Artykuł 6***Konsultacje i rozstrzyganie sporów**

Konsultacje i rozstrzyganie sporów w odniesieniu do jakiegokolwiek sprawy mające wpływ na działanie niniejszego Porozumienia, będą podlegać postanowieniom artykułów XXII i XXIII GATT 1994, tak jak zostały one sprecyzowane i są stosowane zgodnie z Porozumieniem o rozstrzygnięciu sporów.

*Artykuł 7***Przegląd**

1. Komitet będzie dokonywać w miarę potrzeby, ale co najmniej raz na dwa lata przeglądu wprowadzenia w życie i działania niniejszego Porozumienia przy uwzględnieniu jego celów oraz praw i obowiązków z niego wynikających.
2. Jako podstawę dla przeglądu przez Komitet, Sekretariat przygotowuje raport faktograficzny oparty na informacjach dostarczonych zgodnie z artykułem 5, odpowiedziach na roczny kwestionariusz na temat procedur licencjonowania przywozu ⁽¹⁾ i innych istotnych wiarygodnych informacjach mu dostępnych. Raport przedstawi streszczenie w/w informacji, w szczególności wskazując na wszelkie zmiany lub nowe fakty, które zaistniały w rozpatrywanym okresie oraz wszelkie inne informacje, tak jak uzgodniono przez Komitet.
3. Członkowie zobowiązują się do wypełniania corocznych kwestionariuszy na temat procedur licencjonowania przywozu najszybciej i w sposób wyczerpujący.
4. Komitet będzie informować Radę Handlu Towarami o faktach, które wydarzyły się w okresie objętym takim przeglądem.

⁽¹⁾ Po raz pierwszy rozestany jako dokument GATT 1947, 23 marca 1971 roku, znak L/3515.

▼B

Artykuł 8

Postanowienia końcowe

Zastrzeżenia

1. Bez uzyskania zgody pozostałych Członków nie mogą być zgłaszane zastrzeżenia wobec któregokolwiek z postanowień niniejszego Porozumienia.

Ustawodawstwo krajowe

2. a) Każdy Członek zapewni zgodność swoich ustaw, przepisów i procedur administracyjnych z postanowieniami niniejszego Porozumienia nie później niż z dniem wejścia dla niego w życie Porozumienia WTO.
- b) Każdy Członek będzie informować Komitet o wszelkich zmianach w swoich ustawach i przepisach odnoszących się do niniejszego Porozumienia i w administrowaniu tymi ustawami i przepisami.

POROZUMIENIE W SPRAWIE SUBSYDIÓW I ŚRODKÓW WYRÓWNAWCZYCH

CZŁONKOWIE NINIEJSZYM UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

CZĘŚĆ I POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1

Definicja subsydium

1.1. Dla celów niniejszego Porozumienia przyjmuje się, że subsydium będzie uznane za istniejące, jeżeli:

a) 1) występuje finansowy wkład rządu lub jakiegokolwiek instytucji publicznej na terytorium Członka (zwanej dalej „rządem”), tzn. gdy:

i) działalność rządu obejmuje bezpośredni przepływ środków (np. darowizny, pożyczki, wkłady kapitałowe), potencjalny przepływ środków lub transfer zobowiązań (np. gwarancje kredytowe);

ii) należne dochody rządowe są zaniechane lub niepobierane (np. zachęty fiskalne takie jak ulgi podatkowe) ⁽¹⁾;

iii) rząd dostarcza dobra lub usługi inne niż w postaci ogólnej infrastruktury lub nabywa dobra;

iv) rząd dokonuje wpłat do funduszy celowych lub wyznacza albo upoważnia prywatny podmiot do prowadzenia jednej lub wielu funkcji opisanych powyżej w punktach od i) do iii), które normalnie byłyby powierzone instytucjom rządowym i które w praktyce nie różnią się faktycznie od praktyk zwyczajowo prowadzonych przez rządy;

lub

2) występuje jakakolwiek inna forma wspierania dochodu lub ceny w rozumieniu artykułu XVI GATT 1994;

i

b) udzielana jest z tego tytułu korzyść.

1.2. Subsydium określone w ustępie 1 będzie podlegało postanowieniom części II lub też postanowieniom części III lub V niniejszego Porozumienia tylko wówczas, gdy jest ono specyficzne w rozumieniu postanowień artykułu 2.

Artykuł 2

Specyficzność

2.1. W celu ustalenia czy subsydium zdefiniowane w ustępie 1 artykułu 1 jest specyficzne dla danego przedsiębiorstwa, branży, grupy przedsiębiorstwa lub gałęzi przemysłu (zwanymi dalej „pewnymi przedsiębiorstwami”) w ramach właściwości prawnej władzy stosującej subsydium, stosowane będą następujące kryteria:

⁽¹⁾ Zgodnie z postanowieniami artykułu XVI GATT 1994 (nota wyjaśniająca do artykułu XVI) oraz z postanowieniami zawartymi w załącznikach od I do III niniejszego Porozumienia, zwolnienie produktu będącego przedmiotem wywozu, z cła lub podatków obciążających podobny produkt przeznaczony na rynek krajowy, lub zwrot takiego cła lub podatku w wysokości nieprzekraczającej rzeczywistych obciążeń nie jest traktowane jako subsydium.

▼ B

- a) jeżeli władza przyznająca subsydyum lub przepisy prawne na podstawie których ona funkcjonuje, w sposób wyraźny ograniczają dostęp do subsydiów dla pewnych przedsiębiorstw, to takie subsydyum jest specyficzne;
- b) jeżeli władza przyznająca subsydyum lub przepisy prawne, na podstawie których ona funkcjonuje, ustalają obiektywne kryteria lub warunki ⁽¹⁾ określające dostępność subsydiów i jego wysokość, to specyficzność nie występuje, pod warunkiem że dostępność jest automatyczna, a kryteria i warunki są ściśle przestrzegane. Kryteria lub warunki muszą być jasno zapisane w ustawie, przepisie, lub innym oficjalnym dokumencie tak, aby możliwa była ich weryfikacja;
- c) jeżeli, mimo jakichkolwiek pozorów niespecyficzności wynikającej ze stosowania zasad określonych w ustępach a) i b) istnieją powody by sądzić, że subsydyum w rzeczywistości może być specyficzne, to mogą zostać uwzględnione inne czynniki. Czynniki te są następujące: wykorzystywanie programu subsydiów przez ograniczoną liczbę pewnych przedsiębiorstw, wykorzystywanie subsydiów w przeważającym stopniu przez pewne przedsiębiorstwa, przyznawanie nieproporcjonalnych dużych subsydiów pewnym przedsiębiorstwom, jak również stopień uznaniowości stosowanej przez władzę, przyznające subsydyum przy podejmowaniu decyzji o ich udzielaniu ⁽²⁾. Przy stosowaniu postanowień tego ustępu będzie brany pod uwagę zakres zróżnicowania działalności gospodarczej w ramach właściwości prawnej władzy stosującej subsydia oraz długość okresu, w którym funkcjonował program subsydiowania.

2.2. Subsdyum przyznawane tylko pewnym przedsiębiorstwom zlokalizowanym w określonym regionie geograficznym, w ramach właściwości prawnej władzy stosującej subsydyum, będzie uważane za specyficzne. Rozumie się, że ustalanie lub zmiana poziomu powszechnie stosowanych stawek podatkowych wprowadzonych przez wszystkie upoważnione do tego szczeble administracji publicznej nie będzie traktowane jako specyficzne subsydyum w rozumieniu niniejszego Porozumienia.

2.3. Każde subsydyum podlegające postanowieniom artykułu 3 będzie uważane za specyficzne.

2.4. Każde orzeczenie specyficzności subsydiów zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu będzie jasno uzasadnione na podstawie pozytywnego dowodu.

CZĘŚĆ II

ZAKAZANE SUBSYDIA*Artykuł 3***Zakaz**

3.1. Wyjąwszy ustalenia zawarte w Porozumieniu o rolnictwie, następujące subsydia, w rozumieniu artykułu 1, będą zakazane:

⁽¹⁾ Obiektywne kryteria i warunki używane tutaj oznaczają kryteria i warunki neutralne, niefaworyzujące pewnych przedsiębiorstw w stosunku do innych, mające z natury charakter ekonomiczny i stosowane według kryteriów horyzontalnych, takich jak liczba zatrudnionych lub wielkość przedsiębiorstwa.

⁽²⁾ W tym przypadku będzie brana w szczególności pod uwagę informacja na temat częstotliwości, z jaką przyznawano bądź odrzucano prośby o subsydyum, oraz powody takich decyzji.

▼ B

- a) subsydia uzależnione prawnie lub faktycznie, wyłącznie lub jako jeden z kilku innych warunków ⁽¹⁾, od działalności wywozowej łącznie z warunkami przedstawionymi w załączniku I ⁽²⁾;
- b) subsydia uzależnione, wyłącznie lub jako jeden z kilku innych warunków, od preferencji dla towarów w stosunku do przywożonych.

3.2. Członkowie nie będą przyznawać ani utrzymywać subsydiów wymienionych w ustępie 1.

*Artykuł 4***Środki zaradcze**

4.1. Jeżeli Członek ma powody by sądzić, że zakazane subsydium jest przyznawane lub utrzymywane przez innego Członka, może on wystąpić o konsultację z tym innym Członkiem.

4.2. Wniosek o konsultację zgodnie z ustępem 1 będzie zawierać przedstawienie dostępnego dowodu istnienia i charakteru kwestionowanego subsydium.

4.3. Po otrzymaniu wniosku o konsultację zgodnie z ustępem 1, Członek, o którym sądzi się, że przyznaje lub utrzymuje dane subsydium, podejmie możliwie najszybciej takie konsultacje. Celem tych konsultacji będzie wyjaśnienie faktów sprawy i osiągnięcie wzajemnie zadowalającego rozwiązania.

4.4. Jeżeli w ciągu trzydziestu dni ⁽³⁾ od daty wystąpienia o konsultację nie uda się osiągnąć wzajemnie zadowalającego rozwiązania, to jakkolwiek Członek będący stroną takich konsultacji może skierować sprawę do Organu Rozstrzygania Sporów („DSB”) w celu niezwłocznego powołania panelu, chyba że DSB zdecyduje jednogłośnie by nie ustanawiać panelu.

4.5. Po utworzeniu, panel może wnioskować o pomoc ze strony Stałej Grupy Ekspertów ⁽⁴⁾ (zwana dalej w niniejszym Porozumieniu „PGE”) w celu ustalenia, czy kwestionowany środek stanowi zakazane subsydium. PGE, jeżeli otrzyma taki wniosek, winna bezzwłocznie dokonać przeglądu dowodów dotyczących istnienia i charakteru danego środka i stworzyć Członkowi przyznającemu lub utrzymującemu środek możliwość wykazania, że kwestionowany środek nie jest zakazaniem subsydium. PGE przedstawi swoje wnioski panelowi w terminie przez panel określonym. Wnioski PGE, czy kwestionowany środek stanowi zakazane subsydium będą przyjęte przez panel bez zmian.

4.6. Panel przedstawi swój końcowy raport Członkom – stronom sporu. Raport ten będzie rozesłany wszystkim Członkom w ciągu 90 dni od daty powołania panelu i ustaleniu jego mandatu.

⁽¹⁾ Ta norma jest spełniona, gdy fakty wskazują, iż przyznanie subsydium, które prawnie nie jest zależne od wyników wywozu, jest w rzeczywistości uzależnione od obecnego lub przewidywanego wywozu lub dochodów z wywozu. Sam fakt, że subsydium jest przyznawane przedsiębiorstwu wywozującym nie będzie tylko z tego powodu traktowany jako subsydium wywozowe w rozumieniu niniejszego postanowienia.

⁽²⁾ Środki, o których mowa w załączniku I, jako niestanowiące subsydiów wywozowych nie będą zakazane tym lub innymi postanowieniami niniejszego Porozumienia.

⁽³⁾ Wszelkie terminy wymienione w tym artykule mogą być przedłużone za wspólną zgodą stron.

⁽⁴⁾ Ustanowiona zgodnie z artykułem 24.

▼ B

4.7. W przypadku stwierdzenia, że kwestionowany środek jest zakazanym subsydem, panel zaleci, by subsydiujący Członek bezzwłocznie zaprzestał stosowania tego subsydium. W tym celu panel określi w swym zaleceniu termin, w którym Członek musi wycofać stosowanie środka.

4.8. W ciągu 30 dni od udostępnienia raportu panelu wszystkim Członkom, raport będzie przyjęty przez DSB, chyba że jedna ze stron sporu oficjalnie notyfikuje DSB o swej decyzji złożenia odwołania lub też DSB zdecyduje jednogłośnie, by nie przyjmować raportu.

4.9. Jeżeli złożono odwołanie od raportu panelu, to Organ Apelacyjny wyda swą decyzję w ciągu 30 dni od daty, w której strona sporu formalnie notyfikowała zamiar złożenia odwołania. Jeżeli Organ Apelacyjny uzna, że nie może przedstawić raportu w ciągu 30 dni, to poinformuje on pisemnie DSB o przyczynach opóźnienia i prawdopodobnym terminie, w którym raport zostanie przedstawiony. W żadnym przypadku takie postępowanie nie będzie przekraczało 60 dni. Raport Organu Apelacyjnego będzie przyjęty przez DSB i bezwarunkowo zaakceptowany przez strony spory chyba że DSB zdecyduje jednogłośnie, w ciągu 20 dni od daty udostępnienia raportu Członkom⁽¹⁾, by nie przyjmować raportu Organu Apelacyjnego.

4.10. W przypadku gdy zalecenie DSB nie jest zrealizowane w wyznaczonym przez panel terminie, liczonym od momentu przyjęcia raportu panelu lub raportu Organu Apelacyjnego, to DSB upoważni stronę składającą skargę do pojęcia odpowiednich⁽²⁾ środków zaradczych, chyba że DSB zdecyduje jednogłośnie o odrzuceniu wniosku.

4.11. W przypadku gdy strona sporu prosi o arbitraż na podstawie ustępu 6 artykułu 22 Porozumienia o rozstrzyganiu sporów („DSU”), to arbiter ustali, czy środki zaradcze są właściwe⁽³⁾.

4.12. Dla celów postępowań spornych prowadzonych na podstawie niniejszego artykułu, okresy stosowane zgodnie z DSU dla takich postępowań spornych będą o połowę krótsze od tam wskazanych, z wyjątkiem okresów szczegółowo określonych w niniejszym artykule.

CZĘŚĆ III

SUBSYDIA PODLEGAJĄCE SANKCJOM

Artykuł 5

Niekorzystne skutki

Żaden Członek nie powinien powodować, poprzez stosowanie jakiegokolwiek subsydium opisanego w ustępie 1 i 2 artykułu 1, niekorzystnych skutków dla interesów innych Członków, tzn.:

a) szkody dla krajowego przemysłu innego Członka⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ Jeżeli posiedzenie DSB nie jest zaplanowane w tym okresie, to posiedzenie takie zostanie w tym celu zwołane.

⁽²⁾ Określenie to nie oznacza pozwolenia na stosowanie niewspółmiernych środków zaradczych w świetle faktu, iż subsydia objęte tymi postanowieniami są zakazane.

⁽³⁾ Określenie to nie oznacza pozwolenia na stosowanie niewspółmiernych środków zaradczych w świetle faktu, iż subsydia objęte tymi postanowieniami są zakazane.

⁽⁴⁾ Pojęcie „szkoda dla krajowego przemysłu” jest używane tutaj w takim samym sensie, w jakim używane jest w części V.

▼ B

- b) zniweczenia lub naruszenia korzyści dla innego Członka wynikających bezpośrednio lub pośrednio z GATT 1994, zwłaszcza korzyści wynikających ze związanych koncesji udzielonych w ramach artykułu II GATT 1994 ⁽¹⁾.
- c) poważnego uszczerbku dla inwestorów innego Członka ⁽²⁾.

Artykuł niniejszy nie dotyczy subsydiów stosowanych wobec artykułów rolnych stosownie do artykułu 13 Porozumienia o rolnictwie.

*Artykuł 6***Poważny uszczerbek**

6.1. Poważny uszczerbek interesów w rozumieniu ustępu c) artykułu 5 będzie uważany za istniejący w przypadku:

- a) poziomu całego subwencjonowania ad valorem ⁽³⁾ danego towaru przekraczającego 5 procent ⁽⁴⁾;
- b) stosowania subsydium dla pokrycia strat eksploatacyjnych danego przemysłu;
- c) stosowania subsydium dla pokrycia strat eksploatacyjnych danego przedsiębiorstwa, z wyjątkiem jednorazowych, niepowtarzalnych środków, które nie mogą być ponownie udzielone i które są przyznane głównie w celu zyskania czasu na znalezienie długoterminowych rozwiązań i uniknięcia ostrych problemów społecznych;
- d) bezpośredniego anulowania zadłużenia, tzn. umarzania zadłużenia wobec skarbu państwa lub przyznania bezzwrotnych dotacji dla pokrycia spłat długu ⁽⁵⁾.

6.2. Niezależnie od postanowień ustępu 1, poważny uszczerbek interesów nie będzie stwierdzany, jeżeli Członek stosujący subsydia wykaże, że kwestionowane subsydia nie doprowadziło do żadnego ze skutków wymienionych w poniższym ustępie 3.

6.3. Poważny uszczerbek interesów w rozumieniu ustępu c) artykułu 5 może mieć miejsce w każdym przypadku, gdy występuje jedna lub kilka z następujących sytuacji:

- a) efektem subsydium jest wsparcie z rynku lub utrudnienie przywozu podobnego produktu innego Członka na rynku Członka stosującego subsydia;
- b) efektem subsydium jest wsparcie z rynku lub utrudnienie wywozu podobnego produktu innego Członka na rynku krajów trzecich;

⁽¹⁾ Pojęcie „zniweczenie lub naruszenie korzyści” jest używane w niniejszym Porozumieniu w takim samym jak w odpowiednich postanowieniach GATT 1994, a fakt zniweczenia lub naruszenia korzyści będzie ustalany zgodnie z praktyką stosowania tych postanowień.

⁽²⁾ Pojęcie „poważny uszczerbek dla interesów innego Członka” jest używane w niniejszym Porozumieniu w takim samym sensie jak w ustępie 1 artykułu XVI GATT 1994 i obejmuje groźbę poważnego uszczerbku.

⁽³⁾ Ogólny poziom subsydiowania ad valorem będzie wyliczony zgodnie z postanowieniami załącznika IV.

⁽⁴⁾ Ponieważ przewiduje się, że samoloty cywilne zostaną objęte specjalnymi regułami wielostronnymi, próg ustalony w niniejszym punkcie nie dotyczy samolotów cywilnych.

⁽⁵⁾ Członkowie uznają, że w przypadku gdy finansowanie programu dotyczącego samolotów cywilnych uwarunkowane wielkością sprzedaży (royalty based payments) nie jest całkowicie spłacone z powodu spadku sprzedaży poniżej przewidywanego poziomu, to sam fakt nie stanowi poważnego zagrożenia w rozumieniu niniejszego punktu.

▼ B

- c) efektem subsydium jest znaczące podcinanie ceny przez subsydiowane produkty w porównaniu do cen produktów podobnych innego Członka na tym samym rynku lub znaczące zniżenie ceny albo sprzedaż ze stratą na tym samym rynku;
- d) efektem subsydium jest wzrost udziału w rynku światowym Członka stosującego subsydium w odniesieniu do określonego subsydiowanego surowca lub produktu podstawowego ⁽¹⁾, w porównaniu do średniego udziału w okresie poprzednich 3 lat, przy czym taki wzrost udziału wykazuje trwałą tendencję w okresie, w którym przyznawano subsydium.

6.4. Dla celów ustępu 3b), wyparcie lub utrudnienie wywozu dotyczy każdego przypadku gdy, zgodnie z postanowieniami ustępu 7, wykazano, że nastąpiła zmiana względnych udziałów w rynku na niekorzyść nie subsydiowanego podobnego produktu (w ciągu odpowiednio reprezentatywnego okresu, wystarczającego do wykazania tendencji w rozwoju rynku danego produktu, a który w normalnych okolicznościach będzie wynosił przynajmniej jeden rok). „Zmiana względnych udziałów w rynku” będzie oznaczać jedną z następujących sytuacji: a) ma miejsce wzrost udziału w rynku subsydiowanego produktu; b) udział w rynku subsydiowanego produktu nie zmienia się w warunkach, w których przy niewystępowaniu subsydium, udział zmniejszałby się; c) udział w rynku subsydiowanego produktu zmniejsza się, ale w tempie mniejszym niż tempo, które występowałoby przy braku subsydium.

6.5. Dla celów ustępu 3c), podcinanie cen obejmuje każdą sytuację, w której zostanie ono wskazane wobec Komitetu poprzez porównanie cen produktów subsydiowanych z cenami podobnych niesubsydiowanych produktów dostarczanych na ten sam rynek. Porównanie takie będzie dokonane na tym samym szczeblu handlu i w porównalnym czasie z odpowiednim uwzględnieniem każdego innego czynnika mającego wpływ na cenę. Jeżeli jednak takie bezpośrednie porównanie nie jest możliwe, występowanie podcinania cen może być wykazane na podstawie jednostkowej wartości wywozu.

6.6. Każdy Członek, na którego rynku wystąpił domniemany poważny uszczerbek, stosownie do postanowień ustępu 3 Załącznika V, udostępni stronom sporu wyniesionego w trybie artykułu 7 i panelowi ustanowionemu zgodnie z ustępem 4 artykułu 7, całość odpowiedniej informacji, jaka może być uzyskana w sprawie zmian udziałów w rynku stron sporu jak również w odniesieniu do cen produktów objętych sporem.

6.7. Wyparcie z rynku lub utrudnienie w handlu powodujące poważny uszczerbek nie będą miały miejsca w rozumieniu ustępu 3, gdy w danym okresie występuje jakakolwiek z następujących okoliczności ⁽²⁾:

- a) zakaz lub ograniczenie dotyczące wywozu podobnego produktu przez Członka wnoszącego skargę, lub przywozu z kraju wnoszącego skargę na rynek kraju trzeciego;
- b) rząd kraju importera utrzymujący monopol w handlu lub handel państwowy w danym produkcie podejmuje decyzję zastąpienia, z powodów niehandlowych, przywozu z kraju Członka wnoszącego skargę, przywozem z innego kraju lub krajów;

⁽¹⁾ Jeżeli nie zostaną ustalone w trybie wielostronnym inne specyficzne zasady handlu dla pewnych dóbr, czy produktów lub surowców.

⁽²⁾ Fakt, że niektóre okoliczności zostały wskazane w niniejszym ustępie nie nadaje im, jako taki, żadnego statusu prawnego, ani w kategoriach GATT 1994, ani niniejszego Porozumienia. Takie okoliczności nie mogą być sporadyczne, izolowane lub w inny sposób mało znaczące.

▼ B

- c) występują klęski żywiołowe, strajki, zakłócenia transportu lub inne działania siły wyższej, w sposób istotny wpływające na produkcję, jakość, ilość lub ceny produktów przeznaczonych na wywóz Członka wnoszącego skargę;
- d) istnieją porozumienia ograniczające wielkość wywozu Członka wnoszącego skargę;
- e) następuje dobrowolne zmniejszenie dostępności produktów przeznaczonych na wywóz w kraju składającym skargę (obejmujące, między innymi, sytuację, w której firmy Członka wnoszącego skargę autonomicznie dokonują realokacji wywozu danego produktu na nowe rynki);
- f) eksporter nie jest w stanie sprostać normom technicznym lub innym wymogom przepisów kraju importera.

6.8. Przy braku okoliczności omówionych w ustępie 7 występowanie poważnego uszczerbku powinno być stwierdzone na podstawie informacji dostarczonej panelowi lub uzyskanej przez panel łącznie z informacją przedstawioną zgodnie z postanowieniami załącznika V.

6.9. Niniejszy artykuł nie odnosi się do subsydiów utrzymywanych wobec produktów rolnych stosownie do artykułu 13 Porozumienia o rolnictwie.

*Artykuł 7***Środki zaradcze**

7.1. Z wyjątkiem postanowień artykułu 13 Porozumienia o rolnictwie, jeżeli członek ma powody, by sądzić, że jakiegokolwiek subsydium, o którym mowa w artykule 1, przyznane lub utrzymywane przez innego Członka, powoduje powstania szkody dla jego krajowego przemysłu, niweczy lub narusza korzyści, lub też stanowi poważny uszczerbek, taki Członek może wnioskować o konsultacje z tym innym Członkiem.

7.2. Wniosek o konsultacje stosownie do ustępu 1 będzie zawierać stwierdzenie posiadanego dowodu dotyczącego: a) istnienia i charakteru kwestionowanego subsydium; b) szkody spowodowanej dla krajowego przemysłu, albo zniweczenia lub naruszenia korzyści albo poważnego uszczerbku dla interesów⁽¹⁾ Członka występującego o konsultacje.

7.3. Po otrzymaniu wniosku o konsultacje w myśl ustępu 1, Członek, o którym sędzi się, że przyznaje lub utrzymuje subsydium, podejmie możliwie najszybciej takie konsultacje. Celem konsultacji będzie zbadanie faktów zaistniałej sytuacji i osiągnięcie wzajemnie akceptowanego rozwiązania.

7.4. Jeżeli w ciągu 60 dni⁽²⁾ konsultacje nie doprowadzą do wzajemnie akceptowanego rozwiązania, to każdy Członek uczestniczący w takich konsultacjach może skierować sprawę do DSB w celu powołania panelu chyba że DSB zadecyduje jednogłośnie, by nie powoływać panelu. Skład panelu i jego mandat będą określone w ciągu 15 dni od daty powołania.

⁽¹⁾ W przypadku gdy wniosek dotyczy subsydium uważanego za powodujące poważny uszczerbek w rozumieniu ustępu 1 artykułu 6, dostępne dowody poważnego uszczerbku mogą zostać ograniczone do dostępnych dowodów wskazujących, czy warunki z ustępu 1 artykułu 6 zostały lub nie zostały spełnione.

⁽²⁾ Wszelkie terminy zapisane w niniejszym artykule mogą być przedłużone za wspólną zgodą.

▼ B

7.5. Panel dokona przeglądu sprawy i przedstawi ostateczny raport stronom sporu. Raport będzie udostępniony wszystkim Członkom w ciągu 120 dni od daty ustalenia składu i mandatu panelu.

7.6. W ciągu 30 dni od udostępnienia wszystkim Członkom raportu panelu, raport ten będzie przyjęty przez DSB ⁽¹⁾, chyba że jedna ze stron sporu formalnie powiadomi DSB o swej decyzji złożenia odwołania lub też DSB zdecyduje jednogłośnie, by nie przyjmować raportu.

7.7. Jeżeli wniesiono odwołanie od raportu panelu, to Organ Apelacyjny przedstawi swą decyzję w ciągu 60 dni od daty formalnego notyfikowania przez stronę intencji wniesienia odwołania. Jeżeli Organ Apelacyjny uzna, że nie może przedstawić raportu w ciągu 60 dni, to poinformuje on pisemnie DSB o przyczynach opóźnienia i prawdopodobnym terminie, w którym raport zostanie przedstawiony. W żadnym przypadku takie postępowanie nie może przekraczać 90 dni. Raport dotyczący odwołania będzie przyjęty przez DSB i bezwarunkowo zaakceptowany przez strony sporu, chyba że DSB zadecyduje jednogłośnie, w ciągu 20 dni od daty udostępnienia raportu Członkom ⁽²⁾, by nie przyjmować raportu dotyczącego odwołania.

7.8. Jeżeli raport panelu lub Organu Apelacyjnego jest przyjęty i ustalono w nim, że jakiegokolwiek subsydium spowodowało niekorzystne skutki dla interesów innego Członka w rozumieniu artykułu 5, to Członek przyznający lub utrzymujący takie subsydium podejmie odpowiednie kroki w celu usunięcia niekorzystnych skutków lub zaniechania stosowania subsydium.

7.9. W przypadku gdy Członek nie podjął odpowiednich kroków w celu usunięcia niekorzystnych skutków lub zaniechania stosowania subsydium w okresie sześciu miesięcy od daty przyjęcia przez DSB raportu panelu lub raportu Organu Apelacyjnego i w przypadku braku porozumienia na temat rekompensaty, to DSB upoważni stronę składającą skargę do podjęcia środków zaradczych, współmiernych do zakresu i charakteru ustalonych niekorzystnych skutków chyba że DSB zdecyduje jednogłośnie o odrzuceniu wniosku.

7.10. Jeżeli strona sporu wystąpi o arbitraż na podstawie ustępu 6 artykułu 22 DSU, arbiter ustali, czy środki zaradcze są współmierne do zakresu i charakteru ustalonych niekorzystnych skutków.

CZĘŚĆ IV

SUBSYDIA NIETYWOLUJĄCE SANKCJI

Artykuł 8

Identyfikacja subsydiów nietywoluujących sankcji

8.1. Następujące subsydia będą uważane za nietywoluujące sankcji ⁽³⁾:

a) subsydia, które nie są specyficzne w rozumieniu artykułu 2;

⁽¹⁾ Jeżeli posiedzenie DSB nie jest zaplanowane w tym okresie, to takie posiedzenie zostanie zwołane tylko w tym celu.

⁽²⁾ Jeżeli posiedzenie DSB nie jest zaplanowane w tym okresie, to takie posiedzenie zostanie zwołane tylko w tym celu.

⁽³⁾ Uznaje się, że pomoc rządowa służąca różnym celom jest szeroko stosowana przez Członków, a sam fakt, że pomoc taka może nie kwalifikować się do środków nietywoluujących sankcji w rozumieniu postanowień niniejszego artykułu nie ogranicza, jako taki, zdolności Członków do stosowania takiej pomocy.

▼ B

- b) subsydia, które są specyficzne w rozumieniu artykułu 2, lecz które spełniają wszystkie warunki wymienione w ustępach 2a), 2b) lub 2c) poniżej.

8.2. Niezależnie od postanowień części III i V następujące subsydia nie będą wywoływać sankcji:

- a) wsparcie dla prac badawczych prowadzony przez firmy, wyższe uczelnie lub jednostki badawcze na podstawie kontraktu z firmami jeżeli ⁽¹⁾, ⁽²⁾, ⁽³⁾ wsparcie ⁽⁴⁾ nie stanowi więcej niż 76 procent badań przemysłowych ⁽⁵⁾ lub 50 procent kosztów przedsprzedażnego rozwoju produktu ⁽⁶⁾, ⁽⁷⁾; i przy założeniu, że wsparcie to jest ograniczone wyłącznie do:

- i) kosztów osobowych (pracownicy naukowci, technicy i pozostali personel pomocniczy, zatrudniony wyłącznie przy pracach badawczych);

- ii) kosztów aparatury, wyposażenia, terenu i budynków używanych wyłącznie i stale (z wyjątkiem, gdy są one udostępniane na zasadach komercyjnych) dla prowadzenia działalności badawczej;

⁽¹⁾ Ponieważ przewiduje się, że samoloty cywilne zostaną objęte specjalnymi regułami wielostronnymi, próg ustalony w postanowieniu niniejszego ustępu nie dotyczy tego produktu.

⁽²⁾ Nie później niż po upływie 18 miesięcy od wejścia w życie Porozumienia WTO Komitet do spraw Subsydiów i Środków Wyrównawczych przewidziany artykułem 24 (zwany w niniejszym Porozumieniu „Komitetem”) dokona przeglądu działania postanowień ustępu 2a) w celu dokonania niezbędnych korekt służących poprawie działania tych postanowień. Rozważając możliwe korekty, Komitet starannie zweryfikuje definicje kategorii sformułowanych w tym ustępie w świetle doświadczeń Członków w prowadzeniu programów badawczych i prac odpowiednich instytucji międzynarodowych.

⁽³⁾ Postanowienie niniejszego Porozumienia nie stosują się do badań podstawowych prowadzonych niezależnie przez wyższe uczelnie i ośrodki badawcze. Pojęcie „badania podstawowe” oznacza poszerzenie ogólnej wiedzy naukowej i technicznej niezwiązane z celami przemysłowymi lub handlowymi.

⁽⁴⁾ Dopuszczalne poziomy pomocy niewywołującej sankcji omawiane w niniejszym punkcie będą ustalone w odniesieniu do całkowitych kosztów związanych z indywidualnym projektem i poniesionych w czasie jego trwania.

⁽⁵⁾ Pojęcie „badania przemysłowe” oznacza planowe poszukiwania lub krytyczne badania służące do odkrywania nowej wiedzy, która może być użyteczna przy wytwarzaniu nowych produktów, procesów lub usług lub też przy znaczącym doskonaleniu istniejących produktów, procesów lub usług.

⁽⁶⁾ Pojęcie „przedsprzedażny rozwój produktu” oznacza przełożenie badań przemysłowych na plany, założenia projektowe lub projekty nowych, zmodyfikowanych lub usprawnionych produktów, procesów lub usług przeznaczonych do sprzedaży lub użytkowania, łącznie ze stworzeniem prototypu nie przydatnego do komercyjnego użytku. Pojęcie to może również obejmować sformułowanie alternatywnej koncepcji produktu, procesu lub usługi, oraz pierwotne doświadczenia i projekty pilotażowe, przy założeniu, że te same projekty nie mogą być przekształcone lub użyte dla celów przemysłowych lub handlowych. Pojęcie to nie obejmuje rutynowych lub okresowych zmian istniejących produktów, linii produkcyjnych, procesów przetwórczych, usług i innych bieżących operacji, nawet jeżeli takie zmiany mogą doprowadzić do usprawnień.

⁽⁷⁾ W przypadku programów, które obejmują badania przemysłowe i przedsprzedaży rozwój produktu, dopuszczalny poziom wsparcia niepodlegającego sankcjom nie będzie przekraczać średniej arytmetycznej dopuszczalnych poziomów pomocy niepowodującej sankcji, a dotyczącej dwóch wspomnianych wyżej kategorii, obliczonej na podstawie wszystkich tak uprawnionych kosztów wskazanych pod literami i) do v) tego punktu.

▼ B

- iii) kosztów konsultacji i analogicznych usług wykorzystywanych wyłącznie do działalności badawczej, łącznie z zewnętrznymi zakupami badań, wiedzy technicznej, patentów itd.;
 - iv) dodatkowych kosztów ogólnych, ponoszonych bezpośrednio wskutek prowadzenia działalności badawczej;
 - v) innych kosztów bieżących (takich jak koszty materiałów, dostaw i podobne) ponoszonych bezpośrednio wskutek prowadzenia działalności badawczej;
- b) pomoc dla regionów upośledzonych na terytorium Członka w ramach ogólnych zasad rozwoju regionalnego ⁽¹⁾ i niespecyficzna (w rozumieniu artykułu 2) w ramach kwalifikujących się regionów, z zastrzeżeniem, że:
- i) każdy upośledzony region musi być jasno oznaczonym, zwartym obszarem geograficznym o dającej się określić tożsamości gospodarczej i administracyjnej;
 - ii) taki region jest uznany za upośledzony na podstawie neutralnych i obiektywnych kryteriów ⁽²⁾, wskazujących na to, że trudności wynikają z okoliczności niemających tylko doraźnego charakteru; takie kryteria muszą być jasno wymienione w ustawie, przepisie lub innym dostępnym dokumencie oficjalnym tak, aby były one dostępne do zweryfikowania;
 - iii) kryteria będą obejmować miary rozwoju gospodarczego, które zostaną oparte na przynajmniej jednym z następujących czynników:
 - albo dochodzie na głowę, albo dochodzie gospodarstwa domowego na głowę, lub też PKB na głowę, który nie może być wyższy niż 85 procent średniej dla danego terytorium;
 - stopie bezrobocia, która musi wynosić przynajmniej 110 procent średniej stopy dla danego terytorium;
- mierzonych w okresie trzyletnim; miara taka może być jednak miarą składową, zawierającą również inne czynniki;

⁽¹⁾ „Ogólne zasady rozwoju regionalnego” oznaczają, że regionalne programy subsydiowania stanowią część wewnętrznie spójnej i ogólnie stosowanej polityki rozwoju regionalnego oraz, że subsydia na rozwój regionalny nie są przyznawane pojedynczym punktom geograficznym niemającym wpływu lub prawie niemającym wpływu na rozwój całego regionu.

⁽²⁾ „Neutralne i obiektywne kryteria” oznaczają kryteria, które nie faworyzują pewnych regionów ponad to, co jest właściwe w celu zniesienia lub zmniejszenia różnic regionalnych w ramach polityki rozwoju regionalnego. Mając to na celu regionalne programy subsydiowania będą zawierać maksymalne pułapy wielkości wsparcia, które może być przyznane na rzecz każdego subsydiowanego projektu. Pułapy te muszą być zróżnicowane stosownie do zróżnicowanego poziomu rozwoju regionów, którym udziela się wsparcia oraz muszą być wyrażone w kategoriach kosztów inwestycji lub kosztów stworzenia miejsc pracy. W ramach tych pułapów rozdział pomocy musi być dostatecznie szeroki i równy, by unikać nadmiernego wykorzystywania subsydiów przez pewne przedsiębiorstwa lub przyznawania im nieproporcjonalnie dużych kwot subsydiów, o czym była mowa w artykule 2.

▼ B

- c) pomoc w adaptacji istniejących instalacji⁽¹⁾ do nowych wymogów ochrony środowiska, określonych przez ustawy albo przepisy, które nakładają zwiększone ograniczenia i ciężary finansowe na firmy pod warunkiem że pomoc ta:
- i) jest jednorazowym, niepowtarzalnym środkiem; i
 - ii) jest ograniczona do 20 procent kosztów adaptacji; i
 - iii) nie pokrywa kosztów wymiany i uruchomienia wspieranych inwestycji które muszą być całkowicie poniesione przez firmy; i
 - iv) jest bezpośrednio związana i proporcjonalna do planowanej przez firmę redukcji uciążliwości i zanieczyszczeń oraz nie pokrywa jakichkolwiek możliwych do osiągnięcia oszczędności w kosztach produkcji; i
 - v) jest dostępna wszystkim firmom, które mogą zastosować nowe urządzenia albo procesy technologiczne.

8.3. Program subsydiowania, wobec którego przywołuje się postanowienia ustępu 2, będzie notyfikowany przed jego wdrożeniem Komitetowi zgodnie z postanowieniami części VII. Każda taka notyfikacja będzie wystarczająco precyzyjna, by inni Członkowie mogli ocenić zgodność programu z warunkami i kryteriami dla takich programów przewidzianymi w ustępie 2. Członkowie będą także dostarczać Komitetowi coroczne aktualizacje takich notyfikacji, obejmujące zwłaszcza informacje na temat globalnego poziomu wydatków w ramach każdego programu i na temat jakichkolwiek zmian programu. Inni Członkowie będą mieli prawo występowania o informacje na temat poszczególnych przypadków stosowania subsydiów w ramach notyfikowanych programów⁽²⁾.

8.4. Na wniosek Członka Sekretariat dokona przeglądu notyfikacji sporządzonej stosownie do ustępu 3 i, jeśli jest to konieczne, może zwrócić się do Członka stosującego subsydlum o dodatkową informację na temat notyfikowanego poddanego przeglądowi programu. Sekretariat przedstawi wyniki przeglądu Komitetowi. Komitet, na wniosek, niezwłocznie dokona przeglądu wniosku Sekretariatu (lub, gdy nie wnioskowano o przegląd przez Sekretariat, zbada samą notyfikację) w celu orzeczenia, czy warunki i kryteria ustępu 2 nie zostały spełnione. Procedura przewidziana w tym ustępie zostanie zakończona najpóźniej do czasu pierwszego regularnego posiedzenia Komitetu następującego po notyfikowaniu programu subsydiowania, pod warunkiem upływu co najmniej dwóch miesięcy między złożeniem takiej notyfikacji, a regularnym posiedzeniem Komitetu. Procedura przeglądu opisana w tym ustępie będzie również, na wniosek, stosowana przy poważnych modyfikacjach programu notyfikowanych w corocznych aktualizacjach, o których mowa w ustępie 3.

8.5. Na wniosek Członka, orzeczenie Komitetu, o którym mowa w ustępie 4, lub niepodjęcie takiego orzeczenia przez Komitet, jak również naruszenie w indywidualnych przypadkach warunków określonych w notyfikowanym programie, zostaną skierowane do arbitrażu, którego decyzja będzie wiążąca. Organ arbitrażowy przedstawi swoje wnioski Członkom w ciągu 120 dni od daty przekazania mu sprawy. Jeżeli nie przewidziano inaczej w niniejszym ustępie, to do arbitrażu prowadzonego stosownie do niniejszego ustępu ma zastosowanie DSU.

⁽¹⁾ Istniejące „instalacje” oznacza urządzenia, które są użytkowane co najmniej przez dwa lata przed wprowadzeniem nowych przepisów służących ochronie środowiska.

⁽²⁾ Uznaje się, że z tego przepisu notyfikacyjnego nie wynikają żadne wymagania dostarczenia informacji poufnej, w tym poufnej informacji o charakterze gospodarczym.

Artykuł 9

Konsultacje i dozwolone środki zaradcze

9.1. Jeżeli, w czasie stosowania programu, o którym mowa w ustępie 2 artykułu 8 i pomimo, że program ten jest zgodny z kryteriami sformułowanymi w tym ustępie, jakiś Członek ma powody, by sądzić, że program ten spowodował poważne niekorzystne skutki dla krajowego przemysłu tego Członka mogące wywołać trudną do naprawienia szkodę, to taki Członek może wnioskować o konsultacje z Członkiem udzielającym lub utrzymującym subsydlum.

9.2. Po przedstawieniu wniosku o konsultacje w myśl ustępu 1, Członek przyznający lub utrzymujący kwestionowany program subsydiowania przystąpi jak najszybciej do konsultacji. celem tych konsultacji będzie wyjaśnienie faktów dotyczących danej sytuacji oraz osiągnięcia wzajemnie akceptowalnego rozwiązania.

9.3. Jeżeli wzajemnie akceptowalne rozwiązanie nie zostało osiągnięte w wyniku konsultacji przeprowadzonych stosownie do ustępu 2 w ciągu 60 dni od daty przedstawienia wniosku o konsultacje, to Członek, który wystąpił o konsultacje może przekazać sprawę Komitetowi.

9.4. Jeżeli sprawa jest przekazana Komitetowi, to Komitet natychmiast zbada fakty w danej sprawie oraz dowody skutków, o których mowa w ustępie 1. Jeżeli Komitet orzeknie, że skutki takie występują, to może zalecić Członkowi stosującemu subsydlum taką zmianę programu, która wyeliminuje te skutki. Komitet przedstawi wnioski w ciągu 120 dni od daty przekazania mu sprawy zgodnie z ustępem 3. W przypadku gdy zalecenie nie zostanie wykonane w ciągu sześciu miesięcy Komitet upoważni Członka składającego wniosek do podjęcia środków zaradczych współmiernych do charakteru i zakresu skutków, których istnienie zostało ustalone.

CZĘŚĆ V

ŚRODKI WYRÓWNAWCZE

Artykuł 10

Stosowanie artykułu VI GATT 1994 ⁽¹⁾

Członkowie podejmą wszystkie niezbędne kroki w celu zapewnienia, by nałożenie cła wyrównawczego ⁽²⁾ na jakikolwiek produkt pochodzący z terytorium jakiegokolwiek Członka i przywożony na terytorium innego Członka było

⁽¹⁾ Postanowienia części II i III mogą być przywołane równocześnie z postanowieniami części V. Jednakże w odniesieniu do skutków poszczególnego subsydlum na rynku krajowym Członka – importera, można stosować tylko jedną formę środków zaradczych (albo cła wyrównawcze, jeżeli spełnione zostały wymogi określone w części C, albo środka zaradczonego przewidzianego artykułami 4 lub 7). Postanowienia części III i V nie będą przywoływane wobec środków uważanych za niewywołujące sankcji w myśl postanowień części IV. Jednakże środki określone w ustępie 1a) artykułu 3 mogą być badane w celu ustalenia, czy są one specyficzne w rozumieniu artykułu 2. Ponadto, w przypadku subsydlum, o którym mowa w ustępie 2 artykułu 8, udzielonego w związku z programem, którego nie notyfikowano zgodnie z ustępem 3 artykułu 8, mogą być zastosowane postanowienia części III lub V, lecz takie subsydlum będzie traktowane jako niepodlegające sankcjom, jeśli zostanie stwierdzona jego zgodność z normami określonymi w ustępie 2 artykułu 8.

⁽²⁾ Termin „cło wyrównawcze” będzie rozumiane jako specjalne cło nakładane w celu zrównoważenia jakiegokolwiek subsydlum przyznawanego bezpośrednio lub pośrednio na rzecz wytwarzania, produkcji lub wywozu jakiegokolwiek towaru zgodnie z ustępem 3 artykułu VI GATT 1994.

▼ B

zgodne z postanowieniami artykułu VI GATT 1994 i warunkami niniejszego Porozumienia. Cła wyrównawcze mogą być nakładane wyłącznie w następstwie dochodzenia wszczętego⁽¹⁾ i prowadzonego zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia oraz Porozumienia o rolnictwie.

*Artykuł 11***Wszczęcie i prowadzenie dochodzenia**

11.1. Z zastrzeżeniem ustępu 6, dochodzenie w celu ustalenia istnienia, skali oraz skutków jakiegokolwiek domniemanego subsydium będzie wszczynane na podstawie pisemnego wniosku przedstawionego przez przemysł krajowy lub w jego imieniu.

11.2. Wniosek, o którym mowa w ustępie 1, będzie zawierać wystarczające dowody istnienia: a) subsydium – jeżeli to możliwe – jego wysokości, b) szkody w rozumieniu artykułu VI GATT 1994 interpretowanego przez niniejsze Porozumienie oraz c) związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy subsydiowanym przywozem a rzekomą szkodą. Zwykły zarzut, niepoparty odpowiednimi dowodami nie może być uznany za wystarczający do spełnienia wymogów niniejszego ustępu. Wniosek będzie zawierać takie następujące informacje, jakie mogą być w rozsądnym stopniu dostępne składającemu wniosek:

- i) identyfikację wnioskodawcy i określenie przez wnioskodawcę wielkości i wartości produkcji krajowej produktu podobnego. W przypadku gdy pisemny wniosek jest złożony w imieniu przemysłu krajowego, wniosek będzie wskazywać przemysł, w imieniu którego został złożony w formie listy wszystkich znanych producentów krajowych produktu podobnego (bądź stowarzyszeń producentów krajowych produktu podobnego) oraz, w miarę możliwości, opis wielkości i wartości produkcji krajowej produktu podobnego przypadającej na tych producentów;
- ii) pełny opis rzekomo subsydiowanego produktu, nazwę kraju, bądź krajów pochodzenia lub wywozu, identyfikację każdego znanego eksportera, bądź producenta zagranicznego oraz listę znanych importerów kwestionowanego produktu;
- iii) dowody dotyczące istnienia, skali i charakteru kwestionowanego subsydium;
- iv) dowody, że rzekoma materialna szkoda dla krajowego przemysłu jest wywołana subsydiowanym przywozem poprzez skutki subsydium; dowód ten obejmuje informację na temat kształtowania się wolumenu rzekomo subsydiowanego przywozu, skutków tego przywozu dla cen podobnego produktu na rynku krajowym i wynikającego stąd wpływu tego przywozu na przemysł krajowy, wyrażającego się w postaci odpowiednich czynników i wskaźników mających wpływ na przemysł krajowy takich, jak wymienione w ustępie 2 i 4 artykułu 15.

11.3. Władze dokonają przeglądu poprawności i adekwatności dowodów zawartych we wniosku w celu określenia czy dowody są wystarczające, aby uzasadnić wszczęcie dochodzenia.

11.4. Dochodzenie nie będzie wszczynane stosownie do ustępu 1, o ile władze nie stwierdzą na podstawie badania stopnia poparcia lub sprzeciwu co do

⁽¹⁾ Termin „wszczęcie” używane dalej oznacza działanie proceduralne, poprzez które Członek rozpoczyna postępowanie przewidziane w artykule 11.

▼ B

wniosku wyrażonego ⁽¹⁾ przez producentów krajowych produktu podobnego, że wniosek został złożony przez przemysł krajowy lub w jego imieniu ⁽²⁾. Wniosek będzie uznany za złożony „przez przemysł krajowy lub w jego imieniu”, jeśli jest popierany przez producentów krajowych, których łączna produkcja stanowi ponad 50 procent produkcji ogółem produktu podobnego wytwarzanego przez tę część przemysłu krajowego, która wyraża poparcie, bądź sprzeciw wobec wniosku. Jednakże żadne dochodzenie nie zostanie wszczęte jeśli na producentów krajowych wyraźnie popierających wniosek przypada mniej niż 25 procent całości produkcji produktu podobnego wytwarzanego przez przemysł krajowy.

11.5. Władze będą unikały nadawania publicznego rozgłosu wnioskowi o wszczęcie dochodzenia, chyba że podjęta została decyzja o wszczęciu dochodzenia.

11.6. Jeśli w szczególnych okolicznościach kompetentne władze podejmą decyzję wszczęcia dochodzenia nie otrzymawszy pisemnego wniosku złożonego przez przemysł krajowy lub w jego imieniu o wszczęcie takiego dochodzenia, to podejmą one tę procedurę tylko jeśli posiadają wystarczające dowody istnienia subsydium, szkody i związku przyczynowego, jak w ustępie 2, aby uzasadnić wszczęcie dochodzenia.

11.7. Dowody zarówno subsydium jak i szkody będą rozważane równocześnie a) przy podejmowaniu decyzji o wszczęciu lub nie wszczynaniu dochodzenia, b) w trakcie dochodzenia poczynając od daty nie późniejszej niż najwcześniejszy termin, w jakim można zastosować tymczasowe środki zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

11.8. W przypadku gdy produkty nie są przywożone bezpośrednio z kraju pochodzenia, ale są wywożone do kraju importera z kraju pełniącego funkcję pośrednika, postanowienia niniejszego Porozumienia mają pełne zastosowanie, a taka transakcja lub transakcje będą traktowane dla celów niniejszego Porozumienia, jako następujące między krajem pochodzenia i krajem przywozu.

11.9. Wniosek, o którym mowa w ustępie 1, będzie odrzucony, a dochodzenie umorzone niezwłocznie, gdy odpowiednie władze ustalą, że nie ma wystarczających dowodów albo subsydiowania albo szkody, uzasadniających dalsze prowadzenie sprawy. Niezwłoczne umorzenie sprawy nastąpi w przypadkach, gdy kwota subsydium jest znikoma lub gdy wolumen subsydiowanego przywozu, rzeczywistego bądź potencjalnego, lub szkoda są nieznaczne. Dla celów niniejszego ustępu kwota subsydium będzie uważana za znikomą, jeżeli subsydium, jest mniejsze niż 1 procent *ad valorem*.

11.10. Dochodzenie nie może zakłócać procedury odprawy celnej.

11.11. Dochodzenia, z wyjątkiem szczególnych okoliczności, będą zakończone w przeciągu jednego roku, lecz w żadnym przypadku nie później niż w ciągu 18 miesięcy od daty ich wszczęcia.

Artykuł 12

Dowody

12.1. Zainteresowani Członkowie i wszystkie strony zainteresowane dochodzeniem w sprawie nałożenia cła wyrównawczego otrzymają powiadomienie o tym, jakie informacje są wymagane przez władze oraz uzyskają szerokie możliwości zaprezentowania w formie pisemnej wszystkich dowodów, które uznają za istotne dla danego dochodzenia.

⁽¹⁾ W przypadku rozdrobnionego przemysłu obejmującego wyjątkowo dużą liczbę producentów, władze mogą określić poparcie i sprzeciw wykorzystując statystycznie poprawne techniki losowe.

⁽²⁾ Członkowie są świadomi, że na terytorium niektórych Członków pracownicy przedsiębiorstw krajowych wytwarzających towary podobne, bądź przedstawiciele tych pracowników mogą złożyć lub popierać wniosek o wszczęcie postępowania na mocy ustępu 1.

▼ B

12.1.1. Eksporterzy, zagraniczni producenci lub zainteresowani Członkowie otrzymujący kwestionariusz stosowany przy dochodzeniu w sprawie nałożenia cła wyrównawczego będą mieli co najmniej 30 dni na odpowiedź⁽¹⁾. Wnioski o przedłużenie 30-dniowego terminu udzielenia odpowiedzi na kwestionariusz będą należycie rozważone i w uzasadnionych sytuacjach takie przedłużenie powinno być udzielone ilekroć jest to praktycznie możliwe.

12.1.2. Z zastrzeżeniem wymogu ochrony poufnych informacji, dowody przedstawione na piśmie przez jednego zainteresowanego Członka lub zainteresowaną stronę będą niezwłocznie udostępnione innym zainteresowanym Członkom lub stronom uczestniczącym w dochodzeniu.

12.1.3. Zaraz po wszczęciu dochodzenia władze przekażą znanym sobie eksporterom⁽²⁾ i władzom Członka wywożącego tekst pisemnego wniosku otrzymanego zgodnie z ustępem 1 artykułu 11, udostępniając go też, na wniosek, innym zainteresowanym stronom zaangażowanym w sprawę. Należyta uwaga zostanie zwrócona na ochronę informacji poufnej tak, jak to przewidziano w ustępie 4.

12.2. Zainteresowani Członkowie i zainteresowane strony będą również mieć prawo, po przedstawieniu uzasadnienia, do przedłożenia informacji ustnie. Gdy taka informacja jest przedstawiana ustnie, od zainteresowanych Członków i zainteresowanych stron będzie następnie wymagane jej pisemne streszczenie. Jakakolwiek decyzja władz badających sprawę może być oparta tylko na takiej informacji i argumentacji, które zostały zawarte w pisemnej dokumentacji władz badających sprawę i były dostępne zainteresowanym Członkom i zainteresowanym stronom uczestniczącym w dochodzeniu z zachowaniem zasady ochrony informacji poufnej.

12.3. Władze będą, gdy to jest tylko praktycznie możliwe, dawać we właściwym czasie wszystkim zainteresowanym Członkom i zainteresowanym stronom możliwość zapoznania się z całością informacji mającej znaczenie dla prezentacji ich argumentów, nie poufnej w rozumieniu ustępie 4 i wykorzystywanej przez władze w dochodzeniu w sprawie nałożenia cła wyrównawczego, oraz możliwość przygotowania wystąpień na podstawie tej informacji.

12.4. Wszelka informacja o charakterze poufnym (np. dlatego, że jej ujawnienie dawałoby istotne korzyści konkurentowi lub też dlatego, że jej ujawnienie miałoby istotne niekorzystne skutki dla osoby udzielającej informacji lub osoby od której ta osoba uzyskała taką informację), lub która jest dostarczona z klauzulą poufności przez strony dochodzenia będzie, przy stosownym uzasadnieniu, traktowana przez władze jako poufna. Informacja taka nie zostanie ujawniona bez wyraźnego zezwolenia strony, która ją dostarczyła⁽³⁾.

⁽¹⁾ Jako reguła generalna, upływ terminu dla eksportera będzie liczony od dnia otrzymania kwestionariusza, który w tym celu będzie uważany za dostarczony w ciągu tygodnia od dnia wysłania do respondenta lub przekazania odpowiednim przedstawicielom dyplomatycznym Członka eksportera, lub w przypadku samodzielnego terytorium Członka WTO, oficjalnym przedstawicielom terytorium wywożącego.

⁽²⁾ Należy przyjąć, iż w przypadku gdy liczba zaangażowanych eksporterów jest szczególnie wysoka, pełny tekst wniosku powinien być przekazany jedynie władzom Członka eksportera lub stosownym stowarzyszeniom handlowym, które wtedy przekażą kopie zainteresowanym eksporterom.

⁽³⁾ Członkowie są świadomi, że na terytorium niektórych Członków może być wymagane ujawnienie informacji chronionej ze ściśle określonym zakresem jej ochrony.

▼ B

12.4.1. Władze będą wymagały od zainteresowanych Członków lub stron składających poufną informację, dostarczenia jej niepoufnych streszczeń. Streszczenie takie będą na tyle szczegółowe, aby umożliwić rozsądne zrozumienie istoty dostarczanej informacji poufnej. W wyjątkowych przypadkach, tacy Członkowie lub strony mogą stwierdzić, że informacja poufna nie nadaje się do streszczenia. W tych wyjątkowych przypadkach konieczne jest złożenie oświadczenia wyjaśniającego powody niemożności dokonania streszczenia.

12.4.2. Jeżeli władze stwierdzą, że prośba o poufność nie jest uzasadniona, a strona dostarczająca informacji nie chce zgodzić się na jej publiczne ujawnienie, ani zezwolić na jej ujawnienie w formie uogólnionej, bądź w formie streszczenia, władze mogą nie brać pod uwagę takiej informacji, chyba że zostaną przekonane na podstawie odpowiednich źródeł o poprawności tej informacji. (1)

12.5. Z wyjątkiem sytuacji określonych w ustępie 7, władze w trakcie dochodzenia satysfakcjonująco upewnią się co do poprawności informacji złożonych przez zainteresowanych Członków lub strony, a będących podstawą ich ustaleń.

12.6. Władze prowadzące dochodzenie mogą je prowadzić w miarę potrzeby na terytorium innego Członka, pod warunkiem że notyfikują swój zamiar w odpowiednim czasie danemu Członkowi, a ten ostatni nie sprzeciwi się takiemu dochodzeniu. Ponadto, władze prowadzące dochodzenie mogą je prowadzić w siedzibie firmy i badać jej dokumenty jeżeli: a) firma wyrazi na to zgodę i b) dany Członek zostanie o tym notyfikowany i nie wyrazi sprzeciwu. Procedury opisane w Załączniku VI będą mieć również zastosowanie do dochodzeń prowadzonych w siedzibie firmy. Z zastrzeżeniem wymogu ochrony informacji poufnej, władze udostępnią rezultaty jakichkolwiek takich dochodzeń lub też ujawnią ich wyniki, zgodnie z ustępem 8, firmom, których one dotyczą i mogą udostępnić te rezultaty wnioskodawcom.

12.7. W przypadkach, gdy jakkolwiek zainteresowany Członek lub zainteresowana strona odmówi dostępu do informacji lub w inny sposób nie dostarczy koniecznej informacji w rozsądnym terminie lub w sposób wyraźny utrudnia dochodzenie, to wówczas wstępne lub ostateczne orzeczenia potwierdzające lub odrzucające, mogą być dokonane na podstawie dostępnych faktów.

12.8. Przed dokonaniem ostatecznego orzeczenia, władze poinformują wszystkich zainteresowanych Członków i zainteresowane strony o istotnych faktach wziętych pod uwagę, jako podstawa decyzji o tym, czy zastosować ostateczne środki. Takie ujawnienie powinno nastąpić dostatecznie wcześniej, by umożliwić stronom obronę ich interesów.

12.9. Dla celów niniejszego Porozumienia pojęcie „zainteresowane strony” będzie obejmować:

- i) eksportera lub zagranicznego producenta lub importera produktu objętego dochodzeniem, lub stowarzyszenie zawodowe lub gospodarcze, w których większość stanowią członkowie będący producentami, eksporterami lub importerami danego produktu; oraz
- ii) producenta podobnego produktu w kraju przywożącym lub stowarzyszenie zawodowe lub gospodarcze, z których większość członków produkuje podobny produkt w kraju Członka przywożącego.

(1) Członkowie uzgadniają, że wnioski o poufność informacji nie mogą być arbitralnie odrzucone. Członkowie uzgadniają również, iż władze prowadzące postępowanie mogą wnioskować o zdjęcie klauzuli poufności ograniczone do informacji istotnej dla danego postępowania.

▼ B

Lista powyższa nie wyklucza, by Członkowie dopuścili strony, krajowe lub zagraniczne, inne niż wspomniane wyżej, do włączenia ich w charakterze zainteresowanych stron.

12.10. Władze stworzą przemysłowym użytkownikom produktu objętego dochodzeniem i reprezentatywnym organizacjom konsumenckim, gdy produkt jest powszechnie sprzedawany w sieci detalicznej, możliwość złożenia informacji mających znaczenie dla dochodzenia, dotyczących faktu subsydiowania, szkody i związku przyczynowego między nimi.

12.11. Władze uwzględniają w należyty sposób wszelkie trudności, jakich mogą doznać zainteresowane strony, w szczególności małe firmy, przy dostarczaniu wymaganych informacji i zapewnią wszelką możliwą pomoc.

12.12. Procedury przedstawione powyżej nie mają na celu powstrzymania władz jakiegokolwiek Członka przed szybkim działaniem w zakresie wszczęcia dochodzenia, podjęcia tymczasowych i ostatecznych orzeczeń potwierdzających lub odrzucających lub przed zastosowaniem tymczasowych lub ostatecznych środków zgodnie z odpowiednimi postanowieniami niniejszego Porozumienia.

*Artykuł 13***Konsultacje**

13.1. Możliwie najwcześniej po przejęciu wniosku na podstawie artykułu 11 o wszczęcie dochodzenia, a w każdym razie przed wszczęciem dochodzenia, Członkowie, których produkty mogą być przedmiotem takiego dochodzenia, zostaną zaproszeni na konsultacje w celu wyjaśnienia sytuacji odnośnie do spraw opisanych w ustępie 2 artykułu 11 i osiągnięcia wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

13.2. Ponadto, w czasie trwania dochodzenia, Członkowie, których produkty są przedmiotem dochodzenia, będą mieć stosowne możliwości kontynuowania konsultacji w celu wyjaśnienia faktycznej sytuacji i osiągnięcia wspólnie uzgodnionego rozwiązania ⁽¹⁾.

13.3. Nie ograniczając obowiązku stworzenia stosownych możliwości konsultacji, postanowienie dotyczące konsultacji nie mają na celu powstrzymania władz Członka przed szybkim wszczęciem dochodzenia, sformułowaniem wstępnych i ostatecznych orzeczeń, potwierdzających lub odrzucających lub też zastosowaniem tymczasowych lub ostatecznych środków, zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

13.4. Członek, który zamierza wszcząć jakiegokolwiek dochodzenie, lub który prowadzi takie dochodzenie umożliwi, na wniosek, Członkowi lub Członkom, których produkty są przedmiotem dochodzenia, dostęp do niepoufnych dowodów, łącznie z niepoufnym streszczeniem poufnych danych wykorzystanych do wszczęcia i prowadzenia dochodzenia.

*Artykuł 14***Obliczanie wielkości subsydium w kategoriach korzyści dla jego odbiorcy**

Dla potrzeb części V, jakakolwiek metoda stosowana przez władze prowadzące dochodzenie w celu wyliczenia korzyści przyznanych jego odbiorcy w rozumieniu ustępu 1 artykułu 1 będzie określona w krajowym ustawodawstwie lub w przepisach wykonawczych danego Członka, a jej zastosowanie do każdego poszczególnego przypadku będzie przejrzyste i odpowiednio wyjaśnione. Ponadto, każda taka metoda będzie zgodna z następującymi wytycznymi:

⁽¹⁾ W związku z postanowieniami niniejszego ustępu jest szczególnie ważna, by nie przyjmować potwierdzającego orzeczenia wstępnego lub ostatecznego przed stworzeniem możliwości przeprowadzenia konsultacji. Takie konsultacje mogą ustalić podstawę do dochodzenia w trybie postanowień części II, III lub X.

▼B

- a) dostarczanie przez rząd wkładów kapitałowych nie będzie uważane za przyznanie korzyści chyba że taka decyzja inwestycyjna może być traktowana jako niezgodna z normalną praktyką inwestycyjną (w tym dotyczącą lokowania kapitału spekulacyjnego) prywatnych inwestorów na terytorium danego Członka;
- b) pożyczka udzielona przez rząd nie będzie uważana za przyznanie korzyści chyba że występuje różnica pomiędzy kwotą, jaką firma otrzymująca pożyczkę płaci za pożyczkę rządową, a kwotą, jaką ta firma zapłaciłaby za porównywalną pożyczkę, jaką firma mogłaby faktycznie uzyskać na rynku na warunkach komercyjnych. W tym przypadku korzyścią będzie różnica pomiędzy tymi dwoma kwotami;
- c) rządowa gwarancja kredytowa nie będzie uważana za przyznanie korzyści chyba że występuje różnica pomiędzy kwotą, jaką firma otrzymująca gwarancję płaci za pożyczkę gwarantowaną przez rząd, a kwotą, jaką firma ta płaciłaby za porównywalną pożyczkę na warunkach komercyjnych przy braku gwarancji rządowej. W tym przypadku korzyścią będzie różnica pomiędzy tymi dwoma kwotami skorygowana o wszelkie różnice w opłatach;
- d) dostarczenie towarów lub usług lub zakup towarów przez rząd nie będą uważane za przyznanie korzyści, chyba że dostarczenie następuje w zamian za mniej niż odpowiednie wynagrodzenie, lub zakup jest dokonywany w zamian za wynagrodzenie większe niż odpowiednie. Właściwość wynagrodzenia będzie ustalana w stosunku do dominujących warunków rynku danego towaru czy usługi w kraju, w którym się je dostarcza lub zakupuje (z uwzględnieniem ceny, jakości, dostępności, możliwości sprzedaży, kosztów transportu oraz innych warunków zakupu lub sprzedaży).

*Artykuł 15***Orzeczenie szkody ⁽¹⁾**

15.1. Orzeczenie szkody dla potrzeb artykułu VI GATT 1994 będzie oparte na pozytywnych dowodach i będzie uwzględniać obiektywne zbadanie zarówno: a) wielkości subsydiowanego przywozu i skutku subsydiowanego przywozu dla cen produktów podobnych ⁽²⁾ na rynku krajowym oraz b) wynikającego stąd wpływu tego przywozu na producentów krajowych takich produktów.

15.2. W kwestii wielkości subsydiowanego przywozu, władze prowadzące dochodzenie rozważą, czy nastąpił znaczący wzrost subsydiowanego przywozu, albo w wyrażeniu względnym, albo w stosunku do produkcji lub konsumpcji Członka przywożącego. W odniesieniu do skutków subsydiowanego przywozu dla cen, władze prowadzące dochodzenie rozważą, czy wystąpiło podcięcie cen przez subsydiowany przywóz w stosunku do cen podobnych produktów przywożącego Członka lub czy skutkiem takiego przywozu jest znaczny spadek cen, albo też zapobieżenie znacznej podwyżce cen, która inaczej miałaby miejsce. Żaden pojedynczy czynnik spośród wymienionych, ani kilka z nich, niekoniecznie musi stanowić decydującą wskazówkę.

⁽¹⁾ Dla potrzeb niniejszego Porozumienia pojęcie „szkoda”, o ile nie stwierdzono inaczej, oznacza szkodę materialną wyrządzoną przemysłowi krajowemu, groźbę szkody materialnej dla tego przemysłu, bądź faktyczne opóźnienie utworzenia takiego przemysłu i będzie interpretowane zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu.

⁽²⁾ W niniejszym Porozumieniu pojęcie „produkt podobny” (like product, produit similaire) będzie interpretowane jako oznaczające produkt, który jest identyczny, to jest taki sam pod każdym względem jak produkt, którego sprawa dotyczy, lub też – w przypadku braku takiego produktu – inny produkt, który wprawdzie nie jest podobny pod każdym względem, ale ma charakter ściśle przypominający cechy produktu, którego sprawa dotyczy.

▼ B

15.3. W przypadku gdy przedmiotem równoczesnego dochodzenia w sprawie cła wyrównawczego jest produkt pochodzący z więcej niż jednego kraju, władze prowadzące dochodzenie mogą oceniać łącznie skutki takiego przywozu tylko wtedy, gdy ustalą, że a) wielkość subsydium ustalonego w stosunku do przywozu z każdego kraju jest więcej niż znikoma w myśl definicji z ustępu 9 artykułu 11 oraz, że wielkość przywozu z każdego kraju nie jest nieznaczna, i b) łączna ocena skutków przywozu jest stosowana w świetle warunków konkurencji pomiędzy przywozonymi produktami oraz warunków konkurencji pomiędzy produktami przywozonymi, a podobnymi produktami krajowymi.

15.4. Badanie wpływu subsydiowanego przywozu na dany przemysł krajowy będzie obejmować ocenę wszystkich istotnych dla spraw czynników ekonomicznych i wskaźników mających wpływ na kondycję przemysłu, łącznie z rzeczywistym i potencjalnym spadkiem produkcji, sprzedaży, udziału w rynku, zysków, produktywności, dochodów z inwestycji lub stopnia wykorzystania mocy wytwórczych; czynników wpływających na ceny krajowe; faktycznych i potencjalnych negatywnych skutków dla płynności finansowej, zapasów, zatrudnienia, płac, stopy wzrostu, zdolności do pozyskiwania kapitałów i inwestycji, oraz, w przypadku rolnictwa, wzrostu ciężaru z tytułu rządowych programów wsparcia. Przytoczona tu lista nie jest wyczerpująca, ani też żaden pojedynczy czynnik spośród wymienionych, lub kilka z nich, niekoniecznie musi stanowić decydującą wskazówkę.

15.5. Konieczne jest wykazanie, że subsydiowany przywóz, poprzez skutki subsydiów ⁽¹⁾, wywołuje szkodę w rozumieniu niniejszego Porozumienia. Wykazanie związku przyczynowego między subsydiowanym przywozem, a szkodą dla przemysłu krajowego będzie oparte na analizie wszystkich istotnych dowodów będących w posiadaniu władz. Władze zbadają również wszelkie znane im czynniki, inne niż subsydiowany przywóz, które w tym samym czasie wywołują szkodę dla krajowego przemysłu, a szkoda wywołana przez te inne czynniki nie może być przypisana subsydiowanemu przywozowi. Czynniki, które mogą być istotne w tym względzie, obejmują m.in. wielkość i ceny niesubsydiowanego przywozu danego produktu, spadek popytu lub zmiany w strukturze konsumpcji, restrykcyjne praktyki handlowe obcych i krajowych producentów, konkurencja między nimi, rozwój technologii, działalność wywozowa i produktywność krajowego przemysłu.

15.6. Skutki subsydiowanego przywozu będą oceniane w odniesieniu do krajowego przemysłu podobnego produktu, jeśli dostępne statystyki pozwalają na odrębną identyfikację takiej produkcji na podstawie takich kryteriów, jak proces wytwórczy, sprzedaż dokonywane przez producentów i ich zyski. Jeśli taka odrębna identyfikacja produkcji nie jest możliwa, skutki subsydiowanego przywozu będą oceniane na podstawie zbadania produkcji możliwie najwęższej grupy lub asortymentu produktów, obejmujących produkty podobne, dla których niezbędna informacja może być dostarczona.

15.7. Orzeczenie zagrożenia szkodą materialną będzie oparte na faktach, a nie jedynie na domniemaniach, przypuszczeniach, czy niewielkim prawdopodobieństwie. Zmiana warunków, która wywołałaby sytuację, w której subsydium spowodowałoby szkodę musi być dokładnie przewidywalna i nieuchronna. Orzekając istnienie zagrożenia materialną szkodą władze prowadzące dochodzenie winnym między innymi, uwzględniać takie czynniki, jak:

- i) charakter danego subsydium lub subsydiów i prawdopodobne skutki handlowe, które mogą się z tego wynikać;

⁽¹⁾ Jak to zostało określone w ustępach 2 i 4.

▼ B

- ii) znacząca stopa wzrostu subsydiowanego przywozu na rynek krajowy wskazująca na prawdopodobieństwo istotnego wzrostu przywozu;
- iii) dostatecznie duże wolne moce produkcyjne eksportera lub ich bezpośredni i istotny wzrost, wskazujące na prawdopodobieństwo istotnego wzrostu subsydiowanego wywozu na rynek Członka przywożącego przy uwzględnieniu dostępności innych rynków wywozu, które mogłyby zaabsorbować dodatkowy wywóz;
- iv) czy przywóz następuje po cenach, które będą miały znaczący skutek w postaci obniżenia cen krajowych lub hamowania ich wzrostu i które mogłyby prawdopodobnie spowodować zwiększenie popytu na dalszy przywóz; i
- v) zapasy danego produktu objętego dochodzeniem.

Żaden z tych czynników traktowany oddzielnie nie musi koniecznie dostarczać decydującej wskazówki, ale całość czynników musi prowadzić do wniosku, że dalszy wzrost subsydiowania wywozu jest nieuchronny oraz, że powstałaby szkoda materialna, jeżeli nie podejmie się działań ochronnych.

15.8. W przypadkach, kiedy występuje zagrożenie szkodą przez subsydiowany przywóz, stosowanie środków wyrównawczych będzie rozważane i decyzje będą podejmowane ze szczególną starannością.

*Artykuł 16***Definicja przemysłu krajowego**

16.1. Dla celów niniejszego Porozumienia, z wyjątkiem postanowień zawartych w ustępie 2, pojęcie „przemysł krajowy” będzie interpretowane jako obejmujące ogół producentów krajowych podobnego produktu lub tych spośród nich, których łączna produkcja danego towaru stanowi dużą część całkowitej produkcji krajowej tego towaru – z wyjątkiem sytuacji, w której producenci są powiązani⁽¹⁾ z eksporterami lub importerami lub sami są importerami rzekomo subsydiowanego produktu lub produktu podobnego z innych krajów, w której do sytuacji „przemysł krajowy” może być interpretowany jako dotyczący pozostałych producentów.

16.2. W wyjątkowych okolicznościach, terytorium Członka można podzielić pod względem danej produkcji na dwa lub więcej konkurencyjnych rynków, a producenci na każdym rynku mogą być traktowani jako oddzielny przemysł jeżeli a) producenci w ramach takiego rynku sprzedają całą lub prawie całą swą produkcję danego produktu na danym rynku, oraz b) popyt na danym rynku nie jest w znaczącym stopniu zaspokajany przez producentów znajdujących się gdzie indziej na tym terytorium. W takich okolicznościach można ustalić istnienie szkody nawet wtedy, gdy duża część produkcji krajowej nie doznaje szkody z zastrzeżeniem, że przywóz subsydiowanych produktów jest skoncentrowany na danym izolowanym rynku oraz, że subsydiowany przywóz wywołuje szkodę wytwórcom całej lub prawie całej produkcji na danym rynku.

⁽¹⁾ Dla potrzeb niniejszego ustępu, producenci będą uważani za powiązanych z eksporterami lub importerami tylko wówczas, gdy a) jeden z nich bezpośrednio lub pośrednio kontroluje drugiego, lub b) obydwaj są bezpośrednio lub pośrednio kontrolowani przez osobę trzecią lub c) kontrolują oni wspólnie, bezpośrednio lub pośrednio, osobę trzecią, z zastrzeżeniem, że istnieją podstawy, aby sądzić lub domniemywać, iż w efekcie takich związków dany producent zachowuje się inaczej niż producenci niepowiązani. Dla celów niniejszego ustępu osoba będzie uważana za kontrolującą drugą osobę tylko jeśli ta pierwsza jest posiada zdolność prawną lub faktyczną do ograniczania lub kierowania zachowaniem tej drugiej.

▼ B

16.3. Jeżeli przemysł krajowy interpretowano jako odnoszący się do producentów na danym obszarze, to znaczy na rynku tak, jak to zdefiniowano w ustępie 2, to cła wyrównawcze będą nakładane tylko na dane produkty przeznaczone do finalnej konsumpcji na danym obszarze. Jeżeli ustawy kraju importera nie zezwalają na nakładanie cel wyrównawczych w ten sposób, Członek przywożący może nałożyć cła wyrównawcze bez ograniczeń jedynie wtedy, gdy a) eksporterom dano sposobność zaprzestania wywozu na dany obszar po cenach subsydiowanych lub w inny sposób złożenia zobowiązań zgodnie z artykułu 18, lecz nie podjęli oni szybko odpowiednich zobowiązań w tym względzie i b) cła takie nie mogą być nakładane wyłącznie na produkty konkretnych producentów zaopatrujących dany obszar.

16.4. Jeżeli dwa lub więcej krajów osiągnęło, w myśl postanowień ustępu 8a) artykułu XXIV GATT 1994, taki poziom integracji, że wykazują cechy jednego łącznego rynku, wówczas przemysł na całym zintegrowanym obszarze będzie traktowany, jako przemysł krajowy, o którym mowa w ustępach 1 i 2.

16.5. Postanowienia ustępu 6 artykułu 15 będą miały zastosowanie do niniejszego artykułu.

*Artykuł 17***Środki tymczasowe**

17.1. Środki tymczasowe mogą być zastosowane tylko wówczas, gdy:

- a) wszczęto dochodzenie zgodnie z artykułem 11, zostało to publicznie obwieszczone, a zainteresowanym Członkom i zainteresowanym stronom dano odpowiednie możliwości przedstawienia informacji i zgłoszenia uwag;
- b) dokonano wstępnego potwierdzającego orzeczenia, że subsydlum istnieje i że wystąpiła szkoda dla krajowego przemysłu w wyniku subsydiowanego wywozu; oraz
- c) odpowiednie władze uznają takie środki za konieczne dla zapobieżenia powstaniu szkody w trakcie dochodzenia.

17.2. Środki tymczasowe mogą przybrać formę wstępnych cel wyrównawczych zagwarantowanych poręczeniem gotówkowym lub wekslem gwarancyjnym w wysokości równej tymczasowo wyliczonej wielkości subsydlum.

17.3. Środki tymczasowe nie będą zastosowane wcześniej niż po upływie 60 dni od daty wszczęcia dochodzenia.

17.4. Środki tymczasowe będą ograniczone do możliwie najkrótszego okresu, nieprzekraczającego czterech miesięcy.

17.5. Przy stosowaniu środków tymczasowych będą stosowane odpowiednie postanowienia artykułu 19.

*Artykuł 18***Zobowiązania**

18.1. Postępowanie może ⁽¹⁾ zostać zawieszono lub umorzono bez nakładania środków tymczasowych lub cel wyrównawczych po złożeniu zadowalających zobowiązań dobrowolnych, w których:

- a) rząd Członka wywożącego zgadza się na usunięcie lub ograniczenie subsydlum lub też na podjęcie innych środków dotyczących jego skutków; lub

⁽¹⁾ Słowo „może” nie będzie interpretowane jako oznaczające zgodę na kontynuowanie postępowania równocześnie z wykonywaniem zobowiązań dobrowolnych, z wyjątkiem sytuacji przewidzianych w ustępie 4.

▼ B

b) eksporter zgadza się na taką rewizję swych cen, by dać władzom prowadzącym dochodzenie satysfakcjonującą pewność, że szkodliwe efekty subsydium zostaną usunięte. Wzrost cen w ramach tych zobowiązań nie będzie większy niż jest to niezbędne dla wyeliminowania wielkości subsydium. Jest pożądane, aby wzrost cen był mniejszy niż wysokość subsydium, jeżeli taki wzrost byłby wystarczający do usunięcia szkody dla przemysłu krajowego.

18.2. Nie będzie się dążyć do uzyskiwania zobowiązań, ani ich przyjmować dopóki władze Członka przywożącego nie dokonały wstępnego potwierdzającego orzeczenia faktu subsydiowania i szkody wywołanej przez takie subsydiowanie oraz dopóki, w przypadku zobowiązań składanych przez eksporterów, nie otrzymają na to zgody ze strony Członka eksportera.

18.3. Oferowane zobowiązania nie muszą być przyjęte, jeżeli władze przywożącego Członka oceniają, że zobowiązania takie są niewykonalne, np. gdy liczba faktycznych i potencjalnych eksporterów jest zbyt duża lub z innych powodów, wliczając w to względy ogólnej polityki handlowej. W takim przypadku i jeśli to jest praktycznie możliwe, władze przedstawią eksporterowi powody uznania zobowiązania za niewłaściwe i w miarę możliwości dadzą eksporterowi sposobność złożenia uwag na temat swojej decyzji.

18.4. Jeżeli zobowiązanie zostało przyjęte, to dochodzenie w sprawie subsydium i szkody będzie mimo wszystko doprowadzone do końca, jeśli życzy sobie tego wywoźący Członek lub jeśli tak zadecyduje przywoźący Członek. W takim przypadku odrzucające orzeczenie subsydiowania i szkody pociąga za sobą automatyczne wygaśnięcie zobowiązania chyba że takie orzeczenie wynika w dużym stopniu z istnienia zobowiązania. W takich przypadkach odpowiednie władze mogą wymagać utrzymania zobowiązania przez rozsądny okres zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia. W przypadku orzeczenia potwierdzającego subsydium i szkody, zobowiązanie będzie kontynuowane zgodnie z jego warunkami i postanowieniami niniejszego Porozumienia.

18.5. Władze przywożącego Członka mogą sugerować podejmowanie zobowiązań cenowych, ale żaden eksporter nie będzie zmuszany do przyjęcia takich zobowiązań. Fakt, że rządy czy eksporterzy nie oferują takich zobowiązań lub nie akceptują sugestii ich podjęcia, nie będzie w żaden sposób wpływać na rozpatrywanie sprawy. Władze mają jednak pełną swobodę stwierdzenia, że zagrożenie szkodą jest bardziej prawdopodobne, gdy subsydiowany przywóz jest kontynuowany.

18.6. Władze przywożącego Członka mogą domagać się od każdego rządu lub eksportera, od których przyjęto zobowiązanie, by dostarczyli okresowo informacje istotne do oceny wypełniania zobowiązania i pozwalali na weryfikację odpowiednich danych. W przypadku naruszenia zobowiązania władze przywożącego Członka są uprawnione, w trybie niniejszego Porozumienia i zgodnie z jego postanowieniami, do podjęcia szybkich działań, które mogą polegać na natychmiastowym zastosowaniu środków tymczasowych na podstawie najlepszej dostępnej informacji. W takich przypadkach ostateczne cła mogą zostać nałożone zgodnie z niniejszym Porozumieniem na produkty wprowadzone do konsumpcji nie wcześniej niż 90 dni przed zastosowaniem takich środków tymczasowych, z zastrzeżeniem, że takie wsteczne nałożenie nie będzie dotyczyć przywozu dokonanego przed naruszeniem zobowiązania.

▼ B*Artykuł 19***Nalożenie i pobór cel wyrównawczych**

19.1. Jeśli, po podjęciu należytych wysiłków dla zakończenia konsultacji, Członek dokona ostatecznego orzeczenia istnienia subsydium i jego wysokości oraz stwierdzi, że subsydiowany przywóz powoduje szkodę poprzez skutki subsydium, może on nałożyć cło wyrównawcze zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu, chyba że subsydium bądź subsydia zostaną zniesione.

19.2. Decyzja o tym, czy nałożyć cła wyrównawcze w przypadkach, gdy wszystkie wymogi konieczne do nałożenia zostały spełnione i o tym, czy wielkość cel wyrównawczych powinna odpowiadać pełnej kwocie subsydium, czy mniejszej, są decyzjami przynależnymi władzom przywożącego Członka. Jest pożądane, by nakładanie cel było dozwolone na terytorium wszystkich Członków, by cło było mniejsze niż całkowita kwota subsydium, jeżeli takie mniejsze cło jest odpowiednie do usunięcia szkody dla krajowego przemysłu i by ustanowić procedury pozwalające odpowiednim władzom należycie rozpatrzyć stanowisko zainteresowanych krajowych stron⁽¹⁾, których interesy mogłyby zostać dotknięte wskutek nałożenia cel wyrównawczych.

19.3. Jeżeli cło wyrównawcze jest nałożone na jakikolwiek produkt, będzie ono pobierane w każdym przypadku w odpowiedniej wysokości w sposób niedyskryminacyjny wobec przywozu tego produktu ze wszystkich źródeł, wobec których stwierdzono subsydiowanie i powodowanie szkody z wyjątkiem przywozu pochodzącego ze źródeł, które zarzuciły wszelkie kwestionowane subsydia lub z tych, których zobowiązania zostały przyjęte na mocy niniejszego Porozumienia. Każdy eksporter, którego wywóz jest objęty ostatecznym cłem wyrównawczym, ale który nie był objęty dochodzeniem z przyczyn innych niż odmowa współpracy, będzie uprawniony do przyspieszonego przeglądu w celu niezwłocznego określenia przez władzę prowadzące dochodzenie indywidualnej stawki cła wyrównawczego dla tego eksportera.

19.4. Cło wyrównawcze nie będzie nakładane⁽²⁾ na żaden przywożony produkt w wysokości przewyższającej kwotę stwierdzonego subsydium liczoną jako subsydium na jednostkę subsydiowanego i wywożonego produktu.

*Artykuł 20***Stosowanie wstecz**

20.1. Środki tymczasowe i wyrównawcze będą stosowane tylko wobec produktów wchodzących do konsumpcji po wejściu w życie, odpowiednio, decyzji podjętej zgodnie z ustępem 1 artykułu 17 oraz ustępem 1 artykułu 19 z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w niniejszym artykule.

20.2. Jeżeli przyjęto ostateczne orzeczenie stwierdzające istnienie szkody (lecz nie jej groźby lub faktycznego zagrożenia opóźnieniami w tworzeniu określonego przemysłu) lub jeżeli orzeczono groźbę szkody, gdy skutki subsydiowanego przywozu, przy braku środków tymczasowych, prowadziłyby do orzeczenia szkody, to cła wyrównawcze mogą być nakładane wstecz na okres, w którym stosowane były środki tymczasowe, jeżeli takowe były użyte.

⁽¹⁾ Dla potrzeb niniejszego ustępu pojęcie „zainteresowane krajowe strony” będzie obejmować konsumentów i przemysłowych użytkowników przywożonego produktu będącego przedmiotem dochodzenia.

⁽²⁾ W ramach niniejszego Porozumienia „nałożenie” będzie oznaczać ostateczny wymiar lub pobór cła lub podatku.

▼ B

20.3. Jeżeli ostateczne cło wyrównawcze jest większe niż kwota gwarantowana poręczeniem gotówkowym lub wekslem gwarancyjnym, różnica nie będzie pobierana. Jeżeli ostateczne cło jest niższe od kwoty poręczenia gotówkowego lub weksla gwarancyjnego, nadwyżka zostanie zwrócona lub weksel zwolniony bez zwłoki.

20.4. Z zastrzeżeniem ustępu 2, ilekroć dokonywane jest orzeczenie groźby szkody lub faktycznego opóźnienia (lecz szkoda jeszcze nie powstała) ostateczne cło wyrównawcze może być nałożone tylko od daty orzeczenia groźby szkody lub faktycznego opóźnienia, a wszelkie poręczenia gotówkowe pobrane w okresie stosowania środków tymczasowych będą zwracane, zaś wszelkie weksle gwarancyjne zwalniane bez zwłoki.

20.5. Gdy ostateczne orzeczenie jest odrzucające, to wszelkie poręczenia gotówkowe pobrane w okresie stosowania środków tymczasowych będą zwracane zaś wszelkie weksle gwarancyjne zwalniane bez zwłoki.

20.6. W krytycznych okolicznościach, gdy w odniesieniu do kwestionowanego, subsydiowanego produktu władze stwierdzą, że szkoda, która jest trudna do naprawienia, jest spowodowana przez masowy przywóz produktu dokonywany w stosunkowo krótkim okresie, korzystającego z subsydiów udzielanych niezgodnie z postanowieniami GATT 1994 oraz niniejszego Porozumienia i gdy uznaje się za konieczne wsteczne nałożenie ceł wyrównawczych na taki przywóz w celu zapobieżenia ponowieniu takiej szkody, to ostateczne cła wyrównawcze mogą być nałożone na przywóz, który wszedł do konsumpcji nie wcześniej niż 90 dni przed datą zastosowania środków tymczasowych.

*Artykuł 21***Okres stosowania oraz przegląd ceł wyrównawczych i zobowiązań**

21.1. Cło wyrównawcze będzie utrzymywane w mocy tylko tak długo i w takim zakresie, jak jest to konieczne dla przeciwdziałania subsydiowaniu, które powoduje szkodę.

21.2. Stosownie do potrzeb, władze będą dokonywać przeglądu potrzeb dalszego utrzymywania nałożonego cła albo z własnej inicjatywy albo też – jeżeli upłynął rozsądny okres od nałożenia ostatecznego cła – na wniosek jakiegokolwiek zainteresowanej strony, która przedstawi stosowne informacje uzasadniające potrzebę przeglądu. Zainteresowane strony będą miały prawo występowania do władz z wnioskiem albo o zbadanie, czy dalsze utrzymywanie nałożonego cła jest konieczne dla zrównoważenia subsydiowania albo czy istnieje prawdopodobieństwo trwania albo ponownego wystąpienia szkody w przypadku wyeliminowania lub zmiany ceł. Jeżeli, w wyniku przeglądu dokonanego z tym ustępem władze stwierdzą, że dalsze utrzymywanie cła nie jest wymagane, stosowanie takiego cła zostanie natychmiast zaprzestane.

21.3. Niezależnie od postanowień ustępów 1 i 2, wszelkie ostateczne cło wyrównawcze wygaśnie nie później niż pięć lat od daty jego nałożenia (lub od daty ostatniego przeglądu zgodnego z ustępem 2, jeżeli taki przegląd obejmował zarówno subsydlum, jak i szkodę lub przeglądu zgodnego z niniejszym ustępem), chyba że władze stwierdzą w trakcie przeglądu rozpoczętego przed tą

▼ B

datą, a podjętego z własnej inicjatywy lub w wyniku wniosku zgłoszonego dostatecznie wcześniej i należyście uzasadnionego ze strony lub w imieniu krajowego przemysłu, że wygaśnięcie cła prowadziłoby prawdopodobnie do kontynuacji lub ponownego wystąpienia subsydium i szkody ⁽¹⁾. Cło może pozostawać w mocy w oczekiwaniu na wynik takiego przeglądu.

21.4. Postanowienia artykułu 12 dotyczące dowodów i procedury będą miały zastosowanie do jakiegokolwiek przeglądu dokonywanego na mocy niniejszego artykułu. Wszelkie takie przeglądy będą przeprowadzone szybko i będą normalnie zakończone w okresie 12 miesięcy od daty zapoczątkowania przeglądu.

21.5. Postanowienia niniejszego artykułu będą stosowane, *mutatis mutandis*, do zobowiązań podjętych na mocy artykułu 18.

*Artykuł 22***Obwieszczenie i wyjaśnianie orzeczeń**

22.1. Gdy władze są przekonane o istnieniu wystarczających dowodów uzasadniających wszczęcie dochodzenia w myśl artykułu 11, powiadomią o tym Członka lub Członków, których produkty są przedmiotem takiego badania, oraz inne strony znane władzom przeprowadzającym dochodzenie, jako zainteresowane sprawą i dokonają stosownego obwieszczenia.

22.2. Obwieszczenie wszczęcia dochodzenia będzie zawierało, lub też przekazywało w inny sposób poprzez odesłanie do odrębnego raportu ⁽²⁾, właściwą informację dotyczącą:

- i) nazwy kraju lub krajów wywożących oraz produktu, którego sprawa dotyczy;
- ii) daty wszczęcia dochodzenia;
- iii) opisu praktyki lub praktyk subwencyjnych będących przedmiotem dochodzenia;
- iv) streszczenie opisu czynników, na których oparty jest zarzut szkody;
- v) adres, na jaki należy kierować wystąpienia zainteresowanych Członków i zainteresowanych stron; oraz
- vi) terminy w jakich zainteresowani Członkowie i zainteresowane strony mogą przedstawić swe stanowiska.

22.3. Obwieszczeniu podlegają wszelkie wstępne i ostateczne ustalenia, zarówno potwierdzające, jak i odrzucające, wszelkie decyzje o przyjęciu zobowiązań zgodnie z artykułem 18, wygaśnięcie takiego zobowiązania, oraz zakończenia stosowania ostatecznego cła wyrównawczego. Każde takie obwieszczenie będzie przekazało, bezpośrednio lub poprzez odesłanie do odrębnego raportu, wystarczająco szczegółowe informacje o stwierdzeniach i wnioskach osiągniętych w odniesieniu do wszystkich aspektów faktycznych i prawnych uznanych za istotne przez władze prowadzące dochodzenie. Wszelkie takie obwieszczenia i raporty będą kierowane do Członka lub Członków, których produkty są przedmiotem takiego orzeczenia lub zobowiązania, oraz do innych stron znanych jako zainteresowane sprawą.

⁽¹⁾ Jeżeli kwota cła wyrównawczego jest określana wstecznie, to wnioski z ostatnio przeprowadzonego szacunku, iż cło nie będzie nakładane same w sobie nie wymagają od władz zakończenia stosowania ostatecznego cła.

⁽²⁾ Jeżeli władze dostarczają informacji i wyjaśnień z mocy niniejszego artykułu w formie oddzielnego raportu to zapewnią one, aby ten raport był powszechnie dostępny.

▼ B

22.4. Obwieszczenie o nałożeniu środków tymczasowych będzie zawierać, bezpośrednio lub poprzez odesłanie do odrębnego raportu, wystarczająco szczegółowe wyjaśnienia wstępnego orzeczenia istnienia subsydium oraz szkody i będzie nawiązywać do aspektów faktycznych i prawnych, które spowodowały przyjęcie lub odrzucenie określonych argumentów. Takie obwieszczenie lub raport, przy odpowiednim uwzględnieniu potrzeby ochrony informacji poufnej, będzie zawierać w szczególności:

- i) nazwy dostawców lub, tam gdzie jest to niewykonalne, nazwy zaangażowanych krajów, z których dostawy pochodzą;
- ii) opis produktu, wystarczający dla potrzeb celnych;
- iii) ustaloną kwotę subsydium oraz podstawę, na której stwierdzono istnienie subsydium;
- iv) względy istotne dla orzeczenia szkody zgodnie z artykułem 15;
- v) główne powody uzasadniające orzeczenia.

22. 5. Obwieszczenie o zakończeniu lub zawieszeniu dochodzenia w przypadku potwierdzającego orzeczenia przewidującego nałożenie cła ostatecznego lub przyjęcia zobowiązania będzie zawierać lub przekazywać w inny sposób poprzez odesłanie do odrębnych raportów wszelkie istotne informacje mające znaczenie dla danej sprawy, a dotyczące kwestii prawnych i merytorycznych, wraz ze wskazaniem powodów nałożenia środków ostatecznych lub przyjęcia zobowiązania przy właściwym uwzględnieniu wymogu ochrony informacji poufnej. W szczególności, obwieszczenie lub raport będą zawierać informację wskazaną w ustępie 4, jak również powody przyjęcia lub odrzucenia odpowiednich argumentów lub roszczeń przedstawionych przez zainteresowanych Członków i przez eksporterów i importerów.

22. 6. Obwieszczenie o umorzeniu lub zawieszeniu dochodzenia w następstwie przyjęcia zobowiązania zgodnie z artykułem 18 będzie zawierać, bezpośrednio lub przekazywać w inny sposób poprzez odesłanie do odrębnego raportu, nie poufną część zobowiązania.

22. 7. Postanowienia niniejszego artykułu będą miały zastosowanie, *mutatis mutandis*, do rozpoczynania i kończenia przeglądów zgodnych z artykułem 21 oraz do decyzji z artykułu 20 o zastosowaniu ceł ze skutkiem wstecznym.

*Artykuł 23***Rewizja**

Każdy Członek, którego ustawodawstwo krajowe zawiera postanowienia dotyczące wyrównawczych środków celnych, będzie utrzymywać sądownicze, arbitrażowe lub administracyjne trybunał lub procedury dla celów, między innymi, szybkiej rewizji działań administracyjnych dotyczących ostatecznych orzeczeń oraz przeglądów orzeczeń w rozumieniu artykułu 21. Takie trybunały i procedury będą niezależne od władz odpowiedzialnych za dane orzeczenie lub przegląd i zapewnią dostęp do takiej rewizji wszystkim zainteresowanym stronom, które uczestniczyły w postępowaniach administracyjnych oraz są bezpośrednio i indywidualnie dotknięte takimi działaniami administracyjnymi.

CZĘŚĆ VI INSTYTUCJE

Artykuł 24

Komitet do spraw Subsydiów i Środków Wyrównawczych oraz organy pomocnicze

1. Ustanawia się niniejszym Komitet do spraw Subsydiów i Środków Wyrównawczych złożony z przedstawicieli Członków. Komitet wybierze swego Przewodniczącego i bywamy nie rzadziej niż dwa razy w roku lub inaczej, na mocy stosownych postanowień niniejszego Porozumienia na wniosek któregośkolwiek Członka. Komitet będzie spełniać funkcje przypisane mu przez niniejsze Porozumienie lub przez Członków i będzie stwarzać Członkom możliwość konsultowania się w jakiegokolwiek sprawie związanej z funkcjonowaniem tego Porozumienia lub popieraniem jego celów. Sekretariat WTO będzie działać jako sekretariat Komitetu.

24. 2. Komitet może powoływać organy pomocnicze stosownie do potrzeb.

24. 3. Komitet powoła Stałą Grupę Ekspertów złożoną z pięciu niezależnych osób posiadających wysokie kwalifikacje w dziedzinie subsydiów i stosunków handlowych. Eksperti będą wybierani przez Komitet, a co roku jeden z nich będzie podlegał rotacji. Do PGE można zwracać się o udzielenie pomocy panelowi, jak to przewidziano w ustępie 5 artykułu 4. Komitet może również wystąpić o doradczą opinię w sprawie istnienia i charakteru jakiegokolwiek subsydium.

24. 4. PGE może być konsultowana przez każdego Członka i udzielać doradczych opinii w sprawie charakteru jakiegokolwiek subsydium, które jest proponowane do wprowadzenia lub jest utrzymywane przez tego Członka. Taka opinia doradcza będzie poufna i nie może być przywołana w trakcie postępowania przewidzianego artykułem 7.

24. 5. Przy wypełnianiu swych funkcji, Komitet i ciała pomocnicze mogą zasięgnąć konsultacji lub informacji z dowolnego źródła, które uznają za stosowne. Zanim jednak Komitet lub ciało pomocnicze zasięgnie informacji ze źródła będącego w jurysdykcji Członka, poinformuje o tym tego Członka.

CZĘŚĆ VII NOTYFIKACJE I NADZÓR

Artykuł 25

Notyfikacje

25. 1. Członkowie uzgadniają, że niezależnie od postanowień ustępu 1 artykułu XVI GATT 1994, notyfikacje subsydiów będą przedstawiane przez nich nie później niż 30 czerwca każdego roku i będą zgodne z postanowieniami ustępów od 2 do 6.

25. 2. Członkowie będą notyfikować jakiegokolwiek subsydium w rozumieniu ustępu 1 artykułu 1, które jest specyficzne w rozumieniu artykułu 2, udzielane lub utrzymywane na ich terytorium.

25. 3. Treść notyfikacji winna być wystarczająco konkretna, by umożliwić innym Członkom ocenę skutków handlowych i zrozumienie sposobu działania notyfikowanych programów subsydiowania. W związku z tym i niezależnie od treści i formy kwestionariusza na temat subsydiów⁽¹⁾, Członkowie zapewniają, by ich notyfikacje zawierały następujące informacje:

⁽¹⁾ Komitet powoła grupę roboczą w celu dokonania przeglądu treści i formy kwestionariusza zawartego w BISD 9S/193–194.

▼ B

- i) forma subsydium (dotacja, pożyczka, ulga podatkowa itp.);
- ii) subsydium na jednostkę, lub w przypadkach, gdy to nie jest możliwe, ogólną sumę roczną przewidzianą w budżecie na to subsydium (wskazując, o ile to możliwe, średnie subsydium na jednostkę w roku poprzednim);
- iii) przesłanki polityczne albo cel subsydium;
- iv) okres stosowania subsydium albo inne terminy z nim związane;
- v) dane statystyczne pozwalające na ocenę skutków handlowych subsydium.

25.4. Jeżeli konkretne punkty wskazane w ustępie 3 nie zostały omówione w notyfikacji, to wyjaśnienie tego faktu zostanie przedstawione w tejże notyfikacji.

25.5. Jeżeli subsydia są przyznawane na rzecz konkretnych produktów lub sektorów, to notyfikacje powinny być sporządzone według produktów lub sektorów.

25.6. Członkowie, którzy uznają, że na ich terytorium nie stosuje się środków wymagających notyfikacji zgodnie z ustępu 1 artykułu XVI GATT 1994 i z niniejszym Porozumieniem, poinformują o tym sekretariat WTO na piśmie.

25.7. Członkowie uznają, że notyfikacja określonego środka nie przesądza ani o jego statusie prawnym w świetle GATT 1994 i niniejszego Porozumienia, ani też o jego skutkach na mocy niniejszego Porozumienia, ani też o charakterze samego środka.

25.8. Jakikolwiek Członek może w każdej chwili złożyć pisemny wniosek o informacje, co do istoty i zakresu jakiegokolwiek subsydium przyznanego lub utrzymywanego przez innego Członka (w tym subsydium wspomnianego w części IV) lub o wyjaśnienie powodów, dla których konkretny środek został uznany za nie objęty obowiązkiem notyfikacji.

25.9. Członkowie, do których wystąpiono z takim wnioskiem, udostępnią taką informację tak szybko, jak to tylko możliwe i w wyczerpujący sposób oraz będą gotowi udzielić dodatkowych informacji wnioskującemu o to Członkowi. W szczególności dostarczą one wystarczających szczegółów aby umożliwić innemu Członkowi ocenę zgodności ich postępowania z warunkami niniejszego Porozumienia. Jakikolwiek Członek, który uzna, że taka informacja nie została dostarczona, może zwrócić się z tą sprawą do Komitetu.

25.10. Jakikolwiek zainteresowany Członek, który uzna, że jakikolwiek środek stosowany przez innego Członka, a mający skutki subsydium, nie został notyfikowany zgodnie z postanowieniami ustępu 1 artykułu XVI GATT 1994 oraz niniejszego artykułu, może zwrócić się z tą sprawą do innego Członka. Jeżeli rzekome subsydium nie zostanie następnie pilnie notyfikowane, to taki Członek może sam wnieść sprawę rzekomego subsydium do Komitetu.

25.11. Członkowie bezzwłocznie będą zgłaszać do Komitetu wszystkie wstępne lub ostateczne działania podejmowane w zakresie cel wyrównawczych. Takie sprawozdania będą dostępne w Sekretariacie WTO do wglądu przez innych Członków. Członkowie będą również przekazywać w okresach półrocznych sprawozdania o działaniach podjętych w dziedzinie cel wyrównawczych w ciągu poprzednich sześciu miesięcy. Raporty półroczne będą składane w uzgodnionej, znormalizowanej formie.

25.12. Każdy Członek będzie notyfikować Komitetowi a) która z jego władz jest kompetentna wszczynać i prowadzić dochodzenie, o którym mowa w artykule 11, oraz b) procedury krajowe dotyczące wszczynania i prowadzenia takich dochodzeń.

▼ B*Artykuł 26***Nadzór**

26.1. Komitet będzie badać na specjalnych sesjach odbywanych co trzy lata nowe i pełne notyfikacje złożone zgodnie z ustępem 1 artykułu XVI GATT 1994 oraz ustępem 1 artykułu 25 niniejszego Porozumienia. Notyfikacje złożone w latach między posiedzeniami (uaktualnienia notyfikacji) będą badane na każdym regularnym posiedzeniu Komitetu.

26.2. Komitet będzie badać sprawozdania złożone zgodnie z ustępem 11 artykułu 25 na każdym regularnym posiedzeniu Komitetu.

CZĘŚĆ VIII

CZŁONKOWIE – KRAJE ROZWIJAJĄCE SIĘ*Artykuł 27***Specjalne i wyróżniające traktowanie Członków – krajów rozwijających się**

27.1. Członkowie uznają, że subsydia mogą odgrywać ważną rolę w programach rozwoju gospodarczego Członków – krajów rozwijających się.

27.2. Zakaz z ustępu 1a) artykułu 3 nie będzie stosować się do:

- a) Członków – krajów rozwijających się, o których mowa w załączniku VII;
- b) innych Członków – krajów rozwijających się przez okres ośmiu lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO pod warunkiem zastosowania się do postanowień ustępu 4.

27.3. Zakaz z ustępu 1b) artykułu 3 nie będzie mieć zastosowania do krajów rozwijających się przez okres pięciu lat i do krajów najmniej rozwiniętych przez okres ośmiu lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO.

27.4. Każdy Członek – kraj rozwijający się wspomniany w ustępie 2b) stopniowo wyeliminuje swoje subsydia wywozowe w ciągu ośmiu lat, najlepiej w sposób progresywny. Jednakże Członek – kraj rozwijający się nie podniesie poziomu swoich subsydiów wywozowych⁽¹⁾ i wyeliminuje je w okresie krótszym niż przewidziany w niniejszym ustępie, jeżeli stosowanie takich subsydiów wywozowych jest niezgodne z jego potrzebami rozwojowymi. Jeżeli Członek – kraj rozwijający się uzna za konieczne stosowanie takich subsydiów przez okres dłuższy niż osiem lat, to podjęcie on – nie później niż na rok przed wygaśnięciem tego okresu – konsultacje z Komitetem, który określi, czy przedłużenie tego okresu jest uzasadnione przy uwzględnieniu wszystkich stosownych potrzeb gospodarczych, finansowych i rozwojowych danego Członka – kraju rozwijającego się. Jeżeli Komitet stwierdzi, że przedłożenie jest uzasadnione, zainteresowany Członek – kraj rozwijający się będzie przeprowadzał coroczne konsultacje z Komitetem w celu określenia potrzeby utrzymywania subsydium. Jeżeli Komitet nie stwierdzi takiej potrzeby, Członek – kraj rozwijający się wyeliminuje pozostałe subsydia wywozowe w ciągu dwóch lat od zakończenia ostatniego okresu, na który posiadał upoważnienie.

⁽¹⁾ Dla członka-kraju rozwijającego się niestosującego subsydiów wywozowych z datą wejścia w życie Porozumienia WTO, niniejszy ustęp będzie miał zastosowanie na podstawie poziomu subsydiów wywozowych udzielanych w 1986 roku.

▼ B

27.5. Członek – kraj rozwijający się, który osiągnął konkurencyjność wywozową w odniesieniu do jednego lub więcej produktów, wyeliminuje swoje subsydia wywozowe dla tego produktu lub produktów w ciągu dwóch lat. Jednakże dla Członka – kraju rozwijającego się, o którym mowa w załączniku VII, a który osiągnął konkurencyjność wywozową w jednym lub kilku produktach, subsydia wywozowe zostaną stopniowo wyeliminowane w okresie ośmiu lat.

27.6. Konkurencyjność wywozowa danego produktu istnieje, gdy udział wywozu Członka – kraju rozwijającego się osiągnął przynajmniej 3,25 procent handlu światowego tym produktem w ciągu dwóch kolejnych lat kalendarzowych. Uznanie istnienia konkurencyjności wywozowej będzie następowało albo a) na podstawie notyfikacji Członka – kraju rozwijającego o osiągnięciu konkurencyjności wywozowej, albo b) na podstawie obliczeń dokonanych przez Sekretariat na wniosek jakiegokolwiek Członka. Dla celów niniejszego ustępu, produkt jest zdefiniowany na szczeblu podziału nomenklatury HS. Komitet dokona przeglądu funkcjonowania niniejszego postanowienia pięć lat po wejściu w życie Porozumienia WTO.

27.7. Postanowienia artykułu 4 nie będą stosować się do Członka – kraju rozwijającego się w przypadku subsydiów wywozowych zgodnych z postanowieniami ustępów od 2 do 5. W takim przypadku mają zastosowanie odnośnie postanowienia artykułu 7.

27.8. Nie będzie przyjmować się domniemania w rozumieniu ustępu 1 artykułu 6, że subsydlum udzielane przez Członka – kraj rozwijający się powoduje poważny uszczerbek w rozumieniu niniejszego Porozumienia. Taki poważny uszczerbek, jakiego przywołanie wynika z postanowień ustępu 9, zostanie wykazany poprzez przedstawienie pozytywnych dowodów zgodnie z postanowieniami ustępu od 3 do 8 artykułu 6.

27.9. W odniesieniu do subsydiów podlegających sankcjom, a udzielanych lub utrzymywanych przez Członka – kraj rozwijający się, innych niż omawiane w ustępie 1 artykułu 6, nie można podjąć działania lub upoważnić do działania z tytułu artykułu 7 niniejszego Porozumienia, chyba że stwierdzono, że wynikiem takiego subsydlum jest zniweczenie lub naruszenie koncesji celnych lub innych zobowiązań wynikających z GATT 1994 poprzez wyparcie lub utrudnienie przywozu podobnego produktu innego Członka na rynku subsydiującego Członka – kraju rozwijającego się lub gdy ma miejsce szkoda dla przemysłu krajowego na rynku Członka przywożącego.

27.10. Wszelkie dochodzenie w zakresie cel wyrównawczych w odniesieniu do produktu pochodzącego od Członka – kraju rozwijającego się zostanie umorzone, gdy tylko zainteresowane władze stwierdzą, że:

- a) ogólny poziom subsydiów przyznawanych na rzecz tego produktu nie przekracza 2 procent jego wartości obliczonej na bazie jednostkowej; lub
- b) wielkość subsydiowanego przywozu stanowi mniej niż 4 procent ogółu przywozu podobnego produktu przez Członka przywożącego chyba że przywóz od Członków – krajów rozwijających się, których indywidualne udziały są mniejsze niż 4 procent, łącznie stanowi więcej niż 9 procent przywozu ogółem podobnego produktu przez Członka – importera.

27.11. Dla tych Członków – krajów rozwijających się, do których odnosi się działanie ustępu 2b) artykułu 27 i którzy wyeliminowali subsydia wywozowe przed upływem okresu ośmiu lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO i dla tych Członków – krajów rozwijających się wymienionych w Załączniku VII, wskaźnik w ustępie 10a) będzie wynosić 3 procent zamiast 2 procent. Postanowienie to będzie stosowane od daty notyfikacji Komitetowi wyeliminowania subsydiów wywozowych i tak długo, jak długo subsydia wywozowe nie są przyznawane przez notyfikującego Członka – kraj rozwijający się. Postanowienie to wygaśnie 8 lat po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO.

▼ B

27.12. Postanowienia ustępu 10 i 11 będą stosowane przy jakimkolwiek orzeczeniu wielkości nieznaczonej, o której mowa w ustępie 3 artykułu 15 niniejszego Porozumienia.

27.13. Postanowienia części III nie będą miały zastosowania do bezpośredniego umorzenia długów, subsydiów na pokrycie kosztów społecznych udzielanych w jakiejkolwiek postaci łącznie z rezygnacją z dochodów publicznych i innym transferem zobowiązań jeżeli takie subsydia udzielane są w ramach i na cele programu prywatyzacji Członka – kraju rozwijającego się, pod warunkiem że zarówno program ten, jak i subsydia mają ograniczony okres i są notyfikowane Komitetowi oraz że program ten doprowadzi do prywatyzacji danego przedsiębiorstwa.

27.14. Na wniosek zainteresowanego Członka, Komitet dokona przeglądu określonej praktyki subsydiowania wywozu przez Członka – kraj rozwijający się dla zbadania jej zgodności z jego potrzebami rozwojowymi.

27.15. Na wniosek Członka – kraju rozwijającego się, Komitet podejmie przegląd określonego środka wyrównawczego dla zbadania jego zgodności z postanowieniami ustępów 10 i 11 w zakresie, w jakim mają one zastosowanie do danego Członka – kraju rozwijającego się.

CZĘŚĆ IX

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE

*Artykuł 28***Istniejące programy**

28.1. Programy subsydiowania, które zostały ustanowione na terytorium jakiegokolwiek Członka przed podpisaniem Porozumienia WTO przez tego Członka i które są niezgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia zostaną:

- a) notyfikowane Komitetowi nie później niż w ciągu 90 dni po wejściu w życie Porozumienia WTO dla Członka; i
- b) doprowadzone do zgodności z postanowieniami niniejszego Porozumienia w ciągu trzech lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO dla takiego Członka i do tego czasu nie będą podlegały części II.

28.2. Żaden Członek nie będzie rozszerzał zakresu takiego programu, ani też taki program nie będzie wznawiany po jego zakończeniu.

*Artykuł 29***Transformacja do gospodarki rynkowej**

29.1. Członkowie w procesie transformacji z gospodarki centralnie planowanej do gospodarki rynkowej opartej na wolnej przedsiębiorczości mogą stosować programy i środki konieczne dla takiej transformacji.

29.2. W odniesieniu do takich Członków, programy subsydiowania mieszczące się w ramach artykułu 3 i notyfikowane zgodnie z ustępem 3 zostaną stopniowo zlikwidowane lub doprowadzone do zgodności z artykułem 3 w okresie siedmiu lat od daty wejścia w życie Porozumienia o WTO. W takim przypadku artykuł 4 nie będzie stosowany. Ponadto w ciągu tego samego okresu:

- a) programy subsydiowania, mieszczące się w ramach ustępu 1d) artykułu 6 nie będą podlegać sankcjom w rozumieniu artykułu 7;

▼ B

b) w stosunku do pozostałych subsydiów podlegających sankcjom mają zastosowanie postanowienia ustępu 9 artykułu 27.

29.3. Programy subsydiowania mieszczące się w ramach artykułu 3 będą notyfikowane Komitetowi w najwcześniejszym do wykonania terminie po wejściu w życie Porozumienia WTO. Dalsze notyfikacje takich subsydiów mogą być dokonywane w okresie do dwóch lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO.

29.4. W wyjątkowych okolicznościach Członkowie, o których mowa w ustępie 1 mogą uzyskać zgodę Komitetu na odejście od swych notyfikowanych programów oraz środków i ich terminów jeżeli takie odejścia są uważane za konieczne dla procesu transformacji.

CZĘŚĆ X

ROZSTRZYGANIE SPORÓW*Artykuł 30*

Postanowienia artykułów XXII i XXIII GATT 1994 tak, jak zostały rozwinięte i zinterpretowane w Uzgodnieniu o rozstrzyganiu sporów, będą miały zastosowanie do konsultacji i rozstrzygania sporów zgodnie z niniejszym Porozumieniem, chyba że w niniejszym Porozumieniu postanowiono inaczej.

CZĘŚĆ XI

POSTANOWIENIA KOŃCOWE*Artykuł 31***Stosowanie tymczasowe**

Postanowienia ustępu 1 artykułu 6 oraz postanowienia artykułu 8 i artykułu 9 będą miały zastosowanie przez okres pięciu lat poczynając od daty wejścia w życie Porozumienia WTO. Nie później niż na 180 dni przed końcem tego okresu, Komitet dokona przeglądu działania tych postanowień dla ustalenia, czy przedłużyć ich stosowanie w obecnej lub zmienionej postaci.

*Artykuł 32***Inne postanowienia końcowe**

32.1. Żadna konkretna akcja przeciwko subsydium innego Członka nie może być podjęta inaczej niż zgodnie z postanowieniami GATT 1994 tak, jak są one interpretowane niniejszym Porozumieniem ⁽¹⁾.

32.2. Bez uzyskania zgody pozostałych Członków, nie mogą być zgłaszane zastrzeżenia wobec któregokolwiek z postanowień niniejszego Porozumienia.

32.3. Z zastrzeżeniem ustępu 4, postanowienia niniejszego Porozumienia będą miały zastosowanie wobec dochodzeń i przeglądów istniejących środków wszczętych w wyniku wniosków złożonych z datą lub po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO w odniesieniu do Członka.

32.4. Dla celów ustępu 3 artykułu 21 istniejące środki wyrównawcze będą uważane za nałożone z datą nie późniejszą niż data wejścia w życie Porozumienia WTO dla Członka, z wyjątkiem przypadków, w których obowiązujące przepisy wewnętrzne Członka działające z tą datą zawierały już klauzulę w rodzaju tej, jaką przewidziano w tym ustępie.

⁽¹⁾ Niniejszy ustęp nie wyklucza stosowanego działania w oparciu o inne odnośne postanowienia GATT 1994, tam gdzie jest to właściwe.

▼ B

32.5. Każdy Członek podejmie wszelkie konieczne kroki zarówno o charakterze ogólnym, jak i szczególnym, aby zapewnić, nie później niż w dniu wejścia dla niego w życie Porozumienia WTO, zgodność jego ustaw, przepisów i procedur administracyjnych z postanowieniami niniejszego Porozumienia w zakresie, w jakim mogą one dotyczyć tego Członka.

32.6. Każdy Członek poinformuje Komitet o wszelkich zmianach w ustawodawstwie i przepisach mających znaczenie dla niniejszego Porozumienia oraz stosowania takiego ustawodawstwa i przepisów.

32.7. Komitet będzie dokonywać corocznie przeglądów wykonywania i działania niniejszego Porozumienia biorąc pod uwagę jego cele. Komitet będzie corocznie informować Radę do spraw Handlu Towarami o wydarzeniach, jakie miały miejsce w okresie objętym takimi przeglądami.

32.8. Załączniki do niniejszego Porozumienia stanowią jego integralną część.

ZAŁĄCZNIK I

PRZYKŁADOWA LISTA SUBSYDIÓW WYWOZOWYCH

- a) Świadczenie przez rządy bezpośrednich subsydiów na rzecz firmy lub gałęzi produkcji, zależnych od działalności wywozowej i jej wyników.

- b) Systemy odpisów dewizowych lub inne podobne praktyki premiujące wywóz.

- c) Krajowe opłaty frachtowe i taryfy przewozowe od towarów wywozowych, pobierane przez rządy lub stosowane z ich dyspozycji na warunkach korzystniejszych niż wobec ładunków krajowych.

- d) Dostarczanie przez rządy lub ich agendy, bezpośrednio albo pośrednio z dyspozycji rządu, przywożonych bądź krajowych towarów albo usług w celu ich zastosowania w produkcji towarów wywozowych, na zasadach i warunkach korzystniejszych niż stosowane wobec podobnych lub bezpośrednio konkurencyjnych towarów bądź usług używanych w produkcji towarów przeznaczonych do użytku krajowego, jeżeli (w przypadku produktów) takie zasady lub warunki są korzystniejsze od dostępnych ich eksporterom na rynkach światowych na warunkach handlowych ⁽¹⁾.

- e) Pełne lub częściowe zwolnienie, umorzenie lub odroczenie podatków bezpośrednich ⁽²⁾ lub płatności z tytułu ubezpieczeń pobranych albo należnych od przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych ⁽³⁾, które jest bezpośrednio związane z wywozem.

- f) Specjalne pomniejszenia podstawy opodatkowania bezpośredniego, związane z wywozem lub jego wynikami, większe niż w przypadku produkcji towarów do użytku krajowego.

- g) Zwolnienie od podatków pośrednich ⁽²⁾ lub ich umorzenie w odniesieniu do produkcji i dystrybucji towarów wywożonych, większe niż w przypadku podatków nakładanych na produkcję i dystrybucję podobnych towarów sprzedawanych na użytek krajowy.

- h) Zwolnienie, umorzenie lub odroczenie skumulowanych podatków pośrednich ⁽²⁾ pobranych we wcześniejszych fazach produkcji i obrotu od towarów i usług używanych do produkcji wywozowej, większe niż zwolnienie, zwrot lub odroczenie podobnych, uprzednio pobranych, skumulowanych podatków pośrednich od dóbr i usług użytych do produkcji podobnych towarów sprzedawanych na użytek krajowy; z zastrzeżeniem wszakże, że skumulowane,

▼ B

uprzednio pobrane podatki pośrednie od towarów wywożonych mogą podlegać zwolnieniu, zwrotowi lub odroczeniu, nawet jeżeli nie podlegają takiemu zwolnieniu, zwrotowi lub odroczeniu przy sprzedaży podobnych produktów na użytek krajowy, jeżeli skumulowane uprzednie podatki pośrednie są nakładane na składniki produkcji zużyte do wytwarzania wywożonego produktu (przy uwzględnieniu normalnej proporcji odpadów)⁽⁴⁾. Niniejszy punkt będzie interpretowany zgodnie z wytycznymi zawartymi w załączniku II, dotyczącymi zużycia składników produkcji w procesie wytwórczym.

- i) Umarzanie lub zwrot opłat przywozowych⁽²⁾ ponad te, jakie są nakładane na przywożone składniki produkcji zużyte do wytworzenia wywożonego produktu (przy uwzględnieniu normalnej proporcji odpadów); z zastrzeżeniem wszakże, że w szczególnych przypadkach przedsiębiorstwo może stosować jako substytut pewną ilość składników pochodzenia krajowego, równych pod względem ilości, jakości i cech użytkowych produktom przywożonym, jeżeli zarówno przywóz jak i odpowiadające mu operacje wywozowe następują w rozsądnie bliskich terminach, nie przekraczających dwóch lat. Niniejszy punkt będzie interpretowany zgodnie z wytycznymi zawartymi w Załączniku II dotyczącymi zużycia składników produkcji w procesie wytwórczym oraz wytycznymi zawartymi w Załączniku III, odnoszącymi się do kwalifikowania potrażeń z tytułu substytucji jako subsydiów wywozowych.

- j) Udzielanie przez rządy (lub specjalne instytucje pod kontrolą rządów) gwarancji kredytowych lub ubezpieczeń kredytów wywozowych ubezpieczeń lub gwarancji przeciwko wzrostowi kosztów towarów wywozowych albo ubezpieczeń od ryzyk kursowych, przy stosowaniu stawek ubezpieczeniowych, które nie wystarczają do pokrycia długoterminowych kosztów bieżących i strat związanych z takimi programami.

- k) Udzielanie przez rządy (lub specjalne instytucje kontrolowane przez rządy albo działające z ich ramienia) kredytów wywozowych o stopach oprocentowania niższych od tych, które muszą one faktycznie płacić za tak zaangażowane środki (lub też musiałyby płacić, pożyczając na międzynarodowych rynkach kapitałowych w celu uzyskania funduszy na taki sam okres, w takiej samej walucie, oraz na takich samych warunkach jak kredyt wywozowy), bądź też pokrywanie przez nie w całości lub części kosztów poniesionych przez eksporterów albo instytucje finansowe na pozyskanie kredytów, o ile są one stosowane dla uzyskania materialnej korzyści w zakresie warunków kredytów wywozowych.

Jeżeli jednak Członek jest stroną międzynarodowego uzgodnienia dotyczącego oficjalnych kredytów wywozowych, do którego należy co najmniej 12 pierwotnych Członków niniejszego Porozumienia według stanu na dzień 1 stycznia 1979 (lub też stroną późniejszego pochodnego uzgodnienia przyjętego przez tych pierwotnych Członków), albo też jeśli Członek stosuje w praktyce postanowienia dotyczące stóp procentowych zawarte w danym uzgodnieniu, praktyka kredytów wywozowych, zgodna z tymi postanowieniami, nie będzie uznawana za subsydlum wywozowe zakazane niniejszym Porozumieniem.

▼ **B**

l) Wszelkie inne obciążenia środków publicznych stanowiące subsydlum wywozowe w rozumieniu artykułu XVI GATT 1994.

(¹) Pojęcie „na warunkach handlowych” oznacza, że wybór między produktem krajowym i przywożonym nie podlega ograniczeniom i jest zależny wyłącznie od przesłanek handlowych.

(²) Dla potrzeb niniejszego Porozumienia:

pojęcie „podatki bezpośrednie” będzie oznaczało podatki od płac, zysków, odsetek, dzierżawy, dywidend i wszelkich innych form dochodów, jak również podatki od posiadania nieruchomości;

pojęcie „opłaty przywzowowe” będzie oznaczało taryfy, cła i inne opłaty fiskalne nie wymienione gdzie indziej w tym przypisie, które są nakładane na towary przywożone; pojęcie „podatki pośrednie” będzie oznaczało podatki od sprzedaży, akcyzowe, obrotowe, od wartości dodanej, franszyzy, opłaty stemplowe, podatki od przekazania własności, podatki od zapasów i majątku produkcyjnego, podatki graniczne i inne podatki nie będące podatkami bezpośrednimi i opłatami przywzowowymi;

podatki pośrednie „uprzednio pobrane” są podatkami nakładanymi na produkty i usługi użyte bezpośrednio lub pośrednio do wytwarzania produktu;

„skumulowane” podatki pośrednie są wielofazowymi podatkami nakładanymi, gdy nie ma mechanizmu dla późniejszego stosowania ulg podatkowych, jeżeli dobra lub usługi podlegające opodatkowaniu w jednej fazie produkcji są używane w kolejnej fazie produkcji;

„umorzenie” obejmuje refundację lub ulgę podatkową;

„umorzenie lub zwrot” obejmuje całkowite lub częściowe zwolnienie lub odroczenie opłat przywzowowych.

(³) Członkowie uznają, że odroczenie podatku nie musi oznaczać subsydlum wywozowego, jeżeli, na przykład, pobierane są właściwe odsetki. Członkowie potwierdzają zasadę, że ceny dóbr w transakcjach pomiędzy przedsiębiorstwami wywożącymi a zagranicznymi nabywcami będącymi pod ich kontrolą wspólną, powinny – dla celów podatkowych – być cenami, które byłyby wymagane pomiędzy niezależnymi przedsiębiorstwami dokonującymi transakcji na warunkach rynkowych. Każdy Członek może zwrócić uwagę innego Członka na praktyki administracyjne lub inne, które mogą być niezgodne z tą zasadą i w rezultacie mogą prowadzić do znacznych oszczędności w podatkach bezpośrednich od transakcji eksportowych. W takich okolicznościach, Członkowie będą zazwyczaj podejmować starania o rozstrzygnięcie rozbieżności między nimi przy zastosowaniu postanowień istniejących dwustronnych umów podatkowych lub innych właściwych mechanizmów międzynarodowych, z zachowaniem praw i obowiązków Członków wynikających z GATT 1994, łącznie z prawem do konsultacji ustanowionym w poprzednim zdaniu.

Punkt e) nie ma na celu ograniczenia jakiegokolwiek Członka w podejmowaniu środków mających na celu unikania podwójnego opodatkowania dochodów uzyskanych za granicą przez jego przedsiębiorstwa lub przedsiębiorstwa innego Członka.

(⁴) Punkt h) nie dotyczy systemów podatku od wartości dodanej oraz stosowanych w ich miejsce granicznych podatków korekcyjnych; problem nadmiernego umorzenia podatków od wartości dodanej jest traktowany wyłącznie w punkcie g).

ZAŁĄCZNIK II

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE LICZENIA ZUŻYCIA SKŁADNIKÓW PROCESU PRODUKCJI ⁽¹⁾

I

1. Systemy ulg w podatkach pośrednich mogą dopuszczać zwolnienie, umorzenie lub odroczenie skumulowanych podatków pośrednich uprzednio nakładanych na składniki produkcji używane do wytwarzania wywożonego towaru (przy uwzględnieniu normalnej proporcji odpadów). Podobnie, systemy zwrotów mogą dopuszczać umorzenie lub zwrot opłat przywzowowych obciążających składniki używane w produkcji towarów wywożonych (przy uwzględnieniu normalnej proporcji odpadów).
2. Przykładowa lista subsydiów wywozowych zamieszczona w załączniku I do niniejszego Porozumienia odwołuje się w punktach h) oraz i) do pojęcia „składników produkcji zużytych do wytworzenia wywożonego produktu”. Stosownie do punktu h) systemy ulg w podatkach pośrednich mogą stanowić subsydlum wywozowe w takim zakresie, w jakim skutkują one zwolnieniem, umorzeniem lub odroczeniem skumulowanych podatków pośrednich nakładanych we wcześniejszej fazie ponad kwotę takich podatków faktycznie nałożonych na składniki produkcji używane przy wytwarzaniu wywożonego towaru. Stosownie do punktu i) systemy zwrotów mogą stanowić subsydlum wywozowe w takim zakresie, w jakim skutkują one umorzeniem lub zwrotem opłat przywzowowych ponad kwotę takich opłat faktycznie nałożonych na składniki produkcji zużyte przy wytwarzaniu wywożonego produktu. Oba punkty stanowią, iż przy ustalaniu zużycia składników produkcji zużytych do wytworzenia wywożonego produktu musi zostać uwzględniona normalna proporcja odpadów. Punkt i) uwzględnia również substytucję, tam gdzie jest to właściwe.

II

Przy badaniu, w trakcie dochodzenia dotyczącego cel wyrównawczych stosownie do niniejszego Porozumienia, czy składniki produkcji są używane do wytworzenia produktu wywożonego, władze prowadzące dochodzenie powinny działać jak następuje:

1. Jeżeli zarzuca się, że system ulg w podatkach pośrednich lub zwrotów opłat przywzowowych stwarza subsydlum w następstwie nadmiernej ulgi lub nadmiernego zwrotu podatków pośrednich albo opłat przywzowowych od składników produkcji zużytych do wytwarzania produktu wywożonego, władze prowadzące dochodzenie powinny przede wszystkim stwierdzić, czy rząd Członka wywożącego ustanowił i stosuje system lub procedurę ustalania jakie składniki są używane do wytwarzania wywożonego produktu i w jakich ilościach, jeżeli stosowanie takiego systemu lub procedury zostanie stwierdzone, władze prowadzące winny zbadać taki system lub procedurę dla stwierdzenia, czy są one rozsądne, skuteczne dla realizacji założonych celów i oparte na powszechnie akceptowanych praktykach handlowych kraju eksportera. Władze prowadzące dochodzenie mogą uznać za konieczne przeprowadzenie, zgodnie z ustępem 6 artykułu 12, pewnych praktycznych testów w celu zweryfikowania informacji lub też upewnienia się co do faktycznego stosowania takiego systemu lub procedury.

⁽¹⁾ Składnikami używanymi w procesie produkcji są składniki fizyczne zawarte w wyrobie, energia, paliwa stałe i płynne używane w procesie produkcji oraz katalizatory, podlegające zużyciu w trakcie ich stosowania w celu uzyskania wywożonego produktu.

▼ B

2. Jeżeli taki system lub procedura nie istnieją, jeżeli nie są one rozsądne, albo jeżeli istnieją i są uznawane za rozsądne, lecz zostanie stwierdzone, że nie są stosowane w praktyce albo są stosowane nieskutecznie, wówczas potrzebne byłoby przeprowadzenie przez Członka wywożącego dalszego badania opartego na faktycznie zaangażowanych składnikach, w ramach ustalania czy nadmierne płatności miały miejsce. Jeżeli władze prowadzące dochodzenie uznają to za konieczne, dalsze badanie będzie prowadzone zgodnie z wymogami ustępu 1.
3. Władze prowadzące dochodzenie winny traktować składniki produkcji jako fizycznie zawarte w produkcie, jeżeli takie składniki są zużywane w procesie produkcji i są fizycznie obecne w wywożonym produkcie. Członkowie są świadomi tego, że składniki produkcji nie muszą być obecne w produkcie końcowym w takiej samej postaci, w jakiej weszły one do procesu wytwórczego.
4. Przy ustalaniu ilości określonego składnika zużytego do wytworzenia produktu wywożonego, należy uwzględnić „normatyw odpadów”, przy czym takie odpady winny być traktowane jako zużyte do wytworzenia wywożonego produktu. Pojęcie „odpad” oznacza część danego składnika która nie spełnia niezależnej funkcji w procesie produkcji, nie jest zużyta w produkcji towaru wywożonego (np. z powodu niesprawności) i nie jest odzyskiwana, użytkowana lub odsprzedawana przez tego samego producenta.
5. Orzeczenie władz prowadzących dochodzenie czy wskazana wielkość odpadu jest „normalna”, winno uwzględniać proces produkcyjny, przeciętną sprawność danego przemysłu w kraju wywożącym oraz inne stosowne czynniki techniczne. Władze prowadzące dochodzenie winny mieć przy tym na uwadze, jako ważną kwestię, czy władze Członka wywożącego rozsądnie wyliczyły wielkość odpadów, jeżeli zamierza się uwzględnić ją w uldze podatkowej albo umorzeniu.

ZAŁĄCZNIK III

**WSKAZÓWKI DLA ORZEKANIA, CZY SYSTEMY ZWROTÓW
Z TYTUŁU SUBSTYTUCJI SĄ SUBSYDIUM WYWOZOWYM**

I

Systemy zwrotów mogą dopuszczać refundację lub zwrot opłat przywózowych nakładanych na składniki produkcji, które są zużywane w procesie produkcji innego produktu, przy czym wywóz tego innego produktu obejmuje krajowe składniki mające taką samą jakość i cechy charakterystyczne, jak te, które były substytutem składników przywożonych. Stosownie do punktu i) przykładowej listy subsydiów wywozowych zawartej w załączniku I, system takich zwrotów od substytutów może stanowić subsydlum wywozowe w takim zakresie, w jakim prowadzi do nadmiernych zwrotów opłat przywózowych pierwotnie nałożonych na przywożone składniki produkcji, których dotyczy roszczenie zwrotu.

II

Badając, w ramach dochodzenia dotyczącego ceł wyrównawczych stosownie do niniejszego Porozumienia, system zwrotów od substytutów, władze prowadzące dochodzenie powinny działać jak następuje:

1. Punkt i) przykładowej listy subsydiów wywozowych stanowi, że przy wytwarzaniu produktu wywozowego, krajowe składniki produkcji mogą być traktowane jako substytut składników przywożonych, jeżeli takie składniki występują w tej samej ilości i jakości oraz mają taką samą charakterystykę, jak zastępowane składniki przywożone. Istotne jest istnienie systemu lub procedur weryfikacji, ponieważ pozwala to rządowi Członka wywożącego zapewnić i wykazać, że ilość składników, których dotyczy roszczenie zwrotu nie przekracza ilości podobnych produktów wywożonych w jakiegokolwiek postaci i że nie występują zwroty opłat przywózowych przekraczające te opłaty, które były pierwotnie nałożone na dane składniki przywożone.
2. Jeżeli zrzuca się, że system zwrotów od substytutów stwarza subsydlum, władze prowadzące dochodzenie powinny przede wszystkim ustalić, czy rząd Członka wywożącego ustanowił i stosuje system lub procedurę weryfikacyjną. Jeżeli stosowanie takiego systemu lub procedury zostanie stwierdzone, władze prowadzące dochodzenie winny zbadać taki system lub procedurę dla stwierdzenia, czy są one rozsądne, skuteczne dla realizacji założonych celów i oparte na powszechnie akceptowanych praktykach handlowych kraju eksportera. Jeżeli taki system lub procedura spełniają takie kryteria i są efektywnie stosowane to należy przyjąć, że subsydlum nie występuje. Władze prowadzące dochodzenie mogą uznać konieczność przeprowadzenia, zgodnie z ustępem 6 artykułu 12, pewnych praktycznych testów w celu zweryfikowania informacji lub też upewnienia się, że procedura weryfikacyjna jest skutecznie stosowana.
3. Jeżeli nie ma procedur weryfikacyjnych, albo nie są one rozsądnym albo też procedury takie są ustanowione i uznawane za rozsądne, ale zostanie stwierdzone, że nie są stosowane w praktyce albo są stosowane nieskutecznie, może to oznaczać istnienie subsydlum. W takich przypadkach potrzebne byłoby przeprowadzenie przez Członka wywożącego dalszego badania opartego na faktycznych transakcjach, w celu ustalenia czy nadmierne płatności miały miejsce. Dalsze badanie, jakie władze prowadzące dochodzenie mogą uznać za konieczne, byłoby prowadzone zgodnie z wymogami ustępu 2.

▼ B

4. Istnienie przepisu o zwrotach od substytutów, w ramach którego eksporterzy mają prawo wyboru określonych dostaw przywozowych, których dotyczy roszczenie zwrotu, nie powinno samo w sobie być traktowane jako okoliczność stwarzająca subsydlum.
5. Jeżeli rządy wypłacają oprocentowanie od wszelkich kwot refundowanych w ramach systemu zwrotów, wówczas powstaje domniemanie nadmiernego zwrotu opłat przywozowych w rozumieniu punktu i), w wysokości oprocentowania faktycznie udzielonego lub należnego.

ZAŁĄCZNIK IV

KALKULACJA CAŁKOWITEGO SUBSYDIUM AD VALOREM [Ustęp 1a) ARTYKUŁU 6] ⁽¹⁾

1. Wszelka kalkulacja kwoty subsydium dla celów ustępu 1a) artykułu 6 będzie sporządzana w kategoriach kosztów ponoszonych przez subsydiujący rząd.
2. Z wyjątkiem postanowień ustępów 3 do 5, przy ustalaniu, czy ogólna stopa subwencjonowania przekracza 5 procent wartości produktu, wartość produktu będzie liczona jako łączna wartość sprzedaży uzyskanej przez firmę ⁽²⁾ pobierającą subsydium w okresie ostatnich dwunastu miesięcy, dla których dostępne są dane dotyczące sprzedaży, poprzedzającym okres, w którym subsydium zostało udzielone ⁽³⁾.
3. Jeżeli subsydium jest powiązane z produkcją lub sprzedażą określonego produktu, wartość tego produktu będzie liczona jako łączna wartość sprzedaży tego produktu przez firmę pobierającą subsydium w okresie ostatnich dwunastu miesięcy, dla których dostępne są dane dotyczące sprzedaży, poprzedzającym okres, w którym subsydium zostało udzielone.
4. Jeżeli firma pobierająca subsydium jest w okresie rozruchu, domniemanie poważnego uszczerbku powstanie wówczas, gdy całkowita stopa subwencjonowania będzie przekraczała 15 procent ogólnych zainwestowanych środków. Dla celów niniejszego ustępu okres rozruchu nie będzie przekraczać pierwszego roku produkcji ⁽⁴⁾.
5. Jeżeli firma pobierająca subsydium jest zlokalizowana w kraju o gospodarce inflacyjnej, wartość produktu będzie liczona jako łączna wartość sprzedaży dokonywanych przez firmę pobierającą subsydium (lub jako łączna wartość sprzedaży określonego produktu, jeżeli subsydium jest z nim związane) w poprzednim roku kalendarzowym, przy skorygowaniu o wskaźnik inflacji występującej w okresie dwunastu miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym następuje udzielenie subsydium.
6. Przy określaniu łącznej stopy subwencjonowania w danym roku, subsydia udzielone z różnych tytułów i przez różne władze na terytorium Członka, będą liczone łącznie.
7. Subsydia udzielone przed wejściem w życie Porozumienia WTO będą uwzględniane w łącznej stopie subwencjonowania, jeżeli korzyści z nich wynikające dotyczą przyszłej produkcji.
8. Subsydia, które nie podlegają sankcjom z tytułu odpowiednich postanowień niniejszego Porozumienia nie będą włączane do kalkulacji kwoty subsydium dla celów ustępu 1a) artykułu 6.

⁽¹⁾ Członkowie winni się porozumieć, stosownie do konieczności, co do spraw, które nie są wyszczególnione w niniejszym Załączniku, lub które wymagają dalszych wyjaśnień dla potrzeb ustępu 1 artykułu 6.

⁽²⁾ Firma pobierająca subsydium jest firmą na terytorium Członka udzielającego subsydium.

⁽³⁾ W przypadku subsydiów związanych z opodatkowaniem, wartość produktu będzie liczona jako łączna wartość sprzedaży dokonywanych przez firmę pobierającą subsydium w roku podatkowym, w którym powstała korzyść związana z opodatkowaniem.

⁽⁴⁾ Sytuacje określone jako rozruch produkcji obejmują przypadki, w których zaangażowano środki finansowe na cele rozwoju produktu lub budowy urządzeń do wytwarzania produktów korzystających z subsydiowania, nawet jeżeli produkcja nie została jeszcze rozpoczęta.

ZAŁĄCZNIK V

**PROCEDURY SPORZĄDZANIA INFORMACJI DOTYCZĄCYCH
POWAŻNEGO USZCZERBKU**

1. Każdy Członek będzie współdziałać w sporządzaniu dowodów, jakie mają być badane przez panel w ramach procedury, o której mowa w ustępach od 4 do 6 artykułu 7. Strony sporu i każdy Członek będący zainteresowaną stroną trzecią, powiadomią DSB, niezwłocznie po przywołaniu postanowień ustępu 4 artykułu 7, o instytucjach odpowiedzialnych za stosowanie tych postanowień na ich terytorium, oraz o właściwym trybie postępowania w celu spełnienia prośby o informację.
2. W przypadkach, gdy sprawy są skierowane do DSB z powołaniem się na ustęp 4 artykułu 7, DSB, jeśli zostanie o to poproszony, podejmie starania, by uzyskać od rządu subsydiującego Członka takie informacje, jakie są niezbędne dla ustalenia faktu istnienia i kwoty subsydium, wartości całkowitych sprzedaży dokonywanych przez subsydiowane firmy, jak również informacje nieodzowne dla analizy negatywnych skutków wywołanych przez subsydiowany produkt⁽¹⁾. Ten proces może obejmować, stosownie do potrzeby, kierowanie zapytań do rządu subsydiującego członka i Członka wnoszącego skargę, w celu zebrania informacji, jak również dla wyjaśnienia i rozwinięcia informacji dostępnej stronom sporu poprzez procedurę notyfikacyjną ustanowioną w części VII⁽²⁾.
3. W przypadku wystąpienia skutków na rynkach krajów trzecich, strona sporu może zbierać informacje, w tym drogą zapytań kierowanych do rządu takiego kraju trzeciego, niezbędne dla analizy niekorzystnych skutków a niedostępne w normalnym trybie od Członka wnoszącego skargę lub Członka stosującego subsydium. Ten przepis winien być stosowany w taki sposób, aby nie stwarzać nadmiernego obciążenia dla Członka – kraju trzeciego. W szczególności od takiego Członka nie będzie się oczekiwać dokonania specjalnie dla tego celu analizy rynku lub cen. Oczekiwana w tym trybie informacja będzie informacją już dostępną, bądź też łatwo dostępną dla danego Członka (np. najnowsze dane statystyczne, które zostały już zebrane przez odpowiednie służby statystyczne, lecz nie były jeszcze opublikowane, dane celne dotyczące przywozu oraz deklarowanych wartości odpowiednich produktów itp.). Jeśli jednak Członek będący stroną sporu podejmie szczegółową analizę rynku na koszt własny, władze Członka – kraju trzeciego będą ułatwiały wykonanie wynikających stąd zadań stojących przed osobą lub firmą prowadzącą taką analizę, a taka osoba lub firma uzyska dostęp do wszelkiej informacji, która nie jest zazwyczaj traktowana przez rząd jako poufna.
4. DSB wyznaczy przedstawiciela, którego zadaniem będzie ułatwienie procesu zbierania informacji. Jedynym celem tego przedstawiciela będzie zapewnienie przygotowania, we właściwym czasie, informacji niezbędnej dla ułatwienia szybkiego rozpoznania sporu na forum wielostronnym. W szczególności, przedstawiciel ten może proponować sposoby najbardziej sprawnego pozyskania informacji i nakłaniać strony do współpracy.
5. Proces zbierania informacji opisany powyżej w ustępach od 2 do 4 będzie zakończony w ciągu 60 dni od daty wniesienia sprawy do DSB zgodnie z ustępem 4 artykułu 7. Informacja uzyskana w tym trybie zostanie przedstawiona panelowi powołanemu przez DSB zgodnie z postanowieniami części X. Informacja ta winna obejmować, między innymi, dane dotyczące kwoty

⁽¹⁾ W przypadku gdy istnienie poważnego uszczerbku musi być dowiedzione.

⁽²⁾ W procesie gromadzenia informacji przez DSB uwzględniona będzie potrzeba ochrony informacji, która jest ze swej istoty poufna lub jest dostarczona w trybie poufnym przez jakiegokolwiek Członka zaangażowanego w tym procesie.

▼ B

przedmiotowego subsydium (oraz, tam gdzie jest to właściwe, wartości łącznych sprzedaży dokonywanych przez subsydiowane firmy), cen subsydiowanych produktów, cen niesubsydiowanych produktów, cen innych dostawców na dany rynek, zmian w podaży subsydiowanego produktu na dany rynek oraz zmian udziałów w rynku. Informacja ta winna też obejmować materiał dowodowy przedstawiony w celu odparcia zarzutu, oraz wszelką dodatkową informację, jaką panel uzna za właściwą dla powzięcia swych wniosków.

6. Jeżeli członek subsydiujący albo Członek – kraj trzeci nie współpracuje w procesie zbierania informacji, Członek wnoszący skargę przedstawi swoje wywody dotyczące poważnego uszczerbku, oparte na dostępnych mu dowodach, łącznie z faktami i okolicznościami dotyczącymi braku współpracy ze strony Członka subsydiującego albo Członka – kraju trzeciego. Jeżeli informacja jest niedostępna wskutek braku współpracy Członka subsydiującego albo Członka – kraju trzeciego, panel może uzupełnić dokumentację sprawy w koniecznym zakresie, opierając się na najlepszej dostępnej mu informacji.
7. Przyjmując swe ustalenia, panel powinien wyciągać negatywne wnioski z faktów braku współpracy którejkolwiek strony zaangażowanej w procesie zbierania informacji.
8. Przy orzekaniu o kierowaniu się albo najlepszą dostępną informacją albo wnioskami negatywnymi wynikającymi z braku współpracy, panel weźmie pod uwagę opinię przedstawiciela DSB wyznaczonego zgodnie z ustępem 4, co do zasadności wszelkich próśb o informacje oraz co do starań podejmowanych przez strony celem sprawnego i terminowego zaspokojenia tych próśb.
9. W procesie zbierania informacji nic nie będzie ograniczać zdolności panelu do poszukiwania takiej dodatkowej informacji, jaką uzna on za istotną dla właściwego rozstrzygnięcia sporu, a jaka nie została w wystarczającym stopniu pozyskana lub rozwinięta w trakcie procesu. Panel zazwyczaj nie powinien jednak występować o dodatkową informację celem uzupełnienia materiału dowodowego, jeżeli taka informacja wspierałaby stanowisko jednej ze stron, a brak takiej informacji w dokumentacji sprawy wynika z niezasadnego braku współdziałania tej strony w procesie zbierania informacji.

ZAŁĄCZNIK VI

**PROCEDURY WIZYTACJI LOKALNEJ W MYŚL USTĘPU 8
ARTYKUŁU 12**

1. Po wszczęciu dochodzenia, władze Członka wywożącego i firmy znane jako zainteresowane powinny zostać powiadomione o zamiarze przeprowadzenia wizytacji lokalnej.
2. Jeśli, w wyjątkowych okolicznościach, do zespołu prowadzącego dochodzenie zamierza się włączyć ekspertów nierządowych, o zamiarze tym należy poinformować władze i firmy Członka wywożącego. Tacy eksperci nierządowi powinni podlegać skutecznym sankcjom za naruszenie wymogu poufności.
3. Zwyczajową praktyką powinno być uzyskanie wyraźnej zgody zainteresowanych firm Członka wywożącego, przed ostatecznym ustaleniem wizytacji.
4. Po otrzymaniu zgody zainteresowanych firm, władze prowadzące dochodzenie powinny powiadomić władze Członka wywożącego o nazwach i adresach firm, jakie mają być wizytowane oraz o uzgodnionych terminach wizytacji.
5. Firmy, które mają być wizytowane będą o tym powiadomione z odpowiednim wyprzedzeniem.
6. Wizytacje mające na celu wyjaśnienie kwestionariusza powinny mieć miejsce tylko na wniosek firmy wywożącej. W przypadku takiego wniosku władze prowadzące dochodzenie mogą postawić się do dyspozycji firmy. Taka wizytacja będzie mogła mieć miejsce tylko wtedy, gdy: a) władze Członka przywożącego powiadomią o niej przedstawicieli rządu danego Członka, oraz b) ci ostatni nie sprzeciwiają się tej wizytacji.
7. Ponieważ głównym celem wizytacji lokalnej jest weryfikacja dostarczonych informacji lub pozyskanie dalszych szczegółów, powinna ona być przeprowadzona po uzyskaniu odpowiedzi na kwestionariusz, chyba że firma wyrazi zgodę na wcześniejszą wizytację, a rząd Członka wywożącego został poinformowany przez władze prowadzące dochodzenie o oczekiwanej wizytacji i nie wyraził sprzeciwu; ponadto zwyczajową praktyką winno być powiadomienie przed taką wizytacją zainteresowanych firm o ogólnym charakterze informacji jakie mają być weryfikowane oraz o wszelkich dalszych informacjach jakich dostarczenie jest potrzebne, aczkolwiek nie wyklucza to możliwości zwracania się do dalsze szczegóły w trakcie wizytacji, w świetle uzyskanych informacji.
8. Odpowiedzi na prośby o informacje i zapytania przedstawione przez władze lub firmy Członków wywożących oraz istotne dla powodzenia wizytacji lokalnej, powinny być udzielone przed wizytacją ilekroć jest to możliwe.

▼ B*ZAŁĄCZNIK VII***CZŁONKOWIE – KRAJE ROZWIJAJĄCE SIĘ, O KTÓRYCH MOWA
W USTĘPIE 2A) ARTYKUŁU 27**

Członkami – krajami rozwijającymi się, niepodlegającymi postanowieniom ustępu 1a) artykułu 3 zgodnie z ustępem 2a) artykułu 27 są:

- a) Kraje najmniej rozwinięte, zakwalifikowane w tym charakterze przez Narody Zjednoczone i będące Członkami WTO.
- b) Każdy z następujących krajów rozwijających się, który jest Członkiem WTO będzie podlegał postanowieniom stosowanym wobec innych Członków – krajów rozwijających się zgodnie z ustępem 2b) artykułu 27 gdy PKB na mieszkańca osiągnie 1 000 dolarów rocznie⁽¹⁾: Boliwia, Kamerun, Kongo, Wybrzeże Kości Słoniowej, Republika Dominikany, Egipt, Ghana, Gwatemala, Gujana, Indie, Indonezja, Kenia, Maroko, Nikaragua, Nigeria, Pakistan, Filipiny, Senegal, Sri Lanka i Zimbabwe.

⁽¹⁾ Włączenie Członka – kraju rozwijającego się na listę w punkcie b) jest oparte na najnowszych danych statystycznych Banku Światowego dotyczących PKB na głowę.

▼ **M2****POROZUMIENIE W SPRAWIE SUBSYDIÓW DLA RYBOŁÓWSTWA***Artykuł 1***Zakres stosowania**

Niniejsze Porozumienie stosuje się do subsydiów, w rozumieniu art. 1 ust. 1 Porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych (zwanego dalej „Porozumieniem SCM”), które są specyficzne, w rozumieniu art. 2 tego porozumienia, dla połowów ryb morskich dziko żyjących i działalności na morzu związanej z połowami ⁽¹⁾, ⁽²⁾, ⁽³⁾.

*Artykuł 2***Definicje**

Do celów niniejszego Porozumienia:

- a) „ryby” oznaczają wszystkie gatunki żywych zasobów morza, przetworzone lub nie;
- b) „połowcy” oznaczają poszukiwanie ryb, ich przywabianie, lokalizowanie, łowienie, zbieranie lub odławianie lub wszelką działalność, co do której można rozsądnie oczekiwać, że jej wynikiem jest przywabianie, lokalizowanie, łowienie, zbieranie lub odławianie ryb;
- c) „działalność związana z połowami” oznacza dowolne działania w ramach wspierania połowów lub przygotowań do nich, w tym wyładunek, pakowanie, przetwarzanie, przeładunek lub przewóz ryb, których wcześniej nie wyładowano w porcie, jak również zaopatrywanie w personel, paliwo, narzędzia i inne zasoby na morzu;
- d) „statek” oznacza statek, jednostkę innego rodzaju lub łódź wykorzystywane, wyposażone w celu wykorzystania lub przeznaczone do wykorzystania do połowów lub działań związanych z połowami;
- e) „operator” oznacza właściciela statku lub osobę, która odpowiada za statek, kieruje nim lub go kontroluje.

*Artykuł 3***Subsydia przyczyniające się do nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów ⁽⁴⁾**

3.1. Żaden Członek nie udziela ani nie utrzymuje subsydiów na rzecz statku lub operatora ⁽⁵⁾ prowadzącego nielegalne, nieraportowane i nieuregulowane połowy (zwane dalej „połowami NNN”) lub działalność związaną z połowami wspierającą połowy NNN.

⁽¹⁾ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że akwakultura i rybołówstwo śródlądowe są wyłączone z zakresu niniejszego Porozumienia.

⁽²⁾ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że płatności dokonywane między organami administracji na podstawie porozumień w sprawie dostępu do zasobów rybołówstwa nie są uznawane za subsydia w rozumieniu niniejszego Porozumienia.

⁽³⁾ Dla większej pewności, na potrzeby niniejszego Porozumienia, subsydium można przypisać Członkowi, który go udzielił, bez względu na banderę lub rejestr odnośnego statku bądź przynależność państwową beneficjenta.

⁽⁴⁾ „Nielegalne, nieraportowane i nieuregulowane połowy (połowcy NNN)” odnoszą się do działań określonych w ust. 3 *Międzynarodowego planu działania na rzecz zapobiegania nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom oraz ich powstrzymywania i eliminowania*, przyjętego przez Organizację Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) w 2001 r.

⁽⁵⁾ Do celów art. 3 termin „operator” oznacza operatora w rozumieniu art. 2 lit. e) w momencie, gdy dopuszcza się on naruszenia w postaci połowów NNN. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że zakaz udzielania lub utrzymywania subsydiów dla operatorów prowadzących połowy NNN ma zastosowanie do subsydiów udzielanych na połowy i działalność na morzu związaną z połowami.

▼ **M2**

3.2. Do celów art. 3 ust. 1 uznaje się, że statek lub operator prowadzi połowy NNN, jeżeli pozytywnego ustalenia tego faktu dokona którykolwiek z następujących podmiotów ⁽¹⁾, ⁽²⁾:

- a) członek będący państwem nadbrzeżnym – w odniesieniu do działalności prowadzonej na obszarach podlegających jego jurysdykcji; lub
- b) członek będący państwem bandery – w odniesieniu do działalności prowadzonej z użyciem statków pływających pod jego banderą; lub
- c) odpowiednia regionalna organizacja do spraw zarządzania rybołówstwem (RMFO) lub odpowiedni układ w sprawie zarządzania rybołówstwem (RFMA), zgodnie z zasadami i procedurami RFMO/RFMA oraz odpowiednimi przepisami prawa międzynarodowego, m.in. poprzez terminowe powiadamianie i przekazywanie odpowiednich informacji, na obszarach i w odniesieniu do gatunków podlegających ich kompetencjom.

3.3. a) Pozytywne ustalenie ⁽³⁾ zgodnie z art. 3 ust. 2 odnosi się do ostatecznego ustalenia przez Członka lub ostatecznego wpisania do wykazu przez RFMO/RFMA, że statek lub operator prowadził połowy NNN.

b) Do celów art. 3 ust. 2 lit. a) zakaz przewidziany w art. 3 ust. 1 ma zastosowanie w przypadku, gdy ustalenie dokonane przez Członka będącego państwem nadbrzeżnym opiera się na odpowiednich informacjach faktycznych, a Członek będący państwem nadbrzeżnym przekazał Członkowi będącemu państwem bandery oraz, jeżeli jest on znany, Członkowi udzielającemu subsydium:

- (i) terminowe powiadomienie, za pośrednictwem odpowiednich kanałów, że statek lub operator został tymczasowo zatrzymany w oczekiwaniu na dalsze postępowanie wyjaśniające w sprawie udziału w połowach NNN lub że Członek będący państwem nadbrzeżnym wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie połowów NNN, wraz z odniesieniem do wszelkich odpowiednich informacji faktycznych, mających zastosowanie przepisów ustawowych, wykonawczych, procedur administracyjnych lub innych stosownych środków;
- (ii) możliwość wymiany odpowiednich informacji ⁽⁴⁾ przed dokonaniem ustalenia, tak aby umożliwić uwzględnienie takich informacji w ostatecznym ustaleniu. Członek będący państwem nadbrzeżnym może określić sposób prowadzenia takiej wymiany informacji oraz okres, w którym powinna być ona prowadzona; oraz
- (iii) powiadomienie o treści ostatecznego ustalenia oraz o ewentualnych zastosowanych sankcjach, z uwzględnieniem okresu ich obowiązywania. Członek będący państwem nadbrzeżnym przekazuje takie pozytywne ustalenie Komitetowi, o którym mowa w art. 9.1 (zwanym w niniejszym Porozumieniu „Komitetem”).

3.4. Określając okres stosowania zakazu przewidzianego w art. 3 ust. 1, Członek udzielający subsydium bierze pod uwagę charakter, wagę i powtarzalność połowów NNN dokonanych przez statek lub operatora. Zakaz przewidziany w art. 3 ust. 1 ma zastosowanie co najmniej tak długo, jak długo pozostaje w mocy sankcja ⁽⁵⁾ wynikająca z ustalenia skutkującego nałożeniem zakazu, lub co najmniej tak długo, jak długo statek lub operator znajduje się w wykazie sporządzonym przez RFMO/RFMA, w zależności od tego, który z tych okresów jest dłuższy.

⁽¹⁾ Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie może być interpretowane jako zobowiązujące Członków do wszczynania postępowań wyjaśniających w sprawie połowów NNN lub dokonywania ustaleń dotyczących połowów NNN.

⁽²⁾ Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie może być interpretowane jako mające wpływ na kompetencje podmiotów wymienionych w wykazie, wynikające z odpowiednich instrumentów międzynarodowych ani jako przyznające podmiotom wymienionym w wykazie nowe prawa w zakresie dokonywania ustaleń dotyczących połowów NNN.

⁽³⁾ Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie może być interpretowane jako opóźniające dokonywanie ustaleń dotyczących połowów NNN bądź wpływające na ważność lub wykonalność tych ustaleń.

⁽⁴⁾ Może to obejmować na przykład możliwość dialogu lub pisemnej wymiany informacji na wniosek Członka będącego państwem bandery lub Członka udzielającego subsydium.

⁽⁵⁾ Zniesienie sankcji jest przewidziane w przepisach lub procedurach organu, który dokonał ustalenia, o którym mowa w art. 3 ust. 2.

▼ **M2**

3.5. Członek udzielający subsydium powiadamia zgodnie z art. 8 ust. 3 Komitet o środkach zastosowanych na podstawie art. 3 ust. 1.

3.6. W przypadku gdy Członek będący państwem portu powiadamia Członka udzielającego subsydium, że ma wyraźne podstawy, by sądzić, że statek w jednym z jego portów prowadził połowy NNN, Członek udzielający subsydium należycie uwzględniia otrzymane informacje i podejmuje działania, jakie uzna za stosowne, w odniesieniu do swoich subsydiów.

3.7. Każdy Członek posiada przepisy ustawowe, wykonawcze lub procedury administracyjne w celu zapewnienia, by subsydia, o których mowa w art. 3 ust. 1, w tym subsydia istniejące w chwili wejścia w życie niniejszego Porozumienia, nie były udzielane ani utrzymywane.

3.8. Przez okres dwóch lat od daty wejścia w życie niniejszego Porozumienia subsydia udzielane lub utrzymywane przez Członków będących krajami rozwijającymi się bądź Członków będących krajami najsłabiej rozwiniętymi w odniesieniu do obszaru wyłącznej strefy ekonomicznej (w.s.e.) i w jej obrębie są wyłączone z działań opartych na art. 3 ust. 1 i art. 10 niniejszego Porozumienia.

*Artykuł 4***Subsydia dotyczące przelowionych stad**

4.1. Żaden z Członków nie udziela ani nie utrzymuje subsydiów na połowy lub działalność związaną z połowami w odniesieniu do przelowionego stada.

4.2. Do celów niniejszego artykułu stado ryb uznaje się za przelowione, jeżeli zostało uznane za takie przez Członka będącego państwem nadbrzeżnym, pod którego jurysdykcją prowadzone są połowy, lub przez odpowiednią RFMO/RFMA na obszarach i w odniesieniu do gatunków objętych zakresem ich kompetencji, w oparciu o najlepsze dostępne dowody naukowe.

4.3. Niezależnie od art. 4 ust. 1 Członek może udzielać subsydiów lub utrzymywać subsydia, o których mowa w art. 4 ust. 1, jeżeli takie subsydia lub inne środki są stosowane w celu odbudowy stada do poziomu biologicznie zrównoważonego ⁽¹⁾.

4.4. Przez okres dwóch lat od daty wejścia w życie niniejszego Porozumienia subsydia udzielane lub utrzymywane przez Członków będących krajami rozwijającymi się, w tym Członków będących krajami najsłabiej rozwiniętymi, w odniesieniu do obszaru w.s.e. i w jej obrębie, są wyłączone z działań opartych na art. 4 ust. 1 i art. 10 niniejszego Porozumienia.

*Artykuł 5***Inne subsydia**

5.1. Żaden Członek nie udziela ani nie utrzymuje subsydiów na rzecz połowów lub działalności związanej z połowami, prowadzonych poza obszarem podlegającym jurysdykcji Członka będącego państwem nadbrzeżnym lub nadbrzeżnego państwa niebędącego Członkiem i poza zakresem kompetencji odpowiednich RFMO/RFMA.

5.2. Członek zachowuje szczególną ostrożność i należyłą powściągliwość przy udzielaniu subsydiów na rzecz statków, które nie pływają pod banderą tego Członka.

5.3. Członek zachowuje szczególną ostrożność i należyłą powściągliwość przy udzielaniu subsydiów na połowy lub działalność związaną z połowami w odniesieniu do stad, których stan jest nieznan.

⁽¹⁾ Do celów niniejszego ustępu poziom biologicznie zrównoważony oznacza poziom określony przez Członka będącego państwem nadbrzeżnym, do którego jurysdykcji należy obszar, na którym prowadzone są połowy lub działalność związana z połowami, przy użyciu punktów odniesienia, takich jak maksymalny podtrzymywalny połów (MSY) lub innych punktów odniesienia, współmiernych do danych dostępnych dla danego łowiska, lub przez odpowiednią RFMO/RFMA na obszarach i w odniesieniu do gatunków objętych zakresem ich kompetencji.

▼ **M2***Artykuł 6***Postanowienia szczegółowe dotyczące Członków będących krajami najsłabiej rozwiniętymi**

Członek zachowuje należytą powściągliwość, poruszając sprawy z udziałem Członka będącego krajem najsłabiej rozwiniętym, a analizowane rozwiązania uwzględniają w razie potrzeby szczególną sytuację takiego Członka.

*Artykuł 7***Pomoc techniczna i budowanie zdolności**

Członkom będącym krajami rozwijającymi się, w tym Członkom będącym krajami najsłabiej rozwiniętymi, zapewnia się ukierunkowaną pomoc techniczną i pomoc w zakresie budowania zdolności w celu wdrożenia zasad określonych w niniejszym Porozumieniu. W celu wsparcia tej pomocy – we współpracy z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) oraz Międzynarodowy Fundusz Rozwoju Rolnictwa – ustanawia się dobrowolny mechanizm finansowania WTO. Wkłady członków WTO do mechanizmu są wyłącznie dobrowolne i nie są pokrywane z regularnych środków budżetowych.

*Artykuł 8***Powiadamianie i przejrzystość**

8.1. Bez uszczerbku dla art. 25 Porozumienia SCM oraz aby wzmocnić i usprawnić system powiadamiania o subsydiach dla rybołówstwa, a także aby umożliwić skuteczniejszy nadzór nad realizacją zobowiązań w zakresie tych subsydiów, każdy z Członków:

- a) w ramach regularnego powiadamiania o subsydiach dla rybołówstwa na podstawie art. 25 Porozumienia SCM ⁽¹⁾, ⁽²⁾ przekazuje następujące informacje: typ lub rodzaj subsydiowanej działalności połowowej;
- b) w zakresie, w jakim jest to możliwe przekazuje następujące informacje w ramach regularnego powiadamiania o subsydiach dla rybołówstwa na podstawie art. 25 Porozumienia SCM ⁽¹⁾, ⁽²⁾:
 - (i) stan stad ryb w łowisku, w odniesieniu do którego udzielane są subsydia, (np. przełowione, poławiane w sposób maksymalnie zrównoważony lub niedoławiane) oraz wykorzystywane punkty odniesienia, a także to, czy takie stada są dzielone ⁽³⁾ z innym Członkiem lub są zarządzane przez RFMO/RFMA;
 - (ii) środki ochrony i zarządzania obowiązujące w odniesieniu do danego stada ryb;
 - (iii) zdolność połowowa floty na łowisku, w odniesieniu do którego udzielane są subsydia;
 - (iv) nazwa i numer identyfikacyjny statku rybackiego lub statków rybackich korzystających z subsydium; oraz
 - (v) dane dotyczące połowów w podziale na gatunki lub grupy gatunków w łowisku, w odniesieniu do którego udzielane są subsydia ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Do celów art. 8 ust. 1 Członkowie dostarczają te informacje jako uzupełnienie wszystkich informacji wymaganych na podstawie art. 25 Porozumienia SCM oraz zgodnie z kwestionariuszami wykorzystywanymi przez Komitet SCM, na przykład G/SCM/6/Rev.1.

⁽²⁾ W przypadku Członków będących krajami najsłabiej rozwiniętymi oraz Członków będących krajami rozwijającymi się, których roczny udział w światowej wielkości połowów morskich nie przekracza 0,8 % zgodnie z najnowszymi opublikowanymi danymi FAO przekazanymi przez Sekretariat WTO, powiadomienie o dodatkowych informacjach, o którym mowa w niniejszym akapicie, może być dokonywane co cztery lata.

⁽³⁾ Termin „stado dzielone” odnosi się do stad, które występują w w.s.e. przynajmniej dwóch Członków będących państwami nadbrzeżnymi lub zarówno w obrębie w.s.e. oraz na przylegającym do niej obszarze poza jej granicami.

⁽⁴⁾ W przypadku połowów wielogatunkowych Członek może przedstawić zamiast tego inne odpowiednie i dostępne dane dotyczące połowów.

▼ **M2**

8.2. Każdy Członek co roku powiadamia Komitet na piśmie o wykazie statków i operatorów, w odniesieniu do których dokonał pozytywnego ustalenia, że prowadzili połowy NNN.

8.3. Każdy z Członków, w terminie roku od daty wejścia w życie niniejszego Porozumienia, informuje Komitet o istniejących lub podjętych środkach w celu zapewnienia wdrożenia niniejszego Porozumienia i zarządzania nim, w tym o krokach podjętych w celu wprowadzenia w życie zakazów określonych w art. 3, 4 i 5. Ponadto każdy z Członków niezwłocznie informuje Komitet o wszelkich zmianach takich środków oraz o nowych środkach zastosowanych w celu wprowadzenia w życie zakazów określonych w art. 3.

8.4. Każdy Członek, w terminie roku od daty wejścia w życie niniejszego Porozumienia, przekazuje Komitetowi opis swojego systemu rybołówstwa wraz z odniesieniami do swoich przepisów ustawowych, wykonawczych i procedur administracyjnych, które mają znaczenie dla wdrożenia niniejszego Porozumienia, a następnie niezwłocznie informuje Komitet o ich wszelkich późniejszych zmianach. Członek może wywiązać się z tego obowiązku, podając Komitetowi aktualny link do swojej strony internetowej lub innej odpowiedniej, oficjalnej strony internetowej zawierającej te informacje.

8.5. Członek może zwrócić się do powiadamiającego Członka o dodatkowe informacje dotyczące powiadomień i informacji przekazanych na podstawie niniejszego artykułu. Powiadamiający Członek odpowiada na ten wniosek jak najszybciej, na piśmie i w sposób wyczerpujący. Jeżeli Członek uzna, że nie przekazano powiadomienia lub informacji na podstawie niniejszego artykułu, może zgłosić sprawę danemu innemu Członkowi lub Komitetowi.

8.6. Po wejściu w życie niniejszego Porozumienia Członkowie powiadamiają Komitet na piśmie o wszelkich RFMO/RFMA, których są stronami. Powiadomienie to zawiera co najmniej tekst instrumentu prawnego ustanawiającego RFMO/RFMA, obszar i gatunki podlegające ich kompetencjom, informacje na temat stanu zarządzanych stad ryb, opis stosowanych przez nie środków ochrony i zarządzania, zasady i procedury regulujące ustalenia dotyczące połowów NNN oraz uaktualnione wykazy statków lub operatorów, co do których RFMO/RFMA ustaliły, że prowadzą połowy NNN. Powiadomienie to może zostać złożone indywidualnie lub przez grupę Członków⁽¹⁾. Komitet jest niezwłocznie powiadamiany o każdej zmianie tych informacji. Sekretariat Komitetu prowadzi wykaz RFMO/RFMA, o których powiadomiono na podstawie niniejszego artykułu.

8.7. Członkowie uznają, że powiadomienie o środku nie przesądza: a) o jego statusie prawnym na podstawie GATT 1994, Porozumienia SCM lub niniejszego Porozumienia; b) o skutkach środka na podstawie Porozumienia SCM; ani c) o charakterze samego środka.

8.8. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie wymaga przekazywania informacji poufnych.

*Artykuł 9***Ustalenia instytucjonalne**

9.1. Niniejszym ustanawia się Komitet ds. Subsydiów dla Rybołówstwa, składający się z przedstawicieli wszystkich Członków. Komitet wybiera swojego przewodniczącego i zbiera się nie rzadziej niż dwa razy w roku oraz na wniosek któregośkolwiek z Członków, zgodnie ze stosownymi postanowieniami niniejszego Porozumienia. Komitet wypełnia obowiązki powierzone mu na mocy niniejszego Porozumienia lub przez Członków oraz stwarza Członkom możliwość konsultowania się w jakiegokolwiek sprawie związanej z funkcjonowaniem niniejszego Porozumienia lub realizowaniem jego celów. Funkcję sekretariatu Komitetu pełni Sekretariat WTO.

⁽¹⁾ Obowiązek ten można spełnić, podając aktualny link do strony internetowej powiadamiającego Członka lub innej odpowiedniej, oficjalnej strony internetowej zawierającej te informacje.

▼ **M2**

9.2. Komitet bada wszystkie informacje przekazane na podstawie art. 3 i 8 oraz niniejszego artykułu nie rzadziej niż co dwa lata.

9.3. Komitet przeprowadza coroczne przeglądy wdrożenia i funkcjonowania niniejszego Porozumienia, z uwzględnieniem jego celów. Komitet corocznie informuje Radę ds. Handlu Towarami o rozwoju wydarzeń w okresie objętym takimi przeglądami.

9.4. Nie później niż pięć lat od daty wejścia w życie niniejszego Porozumienia, a następnie co trzy lata, Komitet dokonuje przeglądu funkcjonowania niniejszego Porozumienia, aby określić wszelkie zmiany, które są niezbędne do poprawy funkcjonowania niniejszego Porozumienia, biorąc pod uwagę jego cele. W stosownych przypadkach Komitet może zaproponować Radzie ds. Handlu Towarami stosowne zmiany tekstu niniejszego Porozumienia, uwzględniając m.in. doświadczenie nabyte w toku jego wdrażania.

9.5. Komitet utrzymuje ścisły kontakt z FAO i innymi odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie zarządzania rybołówstwem, w tym z odpowiednimi RFMO/RFMA.

*Artykuł 10***Rozstrzygnięcie sporów**

10.1. O ile w niniejszym Porozumieniu nie przewidziano inaczej ⁽¹⁾, w odniesieniu do konsultacji i rozstrzygnięcia sporów w związku z niniejszym Porozumieniem zastosowanie mają postanowienia art. XXII i XXIII GATT 1994 zgodnie z ich rozwinięciem w uzgodnieniu w sprawie rozstrzygnięcia sporów.

10.2. Bez uszczerbku dla ust. 1 postanowienia art. 4 Porozumienia SCM ⁽²⁾ mają zastosowanie do konsultacji i rozstrzygnięcia sporów na podstawie art. 3, 4 i 5 niniejszego Porozumienia.

*Artykuł 11***Postanowienia końcowe**

11.1. Z wyjątkiem postanowień art. 3 i 4 żadne z postanowień niniejszego Porozumienia nie uniemożliwia Członkom udzielania subsydiów na pomoc w przypadku klęsk żywiołowych ⁽³⁾, pod warunkiem że takie subsydlum jest:

- a) ograniczone do pomocy związanej z wystąpieniem danej klęski żywiołowej;
- b) ograniczone do obszaru geograficznego dotkniętego klęską żywiołową;
- c) ograniczone w czasie; oraz
- d) w przypadku subsydiów na odbudowę – ograniczone do przywrócenia łowiska dotkniętego klęską żywiołową lub dotkniętej nią floty do poziomu sprzed klęski żywiołowej.

11.2. a) Niniejsze Porozumienie, w tym odnoszące się do niego ustalenia, zalecenia i orzeczenia, nie mają żadnych skutków prawnych w odniesieniu do roszczeń terytorialnych ani wyznaczania granic morskich.

- b) Zespół orzekający ustanowiony na podstawie art. 10 niniejszego Porozumienia nie dokonuje żadnych ustaleń w odniesieniu do jakichkolwiek roszczeń, które wymagałyby od niego oparcia takich ustaleń na jakichkolwiek zgłaszanych roszczeniach terytorialnych lub wytyczeniu granic morskich ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Art. XXIII ust. 1 lit. b) i c) GATT 1994 oraz art. 26 uzgodnienia w sprawie rozstrzygnięcia sporów nie mają zastosowania do rozstrzygnięcia sporów na podstawie niniejszego Porozumienia.

⁽²⁾ Do celów niniejszego artykułu termin „zakazane subsydlum” w art. 4 Porozumienia SCM odnosi się do subsydiów objętych zakazem stosowania w art. 3, 4 lub 5 niniejszego Porozumienia.

⁽³⁾ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że postanowienie to nie ma zastosowania do kryzysów gospodarczych ani finansowych.

⁽⁴⁾ Ograniczenie to ma również zastosowanie do arbitra ustanowionego na podstawie art. 25 uzgodnienia w sprawie rozstrzygnięcia sporów.

▼ M2

11.3. Żadne z postanowień niniejszego Porozumienia nie może być interpretowane ani stosowane w sposób naruszający jurysdykcję, prawa i obowiązki Członków wynikające z prawa międzynarodowego, w tym prawa morza ⁽¹⁾.

11.4. O ile nie postanowiono inaczej, żadne z postanowień niniejszego Porozumienia nie oznacza, że Członek jest związany środkami lub decyzjami RFMO/RFMA lub uznaje RFMO/RFMA, których nie jest stroną ani współpracującym podmiotem niebędącym stroną.

11.5. Niniejsze Porozumienie nie zmienia ani nie uchyla żadnych praw i obowiązków przewidzianych w Porozumieniu SCM.

*Artykuł 12***Rozwiązanie porozumienia w przypadku nieprzyjęcia kompleksowych zasad**

Jeżeli w ciągu czterech lat od wejścia w życie niniejszego Porozumienia nie zostaną przyjęte kompleksowe zasady i o ile Rada Generalna nie postanowi inaczej, niniejsze Porozumienie zostaje niezwłocznie rozwiązane.

⁽¹⁾ W tym zasady i procedury RFMO/RFMA.

POROZUMIENIE W SPRAWIE ŚRODKÓW OCHRONNYCH

CZŁONKOWIE,

biorąc pod uwagę ogólny cel Członków, jakim jest ulepszenie i wzmocnienie międzynarodowego systemu handlowego opartego na GATT 1994;

uznając potrzebę wyjaśnienia i wzmocnienia dyscyplin GATT 1994 i w szczególności dyscyplin z artykułu XIX (Wyjątkowe środki wobec przywozu określonych produktów) i przywrócenia wielostronnej kontroli środków ochronnych oraz eliminowania środków ochronnych, które wymykają się spod takiej kontroli;

uznając znaczenie dostosowań strukturalnych i potrzebę raczej zwiększenia niż ograniczenia konkurencji na rynkach międzynarodowych; i

uznając ponadto, że dla powyższych celów, potrzebne jest kompleksowe porozumienie, mające zastosowanie wobec wszystkich Członków i oparte na podstawowych zasadach GATT 1994,

NINIEJSZYM UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1

Postanowienia ogólne

Niniejsze Porozumienie ustanawia zasady stosowania środków ochronnych, przez które należy rozumieć środki przewidziane w artykule XIX GATT 1994.

Artykuł 2

Warunki

1. Członek ⁽¹⁾ może stosować środek ochronny w stosunku do produktu tylko wtedy, jeśli ten Członek stwierdził, zgodnie z postanowieniami podanymi poniżej, że taki produkt jest przywożony na jego terytorium w tak zwiększonych ilościach, bezwzględnych lub w stosunku do produkcji krajowej i na takich warunkach, iż powoduje on lub grozi spowodowaniem poważnej szkody dla przemysłu krajowego wytwarzającego produkty podobne lub produkty bezpośrednio konkurencyjne.

2. Środki ochronne będą stosowane wobec produktu przywożonego niezależnie od jego pochodzenia.

Artykuł 3

Dochodzenie

1. Członek może stosować środek ochronny tylko po przeprowadzeniu dochodzenia przez właściwe władze tego Członka zgodnie z procedurami uprzednio ustanowionymi i opublikowanymi zgodnie z artykułem X GATT 1994. Dochodzenie

⁽¹⁾ Unia celna może stosować środek ochronny jako całość, bądź w imieniu poszczególnego Państwa – Członka. Gdy unia celna stosuje środek ochronny jako całość, wszelkie wymogi dotyczące ustalenia poważnej szkody lub jej groźby, zgodnie z niniejszym Porozumieniem, będą odnosić się do warunków panujących na obszarze unii celnej jako całości. W przypadku gdy środek ochronny ma być stosowany na rzecz Państwa – członka, to wszelkie wymogi dotyczące ustalenia poważnej szkody lub jej groźby, będą dotyczyć warunków panujących w danym Państwie – członku i stosowanie środka ograniczy się tylko do tego Państwa – członka. Żadne postanowienie niniejszego Porozumienia nie przesądza interpretacji dotyczącej związku między artykułem XIX i ustępie 8 artykułu XXIV GATT 1994.

▼ B

to obejmie publikację obwieszczenia odpowiednio informującego wszystkie zainteresowane strony, jak również publiczne przesłuchania, lub inne odpowiednie środki, w ramach których importerzy, eksporterzy i inne zainteresowane strony będą mogły przedstawić dowody i swoje stanowisko łącznie z możliwością odpowiedzi na wystąpienia innych stron i przedstawienia swojego stanowiska, między innymi, w kwestii, czy zastosowanie środka ochronnego będzie lub nie w interesie publicznym. Właściwe władze opublikują raport przedstawiający wyniki swojego dochodzenia i umotywowane wnioski, do których doszły we wszystkich istotnych problemach taktycznych i prawnych.

2. Wszelka informacja z natury poufna lub udzielona na zasadzie poufności będzie, w przypadku wyjaśnienia przyczyn, traktowana jako taka przez właściwe władze. Taka informacja nie będzie ujawniona bez zgody strony, która tę informację przedstawiła. Strony udzielające informacji poufnej mogą być proszone o dostarczenie niepoufnego jej streszczenia, lub w przypadku gdy strony te stwierdzą, że taka informacja nie może być streszczona, o podanie powodów dlaczego streszczenie nie może być dostarczone. Jednakże jeśli właściwe władze uznają, że wniosek o zachowanie informacji jako poufnej jest nieuzasadniony i że dana strona bądź odmawia podania do wiadomości publicznej takiej informacji, bądź nie wyraża zgody na jej ujawnienie w formie ogólnej lub streszczonej, władze będą mogły nie uwzględnić takiej informacji, chyba że w sposób satysfakcjonujący zostanie wykazane z odpowiednich źródeł, że taka informacja jest prawidłowa.

*Artykuł 4***Ustalenie poważnej szkody lub jej groźby**

1. Dla celów niniejszego Porozumienia:
 - a) „poważna szkoda” będzie rozumiana jako oznaczająca znaczne ogólne naruszenie pozycji przemysłu krajowego;
 - b) „groźba poważnej szkody” będzie rozumiana jako oznaczająca poważną szkodę, która jest wyraźnie nieuchronna, zgodnie z postanowieniami ustępu 2. Ustalenie istnienia groźby poważnej szkody będzie oparte na faktach, a nie jedynie na przypuszczeniach, domysłach i odległej możliwości; i
 - c) dla ustalenia szkody, lub jej groźby „przemysł krajowy” będzie rozumiany jako oznaczający ogół producentów produktu podobnego lub bezpośrednio konkurującego, działających na terytorium Członka, bądź tych producentów, których łączna produkcja produktów podobnych lub bezpośrednio konkurujących stanowi większą część całej produkcji krajowej tych produktów.
2. a) W dochodzeniu w celu ustalenia, czy zwiększony przywóz spowodował lub zagraża spowodowaniem poważnej szkody dla przemysłu krajowego w świetle postanowień niniejszego Porozumienia, właściwe władze ocenią wszystkie odnoszące się do sprawy czynniki o charakterze obiektywnym i wymiernym, mające wpływ na sytuację tego przemysłu, w szczególności tempo i rozmiar wzrostu przywozu, danego produktu w ilościach bezwzględnych i względnych, udział zwiększonego przywozu na rynku krajowym, zmiany w poziomie sprzedaży, produkcji, wydajności, wykorzystania zdolności produkcyjnych, zysków i strat oraz zatrudnienia.

▼B

- b) Ustalenie, o którym mowa w pkt a) nie może być dokonane, chyba że takie dochodzenie wykaże na podstawie obiektywnych dowodów istnienie związku przyczynowego między wzrostem przywozu danego produktu i poważną szkodą lub jej groźbą. Jeśli czynniki inne niż zwiększony przywóz, wyrządzają w tym samym czasie szkodę przemysłowi krajowemu, to ta szkoda nie będzie przypisywana zwiększonemu przywozowi.
- c) Właściwe władze opublikują niezwłocznie, zgodnie z postanowieniami artykułu 3, szczegółową analizę przypadku, będącego przedmiotem dochodzenia, jak również wykazanie istotnego znaczenia badanych czynników dla sprawy.

*Artykuł 5***Stosowanie środków ochronnych**

1. Członek będzie stosował środki ochronne tylko w zakresie niezbędnym dla zapobieżenia lub naprawienia poważnej szkody oraz dla ułatwienia przystosowania strukturalnego. W przypadku zastosowania ograniczenia ilościowego, środek taki nie doprowadzi do zmniejszenia ilości przywozu poniżej poziomu z ostatniego okresu, odpowiadającego średniej wielkości przywozu w okresie ostatnich reprezentatywnych trzech lat, dla których dostępne są statystyki, chyba że podane zostanie wyraźne uzasadnienie, że inny poziom jest niezbędny dla zapobieżenia lub naprawienia poważnej szkody. Członkowie powinni wybierać środki najwłaściwsze dla osiągnięcia powyższych celów.
2.
 - a) W przypadkach, kiedy kontyngent jest rozdzielany między kraje dostawców, Członek stosujący ograniczenia może dążyć do uzgodnienia przydziału w ramach kontyngentu ze wszystkimi innymi Członkami mającymi istotny interes w dostarczeniu danego produktu. W przypadkach, gdy metoda ta nie nadaje się do właściwego zastosowania, dany Członek przyzna Członkom mającym istotny interes w dostarczaniu produktu, udziały skalkulowane na bazie proporcji dostaw zrealizowanych przez tych Członków w poprzednim okresie reprezentatywnym w globalnej ilości lub wartości przywozu tego produktu przez tych Członków w poprzednim okresie reprezentatywnym, uwzględniając przy tym w należyty sposób wszelkie szczególne czynniki, które mogły lub będą mogły oddziaływać na handel tym produktem.
 - b) Członek może odstąpić od postanowień określonych w pkt a) pod warunkiem przeprowadzenia konsultacji zgodnie z ustępem 3 artykułu 12 pod auspicjami Komitetu Środków Ochronnych ustanowionego na mocy ustępu 1 artykułu 13 i przedstawienia Komitetowi wyraźnych dowodów, że i) przywóz pochodzący z niektórych Członków zwiększył się o procent nieproporcjonalny w stosunku do ogólnego wzrostu przywozu danego towaru w reprezentatywnym okresie, ii) przyczyny odstąpienia od postanowień pkt a) są uzasadnione i iii) warunki takiego odstąpienia są sprawiedliwe w stosunku do wszystkich dostawców danego produktu. Okres stosowania wszelkiego takiego środka nie będzie przedłużony poza okres początkowy, przewidziany w ustępie 1 artykułu 7. Odstąpienie, o którym mowa wyżej, nie będzie dozwolone w przypadku groźby poważnej szkody.

*Artykuł 6***Tymczasowe środki ochronne**

W krytycznych okolicznościach, kiedy opóźnienie mogłoby wyrządzić szkodę trudną do naprawienia Członek może zastosować tymczasowy środek ochronny zgodnie ze wstępnym ustaleniem, że istnieje wyraźny dowód, iż zwiększony przywóz spowodował lub grozi spowodowaniem poważnej szkody. Okres stosowania środka tymczasowego nie będzie przekraczać 200 dni, w którym to okresie będą spełnione istotne wymogi ustanowione w artykułach od 2 do 7 i w artykule 12. Takie środki powinny przybrać formę podwyższenia opłat celnych, które będą szybko zwrócone, jeśli nie zostanie ustalone w dalszym dochodzeniu, o którym mowa w ustępie 2 artykułu 4, że tak zwiększony przywóz spowodował lub grozi spowodowaniem poważnej szkody przemysłu krajowego. Okres stosowania jakiegokolwiek takiego tymczasowego środka będzie liczony jako część okresu początkowego tak jak przedłużenie, o którym mowa w ustępie 1, 2 i 3 artykułu 7.

*Artykuł 7***Okres stosowania i przegląd środków ochronnych**

1. Członek będzie stosować środki ochronne tylko w okresie niezbędnym dla przeciwdziałania lub naprawienia poważnej szkody lub dla ułatwienia przystosowania strukturalnego. Okres ten nie będzie przekraczać czterech lat, chyba że zostanie przedłużony zgodnie z ustępem 2.

2. Okres, o którym mowa w ustępie 1 może być przedłużony, pod warunkiem że właściwe władze przywożącego Członka orzekną, zgodnie z procedurami ustanowionymi w artykułach 2, 3, 4 i 5 że środek ochronny jest nadal niezbędny dla zapobieżenia lub naprawienia poważnej szkody i istnieją dowody na to, że przemysł dokonuje przystosowania strukturalnego i pod warunkiem że odpowiednie postanowienia artykułów 8 i 12 są przestrzegane.

3. Łączny okres stosowania środka ochronnego, obejmujący okres stosowania jakiegokolwiek środka tymczasowego, okres początkowy i jego ewentualne przedłużenie, nie przekroczy ośmiu lat.

4. W celu ułatwienia przystosowania strukturalnego w sytuacji, gdy przewidziany okres stosowania środka ochronnego notyfikowanego zgodnie z postanowieniami ustępu 1 artykułu 12, wynosi ponad jeden rok, Członek stosujący taki środek będzie go stopniowo liberalizować w okresie stosowania w równych odstępach czasu. Jeśli okres stosowania środka przekracza trzy lata, Członek stosujący taki środek dokona przeglądu sytuacji najpóźniej w połowie okresu stosowania środka i jeśli będzie to właściwe, wycofa go lub przyspieszy tempo jego liberalizacji. Środek, którego stosowanie przedłużono zgodnie z ustępem 2 nie będzie bardziej restrykcyjny niż był on przy końcu okresu początkowego i powinien być nadal liberalizowany.

5. Żaden środek ochronny nie będzie wprowadzony ponownie wobec przywozu produktu, który był już objęty takim środkiem, wprowadzonym po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO, na okres równy okresowi, w czasie którego stosowano poprzednio ten środek, o ile okres niestosowania wynosi co najmniej 2 lata.

▼ B

6. Niezależnie od postanowień ustępu 5, środek ochronny stosowany 180 dni lub krócej, może być zastosowany ponownie wobec przywozu produktu, jeśli:

- a) co najmniej jeden rok upłynął od daty wprowadzenia środka ochronnego wobec przywozu tego produktu; i
- b) taki środek ochronny nie był stosowany wobec tego samego produktu więcej niż dwa razy w ciągu 5 lat bezpośrednio poprzedzających datę wprowadzenia środka.

*Artykuł 8***Poziom koncesji i inne zobowiązania**

1. Członek proponujący wprowadzenie środka ochronnego lub zabiegający o przedłużenie środka ochronnego będzie dążyć do utrzymania zasadniczo równorzędnego poziomu koncesji i innych zobowiązań w stosunku do już istniejących na zasadzie GATT 1994 między nim i wywozącymi Członkami, którzy ucierpią w następstwie takiego środka zgodnie z postanowieniami ustępu 3 artykułu 12. Dla osiągnięcia tego celu zainteresowani Członkowie mogą zgodzić się na wszelkie adekwatne środki kompensaty handlowej za negatywne skutki środka dla ich handlu.

2. Jeśli żadne porozumienie nie zostanie osiągnięte w ciągu 30 dni w ramach konsultacji na zasadzie ustępu 3 artykułu 12, wówczas poszkodowani Członkowie wywozący będą mieć prawo nie później niż w ciągu 90 dni po wprowadzeniu środka, zawiesić, po upływie 30 dni od dnia, w którym Rada Handlu Towarami otrzymała pisemne zawiadomienie o takim zawieszeniu, stosowanie aktualnie równorzędnych koncesji lub innych zobowiązań w ramach GATT 1994, wobec handlu z Członkiem stosującym ten środek ochronny, jeśli Rada Handlu Towarami nie sprzeciwi się takiemu zawieszeniu.

3. Prawo do zawieszenia, o którym mowa w ustępie 2, nie będzie wykorzystywane przez pierwsze trzy lata stosowania środka ochronnego, pod warunkiem że środek ochronny został podjęty w następstwie bezwzględnego wzrostu przywozu i że taki środek jest zgodny z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

*Artykuł 9***Członkowi – kraje rozwijające się**

1. Środki ochronne nie będą stosowane przeciwko produktom pochodzącym z Członka – kraju rozwijającego się, tak długo, jak jego udział w przywozie danego produktu przez Członka przywożącego nie przekroczy 3 procent, pod warunkiem że Członkowie – kraje rozwijające się z indywidualnymi udziałami w przywozie poniżej 3 procent nie uczestniczą łącznie w ponad 9 procentach w całkowitym przywozie danego produktu ⁽¹⁾.

2. Członek – kraj rozwijający się będzie mieć prawo do przedłużenia okresu stosowania środka ochronnego do dwóch lat ponad okres maksymalny przewidziany w ustępie 3 artykułu 7. Niezależnie od postanowień ustępu 5 artykułu 7, Członek – kraj rozwijający się będzie mieć prawo do ponownego zastosowania środka ochronnego wobec przywozu, który był już przedmiotem takiego środka, podjętego po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO, po okresie równym połowie tego okresu, w którym środek ten był stosowany poprzednio, pod warunkiem że okres niestosowania wynosi co najmniej dwa lata.

⁽¹⁾ Członek niezwłocznie notyfikuje takie działania, podjęte na podstawie ustępu 1 artykułu 9, Komitetowi Środków Ochronnych.

*Artykuł 10***Upřednio istniejące środki z mocy artykułu XIX**

Członkowie znoszą wszystkie środki ochronne wprowadzone z tytułu artykułu XIX GATT 1947, które istniały w momencie wejścia w życie Porozumienia WTO, nie później niż po ośmiu latach, licząc od daty, kiedy były one po raz pierwszy wprowadzone lub po pięciu latach od daty wejścia w życie Porozumienia WTO, w zależności od tego, która z tych dat będzie późniejsza.

*Artykuł 11***Zakaz i eliminacja niektórych środków**

1. a) Członek nie podejmie ani nie będzie dążyć do podjęcia jakiegokolwiek wyjątkowego działania wobec przywozu konkretnych produktów przewidzianych w artykule XIX GATT 1994 chyba że takie działanie odpowiada postanowieniom tego artykułu, stosowanym zgodnie z niniejszym Porozumieniem.
- b) Ponadto, Członek nie będzie dążyć do podjęcia lub nie podejmie i nie będzie utrzymywać w mocy żadnych dobrowolnych ograniczeń wywozowych, innych porozumień samoujmujących lub jakichkolwiek innych podobnych środków w stosunku do wywozu lub przywozu ⁽¹⁾, ⁽²⁾. Dotyczy to działań podjętych przez pojedynczego Członka jak i również działań w ramach umów, porozumień i uzgodnień zawartych przez dwóch lub więcej Członków. Każdy taki środek będący w mocy w chwili wejścia w życie Porozumienia WTO będzie doprowadzony do zgodności z niniejszym Porozumieniem lub zniesiony zgodnie z ustępem 2.
- c) Niniejsze Porozumienie nie ma zastosowania do środków, które Członek będzie chciał wprowadzić, wprowadził lub utrzymuje na mocy postanowień GATT 1994 innych niż artykuł XIX oraz Wielostronnych Porozumień Handlowych w Załączniku 1A innych niż niniejsze Porozumienie lub na mocy protokołów i porozumień lub uzgodnień zawartych w ramach GATT 1994.

2. Stopniowe znoszenie środków, o których mowa w ustępie 1b) będzie realizowane, zgodnie z harmonogramami, które zainteresowani Członkowie przedłożą Komitetowi Środków Ochronnych nie później niż 180 dni po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO. Harmonogramy te uwzględnią dla wszystkich środków, o których mowa w ustępie 1, stopniowe znoszenie lub doprowadzenie do zgodności z niniejszym Porozumieniem w okresie nieprzekraczającym czterech lat po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO, z wyjątkiem nie więcej niż jednego, konkretnego środka na przywożącego Członka ⁽³⁾, którego okres stosowania nie przekroczy 31 grudnia 1999 r. Każdy taki wyjątek musi być wzajemnie uzgodniony między Członkami, których bezpośrednio dotyczy i notyfikowany Komitetowi Środków Ochronnych w celu dokonania przeglądu i akceptacji w ciągu 90 dni od wejścia w życie Porozumienia WTO. Załącznik do niniejszego Porozumienia wymienia środek, co do którego uzgodniono, że mieści się w ramach tego wyjątku.

⁽¹⁾ Kontyngent przywozowy stosowany jako środek ochronny zgodnie z odpowiednimi postanowieniami GATT 1994 i niniejszego Porozumienia może być, za wzajemnym porozumieniem, administrowany przez wywożącego Członka.

⁽²⁾ Przykłady podobnych środków obejmują regulowania wywozu, system kontrolowania cen eksportowych lub cen importowych, kontrolę wywozu lub przywozu, przymusowe kartelety przywozowe i dyskrecjonalne systemy licencjonowania wywozu lub przywozu zapewniające protekcję.

⁽³⁾ Jedyny wyjątek od tej zasady, do którego mają prawo Wspólnoty Europejskie jest wymieniony w Załączniku do niniejszego Porozumienia.

▼ B

3. Członkowie nie będą zachęcać lub popierać wprowadzenia lub utrzymania przez przedsiębiorstwa publiczne i prywatne środków poza rządowych ekwiwalentnych w stosunku do tych omówionych w punkcie 1.

*Artykuł 12***Notyfikacja i konsultacja**

1. Członek natychmiast dokona notyfikacji Komitetowi Środków Ochronnych w sprawach:

a) wszczęcie procesu dochodzeniowego dotyczącego poważnej szkody lub jej groźby oraz przyczyn tego dochodzenia;

b) stwierdzenia poważnej szkody lub jej groźby spowodowanej przez zwiększony przywóz; i

c) podjęcia decyzji o zastosowaniu lub przedłużeniu środka ochronnego.

2. Składając notyfikacje, o których mowa w ustępie 1b) i 1c), Członek planujący zastosowanie lub przedłużenie stosowania środka ochronnego przedstawi Komitetowi Środków Ochronnych wszystkie istotne informacje, zawierające dowody poważnej szkody lub jej groźby spowodowanej przez zwiększony przywóz, dokładny opis produktu, którego sprawa dotyczy i proponowanego środka, proponowaną datę wprowadzenia, przewidywany czas stosowania i harmonogram stopniowej liberalizacji. W przypadku dotyczącym przedłużenia stosowania środka, będzie przedstawiony również dowód na to, że dany przemysł jest w trakcie przystosowań strukturalnych. Rada Handlu Towarami lub Komitet Środków Ochronnych może zażądać od Członka planującego zastosowanie lub przedłużenie stosowania środka takich dodatkowych informacji, jakie mogą uznać za niezbędne.

3. Członek planujący zastosowanie lub przedłużenie stosowania środka ochronnego stworzy odpowiednie możliwości podjęcia uprzednich konsultacji z tymi Członkami, którzy mają zasadniczy interes jako eksporterzy danego produktu w celu, między innymi, dokonania przeglądu dostarczonych informacji zgodnie z ustępem 2, wymiany poglądów na temat środka i osiągnięcia porozumienia co do sposobów osiągnięcia celu określonego w ustępie 1 artykułu 8.

4. Członek dokona notyfikacji Komitetowi Środków Ochronnych przed podjęciem decyzji o zastosowaniu tymczasowego środka ochronnego, o którym mowa w artykule 6. Konsultacje zostaną wszczęte niezwłocznie po zastosowaniu środka.

5. Wyniki konsultacji, o których mowa w niniejszym artykule, jak również wyniki przeglądu dokonanego w połowie okresu stosowania, o którym mowa w ustępie 4 artykułu 7, wszelka forma kompensaty, o której mowa w ustępie 1 artykułu 8 i proponowane zawieszenia koncesji i innych zobowiązań, o których mowa w ustępie 2 artykułu 8 będą niezwłocznie notyfikowane Radzie Handlu Towarami przez zainteresowanych Członków.

6. Członkowie notyfikują niezwłocznie Komitetowi Środków Ochronnych swoje ustawy, przepisy i procedury administracyjne dotyczące środków ochronnych, jak i wszelkie ich modyfikacje.

7. Członkowie utrzymujący w mocy środki opisane w artykule 10 i ustępie 1 artykułu 11 w momencie wejścia w życie Umowy WTO notyfikują takie środki Komitetowi Środków Ochronnych nie później niż 60 dni po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO.

▼ B

8. Każdy Członek może notyfikować Komitetowi Środków Ochronnych wszystkie ustawy, przepisy i procedury administracyjne oraz wszelkie środki lub działania, których dotyczy niniejsze Porozumienie, a które nie zostały notyfikowane przez innych Członków, zobowiązanych niniejszym Porozumieniem do takiego notyfikowania.

9. Każdy Członek może notyfikować Komitetowi Środków Ochronnych jakiegokolwiek środki poza rządowe, o których mowa w ustępie 3 artykułu 11.

10. Wszystkie notyfikacje Radzie Handlu Towarami, o których mowa w niniejszym Porozumieniu będą zwykle składane za pośrednictwem Komitetu Środków Ochronnych.

11. Postanowienia w sprawie notyfikacji, zawarte w niniejszym Porozumieniu nie będą nakładać na żadnego Członka obowiązku ujawnienia informacji poufnych, których ujawnienie zaszkodziłoby stosowaniu prawa lub w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym lub podważałoby uzasadnione interesy handlowe konkretnych przedsiębiorstw publicznych lub prywatnych.

*Artykuł 13***Nadzór**

1. Ustanawia się niniejszym Komitet Środków Ochronnych pod auspicjami Rady Handlu Towarami, w którym udział będzie otwarty dla każdego Członka wyrażającego wolę uczestnictwa w nim. Komitet będzie mieć następujące funkcje:

- a) monitorowanie i składanie rocznych sprawozdań Radzie Handlu Towarami na temat ogólnej realizacji niniejszego Porozumienia oraz przedstawianie zaleceń w sprawie jego usprawnienia;
- b) weryfikowanie, na wniosek poszkodowanego Członka, czy wymagania proceduralne niniejszego Porozumienia, były przestrzegane w związku ze środkiem ochronnym i składanie sprawozdania Radzie Handlu Towarami;
- c) udzielanie pomocy Członkom, na ich wniosek, przy ich konsultacjach zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia;
- d) badanie środków objętych artykułem 10 i ustępem 1 artykułu 11, monitorowanie stopniowego znoszenia takich środków i składanie odpowiednio do wymogów sprawozdania Radzie Handlu Towarami;
- e) badanie, na wniosek Członka podejmującego środek ochronny, czy propozycje zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań „generalnie równoważne” i składanie odpowiednio do wymogów sprawozdań Radzie Handlu Towarami;
- f) otrzymywanie i dokonywanie przeglądów wszystkich notyfikacji, przewidzianych w niniejszym Porozumieniu i składanie odpowiednio do wymogów sprawozdań Radzie Handlu Towarami; i
- g) wykonywanie wszelkich innych funkcji związanych z niniejszym Porozumieniem, które Rada Handlu Towarami może określić.

2. W celu ułatwienia Komitetowi sprawowania jego funkcji nadzoru, Sekretariat będzie przygotowywać corocznie raporty faktograficzne dotyczące funkcjonowania niniejszego Porozumienia, w oparciu o notyfikacje i inne dostępne mu wiarygodne informacje.

▼ B

Artykuł 14

Rozstrzygnięcie sporów

Postanowienia artykułów XXII i XXIII GATT 1994, sprecyzowane i stosowane na zasadzie Porozumienia o rozstrzygnięciu sporów będą mieć zastosowanie do konsultacji i rozstrzygnięcia sporów wynikających z niniejszego Porozumienia.

▼B*ZAŁĄCZNIK***WYJĄTEK ODNOSZĄCY SIĘ DO USTĘPU 2 ARTYKUŁU 11**

Zainteresowani Członkowie	Produkt	Data zakończenia
UE/Japonia	Samochody osobowe, pojazdy terenowe, lekkie pojazdy użytkowe, lekkie ciężarówki (do 5 ton) oraz te same pojazdy w kompletnych zestawach części do montażu (zestawy CKD).	31 grudnia 1999 r.

ANNEX I B

GENERAL AGREEMENT ON TRADE IN SERVICES

PART I	SCOPE AND DEFINITION
Article I	Scope and Definition
PART II	GENERAL OBLIGATIONS AND DISCIPLINES
Article II	Most-Favoured-Nation Treatment
Article III	Transparency
Article III <i>bis</i>	Disclosure of Confidential Information
Article IV	Increasing Participation of Developing Countries
Article V	Economic Integration
Article V <i>bis</i>	Labour Markets Integration Agreements
Article VI	Domestic Regulation
Article VII	Recognition
Article VIII	Monopolies and Exclusive Service Suppliers
Article IX	Business Practices
Article X	Emergency Safeguard Measures
Article XI	Payments and Transfers
Article XII	Restrictions to Safeguard the Balance of Payments
Article XIII	Government Procurement
Article XIV	General Exceptions
Article XV <i>bis</i>	Security Exceptions
Article XV	Subsidies
PART III	SPECIFIC COMMITMENTS
Article XVI	Market Access
Article XVII	National Treatment
Article XVIII	Additional Commitments
PART IV	PROGRESSIVE LIBERALIZATION
Article XIX	Negotiation of Specific Commitments
Article XX	Schedules of Specific Commitments
Article XXI	Modification of Schedules
PART V	INSTITUTIONAL PROVISIONS
Article XXII	Consultation
Article XXIII	Dispute Settlement and Enforcement
Article XXIV	Council for Trade in Services
Article XXV	Technical Cooperation
Article XXVI	Relationship with Other International Organizations
PART VI	FINAL PROVISIONS
Article XXVII	Denial of Benefits
Article XXVIII	Definitions
Article XXIX	Annexes

▼B

Annex on Article II Exemptions

Annex on Movement of Natural Persons Supplying Services under the Agreement

Annex on Air Transport Services

Annex on Financial Services

Second Annex on Financial Services

Annex on Negotiations on Maritime Transport Services

Annex on Telecommunications

Annex on Negotiations on Basic Telecommunications

UKŁAD OGÓLNY W SPRAWIE HANDLU USŁUGAMI

CZŁONKOWIE,

uznając rosnące znaczenie handlu usługami dla wzrostu i rozwoju gospodarki światowej;

chcąc ustanowić wielostronne ramy zasad i reguł handlu usługami mające na celu wzrost tego handlu w warunkach przejrzystości i stopniowej liberalizacji oraz będące środkiem wspierania wzrostu gospodarczego wszystkich partnerów handlowych i rozwoju krajów rozwijających się;

pragnąc wcześniejszego osiągnięcia coraz wyższego poziomu liberalizacji handlu usługami przy pomocy kolejnych rund wielostronnych negocjacji służących wspieraniu interesów wszystkich uczestników na równie korzystnej podstawie oraz zapewnieniu ogólnej równowagi praw i obowiązków, przy jednoczesnym należywym uwzględnieniu celów narodowej polityki;

uznając prawo Członków do regulowania oraz wprowadzania nowych przepisów w dziedzinie świadczenia usług na ich terytoriach w celu realizowania celów narodowej polityki oraz mając na względzie istniejącą asymetrię w zakresie stopnia rozwoju regulowania działalności usługowej w poszczególnych krajach, a w szczególności uznając potrzebę wykonywania powyższego uprawnienia w krajach rozwijających się;

pragnąc ułatwić szersze uczestnictwo krajów rozwijających się w handlu usługami oraz wzrost ich wywozu usługowego, łącznie, między innymi, ze wzmocnieniem ich krajowego potencjału usługowego i jego efektywności i konkurencyjności;

zwracając szczególną uwagę na poważne trudności krajów najmniej rozwiniętych w obliczu ich szczególnej sytuacji gospodarczej oraz potrzeb rozwojowych, handlowych i finansowych;

UZGADNIAJĄ NINIEJSZYM, CO NASTĘPUJE:

CZĘŚĆ I

ZAKRES I DEFINICJA

Artykuł I

Zakres i definicja

1. Niniejszy Układ odnosi się do środków stosowanych przez Członków, które oddziałują na handel usługami.
2. Dla celów niniejszego Układu handel usługami jest definiowany jako świadczenie usługi:
 - a) z terytorium jednego Członka na terytorium któregokolwiek innego Członka;
 - b) na terytorium jednego członka dla usługobiorcy któregokolwiek innego Członka;
 - c) przez usługodawcę jednego Członka poprzez obecność handlową na terytorium któregokolwiek innego Członka;
 - d) przez usługodawcę jednego Członka poprzez obecność osób fizycznych Członka na terytorium któregokolwiek innego Członka.
3. Dla celów niniejszego Układu:
 - a) „środki stosowane przez Członków” oznaczają środki stosowane przez:
 - i) administrację i władze stopnia centralnego, regionalnego lub lokalnego; oraz

▼ B

- ii) organy pozarządowe sprawujące władzę delegowaną przez administrację i władze stopnia centralnego, regionalnego lub lokalnego;

Wypełniając obowiązki i zobowiązania wynikające z Układu, każdy Członek podejmie dostępne mu uzasadnione środki dla zapewnienia przestrzegania jego postanowień przez władze i administracje regionalne i lokalne oraz ciała pozarządowe działające na jego terytorium.

- b) „usługi” obejmują jakąkolwiek usługę w jakimkolwiek sektorze, z wyjątkiem usług świadczonych w wykonywaniu funkcji władczych.
- c) „usługa świadczona w wykonaniu funkcji władczych” oznacza jakąkolwiek usługę, która nie jest dostarczana ani na zasadach handlowych, ani też w ramach konkurencji z jednym lub większą liczbą usługodawców.

CZĘŚĆ II**ZOBOWIĄZANIA OGÓLNE I ZASADY***Artykuł II***Zasada największego uprzywilejowania**

1. W odniesieniu do jakichkolwiek środków objętych niniejszym Układem, każdy Członek udzieli usługom i usługodawcom któregośkolwiek innego Członka, natychmiast i bezwarunkowo, traktowania nie mniej korzystnego niż to, którego udziela podobnym usługom i usługodawcom z jakiegokolwiek innego kraju.
2. Członek może utrzymywać środek niezgodny z ustępem 1, pod warunkiem że środek taki jest wykazany w Załączniku i odpowiada warunkom Załącznika w sprawie odstępstw od Artykułu II.
3. Postanowienia niniejszego Układu nie będą interpretowane w sposób uniemożliwiający któremukolwiek Członkowi przyznanie lub udzielanie korzyści krajom z nim graniczącym, dla ułatwienia wymiany, ograniczonej do przyległych stref granicznych, usług jednocześnie świadczonych i wykorzystywanych lokalnie.

*Artykuł III***Przejrzystość**

1. Każdy Członek opublikuje niezwłocznie oraz, z wyjątkiem sytuacji nadzwyczajnych, najpóźniej w chwili wejścia w życie, wszelkie stosowne środki powszechnie obowiązujące, które odnoszą się albo wpływają na działanie niniejszego Układu. Publikowane będą również porozumienia międzynarodowe, których Członek jest sygnatariuszem, odnoszące się albo wpływające na handel usługami.
2. Gdy nie jest możliwa publikacja, o której mowa w ustępie 1, informacja taka będzie dostępna publicznie w inny sposób.
3. Każdy Członek niezwłocznie i co najmniej raz w roku poinformuje Radę Handlu Usługami o wprowadzeniu jakichkolwiek nowych ustaw lub jakichkolwiek zmian w obowiązujących ustawach, przepisach lub wytycznych administracyjnych, które znacząco oddziałują na handel usługami objęty szczegółowymi zobowiązaniami Członka podjętymi zgodnie z niniejszym Układem.

▼ B

4. Każdy Członek odpowie niezwłocznie na wszelkie zapytania któregośkolwiek innego Członka o szczegółowe informacje dotyczące jakichkolwiek środków powszechnego zastosowania, czy też porozumień międzynarodowych w rozumieniu ustępu 1. Każdy Członek utworzy także jeden lub więcej punktów informacyjnych dla udostępnienia innym Członkom, na wniosek, szczegółowych informacji w tych sprawach, jak też w sprawach będących przedmiotem notyfikacji, o której mowa w ustępie 3. Takie punkty informacyjne zostaną utworzone w ciągu dwóch lat od wejścia w życie Porozumienia Ustanawiającego Światową Organizację Handlu (zwanego poniżej Porozumieniem WTO). Stosowna elastyczność w odniesieniu do terminu, w którym takie punkty informacyjne mają być utworzone, może zostać uzgodniona w stosunku do poszczególnych Członków – krajów rozwijających się. Punkty informacyjne nie muszą być depozytariuszami ustaw i przepisów.

5. Każdy Członek może notyfikować Radzie Handlu Usługami jakikolwiek środek zastosowany przez któregośkolwiek innego Członka, który uzna za wywierający wpływ na działanie niniejszego Układu.

*Artykuł III bis***Ujawnianie informacji poufnych**

Postanowienia niniejszego Układu nie będą wymagać od któregośkolwiek Członka dostarczenia informacji poufnych, których ujawnienie może utrudnić stosowanie prawa albo w inny sposób być sprzeczne z interesem publicznym, czy też naruszałoby uzasadnione interesy handlowe poszczególnych przedsiębiorstw publicznych albo prywatnych.

*Artykuł IV***Rosnący udział krajów rozwijających się**

1. Rosnący udział Członków – krajów rozwijających się w handlu światowym będzie ułatwiany poprzez negocjowane przez różnych Członków, stosownie do postanowień Części III i IV niniejszego Układu, szczegółowe zobowiązania odnoszące się do:

- a) wzmocnienia ich krajowego potencjału usługowego oraz jego wydajności i konkurencyjności poprzez, między innymi, dostęp do technologii na zasadach handlowych;
- b) poprawy dostępu do kanałów dystrybucji oraz sieci informacyjnych; oraz
- c) liberalizacji dostępu do rynku w sektorach i sposobach świadczenia usług, będących przedmiotem ich zainteresowania wywozowego.

2. Członkowie – kraje rozwinięte, a w możliwym zakresie inni Członkowie, w ciągu dwóch lat od wejścia w życie Porozumienia WTO utworzą punkty informacyjne dla ułatwienia usługodawcom Członków – krajów rozwijających się dostępu do informacji odnoszącej się do ich rynków, w zakresie:

- a) handlowych i technicznych aspektów świadczenia usług;
- b) rejestracji, uznawania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych; oraz
- c) dostępności technologii usługowej.

3. Zważywszy szczególną sytuację gospodarczą oraz potrzeby rozwojowe, handlowe i finansowe krajów najmniej rozwiniętych, przy realizowaniu postanowień ustępów 1 i 2 pierwszeństwo będzie udzielone Członkom – krajom najmniej rozwiniętym. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na poważne trudności tych krajów w przyjęciu negocjowanych szczegółowych zobowiązań.

▼ B*Artykuł V***Integracja gospodarcza**

1. Niniejszy Układ nie będzie dla któregośkolwiek Członka przeszkodą do stania się stroną albo przystąpienia do porozumienia liberalizującego handel usługami między jego stronami, pod warunkiem że takie porozumienie:

- a) ma znaczący zakres sektorowy ⁽¹⁾, oraz
- b) przewiduje brak albo wyeliminowanie, w zasadzie całej dyskryminacji w rozumieniu Artykułu XVII, między stronami, w sektorach objętych punktem a), poprzez:
 - i) usunięcie istniejących środków dyskryminacji, albo
 - ii) zakaz wprowadzania nowych albo bardziej dyskryminujących środków,

bądź w momencie wejścia w życie takiego porozumienia, bądź też na podstawie uzasadnionego harmonogramu – z wyjątkiem środków dozwolonych zgodnie z artykułami XI, XII, XIV i XIVbis.

2. Oceniając, czy warunki określone na mocy ustępu 1b) są spełnione, zwracać się będzie uwagę na stosunek porozumienia do szerszego procesu integracji gospodarczej lub liberalizacji handlu między zainteresowanymi krajami.

3. a) Gdy kraje rozwijające się są stronami porozumienia w rodzaju, o którym mowa w ustępie 1, przewiduje się stosowną elastyczność w odniesieniu do warunków opisanych w ustępie 1, a szczególnie w odniesieniu do punktu b) tego ustępu – zgodną z poziomem rozwoju zainteresowanych krajów, zarówno ogólnym, jak i w poszczególnych sektorach i podsektorach.

b) Niezależnie od postanowień ustępu 6 w przypadku porozumienia w rodzaju, o którym mowa w ustępie 1, które obejmuje tylko kraje rozwijające się, traktowanie bardziej korzystne może być udzielone osobom prawnym będącym własnością lub znajdującym się pod kontrolą osób fizycznych stron takiego porozumienia.

4. Jakiegokolwiek porozumienie, o którym mowa w ustępie 1, będzie zmierzać do ułatwienia handlu między stronami i nie będzie, wobec któregośkolwiek Członka znajdującego się poza porozumieniem, podwyższać ogólnego poziomu barier dla handlu usługami w odnośnych sektorach czy podsektorach w porównaniu z poziomem stosowanym przed zawarciem takiego porozumienia.

5. Jeżeli w związku z zawarciem, rozszerzeniem lub znaczącą zmianą jakiegokolwiek porozumienia zgodnie z ustępem 1 Członek zamierza wycofać lub zmienić szczegółowe zobowiązanie w sposób niezgodny z warunkami i wymogami określonymi w jego liście zobowiązań, powinien on, z wyprzedzeniem nie krótszym niż 90 dni, powiadomić o takiej modyfikacji lub wycofaniu i wówczas zostanie zastosowana procedura określona w ustępach 2, 3 i 4 artykułu XXI.

6. Usługodawca któregośkolwiek innego Członka, który jest osobą prawną utworzoną zgodnie z ustawami strony porozumienia, o którym mowa w ustępie 1, będzie uprawniony do traktowania przyznanego na mocy takiego porozumienia, pod warunkiem że jest zaangażowany w znaczące operacje gospodarcze na terytorium stron takiego porozumienia.

⁽¹⁾ Warunek ten jest oceniany z uwzględnieniem liczby sektorów, wielkości handlu objętego Porozumieniem i sposobów świadczenia usług. W celu wypełnienia takiego warunku porozumienia takie nie powinny a priori wyłączać jakiegokolwiek sposobu świadczenia.

▼ B

7. a) Członkowie, którzy są stronami jakiegokolwiek porozumienia, o którym mowa w ustępie 1, niezwłocznie notyfikują Radzie Handlu Usługami takie porozumienie lub jego rozszerzenie czy też jakąkolwiek znaczącą zmianę. Udostępnią także Radzie stosowne informacje, których może się ona domagać. Rada może ustanowić grupę roboczą dla zbadania takiego porozumienia, jego poszerzenia czy też zmiany oraz dla złożenia Radzie sprawozdania o jego zgodności z niniejszym artykułem.
 - b) Członkowie, którzy są stronami jakiegokolwiek porozumienia, o którym mowa w ustępie 1, wprowadzanego w życie na podstawie harmonogramu, będą składać okresowo sprawozdanie Radzie Handlu Usługami o jego wprowadzaniu. Rada może utworzyć grupę roboczą dla zbadania tych informacji, jeśli uzna to za konieczne.
 - c) W oparciu o sprawozdania grup roboczych, o których mowa w punktach a) i b), Rada może dokonać zaleceń stronom, jeśli uzna to za stosowne.
8. Członek, który jest stroną jakiegokolwiek porozumienia, o którym mowa w ustępie 1, nie może starać się o wyrównanie korzyści handlowych, które mogą z takiego porozumienia przypadać któremukolwiek innemu Członkowi.

*Artykuł V bis***Porozumienia integrujące rynki pracy**

Niniejszy Układ nie będzie dla któregokolwiek Członka przeszkodą w uczestniczeniu w jakimkolwiek porozumieniu ustanawiającym pełną integrację⁽¹⁾ rynków pracy pomiędzy lub pośród stron takiego porozumienia, pod warunkiem że takie porozumienie:

- a) zwalnia obywateli stron takiego porozumienia od wymogu uzyskania pozwoleń na pobyt i podjęcie pracy;
- b) jest notyfikowane Radzie Handlu Usługami.

*Artykuł VI***Przepisy wewnętrzne**

1. W sektorach, gdzie podejmowane są szczegółowe zobowiązania, każdy Członek zapewni, by wszystkie środki powszechnie obowiązujące, które oddziałują na handel usługami, były stosowane w sposób umiarkowany, obiektywny i bezstronny.
2. a) Każdy Członek będzie utrzymywać lub ustanowi, tak szybko jak to możliwe, sądy powszechne, arbitrażowe lub administracyjne albo procedury, które zapewnią, na wniosek dotkniętego usługodawcy, możliwość niezwłocznego odwołania, a gdzie jest to uzasadnione, stosowne środki zaradcze w odniesieniu do decyzji administracyjnych, które oddziałują na handel usługami. Gdy takie procedury nie są niezależne od organu, któremu powierzono wydawanie odnośnych decyzji administracyjnych, Członek zapewni rzeczywisty obiektywizm i bezstronność w rozpatrywaniu odwołania.
- b) Postanowienia punktu a) nie powinny być interpretowane jako wymagające od Członka utworzenia takich sądów czy procedur, jeśli byłoby to sprzeczne z konstytucyjną strukturą lub z charakterem jego systemu prawnego.

⁽¹⁾ Zazwyczaj takie porozumienie integracyjne zapewnia obywatelom zainteresowanych stron prawo swobodnego dostępu do rynków zatrudnienia stron i obejmuje środki dotyczące warunków płacy i innych warunków zatrudnienia oraz świadczeń socjalnych.

▼ B

3. Tam gdzie dla świadczenia usług, w przedmiocie których podjęto szczególne zobowiązania, wymagane jest zezwolenie, właściwe władze Członka, w rozsądnym terminie po złożeniu wniosku uznanego za kompletny w świetle krajowych ustaw i przepisów, poinformują wnioskodawcę o decyzji dotyczącej wniosku. Na prośbę wnioskodawcy właściwe władze Członka, bez nadmiernej zwłoki, udzielą informacji o stanie wniosku.

4. W celu zapewnienia, by środki odnoszące się do wymogów kwalifikacyjnych i procedur, standardów technicznych i wymogów licencyjnych nie tworzyły zbędnych przeszkód dla handlu usługami, Rada Handlu Usługami, poprzez stosowne ciała, które może utworzyć, wypracuje wszelkie niezbędne zasady. Te zasady będą miały na celu zapewnienie, aby takie wymogi, między innymi:

- a) były oparte na obiektywnych i przejrzystych kryteriach, takich jak fachowość i zdolność do świadczenia usługi;
- b) nie były bardziej uciążliwe niż jest to konieczne dla zapewnienia jakości usługi;
- c) nie stanowiły same w sobie ograniczenia dla świadczenia usługi w przypadku procedur licencyjnych.

5. a) W sektorach, w których Członek podjął szczególne zobowiązania, do czasu wejścia w życie zasad rozwiniętych zgodnie z ustępem 4 Członek nie będzie stosować wymogów kwalifikacyjnych i licencyjnych oraz standardów technicznych, które zniweczą lub osłabią takie szczególne zobowiązania w sposób:

- i) niezgodny z kryteriami określonymi w punktach 4a), b) lub c); oraz
- ii) którego nie można się było zasadnie spodziewać od Członka w momencie podejmowania szczególnych zobowiązań w tych sektorach.

b) W ocenie, czy Członek postępuje zgodnie z obowiązkiem określonym w punkcie 5a), będą brane pod uwagę standardy międzynarodowe właściwych organizacji ⁽¹⁾ międzynarodowych stosowane przez Członka.

6. W sektorach, gdzie podejmowane są szczególne zobowiązania dotyczące usług profesjonalnych, każdy Członek zapewni odpowiednie procedury dla sprawdzenia umiejętności fachowców któregośkolwiek innego Członka.

*Artykuł VII***Uznawanie**

1. Członek może uznawać uzyskane w określonym kraju wykształcenie lub praktykę, spełniane wymogi lub otrzymane licencje czy zaświadczenia, w celu spełnienia, w całości lub w części, standardów lub kryteriów upoważniania, licencjonowania, wydawania usługodawcom zaświadczeń zgodnie z wymogami ustępu 3. Takie uznawanie, które może zostać osiągnięte poprzez ujednoczenie lub w inny sposób, może być oparte na porozumieniu lub uzgodnieniu z krajem zainteresowanym bądź też może być udzielone niezależnie.

2. Członek, który jest stroną porozumienia lub uzgodnienia, o którym mowa w ustępie 1, istniejącego lub przyszłego, zapewni innym zainteresowanym Członkom dostateczną możliwość negocjowania przystąpienia do takiego porozumienia lub uzgodnienia bądź też negocjowania porównywalnych porozumień. Tam gdzie Członek udziela uznania niezależnie, zapewni któremukolwiek innemu Członkowi dostateczną możliwość wykazania, że wykształcenie, praktyka, licencje, zaświadczenia uzyskane albo wymogi spełnione na terytorium innego Członka powinny być uznane.

⁽¹⁾ Pojęcie „właściwe organizacje międzynarodowe” odnosi się do organizacji międzynarodowych, w których członkostwo jest otwarte dla stosownych organizacji, co najmniej wszystkich Członków Światowej Organizacji Handlu.

▼ B

3. Członek nie będzie dokonywać uznawania w sposób, który mógłby stanowić narzędzie dyskryminacji pomiędzy krajami w trakcie stosowania jego standardów lub kryteriów dla upoważnień, licencjonowania lub wydawania usługodawcom zaświadczeń, bądź w sposób mogący stanowić ukryte ograniczenie dla handlu usługami.
4. Każdy Członek:
 - a) w ciągu 12 miesięcy od daty wejścia w życie w stosunku do niego Porozumienia WTO poinformuje Radę Handlu Usługami o istniejących sposobach uznawania i wskaże, czy są one oparte na porozumieniach i uzgodnieniach w rodzaju, o którym mowa w ustępie 1;
 - b) niezwłocznie poinformuje Radę Handlu Usługami, z takim wyprzedzeniem jakie tylko będzie możliwe, o rozpoczęciu negocjacji w przedmiocie porozumień lub ustaleń w rodzaju, o którym mowa w ustępie 1, w celu zapewnienia któremukolwiek innemu Członkowi odpowiedniej możliwości wyrażenia jego zainteresowania uczestnictwem w takich negocjacjach przed ich wejściem w zasadniczą fazę;
 - c) niezwłocznie poinformuje Radę Handlu Usługami o wprowadzeniu nowych lub o znaczącej zmianie istniejących środków uznawania oraz określi, czy są one oparte na porozumieniach lub uzgodnieniach w rodzaju, o którym mowa w ustępie 1.
5. Gdziekolwiek to właściwe, uznawanie powinno być oparte na wielostronnie uzgodnionych kryteriach. W stosownych przypadkach Członkowie będą współpracować z odpowiednimi organizacjami między- i pozarządowymi dla ustanowienia oraz przyjęcia wspólnych, międzynarodowych standardów i kryteriów uznawania oraz wspólnych międzynarodowych standardów w celu wykonywania odnośnych zawodów i specjalności usługowych.

*Artykuł VIII***Monopole i wyłączni usługodawcy**

1. Każdy Członek zapewni, aby którykolwiek monopolistyczny usługodawca na jego terytorium, świadcząc na danym rynku usługę monopolistyczną, nie działał w sposób niezgodny z obowiązkami Członka określonymi w Artykule II oraz szczegółowymi zobowiązaniami.
2. Tam gdzie monopolistyczny usługodawca Członka konkuruje, czy to bezpośrednio, czy poprzez spółkę zależną, świadcząc usługę nie objętą zakresem jego monopolistycznych uprawnień i będącą przedmiotem szczegółowych zobowiązań Członka, Członek ten zapewni, żeby taki usługodawca nie nadużywał swojej pozycji monopolistycznej działając na jego terytorium w sposób niezgodny z takimi zobowiązaniami.
3. Rada Handlu Usługami może, na wniosek Członka, który ma powód sądzić, że monopolistyczny usługodawca któregokolwiek innego Członka działa w sposób niezgodny z ustępami 1 i 2, domagać się od Członka ustanawiającego, utrzymującego lub sankcjonującego taki podmiot dostarczenia szczegółowych informacji dotyczących odnośnych działań.
4. Jeżeli po wejściu w życie Porozumienia WTO Członek przyzna monopolistyczne uprawnienie odnoszące się do świadczenia usługi objętej jego szczegółowymi zobowiązaniami, Członek ten powinien notyfikować Radzie Handlu Usługami nie później niż na trzy miesiące przed zamierzonym przyznaniem takich praw i wówczas stosowane będą postanowienia ustępów 2, 3 i 4 artykułu XXI.
5. Postanowienia niniejszego artykułu będą stosowane również w przypadku wyłącznych usługodawców, gdy Członek, oficjalnie lub w praktyce, a) upoważnia lub ustanawia ich niewielką liczbę, oraz b) znacząco ogranicza konkurencję między nimi na swoim terytorium.

▼ B*Artykuł IX***Praktyki gospodarcze**

1. Członkowie uznają, że określone praktyki usługodawców, inne niż objęte artykułem VIII, mogą utrudniać konkurencję i w ten sposób ograniczać handel usługami.
2. Każdy Członek, na wniosek któregokolwiek innego Członka, przystąpi do konsultacji mających na celu wyeliminowanie praktyk, o których mowa w ustępie 1. Członek, do którego się zwrócono, odniesie się życzliwie i z uwagą do takiego wniosku oraz podejmie współpracę poprzez dostarczenie ogólnie dostępnych, niepoufnych danych odnoszących się do rozpatrywanego problemu. Członek, do którego wystąpiono, przekaze Członkowi, który wystąpił z wnioskiem, także inne dostępne mu informacje z zastrzeżeniem postanowień jego prawa wewnętrznego i pod warunkiem zawarcia zadowalającego porozumienia dotyczącego ochrony poufnego charakteru tych informacji przez Członka, który się o nie zwraca.

*Artykuł X***Nadzwyczajne środki ochronne**

1. Podjęte zostaną wielostronne negocjacje w kwestii nadzwyczajnych środków ochronnych opartych na zasadzie niedyskryminacji. Wyniki tych negocjacji zostaną wprowadzone w życie nie później niż trzy lata od daty wejścia w życie Porozumienia WTO.
2. W okresie przed wejściem w życie wyników negocjacji, o których mowa w ustępie 1, każdy Członek może, niezależnie od postanowień ustępu 1 artykułu XXI, zawiadomić Radę Handlu Usługami o zamiarze zmiany lub wycofania szczegółowego zobowiązania po upływie roku od daty, kiedy szczegółowe zobowiązanie wchodzi w życie pod warunkiem że Członek ten wskaże Radzie powód, dla którego zmiana lub wycofanie nie może czekać na upływ trzyletniego okresu, o którym mowa w ustępie 1 artykułu XXI.
3. Postanowienia ustępu 2 utracą moc po upływie trzech lat od wejścia w życie Porozumienia WTO.

*Artykuł XI***Płatności i transfery**

1. Z wyjątkiem okoliczności przewidzianych w artykule XII, Członek nie będzie stosować ograniczeń w stosunku do międzynarodowych płatności i transferów odnoszących się do transakcji bieżących związanych z jego szczegółowymi zobowiązaniami.
2. Nic, co wynika z niniejszego Układu, nie wpłynie na prawa i obowiązki członków Międzynarodowego Funduszu Walutowego powstałe na mocy Statutu Funduszu – łącznie z działaniami w zakresie wymiennalności zgodnymi ze Statutem – pod warunkiem że Członek nie wprowadzi ograniczeń w stosunku do jakichkolwiek transakcji kapitałowych w sposób niezgodny ze swymi szczegółowymi zobowiązaniami odnoszącymi się do takich transakcji, z wyjątkiem ograniczeń stosowanych zgodnie z artykułem XII lub na wniosek Funduszu.

*Artykuł XII***Ograniczenia wprowadzane dla ochrony bilansu płatniczego**

1. W przypadku poważnych trudności w zakresie bilansu płatniczego i finansów zagranicznych albo zagrożenia nimi Członek może wprowadzić albo utrzymywać ograniczenia dla handlu usługami, co do których podjął szczegółowe zobowiązania – łącznie z płatnościami lub transferami za transakcje związane z takimi zobowiązaniami. Uznaje się, że wyjątkowy nacisk na bilans płatniczy Członka znajdującego się w trakcie rozwoju ekonomicznego lub w okresie transformacji gospodarczej może spowodować konieczność zastosowania ograniczeń w celu zapewnienia, między innymi, utrzymania poziomu rezerw finansowych odpowiedniego dla wprowadzania programu rozwoju gospodarczego lub programu transformacji gospodarczej.

▼B

2. Ograniczenia, o których mowa w ustępie 1:
 - a) nie będą powodować dyskryminacji wśród Członków;
 - b) będą zgodne z postanowieniami Statutu Międzynarodowego Funduszu Walutowego;
 - c) będą unikać powodowania zbędnych szkód dla handlowych, gospodarczych i finansowych interesów któregośkolwiek innego Członka;
 - d) nie będą przekraczać środków niezbędnych dla uporania się z okolicznościami opisanymi w ustępie 1;
 - e) będą miały charakter tymczasowy i będą, w miarę poprawy sytuacji określonej w ustępie 1, stopniowo usuwane.
3. Określając zakres takich ograniczeń Członkowie mogą dać pierwszeństwo świadczeniu usług, które są bardziej istotne z punktu widzenia ich programów gospodarczych lub rozwojowych. Jednakże takie ograniczenia nie będą wprowadzane lub utrzymywane dla ochrony określonego sektora usługowego.
4. Jakikolwiek ograniczenia wprowadzane lub utrzymywane zgodnie z ustępem 1 lub też ich zmiany będą niezwłocznie notyfikowane Radzie Generalnej.
5.
 - a) Członkowie stosujący postanowienia niniejszego artykułu przeprowadzą niezwłoczne konsultacje z Komitetem Bilansu Płatniczego w przedmiocie ograniczeń wprowadzonych zgodnie z niniejszym artykułem.
 - b) Konferencja Ministerialna ustanowi procedury⁽¹⁾ okresowych konsultacji mających na celu przedstawienie zainteresowanemu Członkowi takich zaleceń, jakie uzna za stosowne.
 - c) Konsultacje takie poddadzą ocenie sytuację bilansu płatniczego zainteresowanego Członka oraz ograniczenia wprowadzone i utrzymywane zgodnie z niniejszym artykułem, mając na względzie takie czynniki jak, między innymi:
 - i) istota i zakres trudności w zakresie bilansu płatniczego i finansów zagranicznych;
 - ii) zewnętrzne warunki gospodarcze i handlowe konsultowanego Członka;
 - iii) dostępne alternatywne środki korygujące.
 - d) Konsultacje odniosą się do kwestii zgodności jakichkolwiek ograniczeń z ustępem 2, a w szczególności odniosą się do ich stopniowego usuwania zgodnie z ustępem 2e).
 - e) Podczas takich konsultacji zostaną uwzględnione wszystkie dane statystyczne oraz inne przedłożone przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy, a odnoszące się do dewiz, rezerw monetarnych oraz bilansu płatniczego – a wnioski zostaną oparte na szacunkach Funduszu w zakresie sytuacji bilansu płatniczego i finansów zagranicznych konsultowanego Członka.
6. Jeżeli Członek niebędący członkiem Międzynarodowego Funduszu Walutowego zechce zastosować postanowienia niniejszego artykułu, Konferencja Ministerialna ustanowi procedury przeglądu oraz inne konieczne procedury.

*Artykuł XIII***Zakupy rządowe**

1. Artykułów II, XVI i XVII nie stosuje się do ustaw, przepisów czy wymogów normujących zakup usług przez agencje rządowe, dokonywany dla celów rządowych oraz niemający na celu handlowej odprzedaży lub korzystania ze świadczenia usług dla sprzedaży handlowej.

⁽¹⁾ Uznaje się, że procedury przewidziane w ustępie 5 będą identyczne z procedurami GATT 1994.

▼ B

2. W ciągu dwóch lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO zostaną podjęte wielostronne negocjacje w sprawie zakupów rządowych w zakresie usług objętych niniejszym Układem.

*Artykuł XIV***Wyjątki o charakterze ogólnym**

Pod warunkiem że środki takie nie są stosowane w sposób, który mógłby tworzyć narzędzie arbitralnej albo nieuzasadnionej dyskryminacji między krajami, gdzie panują podobne warunki, albo ukrytego ograniczenia dla handlu usługami, nic w niniejszym Układzie nie będzie interpretowane jako przeszkoda w przyjęciu i stosowaniu przez któregokolwiek Członka środków:

- a) koniecznych dla ochrony publicznej moralności oraz utrzymania porządku publicznego; ⁽¹⁾
- b) niezbędnych dla ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin;
- c) niezbędnych dla zapewnienia przestrzegania ustaw i przepisów, które nie są sprzeczne z postanowieniami niniejszego Układu, łącznie z odnoszącymi się do:
 - i) zapobiegania działaniom o charakterze oszukańczym i podstępym lub postępowania ze skutkami niewykonania kontraktów usługowych;
 - ii) ochrony życia prywatnego osób w zakresie przetwarzania i rozpowszechniania danych osobistych oraz ochrony poufności ich osobistych akt i rachunków;
 - iii) bezpieczeństwa;
- d) niezgodnych z artykułem XVII, pod warunkiem że różnica w traktowaniu ma na celu zapewnienie sprawiedliwego lub skutecznego ⁽²⁾ nakładania albo poboru podatków bezpośrednich w odniesieniu do usług lub usługodawców innych Członków;
- e) niezgodnych z artykułem II, pod warunkiem że różnica w traktowaniu jest skutkiem porozumienia o unikaniu podwójnego opodatkowania lub postanowień o unikaniu podwójnego opodatkowania zawartych w jakimkolwiek innym porozumieniu międzynarodowym bądź uzgodnieniu, którym Członek jest związany.

⁽¹⁾ Powołanie się na wyjątki dotyczące ochrony porządku publicznego jest możliwe tylko, gdy występuje rzeczywiste i dostatecznie poważne zagrożenie jednego z podstawowych interesów społecznych.

⁽²⁾ Środki mające na celu zapewnienie sprawiedliwego i skutecznego nakładania lub ściągania podatków bezpośrednich obejmują instrumenty stosowane przez Członka zgodnie z jego systemem podatkowym, które to:

- i) stosuje się w odniesieniu do usługodawców niemających stałej siedziby w uznaniu faktu, że obowiązek podatkowy tych osób jest określany w odniesieniu do źródeł przychodu wywodzących się lub umiejscowionych na terytorium Członka; albo
- i) stosuje się w odniesieniu do usługodawców niemających stałej siedziby w celu zapewnienia możliwości nakładania lub poboru podatków na terytorium Członka; albo
- i) stosuje się do osób niemających stałej siedziby lub ją mających w celu zapobieżenia unikaniu czy też uchylaniu się od podatków, łącznie ze środkami przymusu; albo
- i) stosuje się do usługobiorców usług świadczonych na lub z terytorium innego Członka w celu zapewnienia nakładania lub poboru podatków od takich usługobiorców, które pochodzą ze źródeł znajdujących się na terytorium Członka; albo
- i) odróżniają usługodawców podlegających opodatkowaniu w zależności od całkowitego przedmiotu opodatkowania od innych usługodawców w uznaniu różnicy charakteru podstawy wymiaru opodatkowania między nimi; albo
- i) w celu ochrony podstawy podatkowej Członka określają: przyznanie lub przypisanie dochodu, korzyść, zysk, stratę, dokonane potrącenia albo kredytowanie pomiędzy osobami mającymi siedzibę lub oddziały albo też pomiędzy osobami powiązanymi lub oddziałami tej samej osoby.

Terminologia podatkowa lub założenia systemu objęte ustępem d) artykułu XIV oraz niniejszym przypisem są określane zgodnie z definicjami podatkowymi i założeniami systemowymi albo definicjami i założeniami systemowymi równorzędnymi, czy też podobnymi przyjętymi zgodnie z wewnętrznym prawem Członka stosującego dany środek.

▼ B*Artykuł XIV bis***Wyjątki ze względów bezpieczeństwa**

1. Nic w niniejszym Układzie nie będzie interpretowane jako:
 - a) wymagające od któregośkolwiek Członka dostarczenia jakiegokolwiek informacji, której ujawnienie uznaje on za sprzeczne z jego istotnymi interesami bezpieczeństwa; albo
 - b) uniemożliwiające któremukolwiek z Członków podjęcie jakiegokolwiek działania uznanego za niezbędne dla ochrony jego istotnych interesów bezpieczeństwa, a:
 - i) odnoszącego się do świadczenia usług dokonywanego bezpośrednio lub pośrednio dla celów zaopatrzenia sił zbrojnych;
 - ii) odnoszącego się do materiałów rozszczepialnych i materiałów do syntezy jądrowej lub materiałów służących do ich uzyskania;
 - iii) podejmowanego w okresie wojny lub innej sytuacji nadzwyczajnej w stosunkach międzynarodowych; albo
 - c) uniemożliwiające któremukolwiek Członkowi podjęcie jakiegokolwiek działania w celu realizacji zobowiązań wynikających z Karty Narodów Zjednoczonych dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.
2. Rada Handlu Usługami będzie informowana, w możliwie najpełniejszym zakresie, o środkach stosowanych na mocy ustępów 1b) i c) oraz o ich wygaśnięciu.

*Artykuł XV***Subsydia**

1. Członkowie uznają, że w pewnych okolicznościach subsydia mogą wpływać zakłócająco na handel usługami. Członkowie przystąpią do negocjacji mających na celu opracowanie niezbędnych zasad wielostronnych w celu uniknięcia takich niekorzystnych skutków dla handlu⁽¹⁾. Negocjacje odniosą się również do zasadności zastosowania procedur wyrównawczych. Uwzględnią one rolę subsydiów w odniesieniu do programów rozwoju krajów rozwijających się oraz wezmą pod uwagę potrzeby Członków, a szczególnie Członków – krajów rozwijających się, w celu zapewnienia odpowiedniej elastyczności w tym zakresie. Dla potrzeb takich negocjacji Członkowie wymienią informacje dotyczące wszelkich subsydiów związanych z handlem usługami, które przyznają własnym usługodawcom.
2. Każdy Członek, który uzna, że subsydia innego Członka wywierają na niego negatywny wpływ, może domagać się przeprowadzenia w takich sprawach konsultacji z danym Członkiem. Prośba taka zostanie rozpatrzona życzliwie.

CZĘŚĆ III

ZOBOWIĄZANIA SZCZEGÓŁOWE*Artykuł XVI***Dostęp do rynku**

1. W odniesieniu do dostępu do rynku, poprzez sposoby świadczenia usług określone w artykule I, każdy Członek przyzna usługom i usługodawcom któregośkolwiek innego Członka traktowanie nie mniej korzystne niż przewidziane zgodnie z warunkami, ograniczeniami i wymogami przyjętymi i wyszczególnionymi w jego liście zobowiązań⁽²⁾.

⁽¹⁾ Przyszły program prac określi, w jaki sposób i zgodnie z jakim harmonogramem będą prowadzone negocjacje w przedmiocie takich zasad wielostronnych.

⁽²⁾ Jeśli Członek podejmuje zobowiązanie w przedmiocie dostępu do rynku w odniesieniu do świadczenia usług za pomocą sposobu świadczenia, o którym mowa w ustępie 2a) artykułu I, oraz jeżeli transgraniczny przepływ kapitału jest zasadniczą częścią samej usługi, Członek taki jest w związku z tym zobowiązany zezwolić na taki przepływ kapitału. Jeżeli Członek podejmuje zobowiązanie w przedmiocie dostępu do rynku w odniesieniu do świadczenia usługi w sposób, o którym mowa w ustępie 2c) artykułu I, jest w związku z tym zobowiązany zezwolić na związane z tym transfery kapitału na obszar jego terytorium.

▼ B

2. W sektorach, gdzie podejmowane są zobowiązania w zakresie dostępu do rynku, środki, których Członek nie będzie utrzymywać albo wprowadzać zarówno na obszarze całego terytorium, jak i w jednostkach podziału administracyjnego, jeśli inaczej nie wyszczególniono w liście zobowiązań, są definiowane jako:

- a) ograniczenia liczby usługodawców czy to w postaci kontyngentów określonych liczbowo, monopolów, wyłącznych usługodawców, czy też wymogów wykonania testu potrzeb ekonomicznych;
- b) ograniczenia całkowitej wartości transakcji usługowych albo aktywów w postaci kontyngentów określonych liczbowo lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych;
- c) ograniczenia całkowitej ilości transakcji usługowych lub całkowitej wielkości produktu wyrażonego w formie określonych liczbowo jednostek, kontyngentów lub wymogów wykonania testu potrzeb ekonomicznych; ⁽¹⁾
- d) ograniczenia w postaci kontyngentów określonych liczbowo lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych, całkowitej liczby osób fizycznych, które mogą być zatrudnione w danym sektorze usług albo które może zatrudnić dany usługodawca oraz które są konieczne dla i bezpośrednio związane ze świadczeniem usług;
- e) środki, które ograniczają lub wymagają szczególnego rodzaju podmiotowości prawnej lub wspólnego przedsięwzięcia, za pomocą którego usługodawca może świadczyć usługę; oraz
- f) ograniczenia nałożone na udział kapitału zagranicznego w postaci górnego progu udziału procentowego zagranicznych podmiotów albo całkowitej wartości indywidualnego czy też łącznego wkładu zagranicznego.

*Artykuł XVII***Zasada traktowania narodowego**

1. Każdy Członek w sektorach zapisanych w liście zobowiązań, z zastrzeżeniem warunków i wymogów tam wymienionych, przyzna usługom i usługodawcom któregośkolwiek innego Członka w odniesieniu do wszelkich środków wpływających na świadczenie usług traktowanie nie mniej korzystne niż przyznane własnym podobnym usługom i usługodawcom ⁽²⁾.

2. Członek może wypełnić wymóg określony w ustępie 1 przyznając usługom i usługodawcom któregośkolwiek innego Członka traktowanie formalnie identyczne albo formalnie różne w porównaniu do udzielanego własnym podobnym usługom i usługodawcom.

3. Traktowanie formalnie identyczne albo formalnie różne będzie uznane za mniej korzystne, jeżeli zmienia warunki konkurencji na korzyść usług i usługodawców Członka w porównaniu z podobnymi usługami i usługodawcami któregośkolwiek innego Członka.

*Artykuł XVIII***Zobowiązania dodatkowe**

Członkowie mogą, w odniesieniu do środków oddziaływujących na handel usługami, negocjować zobowiązania, które nie są przedmiotem umieszczenia na liście zgodnie z artykułami XVI lub XVII, włączając w to zagadnienia dotyczące kwalifikacji, standardów i licencji. Zobowiązania takie zostaną wpisane na listę zobowiązań Członka.

⁽¹⁾ Ustęp 2c) nie obejmuje środków Członka, które ograniczają nakłady na świadczenie usług.

⁽²⁾ Szczegółowe zobowiązania podjęte zgodnie z niniejszym artykułem nie będą interpretowane w sposób wymagający od jakiegokolwiek Członka wyrównania za jakąkolwiek specyficzną, niekorzystną sytuację konkurencyjną wynikającą z zagranicznego charakteru danych usług lub usługodawców.

CZĘŚĆ IV

STOPNIOWA LIBERALIZACJA

Artykuł XIX

Negocjowanie szczegółowych zobowiązań

1. Dążąc do realizacji celów niniejszego Układu Członkowie będą przystępowali do kolejnych rund negocjacji, rozpoczynając je nie później niż w ciągu pięciu lat począwszy od wejścia w życie Porozumienia WTO, a następnie okresowo w celu osiągnięcia coraz wyższego poziomu liberalizacji. Negocjacje takie będą zmierzać do ograniczenia lub zniesienia środków niekorzystnie oddziałujących na handel usługami celem zapewnienia skutecznego dostępu do rynku. Proces ten będzie przebiegał z uwzględnieniem wspierania interesów wszystkich uczestników na wzajemnie korzystnych podstawach oraz przy zapewnieniu ogólnej równowagi praw i obowiązków.

2. Proces liberalizacji będzie przebiegał z należyтым uwzględnieniem celów polityki narodowej oraz poziomu rozwoju, zarówno całkowitego jak i konkretnych sektorów usługowych, poszczególnych Członków. W odniesieniu do poszczególnych Członków – krajów rozwijających się zapewniona będzie stosowna elastyczność w zakresie otwierania mniejszej liczby sektorów, liberalizowania mniejszej liczby rodzajów transakcji, stopniowego rozszerzania dostępu do rynku zgodnie z poziomem ich rozwoju, a gdy zagranicznym usługodawcom zostanie umożliwiony dostęp do ich rynków, powiązanie go z warunkami mającymi za zadanie osiągnięcie celów, o których mowa w artykule IV.

3. Dla każdej rundy zostaną ustanowione wytyczne i procedury negocjacyjne. W celu stworzenia takich wytycznych Rada Handlu Usługami, mając na uwadze cele Układu, z uwzględnieniem tych zapisanych w ustępie 1 artykułu IV, dokona ogólnej oceny międzynarodowego handlu usługami oraz w zakresie poszczególnych sektorów. Wytyczne negocjacyjne określą sposoby traktowania posunięć liberalizacyjnych podjętych niezależnie przez Członków od czasu poprzednich negocjacji jak również, zgodnie z ustępem 3 artykułu IV, szczególne traktowanie Członków – krajów najsłabiej rozwiniętych.

4. Proces stopniowej liberalizacji będzie się dokonywał podczas rund negocjacji dwustronnych, kilkustronnych lub wielostronnych mających na celu podwyższenie ogólnego poziomu szczegółowych zobowiązań podjętych przez Członków zgodnie z niniejszym Układem.

Artykuł XX

Listy szczegółowych zobowiązań

1. Każdy Członek zamieści na liście szczegółowe zobowiązania, które podejmuje na podstawie Części III niniejszego Układu. W odniesieniu do sektorów, gdzie takie zobowiązania są podejmowane, każda z list określi:

- a) warunki, ograniczenia oraz wymogi dotyczące dostępu do rynku;
- b) wymogi oraz zastrzeżenia dotyczące traktowania narodowego;
- c) zobowiązania odnoszące się do zobowiązań dodatkowych;
- d) tam, gdzie jest to właściwe, harmonogram wprowadzania w życie takich zobowiązań; oraz
- e) datę wejścia takich zobowiązań w życie.

2. Środki niezgodne zarówno z artykułem XVI i z artykułem XVII zostaną wpisane w kolumnie odnoszącej się do artykułu XVI. W tym przypadku zapis będzie uznawany za określający warunek lub wymóg odnoszący się także do artykułu XVII.

3. Listy szczegółowych zobowiązań zostaną załączone do niniejszego Układu oraz będą stanowić jego integralną część.

▼ B*Artykuł XXI***Zmiana list zobowiązań**

1. a) Członek (zwany w niniejszym artykule „Członkiem dokonującym zmiany”) może, zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu, zmienić jakiegokolwiek zobowiązanie zawarte w jego liście zobowiązań lub wycofać się z niego w każdej chwili po upływie trzech lat od chwili wejścia w życie takiego zobowiązania.

b) Członek dokonujący zmiany zawiadomi Radę Handlu Usługami o swoim zamiarze zmiany lub wycofania się z zobowiązania nie później niż na trzy miesiące przed planowanym wprowadzeniem takiej zmiany lub wycofania się zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu.
2. a) Na wniosek któregośkolwiek Członka, którego korzyści wynikające z niniejszego Układu mogą zostać naruszone (zwanego w niniejszym artykule – „Członkiem poszkodowanym”) przez proponowane zmiany lub wycofanie się notyfikowane zgodnie z ustępem 1b), Członek dokonujący zmiany przystąpi do negocjacji mających na celu osiągnięcie porozumienia w kwestii jakiegokolwiek koniecznej rekompensaty. W trakcie takich negocjacji oraz w osiągniętym porozumieniu zainteresowani Członkowie będą dążyć do utrzymania ogólnego poziomu wzajemnie korzystnych zobowiązań, nie mniej korzystnego dla handlu niż zawarty w listach szczegółowych zobowiązań podjętych przed takimi negocjacjami.

b) Rekompensata będzie dokonana zgodnie z zasadą największego uprzywilejowania.
3. a) Jeżeli porozumienie między Członkiem dokonującym zmiany i którymkolwiek Członkiem poszkodowanym nie zostanie osiągnięte przed końcem okresu przewidzianego na negocjacje, Członek poszkodowany może przekazać sprawę do postępowania arbitrażowego. Którykolwiek poszkodowany Członek, który chce skorzystać z prawa do rekompensaty, musi wziąć udział w postępowaniu arbitrażowym.

b) Jeżeli żaden z poszkodowanych Członków nie domaga się zastosowania postępowania arbitrażowego, Członek dokonujący zmiany będzie miał swobodę wprowadzenia proponowanej zmiany lub wycofania się.
4. a) Członek dokonujący zmiany nie może zmienić lub wycofać swego zobowiązania, dopóki nie dokona rekompensaty zgodnie z rezultatami postępowania arbitrażowego.

b) Jeżeli Członek dokonujący zmian wprowadza proponowane zmiany lub wycofuje się z zobowiązań i nie stosuje się do rezultatów postępowania arbitrażowego, którykolwiek Członek poszkodowany, który uczestniczył w postępowaniu arbitrażowym, może, zgodnie z rezultatami postępowania, dokonać zmian lub wycofać zasadniczo równoważne korzyści. Niezależnie od postanowień artykułu II zmiana taka lub wycofanie mogą być dokonane wyłącznie w odniesieniu do Członka dokonującego zmiany.
5. Rada Handlu Usługami ustanowi procedury dla dokonywania korekt albo zmiany list zobowiązań. Którykolwiek Członek, który zgodnie z niniejszym artykułem dokonał zmian lub wycofał się z zobowiązań zapisanych w listach zobowiązań, dokona zmiany swojej listy zobowiązań zgodnie z tymi procedurami.

CZĘŚĆ V

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE

*Artykuł XXII***Konsultacja**

1. Każdy Członek poświęci życzliwą uwagę i stworzy odpowiednie warunki dla konsultowania stosownych wniosków innych Członków, które mają za przedmiot jakiegokolwiek zagadnienie wpływające na działanie niniejszego Układu. Uzgodnienie w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów (DSU) stosuje się do takich konsultacji odpowiednio.
2. Rada Handlu Usługami lub Organ Rozstrzygania Sporów (DSB) może, na wniosek Członka, przeprowadzić konsultacje z którymkolwiek Członkiem lub Członkami w jakiegokolwiek sprawie, co do której nie było możliwe uzyskanie zadowalającego rozwiązania w trakcie konsultacji przeprowadzonych zgodnie z ustępem 1.
3. Członek nie może na mocy niniejszego artykułu albo artykułu XXIII powołać się na artykuł XVII w odniesieniu do środka innego Członka, który to środek jest objęty wiążącą ich umową międzynarodową dotyczącą unikania podwójnego opodatkowania. W przypadku sporu pomiędzy Członkami co do tego, czy dany środek jest objęty obowiązującą ich umową, będzie możliwe przedstawienie takiej sprawy Radzie Handlu Usługami przez każdego z Członków⁽¹⁾. Rada skieruje sprawę do postępowania arbitrażowego. Decyzja postępowania arbitrażowego będzie ostateczna i wiążąca dla Członków.

*Artykuł XXIII***Rozstrzygnięcie sporów i wykonywanie zaleceń**

1. Jeśli którykolwiek z Członków uzna, że którykolwiek inny Członek nie wypełnia obowiązków albo szczegółowych zobowiązań spoczywających na nim na mocy niniejszego Układu, może on, mając na celu osiągnięcie wspólnie zadowalającego rozwiązania problemu, skorzystać z postanowień DSU.
2. Jeżeli DSB uzna okoliczności za dostatecznie poważne, by uzasadnić takie działanie, może, zgodnie z artykułem 22 DSU, upoważnić Członka lub Członków do zawieszenia stosowania wobec któregośkolwiek innego Członka lub Członków obowiązków i szczegółowych zobowiązań.
3. Jeżeli którykolwiek Członek uzna, że korzyść, której osiągnięcia mógł się zasadnie spodziewać zgodnie ze szczegółowymi zobowiązaniami któregośkolwiek innego Członka przejętymi na mocy części III niniejszego Układu, została zniweczona lub naruszona na skutek stosowania jakiegokolwiek środków, które nie są sprzeczne z postanowieniami niniejszego Układu, może skorzystać z postanowień DSU. Jeżeli środek zostanie uznany przez DSB za niweczący lub naruszający taką korzyść, Członek poszkodowany będzie upoważniony do wzajemnie zadowalającego wyrównania, na podstawie ustępu 2 artykułu XXI, które może polegać na zmianie lub usunięciu takiego środka. W przypadku gdy nie można osiągnąć porozumienia między zainteresowanymi Członkami stosuje się artykuł 22 DSU.

*Artykuł XXIV***Rada Handlu Usługami**

1. Rada Handlu Usługami będzie wypełniała takie funkcje, jakie mogą być jej przypisane dla ułatwienia działania niniejszego Układu i popierania jego celów. Rada może utworzyć takie organy pomocnicze, jakie uzna za stosowne dla skutecznego wywiązywania się ze swych zadań.

⁽¹⁾ W odniesieniu do umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, które istnieją w chwili wejścia w życie Porozumienia WTO, spór taki może być wniesiony do rozpatrzenia przez Radę Handlu Usługami wyłącznie w wypadku wyrażenia zgody przez obie strony umowy.

▼ B

2. Rada, jeśli nie postanowi inaczej, oraz jej organy pomocnicze będą otwarte dla udziału przedstawicieli wszystkich Członków niniejszego Układu.
3. Członkowie wybiorą Przewodniczącą Rady.

*Artykuł XXV***Współpraca techniczna**

1. Usługodawcy Członków potrzebujący takiej pomocy będą mieli dostęp do usług punktów informacyjnych, o których mowa w ustępie 2 artykułu IV.
2. Pomoc techniczna dla krajów rozwijających się będzie udzielana na szczeblu wielostronnym przez Sekretariat, a decyzję w jej sprawie podejmie Rada Handlu Usługami.

*Artykuł XXVI***Stosunki z innymi organizacjami międzynarodowymi**

Rada Generalna podejmie stosowne działania w sprawie konsultacji i współpracy z Organizacją Narodów Zjednoczonych oraz jej wyspecjalizowanymi agencjami, jak również z innymi organizacjami międzyrządowymi zajmującymi się usługami.

CZĘŚĆ VI

POSTANOWIENIA KOŃCOWE*Artykuł XXVII***Odmowa udzielenia korzyści**

1. Członek może odmówić udzielenia korzyści w ramach niniejszego Układu:
 - a) w odniesieniu do świadczenia usługi, jeżeli stwierdzi, że usługa jest świadczona z terytorium lub na terytorium, które nie jest terytorium Członka lub terytorium Członka, w stosunku do którego Członek odmawiający nie stosuje Porozumienia WTO; oraz
 - b) jeśli stwierdzi, w przypadku świadczenia usług transportu morskiego, że usługa jest świadczona:
 - i) przez statek zarejestrowany zgodnie z prawami kraju niebędącego Członkiem lub też Członka, w stosunku do którego Członek odmawiający nie stosuje Porozumienia WTO, oraz
 - ii) przez osobę, która jest operatorem albo użytkownikiem statku w całości lub części, lecz który należy do nie-Członka, albo Członka, w stosunku do którego Członek odmawiający nie stosuje Porozumienia WTO;
 - c) usługodawcy będącemu osobą prawną, jeżeli stwierdzi, że nie jest to usługodawca innego Członka lub że jest to usługodawca Członka, w stosunku do którego Członek odmawiający nie stosuje Porozumienia WTO.

*Artykuł XXVIII***Definicje**

Dla celów niniejszego Układu:

- a) „środek” oznacza jakikolwiek środek stosowany przez Członka, czy to w postaci ustawy, przepisu, zasady, procedury, decyzji, czynności administracyjnych, czy w jakiegokolwiek innej;
- b) „świadczenie usługi” obejmuje produkcję, dystrybucję, marketing, sprzedaż i dostarczanie usługi;

▼ B

- c) „środki stosowane przez Członka oddziaływujące na handel usługami” obejmują środki odnoszące się do:
- i) nabywania, płatności albo korzystania z usługi;
 - ii) dostępu do i korzystania, w związku ze świadczeniem usługi, z usług, co do których istnieje określony przez tych Członków wymóg oferowania ich publicznie;
 - iii) obecności obejmującej obecność handlową osób Członka w celu świadczenia usługi na terytorium innego Członka;
- d) „obecność handlowa” oznacza jakikolwiek rodzaj działalności gospodarczej lub profesjonalnej, włączając w to:
- i) ustanowienie, nabycie lub utrzymywanie osoby prawnej albo
 - ii) tworzenie lub utrzymywanie oddziału albo przedstawicielstwa
- w celu świadczenia usługi na terytorium Członka;
- e) „sektor” usługi oznacza,
- i) w odniesieniu do szczegółowego zobowiązania, jeden lub więcej albo wszystkie sektory lub podsektory danej usługi, jak to zostało określone w liście zobowiązań Członka,
 - ii) w innym przypadku – całość takiego sektora usługowego wraz ze wszystkimi jego podsektorami;
- f) „usługa innego Członka” oznacza usługę, która jest świadczona,
- i) z, albo na terytorium tego innego Członka, a w przypadku transportu morskiego, przez statek zarejestrowany zgodnie z prawami tego innego Członka lub przez osobę tego innego Członka, która świadczy usługę jako operator statku, albo używając go w całości lub w części; albo
 - ii) przez usługodawcę tego innego Członka w przypadku świadczenia usługi poprzez obecność handlową albo poprzez obecność osób fizycznych;
- g) „usługodawca” oznacza jakąkolwiek osobę, która świadczy usługę⁽¹⁾;
- h) „usługodawca monopolistyczny” oznacza jakąkolwiek osobę, publiczną lub prywatną, która na danym rynku na terytorium Członka jest upoważniona do działania lub została utworzona formalnie, czy też faktycznie przez tego Członka jako jedyny usługodawca;
- i) „usługobiorca” oznacza jakąkolwiek osobę otrzymującą lub korzystającą z usługi;
- j) „osoba” oznacza osobę fizyczną albo prawną;
- k) „osoba fizyczna innego Członka” oznacza osobę fizyczną, która zamieszkuje na terytorium tego innego Członka albo któregokolwiek innego Członka i która na mocy prawa tego innego Członka:
- i) posiada obywatelstwo tego innego Członka; albo
 - ii) posiada prawo stałego pobytu tego innego Członka, w przypadku Członka, który:
1. nie ma obywateli, albo

⁽¹⁾ W sytuacji gdy usługa nie jest świadczona bezpośrednio przez osobę prawną, lecz poprzez inne formy obecności handlowej, takie jak oddział czy przedstawicielstwo, usługodawcy (tzn. osobie prawnej) obecnemu na rynku w takiej formie powinno jednak zostać udzielone traktowanie przyznane usługodawcom zgodnie z niniejszym Układem. Takie traktowanie zostanie rozciągnięte na obecność handlową, w formie której usługa jest świadczona, oraz nie musi być rozciągnięte na inne części usługodawcy usytuowane poza terytorium, na którym następuje świadczenie usługi.

▼ B

2. w zakresie środków oddziaływujących na handel usługami stosuje zasadniczo takie samo traktowanie wobec osób stale tam zamieszkujących, jak wobec swych obywateli, co notyfikował w momencie przyjęcia lub przy przystąpieniu do Porozumienia WTO, z zastrzeżeniem, że żaden Członek nie jest zobowiązany do udzielenia osobom posiadającym prawo stałego pobytu traktowania bardziej korzystnego niż to, którego by udzielił ten inny Członek w odniesieniu do takich osób. Notyfikacja taka powinna zawierać zapewnienie o podjęciu w odniesieniu do osób posiadających prawo stałego pobytu takich samych obowiązków, jakie taki inny Członek ma wobec własnych obywateli;
- l) „osoba prawna” oznacza jakikolwiek podmiot prawny, właściwie ustanowiony albo inaczej zorganizowany zgodnie z odpowiednim prawem, działający w celu osiągnięcia zysku lub też innych dochodów, będący własnością prywatną lub publiczną i obejmuje jakąkolwiek spółkę, fundusz powierniczy, wspólne przedsięwzięcie, własność jednoosobową lub stowarzyszenie;
- m) „osoba prawna innego Członka” oznacza osobę prawną, która jest albo:
- i) ustanowiona lub inaczej zorganizowana zgodnie z prawem takiego innego Członka i jest zaangażowana w znaczące operacje gospodarcze na terytorium tego Członka lub któregokolwiek innego Członka; albo
 - ii) w przypadku świadczenia usługi poprzez obecność handlową jest własnością albo znajduje się pod kontrolą:
 1. osób fizycznych tego Członka, albo
 2. osób prawnych tego Członka zdefiniowanych w podpunkcie i);
- n) osoba prawna jest:
- i) „własnością” osób Członka, jeżeli więcej niż 50 procent jej udziałów jest w posiadaniu osób tego Członka;
 - ii) „pod kontrolą” osób Członka, jeżeli osoby takie mają uprawnienie do powołania większości zarządu albo mogą w inny uprawniony sposób kierować jej działaniami;
 - iii) „powiązana” z inną osobą, kiedy kontroluje lub jest kontrolowana przez tę inną osobę; albo gdy rzeczona oraz ta inna osoba znajdują się pod kontrolą tego samego podmiotu;
- o) „podatki bezpośrednie” obejmują wszelkie podatki od dochodu całkowitego, całkowitego kapitału albo części dochodu lub kapitału – wraz z podatkami od dochodów z przeniesienia własności, podatkami od majątku, spadków i darowizn oraz z podatkami od całości płac płaconymi przez przedsiębiorstwa, jak również podatki od aprecjacji kapitału.

*Artykuł XXIX***Załączniki**

Załączniki do niniejszego Układu stanowią jego integralną część.

▼ B*Załącznik w sprawie odstępstw od artykułu II***Zakres**

1. Załącznik precyzuje warunki, zgodnie z którymi w chwili wejścia w życie niniejszego Układu Członek jest zwolniony z obowiązków wynikających z ustępu 1 artykułu II.
2. Jakikolwiek nowe odstępstwa stosowane po wejściu w życie Porozumienia WTO będą rozpatrywane zgodnie z ustępem 3 artykułu IX tego Porozumienia.

Przegląd

3. Rada Handlu Usługami podda przeglądowi wszystkie odstępstwa udzielone na okres dłuższy niż pięć lat. Pierwszy taki przegląd będzie miał miejsce nie później niż w pięć lat po wejściu w życie Porozumienia WTO.
4. W trakcie przeglądu Rada Handlu Usługami:
 - a) zbada, czy okoliczności, które stworzyły potrzebę dla odstępstwa istnieją w dalszym ciągu; oraz
 - b) określi datę następnego przeglądu.

Wygaśnięcie

5. Odstępstwo od obowiązków Członka, przyjętych na mocy ustępu 1 artykułu II Układu, wygasa w odniesieniu do danego środka w chwili przewidzianej w odstępstwie.
6. W zasadzie stosowanie takich odstępstw nie powinno przekraczać okresu 10 lat. W każdym razie będą one przedmiotem negocjacji podczas kolejnych rund liberalizujących handel usługami.
7. Z końcem okresu obowiązywania odstępstwa Członek notyfikuje Radzie Handlu Usługami doprowadzenie niezgodnego środka do zgodności z wymogami ustępu 1 artykułu II niniejszego Układu.

Listy odstępstw od artykułu II

[Uzgodnione listy odstępstw przyjętych na podstawie ustępu 2 artykułu II stanowią część niniejszego Załącznika w traktatowej wersji Porozumienia WTO.]

▼ B*Załącznik w sprawie przemieszczania się osób fizycznych świadczących usługi zgodnie z Układem*

1. Niniejszy załącznik stosuje się do środków oddziaływujących, w zakresie świadczenia usług, na osoby fizyczne będące usługodawcami Członka oraz na osoby fizyczne, które są zatrudnione przez usługodawcę Członka.
2. Układu nie stosuje się do środków odnoszących się do osób fizycznych poszukujących dostępu do rynku pracy Członka, jak również do środków dotyczących obywatelstwa, stałego pobytu, czy też stałego zatrudnienia.
3. Zgodnie z Częściami III i IV Układu, Członkowie mogą negocjować szczegółowe zobowiązania w przedmiocie przemieszczania się wszystkich kategorii osób fizycznych świadczących usługi zgodnie z Układem. Osobom fizycznym objętym szczegółowym zobowiązaniem zezwoli się na świadczenie usług zgodnie z warunkami określonymi przez to zobowiązanie.
4. Układ nie będzie dla Członka przeszkodą w stosowaniu środków regulujących wstęp lub czasowy pobyt osób fizycznych na jego terytorium, łącznie ze środkami niezbędnymi dla ochrony integralności granic i zapewnienia uporządkowanego przemieszczania się osób przez granice, pod warunkiem że środki takie nie będą stosowane w sposób niweczący lub naruszający korzyści przypadające któremukolwiek Członkowi zgodnie z warunkami szczegółowego zobowiązania. ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Sam fakt wymogu posiadania wizy dla osób fizycznych określonych Członków i brak takiego wymogu w odniesieniu do innych nie będzie uznawany za niweczący lub naruszający korzyści powstałe zgodnie ze szczegółowym zobowiązaniem.

▼ B*Załącznik w sprawie usług transportu lotniczego*

1. Niniejszy Załącznik stosuje się do środków oddziaływujących na usługi transportu lotniczego, zarówno rozkładowego jak i nie, oraz na usługi pomocnicze. Potwierdza się, że jakiegokolwiek zobowiązanie szczegółowe albo zobowiązanie przyjęte zgodnie z niniejszym Układem nie ogranicza, ani nie wpływa na obowiązki Członka w ramach porozumień dwustronnych lub wielostronnych, które obowiązują w chwili wejścia w życie Porozumienia WTO.
2. Układ, łącznie z procedurami rozstrzygania sporów, nie będzie stosowany do środków oddziaływujących na:
 - a) prawa ruchu lotniczego, bez względu na sposób przyznawania; albo
 - b) usługi bezpośrednio związane z wykonywaniem praw ruchu lotniczego, z wyjątkiem zastrzeżonych w ustępie 3 niniejszego Załącznika.
3. Układ znajduje zastosowanie do środków oddziaływujących na:
 - a) usługi w dziedzinie naprawy i utrzymania sprzętu lotniczego;
 - b) sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego;
 - c) usługi systemu rezerwacji komputerowej (CRS).
4. Procedury rozstrzygania sporów niniejszego Układu mogą być powołane tylko, gdy Członkowie podjęli w tej mierze obowiązki lub szczegółowe zobowiązania oraz gdy zostały wyczerpane procedury rozstrzygania sporów przewidziane w innych dwustronnych oraz wielostronnych umowach albo porozumieniach.
5. Rada Handlu Usługami dokona okresowego przeglądu, co najmniej co pięć lat, dokonań w sektorze transportu lotniczego oraz funkcjonowania niniejszego Załącznika, mając na uwadze rozważenie możliwości dalej idącego zastosowania niniejszego Układu w tym sektorze.
6. Definicje:
 - a) „Naprawa i utrzymywanie sprzętu lotniczego” oznacza takie czynności, które są dokonywane w odniesieniu do statku powietrznego albo jego części podczas gdy jest on wycofany ze świadczenia usług i nie obejmuje tzw. napraw bieżących.
 - b) „Sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego” dla zainteresowanego przewoźnika oznacza możliwość swobodnej sprzedaży i obrotu jego usługami transportu lotniczego, łącznie ze wszystkimi aspektami marketingu, takimi jak badanie rynków, promocja i dystrybucja. Działania te nie obejmują polityki cenowej w zakresie usług transportu lotniczego ani też stosownych warunków.
 - c) „Usługi systemu rezerwacji komputerowej (CRS)” oznacza usługi świadczone przez systemy skomputeryzowane zawierające informacje o rozkładzie lotów przewoźnika, dostępności miejsc, opłatach i zasadach ich ustalania, za pomocą których można dokonywać rezerwacji albo wydawać bilety.
 - d) „Prawa ruchu lotniczego” oznaczają prawo do rozkładowego i nierozkładowego świadczenia usług w zakresie operacji odpłatnego przewozu pasażerów, ładunku oraz poczty albo prawo do wynajęcia samolotu z lub do, w lub nad terytorium Członka, wraz z obsługiwanyimi miejscami, trasami operowania, rodzajem ruchu, dostarczoną pojemnością, opłatami i ich warunkami oraz kryteriami określania linii lotniczych, łącznie z takimi, jak liczba, własność i kontrola.

▼ B*Załącznik w sprawie usług finansowych***1. Przedmiot i definicja**

- a) Niniejszy Załącznik ma zastosowanie wobec środków wywierających wpływ na świadczenie usług finansowych. Nawiązanie w Załączniku do świadczenia usług finansowych będzie oznaczało świadczenie usługi w sposób określony w ustępie 2 artykułu I Układu.
- b) Dla celów punktu 3b) artykułu I Układu określenie „usługi w wykonywaniu funkcji władczych” oznacza:
 - i) działania banku centralnego albo władz monetarnych bądź innej instytucji publicznej w wykonywaniu polityki pieniężnej lub kursowej;
 - ii) działania stanowiące część ustawowego systemu ubezpieczeń społecznych albo powszechnego programu emerytalnego; oraz
 - iii) inne działania wykonywane przez instytucję publiczną na rachunek, z gwarancją lub z użyciem zasobów finansowych rządu.
- c) Dla celów punktu 3b) artykułu I Układu, w sytuacji gdy Członek dopuszcza prowadzenie jakiejkolwiek działalności wymienionej w punktach b) ii) albo b) iii) niniejszego ustępu przez jego własnych usługodawców finansowych świadczących usługi w konkurencji z instytucją publiczną albo z innym usługodawcą finansowym, pojęcie „usługi” będzie obejmowało taką działalność.
- d) Punkt 3c) artykułu I Układu nie będzie odnosił się do usług objętych niniejszym Załącznikiem.

2. Przepisy wewnętrzne

- a) Niezależnie od innych postanowień Układu, Członek nie będzie powstrzymany przed wprowadzeniem środków wynikających z wymogów przezroczności, obejmujących ochronę inwestorów, depozytariuszy, posiadaczy polis ubezpieczeniowych albo osób, wobec których na usługodawcy finansowym spoczywają obowiązki powiernicze, czy też środków zapewniających wewnętrzną spójność i stabilność systemu finansowego. W przypadku kiedy takie środki nie są zgodne z postanowieniami Układu, nie będą one stosowane w sposób służący uchylaniu się od zobowiązań i obowiązków Członka wynikających z Układu.
- b) Nic w niniejszym Układzie nie będzie interpretowane w sposób wymagający od Członka ujawnienia informacji dotyczących spraw i rachunków indywidualnych klientów, czy też jakichkolwiek informacji poufnych albo prawnie zastrzeżonych, znajdujących się w posiadaniu instytucji publicznych.

3. Uznanie

- a) Członek może uznać środki przezroczności jakiegokolwiek innego kraju ustalając, w jaki sposób środki tego Członka odnoszące się do usług finansowych będą stosowane. Takie uznanie, które może zostać osiągnięte bądź przez ujednoczenie przepisów, bądź też w inny sposób, może być oparte na porozumieniu albo ustaleniu z krajem zainteresowanym lub też może być dokonane jednostronnie.
- b) Członek, który jest stroną porozumienia albo ustalenia przyszłego lub istniejącego, o którym mowa w punkcie a), zapewni zainteresowanym Członkom dostateczną możliwość negocjowania ich przystąpienia do takich porozumień lub też ustaleń, albo negocjowania z nim porównywalnych – na warunkach, w których zapewniona zostanie równowaga przepisów, nadzoru, stosowania, a gdzie to będzie właściwe, procedury dotyczące wymiany informacji pomiędzy stronami porozumień i ustaleń. Tam gdzie Członek udziela uznania jednostronnie, zapewni któremukolwiek innemu Członkowi dostateczną możliwość wykazania, że istnieją okoliczności uzasadniające uznanie.

▼ B

- c) W sytuacji gdy Członek rozważa uznanie środków przezorności innego państwa, ustęp 4b) artykułu VII Układu nie będzie miał zastosowania.

4. Rozstrzyganie sporów

Zespoły orzekające powołane do rozstrzygania sporów dotyczących środków przezorności oraz innych spraw finansowych będą posiadać niezbędne doświadczenie odpowiadające określonej usłudze finansowej będącej przedmiotem sporu.

5. Definicje

Dla celów niniejszego Załącznika:

- a) Usługą finansową jest jakakolwiek usługa o charakterze finansowym oferowana przez usługodawcę finansowego Członka. Usługi finansowe obejmują wszystkie usługi ubezpieczeniowe i pokrewne oraz wszystkie usługi bankowe i inne usługi finansowe (z wyłączeniem ubezpieczeń). Usługi finansowe obejmują następującą działalność:

Usługi ubezpieczeniowe i pokrewne

- i) ubezpieczenia bezpośrednie (łącznie ze współubezpieczeniem)
 - (A) na życie
 - (B) inne
- ii) reasekurację i retrocesję;
- iii) pośrednictwo ubezpieczeniowe, takie jak maklerstwo lub agencja;
- iv) usługi pomocnicze w ubezpieczeniach, takie jak doradztwo, usługi obliczeniowe, ocena ryzyka i realizacja roszczeń.

Bankowość i inne usługi finansowe (z wyłączeniem ubezpieczeń)

- v) przyjmowanie od ludności depozytów i innych funduszy podlegających zwrotowi;
- vi) udzielanie wszelkiego rodzaju pożyczek, z kredytami konsumpcyjnymi, hipotecznymi, pośrednictwem i finansowaniem transakcji handlowych łącznie;
- vii) leasing finansowy;
- viii) wszelkie usługi płatności i przekazu pieniędzy, z kartami kredytowymi i debetowymi, czekami podróżniczymi i weksłami trasowanymi łącznie;
- ix) gwarancje i poręczenia;
- x) zawieranie na własny rachunek i na rachunek klientów, czy to na giełdzie, czy to na rynku wtórnym lub w inny sposób, transakcji dotyczących:
 - (A) instrumentów rynku pieniężnego (łącznie z czekami, weksłami, świadectwami depozytowymi);
 - (B) wymiany dewiz;
 - (C) produktów pochodnych obejmujących, lecz nieograniczających się do transakcji terminowych i opcji;
 - (D) instrumentów z zakresu kursu wymiany walut i odsetek, łącznie z operacjami, takimi jak „swaps”, porozumień odnoszących się do przyszłych kursów walut;

▼ B

- (E) przenoszalnych papierów wartościowych;
 - (F) innych negocjowalnych instrumentów i aktywów finansowych z metalami szlachetnymi w sztabach łącznie;
 - xi) udział w emisji wszystkich rodzajów papierów wartościowych, łącznie z gwarantowaniem i lokowaniem jako agent (publiczny lub prywatny) i świadczeniem usług związanych z taką emisją;
 - xii) maklerstwo pieniężne;
 - xiii) zarządzanie aktywami, takie jak zarządzanie gotówką lub portfelami aktywów, wszystkie formy zarządzania wspólnymi inwestycjami kapitałowymi, zarządzanie funduszami emerytalnymi, usługi powiernicze, przechowania i depozytowe;
 - xiv) usługi rozliczeniowe i rozrachunkowe dla aktywów finansowych, w tym papierów wartościowych, produktów pochodnych i innych instrumentów zbywalnych;
 - xv) dostarczanie i przekazywanie informacji finansowej, przetwarzanie danych finansowych i związane z tym usługi w zakresie programowania dostarczonego przez firmy świadczące inne usługi finansowe;
 - xvi) doradztwo, pośrednictwo i inne pomocnicze usługi finansowe dotyczące działalności wymienionej w punktach od v) do xv), włączając w to analizy i zalecenia kredytowe, badania i doradztwo w przedmiocie inwestycji kapitałowych i portfeli aktywów finansowych, doradztwo w nabywaniu, restrukturyzacji i strategii spółek kapitałowych.
- b) Usługodawca finansowy oznacza jakąkolwiek osobę fizyczną lub prawną Członka zamierzającą świadczyć lub świadczącą usługi finansowe z zastrzeżeniem, że określenie „usługodawca finansowy” nie obejmuje instytucji publicznej.
- c) „Instytucja publiczna” oznacza:
- i) rząd, bank centralny albo władze monetarne Członka, czy też taką jednostkę organizacyjną Członka stanowiącą własność lub znajdującą się pod kontrolą Członka, której głównym zadaniem jest wykonywanie czynności dla rządu lub działanie dla realizacji celów rządowych – z wyłączeniem jednostek zaangażowanych głównie w świadczenie usług na zasadach komercyjnych; albo
 - ii) instytucję prywatną, realizującą zadania wykonywane zwykle przez bank centralny albo władze monetarne – w zakresie wykonywania tych zadań.

▼B*Drugi Załącznik w sprawie usług finansowych*

1. Niezależnie od postanowień artykułu II Układu oraz ustępów 1 i 2 Załącznika w sprawie odstępstw od artykułu II Członek może, w ciągu 60 dni rozpoczynających się cztery miesiące po wejściu w życie Porozumienia WTO, umieścić na liście w tym Załączniku środki odnoszące się do usług finansowych, które są niezgodne z postanowieniami ustępu 1 artykułu II Układu.
2. Niezależnie od postanowień artykułu XXI Układu Członek, w ciągu 60 dni rozpoczynających się cztery miesiące po wejściu w życie Porozumienia WTO, może poprawić, zmienić lub wycofać całość albo część szczegółowych zobowiązań odnoszących się do usług finansowych zapisanych w jego liście szczegółowych zobowiązań.
3. Rada Handlu Usługami ustanowi wszelkie procedury niezbędne dla zastosowania ustępów 1 i 2.

▼ B*Załącznik w sprawie negocjacji w zakresie usług transportu morskiego*

1. Artykuł II oraz Załącznik w sprawie odstępstw od artykułu II, łącznie z wymogiem podania w Załączniku jakiegokolwiek środka niezgodnego z zasadą największego uprzywilejowania, którego Członek będzie używać, wejdą w życie w odniesieniu do żeglugi międzynarodowej, usług pomocniczych oraz dostępu do oraz korzystania z urządzeń portowych wyłącznie w chwili:
 - a) określonej zgodnie z postanowieniami ustępu 4 Decyzji ministerialnej w sprawie negocjacji w zakresie usług transportu morskiego; albo,
 - b) przedstawienia raportu końcowego Grupy Negocjacyjnej do spraw Usług Transportu Morskiego, o którym mowa w tej Decyzji – w sytuacji gdy negocjacje nie zakończą się powodzeniem.
2. Ustęp 1 nie będzie stosowany do jakiegokolwiek szczegółowego zobowiązania w dziedzinie usług transportu morskiego, które zostało zapisane w liście zobowiązań Członka.
3. Od chwili zakończenia negocjacji, o których mowa w ustępie 1, a przed wejściem w życie rezultatów tych negocjacji, Członkowie mogą poprawić, zmienić albo wycofać całość, czy też część swoich zobowiązań w tym sektorze – bez potrzeby udzielenia wyrównania, niezależnie od postanowień artykułu XXI.

▼ B*Załącznik w sprawie usług telekomunikacyjnych***1. Cele**

Uznając szczególny charakter sektora usług telekomunikacyjnych, a w szczególności jego podwójną rolę zarówno jako odrębnego sektora działalności gospodarczej, jak i podstawowego środka przekazu dla innych rodzajów działalności gospodarczej, Członkowie uzgodnili następujący Załącznik mając na celu uzupełnienie postanowień Układu odnoszących się do środków oddziaływujących na dostęp i korzystanie z publicznych sieci przekazu oraz usług telekomunikacyjnych. W związku z tym niniejszy Załącznik zawiera uwagi oraz postanowienia uzupełniające do Układu.

2. Przedmiot

- a) Niniejszy Załącznik ma zastosowanie do wszystkich środków Członka, które oddziałują na dostęp i korzystanie z publicznych sieci przekazu oraz usług telekomunikacyjnych ⁽¹⁾.
- b) Załącznika niniejszego nie stosuje się do środków oddziaływujących na funkcjonowanie telewizji kablowej i rozpowszechnianie programów radiowych bądź telewizyjnych.
- c) Nic w niniejszym Załączniku nie będzie interpretowane jako:
 - i) wymaganie od Członka wyrażenia zgody dla usługodawcy któregośkolwiek innego Członka na założenie, konstruowanie, nabywanie, dzierżawienie, zarządzanie siecią telekomunikacyjną albo dostarczanie telekomunikacyjnych sieci przekazu czy też usług innych niż uwzględnione w liście zobowiązań tego Członka; albo
 - ii) wymaganie od Członka (lub wymaganie od Członka nałożenia na podległych mu usługodawców) założenia, konstruowania, nabycia, dzierżawienia albo dostarczenia telekomunikacyjnych sieci przekazu lub usług nie oferowanych publicznie.

3. Definicje

Dla celów niniejszego Załącznika:

- a) „telekomunikacja” oznacza nadawanie i odbieranie sygnałów za pomocą jakichkolwiek urządzeń elektromagnetycznych;
- b) „publiczne usługi telekomunikacyjne” oznaczają jakąkolwiek usługę przekazu telekomunikacyjnego, która w sposób jednoznaczny bądź w rzeczywistości jest oferowana publicznie przez danego Członka. Usługi takie mogą obejmować m.in., telegraf, telefon, telex oraz transmisję danych łączące się przeważnie z transmisją w czasie rzeczywistym informacji dostarczanej przez użytkownika pomiędzy dwoma lub więcej punktami, bez żadnej zmiany formy i zawartości informacji użytkownika;
- c) „publiczna sieć przekazu telekomunikacyjnego” oznacza publiczną infrastrukturę telekomunikacji, która umożliwia łączność pośród albo pomiędzy określonymi punktami końcowymi sieci;
- d) „łączność wewnątrzzakładowa” oznacza łączność, dzięki której przedsiębiorstwo utrzymuje łączność wewnętrzną albo z, czy też pomiędzy jego przedsiębiorstwami podległymi, oddziałami, oraz zależnie od krajowych praw i regulacji Członka, z filiami. Dla tych celów pojęcia „przedsiębiorstwa podległe”, „oddziały” oraz, gdzie to właściwe „filie”, definiowane są przez każdego Członka. „Łączność wewnątrzzakładowa” w rozumieniu niniejszego Załącznika nie obejmuje usług handlowych albo niehandlowych, które są świadczone spółkom będącym niepowiązanymi przedsiębiorstwami podległymi, oddziałami czy filiami, albo które to usługi oferowane są obecnym lub potencjalnym klientom;

⁽¹⁾ Uznaje się, że niniejszy ustęp oznacza, że każdy Członek zapewni, iż zobowiązania w ramach niniejszego Załącznika są stosowane, za pomocą wszelkich niezbędnych środków, w odniesieniu do usługodawców w dziedzinie publicznych sieci przekazu oraz usług telekomunikacyjnych.

▼ B

- e) jakiejkolwiek odwołanie się do ustępu lub punktu niniejszego Załącznika obejmuje wszystkie jego części.

4. Przejrzystość

Przy stosowaniu artykułu III Układu każdy Członek zapewni, że stosowna informacja na temat warunków wywierających wpływ na dostęp i użytkowanie publicznej sieci przekazu telekomunikacyjnego oraz usług telekomunikacyjnych jest dostępna publicznie wraz z: opłatami i innymi warunkami świadczenia usługi; wyszczególnieniem warunków technicznego przyłączenia do takiej sieci i usług; informacją na temat organów odpowiedzialnych za przygotowanie i przyjęcie standardów mających wpływ na dostęp i użytkowanie; warunkami stosowanymi przy przyłączeniu urządzeń końcowych lub innych urządzeń; oraz warunkami notyfikacji, rejestracji i wymogów licencjonowania, jeśli takie istnieją.

5. Dostęp do i korzystanie z publicznych sieci przekazu i usług telekomunikacyjnych

- a) Każdy Członek zapewni, na rozsądnych oraz niedyskryminacyjnych warunkach i zasadach, któremukolwiek usługodawcy któregokolwiek innego Członka dostęp do i możliwość korzystania z publicznych sieci przekazu telekomunikacyjnego – w zakresie świadczenia usług włączonych do jego listy zobowiązań. Zobowiązanie to ma, między innymi, zastosowanie do punktów od b) do f) (¹).
- b) Każdy Członek zapewni usługodawcom któregokolwiek innego Członka dostęp do i możliwość korzystania z wszelkich publicznych sieci przekazu telekomunikacyjnego albo usług telekomunikacyjnych oferowanych wewnątrz kraju bądź też transgranicznie, włączając prywatnie dzierżawione łącza, i w tym celu zapewni, z zastrzeżeniem punktów e) i f), że zezwala się takim usługodawcom na:
- i) nabywanie albo wydzierżawianie i podłączenie urządzenia końcowego lub innego urządzenia łączącego się z siecią i które jest niezbędne dla świadczenia usługi przez usługodawcę,
 - ii) połączenie linii prywatnie dzierżawionych albo stanowiących własność prywatną z publiczną siecią przekazu telekomunikacyjnego i usług telekomunikacyjnych, albo z łączami dzierżawionymi lub posiadanymi przez innych usługodawców, oraz
 - iii) stosowanie wybranego przez usługodawcę protokołu operacyjnego przy świadczeniu jakiejkolwiek usługi – innego niż jest konieczny dla zapewnienia dostępności sieci przekazu telekomunikacyjnego i usług telekomunikacyjnych oferowanych publicznie;
- c) Każdy Członek zapewni usługodawcom któregokolwiek innego Członka możliwość korzystania z publicznej sieci przekazu telekomunikacyjnego oraz usług telekomunikacyjnych dla przesyłania informacji w kraju i przez jego granice, włączając łączność wewnątrzzakładową tych usługodawców oraz dostęp do informacji zawartych w bazach danych, czy zmagazynowanej w inny maszynowo dostępny sposób na terytorium któregokolwiek Członka. Każdy nowy albo zmieniony środek danego Członka oddziałujący znacząco na takie korzystanie będzie notyfikowany oraz poddany konsultacjom zgodnie z właściwymi postanowieniami Układu.
- d) Niezależnie od poprzedniego punktu Członek może podjąć takie środki, jakie uważa za niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa i poufności informacji, z zastrzeżeniem, że środki te nie są stosowane w sposób stanowiący środek arbitralnej i nieuzasadnionej dyskryminacji albo ukrytego ograniczenia handlu usługami.

(¹) Uznaje się, że określenie „niedyskryminacyjny” odnosi się do zasad największego uprzywilejowania i traktowania narodowego, jak to określono w Układzie, jak również odzwierciedla właściwe w tym sektorze stosowanie określenia oznaczającego „wymogi i warunki nie mniej korzystne niż przyznane jakimukolwiek innemu użytkownikowi podobnej publicznej sieci przekazu albo usług telekomunikacyjnych w podobnych okolicznościach”.

▼ B

- e) Każdy Członek zapewni, aby na dostęp do i korzystanie z publicznej sieci przekazu telekomunikacyjnego i usług telekomunikacyjnych nie zostały nałożone warunki inne niż konieczne dla:
- i) zapewnienia wywiązania się służby publicznej z ciążących na operujących publicznymi sieciami przekazu telekomunikacyjnego i usług telekomunikacyjnych zobowiązaniach, w szczególności w zakresie możliwości pełnego udostępnienia tych usług publicznie;
 - ii) ochrony integralności technicznej publicznej sieci przekazu czy też usług telekomunikacyjnych; albo
 - iii) zapewnienia, aby usługodawcy któregośkolwiek innego Członka nie świadczyli innych usług niż dozwolone zgodnie z zobowiązaniami zawartymi w liście zobowiązań Członka.
- f) Przy założeniu, że spełnione są kryteria określone w punkcie e), warunki dostępu i korzystania z publicznych sieci przekazu telekomunikacyjnego i usług telekomunikacyjnych mogą obejmować:
- i) ograniczenia w zakresie odprzedaży albo wspólnego korzystania z takich usług;
 - ii) wymóg stosowania określonych technicznych urządzeń pośredniczących, łącznie z protokołami pośredniczącymi, dla przyłączenia do takich sieci i korzystania z usług;
 - iii) wymogi, gdzie to konieczne, stawiane w celu współpracy takich usług i w celu zachęcenia do osiągnięcia celów zawartych w ustępie 7a);
 - iv) zatwierdzanie typu urządzeń końcowych albo innego wyposażenia łączonego z siecią i technicznych wymogów wiążących się z przyłączeniem takiego wyposażenia do sieci;
 - v) ograniczenia nałożone na przyłączanie prywatnie dzierżawionych albo prywatnych łączy do takich sieci i usług albo do łączy dzierżawionych czy będących własnością innego usługodawcy; albo
 - vi) notyfikacji, rejestracji i licencjonowania.
- g) Niezależnie od zapisów poprzednich ustępów tej części, Członek – kraj rozwijający się może, odpowiednio do swego poziomu rozwoju, ustalić umiarkowane wymogi dotyczące dostępu do i korzystania z publicznych sieci transportu telekomunikacyjnego oraz usług telekomunikacyjnych, niezbędne dla wzmocnienia krajowej infrastruktury telekomunikacyjnej i potencjału usługowego oraz dla wzrostu udziału kraju w międzynarodowym handlu usługami telekomunikacyjnymi. Wymogi takie powinny zostać wymienione w liście zobowiązań tego Członka.

6. Współpraca techniczna

- a) Członkowie uznają, że wydajna, nowoczesna infrastruktura telekomunikacyjna krajów, w szczególności krajów rozwijających się, jest niezbędna dla wzrostu ich handlu usługami. W tym celu Członkowie popierają i zachęcają kraje rozwinięte i rozwijające się oraz dostawców ich publicznych sieci przekazu telekomunikacyjnego i usług telekomunikacyjnych oraz inne jednostki do udziału w programach rozwojowych organizacji międzynarodowych i regionalnych, łącznie z Międzynarodową Unią Telekomunikacyjną, Programem Rozwoju Narodów Zjednoczonych i Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju, w możliwie najszerszym zakresie.
- b) Członkowie będą popierać oraz wspierać w skali międzynarodowej, regionalnej i lokalnej współpracę telekomunikacyjną pomiędzy krajami rozwijającymi się.

▼ B

- c) Członkowie udostępnią we współpracy ze stosownymi organizacjami międzynarodowymi, tam gdzie to praktycznie możliwe, krajom rozwijającym się informacje odnoszące się do usług telekomunikacyjnych oraz rozwoju telekomunikacji i technologii informatycznej w celu pomocy we wzmocnieniu sektora usług telekomunikacyjnych tych krajów.
- d) Członkowie poświęcą szczególną uwagę w zakresie stworzenia krajom najmniej rozwiniętym możliwości w zakresie zachęcenia zagranicznych usługodawców telekomunikacyjnych w zakresie wspomożenia transferu technologii, szkolenia oraz innych działań wspomagających rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej oraz wzrost handlu usługami telekomunikacyjnymi tych krajów.

7. Stosunek do organizacji i porozumień międzynarodowych

- a) Członkowie uznają znaczenie standardów międzynarodowych oraz globalnego przystosowania i współpracy sieci oraz usług telekomunikacyjnych i podejmują się propagowania takich standardów poprzez pracę stosownych instytucji międzynarodowych, łącznie z Międzynarodową Unią Telekomunikacyjną i Międzynarodową Organizacją Standaryzacji.
- b) Członkowie uznają rolę odgrywaną przez międzyrządowe oraz pozarządowe organizacje i porozumienia w zakresie zapewnienia skutecznego działania krajowych oraz globalnych usług telekomunikacyjnych, a w szczególności Międzynarodowej Unii Telekomunikacyjnej. Członkowie przyjmą, tam gdzie to właściwe, odpowiednie ustalenia w zakresie konsultowania z takimi organizacjami kwestii wynikających z wprowadzania w życie niniejszego Załącznika.

▼ B

*ZALĄCZNIK W SPRAWIE NEGOCJACJI W ZAKRESIE USŁUG
TELEKOMUNIKACJI PODSTAWOWEJ*

1. Artykuł II oraz Załącznik w sprawie odstępstw od artykułu II, łącznie z wymogiem podania w Załączniku jakiegokolwiek środka, który Członek będzie utrzymywać, niezgodnego z zasadą największego uprzywilejowania wejdzie w życie w odniesieniu do usług telekomunikacji podstawowej wyłącznie w chwili:
 - a) określonej zgodnie z postanowieniami ustępu 5 decyzji ministerialnej w sprawie negocjacji w zakresie usług telekomunikacji podstawowej; albo,
 - b) przedstawienia raportu końcowego Grupy Negocjacyjnej do spraw Usług Telekomunikacji Podstawowej, o którym mowa w tej decyzji – w sytuacji gdy negocjacje nie zakończą się powodzeniem.
2. Ustęp 1 nie będzie stosowany do jakiegokolwiek szczegółowego zobowiązania w dziedzinie usług telekomunikacji podstawowej, które zostało zapisane w liście zobowiązań Członka.

ANNEX I C

**AGREEMENT ON TRADE-RELATED ASPECTS OF INTELLECTUAL
PROPERTY RIGHTS**

- PART I GENERAL PROVISIONS AND BASIC PRINCIPLES
- PART II STANDARDS CONCERNING THE AVAILABILITY, SCOPE
AND USE OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS
1. Copyright and Related Rights
 2. Trademarks
 3. Geographical Indications
 4. Industrial Designs
 5. Patents
 6. Layout-Designs (Topographies) of Integrated Circuits
 7. Protection of Undisclosed Information
 8. Control of Anti-Competitive Practices in Contractual Licences
- PART III ENFORCEMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS
- 1 General Obligations
 - 2 Civil and Administrative Procedures and Remedies
 - 3 Provisional Measures
 - 4 Special Requirements Related to Border Measures
 - 5 Criminal Procedures
- PART IV ACQUISITION AND MAINTENANCE OF INTELLECTUAL
PROPERTY RIGHTS AND RELATED *INTER-PARTES*
PROCEDURES
- PART V DISPUTE PREVENTION AND SETTLEMENT
- PART VI TRANSITIONAL ARRANGEMENTS
- PART VII INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS; FINAL PROVISIONS

▼ B**POROZUMIENIE W SPRAWIE HANDLOWYCH ASPEKTÓW PRAW
WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ**

CZŁONKOWIE,

pragnąc ograniczyć wypaczenia i przeszkody w handlu międzynarodowym i biorąc pod uwagę potrzebę promowania skutecznej i wystarczającej ochrony praw własności intelektualnej oraz zapewnienia, że środki i procedury dochodzenia i egzekucji praw własności intelektualnej nie staną się ograniczeniami dla handlu prowadzonego w prawnie dozwolony sposób;

uznając za niezbędne stworzenie w tym celu nowych zasad i rygorów dotyczących:

- a) stosowania podstawowych zasad GATT 1994 i odpowiednich porozumień międzynarodowych oraz konwencji dotyczących własności intelektualnej;
- b) ustanowienia odpowiednich standardów i zasad dotyczących dostępności, zakresu i korzystania z praw własności intelektualnej odnoszących się do handlu;
- c) ustanowienia skutecznych i właściwych środków dochodzenia i egzekwowania praw odnoszących się do handlowych aspektów własności intelektualnej biorąc pod uwagę różnice w krajowych systemach prawnych;
- d) ustanowienia skutecznych i szybkich procedur wielostronnego zapobiegania sporom i rozstrzygania sporów między rządami; oraz
- e) postanowień przejściowych, których celem jest najpełniejszy udział w rezultatach negocjacji;

uznając potrzebę istnienia wielostronnych ram obejmujących zasady, reguły i dyscypliny dotyczące międzynarodowego handlu towarami podrabianymi;

uznając że prawa własności intelektualnej są prawami prywatnymi;

uznając leżące u podstaw polityki społecznej cele krajowych systemów ochrony własności intelektualnej, włącznie z celami dotyczącymi rozwoju i technologii;

uznając także szczególne potrzeby Członków – krajów najmniej rozwiniętych w zakresie maksymalnej elastyczności we wdrażaniu w kraju ustaw i przepisów w celu umożliwienia im stworzenia solidnej i trwałej bazy technologicznej;

podkreślając wagę zmniejszenia napięć poprzez podjęcie silniejszych zobowiązań dotyczących rozwiązywania sporów z zakresu spraw odnoszących się do handlowych aspektów problemów własności intelektualnej poprzez zastosowanie procedur wielostronnych;

pragnąc ustanowić wzajemnie wspomagający się związek między WTO i Światową Organizacją Własności Intelektualnej (zwaną w niniejszym Porozumieniu WIPO) oraz innymi odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi,

NINIEJSZYM UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

CZĘŚĆ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE I ZASADY PODSTAWOWE

*Artykuł 1***Charakter i zakres zobowiązań**

1. Członkowie wprowadzą w życie postanowienia niniejszego Porozumienia. Członkowie mogą, lecz nie są zobowiązani, wprowadzić w swoim prawie szerszą ochronę niż wymagana przez niniejsze Porozumienie, pod warunkiem że taka ochrona nie będzie sprzeczna z postanowieniami niniejszego Porozumienia. Członkom pozostawia się swobodę określenia właściwego sposobu wprowadzania w życie postanowień niniejszego Porozumienia do ich systemów prawnych i praktyki.

2. Dla potrzeb niniejszego Porozumienia pojęcie „Własność intelektualna” odnosi się do wszystkich kategorii własności intelektualnej, stanowiących przedmiot uregulowań sekcji 1–7 części II.

3. Członkowie przyznają sposób traktowania, ustanowiony w niniejszym Porozumieniu, wszystkim podmiotom innych Członków⁽¹⁾. W odniesieniu do odpowiednich praw własności intelektualnej, przez podmioty innych Członków rozumie się osoby fizyczne i prawne, które spełniałyby kryteria dla uzyskania ochrony zgodnie z Konwencją paryską (1967), Konwencją berneńską (1971), Konwencją rzymską i Traktatem o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych, gdyby wszyscy Członkowie WTO byli członkami tych konwencji⁽²⁾. Jakikolwiek Członek korzystający z możliwości przewidzianych w ustępie 3 artykułu 5 lub ustępu 2 artykułu 6 Konwencji rzymskiej dokona notyfikacji przewidzianej tymi przepisami Radzie Handlowych Aspektów Praw Własności Intelektualnej (Radzie TRIPS).

*Artykuł 2***Konwencje dotyczące własności intelektualnej**

1. W zakresie części II, III i IV niniejszego Porozumienia Członkowie zasto-
sują się do wymogów artykułów 1–12 i 19 Konwencji paryskiej (1967).

2. Żadne z postanowień Części I do IV niniejszego Porozumienia nie uchylą istniejących wzajemnych zobowiązań Członków, wynikających z Konwencji paryskiej, Konwencji berneńskiej, Konwencji rzymskiej i Traktatu o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych.

⁽¹⁾ Jeżeli w niniejszym Porozumieniu jest mowa o „podmiotach”, w przypadku oddzielnego terytorium celnego, Członka WTO, będzie to oznaczało osoby fizyczne lub prawne, które mają siedzibę lub które mają istniejące i działające przedsiębiorstwo przemysłowe lub handlowe na takim terytorium celnym.

⁽²⁾ W niniejszym Porozumieniu „Konwencja paryska” oznacza Konwencję paryską o ochronie własności przemysłowej. „Konwencja paryska (1967)” oznacza Akt sztokholmski tej konwencji z dnia 14 lipca 1967 roku. „Konwencja berneńska” oznacza Konwencję berneńską o ochronie dzieł literackich i artystycznych. „Konwencja berneńska (1971)” oznacza Akt paryski tej Konwencji z dnia 24 lipca 1971 roku. „Konwencja rzymska” oznacza Międzynarodową konwencję o ochronie wykonawców, producentów fonogramów i organizacji nadawczych, przyjętą w Rzymie w dniu 26 października 1961 roku. „Traktat o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych” (Traktat IPIC) oznacza traktat o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych, przyjęty w Waszyngtonie w dniu 26 maja 1989 roku. „Porozumienie WTO” oznacza Porozumienie ustanawiające Światową Organizację Handlu (WTO).

▼B*Artykuł 3***Traktowanie narodowe**

1. Każdy Członek przyzna podmiotom innych Członków traktowanie nie mniej korzystne niż to, jakie przyznaje własnym podmiotom w zakresie ochrony⁽¹⁾ własności intelektualnej, z zastrzeżeniem wyjątków już przewidzianych odpowiednio w Konwencji paryskiej (1967), Konwencji berneńskiej (1971), Konwencji rzymskiej i Traktacie o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych. W stosunku do wykonawców, producentów fonogramów, organizacji nadawczych, zobowiązanie to stosuje się jedynie do praw przyznanych postanowieniami niniejszego Porozumienia. Jakikolwiek Członek korzystający z możliwości przewidzianych w artykule 6 Konwencji berneńskiej (1971) i ustępu 1b) artykułu 16 Konwencji rzymskiej dokona notyfikacji Radzie TRIPS, jak to przewidziano w tych przepisach.

2. Członkowie mogą skorzystać z wyłączeń dozwolonych na podstawie ustępu 1 w związku z procedurami sądowymi lub administracyjnymi, włączając w to wskazanie adresu dla doręczeń lub wyznaczenie przedstawiciela na terenie jurysdykcji Członka jedynie wówczas, gdy wyłączenia takie są niezbędne dla zapewnienia zgodności z ustawami i przepisami, które nie są sprzeczne z postanowieniami niniejszego Porozumienia oraz gdy takie praktyki nie są stosowane w sposób, który stanowiłby ukryte ograniczenie w handlu.

*Artykuł 4***Zasada najwyższego uprzywilejowania**

W zakresie ochrony własności intelektualnej, jakkolwiek korzyść, udogodnienie, przywilej lub zwolnienie, przyznane przez Członka podmiotom jakiegokolwiek innego kraju, będzie przyznane niezwłocznie i bezwarunkowo podmiotom wszystkich innych Członków. Wyłączone z tego zobowiązania są przyznane przez Członka korzyści, udogodnienia, przywileje lub zwolnienia:

- a) wynikające z międzynarodowych porozumień o pomocy sądowniczej i dochodzenia i egzekwowania praw o charakterze ogólnym, a nie ograniczone szczególnie do ochrony własności intelektualnej;
- b) przyznane w związku z postanowieniami Konwencji berneńskiej (1971) lub Konwencji rzymskiej, upoważniających do tego, aby przyznane traktowanie było nie funkcją narodowego traktowania, ale funkcją traktowania przyznanego w innym kraju;
- c) odnoszące się do praw wykonawców, producentów fonogramów i organizacji nadawczych, nie przewidzianych w niniejszym Porozumieniu;
- d) wynikających z międzynarodowych porozumień dotyczących ochrony własności intelektualnej, które weszły w życie przed wejściem w życie Porozumienia WTO, pod warunkiem że takie Porozumienia zostały notyfikowane Radzie do spraw TRIPS i nie powodują arbitralnego lub nieuzasadnionego dyskryminowania podmiotów innych Członków.

*Artykuł 5***Wielostronne porozumienia dotyczące nabywania lub utrzymywania ochrony**

Zobowiązania wynikające z artykułów 3 i 4 nie mają zastosowania do procedur przewidzianych w wielostronnych porozumieniach zawartych pod auspicjami WIPO dotyczących nabywania lub utrzymywania w mocy praw własności intelektualnej.

⁽¹⁾ Dla celów artykułów 3 i 4 niniejszego Porozumienia „ochrona” uwzględnia sprawy mające wpływ na dostępność, nabycie, zakres, utrzymanie w mocy oraz dochodzenie i egzekwowanie praw własności intelektualnej, a także te sprawy mające wpływ na korzystanie z praw własności intelektualnej, które uregulowane zostały w sposób szczególny w niniejszym Porozumieniu.

▼ B*Artykuł 6***Wyczerpanie**

Dla potrzeb rozstrzygnięcia sporów na podstawie niniejszego Porozumienia, z zastrzeżeniem postanowień artykułów 3 i 4, żaden element niniejszego Porozumienia nie będzie użyty dla podniesienia kwestii wyczerpania praw własności intelektualnej.

*Artykuł 7***Cele**

Ochrona oraz dochodzenie i egzekwowanie praw własności intelektualnej powinny przyczynić się do promocji innowacji technicznych oraz do transferu i upowszechniania technologii, ze wzajemną korzyścią dla producentów i użytkowników wiedzy technicznej, w sposób sprzyjający osiągnięciu dobrobytu społecznego i gospodarczego oraz zrównoważeniu praw i obowiązków.

*Artykuł 8***Zasady**

1. Tworząc lub zmieniając swoje ustawodawstwa krajowe, Członkowie mogą przyjąć rozwiązania niezbędne dla ochrony zdrowia publicznego i odżywiania oraz dla popierania interesu publicznego w sektorach o żywotnym znaczeniu dla ich rozwoju społeczno-gospodarczego i technicznego, pod warunkiem że podjęte środki będą zgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

2. Dla zapobieżenia nadużyciu praw własności intelektualnej przez ich posiadaczy, podejmowaniu praktyk bezzasadnie ograniczających handel lub szkodliwie wpływających na międzynarodowy transfer technologii, mogą być potrzebne odpowiednie środki, pod warunkiem że są one zgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

CZĘŚĆ II**NORMY DOTYCZĄCE DOSTĘPNOŚCI, ZAKRESU I KORZYSTANIA
Z PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ****Sekcja 1****Prawa autorskie i pokrewne***Artykuł 9***Stosunek do Konwencji berneńskiej**

1. Członkowie zastosują się do artykułów 1–21 Konwencji berneńskiej (1971) oraz Załącznika do niej. Jednakże Członkom nie będą, na mocy niniejszego Porozumienia, przysługiwać prawa ani nie powstaną zobowiązania związane z prawami nadanymi im na podstawie artykułu 6bis tej Konwencji lub prawami wynikłymi z niego.

2. Ochrona w zakresie praw autorskich dotyczy wyłącznie sposobu wyrażania, a nie idei, procedur, metod działania lub koncepcji matematycznych.

▼ B*Artykuł 10***Programy komputerowe i zbiory danych**

1. Programy komputerowe, zarówno w kodzie źródłowym jak przedmiotowym będą chronione jak dzieła literackie na podstawie Konwencji berneńskiej (1971).
2. Zbiory danych lub inne materiały przedstawione w formie możliwej do odczytania przez maszyny lub w innej formie, które z powodu doboru lub uporządkowania ich zawartości stanowią wytwory intelektu, będą chronione jako takie. Ochrona taka, która nie będzie rozciągać się na dane lub materiały jako takie, nie będzie powodować uszczerbku dla praw autorskich dotyczących danych lub materiałów jako takich.

*Artykuł 11***Prawa do wypożyczenia**

W stosunku co najmniej do programów komputerowych i dzieł kinematograficznych, Członek przyzna autorom i ich następcom prawnym prawa udzielania zgody lub zakazu udostępniania dla celów zarobkowych oryginałów lub kopii dzieł, względem których mają prawa autorskie. Członek będzie zwolniony z tego obowiązku w stosunku do dzieł kinematograficznych, chyba że takie udostępnienie prowadziło do rozpowszechnionego kopiowania takich dzieł, które spowodowało naruszenie materialne wyłącznych praw do reprodukcji przysługujących na terytorium Członka autorom lub ich następcom prawnym. W stosunku do programów komputerowych to zobowiązanie nie odnosi się do takiego ich udostępniania, gdy sam program nie jest podstawowym jego przedmiotem.

*Artykuł 12***Okres ochrony**

Jeśli okres ochrony dzieła, innego niż fotograficzne lub dzieło sztuk stosowanych, jest obliczany na innej podstawie niż czas trwania życia osoby fizycznej, to okres taki będzie nie krótszy niż 50 lat, począwszy od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiła publikacja za zgodą autora. W przypadku gdy taka publikacja za zgodą autora nie nastąpiła w ciągu 50 lat od powstania dzieła, okres ten wyniesie 50 lat od końca roku, w którym dzieło powstało.

*Artykuł 13***Ograniczenia i wyłączenia**

Członkowie zawężą ograniczenia lub wyjątki od praw wyłącznych do określonych przypadków specjalnych, które nie będą w sprzeczności z normalnym wykorzystaniem dzieła i nie spowodują bezzasadnej szkody prawomocnym interesom posiadacza prawa własności dzieła.

*Artykuł 14***Ochrona wykonawców, producentów fonogramów (nagrań dźwiękowych) i organizacji nadawczych**

1. W stosunku do utrwalenia swojego wykonania w formie fonogramu, wykonawcy będą mieli możliwość zapobieżenia bez ich zgody następującym działaniom: utrwalaniu nieutrwalonego wykonania i reprodukcji tego utrwalania. Wykonawcy będą mieli także możliwość zapobieżenia następującym działaniom bez ich zgody: rozpowszechnianiu za pomocą środków bezprzewodowych i publicznemu udostępnianiu ich występu „na żywo”.

▼ B

2. Producentom fonogramów będzie przysługiwać prawo udzielania zgody lub zakazu bezpośredniej lub pośredniej reprodukcji ich fonogramów.

3. Organizacje nadawcze będą miały prawo do zakazania dokonania bez ich zgody następujących czynności: utrwalania, reprodukcji utrwalenia, nadania powtórnego za pośrednictwem nadawczych środków bezprzewodowych, jak również publicznego udostępniania ich telewizyjnych nagrań. Tam, gdzie Członkowie nie gwarantują takich praw organizacjom nadawczym, stworzą posiadaczom praw autorskich w tej dziedzinie możliwość zapobieżenia powyższym działaniom, zgodnie z postanowieniami Konwencji berneńskiej (1971).

4. Postanowienia artykułu 11 odnoszące się do programów komputerowych będą stosowane odpowiednio do producentów fonogramów i wszystkich innych posiadaczy praw do fonogramów, jak ustalono w prawie Członka. Jeśli w dniu 15 kwietnia 1994 roku Członek utrzymuje w mocy system stosownego wynagradzania na rzecz posiadacza praw w zakresie wypożyczania fonogramów, może on utrzymać w mocy ten system, pod warunkiem że komercyjne wypożyczania fonogramów nie powodują materialnego naruszania wyłącznych praw do reprodukcji posiadacza tych praw.

5. Okres ochrony przysługujący na podstawie niniejszego Porozumienia wykonawcom i producentom fonogramów będzie trwać co najmniej do końca okresu 50 lat liczonego od końca roku kalendarzowego, w którym dokonano nagrania lub miało miejsce wykonanie. Okres ochrony przysługujący na podstawie ustępu 3 powinien trwać co najmniej przez 20 lat od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiła emisja.

6. Jakikolwiek Członek może, w stosunku do praw przysługujących na podstawie ustępów 1, 2 oraz 3, ustalić warunki, ograniczenia, wyłączenia i zastrzeżenia w zakresie dozwolonym przez Konwencję rzymską. Tym niemniej postanowienia artykułu 18 Konwencji berneńskiej (1971) będą także stosowane odpowiednio do praw wykonawców i producentów fonogramów w fonogramach.

Sekcja 2**Znaki towarowe***Artykuł 15***Przedmiot ochrony**

1. Jakikolwiek znak lub połączenie znaków umożliwiające odróżnienie towarów lub usług pochodzących z jednego przedsiębiorstwa od towarów lub usług pochodzących z innych przedsiębiorstw będzie mogło stanowić znak towarowy. Takie znaki, w szczególności słowa zawierające nazwiska, litery, cyfry, elementy obrazowe, układy kolorów, jak również połączenia takich oznaczeń, będą mogły być zarejestrowane jako znaki towarowe. Jeżeli oznaczenia, ze swej natury, nie umożliwiają odróżnienia danych towarów lub usług, Członkowie mogą uzależnić zdolność rejestracji od nabycia cech wyróżniających poprzez używanie. Członkowie mogą wymagać, jako warunku rejestracji, aby oznaczenia były dostrzegalne wizualnie.

2. Nie należy rozumieć, że przepisy ustępu 1 zabraniają Członkowi odmówienia rejestracji na innych podstawach, pod warunkiem że nie stanowią one odstępstwa od postanowień Konwencji paryskiej (1967).

▼ B

3. Członkowie mogą uzależnić zdolność rejestrową znaku od jego używania. Jednakże rzeczywiste używanie znaku towarowego nie będzie stanowiło warunku dla zgłoszenia wniosku o rejestrację. Wniosek nie będzie odrzucony wyłącznie na tej podstawie, że zamierzone używanie nie miało miejsca przed upływem okresu trzech lat od daty zgłoszenia.

4. Rodzaj towarów lub usług, dla których znak towarowy ma być używany w żadnym przypadku nie będzie stanowił przeszkody dla rejestracji znaku towarowego.

5. Członkowie będą publikować każdy znak towarowy albo przed jego zarejestrowaniem lub niezwłocznie po jego zarejestrowaniu i stworzą odpowiednią możliwość dla składania wniosków o unieważnienie rejestracji. Dodatkowo, Członkowie mogą stworzyć możliwość wniesienia sprzeciwu wobec rejestracji znaku towarowego.

*Artykuł 16***Przyznane prawa**

1. Właściciel zarejestrowanego znaku towarowego będzie miał wyłączne prawo powstrzymywania wszelkich osób trzecich od używania w działalności handlowej bez jego zgody identycznych lub podobnych oznaczeń dla towarów lub usług identycznych lub podobnych do tych, dla których znak towarowy jest zarejestrowany, gdy takie ich użycie mogłoby stwarzać prawdopodobieństwo pomyłki. W przypadku użycia identycznego oznaczenia dla identycznych towarów lub usług, prawdopodobieństwo pomyłki będzie domniemane. Określone powyżej prawa nie będą naruszały praw istniejących wcześniej, ani nie będą miały wpływu na możliwość przyznawania przez Członków praw na podstawie używania znaku.

2. Artykuł 6bis Konwencji paryskiej (1967) będzie miał zastosowanie odpowiednio do usług. Przy określaniu, czy znak towarowy jest powszechnie znany, Członkowie wezmą pod uwagę znajomość tego znaku towarowego w odpowiednim kręgu odbiorców, włączając jego znajomość na terytorium zainteresowanego Członka będącą wynikiem promocji tego znaku towarowego.

3. Artykuł 6bis Konwencji paryskiej (1967) będzie miał zastosowanie odpowiednio do towarów lub usług, które nie są podobne do tych, dla których znak towarowy jest zarejestrowany, jeżeli używanie tego znaku towarowego w stosunku do tych towarów lub usług wskazywałoby na związek pomiędzy tymi towarami lub usługami i właścicielem zarejestrowanego znaku towarowego, a także jeżeli interesy właściciela zarejestrowanego znaku towarowego mogą doznać uszczerbku z powodu takiego użycia znaku.

*Artykuł 17***Wyjątki**

Członkowie mogą ustanowić ograniczone wyjątki w zakresie praw przyznanych poprzez znak towarowy, takie jak uczciwe używanie terminów opisowych, pod warunkiem że takie wyjątki biorą pod uwagę uzasadnione interesy właściciela znaku towarowego oraz osób trzecich.

*Artykuł 18***Okres ochrony**

Rejestracja pierwotna i każde przedłużenie rejestracji znaku towarowego będzie dokonane na okres nie krótszy niż siedem lat. Rejestracja znaku towarowego może być przedłużana bez ograniczeń.

*Artykuł 19***Wymóg używania**

1. Jeżeli warunkiem utrzymania rejestracji jest używanie, rejestracja może być unieważniona jedynie po upływie nieprzerwanego okresu co najmniej trzech lat, w ciągu których znak towarowy nie był używany, chyba że właściciel znaku towarowego wykaże, iż zaistniały ważne przyczyny związane z istnieniem przeszkód dla używania znaku. Okoliczności, które powstały niezależnie od woli właściciela znaku towarowego, które stanowią przeszkody dla używania tego znaku, takie jak restrykcje przywzowowe lub inne wymogi rządowe dotyczące towarów lub usług chronionych znakiem towarowym, będą uważane za ważne przyczyny nieużywania znaku.

2. Dla potrzeb utrzymania rejestracji w mocy, używanie znaku towarowego przez inne osoby pod kontrolą właściciela znaku będzie uważane za używanie znaku towarowego.

*Artykuł 20***Inne wymogi**

Używanie znaku towarowego w obrocie handlowym nie powinno być bezzasadnie utrudniane przez szczególne wymogi, takie jak używanie razem z innym znakiem towarowym, używanie w szczególnej formie lub używanie w sposób szkodzący jego zdolności odróżniania towarów lub usług jednego przedsiębiorstwa od towarów lub usług innych przedsiębiorstw. Nie wyklucza to stosowania wymogu zalecającego używanie znaku towarowego wskazującego przedsiębiorstwo produkujące towary lub usługi łącznie, ale bez powiązania, ze znakiem towarowym odróżniającym specyficzne towary lub usługi, o których mowa, pochodzące z tego przedsiębiorstwa.

*Artykuł 21***Licencjonowanie i przekazywanie**

Członkowie mogą określić warunki udzielania licencji na znaki towarowe oraz przekazywania znaków towarowych, co należy rozumieć, że licencje przymusowe na znaki towarowe będą niedozwolone, a właściciel zarejestrowanego znaku towarowego będzie miał prawo przekazać swój znak towarowy wraz z przeniesieniem lub bez przeniesienia przedsiębiorstwa, do którego znak towarowy należy.

Sekcja 3

Oznaczenia geograficzne*Artykuł 22***Ochrona oznaczeń geograficznych**

1. Dla celów niniejszego Porozumienia, oznaczeniami geograficznymi są oznaczenia, które identyfikują towar jako pochodzący z terytorium Członka lub regionu, lub miejsca na tym terytorium, jeżeli pewna jakość, reputacja lub inna cecha towaru jest przypisywana zasadniczo pochodzeniu geograficznemu tego towaru.

2. W odniesieniu do oznaczeń geograficznych Członkowie stworzą zainteresowanym stronom środki prawne w celu zapobieżenia:

▼ B

- a) stosowaniu jakichkolwiek środków dla oznaczenia lub przedstawienia towaru, które w sposób wprowadzający odbiorców w błąd co do pochodzenia geograficznego tego towaru wskazują lub sugerują, że towar ten pochodzi z obszaru geograficznego innego niż rzeczywiste miejsce pochodzenia;
- b) jakimkolwiek używaniu, które jest aktem nieuczciwej konkurencji w rozumieniu artykułu 10bis Konwencji paryskiej (1967).

3. Członek odmówi z urzędu rejestracji, jeżeli pozwala na to jego ustawodawstwo lub na wniosek zainteresowanej strony, lub unieważni rejestrację znaku towarowego, który zawiera lub składa się z oznaczenia geograficznego, odnoszącego się do towarów pochodzących z obszaru wskazanego przez takie oznaczenie, jeżeli używanie oznaczenia w znaku towarowym dla takich towarów na terytorium Członka wprowadza w błąd odbiorców co do prawdziwego miejsca pochodzenia.

4. Ochrona zgodnie z ustępem 1, 2 i 3 będzie stosowana do oznaczeń geograficznych, które, aczkolwiek są prawdziwe, co do terytorium, regionu lub miejsca w nim położonego, z którego towar pochodzi, w sposób nieprawdziwy informują odbiorców, że towar ten pochodzi z innego terytorium.

*Artykuł 23***Dodatkowa ochrona oznaczeń geograficznych dla win i wyrobów alkoholowych**

1. Każdy Członek zapewni zainteresowanym stronom środki prawne dla zapobieżenia używaniu oznaczeń geograficznych identyfikujących wina dla win, które nie pochodzą z miejsc wskazanych przez te oznaczenia geograficzne, którymi zostały oznaczone, lub identyfikujących wyroby alkoholowe dla wyrobów alkoholowych, które nie pochodzą z miejsc wskazanych przez te oznaczenia geograficzne, którymi zostały oznaczone, nawet jeżeli prawdziwe pochodzenie tych towarów zostało wskazane lub oznaczenie geograficzne jest użyte w tłumaczeniu, lub gdy towarzyszy mu określenie takie jak „rodzaj”, „typ”, „gatunek”, „imitacja” lub tym podobne ⁽¹⁾.

2. Odmówi się rejestracji znaku towarowego dla win lub unieważni się ją z urzędu, jeżeli ustawodawstwo Członka na to pozwala, lub na żądanie zainteresowanej strony, jeżeli zawiera on lub składa się z oznaczenia geograficznego, identyfikującego wina, a w przypadku wyrobów alkoholowych, jeżeli zawiera lub składa się z oznaczenia geograficznego identyfikującego wyroby alkoholowe w odniesieniu do takich win lub wyrobów alkoholowych, które nie mają tego pochodzenia.

3. W przypadku homonimicznych oznaczeń geograficznych dla win ochrona powinna być przyznana każdemu oznaczeniu, z zastrzeżeniem postanowień ustępu 4 artykułu 22. Każdy Członek określi praktyczne warunki dla odróżnienia jednych homonimicznych oznaczeń geograficznych od innych, biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia sprawiedliwego traktowania producentów, których to dotyczy, a także zapobieżenia wprowadzaniu konsumentów w błąd.

4. W celu ułatwienia ochrony oznaczeń geograficznych dla win zostaną podjęte w Radzie TRIPS negocjacje dotyczące ustanowienia wielostronnego systemu notyfikacji i rejestracji oznaczeń geograficznych dla win, nadających się do ochrony w krajach będących Członkami, uczestniczących w tym systemie.

⁽¹⁾ Niezależnie od pierwszego zdania artykułu 42, Członkowie mogą w związku z tymi zobowiązaniami wprowadzić zamiennie dochodzenie praw w trybie postępowania administracyjnego.

*Artykuł 24***Negocjacje międzynarodowe; Wyjątki**

1. Członkowie wyrażają zgodę na podjęcie negocjacji w celu zwiększenia ochrony indywidualnych oznaczeń geograficznych na podstawie artykułu 23. Postanowienia ustępów 4–8 powyżej nie będą stosowane przez Członka w celu odmowy prowadzenia negocjacji lub zawierania dwustronnych lub wielostronnych porozumień. W kontekście takich negocjacji Członkowie będą kierować się wolą rozważenia dalszego stosowania tych postanowień do indywidualnych oznaczeń geograficznych, których używanie było przedmiotem takich negocjacji.

2. Rada TRIPS będzie dokonywać przeglądów stosowania postanowień niniejszej Sekcji; pierwszy taki przegląd będzie miał miejsce w ciągu dwóch lat od wejścia w życie Porozumienia WTO. Jakakolwiek sprawa mająca wpływ na wypełnienie zobowiązań wynikających z niniejszych postanowień może być przedstawiona pod uwagę Radzie, która na wniosek Członka dokona konsultacji z Członkiem lub Członkami w odniesieniu do takiej sprawy, w związku z którą nie było możliwe znalezienie zadowalającego rozwiązania w drodze dwu- lub wielostronnych konsultacji pomiędzy zainteresowanymi Członkami. Rada podejmie takie działanie, jakie będzie uzgodnione w celu ułatwienia stosowania niniejszej Sekcji i przybliżenia określonych w niej celów.

3. Wprowadzając postanowienia niniejszej Sekcji Członek nie ograniczy ochrony oznaczeń geograficznych istniejących na jego terytorium bezpośrednio przed datą wejścia w życie Porozumienia WTO.

4. Żadne z postanowień niniejszej Sekcji nie będzie stanowiło wymogu, aby Członek zapobiegał nieprzerwanemu i podobnemu używaniu określonego oznaczenia geograficznego należącego do innego Członka, identyfikującego wina i napoje alkoholowe w odniesieniu do towarów lub usług, przez osoby pochodzące z jego terytorium lub mające tam siedziby, które używały takiego oznaczenia geograficznego w sposób ciągły w odniesieniu do takich samych lub pochodnych towarów lub usług na terytorium tego Członka albo a) przez co najmniej 10 lat poprzedzających datę 15 kwietnia 1994 roku lub b) w dobrej wierze przed tą datą.

5. Jeżeli znak towarowy został zgłoszony do rejestracji lub zarejestrowany w dobrej wierze lub jeżeli prawa do znaku towarowego zostały nabyte w drodze używania w dobrej wierze:

- a) przed datą zastosowania niniejszych przepisów na terytorium Członka, określonej w Części IV; lub
- b) przed uzyskaniem ochrony oznaczenia geograficznego w kraju jego pochodzenia;

wówczas środki podjęte w celu wprowadzenia w życie niniejszej Sekcji nie będą szkodzić zdolności do, lub ważności, rejestracji znaku towarowego lub uprawnieniu do używania znaku towarowego, na tej podstawie, że znak towarowy jest identyczny lub podobny do oznaczenia geograficznego.

6. Żadne z postanowień niniejszej Sekcji nie będzie stanowiło wymogu, aby Członek stosował jej postanowienia do oznaczeń geograficznych jakiegokolwiek innego Członka w odniesieniu do towarów lub usług, których odpowiednie oznaczenie jest identyczne z określeniem zwyczajowo używanym w języku potocznym jako nazwa pospolita dla takich towarów lub usług na terytorium tego Członka. Żadne z postanowień niniejszej Sekcji nie będzie stanowiło wymogu, aby Członek stosował jej postanowienia do oznaczenia geograficznego innego Członka w stosunku do produktów wytworzonych z winorośli, dla których odpowiednie oznaczenie jest identyczne ze zwyczajowo przyjętym określeniem odmiany winorośli, istniejącej na terytorium tego Członka w chwili wejścia w życie Porozumienia WTO.

▼ B

7. Członek może postanowić, że jakikolwiek wniosek dokonany na podstawie niniejszej Sekcji w związku z używaniem lub rejestracją znaku towarowego musi być złożony w ciągu pięciu lat od chwili, kiedy konfliktowe używanie chronionego oznaczenia stało się powszechnie wiadome na terytorium tego Członka, lub od daty rejestracji znaku towarowego w kraju tego Członka, pod warunkiem że ten znak towarowy został do tej daty opublikowany, jeżeli data ta jest wcześniejsza od daty, w której to konfliktowe używanie stało się powszechnie wiadome na terytorium tego Członka, pod warunkiem że oznaczenie geograficzne nie jest używane lub zarejestrowane w złej wierze.

8. Postanowienia niniejszej Sekcji w żaden sposób nie naruszają prawa jakiegokolwiek osoby do używania w działalności handlowej jej nazwy (nazwiska) lub nazwy (nazwiska) jej poprzednika w prowadzeniu przedsiębiorstwa, z wyłączeniem takiego sposobu użycia, który wprowadza odbiorców w błąd.

9. Niniejsze Porozumienie nie zawiera żadnego zobowiązania do ochrony oznaczeń geograficznych, które nie są lub przestały być chronione w kraju ich pochodzenia lub wyszły z użycia w tym kraju.

Sekcja 4**Wzory przemysłowe***Artykuł 25***Wymogi dla uzyskania ochrony**

1. Członkowie zapewnią ochronę niezależnie stworzonym wzorom przemysłowym, które są nowe lub oryginalne. Członkowie mogą uznać, że wzory nie są nowe lub oryginalne, jeżeli wyraźnie nie odróżniają się od wzorów znanych lub kombinacji cech znanych wzorów. Członkowie mogą uznać, że taka ochrona nie będzie rozciągnięta na wzory podyktowane głównie względami technicznymi lub funkcjonalnymi.

2. Każdy Członek zapewni, że wymogi dla zapewnienia ochrony wzorom wyrobów włókienniczych, zwłaszcza dotyczące kosztów, badania lub publikacji, nie będą bezzasadnie ograniczały możliwości ubiegania się o ochronę i uzyskiwania jej. Członkom pozostawia się wybór sposobu wykonania tego zobowiązania przy pomocy prawa o wzorach przemysłowych lub prawa autorskiego.

*Artykuł 26***Ochrona**

1. Właściciel chronionego wzoru przemysłowego będzie miał prawo zabronić stronom trzecim wytwarzania, sprzedawania lub przywozu, bez jego zgody, artykułów noszących lub zawierających wzór, który jest kopią lub w zasadzie kopią wzoru chronionego, gdy takie działania są podjęte w celach handlowych.

2. Członkowie mogą ustanowić ograniczone wyjątki od ochrony wzorów przemysłowych pod warunkiem że takie wyjątki nie będą bezzasadnie sprzeczne z normalnym wykorzystaniem chronionych wzorów przemysłowych i nie będą bezzasadnie naruszały prawnie uzasadnionych interesów właściciela chronionego wzoru, biorąc także pod uwagę prawnie uzasadnione interesy stron trzecich.

3. Dostępny okres ochrony będzie wynosił przynajmniej 10 lat.

▼ B

Sekcja 5

Patenty

Artykuł 27

Przedmioty mające zdolność patentową

1. Z zastrzeżeniem postanowień ustępów 2 i 3, patenty będą udzielane na wszystkie wynalazki, produkty i procesy ze wszystkich dziedzin techniki, niezależnie od tego, czy dotyczą one produktu czy procesu, pod warunkiem że są nowe, zawierają element wynalazczy i nadają się do przemysłowego stosowania⁽¹⁾. Z zastrzeżeniem ustępu 4 artykułu 65, ustępu 8 artykułu 70 oraz ustępu 3 niniejszego artykułu, patenty będzie można uzyskiwać i z praw patentowych korzystać bez dyskryminacji ze względu na miejsce dokonania wynalazku, dziedzinę techniki oraz niezależnie od tego, czy produkty są przywożone, czy też produkowane lokalnie.

2. Członkowie mogą wyłączyć ze zdolności patentowej takie wynalazki, których nie dopuszczają do obrotu handlowego na swoim terytorium ze względu na konieczność ochrony porządku publicznego lub moralności, włączając ochronę życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin lub zapobieżenia poważnej szkodzi dla środowiska naturalnego, pod warunkiem że takie wyłączenie nie jest dokonane jedynie dlatego, że takie wykorzystanie jest zabronione przez prawo krajowe.

3. Członkowie mogą wyłączyć ze zdolności patentowej:

- a) diagnostyczne, terapeutyczne i chirurgiczne metody leczenia ludzi i zwierząt;
- b) rośliny i zwierzęta inne niż drobnoustroje i zasadniczo biologiczne procesy służące do produkcji roślin i zwierząt inne niż procesy niebiologiczne i mikrobiologiczne. Jednakże Członkowie zapewnią ochronę dla odmian roślin albo patentami albo skutecznym systemem ochrony *sui generis* lub też kombinacją obu. Przepisy niniejszego punktu będą poddane rewizji po upływie czterech lat od wejścia w życie Porozumienia WTO.

Artykuł 28

Przyznane prawa

1. Patent nadaje właścicielowi następujące prawa wyłączne:

- a) jeżeli przedmiotem patentu jest produkt, prawo zakazania osobom trzecim niemającym zgody właściciela wytwarzania, używania, oferowania do sprzedaży, sprzedawania lub przywozu⁽²⁾ dla tych celów tego produktu;
- b) jeżeli przedmiotem patentu jest proces, prawo zakazania osobom trzecim, nie mającym zgody właściciela, stosowania tego procesu, a także: używania, oferowania do sprzedaży, sprzedawania lub przywozu w tych celach przynajmniej produktu otrzymanego bezpośrednio w drodze tego procesu.

⁽¹⁾ Dla celów niniejszego artykułu pojęcia „element wynalazczy” i „nadający się do przemysłowego stosowania” mogą być przez Członka uznane za synonimy pojęć odpowiednio „nieoczywisty” i „użyteczny”.

⁽²⁾ Uprawnienie to, jak wszystkie inne przyznane na podstawie niniejszego Porozumienia dotyczące używania, sprzedaży, przywozu lub innej formy dystrybucji towarów podlega postanowieniom artykułu 6.

▼ B

2. Właściciele patentów będą mieli także prawo do przekazania patentu lub przeniesienia patentu w drodze dziedziczenia oraz do zawierania umów licencyjnych.

*Artykuł 29***Wymogi w stosunku do zgłaszających patent**

1. Członkowie będą wymagać, aby zgłaszający o patent ujawnił wynalazek w sposób wystarczająco jasny i kompletny, tak aby specjalista z danej dziedziny mógł go wykonać oraz mogą wymagać od zgłaszającego wskazania najlepszego sposobu zastosowania wynalazku, znanego twórcy w dacie dokonania zgłoszenia lub, jeżeli zostało zastrzeżone pierwszeństwo, w dacie pierwszeństwa tego zgłoszenia.

2. Członkowie mogą wymagać od zgłaszającego o patent, aby dostarczył on informacji dotyczącej jego zgłoszeń tego wynalazku za granicą oraz udzielonych na ten wynalazek patentów.

*Artykuł 30***Wyłączenia od przyznanych praw**

Członkowie mogą dokonać ograniczonych wyłączeń od praw wyłącznych przyznanych patentem, pod warunkiem że takie wyłączenia nie są bezzasadnie sprzeczne z normalnym wykorzystaniem patentu i nie naruszają bezzasadnie prawne uzasadnionych interesów właściciela patentu oraz biorą pod uwagę prawnie uzasadnione interesy stron trzecich.

*Artykuł 31***Inne użycie bez upoważnienia posiadacza praw**

Jeżeli ustawodawstwo Członka zezwala na inne użycie⁽¹⁾ przedmiotu patentu bez upoważnienia posiadacza praw, włącznie z użyciem przez rząd lub strony trzecie upoważnione przez rząd, przestrzegane będą następujące postanowienia:

- a) upoważnienie do takiego użycia będzie rozpatrywane co do zasadności w każdej indywidualnej sprawie;
- b) takie użycie będzie dozwolone jedynie wówczas, jeżeli przed takim użyciem proponowany użytkownik poczynił starania, aby uzyskać zezwolenie od posiadacza praw na rozsądnych warunkach handlowych, lecz starania takie nie przyniosły rezultatu w rozsądnym terminie. Członek może odstąpić od tego wymogu w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa narodowego lub wystąpienia innych okoliczności nadzwyczajnej pilności lub w przypadkach publicznego użycia dla celów niehandlowych. W przypadkach zagrożenia bezpieczeństwa narodowego lub w innych warunkach nadzwyczajnej pilności posiadacz praw będzie powiadomiony w możliwie najkrótszym czasie. W przypadku publicznego użycia dla celów niehandlowych posiadacz praw będzie niezwłocznie informowany, jeśli rząd lub kontrahent bez przeprowadzenia poszukiwań patentowych wie lub ma wszelkie dające się udowodnić dane po temu, by wiedzieć, że ważny patent jest lub będzie używany przez rząd lub dla jego celów;

⁽¹⁾ „Inne użycie” odnosi się do użycia innego niż dozwolone na podstawie artykułu 30.

▼ B

- c) zakres i okres takiego używania będzie ograniczony do celu, dla którego zostało wydane upoważnienie, a w przypadku technologii półprzewodnikowej będzie to wyłącznie jawne używanie w celach niehandlowych lub dla przeciwdziałania praktykom uznanym w trybie postępowania sądowego lub administracyjnego za antykonkurencyjne;
- d) takie używanie będzie niewyłączne;
- e) takie używanie będzie nieprzenoszalne, z wyjątkiem jego przeniesienia wraz z tą częścią przedsiębiorstwa lub jego wartości, która korzysta z takiego użycia;
- f) upoważnienie do takiego używania zostanie wydane głównie w celu zaopatrzenia rynku wewnętrznego Członka, który wydaje upoważnienie do używania;
- g) upoważnienie do takiego używania będzie podlegało wygaśnięciu z zachowaniem odpowiedniej ochrony prawnie uzasadnionych interesów osób upoważnionych, jeżeli i wówczas, kiedy okoliczności, które doprowadziły do jego wydania, ustaną i jest mało prawdopodobne, aby miały się powtórzyć. Właściwy organ będzie uprawniony do sprawdzenia, na podstawie umotywowanego wniosku, czy takie okoliczności nadal istnieją;
- h) w każdym przypadku posiadaczowi praw zostanie wypłacone odpowiednie do okoliczności sprawy wynagrodzenie, przy czym wzięta będzie pod uwagę wartość ekonomiczna takiego upoważnienia;
- i) prawomocność każdej decyzji dotyczącej upoważnienia do takiego używania będzie podlegała kontroli sądowej lub innej niezależnej kontroli ze strony odrębnego organu wyższej władzy w kraju będącym Członkiem;
- j) jakkolwiek decyzja dotycząca wynagrodzenia należnego w związku z takim używaniem będzie podlegała kontroli sądowej lub innej niezależnej kontroli ze strony odrębnego organu wyższej władzy w kraju będącym Członkiem;
- k) Członkowie nie są zobowiązani do stosowania warunków określonych w punktach b) i f), jeżeli takie używanie jest dozwolone dla przeciwdziałania praktykom uznanym w drodze postępowania sądowego lub administracyjnego za antykonkurencyjne. Potrzeba przeciwdziałania praktykom antykonkurencyjnym może być wzięta pod uwagę w takich przypadkach przy określaniu sumy wynagrodzenia. Kompetentne władze będą miały prawo odmówić odwołania upoważnienia wówczas, gdy istnieje domniemanie, że warunki, które doprowadziły do wydania takiego upoważnienia, mogą ponownie wystąpić;
- l) jeżeli upoważnienie do używania zezwala na wykorzystanie patentu (drugi patent), który nie może być stosowany bez naruszania innego patentu (pierwszy patent), będą miały zastosowanie następujące dodatkowe warunki:
 - i) wynalazek zastrzeżony w drugim patencie stanowi istotny postęp techniczny o poważnym znaczeniu gospodarczym w porównaniu wynalazkiem zastrzeżonym w pierwszym patencie;
 - ii) właściciel pierwszego patentu będzie miał prawo do licencji wzajemnej, na rozsądnych warunkach, dotyczącej używania wynalazku zastrzeżonego w drugim patencie;
 - iii) używanie pierwszego patentu, na które zostało udzielone upoważnienie, nie może zostać przeniesione, z wyjątkiem możliwości przeniesienia wraz z drugim patentem.

▼ B*Artykuł 32***Unieważnienie/Przepadek**

Każda decyzja dotycząca unieważnienia lub przepadku patentu będzie mogła być rozpatrzona przez sąd.

*Artykuł 33***Okres ochrony**

Okres dostępnej ochrony nie będzie kończył się przed upływem okresu dwudziestu lat od daty zgłoszenia⁽¹⁾.

*Artykuł 34***Patenty na proces: Ciężar dowodu**

1. Dla celów postępowania cywilnego dotyczącego naruszania praw właściciela, o których mowa w ustępie 1b) artykułu 28, jeżeli przedmiotem patentu jest proces otrzymywania produktu, organy sądowe będą upoważnione do zażądania od pozwanego, aby udowodnił, że proces otrzymywania identycznego produktu jest różny od procesu opatentowanego. Dlatego Członkowie zapewnią, przy zaistnieniu przynajmniej jednej z następujących okoliczności, że każdy identyczny produkt, produkowany bez zgody właściciela patentu, będzie uważany, w przypadku braku dowodu przeciwnego, za otrzymany w drodze opatentowanego procesu:

- a) jeżeli produkt otrzymany w drodze opatentowanego procesu jest nowy;
- b) jeżeli istnieje poważne prawdopodobieństwo, że identyczny produkt został wytworzony w drodze danego procesu, a właściciel patentu nie był w stanie, mimo podjęcia rozsądnych wysiłków, ustalić procesu rzeczywiście zastosowanego.

2. Jakikolwiek Członek będzie mógł ustanowić, że ciężar dowodu wskazany w ustępie 1 będzie spoczywał na domniemanym sprawcy naruszania jedynie wówczas, gdy spełniony jest warunek, o którym mowa w punkcie a) lub wówczas, gdy spełniony jest warunek, o którym mowa w punkcie b).

3. Przy wskazywaniu dowodu przeciwnego będą brane pod uwagę prawnie uzasadnione interesy pozwanych w zakresie ochrony ich tajemnic produkcyjnych i handlowych.

Sekcja 6

Wzory masek (topografie) układów scalonych*Artykuł 35***Stosunek do Traktatu IPIC**

Członkowie zgadzają się udzielać ochrony na wzory masek (topografie) układów scalonych (zwane dalej „wzorami masek”) zgodnie z artykułami od 2 do 7 (poza ustępem 3 artykułu 6), 12 i ustępem 3 artykułu 16 Traktatu o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych (IPIC) oraz dodatkowo, zgodnie z następującymi postanowieniami.

⁽¹⁾ Rozumie się, że ci Członkowie, którzy nie mają systemu pierwotnego udzielenia, mogą ustalić, że okres ochrony będzie liczony od daty dokonania zgłoszenia w systemie pierwotnego udzielenia.

▼B*Artykuł 36***Zakres ochrony**

Z zastrzeżeniem postanowień ustępu 1 artykułu 37 Członkowie uznają za bezprawne następujące działania, dokonane bez upoważnienia posiadacza praw⁽¹⁾: sprzedaż lub inny sposób rozpowszechniania w celach handlowych chronionego wzoru maski, układu scalonego, w którym zawarty jest chroniony wzór maski, lub artykułu zawierającego taki układ scalony tylko tak długo, jak długo zawiera on bezprawną reprodukcję wzoru maski.

*Artykuł 37***Działania niewymagające upoważnienia posiadacza praw**

1. Niezależnie od artykułu 36 żaden Członek nie uzna za bezprawne dokonanie jakichkolwiek działań, o których mowa w niniejszym artykule, w odniesieniu do układu scalonego zawierającego bezprawnie reprodukowany wzór maski lub jakiegokolwiek artykułu zawierającego taki układ scalony, jeżeli osoba dokonująca lub zlecająca takie działania nie wiedziała i nie miała uzasadnionych podstaw, by wiedzieć, przy nabywaniu układu scalonego lub artykułu zawierającego taki układ scalony, że zawierał on bezprawnie reprodukowany wzór maski. Członkowie zapewnią, że osoba taka, po otrzymaniu wystarczającego powiadomienia, że wzór maski był bezprawnie reprodukowany, będzie mogła dokonywać takich działań w stosunku do zgromadzonych zapasów lub towarów zamówionych przed datą powiadomienia, ale zobowiązana będzie do zapłacenia na rzecz posiadacza praw sumy odpowiadającej stosownej opłacie licencyjnej w wysokości, jaka byłaby należna na podstawie wynegocjowanej licencji dotyczącej takiego wzoru maski.

2. Warunki ustalone w punktach a)–k) artykułu 31 będą stosowane odpowiednio w przypadku każdej niedobrowolnej licencji na wzór maski lub jego zastosowania przez rząd lub dla rządu bez upoważnienia posiadacza praw.

*Artykuł 38***Okres ochrony**

1. W krajach będących Członkami, które wymagają rejestracji jako warunku ochrony, okres ochrony wzoru maski nie będzie kończył się przed upływem 10 lat liczonych od daty dokonania zgłoszenia o rejestrację lub pierwszego użycia w celach handlowych gdziekolwiek w świecie.

2. W krajach będących Członkami, które nie wymagają rejestracji jako warunku ochrony, wzory masek będą chronione przez okres nie krótszy niż 10 lat od daty pierwszego użycia w celach handlowych gdziekolwiek w świecie.

3. Niezależnie od postanowień ustępu 1 i 2, Członek może ustanowić, że ochrona wygasa 15 lat po stworzeniu wzoru maski.

⁽¹⁾ Pojęcie „posiadacz praw” w niniejszym Rozdziale ma być tak samo rozumiane, jak pojęcie „posiadający prawo” w Traktacie IPIC.

▼ B

Sekcja 7

Ochrona informacji nieujawnionej

Artykuł 39

1. Dla zapewnienia skutecznej ochrony przed nieuczciwą konkurencją, jak postanowiono w artykule 10bis Konwencji paryskiej (1967), Członkowie będą chronić informację nieujawnioną zgodnie z ustępem 2, a także dane przedstawione rządowi lub agencjom rządowym zgodnie z ustępem 3.

2. Osoby fizyczne i prawne będą miały możliwość zapobiegania temu, aby informacje pozostające w sposób zgodny z prawem pod ich kontrolą nie zostały ujawnione, nabyte lub użyte bez ich zgody przez innych, w sposób sprzeczny z uczciwymi praktykami handlowymi⁽¹⁾, tak długo, jak takie informacje:

- a) są poufne w tym sensie, że jako całość lub w szczególnym zestawie i zespole ich elementów nie są ogólnie znane lub łatwo dostępne dla osób z kręgów, które normalnie zajmują się tym rodzajem informacji;
- b) mają wartość handlową dlatego, że są poufne; i
- c) poddane zostały przez osobę, pod której legalną kontrolą informacje te pozostają rozsądnym, w danych okolicznościach, działaniom dla utrzymania ich poufności.

3. Członkowie wymagający jako warunku wydania zezwolenia na wprowadzenie do obrotu farmaceutyków lub produktów chemicznych przeznaczonych dla rolnictwa, w których wykorzystane są nowe jednostki chemiczne, przedstawienia niejawnych testów lub innych danych, których uzyskanie wymaga znacznego wysiłku, będą chronić takie dane przed nieuczciwym wykorzystaniem w celach handlowych. Ponadto Członkowie będą chronić takie dane przed ujawnieniem, z wyjątkiem sytuacji, gdy konieczna jest ochrona odbiorców lub chyba że podjęte zostaną kroki dla zapewnienia, że takie dane będą chronione przed nieuczciwym wykorzystaniem w celach handlowych.

Sekcja 8

Kontrola praktyk antykonkurencyjnych w licencjach umownych

Artykuł 40

1. Członkowie zgadzają się, że niektóre praktyki licencyjne lub warunki odnoszące się do praw własności intelektualnej, które ograniczają konkurencję, mogą mieć niekorzystny wpływ na handel i mogą hamować transfer i upowszechnianie technologii.

2. Żadne z postanowień niniejszego Porozumienia nie zabroni Członkom wskazania w ich ustawodawstwach praktyk licencyjnych lub warunków, które mogą w szczególnych przypadkach stanowić nadużycie praw własności intelektualnej, wywołujące skutki szkodliwe dla konkurencji na danym rynku. Jak

⁽¹⁾ Dla celów niniejszego postanowienia „sposób sprzeczny z uczciwymi praktykami handlowymi” będzie oznaczać co najmniej takie praktyki, jak naruszenie umowy, nadużycie zaufania i nakłanianie do naruszenia lub nadużycia, i obejmuje uzyskanie niejawnej informacji przez osoby trzecie, które wiedziały lub wykazały rażące niedbalstwo w związku z brakiem wiedzy o tym, że informacja uzyskana została przy zastosowaniu takich praktyk.

▼B

postanowiono powyżej, Członek może zastosować, w sposób zgodny z innymi postanowieniami niniejszego Porozumienia, stosowne środki dla zapobieżenia lub kontroli takich praktyk, które mogą obejmować, na przykład, warunki dotyczące wyłącznego powrotnego udzielania, warunki niedopuszczające do zakwestionowania ważności i przymusowego udzielenia pakietu licencji, w świetle właściwych ustaw i przepisów tego Członka.

3. Każdy Członek podejmie na wniosek konsultacje z jakimkolwiek innym Członkiem, który ma powód, by wierzyć, że właściciel praw własności intelektualnej, który jest jego obywatelem lub ma stałą siedzibę na terytorium Członka, do którego skierowany został wniosek w sprawie konsultacji, dokonuje praktyk naruszających prawa i przepisy Członka występującego z wnioskiem w zakresie spraw, których dotyczy niniejsza Sekcja, i który to Członek życzy sobie zapewnienia zgodności z takim ustawodawstwem bez uszczerbku dla jakichkolwiek działań podjętych zgodnie z prawem ani dla pełnej swobody podjęcia ostatecznej decyzji przez każdego z Członków. Członek, do którego wniosek został skierowany, rozważy go w sposób pełny i życzliwy oraz stworzy odpowiednie możliwości dla konsultacji z Członkiem, który o nie wnioskuje, oraz będzie współpracować przez dostarczanie ogólnie dostępnych, jawnych informacji związanych z daną sprawą oraz innych informacji dostępnych Członkowi, w sposób zgodny z prawem krajowym oraz pod warunkiem zawarcia wzajemnie zadowolających porozumień dotyczących ochrony poufności przez Członka wnioskującego o konsultacje.

4. Członek, w stosunku do którego obywateli lub podmiotów mających na jego terytorium stałą siedzibę toczy się postępowanie w innym kraju będącym Członkiem, a dotyczące domniemanego naruszenia ustaw i przepisów tego Członka w zakresie spraw będących przedmiotem niniejszej Sekcji, będzie miał, na wniosek, możliwość konsultacji z tym drugim Członkiem na takich samych warunkach, jakie przewidziano w ustępie 3.

CZĘŚĆ III**DOCHODZENIE I EGZEKWOWANIE PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ****Sekcja 1****Zobowiązania ogólne***Artykuł 41*

1. Członkowie zapewnią dostępność procedur w zakresie dochodzenia i egzekwowania praw, określonych w niniejszej Części, na podstawie ich prawa krajowego tak, aby umożliwić skuteczne działanie przeciwko każdemu naruszeniu praw własności intelektualnej, objętych niniejszym Porozumieniem, włącznie z doraźnymi środkami dla zapobiegania naruszeniom i środkami zaradczymi dla odstraszenia od następnych naruszeń. Procedury te będą stosowane w taki sposób, aby uniknąć tworzenia barier dla handlu prowadzonego zgodnie z prawem oraz aby stworzyć zabezpieczenia przed ich nadużyciem.

2. Procedury dotyczące dochodzenia i egzekwowania praw własności intelektualnej będą słuszne i sprawiedliwe. Nie będą niepotrzebnie skomplikowane ani kosztowne, ani nie będą ustanawiały nierozsądnych terminów, ani powodowały nieuzasadnionych opóźnień.

3. Zaleca się, aby decyzje co do istoty sprawy sporządzane były w formie pisemnej i zawierały uzasadnienia. Będą one udostępniane bez zbędnej zwłoki przynajmniej stronom postępowania. Decyzje co do istoty sprawy będą oparte jedynie na dowodach, co do których strony miały możliwość się ustosunkować.

▼ B

4. Strony postępowania będą miały możliwość poddania rewizji przez organ sądowy ostatecznych decyzji administracyjnych, a także przynajmniej prawnych aspektów wstępnych orzeczeń sądowych dotyczących przedmiotu sprawy w zależności od systemu prawnego Członka w odniesieniu do ważności sprawy. Jednakże nie będzie obowiązku zapewnienia możliwości poddania rewizji wyroków uniewinniających, wydanych w sprawach kryminalnych.

5. Rozumie się, że niniejsza Część nie tworzy żadnych zobowiązań do stworzenia sądowego systemu dochodzenia i egzekwowania praw własności intelektualnej odmiennie od ogólnego systemu dochodzenia i egzekwowania praw i nie narusza także możliwości dochodzenia i egzekwowania przez Członków swych praw w ogóle. Żadne z postanowień niniejszej Części nie tworzy zobowiązania, co do rozdziału środków pomiędzy dochodzenie i egzekwowanie praw własności intelektualnej i dochodzenie i egzekwowanie prawa w ogóle.

Sekcja 2

Procedury cywilne i administracyjne oraz środki zaradcze

*Artykuł 42***Procedury oparte na zasadzie słuszności i sprawiedliwości**

Członkowie zapewnią posiadaczom praw ⁽¹⁾ dostęp do cywilnych procedur sądowych dotyczących dochodzenia i egzekwowania praw własności intelektualnej objętych zakresem niniejszego Porozumienia. Pozwani będą mieć prawo do pisemnego powiadomienia, a powiadomienie będzie dokonane terminowo i będzie zawierało wystarczające szczegóły, włącznie ze wskazaniem podstawy roszczeń. Strony będą mogły być reprezentowane przez niezależnego adwokata, zaś procedury nie narzucą nadmiernie ciężkich wymogów, co do obowiązkowego osobistego stawiennictwa. Wszystkie strony uczestniczące w takich postępowaniach będą uprawnione do uzasadniania swych roszczeń i przedstawiania wszystkich właściwych dowodów. Procedura zapewni środki dla ustalenia i ochrony informacji poufnych, chyba że będzie to sprzeczne z istniejącymi wymogami konstytucyjnymi.

*Artykuł 43***Dowody**

1. Jeżeli strona przedstawiła rozsądnie dostępny dowód wystarczający do poparcia jej roszczeń i wskazała dowód odpowiedni dla uzasadnienia jej roszczeń, który znajduje się w posiadaniu strony przeciwnej, organy sądowe będą miały prawo nakazać tej stronie okazanie tego dowodu, pod warunkiem że w stosowanych przypadkach zostaną stworzone warunki zapewniające ochronę informacji poufnej.

2. W przypadkach, w których strona uczestnicząca w postępowaniu rozmyślnie i bez uzasadnionych powodów odmawia dostępu do niezbędnych informacji lub w inny sposób uchyla się od dostarczenia w rozsądnym terminie niezbędnych informacji, lub poważnie utrudnia postępowanie w sprawie dotyczącej dochodzenia praw, Członek może upoważnić organy sądowe do dokonania wstępnych i ostatecznych ustaleń, pozytywnych lub negatywnych, na podstawie dostarczonych im informacji, włącznie z zażaleniem lub twierdzeniem przedstawionym przez stronę, dla której odmowa dostępu do informacji miała negatywne skutki, z zastrzeżeniem zapewnienia stronom możliwości wysłuchania ich stanowisk co do zarzutów lub dowodów.

⁽¹⁾ Dla celów niniejszej Części pojęcie „posiadacz praw” obejmuje zrzeczenia i stowarzyszenia mające zdolność prawną do dochodzenia takich praw.

▼ B*Artykuł 44***Zabezpieczenie roszczeń**

1. Organy sądowe będą miały prawo nakazać stronie, aby zaprzestała naruszania praw, m.in. w tym celu, aby zapobiec wprowadzaniu do obrotu handlowego na obszarze ich jurysdykcji towarów przywożonych, które powodują naruszenie praw własności intelektualnej, niezwłocznie po dokonaniu odprawy celnej takich towarów. Członkowie nie są zobowiązani do przyznania takiego prawa w stosunku do chronionego przedmiotu, nabytego lub zamówionego przez osobę, która nie wiedziała lub nie miała wystarczających podstaw do tego, by wiedzieć, że obrót takim przedmiotem może spowodować naruszenie praw własności intelektualnej.

2. Niezależnie od innych postanowień niniejszej Części oraz z zastrzeżeniem, że przestrzegane będą postanowienia Części II w sposób wyraźny regulujące używanie przez rządy lub osoby trzecie upoważnione przez rząd, ale bez zgody posiadacza praw, Członkowie mogą ograniczyć dostępne do zastosowania przeciw takim praktykom środki zaradcze do wypłaty wynagrodzenia, zgodnie z punktem h) artykułu 31. W innych przypadkach będą stosowane środki zaradcze przewidziane w niniejszej Części lub też, jeżeli środki takie są niezgodne z prawem Członka, wydawane będą deklaratoryjne orzeczenia sądowe oraz przyznawane będzie stosowne odszkodowanie.

*Artykuł 45***Odszkodowania**

1. Organy sądowe będą miały prawo nakazać sprawcy naruszenia, aby zapłacił posiadaczowi praw odszkodowanie, odpowiednie dla wynagrodzenia szkody, jakiej uprawniony doznał z powodu naruszenia jego praw własności intelektualnej przez sprawcę naruszenia, który wiedział lub miał wystarczające podstawy, by wiedzieć, że zajmuje się działalnością stanowiącą naruszenie praw.

2. Organy sądowe będą miały także prawo nakazać sprawcy naruszenia, aby zwrócił posiadaczowi praw koszty, które mogą zawierać stosowne honoraria adwokackie. W uzasadnionych przypadkach Członkowie mogą upoważnić organy sądowe do wydania nakazu zwrotu zysków albo zapłaty z góry ustalonego odszkodowania, nawet jeśli osoba dokonująca naruszenia nie wiedziała lub nie miała wystarczających podstaw, by wiedzieć, że zajmuje się działalnością powodującą naruszenie.

*Artykuł 46***Inne środki zaradcze**

W celu stworzenia skutecznego systemu zapobiegania naruszeniom, organy sądowe będą miały prawo nakazania, aby towary, które uznają za stanowiące naruszenie, zostały usunięte, bez jakiegokolwiek odszkodowania, z obrotu handlowego w taki sposób, aby uniknąć jakiegokolwiek szkody dla posiadacza praw lub, chyba że jest to sprzeczne z istniejącymi wymogami konstytucyjnymi, aby zostały zniszczone. Organy sądowe będą miały także prawo nakazać, aby materiały i narzędzia, których głównym przeznaczeniem było wytwarzanie towarów naruszających prawa, zostały usunięte bez jakiegokolwiek odszkodowania z obrotu handlowego, aby zminimalizować ryzyko dalszych naruszeń. Przy rozpatrywaniu takich wniosków zostanie wzięta pod uwagę potrzeba zachowania proporcji pomiędzy wagą naruszenia i podjętymi środkami zaradczymi, a także interesy stron trzecich. W stosunku do towarów oznaczonych podrobionym znakiem towarowym zwykłe usunięcie znaku towarowego umieszczonego na nich bezprawnie nie będzie wystarczające, poza wyjątkowymi przypadkami, do tego aby zezwolić na dopuszczenie takich towarów do obrotu handlowego.

▼B*Artykuł 47***Prawo do informacji**

Członkowie mogą postanowić, że organy sądowe będą miały prawo, jeżeli nie będzie to w dysproporcji do wagi naruszenia, nakazać sprawcy naruszenia, aby poinformował posiadacza praw o tożsamości osób trzecich związanych z produkcją i rozpowszechnianiem towarów lub usług stanowiących naruszenie oraz o ich kanałach dystrybucji.

*Artykuł 48***Wynagrodzenie szkody pozwanemu**

1. Organy sądowe będą miały prawo nakazać stronie, na żądanie której zostały zastosowane środki zaradcze i która nadużyła procedur egzekucyjnych, aby zapewniła stronie, wobec której niesłusznie zastosowano zakaz lub ograniczenie, odpowiednią rekompensatę za straty poniesione w wyniku takiego nadużycia. Organy sądowe będą także miały prawo nakazać stronie skarżącej, aby zwróciła pozwanemu poniesione przez niego wydatki, które mogą obejmować honorarium adwokackie.

2. Przy wykonywaniu prawa dotyczącego ochrony lub dochodzenia i egzekwowania praw własności intelektualnej Członkowie wyłączą zarówno organy publiczne, jak i urzędników ze stosowania, jedynie wobec nich odpowiednich środków zaradczych, jeżeli podejmowane w trakcie wykonywania takiego prawa działania są dokonywane lub zamierzone w dobrej wierze.

*Artykuł 49***Procedury administracyjne**

W zakresie, w jakim środki prawa cywilnego mogą być stosowane jako rezultat procedur administracyjnych dotyczących istoty sprawy, procedury te będą zgodne z zasadami odpowiadającymi co do swej istoty tym, jakie są ustanowione w niniejszej Sekcji.

Sekcja 3

Środki tymczasowe*Artykuł 50*

1. Organy sądowe będą miały prawo zastosować szybkie i skuteczne środki tymczasowe:

a) aby zapobiec zaistnieniu przypadków naruszenia jakiegokolwiek prawa własności intelektualnej, a w szczególności, aby zapobiec wprowadzeniu do obrotu handlowego na obszarze ich jurysdykcji towarów włączając w to dobra przywożone bezpośrednio po odprawie celnej;

b) dla zabezpieczenia odpowiednich dowodów w związku z domniemanym naruszeniem.

2. Organy sądowe będą miały prawo zastosować środki tymczasowe bez wysłuchania drugiej strony, jeżeli to właściwe, w szczególności, gdy jakkolwiek zwłoka może spowodować dla posiadacza praw szkodę nie do naprawienia lub gdy istnieje widoczne ryzyko, że dowody zostaną zniszczone.

▼B

3. Organy sądowe będą miały prawo domagania się od wnioskodawcy, aby dostarczył jakikolwiek rozsądnie dostępny dowód, aby przekonać się w wystarczającym stopniu, że wnioskodawca jest posiadaczem praw i że prawo wnioskodawcy zostało naruszone lub że naruszenie takie zagraża, a także, aby wniósł kaucję lub dokonał innego równoważnego zabezpieczenia wystarczającego dla ochrony pozwanego i zapobieżenia nadużyciu.

4. Jeżeli środki tymczasowe zostały zastosowane bez wysłuchania drugiej strony, strony dotknięte nimi będą o tym powiadomione, nie później jednak niż niezwłocznie po zastosowaniu tych środków. Rewizja obejmująca prawo strony do przedstawienia jej stanowiska będzie dokonana na żądanie pozwanego w celu podjęcia decyzji w rozsądnym okresie po powiadomieniu o podjęciu środków odnośnie do tego, czy stosowane środki powinny być zmodyfikowane, uchylone, czy utrzymane.

5. Organy, które mają zastosować środki tymczasowe, mogą domagać się od wnioskodawcy dostarczenia innych informacji, niezbędnych do identyfikacji towarów objętych tymi środkami.

6. Bez naruszenia ustępu 4, środki tymczasowe podjęte na podstawie ustępu 1 i 2 zostaną, na żądanie pozwanego, uchylone lub ich skuteczność w inny sposób powstrzymana, jeżeli postępowanie prowadzące do decyzji w przedmiocie sprawy nie zostanie podjęte w rozsądnym terminie określonym przez organy sądowe wprowadzające takie środki, jeżeli prawo Członka na to zezwala lub, w przypadku braku określenia takiego terminu, w terminie nie dłuższym niż 20 dni roboczych lub 31 dni kalendarzowych, zależnie od tego, który z nich jest dłuższy.

7. Jeżeli środki tymczasowe zostaną uchylone lub ustaną na skutek działania lub zaniechania wnioskodawcy lub gdy następnie ustalono, że nie było naruszenia lub zagrożenia naruszeniem prawa własności intelektualnej, organy sądowe będą miały prawo nakazać wnioskodawcy, na wniosek pozwanego, aby zapłacił pozwanemu odpowiednie odszkodowanie z tytułu jakiegokolwiek szkody spowodowanej przez środki tymczasowe.

8. W zakresie, w jakim środki tymczasowe mogą być zastosowane w wyniku postępowania administracyjnego, postępowanie to będzie zgodne z zasadami równoważnymi co do swej istoty z ustanowionymi w niniejszej Sekcji.

Sekcja 4

Wymagania specjalne odnoszące się do środków stosowanych przy kontroli granicznej ⁽¹⁾

Artykuł 51

Wstrzymanie wydania przez władze celne

Członkowie stosują, zgodnie z poniższymi postanowieniami, procedury ⁽²⁾ dające możliwość posiadaczowi praw, który ma uzasadnione podstawy, aby przypuszczać, że może mieć miejsce przywóz towarów oznaczonych podrabianym znakiem towarowym

⁽¹⁾ Jeżeli Członek zniósł praktycznie całą kontrolę ruchu towarów przez jego granicę z innym Członkiem, z którym tworzy część unii celnej, nie będzie miał obowiązku stosowania postanowień niniejszej Sekcji na tej granicy.

⁽²⁾ Rozumie się, że nie będzie obowiązku stosowania takich procedur do przywozu towarów umieszczonych na rynku innego kraju przez lub za zgodą posiadacza praw lub do towarów w tranzyście.

▼B

lub pirackich towarów naruszających prawa autorskie ⁽¹⁾, złożenia pisemnego wniosku do odpowiednich organów administracyjnych lub sądowych o wstrzymanie przez władze celne wydania takich towarów do wolnego obrotu. Członkowie mogą umożliwić złożenie takiego wniosku w stosunku do towarów, z którymi związane są inne naruszenia praw własności intelektualnej, pod warunkiem zachowania zgodności z wymaganiami niniejszej Sekcji. Członkowie mogą także ustanowić odpowiednie procedury dotyczące wstrzymania wydania przez władze celne towarów naruszających takie prawa, a przeznaczonych na wywóz ze swych terytoriów.

*Artykuł 52***Wniosek**

Każdy posiadacz praw wszczynający postępowanie na podstawie artykułu 51 będzie miał obowiązek dostarczyć odpowiedni dowód, zadowalający kompetentne władze, że według prawa kraju przywożącego istnieje uprawdopodobnione domniemanie, że nastąpiło naruszenie jego prawa własności intelektualnej, oraz dostarczyć wystarczająco szczegółowy opis towarów dla ich łatwego rozpoznania przez władze celne. Kompetentne władze powiadomią w rozsądnym terminie wnioskodawcę, czy uwzględniły wniosek, oraz przez jaki okres władze celne będą podejmowały działania, jeżeli okres ten został przez kompetentne władze określony.

*Artykuł 53***Kaucja lub równoważne zabezpieczenie**

1. Kompetentne władze będą miały prawo domagać się od wnioskodawcy wniesienia kaucji lub dokonania równoważnego zabezpieczenia, wystarczającego dla ochrony pozwanego i odpowiednich władz, a także dla zapobieżenia nadużyciu. Taka kaucja lub równoważne zabezpieczenie nie mogą nadmiernie zniechęcać do korzystania z takich procedur.

2. Jeżeli zgodnie z wnioskiem złożonym na podstawie niniejszej Sekcji wydanie do wolnego obrotu towarów zawierających wzory przemysłowe, patenty, wzory masek lub nie ujawnioną informację zostało wstrzymane przez władze celne na podstawie decyzji innej niż wydana przez organy sądowe lub przez inny niezależny organ, a okres przewidziany w artykule 55 upłynął bez udzielenia, przez należycie upoważniony organ, tymczasowego zwolnienia, a także pod warunkiem że wszystkie inne wymogi dla przywozu zostały spełnione, właściciel, importer lub odbiorca takich towarów będzie uprawniony do uzyskania ich wydania po złożeniu kaucji w wysokości wystarczającej do ochrony posiadacza praw przed jakimkolwiek naruszeniem. Wpłacanie takiej kaucji nie przeszkodzi zastosowaniu jakiegokolwiek innego środka zapobiegawczego dostępnego posiadaczowi praw, co należy rozumieć w ten sposób, że kaucja zostanie wydana, jeżeli posiadacz praw nie skorzysta z przysługującego mu prawa do podjęcia działań w rozsądnym czasie.

⁽¹⁾ Dla celów niniejszego Porozumienia:

- a) „towary oznaczone podrabianym znakiem towarowym” będą rozumiane jako towary, włącznie z opakowaniem, noszące bez upoważnienia znak towarowy, który jest identyczny ze znakiem towarowym ważnie zarejestrowanym dla takich towarów lub który nie może być odróżniony w swym zasadniczym wyglądzie od takiego znaku towarowego i który przez to narusza prawa właściciela znaku towarowego, o którym mowa, na podstawie prawa kraju przywożącego;
- b) „pirackie towary naruszające prawa autorskie” będą rozumiane jako towary, które są kopiami wykonanymi bez zgody posiadacza praw lub osoby należycie upoważnionej przez niego w kraju, w którym je wyprodukowano i które są wykonane bezpośrednio lub pośrednio z takiego przedmiotu, że wykonanie kopii stanowiłoby naruszenie praw autorskich lub prawa pokrewnego według prawa kraju przywożącego.

▼ B*Artykuł 54***Zawiadomienie o wstrzymaniu**

Importer i wnioskodawca będą niezwłocznie powiadomieni o wstrzymaniu wydania towarów na podstawie artykułu 51.

*Artykuł 55***Okres wstrzymania**

Jeżeli w okresie nieprzekraczającym 10 dni roboczych od doręczenia wnioskodawcy zawiadomienia o dokonaniu wstrzymania władze celne nie zostały powiadomione, że wszczęte zostało, przez stronę inną niż pozwany, postępowanie prowadzące do wydania decyzji w przedmiocie sprawy lub że należycie upoważniony organ podjął środki tymczasowe przedłużające wstrzymanie wydania towarów, towary te zostaną wydane pod warunkiem że wszystkie inne warunki dla przywozu lub wywozu zostały spełnione. W stosownych przypadkach termin ten może być przedłużony o następne 10 dni roboczych. Jeżeli wszczęte zostało postępowanie prowadzące do wydania decyzji w przedmiocie sprawy, na żądanie pozwanego nastąpi rewizja obejmująca prawo stron do przedstawienia swoich stanowisk w celu zadecydowania w rozsądnym terminie, czy środki zapobiegawcze zostaną zmodyfikowane, uchylone, czy utrzymane. Niezależnie od powyższych postanowień, jeżeli wstrzymanie wydania towarów jest dokonane lub kontynuowane na podstawie tymczasowego środka zastosowanego przez sąd, będą miały zastosowanie postanowienia ustępu 6 artykułu 50.

*Artykuł 56***Wynagrodzenie szkody importerowi i właścicielowi towarów**

Właściwe organy będą miały prawo nakazać wnioskodawcy, aby zapłacił importerowi, odbiorcy i właścicielowi towarów odpowiednie odszkodowanie za szkody spowodowane im przez niesłuszne zatrzymanie towarów lub przez zatrzymanie towarów wydanych na podstawie artykułu 55.

*Artykuł 57***Prawo do inspekcji i informacji**

Bez uszczerbku dla ochrony informacji poufnej, Członkowie upoważnią kompetentne organy do zapewnienia posiadaczowi praw wystarczającej możliwości do przeprowadzenia inspekcji każdego towaru zatrzymanego przez władze celne, w celu uzasadnienia roszczeń posiadacza praw. Kompetentne organy będą także upoważnione do zapewnienia importerowi równoważnego prawa do inspekcji każdego takiego towaru. Jeżeli w przedmiocie sprawy dokonano pozytywnych ustaleń, Członkowie mogą upoważnić kompetentne organy do poinformowania posiadacza praw o nazwach i adresach nadawcy, importera i odbiorcy, a także o ilości towarów będących przedmiotem sprawy.

*Artykuł 58***Działanie z urzędu**

Jeżeli Członkowie wymagają, by kompetentne organy z własnej inicjatywy podejmowały działania polegające na wstrzymaniu wydania towarów, w stosunku do których uzyskały dowód oparty na uprawdopodobnionym domniemaniu, że prawo własności intelektualnej zostało naruszone, wówczas:

▼ B

- a) kompetentne organy mogą w każdej chwili zwrócić się do posiadacza praw o udzielenie każdej informacji, która może im pomóc w wykonaniu ich uprawnień;

- b) importer i posiadacz praw będą niezwłocznie powiadomieni o wstrzymaniu. Jeżeli importer wniósł do kompetentnego organu odwołanie od decyzji o wstrzymaniu, wstrzymanie będzie podlegać odpowiednio warunkom ustalonym w artykule 55;

- c) Członkowie wyłączą organy publiczne i urzędników z odpowiedzialności za stosowanie odpowiednich środków zaradczych tylko, jeżeli podejmowane działania dokonywane są lub zamierzone w dobrej wierze.

*Artykuł 59***Środki zaradcze**

Bez uszczerbku dla prawa do podejmowania innych działań dostępnych posiadaczowi praw oraz z zastrzeżeniem prawa pozwanego do domagania się dokonania rewizji przez organy sądowe, kompetentne władze będą miały prawo nakazać zniszczenie lub inne rozporządzenie towarami stanowiącymi naruszenie zgodnie z zasadami ustalonymi w artykule 46. Odnośnie do towarów oznaczonych podrobionym znakiem towarowym, władze nie zezwolą na powrotny wywóz w niezmienionym stanie towarów stanowiących naruszenie lub poddadzą je odmiennej procedurze celnej, chyba że zaistnieją wyjątkowe okoliczności.

*Artykuł 60***Przywóz de minimis**

Członkowie mogą wyłączyć ze stosowania powyższych przepisów małe ilości towarów o charakterze niehandlowym, przewożone w bagażu osobistym podróżnego lub przesyłane w małych partiach.

Sekcja 5**Procedury karne***Artykuł 61*

Członkowie ustanowią procedury karne i kary, które będą stosowane przynajmniej w przypadkach umyślnego podrobienia znaku towarowego lub piractwa praw autorskich, dokonanego na skalę handlową. Dostępne środki zaradcze będą obejmowały uwięzienie albo kary pieniężne wystarczające dla odstraszenia zgodnie z wymiarem kar stosowanych za przestępstwa o odpowiadającym im ciężarze. W stosownych przypadkach, dostępne środki zaradcze będą obejmowały także konfiskatę, przepadek i zniszczenie towarów stanowiących naruszenie oraz wszelkich materiałów i narzędzi, które były głównie stosowane dla popełnienia przestępstwa. Członkowie mogą ustanowić procedury karne i kary, które będą stosowane w innych przypadkach naruszania praw własności intelektualnej, w szczególności jeżeli naruszenia dokonywane są umyślnie i na skalę handlową.

▼B

CZĘŚĆ IV

NABYCIE I UTRZYMANIE W MOCY PRAW WŁASNOŚCI INTELKTUALNEJ ORAZ PROCEDURY SPORNE W ZAKRESIE TYCH SPRAW*Artykuł 62*

1. Członkowie mogą wymagać, jako warunku nabycia lub utrzymania w mocy praw własności intelektualnej przewidzianych przepisami sekcji 2–6 części II niniejszego Porozumienia, zastosowania się do rozsądnych procedur i formalności. Takie procedury i formalności będą zgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

2. Jeżeli nabycie prawa własności intelektualnej uwarunkowane jest udzieleniem lub zarejestrowaniem prawa, Członkowie zapewnią, aby procedury w sprawie udzielenia lub rejestracji, z zastrzeżeniem ich zgodności z podstawowymi warunkami nabycia praw, umożliwiały udzielenie lub rejestrację takiego prawa w rozsądnym terminie tak, aby uniknąć nieuzasadnionego skrócenia okresu ochrony.

3. Artykuł 4 Konwencji paryskiej (1967) będzie stosowany odpowiednio do znaków usługowych.

4. Procedury związane z nabyciem lub utrzymaniem w mocy praw własności intelektualnej oraz, jeżeli prawo Członka takie procedury przewiduje, związane z administracyjnym unieważnieniem, oraz procedury sporne takie, jak postępowanie sprzeciwowe, o uchylenie lub o unieważnienie będą podlegały ogólnym zasadom ustanowionym w ustępie 2 i 3 artykułu 41.

5. Ostateczne decyzje administracyjne w każdym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustępu 4 będą podlegały rewizji przez organ sądowy lub quasi-sądowy. Jednakże nie będzie obowiązku stworzenia możliwości takiej rewizji decyzji, w przypadkach nieskutecznego sprzeciwu lub administracyjnego unieważnienia, pod warunkiem że podstawy takich postępowań mogą być przedmiotem postępowania w sprawie unieważnienia.

CZĘŚĆ V

ZAPOBIEGANIE SPOROM I ROZSTRZYGANIE SPORÓW*Artykuł 63***Przejrzystość**

1. Ustawy i przepisy oraz ostateczne decyzje sądowe i zarządzenia administracyjne ogólnego zastosowania, wprowadzone przez Członka w przedmiocie niniejszego Porozumienia (dostępność, zakres, nabycie, dochodzenie i zapobieganie nadużyciu praw własności intelektualnej) będą publikowane lub, jeżeli taka publikacja nie jest praktykowana, będą ogólnie dostępne w języku krajowym w taki sposób, aby rządy i posiadacze praw byli w stanie zapoznać się z nimi. Porozumienia dotyczące przedmiotu niniejszego Porozumienia, które pozostają w mocy pomiędzy rządem lub agendą rządową Członka a rządem lub agendą rządową innego Członka zostaną również opublikowane.

▼ B

2. Członkowie poinformują Radę TRIPS o ustawach i przepisach, o których mowa w ustępie 1, aby dopomóc Radzie w dokonaniu przez nią przeglądu funkcjonowania niniejszego Porozumienia. Rada podejmie starania, aby ograniczyć ciężar, jaki Członkowie ponoszą wykonując to zobowiązanie, i może zdecydować o odstąpieniu od obowiązku informowania o takich ustawach i przepisach bezpośrednio samą Radę, jeżeli konsultacje z WIPO w sprawie ustanowienia wspólnego rejestru zawierającego te ustawy i przepisy zakończą się pomyślnie. W związku z tym Rada rozważy także jakiegokolwiek wymagane działania dotyczące dostarczenia informacji w związku ze zobowiązaniami określonymi niniejszym Porozumieniem, a wynikające z postanowień artykułu 6ter Konwencji paryskiej (1967).

3. Każdy Członek będzie gotów dostarczyć, w odpowiedzi na pisemny wniosek innego Członka, informacji w rodzaju omówionym w ustępie 1. Członek, który ma powody, by sądzić, że konkretna decyzja sądowa lub zarządzenie administracyjne lub porozumienie dwustronne w obszarze praw własności intelektualnej narusza jego prawa wynikające z niniejszego Porozumienia, może także wnioskować na piśmie, aby umożliwiono mu dostęp lub udzielono w sposób wystarczająco szczegółowy informacji o takich konkretnych decyzjach sądowych lub zarządzeniach administracyjnych lub porozumieniach dwustronnych.

4. Żadne z postanowień ustępu 1, 2 i 3 nie będzie wymagało od Członków ujawnienia poufnych informacji, które mogłyby hamować wykonywanie prawa, lub w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym lub też mogłyby wyrządzić szkodę uzasadnionym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw publicznych lub prywatnych.

*Artykuł 64***Rozstrzygnięcie sporów**

1. Postanowienia artykułów XXII i XXIII GATT 1994 oraz Uzgodnienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów, będą miały zastosowanie do konsultacji i rozstrzygnięcia sporów z zakresu niniejszego Porozumienia, z wyjątkiem tych szczegółowo określonych w niniejszym Porozumieniu.

2. Punkty 1b) i 1c) artykułu XXIII GATT 1994 nie będą miały zastosowania do rozstrzygnięcia sporów na podstawie niniejszego Porozumienia przez okres pięciu lat od wejścia w życie Porozumienia WTO.

3. W okresie, o którym mowa w ustępie 2, Rada TRIPS zbada zakres i warunki dopuszczalności zażaleń typu określonego w ustępie 1b) i 1c) artykułu XXIII dokonywanych zgodnie z niniejszym Porozumieniem oraz przedłoży Konferencji Ministerialnej zalecenia do zatwierdzenia. Jakakolwiek decyzja Konferencji Ministerialnej o zatwierdzeniu takich zaleceń lub przedłużeniu okresu wskazanego w ustępie 2, będzie podejmowana jedynie w drodze konsensusu, a zatwierdzone zalecenia będą skuteczne w stosunku do wszystkich członków bez dalszego formalnego postępowania w sprawie zatwierdzenia.

CZĘŚĆ VI

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE*Artykuł 65***Postanowienia przejściowe**

1. Z zastrzeżeniem postanowień ustępów 2, 3 i 4 żaden Członek nie będzie zobowiązany do stosowania postanowień niniejszego Porozumienia przed upływem ogólnego okresu jednego roku następującego po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO.

▼ B

2. Członek – kraj rozwijający się uprawniony jest do odroczenia o następny okres czterech lat daty zastosowania, jak to określono w ustępie 1, postanowień niniejszego Porozumienia, innych niż zawarte w artykułach 3, 4 i 5.

3. Jakikolwiek inny Członek, będący w okresie transformacji z systemu gospodarki centralnie planowanej do systemu gospodarki rynkowej opartej na wolnej przedsiębiorczości i który podejmuje reformy strukturalne swego systemu własności intelektualnej i stoi wobec szczególnych problemów w zakresie przygotowania i wdrażania ustawodawstwa z dziedziny własności intelektualnej, może także skorzystać z okresu odroczenia przewidzianego w ustępie 2.

4. W zakresie, w jakim Członek – kraj rozwijający się jest zobowiązany niniejszym Porozumieniem do rozciągnięcia ochrony patentowej produktu na dziedziny techniki, które nie podlegały ochronie na jego terytorium w dniu wprowadzenia niniejszego porozumienia przez tego Członka, jak to określono w ustępie 2, może odroczyć zastosowanie Sekcji 5 Części II niniejszego Porozumienia w takich dziedzinach o dodatkowy okres pięciu lat.

5. Członek korzystający z okresu przejściowego na podstawie przepisów ustępie 1, 2, 3 lub 4 zapewni, że jakiegokolwiek zmiany w jego krajowych ustawach, przepisach wykonawczych i praktyce dokonane w tym okresie nie spowodują obniżenia poziomu zgodności z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

*Artykuł 66***Członkowie – kraje najmniej rozwinięte**

1. Mając na uwadze szczególnie potrzeby i wymagania, ograniczenia gospodarcze, administracyjne i finansowe, a także potrzebę elastyczności w zakresie tworzenia trwałej bazy technicznej, od Członków – krajów najmniej rozwiniętych nie będzie się wymagać stosowania postanowień niniejszego Porozumienia innych niż zawarte w artykułach 3, 4 i 5 przez okres 10 lat od daty wprowadzenia w myśl ustępu 1 artykułu 65. Rada TRIPS zgodzi się na przedłużenie tego okresu na podstawie dobrze umotywowanego wniosku Członka – kraju najmniej rozwiniętego.

2. Członkowie – kraje rozwinięte stworzą zachęty dla przedsiębiorstw i instytucji na ich terytoriach w celu popierania i rozwijania transferu technologii do Członków – krajów najmniej rozwiniętych dla umożliwienia im stworzenia solidnej i trwałej bazy technicznej.

*Artykuł 67***Współpraca techniczna**

W celu ułatwienia wprowadzania w życie niniejszego Porozumienia Członkowie – kraje rozwinięte nawiążą, na wniosek oraz na wzajemnie uzgodnionych warunkach i w uzgodniony sposób, współpracę techniczną i finansową, korzystną dla Członków – krajów rozwijających się i najmniej rozwiniętych. Taka współpraca będzie obejmowała pomoc w przygotowaniu ustaw i przepisów dotyczących ochrony i dochodzenia praw własności intelektualnej oraz zapobiegania ich nadużywaniu, będzie także obejmowała pomoc w zakresie tworzenia lub wzmocnienia krajowych urzędów i agend odpowiednich dla tych spraw, łącznie ze szkoleniem personelu.

▼B

CZĘŚĆ VII

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE; POSTANOWIENIA
KOŃCOWE*Artykuł 68***Rada Handlowych Aspektów Praw Własności Intelektualnej**

Rada TRIPS będzie obserwować działanie niniejszego Porozumienia, a w szczególności wywiązywanie się Członków z zobowiązań z niego wynikających, a także stworzy Członkom możliwość konsultowania spraw związanych z handlowymi aspektami praw własności intelektualnej. Będzie ona wypełniała inne obowiązki, jakie zostaną jej powierzone przez Członków, a w szczególności będzie służyć pomocą, o jaką będzie proszona przez Członków w zakresie procedur rozstrzygania sporów. Wypełniając swe funkcje Rada TRIPS może przeprowadzać konsultacje i prosić o informacje z każdego źródła, jakie uzna za odpowiednie. Rada będzie starała się, w drodze konsultacji z WIPO, dokonać, w ciągu jednego roku od swego pierwszego spotkania, odpowiednich uzgodnień odnośnie do współpracy z organami tej Organizacji.

*Artykuł 69***Współpraca międzynarodowa**

Członkowie zgadzają się współpracować ze sobą w celu wyeliminowania międzynarodowego handlu towarami, które naruszają prawa własności intelektualnej. W tym celu utworzą oni i zgłoszą, w drodze notyfikacji, punkty kontaktowe w swoich krajowych organach administracji i będą gotowi dokonywać wymiany informacji o handlu towarami stanowiącymi naruszenie. Członkowie będą w szczególności popierać wymianę informacji i współpracę pomiędzy władzami celnymi w związku z handlem towarami oznaczonymi podrabianym znakiem towarowym oraz pirackimi towarami chronionymi prawem autorskim.

*Artykuł 70***Ochrona istniejących przedmiotów własności intelektualnej**

1. Niniejsze Porozumienie nie stwarza zobowiązań w stosunku do działań, które miały miejsce przed datą wprowadzenia Porozumienia przez Członka, którego dotyczyły.

2. Jeżeli w niniejszym Porozumieniu nie postanowiono inaczej, niniejsze Porozumienie stwarza zobowiązania w stosunku do wszystkich przedmiotów istniejących w dniu wprowadzenia niniejszego Porozumienia przez Członka, którego dotyczą i na terytorium którego są chronione w tej dacie lub które spełniają bądź spełnią w najbliższym czasie kryteria ochrony zgodnie z warunkami niniejszego Porozumienia. W odniesieniu do postanowień niniejszego ustępu oraz ustępów 3 i 4, zobowiązania w zakresie prawa autorskiego w stosunku do istniejących prac będą określone wyłącznie na podstawie artykułu 18 Konwencji berneńskiej (1971), a w stosunku do praw producentów nagrań i wykonawców z istniejących nagrań – wyłącznie na podstawie artykułu 18 Konwencji berneńskiej (1971), stosowanego na podstawie przepisów ustępie 6 artykułu 14 niniejszego Porozumienia.

3. Nie będzie istniało zobowiązanie do przywrócenia ochrony przedmiotom własności intelektualnej, które w dniu wprowadzenia niniejszego Porozumienia przez Członka, którego dotyczą, stały się dobrem powszechnym.

▼ B

4. W odniesieniu do wszelkich działań podejmowanych w stosunku do określonych egzemplarzy przedmiotów zawierających przedmiot ochrony, które w świetle uregulowań legislacyjnych zgodnych z niniejszym Porozumieniem staną się naruszeniami, a które były rozpoczęte lub w związku z którymi dokonano znacznych inwestycji przed datą przyjęcia Porozumienia WTO przez Członka, każdy Członek może wprowadzić ograniczenie środków zaradczych dostępnych posiadaczowi praw w stosunku do kontynuowania takich działań po dacie wprowadzenia Porozumienia przez Członka. Jednakże w takich przypadkach Członek zapewni przynajmniej zapłatę słusznego wynagrodzenia.

5. Członek nie jest zobowiązany do zastosowania postanowień artykułu 11 i ustępu 4 artykułu 14 w stosunku do oryginałów lub kopii zakupionych przed datą wprowadzenia niniejszego Porozumienia przez Członka.

6. Członkowie nie będą zobowiązani stosować przepisów artykułu 31 ani wymogu z ustępu 1 artykułu 27 stanowiących, że korzystanie z praw patentowych nie będzie podlegało dyskryminacji, ze względu na dziedzinę techniki, do używania bez upoważnienia posiadacza praw, jeżeli upoważnienie do takiego używania zostało udzielone przez rząd przed datą, kiedy niniejsze Porozumienie stało się znane.

7. W przypadku praw własności intelektualnej, których ochrona uwarunkowana jest rejestracją, zgłoszenia w celu uzyskania ochrony, będące w toku rozpatrywania w dniu wprowadzenia przez danego Członka niniejszego Porozumienia, będą mogły być uzupełnione w celu uzyskania poszerzonej ochrony, przewidzianej postanowieniami niniejszego Porozumienia. Takie zmiany nie będą obejmowały elementów nowości.

8. Jeżeli Członek nie umożliwi uzyskiwania, od dnia wejścia w życie Porozumienia WTO, ochrony patentowej dla farmaceutyków i produktów chemicznych dla rolnictwa w zakresie określonym jego zobowiązaniami wynikającymi z artykułu 27, wówczas Członek ten:

- a) niezależnie od postanowień Części VI zapewni od daty wejścia w życie Porozumienia WTO środki, za pomocą których zgłoszenia w sprawie uzyskania patentów na takie wynalazki mogą być dokonywane;
- b) zastosuje w stosunku do takich zgłoszeń, od daty wprowadzenia niniejszego Porozumienia, kryteria zdolności patentowej ustalone w niniejszym Porozumieniu tak, jak gdyby te kryteria były stosowane w dacie dokonania zgłoszenia na terytorium tego Członka lub, jeżeli można skorzystać z pierwszeństwa i pierwszeństwo jest zastrzeżone, w dacie pierwszeństwa zgłoszenia; oraz
- c) zapewni ochronę patentową zgodnie z niniejszym Porozumieniem od udzielenia patentu i na pozostały okres ważności patentu, liczony od daty dokonania zgłoszenia, zgodnie z artykułem 33 niniejszego Porozumienia, dla tych zgłoszeń, które spełniają kryteria ochrony omówione w punkcie b).

9. Jeżeli przedmiotem zgłoszenia patentowego w kraju będącym Członkiem, na podstawie ustępu 8a) jest produkt, wyłączne prawa marketingu przyznane, niezależnie od postanowień Części VI powyżej, na okres pięciu lat od uzyskania zgody na wprowadzenie na rynek w tym kraju będącym Członkiem lub do czasu udzielenia patentu na produkt bądź odmowy jego udzielenia w kraju będącym Członkiem, zależnie od tego, który okres jest krótszy, pod warunkiem że po wejściu w życie Porozumienia WTO zgłoszenie patentowe zostało dokonane i patent został udzielony dla tego produktu w innym kraju będącym Członkiem i zgoda na wprowadzenie na rynek została uzyskana w takim innym kraju będącym Członkiem.

▼ B*Artykuł 71***Przegląd i zmiana**

1. Rada TRIPS dokona oceny stosowania niniejszego Porozumienia po upływie okresu przejściowego, o którym mowa w ustępie 2 artykułu 65. Uwzględniając doświadczenia uzyskane z jego stosowania, Rada dokona jego przeglądu po dwóch latach od tej daty, a później w identycznych odstępach czasu. Rada może także dokonywać przeglądów w związku z nowymi wydarzeniami, które mogłyby uzasadniać dokonanie zmian lub uzupełnień niniejszego Porozumienia.

2. Zmiany służące jedynie celowi dostosowania do wyższych poziomów ochrony praw własności intelektualnej, uzyskanych i pozostających w mocy na podstawie innych porozumień wielostronnych i przyjęte na podstawie tych porozumień przez wszystkich Członków WTO, mogą być przedstawione Konferencji Ministerialnej celem podjęcia działań zgodnie z ustępem 6 artykułu X Porozumienia WTO, na podstawie osiągniętych drogą konsensusu propozycji Rady TRIPS.

*Artykuł 72***Zastrzeżenia**

Nie można dokonać zastrzeżeń w stosunku do jakichkolwiek postanowień niniejszego Porozumienia bez zgody innych Członków.

*Artykuł 73***Wyjątki spowodowane względami bezpieczeństwa**

Żadne z postanowień niniejszego Porozumienia nie będzie tak interpretowane, aby:

- a) wymagać od któregośkolwiek Członka dostarczenia informacji, których ujawnienie będzie uważał za sprzeczne z jego podstawowymi interesami bezpieczeństwa; lub
- b) uniemożliwić podjęcie przez któregośkolwiek Członka takich działań, jakie uważa on za niezbędne dla ochrony jego podstawowych interesów bezpieczeństwa
 - i) odnoszących się do materiałów rozszczepialnych lub materiałów, z których są one uzyskiwane;
 - ii) odnoszących się do przewozu broni, amunicji i sprzętu bojowego, a także do przewozu innych towarów i materiałów dostarczanych bezpośrednio lub pośrednio dla celów zaopatrzenia zakładów wojskowych;
 - iii) podjętych w czasie wojny lub innego zagrożenia w stosunkach międzynarodowych; lub
- c) uniemożliwić podjęcie przez któregośkolwiek Członka jakiegokolwiek działania dla wykonania jego zobowiązań wynikających z Karty Narodów Zjednoczonych, mającego na celu utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

ZAŁĄCZNIK 2

UZGODNIENIE W SPRAWIE ZASAD I PROCEDUR REGULUJĄCYCH ROZSTRZYGANIE SPORÓW

CZŁONKOWIE UZGADNIAJĄ NINIEJSZYM, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1

Zakres i zastosowanie

1. Zasady i procedury przyjęte w niniejszym Uzgodnieniu będą stosowane do sporów wniesionych zgodnie z zasadami i procedurami konsultacji i rozstrzygania sporów przyjętymi w porozumieniach wymienionych w załączniku 1 do niniejszego Uzgodnienia (dalej zwanych „porozumieniami wymienionymi”). Zasady i procedury niniejszego Uzgodnienia będą także stosowane do przeprowadzania konsultacji i rozstrzygania sporów pomiędzy Członkami, związanych z ich prawami i zobowiązaniami wynikającymi z Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (dalej zwanego Porozumienia WTO) i niniejszego Uzgodnienia, traktowanych odrębnie lub w połączeniu z jakimkolwiek innym porozumieniem wymienionym.

2. Zasady i procedury niniejszego Uzgodnienia będą stosowane z zastrzeżeniem specjalnych i dodatkowych zasad i procedur dotyczących rozstrzygania sporów zawartych w porozumieniach wymienionych, które są określone w załączniku 2 do niniejszego Uzgodnienia. W zakresie, w jakim występuje różnica pomiędzy zasadami i procedurami niniejszego Uzgodnienia i specjalnymi lub dodatkowymi zasadami i procedurami określonymi w załączniku 2, przeważać będą specjalne lub dodatkowe zasady i procedury podane w załączniku 2. W przypadku sporów, w stosunku do których mają zastosowanie zasady i procedury więcej niż jednego porozumienia wymienionego, jeśli istnieje konflikt pomiędzy specjalnymi lub dodatkowymi zasadami i procedurami takich porozumień podlegających przeglądowi, i gdzie strony sporu nie mogą uzgodnić stanowiska, co do zasad i procedur w ciągu 20 dni od ustanowienia zespołu orzekającego, Przewodniczący Organu Rozstrzygania Sporów wymienionego w ustępie 1 artykułu 2 (zwanego w niniejszym Uzgodnieniu DSB), w porozumieniu ze stronami sporu określi, w ciągu 10 dni od wniosku któregośkolwiek z Członków zasady i procedury, jakie mają być stosowane. Przewodniczący w konsultacji ze stronami sporu będzie kierował się zasadą, iż specjalne lub dodatkowe zasady i procedury powinny mieć zastosowanie, gdzie jest to możliwe, zaś zasady i procedury ustalone w niniejszym Uzgodnieniu powinny być stosowane w zakresie niezbędnym dla uniknięcia konfliktu.

Artykuł 2

Administrowanie

1. Niniejszym ustanawia się Organ Rozstrzygania Sporów dla administrowania tymi zasadami i procedurami oraz, z wyjątkiem gdy przewidziano inaczej w porozumieniach wymienionych, postanowieniami dotyczącymi konsultacji i rozstrzygania sporów zawartymi w porozumieniach wymienionych. W związku z tym DSB będzie miał prawo powoływać zespoły orzekające, przyjmować sprawozdania zespołu orzekającego i Organu Apelacyjnego, sprawować nadzór nad wdrażaniem postanowień i zaleceń oraz udzielać upoważnienia do zawieszenia koncesji i innych zobowiązań wynikających z porozumień wymienionych. W stosunku do sporów powstałych w związku z porozumieniami wymienionymi, zamieszczonymi w załączniku 4 do Porozumienia WTO (Fakultatywne porozumienia handlowe), pojęcie „Członek”, użyte w niniejszym Uzgodnieniu, będzie odnosić się jedynie do tych Członków, którzy są stronami odpowiednich Porozumień zamieszczonych w załączniku 4. Gdy DSB administruje postanowieniami o rozstrzygnięciu sporów zawartymi w Porozumieniach wymienionych w załączniku 4, w podejmowaniu decyzji i działaniach podejmowanych przez DSB w związku ze sporem mogą uczestniczyć jedynie ci Członkowie, którzy są stronami takiego Porozumienia.

2. DSB będzie informować odpowiednie rady i komitety WTO o wszystkich zdarzeniach w sporach odnoszących się do postanowień poszczególnych porozumień wymienionych.

▼ B

3. DSB będzie spotykać się tak często, jak będzie to konieczne, dla wypełnienia jego funkcji w terminach przyjętych w niniejszym Uzgodnieniu.
4. Przy podejmowaniu decyzji przez DSB opartych na zasadach i procedurach przyjętych w niniejszym Porozumieniu obowiązywać będzie zasada *consensusu* ⁽¹⁾.

*Artykuł 3***Postanowienia ogólne**

1. Członkowie potwierdzają swoją gotowość przestrzegania zasad prowadzenia sporów, stosowanych dotąd na podstawie artykułów XXII i XXIII GATT 1947 i reguł i procedur następnie wypracowanych i zmodyfikowanych w niniejszym dokumencie.
2. System rozstrzygania sporów WTO jest centralnym składnikiem dającym bezpieczeństwo i przewidywalność w wielostronnym systemie handlu. Członkowie uznają, że służy on zabezpieczeniu praw i obowiązków Członków w zakresie porozumień wymienionych i wyjaśnieniu postanowień tych porozumień zgodnie ze zwyczajowymi zasadami interpretacji międzynarodowego prawa publicznego. Zalecenia i postanowienia DSB nie mogą zwiększyć ani zmniejszyć praw i zobowiązań ustalonych w porozumieniach wymienionych.
3. Szybkie rozwiązanie sytuacji, w których Członek uważa, że jakkolwiek korzyść należna mu bezpośrednio lub pośrednio na podstawie porozumień wymienionych zostaje naruszona w wyniku środków podjętych przez innego Członka, ma podstawowe znaczenie dla skutecznego funkcjonowania WTO i utrzymania właściwej równowagi pomiędzy prawami i obowiązkami Członków.
4. Zalecenia i postanowienia DSB będą miały na celu osiągnięcie zadowalającego rozwiązania sprawy, zgodnie z prawami i zobowiązaniami wynikającymi z niniejszego Uzgodnienia i porozumień wymienionych.
5. Wszystkie rozwiązania w sprawach wniesionych formalnie na podstawie zasad i procedur porozumień wymienionych w sprawie konsultacji i rozstrzygnięcia sporów, włącznie z orzeczeniami arbitrażowymi, będą zgodne z tymi porozumieniami i nie spowodują zniweczenia lub naruszenia korzyści przysługujących jakiegokolwiek Członkowi na podstawie tych porozumień ani nie przeszkodzą osiągnięciu któregośkolwiek z celów tych porozumień.
6. Wspólnie uzgodnione rozwiązania spraw wniesionych formalnie na podstawie postanowień porozumień wymienionych dotyczących konsultacji i rozstrzygnięcia sporów będą notyfikowane DSB i właściwym radom oraz komitetom, gdzie każdy z Członków może podnieść każdą kwestię związaną ze sprawą.
7. Przed wniesieniem sprawy Członek dokona oceny, czy postępowanie zgodne z tymi procedurami będzie owocne. Celem mechanizmu rozwiązywania sporów jest osiągnięcie pozytywnego rozwiązania sporu. Należy wyraźnie preferować rozwiązania wzajemnie akceptowalne dla stron sporu i zgodne z porozumieniami wymienionymi. Gdy nie można osiągnąć wzajemnie uzgodnionego rozwiązania, pierwszym zadaniem mechanizmu rozwiązywania sporów jest zwykle doprowadzenie do wycofania środków będących przyczyną sporu, jeśli zostaną one uznane za niezgodne z postanowieniami któregośkolwiek z porozumień wymienionych. Rekompensata winna mieć zastosowanie jedynie wówczas, gdy natychmiastowe wycofanie środka jest niewykonalne i będzie tymczasowym rozwiązaniem do czasu wycofania środka niezgodnego z porozumieniem wymienionym. Rozwiązaniem ostatecznym, jakie niniejsze Uzgodnienie zapewnia Członkowi odwołującemu się do procedury rozstrzygnięcia sporów, jest możliwość zawieszenia stosowania koncesji lub wykonania innych zobowiązań wynikających z porozumień wymienionych, w sposób dyskryminacyjny, w stosunku do innego Członka, z zastrzeżeniem zatwierdzenia takich działań przez DSB.

⁽¹⁾ Uważa się, że DSB podjął przez *consensus* decyzję w sprawie przedstawionej mu do rozpatrzenia, jeśli żaden z Członków obecnych na posiedzeniu DSB, na którym decyzję podjęto, nie zgłosił w sposób formalny zastrzeżenia do proponowanej decyzji.

▼ **B**

8. W przypadkach gdy ma miejsce naruszenie zobowiązań przyjętych na podstawie porozumienia wymienionego, działanie takie będzie *prima facie* oznaczało zniweczenie lub naruszenie. Oznacza to, że normalnie istnieje domniemanie, że złamanie zasad ma szkodliwy skutek dla Członków stron porozumienia wymienionego i w takich przypadkach odparcie zarzutów jest sprawą tego Członka, przeciw któremu wniesiono skargę.

9. Postanowienia niniejszego Uzgodnienia nie naruszają praw Członków do wystąpienia o autorytatywne interpretacje postanowień zawartych w porozumieniach wymienionych przez podejmowanie decyzji na podstawie Porozumienia WTO i porozumień wymienionych ujętych w załączniku 4 do Porozumienia WTO.

10. Rozumie się, że wniosek o postępowanie pojednawcze i odwołanie się do procedur rozstrzygania sporów nie powinny być zamierzone ani uważane za akty sporne i że, jeśli zaistnieje spór, wszyscy Członkowie zastosują te procedury w dobrej wierze oraz czyniąc starania, by spór rozwiązać. Rozumie się także, że skargi i odpowiedzi na skargi w różnych sprawach nie powinny być ze sobą łączone.

11. Niniejsze Uzgodnienie będzie stosowane jedynie w odniesieniu do nowych wniosków o konsultacje sformułowanych na podstawie postanowień porozumień wymienionych, które zostaną skierowane w dniu wejścia w życie Porozumienia WTO lub po tej dacie. W stosunku do sporów, w przypadku których wniosek o konsultacje został skierowany w oparciu o GATT 1947 lub o którekolwiek z porozumień poprzednich względem porozumień wymienionych przed datą wejścia w życie Porozumienia WTO, stosowane będą nadal odpowiednie zasady rozstrzygania sporów, jakie obowiązywały bezpośrednio przed datą wejścia w życie Porozumienia WTO ⁽¹⁾.

12. Niezależnie od ustępu 11, jeśli skarga oparta na którymkolwiek z porozumień wymienionych jest skierowana przez Członka – kraj rozwijający się przeciwko Członkowi – krajowi rozwiniętemu, strona skarżąca będzie miała prawo wybrać, jako alternatywę postanowień zawartych w artykułach 4, 5, 6 i 12 niniejszego Uzgodnienia, odpowiednie postanowienia Decyzji z dnia 5 kwietnia 1966 roku (BISD 14S/18), z wyłączeniem tych przypadków, gdy zespół orzekający uzna, iż termin przewidziany w ustępie 7 tej Decyzji jest niewystarczający dla sporządzenia raportu. Wówczas, za zgodą strony skarżącej, termin może zostać prolongowany. W takim zakresie, w jakim istnieje różnica pomiędzy zasadami i procedurami artykułów 4, 5, 6 i 12 oraz odpowiednimi zasadami i procedurami Decyzji, obowiązywać będzie ta ostatnia.

*Artykuł 4***Konsultacje**

1. Członkowie potwierdzają swoje zdecydowanie, by umacniać i poprawiać efektywność stosowanych przez nich procedur konsultacyjnych.

2. Każdy z Członków rozważy życzliwie i stworzy odpowiednie warunki dla konsultacji związanych z każdym oficjalnym wystąpieniem innego Członka dotyczącym środków mających wpływ na funkcjonowanie jakiegokolwiek porozumienia wymienionego, zastosowanych na terytorium pierwszego z nich ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Niniejszy ustęp będzie stosowany również do sporów, w przypadku których raport zespołu orzekającego nie został przyjęty lub w pełni zastosowany.

⁽²⁾ Jeśli postanowienia którejkolwiek innego porozumienia wymienionego dotyczące środków podjętych przez rządy lub inne władze regionalne lub lokalne na terytorium Członka zawierają regulacje różne od przyjętych w niniejszym ustępie, będą przeważać regulacje zawarte w takim innym porozumieniu wymienionym.

▼ B

3. Jeśli wniosek o konsultacje jest oparty na porozumieniu wymienionym, a wzajemnie nie postanowiono inaczej, wówczas Członek, do którego został skierowany, odpowie w ciągu 10 dni od otrzymania wniosku i przystąpi do konsultacji w dobrej wierze, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od daty otrzymania wniosku, mając na celu osiągnięcie wzajemnie zadowolającego rozwiązania. Jeśli Członek nie udzieli odpowiedzi w ciągu 10 dni od daty otrzymania wniosku lub nie przystąpi do konsultacji w okresie nie dłuższym niż 30 dni lub w terminie wzajemnie uzgodnionym, począwszy od daty wniosku, wówczas Członek, który wnioskował o przeprowadzenie konsultacji, może wnieść bezpośrednio o powołanie zespołu orzekającego.

4. Wszystkie takie wnioski o przeprowadzenie konsultacji będą notyfikowane DSB i odpowiednim radom i komitetom przez tego Członka, który wnioskował o konsultacje. Jakikolwiek wniosek o przeprowadzenie konsultacji będzie sporządzony w formie pisemnej i będzie zawierać jego przyczyny, w tym wskazanie środków, których dotyczy, a także jego podstawy prawnej.

5. W trakcie konsultacji podjętych zgodnie z postanowieniami porozumienia wymienionego, przed podjęciem dalszych działań wynikających z niniejszego Uzgodnienia, Członkowie powinni podjąć próbę osiągnięcia zadowolającego rozwiązania sprawy.

6. Konsultacje będą poufne i nie spowodują uszczerbku w prawach Członka w jakichkolwiek dalszych postępowaniach.

7. Jeśli konsultacje nie doprowadzą do rozstrzygnięcia sporu w ciągu 60 dni od daty otrzymania wniosku o przeprowadzenie konsultacji, strona skarżąca może wnioskować o powołanie zespołu orzekającego. Strona skarżąca może wnieść o powołanie zespołu orzekającego w okresie 60 dni, jeśli strony dokonujące konsultacji wspólnie stwierdzą, że konsultacje nie doprowadziły do rozstrzygnięcia sporu.

8. W sprawach nagłych, włączając w to dotyczące dóbr łatwo psujących się, Członkowie podejmą konsultacje w okresie nie dłuższym niż 10 dni od daty otrzymania wniosku. Jeśli konsultacje nie doprowadzą do rozstrzygnięcia sporu w ciągu 20 dni od daty otrzymania wniosku, strona skarżąca może wnieść o powołanie zespołu orzekającego.

9. W sprawach nagłych, włączając w to dotyczące dóbr łatwo psujących się, strony sporu, zespoły orzekające i Organ Apelacyjny dołożą starań, by przyspieszyć postępowania w najwyższym możliwym stopniu.

10. W trakcie konsultacji Członkowie powinni poświęcić szczególną uwagę specjalnym problemom i interesom Członków – krajów rozwijających się.

11. Jeśli Członek, inny niż uczestniczący w konsultacjach, uzna, że ma ważny interes handlowy w konsultacjach prowadzonych na podstawie ustępu 1 artykułu XXII GATT 1994, ustępu 1 artykułu XXII GATS lub odpowiednich postanowień zawartych w innych porozumieniach wymienionych⁽¹⁾, wówczas taki Członek może notyfikować Członków uczestniczących w konsultacjach i DSB o swojej woli uczestnictwa w tych konsultacjach, w ciągu 10 dni od rozesłania wniosku

⁽¹⁾ Odpowiednie postanowienia w sprawie konsultacji zawarte w porozumieniach wymienionych są podane poniżej: Porozumienie w sprawie rolnictwa, artykuł 19; Porozumienie w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych, ustęp 1 artykułu 11; Porozumienie w sprawie tekstyliów i odzieży, ustęp 4 artykułu 8; Porozumienie w sprawie barier technicznych w handlu, ustęp 1 artykułu 14; Porozumienie w sprawie środków dotyczących inwestycji i związanych z handlem, artykuł 8; Porozumienie o stosowaniu artykułu VI GATT 1994, ustęp 2 artykułu 17; Porozumienie o stosowaniu artykułu VII GATT 1994, ustęp 2 artykułu 19; Porozumienie w sprawie inspekcji przedwysyłkowej, artykuł 7; Porozumienie w sprawie reguł pochodzenia, artykuł 7; Porozumienie w sprawie licencjonowania przywozu, artykuł 6; Porozumienie w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych, artykuł 30; Porozumienie w sprawie środków ochronnych, artykuł 14; Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej, artykuł 64.1 oraz jakiegokolwiek odpowiednie postanowienia w sprawie konsultacji zawarte w Porozumieniach wymienionych w Załączniku 4 do Porozumienia WTO, jakie zostały wskazane przez kompetentne organy każdego Porozumienia i notyfikowane DSB.

▼ B

o konsultacje na podstawie wskazanego artykułu. Taki Członek zostanie włączony do konsultacji, jeśli Członek, do którego wniosek o przeprowadzenie konsultacji był skierowany, uzna, że stwierdzenie o ważnym interesie handlowym jest należycie uzasadnione. W takim przypadku Członkowie ci poinformują o tym DSB. Jeśli wniosek o włączenie do konsultacji nie uzyska zgody, wówczas Członek, który się o to ubiegał, będzie miał swobodę wnioskowania o konsultacje w trybie ustępu 1 artykułu XXII lub ustępu 1 artykułu XXIII GATT 1994, ustępu 1 artykułu XXII lub ustępu 1 artykułu XXIII GATS, lub odpowiednich postanowień innych porozumień wymienionych.

*Artykuł 5***Dobre usługi, pojednanie i mediacja**

1. Dobre usługi, pojednanie i mediacja są procedurami podejmowanymi dobrowolnie za zgodą stron sporu.
2. Postępowania obejmujące dobre usługi, pojednanie i mediację, w szczególności stanowiska zajęte przez strony sporu w czasie takich postępowań, będą poufne i nie spowodują uszczerbku w prawach którejkolwiek ze stron w dalszych postępowaniach prowadzonych w oparciu o te procedury.
3. Każda ze stron sporu może zawsze prosić o dobre usługi, pojednanie i mediację. Mogą się one zacząć w każdym momencie i zakończyć w każdym momencie. Gdy procedury dobrych usług, pojednania i mediacji zostaną zakończone, wówczas strona wnosząca skargę może wystąpić z wnioskiem o powołanie zespołu orzekającego.
4. Gdy działania dobrych usług, pojednawcze lub mediacyjne zostaną podjęte przed upływem 60 dni od daty otrzymania wniosku o przeprowadzenie konsultacji, wówczas strona wnosząca skargę musi wstrzymać się na okres 60 dni od daty otrzymania wniosku o przeprowadzenie konsultacji z wniesieniem o powołanie zespołu orzekającego. Strona skarżąca może wnieść o powołanie zespołu orzekającego w ciągu tych 60 dni, jeśli strony sporu wspólnie uznają, że dobre usługi, pojednanie lub mediacja nie doprowadziły do rozstrzygnięcia sporu.
5. Za zgodą stron sporu procedury dobrych usług, pojednawcze i mediacyjne mogą być kontynuowane w czasie trwania postępowania w zespole orzekającym.
6. Dyrektor Generalny może z urzędu zaoferować swoje dobre usługi, działania pojednawcze i mediacyjne w celu udzielenia pomocy Członkom w rozstrzygnięciu sporu.

*Artykuł 6***Powołanie zespołu orzekającego**

1. Zespół orzekający powołuje się na wniosek strony wnoszącej skargę, nie później niż na sesji DSB następującej po tej, na której po raz pierwszy wniosek ten został umieszczony jako punkt porządku obrad DSB, chyba że na tej sesji DSB w drodze consensusu zadecyduje, by zespołu orzekającego nie powoływać⁽¹⁾.
2. Wniosek o powołanie zespołu orzekającego będzie miał formę pisemną. Będzie on informował, czy przeprowadzone były konsultacje, opisywał konkretne środki będące przedmiotem sporu, poda także krótkie podsumowanie uzasadnienia prawnego skargi, w sposób wystarczający, aby problem był zrozumiały. Jeśli wnioskujący prosi o powołanie zespołu orzekającego o innym mandacie niż standardowy, pisemny wniosek powinien zawierać proponowany tekst mandatu zespołu orzekającego.

⁽¹⁾ Na wniosek strony wnoszącej skargę sesja DSB będzie zwołana w tym celu w ciągu 15 dni od daty wniosku z zachowaniem wymogu powiadomienia o sesji z dziesięciodniowym wyprzedzeniem.

*Artykuł 7***Mandat zespołu orzekającego**

1. Zespoły orzekające będą miały następujący mandat, jeśli strony sporu nie uzgodnią innego, w terminie 20 dni od powołania zespołu orzekającego:

„Zbadać, w świetle odpowiednich postanowień (nazwa porozumienia wymienionego lub porozumień, podana przez strony sporu), sprawę zgłoszoną do DSB przez (nazwa strony) w dokumencie... i dokonać takich ustaleń, które pomogą DSB w sformułowaniu zaleceń lub w wydaniu orzeczeń o których mowa w tym lub tych porozumieniach”

2. Zespoły orzekające odniosą się do odpowiednich postanowień w każdym porozumieniu lub porozumieniach wymienionych, wskazanych przez strony sporu.

3. Powołując zespół orzekający DSB może upoważnić jego Przewodniczącego do ustalenia mandatu zespołu orzekającego, w porozumieniu ze stronami sporu, zgodnie z postanowieniami ustępu 1. Tak ustalony mandat zespołu orzekającego zostanie przesłany wszystkim Członkom. Jeśli uzgodniono mandat zespołu orzekającego inny niż standardowy, każdy z Członków może podnieść każdą sprawę z tym związaną w DSB.

*Artykuł 8***Skład zespołów orzekających**

1. W skład zespołu orzekającego wejdą wysoko kwalifikowane osoby związane lub niezwiązane z administracją rządową, włączając w to osoby, które uczestniczyły w zespole orzekającym lub przedstawiały sprawę zespołowi orzekającemu, pełniły funkcje przedstawiciela Członka lub układającej się strony GATT 1947 lub przedstawiciela w radzie albo komitecie któregośkolwiek z porozumienia wymienionego lub porozumienia poprzedzającego je, pracowały w Sekretariacie, nauczały lub publikowały opracowania z zakresu prawa międzynarodowego lub polityki handlowej bądź były urzędnikami wyższej rangi któregoś z Członków zajmującymi się polityką handlową.

2. Członkowie zespołów orzekających powinni być wybrani z punktu widzenia ich niezależności od Członków, wystarczająco zróżnicowanego przygotowania i szerokiego zakresu doświadczeń.

3. Obywatele Członków, których rządy⁽¹⁾ są stronami sporu lub stronami trzecimi, jak to zdefiniowano w ustępie 2 artykułu 10, nie będą członkami zespołu orzekającego związanego z tym sporem, chyba że strony sporu uzgodnią inaczej.

4. Aby pomóc w wyborze członków zespołu orzekającego Sekretariat będzie prowadził wykaz osób zarówno związanych, jak i niezwiązanych z administracją rządową, posiadających kwalifikacje opisane w ustępie 1, z którego członkowie zespołów orzekających mogą być odpowiednio dobierani. Wykaz ten będzie zawierał spis członków zespołów orzekających niezwiązanych z administracją rządową sporządzony w dniu 30 listopada 1984 roku (BISD 31S/9), oraz inne spisy i wykazy sporządzone na podstawie któregośkolwiek z porozumień wymienionych i będzie zawierać nazwiska osób znajdujących się w tych spisach i wykazach w czasie wejścia w życie Porozumienia WTO. Członkowie mogą okresowo zgłaszać sugestie nazwisk osób związanych i niezwiązanych z administracją rządową w celu włączenia ich do wykazu, podając stosowną informację o wiedzy posiadanej przez te osoby w zakresie handlu międzynarodowego, sektorów i wymienionych porozumień. Nazwiska te zostaną dodane do wykazu po zatwierdzeniu przez DSB. W przypadku każdej osoby znajdującej się w wykazie będzie wskazany zakres jej doświadczenia w sektorach i zagadnieniach porozumień wymienionych, w których jest ona ekspertem.

⁽¹⁾ W przypadku gdy stroną sporu są unie celne lub wspólne rynki, postanowienie to odnosi się do wszystkich państw członkowskich unii celnych lub wspólnych rynków.

▼ B

5. Zespół orzekający będzie się składał z trzech osób, chyba że strony sporu uzgodnią w ciągu 10 dni od powołania zespołu orzekającego, iż będzie ich pięć. Członkowie zostaną niezwłocznie poinformowani o składzie zespołu orzekającego.
6. Sekretariat zaproponuje stronom sporu osoby desygnowane na uczestników zespołu orzekającego. Strony sporu nie będą wyrażać sprzeciwu wobec tych propozycji, chyba że będą po temu ważne powody.
7. Jeśli nie osiągnięto zgody co do składu zespołu orzekającego w ciągu 20 dni od jego powołania, wówczas na prośbę jednej ze stron Dyrektor Generalny, w porozumieniu z Przewodniczącym DSB i Przewodniczącym odpowiedniego komitetu lub rady, ustali skład zespołu orzekającego wyznaczając jego uczestników spośród osób, które uzna za najbardziej odpowiednie z punktu widzenia specjalnych lub dodatkowych procedur porozumienia wymienionego lub porozumień wymienionych, po dokonaniu konsultacji ze stronami sporu. Przewodniczący DSB poinformuje Członków o składzie zespołu orzekającego sformowanego w ten sposób nie później niż w 10 dni od daty otrzymania wniosku w tej sprawie.
8. Ogólną zasadą będzie zezwalanie przez Członków na udział ich funkcjonariuszy w zespołach orzekających.
9. Uczestnicy zespołów orzekających będą występować we własnym imieniu, a nie jako przedstawiciele rządów lub jakichkolwiek organizacji. Dlatego Członkowie nie będą udzielać im instrukcji ani nie podejmą próby wywarcia wpływu w sprawach rozpatrywanych przez zespół orzekający.
10. Jeśli zaistnieje spór pomiędzy Członkiem – krajem rozwijającym się, a Członkiem – krajem rozwiniętym, wówczas na żądanie Członka – kraju rozwijającego się w składzie zespołu orzekającego będzie co najmniej jedna osoba reprezentująca Członka – kraj rozwijający się.
11. Wydatki członków zespołów orzekających, włącznie z kosztami podróży i utrzymania, zostaną pokryte z budżetu WTO, zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Radę Generalną na podstawie rekomendacji Komitetu Budżetu, Finansów i Administracji.

*Artykuł 9***Procedury stosowane przy skargach wielostronnych**

1. Jeśli więcej niż jeden Członek wnioskuje o powołanie zespołu orzekającego w tej samej sprawie, to dla zbadania tych skarg może być powołany jeden zespół orzekający, biorąc pod uwagę prawa wszystkich zainteresowanych Członków. Jeden zespół orzekający powinien być powołany dla rozpatrzenia takich skarg w każdym przypadku, gdy jest to możliwe.
2. Pojedynczy zespół orzekający będzie tak organizować swe prace i przedstawiać DSB swe ustalenia, aby prawa przysługujące stronom sporu nie zostały pomniejszone, gdyby powołano oddzielne zespoły orzekające. Jeśli jedna ze stron sporu tego zażąda, zespół orzekający przedstawi odrębne raporty w sprawie rozpatrywanego sporu. Pisemne wystąpienia każdej ze stron skarżących będą dostępne pozostałym stronom skarżącym i każda ze stron skarżących będzie miała prawo być obecna, gdy jedna z pozostałych stron skarżących będzie przedstawiała swoje poglądy zespołowi orzekającemu.
3. Jeśli powołano więcej niż jeden zespół orzekający dla zbadania skarg dotyczących tej samej sprawy, to w granicach możliwości te same osoby będą uczestnikami tych odrębnych zespołów orzekających, a harmonogram postępowań w takich sporach powinien być zharmonizowany.

▼ B*Artykuł 10***Strony trzecie**

1. Interesy stron sporu, a także innych Członków w ramach porozumienia wymienionego, dotyczące przedmiotu sporu, będą w pełni wzięte pod uwagę w czasie prac zespołu orzekającego.
2. Każdy Członek, który ma ważny interes w sprawie rozpatrywanej przez zespół orzekający i który notyfikował to DSB (zwany w niniejszym uzgodnieniu „stroną trzecią”), będzie miał możliwość, aby być przez zespół orzekający wysłuchany i aby składać mu pisemne oświadczenia. Oświadczenia te zostaną przekazane stronom sporu i zostaną uwzględnione w raporcie zespołu orzekającego.
3. Strony trzecie otrzymywać będą oświadczenia stron sporu przedkładane przed pierwszym spotkaniem zespołu orzekającego.
4. Jeśli strona trzecia uzna, że postępowanie będące już przedmiotem badań zespołu orzekającego pozbawia ją praw lub narusza prawa przysługujące jej na podstawie któregośkolwiek porozumienia wymienionego, to wówczas Członek taki może odwołać się do normalnych procedur rozstrzygania sporów przyjętych w niniejszym Uzgodnieniu. Taki spór zostanie przedstawiony zespołowi orzekającemu pierwotnie powołanemu, gdy będzie to tylko możliwe.

*Artykuł 11***Funkcje zespołu orzekającego**

Funkcją zespołu orzekającego jest pomóc DSB w wykonywaniu jego obowiązków wynikających z niniejszego Uzgodnienia i porozumień wymienionych. W związku z tym zespół orzekający powinien dokonać obiektywnej oceny sprawy, włącznie z obiektywną oceną faktów sprawy oraz właściwości i zgodności z odpowiednimi porozumieniami wymienionymi, a także dokonać takich innych ustaleń, jakie pomogą DSB w sformułowaniu zaleceń lub wydaniu orzeczeń przewidzianych w porozumieniach wymienionych. Zespoły orzekające powinny regularnie konsultować się ze stronami sporu i stwarzać im odpowiednią możliwość dochodzenia do wzajemnie zadowolających rozstrzygnięć.

*Artykuł 12***Procedury zespołów orzekających**

1. Zespoły orzekające powinny postępować zgodnie z procedurami postępowania określonymi w załączniku 3, chyba że zespół orzekający zadecyduje inaczej po uprzednich konsultacjach ze stronami sporu.
2. Procedury zespołu orzekającego powinny być na tyle elastyczne, by zapewnić raporty wysokiej jakości, nie opóźniając jednak zbytnio postępowania orzekającego.
3. Po konsultacjach ze stronami sporu, tak szybko jak to jest możliwe, i gdy to jest możliwe, to w ciągu jednego tygodnia od utworzenia zespołu orzekającego i uzgodnienia jego zakresu kompetencji, członkowie zespołu orzekającego powinni ustalić harmonogram jego prac, biorąc pod uwagę postanowienia ustępu 9 artykułu 4, jeśli mają one zastosowanie.
4. Ustalając harmonogram prac zespół orzekający uwzględni w nim wystarczającą ilość czasu na przygotowanie przez strony ich oświadczeń.
5. Zespoły orzekające powinny precyzyjnie określić ostateczne terminy składania przez strony pisemnych oświadczeń, zaś strony powinny przestrzegać tych terminów.

▼ B

6. Każda ze stron złoży pisemne oświadczenie w Sekretariacie celem jego natychmiastowego przedłożenia zespołowi orzekającemu i drugiej stronie lub stronom sporu. Strona skarżąca złoży swe pierwsze oświadczenie przed złożeniem pierwszego oświadczenia przez stronę przeciwną, chyba że zespół orzekający postanowi, ustalając harmonogram, o którym mowa w ustępie 3, i po przeprowadzeniu konsultacji ze stronami sporu, że strony powinny przedstawić swoje pierwsze oświadczenia jednocześnie. Po dokonaniu ustaleń co do kolejności składania pierwszych oświadczeń zespół orzekający wyznaczy sztywny termin złożenia oświadczenia przez stronę udzielającą odpowiedzi. Wszystkie kolejne pisemne oświadczenia będą składane równocześnie.

7. Gdy stronom sporu nie uda się osiągnąć wzajemnie zadowalającego rozwiązania, zespół orzekający przedstawi swoje ustalenia w formie pisemnej do DSB. W takich przypadkach raport zespołu orzekającego przedstawi jego ustalenia, co do faktów, stosowności odpowiednich postanowień i podstawowe uzasadnienie każdego z ustaleń i zaleceń, jakie uczyni. Jeśli strony sporu osiągnęły jego rozstrzygnięcie między sobą, raport zespołu orzekającego ograniczy się do krótkiego opisu sprawy i stwierdzenia, że osiągnięto rozwiązanie.

8. Dla podniesienia efektywności procedury okres, w którym zespół orzekający powinien przeprowadzić badanie, począwszy od czasu, gdy uzgodniono jego skład i jego mandat, do czasu przedstawienia stronom sporu jego końcowego raportu, nie powinien – jako ogólna zasada – przekroczyć sześciu miesięcy. W przypadkach pilnych, włączając w to te, które dotyczą dóbr łatwo psujących się, dążeniem zespołu orzekającego będzie, aby przedstawić raport stronom sporu w ciągu trzech miesięcy.

9. Gdy zespół orzekający stwierdzi, że nie może przedstawić raportu w ciągu sześciu miesięcy, lub trzech miesięcy w sprawach pilnych, poinformuje pisemnie DSB o powodach zwłoki, podając jednocześnie przypuszczalny termin przedłożenia raportu. W żadnym przypadku okres od powołania zespołu orzekającego do przedstawienia raportu Członkom nie powinien przekroczyć dziewięciu miesięcy.

10. W odniesieniu do konsultacji dotyczących działań dokonanych przez Członka – kraj rozwijający się strony mogą uzgodnić przedłużenie terminów ustalonych w ustępach 7 i 8 artykułu 4. Jeśli po upływie tak przedłużonych terminów strony nie są zgodne co do tego, czy konsultacje doprowadziły do konkluzji, Przewodniczący DSB, po konsultacjach ze stronami, podejmie decyzję, czy przedłużyć ten okres, a jeśli tak, to na jak długo. Dodatkowo, badając sprawę wniesioną przeciwko Członkowi – krajowi rozwijającemu się, zespół orzekający przyzna temu Członkowi – krajowi rozwijającemu się wystarczająco dużo czasu na przygotowanie i przedstawienie jego argumentacji. Postanowienia ustępu 1 artykułu 20 i ustępu 4 artykułu 21 nie będą naruszone przez postępowanie zgodne z niniejszym ustępem.

11. Jeżeli jedna lub więcej stron jest Członkiem – krajem rozwijającym się, raport zespołu orzekającego wyraźnie wskaże formę, w jakiej uwzględniono odpowiednie postanowienia o odmiennym, najbardziej uprzywilejowanym traktowaniu Członków – krajów rozwijających się, zawarte w porozumieniach wymienionych, na które powołali się Członkowie – kraje rozwijające się w trakcie procedury rozstrzygnięcia sporu.

12. Zespół orzekający może zawiesić prace w każdej chwili na wniosek strony wnoszącej skargę na okres nieprzekraczający 12 miesięcy. W przypadku takiego zawieszenia, ramy czasowe ustalone w ustępach 8 i 9 niniejszego artykułu, ustępie 1 artykułu 20 i ustępie 4 artykułu 21 zostaną przesunięte o okres zawieszenia pracy zespołu orzekającego. Jeżeli działalność zespołu orzekającego została zawieszona na okres dłuższy niż 12 miesięcy, upoważnienie do powołania zespołu orzekającego wygasa.

*Artykuł 13***Prawo do zbierania informacji**

1. Każdy zespół orzekający będzie miał prawo do zbierania informacji i porad technicznych od każdej osoby lub organizacji, którą uzna za właściwą. Jednakże zanim zespół orzekający rozpocznie zbieranie informacji lub porad od osób lub organizacji na obszarze podległym jurysdykcji Członka, poinformuje władze tego Członka. Każdy Członek powinien odpowiedzieć szybko i wyczerpująco na prośbę zespołu orzekającego o taką informację, jaką zespół orzekający uzna za niezbędną i właściwą. Dostarczone informacje poufne nie będą ujawnione bez formalnej zgody osoby lub organizacji lub władz Członka dostarczającego taką informację.

2. Zespoły orzekające mogą zbierać informacje z każdego odpowiedniego źródła i mogą konsultować się z ekspertami celem uzyskania ich opinii o pewnych aspektach sprawy. W sprawach dotyczących stanu faktycznego, a odnoszących się do zagadnień naukowych lub technicznych podniesionych przez stronę sporu, zespół orzekający może wnioskować o doradczy raport pisemny od grupy ekspertów dokonujących przeglądu sprawy. Zasady powołania takiej grupy i jej procedury są ustalone w załączniku 4.

*Artykuł 14***Poufność**

1. Obrady zespołu orzekającego będą poufne.
2. Raporty zespołów orzekających będą sporządzane bez obecności stron sporu na podstawie uzyskanych informacji i złożonych oświadczeń.
3. Indywidualne opinie uczestników zespołu orzekającego, zamieszczone w jego raporcie, będą anonimowe.

*Artykuł 15***Ustalenia tymczasowe**

1. Po rozważeniu replik i ustnych argumentów zespół orzekający przedstawi stronom część opisową (elementy faktyczne i argumenty) projektu swojego raportu. W terminie wyznaczonym przez zespół orzekający strony przedstawią swoje uwagi w formie pisemnej.
2. Po upływie terminu składania uwag przez strony sporu zespół orzekający przedstawi im raport tymczasowy, zawierający zarówno części opisowe, jak ustalenia i wnioski zespołu orzekającego. W terminie wyznaczonym przez zespół orzekający strona może przedstawić pisemny wniosek, aby zespół orzekający dokonał przeglądu szczególnych aspektów tymczasowego raportu przed przesłaniem Członkom raportu ostatecznego. Na wniosek którejkolwiek ze stron zespół orzekający odbędzie następne spotkanie ze stronami na tematy wskazane w pisemnych uwagach. Jeśli w wyznaczonym terminie nie zostały zgłoszone żadne uwagi przez żadną ze stron, raport tymczasowy zostanie uznany za ostateczny i zostanie niezwłocznie przesłany Członkom.
3. Ustalenia raportu końcowego zespołu orzekającego będą zawierać ustosunkowanie się do argumentów przedstawionych na etapie tymczasowych ustaleń. Etap tymczasowych ustaleń zostanie przeprowadzony w terminie ustalonym w ustępie 8 artykułu 12.

*Artykuł 16***Przyjmowanie raportów zespołów orzekających**

1. W celu zapewnienia Członkom wystarczającego czasu dla przeanalizowania raportów zespołów orzekających, raporty te nie będą przedkładane do zatwierdzenia przez DSB wcześniej niż w 20 dni po przesłaniu ich Członkom.

▼ B

2. Członkowie, którzy mają zastrzeżenia do raportów zespołów orzekających, złożą pisemne uzasadnienie tych zastrzeżeń do rozesłania co najmniej na 10 dni przed posiedzeniem DSB, na którym raport zespołu orzekającego będzie rozpatrzony.

3. Strony sporu będą miały prawo do pełnego uczestnictwa w rozpatrywaniu raportu zespołu orzekającego przez DSB, a ich poglądy zostaną w pełni zarejestrowane.

4. W ciągu 60 dni od przedstawienia Członkom raportu zespołu orzekającego raport ten powinien być przyjęty na posiedzeniu DSB ⁽¹⁾, chyba że któraś ze stron sporu dokona formalnej notyfikacji DSB o złożeniu apelacji lub DSB zadecyduje przez consensus, aby raportu nie przyjąć. Jeśli strona notyfikowała swą decyzję wniesienia apelacji, raport zespołu orzekającego nie zostanie przedstawiony do przyjęcia przez DSB do czasu zakończenia postępowania apelacyjnego. Procedura przyjmowania raportu nie naruszy praw Członka do wyrażenia swej opinii na temat raportu zespołu orzekającego.

*Artykuł 17***Rewizja apelacyjna** Stały Organ Apelacyjny

1. Stały Organ Apelacyjny zostanie powołany przez DSB. Organ Apelacyjny będzie rozpatrywać odwołania od raportów zespołów orzekających. Będzie się składać z siedmiu osób, z których trzy będą rozpatrywać daną sprawę. Osoby uczestniczące w pracach Organu Apelacyjnego będą robić na zasadzie rotacji. Rotacja będzie określona w procedurach działania Organu Apelacyjnego.

2. DSB wyznaczy osoby, które będą uczestniczyć w pracach Organu Apelacyjnego przez okres czterech lat. Każda z tych osób może zostać ponownie wyznaczona jednokrotnie. Jednakże kadencja trzech osób wyłonionych w drodze losowania spośród siedmiu, wyznaczonych niezwłocznie po wejściu w życie Porozumienia WTO, wygaśnie z końcem drugiego roku. Powstające wakaty będą uzupełniane w miarę ich pojawiania się. Osoba wyznaczona dla zastąpienia innego członka, której kadencja nie wygasła, będzie sprawować urząd przez okres, jaki pozostał do końca kadencji jej poprzednika.

3. Organ Apelacyjny będzie się składać z osób o uznanym autorytecie, które wykazały się doświadczeniem prawniczym, znajomością handlu międzynarodowego i przedmiotu porozumień wymienionych. Osoby te nie będą związane z administracją rządową. Skład członków Organu Apelacyjnego będzie reprezentatywny dla składu WTO. Członkowie Organu Apelacyjnego będą do dyspozycji o każdym czasie, wkrótce po wezwaniu będą zaznajomieni z działaniami w zakresie rozstrzygania sporów i innymi odpowiednimi działaniami WTO. Nie będą oni uczestniczyć w rozpatrywaniu żadnej sprawy, która powodowałaby bezpośrednio lub pośrednio konflikt interesów.

4. Jedynie strony sporu, a nie strony trzecie, mogą wnieść apelację od raportu zespołu orzekającego. Strony trzecie, które notyfikowały DSB swój ważny interes w sprawie, zgodnie z ustępem 2 artykułu 10 mogą złożyć Organowi Apelacyjnemu pisemne oświadczenia, mogą także zostać wysłuchane przez Organ Apelacyjny.

⁽¹⁾ Jeśli posiedzenie DSB w okresie umożliwiającym wypełnienie wymogów ustępów 1 i 4 artykułu 16 nie było przewidziane, zostanie ono zwołane w tym celu.

▼ B

5. Ogólną zasadą będzie, że postępowanie nie przekroczy 60 dni od dnia formalnego notyfikowania przez stronę sporu jej decyzji złożenia apelacji, do daty, z jaką Organ Apelacyjny wyśle swój raport. Sporządzając swój plan pracy Organ Apelacyjny weźmie pod uwagę postanowienia ustępu 9 artykułu 4, jeśli będą miały zastosowanie. Jeśli Organ Apelacyjny stwierdzi, że nie będzie w stanie sporządzić raportu w ciągu 60 dni, to poinformuje DSB w formie pisemnej o przyczynach zwłoki łącznie z podaniem przypuszczalnego terminu przedstawienia raportu. W żadnym przypadku postępowanie nie przekroczy 90 dni.

6. Apelacja będzie ograniczona do aspektów prawnych, o których traktuje raport, i interpretacji prawnej dokonanej przez zespół orzekający.

7. Organ Apelacyjny otrzyma odpowiednią obsługę administracyjną i prawną, zgodnie z potrzebami.

8. Koszty, jakie poniosą członkowie Organu Apelacyjnego, włącznie z kosztami przejazdu i utrzymania, pokryje WTO ze swego budżetu, zgodnie z kryteriami przyjętymi przez Radę Generalną w oparciu o zalecenia Komitetu Budżetu, Finansów i Administracji.

Procedury Rewizji Apelacyjnej

9. Procedury robocze będą opracowane przez Organ Apelacyjny w porozumieniu z Przewodniczącym DSB i Dyrektorem Generalnym oraz przekazane do wiadomości Członkom.

10. Prace Organu Apelacyjnego będą poufne. Raporty Organu Apelacyjnego będą sporządzane bez obecności stron sporu na podstawie uzyskanych informacji i złożonych oświadczeń.

11. Opinie członków Organu Apelacyjnego przedstawione w raporcie tego Organu pozostaną anonimowe.

12. Organ Apelacyjny ustosunkuje się do wszystkich spraw wniesionych zgodnie z ustępem 6 w trakcie postępowania apelacyjnego.

13. Organ Apelacyjny może podtrzymać, zmienić lub odrzucić ustalenia prawne i wnioski zespołu orzekającego.

Przyjęcie raportów z postępowań apelacyjnych

14. Raport Organu Apelacyjnego będzie przyjęty przez DSB i zaakceptowany bezwarunkowo przez strony sporu, chyba że DSB przez consensus zadecyduje w ciągu 30 dni od dnia dostarczenia go Członkom⁽¹⁾, że raportu nie przyjmuje. Procedura przyjmowania raportu nie spowoduje uszczerbku dla prawa Członków do wyrażania swoich poglądów na temat raportu Organu Apelacyjnego.

Artykuł 18

Kontakty z zespołem orzekającym lub Organem Apelacyjnym

1. Nie będzie miało miejsca kontaktowanie się *ex parte* z zespołem orzekającym lub Organem Apelacyjnym w sprawach rozpatrywanych przez zespół orzekający lub Organ Apelacyjny.

2. Pisemne oświadczenia składane zespołowi orzekającemu lub Organowi Apelacyjnemu będą traktowane jako poufne, ale będą udostępniane stronom sporu. Żadne z postanowień niniejszego Uzgodnienia nie uniemożliwi stronie sporu podania do wiadomości publicznej jej własnego stanowiska. Członkowie będą traktować jako poufną informację przekazaną przez innego Członka zespołowi orzekającemu lub Organowi Apelacyjnemu, którą ten Członek oznaczył klauzulą poufności. Strona sporu dostarczy również na wniosek Członka streszczenie informacji zawartej w pisemnym oświadczeniu niemające charakteru poufnego, które może być udostępnione publicznie.

⁽¹⁾ Jeśli w tym okresie nie było przewidziane spotkanie DSB, zostanie ono zwołane w tym celu.

▼ B*Artykuł 19***Zalecenia zespołu orzekającego lub Organu Apelacyjnego**

1. Jeśli zespół orzekający lub Organ Apelacyjny dojdą do wniosku, że postępowanie strony jest niezgodne z porozumieniem wymienionym, zaleci on zainteresowanemu Członkowi⁽¹⁾ doprowadzenie do zgodności z tym porozumieniem⁽²⁾. Jako uzupełnienie do zaleceń zespół orzekający lub Organ Apelacyjny mogą sformułować sugestie co do sposobu, w jaki Członek może wdrożyć zalecenia.

2. Zgodnie z ustępem 2 artykułu 3, zespół orzekający lub Organ Apelacyjny nie mogą w swych ustaleniach lub zaleceniach zwiększyć lub uszczuplić prawa i obowiązki ustanowione w porozumieniach wymienionych.

*Artykuł 20***Terminy decyzji DSB**

Jeśli strony sporu nie uzgodnią inaczej, okres od powołania zespołu orzekającego przez DSB do rozpatrzenia przez DSB raportu zespołu orzekającego lub Organu Apelacyjnego nie powinien, jako zasada ogólna, przekroczyć dziewięciu miesięcy, gdy nie złożono apelacji, lub 12 miesięcy, gdy apelacja od raportu została złożona. Jeśli zespół orzekający lub Organ Apelacyjny postanowiły, zgodnie z ustępem 9 artykułu 12 lub ustępem 5 artykułu 17, o przedłużeniu terminu złożenia raportu, ten dodatkowy okres zostanie dodany do okresów poprzednio wymienionych.

*Artykuł 21***Nadzór nad wykonaniem zaleceń i orzeczeń**

1. Szybkie wykonanie zaleceń lub orzeczeń DSB ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia skutecznego rozstrzygnięcia sporów w interesie wszystkich Członków.

2. Szczególna uwaga powinna być poświęcona sprawom mającym wpływ na interesy Członków – krajów rozwijających się, gdy chodzi o działania, które stały się przedmiotem rozstrzyganego sporu.

3. Na posiedzeniu DSB, odbywającym się w ciągu 30 dni⁽³⁾ od przyjęcia raportu zespołu orzekającego lub Organu Apelacyjnego, zainteresowany Członek poinformuje DSB o swych zamiarach w zakresie wykonania zaleceń i postanowień DSB. Jeśli nie jest możliwe ze względów praktycznych natychmiastowe wykonanie zaleceń i postanowień, zainteresowanemu Członkowi przyznany będzie rozsądny okres na ich wykonanie. Rozsądny okres wyniesie:

- a) okres proponowany przez zainteresowanego Członka, jeśli zostanie on zaaprobowany przez DSB; lub w przypadku braku takiej zgody,
- b) okres wzajemnie uzgodniony przez strony sporu w ciągu 45 dni od przyjęcia zaleceń lub postanowień; lub w braku takiego uzgodnienia,

⁽¹⁾ „Zainteresowany Członek” jest to strona sporu, do której skierowane są zalecenia zespołu orzekającego lub Organu Apelacyjnego.

⁽²⁾ W przypadku zaleceń w sprawach niedotyczących naruszenia GATT 1994 lub innego porozumienia wymienionego, patrz: artykuł 26.

⁽³⁾ Jeśli posiedzenie DSB nie było przewidziane w tym okresie, zostanie ono zwołane w tym celu.

▼ B

c) okres ustalony przez wiążący arbitraż w ciągu 90 dni od przyjęcia zaleceń lub postanowień ⁽¹⁾. W takim arbitrażu wytyczną dla arbitra ⁽²⁾ powinno być to, że rozsądny okres na wykonanie zaleceń zespołu orzekającego lub Organu Apelacyjnego nie powinien przekroczyć 15 miesięcy od przyjęcia raportu zespołu orzekającego lub Organu Apelacyjnego. Jednakże okres ten może być krótszy lub dłuższy, w zależności od konkretnych warunków.

4. Z wyłączeniem przypadków, gdy zespół orzekający lub Organ Apelacyjny, zgodnie z ustępem 9 artykułu 12 lub ustępem 5 artykułu 17, przedłużyły terminy złożenia swojego raportu, okres od powołania zespołu orzekającego przez DSB do daty ustalenia rozsądnego okresu nie przekroczy 15 miesięcy, chyba że strony sporu uzgodnią inaczej. Jeśli zespół orzekający lub Organ Apelacyjny przedłużą termin złożenia raportu, ten dodatkowy okres zostanie dodany do okresu 15 miesięcy; pod warunkiem że strony uznają, iż miały miejsce wyjątkowe okoliczności, okres ten nie przekroczy 18 miesięcy.

5. Jeśli nie ma zgody co do istnienia lub zgodności z porozumieniami wymienionymi działań podjętych celem wykonania zaleceń i postanowień, spór taki zostanie rozstrzygnięty zgodnie z procedurą rozstrzygania sporów, przy odwołaniu się do pierwotnego zespołu orzekającego, gdzie jest to możliwe. Zespół orzekający prześle raport w ciągu 90 dni od przedstawienia mu sprawy. Gdy zespół orzekający uzna, że nie może przygotować raportu w tym terminie, poinformuje pisemnie DSB o powodach zwłoki podając jednocześnie przypuszczalny termin złożenia raportu.

6. DSB będzie sprawowała nadzór nad wykonaniem zaleceń i postanowień. Sprawa wykonania zaleceń i postanowień może być wniesiona pod obrady DSB przez każdego Członka w każdym momencie po ich przyjęciu. Jeśli DSB nie zadecyduje inaczej, wykonanie zaleceń i postanowień znajdzie się w porządku obrad DSB po sześciu miesiącach od ustalenia rozsądnego terminu zgodnie z ustępem 3 i pozostanie przedmiotem obrad DSB aż do rozwiązania tej sprawy. Nie później niż na dziesięć dni przed każdym takim posiedzeniem DSB zainteresowany Członek przedstawi DSB pisemny raport o stanie sprawy i postępie w wykonaniu zaleceń lub orzeczeń.

7. Jeśli sprawa jest jedną z podniesionych przez Członka – kraj rozwijający się, DSB rozważy, jakie dalsze działania mogą zostać podjęte odpowiednio do okoliczności.

8. Jeśli sprawa została wniesiona przez Członka – kraj rozwijający się, to rozpatrując, jakie odpowiednie działania może być podjęte, DSB weźmie pod uwagę nie tylko skutki handlowe zaskarżonych działań, lecz także ich wpływ na gospodarkę zainteresowanych Członków – krajów rozwijających się.

*Artykuł 22***Wyrównanie i zawieszenie koncesji**

1. Wyrównanie i zawieszenie koncesji lub innych zobowiązań są tymczasowymi środkami dostępnymi w przypadku gdy zalecenia lub postanowienia nie są wykonane w rozsądnym czasie. Jednakże ani wyrównanie, ani zawieszenie koncesji lub innych zobowiązań nie jest uważane za lepsze od pełnego wykonania zalecenia, aby doprowadzić środek do zgodności z porozumieniami wymienionymi. Przyznanie wyrównania jest dobrowolne i może nastąpić jedynie w sposób zgodny z porozumieniami wymienionymi.

⁽¹⁾ Jeśli strony nie uzgodnią arbitra w ciągu 10 dni od skierowania sprawy do arbitrażu, arbitra wyznaczy Dyrektor Generalny w ciągu 10 dni po konsultacjach ze stronami.

⁽²⁾ Określenie „arbitr” będzie rozumiane jako oznaczające osobę lub grupę osób.

▼B

2. Jeśli zainteresowany Członek nie doprowadzi środka uznanego za niezgodny z porozumieniami wymienionymi do zgodności z nimi lub w inny sposób nie zastosuje się do zaleceń i postanowień w rozsądnym czasie określonym zgodnie z ustępem 3 artykułu 21, taki Członek, na wniosek i nie później niż przed upływem rozsądnego czasu, podejmie negocjacje z którąkolwiek stroną, która odwołała się do procedur rozstrzygania sporów w celu osiągnięcia wzajemnie zadowalającego wyrównania. Jeśli nie uzgodniono zadowalającego wyrównania w ciągu 20 dni po upływie rozsądnego czasu, którąkolwiek strona, która odwołała się do procedur rozstrzygania sporów, może wnioskować o upoważnienie jej przez DSB do zawieszenia w stosunku do Członka, o którym mowa, koncesji lub innych zobowiązań wynikających z porozumień wymienionych.

3. Przy dokonywaniu wyboru koncesji lub innych zobowiązań, jakie mają być zawieszane, strona wnosząca skargę będzie stosować następujące zasady i procedury:

- a) jest generalną zasadą, że strona skarżąca powinna najpierw zbadać możliwość zawieszenia koncesji i zobowiązań w zakresie tego samego sektora (sektorów), w obrębie którego zespół orzekający lub Organ Apelacyjny doszukał się zniweczenia lub naruszenia korzyści;
- b) jeżeli strona uważa, że zawieszenie koncesji lub innych zobowiązań w stosunku do tego samego sektora jest niewykonalne lub nieskuteczne, może zbadać możliwości zawieszenia koncesji lub zobowiązań w stosunku do innych sektorów, na podstawie tego samego porozumienia;
- c) jeżeli strona uważa, że zawieszenie koncesji lub innych zobowiązań w stosunku do innych sektorów na podstawie tego samego porozumienia jest niewykonalne lub nieskuteczne, a okoliczności są wystarczająco poważne, to może zbadać możliwość zawieszenia koncesji lub zobowiązań na podstawie innego porozumienia wymienionego;
- d) strona stosuje powyższe zasady biorąc pod uwagę:
 - i) handel w sektorze lub na podstawie porozumienia, zgodnie z którym zespół orzekający lub Organ Apelacyjny stwierdziły złamanie lub inne zniweczenie lub naruszenie oraz znaczenie takiego handlu dla strony;
 - ii) szersze elementy ekonomiczne związane ze zniweczeniem lub naruszeniem, a także szersze skutki ekonomiczne zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań;
- e) jeśli strona ta zdecyduje się wnioskować o upoważnienie jej do zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań zgodnie z punktami b) lub c), we wniosku swym wyjaśni powody tego. Jednocześnie ze złożeniem wniosku do DSB powinien być on złożony odpowiednim Radom, a także, w przypadku wniosku sformułowanego w oparciu o punkt b), odpowiednim organom sektorowym;
- f) dla celów niniejszego ustępu „sektor” oznacza:
 - i) w stosunku do towarów, wszystkie towary;
 - ii) w stosunku do usług, podstawowy sektor, zgodnie z „Listą klasyfikacyjną sektorów usług”, która wyszczególnia takie sektory ⁽¹⁾;
 - iii) w odniesieniu do handlowych aspektów praw własności intelektualnej, każda z kategorii praw własności intelektualnej zawartą w Sekcji 1 lub Sekcji 2 lub Sekcji 3 lub Sekcji 4 lub Sekcji 5 lub Sekcji 6 lub Sekcji 7 Części II lub zobowiązań wynikających z Części III lub Części IV Porozumienia w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (TRIPS);

⁽¹⁾ Lista zamieszczona w dokumencie MTN.GNS/W/120 wymienia 11 sektorów.

▼ B

g) dla potrzeb niniejszego ustępu „porozumienie” oznacza:

i) w odniesieniu do towarów, porozumienia wymienione w załączniku 1A do Porozumienia WTO, jako całość, a również porozumienia wymienione w załączniku 4 do Porozumienia WTO, o ile strony sporu są stronami tych porozumień;

ii) w odniesieniu do usług, GATS;

iii) w odniesieniu do praw własności intelektualnej, Porozumienie TRIPS.

4. Poziom zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań, dokonany na podstawie upoważnienia przez DSB, będzie odpowiedni do poziomu zniweczenia lub naruszenia korzyści.

5. DSB nie wyda upoważnienia do zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań, jeśli porozumienie wymienione zabrania takiego zawieszenia.

6. Jeśli będzie miała miejsce sytuacja opisana w ustępie 2, wówczas DSB, na wniosek, udzieli upoważnienia do zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań w ciągu 30 dni od wygaśnięcia rozsądnego okresu, chyba że DSB zadecyduje przez consensus, iż wniosek w tej sprawie odrzuca. Jednakże jeśli zainteresowany Członek zgłasza sprzeciw odnośnie do poziomu zawieszenia lub twierdzi, iż zasady i procedury ustalone w ustępie 3 nie były przestrzegane, gdy strona skarżąca wnosiła o upoważnienie do zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań na podstawie ustępu 3b) lub c), sprawa będzie przekazana do arbitrażu. Arbitraż taki będzie przeprowadzony przez ten sam zespół orzekający, jeśli jego uczestnicy są dostępni, lub przez arbitra⁽¹⁾ wyznaczonego przez Dyrektora Generalnego i zostanie zakończony w ciągu 60 dni od upływu rozsądnego okresu. Koncesje lub inne zobowiązania nie będą zawieszane w czasie trwania arbitrażu.

7. Arbitr⁽²⁾ postępując zgodnie z ustępem 6 nie będzie badał charakteru przewidzianych do zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań, ale ustali, czy poziom zawieszenia jest równy poziomowi zniweczenia lub naruszenia. Arbitr może także określić, czy proponowane zawieszenie koncesji lub zobowiązań jest dozwolone przez porozumienie wymienione. Jednakże jeśli sprawa skierowana do arbitrażu zawiera stwierdzenie o nieprzestrzeganiu zasad i procedur ustalonych w ustępie 3, arbitr zbada to stwierdzenie. W przypadku gdy arbitr uzna, że te zasady i procedury nie były przestrzegane, strona skarżąca zastosuje je zgodnie z ustępem 3. Strony zaakceptują decyzję arbitra jako ostateczną, a strony, których to dotyczy, nie będą dążyć do drugiego arbitrażu. DSB zostanie poinformowany niezwłocznie o decyzji arbitra i, na wniosek, wyda upoważnienie do zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań, gdy wniosek taki będzie zgodny z decyzją arbitra, chyba że DSB postanowi przez consensus, by wniosek odrzucić.

8. Zawieszenie koncesji lub innych zobowiązań będzie tymczasowe i będzie trwało tylko tak długo, jak długo nie zostaną zaniechane działania uznane za niezgodne z porozumieniem wymienionym, lub Członek zobowiązany do wykonania zaleceń albo orzeczeń przedstawi rozwiązanie sytuacji zniweczenia lub naruszenia korzyści lub też gdy osiągnięte jest wzajemnie zadowalające rozwiązanie. Zgodnie z ustępem 6 artykułu 21 DSB będzie nadal nadzorować wykonanie przyjętych zaleceń i orzeczeń, włącznie ze sprawami, w których dokonano wyrównania lub zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań, ale nie zostało wykonane zalecenie, by doprowadzić działanie do zgodności z porozumieniami wymienionymi.

⁽¹⁾ Określenie „arbitr” będzie rozumiane, jako oznaczające osobę, lub grupę osób.

⁽²⁾ Określenie „arbitr” będzie rozumiane jako oznaczające osobę lub grupę osób lub uczestników poprzedniego zespołu orzekającego, gdy pełnią oni funkcję arbitra.

▼ B

9. Z postanowień regulujących rozstrzyganie sporów zawartych w porozumieniach wymienionych można korzystać w przypadku środków oddziaływujących na ich przestrzeganie zastosowanych przez rządy regionalne lub władze lokalne na terytorium Członka. Jeśli DSB orzeknie, że postanowienia porozumienia wymienionego nie były przestrzegane, odpowiedzialny za to Członek podejmie takie rozsądne i dostępne działania, aby zapewnić ich przestrzeganie. Postanowienia porozumień wymienionych i niniejszego Uzgodnienia odnoszące się do wyrównania i zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań mają zastosowanie w przypadkach, w których nie było możliwości zapewnienia przestrzegania tych postanowień ⁽¹⁾.

*Artykuł 23***Umocnienie systemu wielostronnego**

1. Jeśli Członkowie dążą do naprawienia pogwałcenia zobowiązań lub innego zniweczenia albo naruszenia korzyści wynikających z porozumień wymienionych lub przeszkody w osiągnięciu któregoś z celów porozumień wymienionych, będą odwoływać się do zasad i procedur niniejszego Uzgodnienia oraz domagać się ich przestrzegania.

2. W takich przypadkach Członkowie:

- a) nie będą rozstrzygać, że nastąpiło naruszenie zobowiązań, pozbawienie lub naruszenie korzyści, lub że powstała przeszkoda w realizacji celów któregoś z porozumień wymienionych, w inny sposób, jak tylko przez odwołanie się do rozstrzygnięcia sporu zgodnie z zasadami i procedurami niniejszego Uzgodnienia. Członkowie dokonają takiego ustalenia zgodnie z ustaleniami zawartymi w raporcie zespołu orzekającego lub Organu Apelacyjnego, przyjętym przez DSB lub postanowieniem arbitrażowym wydanym na podstawie niniejszego Uzgodnienia;
- b) będą postępować zgodnie z procedurami ustalonymi w artykule 21 przy określaniu rozsądnego okresu na wykonanie zaleceń i orzeczeń przez Członka, którego to dotyczy; oraz
- c) będą postępować zgodnie z procedurami ustalonymi w artykule 22 przy określaniu poziomu zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań i uzyskają upoważnienie ze strony DSB zgodnie z tymi procedurami, zanim dokonają zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań wynikających z porozumień wymienionych w odpowiedzi na niewykonanie przez Członka, którego to dotyczy, zaleceń i orzeczeń w rozsądnym okresie.

*Artykuł 24***Procedury specjalne dotyczące Członków – krajów najmniej rozwiniętych**

1. Na wszystkich etapach ustalania przyczyn sporu i procedur rozstrzygania sporu dotyczącego Członka – kraju najmniej rozwiniętego szczególna uwaga będzie zwrócona na sytuację Członków – krajów najmniej rozwiniętych. Z uwagi na to Członkowie zachowają stosowny umiar w podejmowaniu postępowań na podstawie niniejszych procedur dotyczących Członka – kraju najmniej rozwiniętego. Jeśli zostanie stwierdzone, że zniweczenie lub naruszenie korzyści wynikło z postępowania Członka – kraju najmniej rozwiniętego, strony wnoszące skargę zachowają stosowny umiar w żądaniu wyrównania, lub upoważnienia do zawieszenia stosowania koncesji lub innych zobowiązań zgodnie z niniejszymi procedurami.

⁽¹⁾ Jeśli postanowienia któregośkolwiek porozumienia wymienionego, dotyczące środków podjętych przez rządy regionalne lub władze lokalne na terytorium Członka, zawierają regulacje różne od zawartych w tym ustępie, będą przeważać postanowienia takiego porozumienia wymienionego.

▼ B

2. W przypadkach rozstrzygania sporów dotyczących Członka – kraju najmniej rozwiniętego, w których nie znaleziono wzajemnie zadowolającego rozwiązania w wyniku konsultacji, Dyrektor Generalny lub Przewodniczący DSB, na wniosek Członka – kraju najmniej rozwiniętego, powinien zaoferować swoje dobre usługi, działania pojednawcze i mediacyjne, aby pomóc stronom w rozwiązaniu sporu zanim złożony zostanie formalny wniosek o powołanie zespołu orzekającego. Dyrektor Generalny lub Przewodniczący DSB, świadcząc tę pomoc, mogą konsultować każde źródło, jakie uznają za odpowiednie.

*Artykuł 25***Arbitraż**

1. Szybki arbitraż w ramach WTO, będący alternatywą rozstrzygania sporów, może ułatwić rozwiązanie różnych sporów dotyczących spraw jasno określonych przez obie strony.

2. Jeśli w niniejszym Uzgodnieniu nie postanowiono inaczej, skierowanie sprawy do arbitrażu będzie przedmiotem wspólnych uzgodnień obu stron, które uzgodnią procedury, jakie będą stosowane. Porozumienia o skierowaniu sprawy do arbitrażu będą notyfikowane wszystkim Członkom z wystarczającym wyprzedzeniem wobec rozpoczęcia postępowania arbitrażowego.

3. Inni Członkowie mogą stać się stronami w postępowaniu arbitrażowym jedynie po wyrażeniu na to zgody przez strony, które uzgodniły przekazanie sprawy do arbitrażu. Strony uczestniczące w postępowaniu wyrażą zgodę na podporządkowanie się orzeczeniom arbitrażu. Orzeczenie arbitrażu będzie notyfikowane DSB i radzie lub komitetowi odpowiedniego porozumienia, gdzie każdy z Członków może podnieść każdą sprawę dotyczącą tego orzeczenia.

4. Artykuły 21 i 22 niniejszego Uzgodnienia będą stosować się odpowiednio do orzeczeń arbitrażu.

Artykuł 26

1. Skargi w sprawach przewidzianych w ustępie 1b) artykułu XXIII GATT 1994, gdy nie nastąpiło złamanie

Gdy postanowienia ustępu 1b) artykułu XXIII GATT 1994 mają zastosowanie do porozumienia wymienionego, zespół orzekający lub Organ Apelacyjny mogą orzec lub zalecić jedynie wówczas, jeżeli strona sporu uważa, że zniweczono lub naruszono korzyść przysługującą jej bezpośrednio lub pośrednio na podstawie odpowiedniego porozumienia wymienionego lub osiągnięcie któregoś z celów takiego porozumienia zostało utrudnione w rezultacie podjęcia przez któregoś z Członków działania, niezależnie od tego, czy wchodzi on w konflikt z postanowieniami tego porozumienia. Jeśli strona taka uzna, oraz w zakresie, w jakim uzna, a zespół orzekający lub Organ Apelacyjny stwierdzi, że przypadek dotyczy działań niepozostających w sprzeczności z postanowieniami porozumienia wymienionego, do którego stosują się postanowienia ustępu 1b) artykułu XXIII GATT 1994, procedury ustanowione w niniejszym Uzgodnieniu będą stosowane zgodnie z następującymi postanowieniami:

- a) strona wnosząca skargę przedstawi szczegółowe uzasadnienie wspomagające każdą skargę dotyczącą działania nie wchodzącego w sprzeczność z odpowiednim porozumieniem wymienionym;
- b) kiedy zostało ustalone, że działanie powoduje pozbawienie lub naruszenie korzyści wynikających z odpowiedniego porozumienia wymienionego lub utrudnia osiągnięcie jego celów, nie stanowiąc jednak jego naruszenia, nie następuje wówczas obowiązek zaniechania takiego działania. Jednakże w takich przypadkach zespół orzekający lub Organ Apelacyjny zaleci, aby Członek, o którego chodzi, dokonał dostosowań zgodnych ze wzajemnymi uzgodnieniami;
- c) niezależnie od postanowień artykułu 21, arbitraż przewidziany w ustępie 3 artykułu 21, na wniosek każdej ze stron, może dotyczyć także określenia stopnia, w jakim nastąpiło pozbawienie lub naruszenie korzyści, może także proponować sposoby i środki osiągnięcia wzajemnie zadowolających dostosowań. Propozycje takie nie będą wiążące dla stron;

▼ B

d) niezależnie od postanowień ustępu 1 artykułu 22, wyrównanie może stanowić część wzajemnie zadowalającego dostosowania, będącego końcowym rozstrzygnięciem sporu.

2. Skargi przewidziane w ustępie 1c) artykułu XXIII GATT 1994

Gdy do porozumienia wymienionego stosuje się postanowienia ustępu 1c) artykułu XXIII GATT 1994, zespół orzekający może jedynie wówczas sformułować orzeczenia i zalecenia, gdy strona uzna, że została pozbawiona korzyści przysługującej jej bezpośrednio lub pośrednio na podstawie odpowiedniego porozumienia wymienionego lub korzyść taka została zniweczona, albo nastąpiło utrudnienie osiągnięcia celów tego porozumienia w wyniku sytuacji innej niż ta, do której mają zastosowanie postanowienia ustępu 1a) i b) artykułu XXIII GATT 1994. W takich przypadkach i w takim zakresie, w jakim strona uzna, a zespół orzekający ustali, że sprawa wchodzi w zakres niniejszego ustępu, procedury niniejszego Uzgodnienia będą stosowane jedynie do tego momentu postępowania, w którym raport zespołu orzekającego został przesłany Członkom. Zasady i procedury rozstrzygnięcia sporów zawarte w Decyzji z dnia 12 kwietnia 1989 roku (BISD 36S/61) będą stosowane przy rozpatrywaniu przyjęcia oraz nadzorze i wykonaniu zaleceń i orzeczeń. Będą także stosowane następujące postanowienia:

- a) strona wnosząca skargę przedstawi szczegółowe uzasadnienie swej racji w sprawach wchodzących w zakres niniejszego ustępu;
- b) w sprawach dotyczących przedmiotu niniejszego ustępu, jeśli zespół orzekający stwierdzi, że mają zastosowanie regulacje dotyczące rozstrzygnięcia sporów inne niż zawarte w tym ustępie, wówczas zespół orzekający sporządzi raport dla takich spraw i odrębny raport dla spraw będących w zakresie przedmiotowym niniejszego ustępu.

Artykuł 27

Obowiązki Sekretariatu

1. Sekretariat będzie miał obowiązek niesienia pomocy zespołom orzekającym, szczególnie w zakresie prawnych, historycznych i proceduralnych aspektów prowadzonych spraw, a także wsparcia kancelaryjnego i technicznego.

2. Poza pomocą świadczoną przez Sekretariat Członkom na ich wniosek w zakresie rozstrzygnięcia sporów, może okazać się niezbędna dodatkowa pomoc prawna w związku z rozstrzygnięciem sporów dla Członków – krajów rozwijających się. W tym celu Sekretariat udostępni każdemu Członkowi – krajowi rozwijającemu się pomoc wykwalifikowanego eksperta prawnego ze służb współpracy technicznej WTO. Ekspert ten będzie pomagał Członkowi – krajowi rozwijającemu się w sposób zapewniający stałą bezstronność Sekretariatu.

3. Sekretariat będzie prowadził specjalne kursy szkoleniowe dla zainteresowanych Członków na temat procedur i praktyki rozstrzygnięcia sporów, aby umożliwić lepszą informację w tym zakresie ekspertom Członków.

▼ B

ZAŁĄCZNIK 1

**POROZUMIENIA, KTÓRYCH DOTYCZA POSTANOWIENIA
NINIEJSZEGO UZGODNIENIA**

(A) Porozumienie ustanawiające Światową Organizację Handlu (WTO)

(B) Wielostronne porozumienie handlowe

Załącznik 1A: Porozumienia wielostronne w sprawie handlu towarami

Załącznik 1B: Układ ogólny w sprawie handlu usługami

Załącznik 1C: Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej

Załącznik 2: Uzgodnienie w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów

(C) Fakultatywne porozumienia handlowe

Załącznik 4: Porozumienie w sprawie handlu samolotami cywilnymi

Porozumienie w sprawie zakupów rządowych

Międzynarodowe porozumienie mleczarskie

Międzynarodowe porozumienie w sprawie mięsa wołowego

Właściwość niniejszego Uzgodnienia w zakresie porozumień zamieszczonych w załączniku 4 będzie uzależniona od decyzji sygnatariuszy każdego z porozumień, ustalających warunki stosowania Uzgodnienia w odniesieniu do poszczególnych porozumień, włącznie ze specjalnymi lub dodatkowymi zasadami lub procedurami zamieszczonymi w tym celu w załączniku 2, zgodnie z notyfikacją złożoną DSB.

ZALĄCZNIK 2

**SPECJALNE LUB DODATKOWE ZASADY I PROCEDURY ZAWARTE
W POROZUMIENIACH WYMIENIONYCH W ZALĄCZNIKU I**

Porozumienie	Zasady i procedury
Porozumienie w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych	11.2
Porozumienie w sprawie tekstyliów i odzieży	2.14, 2.21, 4.4, 5.2, 5.4, 5.6, 6.9, 6.10, 6.11, 8.1 do 8.12
Porozumienie w sprawie barier technicznych w handlu	14.2 do 14.4, załącznik 2
Porozumienie o stosowaniu artykułu VI Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994	17.4 do 17.7
Porozumienie o stosowaniu artykułu VII, Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994	19.3 do 19.5, załącznik II, ustępy 2f), 3, 9, 21
Porozumienie w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych	4.2 do 4.12, 6.6, 7.2 do 7.10, 8.5, odnośnik 35, 24.4, 27.7, załącznik V
Układ ogólny w sprawie handlu usługami	XXII.3, XXIII.3
- załącznik w sprawie usług finansowych	4
- załącznik w sprawie usług transportu lotniczego	4
Decyzja w sprawie pewnych procedur rozstrzygania sporów w Układzie ogólnym w sprawie handlu usługami	1 do 5

Lista zasad i procedur w tym Załączniku zawiera postanowienia, których jedynie część może mieć zastosowanie w tym kontekście.

Każda specjalna albo dodatkowa zasada lub procedura w kilkustronnych porozumieniach handlowych zamieszczonych w załączniku 4, zgodnie z ustaleniami kompetentnych organów każdego Porozumienia i notyfikacją do DSB.

ZAŁĄCZNIK 3

PROCEDURY ROBOCZE

1. W swej działalności zespół orzekający będzie kierował się odpowiednimi postanowieniami niniejszego Uzgodnienia. Dodatkowo będą stosowane następujące procedury działania.
2. Zespół orzekający będzie się zbierał na posiedzeniach zamkniętych. Strony sporu lub inne strony zainteresowane będą obecne na posiedzeniach jedynie na zaproszenie zespołu orzekającego do stawienia się przed nim.
3. Obrady zespołu orzekającego i przedstawione mu dokumenty będą poufne. Żadne z postanowień niniejszego Uzgodnienia nie przeszkodzi stronie sporu ujawnić publicznie jej stanowiska. Członkowie będą uważać za poufną informację przekazaną przez innego Członka zespołowi orzekającemu, którą Członek przekazujący oznaczył jako poufną. Gdy strona sporu przedstawia zespołowi orzekającemu wersję poufną pisemnego stanowiska, dostarczy także, na wniosek Członka, jawne streszczenie informacji zawartej w stanowisku, które będzie mogło być ujawnione publicznie.
4. Przed pierwszym spotkaniem merytorycznym zespołu orzekającego ze stronami, obie strony sporu prześlą zespołowi orzekającemu pisemne oświadczenia, w których przedstawią fakty zaistniałe w sprawie i swoje argumenty.
5. Na pierwszym merytorycznym posiedzeniu ze stronami zespół orzekający zwróci się do strony, która wniosła skargę, o przedstawienie sprawy. Następnie, nadal na tym samym spotkaniu, strona, przeciw której wniesiono skargę, będzie proszona o przedstawienie swego punktu widzenia.
6. Wszelkie strony trzecie, które notyfikowały swoje zainteresowanie sporem w DSB, będą zaproszone pisemnie do przedstawienia swego stanowiska na sesji pierwszego spotkania merytorycznego zespołu orzekającego poświęconego tej sprawie. Wszystkie takie strony trzecie mogą być obecne na całej sesji.
7. Formalne repliki zostaną złożone na drugim posiedzeniu zespołu orzekającego. Strona obwiniona będzie miała prawo wystąpić pierwsza, a następnie strona wnosząca skargę. Obie strony przedstawią zespołowi orzekającemu przed spotkaniem pisemne repliki.
8. Zespół orzekający może w każdym momencie zadać stronom pytania i prosić je o wyjaśnienia w czasie spotkania ze stronami lub w formie pisemnej.
9. Strony sporu i wszelkie strony trzecie zaproszone do przedstawienia stanowisk zgodnie z artykułem 10 udostępnią zespołowi orzekającemu pisemną wersję swych wypowiedzi ustnych.
10. W interesie pełnej przejrzystości opisy sprawy, repliki i oświadczenia, o których mowa w ustępach 5 do 9, będą składane w obecności stron. Poza tym oświadczenia pisemne każdej ze stron sporu, włączając w to komentarze do opisowej części raportu i odpowiedzi na pytania postawione przez zespół orzekający, będą dostępne innej stronie lub stronom.

▼ B

11. Dodatkowe procedury specyficzne dla zespołu orzekającego.

12. Proponowany rozkład pracy zespołu orzekającego:

- a) Otrzymanie pierwszych pisemnych wniosków stron:
 - (1) strona wnosząca skargę: 3–6 tygodni
 - (2) strona obwiniona: 2–3 tygodnie
- b) Data, czas i miejsce pierwszego spotkania merytorycznego ze stronami: sesja strony trzeciej: 1–2 tygodnie
- c) Otrzymanie pisemnych replik stron: 2–3 tygodnie
- d) Data, czas i miejsce drugiego spotkania merytorycznego ze stronami: 1–2 tygodnie
- e) Przedstawienie stronom części opisowej raportu: 2–4 tygodnie
- f) Otrzymanie uwag stron do opisowej części raportu: 2 tygodnie
- g) Przedstawienie stronom raportu wstępnego, zawierającego stwierdzenia i wnioski: 2–4 tygodnie
- h) Termin końcowy wnioskowania przez strony rewizji i części (jednej lub wielu) raportu: 1 tydzień
- i) Termin dokonania rewizji przez zespół orzekający włącznie z możliwym dodatkowym spotkaniem ze stronami: 2 tygodnie
- j) Przesłanie raportu końcowego stronom sporu: 2 tygodnie
- k) Rozesłanie raportu końcowego Członkom: 3 tygodnie

Powyższy kalendarz może być zmieniony w wyniku nieprzewidzianych zdarzeń. Dodatkowe spotkania ze stronami zostaną ustalone w miarę potrzeby.

ZAŁĄCZNIK 4

GRUPY KONSULTACYJNE EKSPERTÓW

Następujące zasady i procedury będą stosowane do grup konsultacyjnych ekspertów powołanych na podstawie postanowień ustępu 2 artykułu 13.

1. Grupy konsultacyjne ekspertów podlegają zespołowi orzekającemu. Ich mandat i szczegółowe procedury robocze zostaną określone przez zespół orzekający i będą składać sprawozdania temu zespołowi.
2. Udział w grupach konsultacyjnych ekspertów będzie ograniczony do osób o wyrobionej pozycji zawodowej i doświadczeniu w zakresie rozpatrywanej dziedziny.
3. Obywatele państwa będącego stroną w sporze nie będą uczestniczyli w grupach konsultacyjnych ekspertów bez wspólnej zgody stron sporu poza wyjątkowymi okolicznościami, gdy zespół orzekający uważa, iż potrzeba wykonania specjalistycznej ekspertyzy naukowej nie może zostać zaspokojona w inny sposób. Urzędnicy rządowi stron uczestniczących w sporze nie będą uczestniczyć w grupach konsultacyjnych ekspertów. Członkowie grup konsultacyjnych ekspertów będą występować we własnym imieniu, a nie jako przedstawiciele rządów ani jakichkolwiek organizacji. Rządy lub organizacje nie będą zatem udzielać im instrukcji na temat spraw, które są przedmiotem pracy grupy konsultacyjnej ekspertów.
4. Grupy konsultacyjne ekspertów mogą podejmować konsultacje i poszukiwać informacji oraz porady technicznej z każdego źródła, które uznają za odpowiednie. Przed poszukiwaniem takiej informacji lub porady ze źródła znajdującego się na obszarze jurysdykcji Członka grupa konsultacyjna ekspertów poinformuje rząd tego Członka. Każdy Członek odpowie niezwłocznie i wyczerpująco na każdą prośbę o informację skierowaną przez grupę konsultacyjną ekspertów, jaką ta grupa uzna za konieczną i odpowiednią.
5. Strony sporu będą miały dostęp do wszystkich odpowiednich informacji dostarczonych grupie konsultacyjnej ekspertów, chyba że są to informacje natury poufnej. Informacja poufna dostarczona grupie konsultacyjnej ekspertów nie będzie udostępniona bez formalnej zgody rządu, organizacji lub osoby, które informacji dostarczyły. Gdy grupa konsultacyjna ekspertów jest proszona o udostępnienie takiej informacji, ale nie otrzymała upoważnienia do jej udostępnienia, wówczas rząd, organizacja lub osoba dostarczająca informacji dostarczy streszczenie informacji, które nie będzie poufne.
6. Grupa konsultacyjna ekspertów przedstawi stronom sporu projekt raportu celem uzyskania ich uwag, które, tam, gdzie stosowne, weźmie pod uwagę sporządzając raport końcowy. Raport ten zostanie przesłany stronom sporu, gdy przedstawiony będzie zespołowi orzekającemu. Raport końcowy grupy konsultacyjnej ekspertów będzie miał jedynie doradcze znaczenie.

ZAŁĄCZNIK 3

MECHANIZM PRZEGLĄDU POLITYKI HANDLOWEJ

CZŁONKOWIE UZGADNIAJĄ NINIEJSZYM, CO NASTĘPUJE:

A. Cele

- i) Celem Mechanizmu Przeglądów Polityki Handlowej (TPRM) jest przyczynić się do usprawnienia stosowania się wszystkich Członków do reguł, dyscyplin i zobowiązań podjętych na podstawie wielostronnych porozumień handlowych oraz, tam gdzie jest to stosowne, fakultatywnych porozumień handlowych, a zatem do lepszego funkcjonowania wielostronnego systemu handlu poprzez osiąganie większej przejrzystości oraz zrozumienia polityki handlowej i praktyk Członków. Tym samym mechanizm przeglądu umożliwi regularne dokonywanie kolektywnej oceny całego zakresu polityki handlowej oraz praktyk handlowych poszczególnych Członków, a także ich wpływu na funkcjonowanie wielostronnego systemu handlu. Nie ma on służyć jednak jako podstawa dla egzekwowania konkretnych zobowiązań wynikających z Porozumień, stosowania procedur dotyczących rozstrzygania sporów lub też nakładania na Członków nowych zobowiązań w zakresie ich polityki handlowej.
- ii) Ocena dokonywana w ramach mechanizmu przeglądu odbywa się w odpowiednim zakresie na tle szerszych potrzeb ekonomicznych i rozwojowych, a także polityki i celów zainteresowanego Członka, jak również jego środowiska zewnętrznego. Jednakże funkcja mechanizmu przeglądu polega na analizie wpływu polityki handlowej i praktyk handlowych Członka na wielostronny system handlu.

B. Przejrzystość wewnętrzna

Członkowie uznają nieodłączną wartość przejrzystości wewnętrznej przy podejmowaniu przez rządy decyzji w sprawach polityki handlowej, zarówno dla gospodarek Członków, jak i dla wielostronnego systemu handlu, i zgadzają się popierać i zachęcać do większej przejrzystości w ramach ich własnych systemów przyznając, że realizacja przejrzystości wewnętrznej musi odbywać się na bazie dobrowolności oraz uwzględniać polityczno-prawne systemy każdego z Członków.

C. Procedury przeglądów

- i) Organ Przeglądów Polityki Handlowej (zwany tu TPRB) zostaje niniejszym ustanowiony w celu prowadzenia przeglądów polityki handlowej.
- ii) Polityka handlowa i praktyki handlowe wszystkich Członków będą poddawane okresowym przeglądom. Wpływ poszczególnych Członków na funkcjonowanie wielostronnego systemu handlu, zdefiniowany w kategoriach ich udziału w handlu światowym w ostatnim reprezentatywnym okresie, będzie decydującym czynnikiem określającym częstotliwość przeglądów. Pierwsze cztery zidentyfikowane w ten sposób jednostki handlujące (przyjmując Wspólnoty Europejskie za jedną jednostkę) będą poddawane przeglądowi co dwa lata. Następne 16 jednostek będzie poddawane przeglądowi co cztery lata. Pozostali Członkowie poddawani będą przeglądowi co sześć lat, z wyjątkiem Członków – krajów najmniej rozwiniętych, dla których może zostać ustalony dłuższy okres. Rozumie się, iż przegląd jednostek posiadających wspólną politykę zewnętrzną, a które obejmują więcej niż jednego Członka, dotyczyć będą wszystkich elementów polityki mających wpływ na handel, włączając w to odnośne polityki i praktyki poszczególnych Członków. Wyjątkowo, w przypadku zmian w polityce handlowej lub praktykach handlowych Członka, które mogą mieć znaczący wpływ na jego partnerów handlowych, zainteresowany Członek może zostać poproszony przez TPRB po konsultacjach o przyspieszenie jego następnego przeglądu.
- iii) Dyskusje na posiedzeniach TPRB będą regulowane celami określonymi w ustępie A. Dyskusje te będą koncentrować się na polityce i praktykach handlowych Członka, które podlegają ocenie w ramach mechanizmu przeglądu.

▼B

- iv) TPRB opracuje podstawowy plan przeprowadzania przeglądów. Może on również omawiać i uwzględnić uaktualnione raporty otrzymywane od Członków. TPRB opracuje program przeglądów na każdy rok w porozumieniu z bezpośrednio zainteresowanymi Członkami. Przewodniczący, w porozumieniu z Członkiem lub Członkami, których dotyczy przegląd, może wyznaczyć uczestników dyskusji, którzy działając we własnym imieniu rozpoczną dyskusje w TPRB.
- v) TPRB będzie opierać swoją pracę na następującej dokumentacji:
 - a) Kompletne sprawozdanie, o którym mowa w ustępie D, dostarczane przez Członka lub Członków, których dotyczy przegląd;
 - b) Sprawozdanie sporządzane przez Sekretariat na jego własną odpowiedzialność, oparte na informacjach, do których posiada dostęp, oraz na informacjach dostarczanych przez Członka lub Członków, których dotyczy przegląd. Sekretariat powinien uzyskać wyjaśnienia od zainteresowanego Członka lub Członków odnośnie do ich polityki i praktyk handlowych.
- vi) Sprawozdania sporządzane przez Członka, którego dotyczy przegląd, oraz przez Sekretariat razem ze sprawozdaniami z odnośnych posiedzeń TPRB będą publikowane niezwłocznie po dokonaniu przeglądu.
- vii) Dokumenty te zostaną przekazane Konferencji Ministerialnej, która się z nimi zapozna.

D. Sprawozdawczość

W celu osiągnięcia najwyższego możliwego stopnia przejrzystości, każdy Członek będzie regularnie składał TPRB sprawozdania. Kompletne sprawozdania będą w uzgodnionym kształcie, określonym przez TPRB, przedstawiać politykę handlową oraz praktyki handlowe stosowane przez zainteresowanego Członka lub Członków. Kształt ten początkowo opierać się będzie na Zarysie formy sprawozdań krajowych określonym decyzją z 19 lipca 1989 roku (BISD 36S/406–409) i poprawianym w razie konieczności tak, aby jego zakres objął wszystkie aspekty polityki handlowej, których dotyczą Wielostronne Porozumienia Handlowe w załączniku 1 oraz, tam gdzie jest to stosowne, Fakultatywne porozumienia handlowe. W świetle doświadczeń TPRB może poddać ten kształt rewizji. Między przeglądami Członkowie będą dostarczać krótkie sprawozdania w przypadkach jakichkolwiek znacznych zmian w ich polityce handlowej. Zgodnie z ustalonym kształtem dostarczane będą również roczne dane uaktualniające informacje statystyczne. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na trudności Członków – krajów najmniej rozwiniętych przy sporządzaniu ich sprawozdań. Na wniosek Członków – krajów rozwijających się, a zwłaszcza Członków – krajów najmniej rozwiniętych, Sekretariat zapewni im pomoc techniczną. Informacje zawarte w sprawozdaniach powinny w możliwie najszerszym zakresie odpowiadać notyfikacjom dokonanyom zgodnie z postanowieniami wielostronnych porozumień handlowych oraz, tam gdzie jest to stosowne, fakultatywnych porozumień handlowych.

E. Stosunek do postanowień GATT 1994 i GATS dotyczących bilansu płatniczego

Członkowie uznają potrzebę minimalizacji obciążeń dla rządów, które podlegają wymogowi pełnych konsultacji zgodnie z postanowieniami GATT 1994 i GATS dotyczącymi bilansu płatniczego. W tym celu Przewodniczący TPRB, w porozumieniu z zainteresowanym Członkiem lub Członkami, wraz z Przewodniczącym Komitetu Restrykcji Stosowanych w Celu Ochrony Bilansu Płatniczego, opracuje postanowienia administracyjne, które zharmonizują normalny rytm przeglądów polityki handlowej z kalendarzem konsultacji w sprawie bilansu płatniczego, nie opóźniając przeprowadzenia przeglądu polityki handlowej o więcej niż 12 miesięcy.

F. Ocena mechanizmu

TPRB dokona oceny TPMR nie później niż w ciągu pięciu lat od wejścia w życie Porozumienia WTO. Rezultaty oceny zostaną przedstawione Konferencji Ministerialnej. TPRB może następnie dokonywać oceny TPMR w odstępach czasowych, które zostaną przezeń określone lub też na wniosek Konferencji Ministerialnej.

▼ B

G. Przegląd wydarzeń w handlu międzynarodowym

TPRB będzie również dokonywać corocznego przeglądu wydarzeń w środowisku handlu międzynarodowego mających wpływ na wielostronny system handlu. Organowi pomagać w tym będzie coroczny raport sporządzany przez Dyrektora Generalnego, przedstawiający główne kierunki działalności WTO oraz podkreślający ważne kwestie polityki mające wpływ na system handlu.

AKT KOŃCOWY**zawierający wyniki Wielostronnych Negocjacji Handlowych Rundy Urugwajskiej**

Marakesz, dnia 15 kwietnia 1994 roku

1. Zebrani w celu zakończenia wielostronnych negocjacji handlowych Rundy Urugwajskiej, przedstawiciele rządów i Wspólnot Europejskich, członkowie Komitetu Negocjacji Handlowych uzgadniają, że Porozumienie ustanawiające Światową Organizację Handlu (zwane w dalszej części niniejszego Aktu Końcowego „Porozumieniem WTO”), deklaracje i decyzje ministerialne, jak również Uzgodnienie w sprawie zobowiązań dotyczących usług finansowych, w formie załącznika, zawierają wyniki ich negocjacji i stanowią integralną część niniejszego Aktu Końcowego.
2. Podpisując niniejszy akt końcowy, przedstawiciele uzgadniają
 - a) przedłożenie Porozumienia WTO do zbadania, w odpowiednim przypadku, właściwym władzom w celu uzyskania zatwierdzenia Porozumienia zgodnie z ich procedurami; oraz
 - b) przyjęcie deklaracji i decyzji ministerialnych.
3. Przedstawiciele uzgadniają, iż jest wskazane, by Porozumienie WTO zostało przyjęte przez wszystkich uczestników wielostronnych negocjacji handlowych Rundy Urugwajskiej (dalej zwanych „uczestnikami”) tak, aby weszło ono w życie z dniem 1 stycznia 1995 roku lub jak najwcześniej po tej dacie. Najpóźniej pod koniec 1994 roku ministrowie zbiorą się, zgodnie z ostatnim ustępem Deklaracji Ministerialnej Punta del Este, w celu podjęcia decyzji o wdrożeniu wyników na poziomie międzynarodowym, w tym o dacie ich wejścia w życie.
4. Przedstawiciele uzgadniają, że Porozumienie WTO może zostać przyjęte w całości, poprzez złożenie podpisów lub w inny sposób, przez wszystkich uczestników zgodnie z artykułem XIV niniejszej Umowy. Przyjęcie i wejście w życie Fakultatywnego porozumienia handlowego zawartego w załączniku 4 Porozumienia WTO podlegać będzie postanowieniom tego Fakultatywnego porozumienia handlowego.
5. Przed przyjęciem Porozumienia WTO, uczestnicy niebędący umawiającymi się stronami Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu (GATT) muszą najpierw zakończyć negocjacje zmierzające do ich przystąpienia do Układu ogólnego i stać się jego stronami. Dla uczestników niebędących umawiającymi się stronami Układu ogólnego z datą Aktu Końcowego, listy zobowiązań nie mają charakteru ostatecznego i zostaną następnie uzupełnione w celu ich przystąpienia do Układu ogólnego i przyjęcia Porozumienia WTO.
6. Niniejszy Akt końcowy oraz teksty do niego załączone zostaną zdeponowane u Dyrektora Generalnego UMAWIAJĄCYCH SIĘ STRON Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu, który niezwłocznie przekaże każdemu z uczestników jego uwierzytelniony odpis.

Sporządzono w Marakeszu, dnia piętnastego kwietnia tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego czwartego roku, w jednym egzemplarzu, w językach angielskim, francuskim i hiszpańskim, przy czym każda wersja językowa jest autentyczna.

[Lista podpisów zostanie załączona do egzemplarza traktatowego Aktu końcowego w celu jej podpisania]

▼ B**DECYZJA W SPRAWIE ŚRODKÓW NA RZECZ KRAJÓW NAJMNIJ ROZWINIĘTYCH**

Ministrowie,

uznając krytyczną sytuację krajów najmniej rozwiniętych, jak również konieczność zapewnienia ich skutecznego uczestnictwa w światowym systemie handlowym oraz podjęcia dalszych środków w celu poprawy ich potencjału handlowego;

uznając szczególne potrzeby krajów najmniej rozwiniętych w dziedzinie dostępu do rynku, gdzie zachowanie preferencyjnego dostępu pozostaje istotnym środkiem poprawy ich potencjału handlowego;

potwierdzając swoje zobowiązanie do pełnego wdrożenia postanowień dotyczących krajów najmniej rozwiniętych, zawarte w ustępie 2 litera d), ustępy 6 i 8 decyzji z dnia 28 listopada 1979 roku w sprawie zróżnicowanego i bardziej szczegółowego traktowania, wzajemności i pełniejszego uczestnictwa krajów rozwijających się;

ze względu na zobowiązanie uczestników określone w sekcji B vii) części I Deklaracji Ministerialnej z Punta del Este,

1. POSTANAWIAJĄ, że, o ile nie zostało to już przewidziane w dokumentach negocjacyjnych w trakcie Rundy Urugwajskiej, nie naruszając przyjęcia tych instrumentów, kraje najmniej rozwinięte, o ile pozostaną w tej kategorii, stosując przy tym ogólne zasady określone w przytoczonych instrumentach, będą jedynie zobligowane do podjęcia zobowiązań i udzielenia koncesji w zakresie zgodnym ze swoim indywidualnym rozwojem, potrzebami finansowymi i handlowymi lub z ich zdolnością administracyjną i instytucjonalną. Kraje najmniej rozwinięte będą dysponowały dodatkowym terminem jednego roku licząc od dnia 15 kwietnia 1994 roku na przedstawienie swoich list zobowiązań zgodnie z artykułem XI Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu.

2. UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

- i) Sprawne wdrożenie wszystkich szczególnych i zróżnicowanych środków podjętych na rzecz krajów najmniej rozwiniętych, łącznie z tymi, które przyjęto w ramach Rundy Urugwajskiej, będzie zapewnione, między innymi, dzięki systematycznemu badaniu.
- ii) W miarę możliwości, koncesje KNU dotyczące środków taryfowych i pozataryfowych uzgodnione w ramach Rundy Urugwajskiej dla produktów, których eksport leży w interesie krajów najmniej rozwiniętych, mogą zostać wykonane w sposób niezależny, z góry i bez rozłożenia na etapy. Uwzględniona zostanie dalsza poprawa systemu ogólnych preferencji taryfowych (GSP) i innych systemów dla produktów, których eksport leży w szczególnym interesie krajów najmniej rozwiniętych.
- iii) Zasady określone w różnych porozumieniach i instrumentach oraz postanowienia przejściowe przewidziane w ramach Rundy Urugwajskiej powinny być stosowane w sposób elastyczny i sprzyjający krajom najmniej rozwiniętym. W tym celu, specyficzne i uzasadnione potrzeby przedstawione właściwym radom i komitetom przez kraje najmniej rozwinięte zostaną uwzględnione ze szczególną uwagą.
- iv) w celu zastosowania środków dotyczących zwolnień importowych oraz innych środków określonych w Artykule XXXVII ustęp 3 litera c) GATT 1947 i w odpowiadających mu postanowieniach GATT 1994, interesy wywozowe krajów najmniej rozwiniętych zostaną uwzględnione ze szczególną uwagą.

▼B

- v) krajom najmniej rozwiniętym zostanie zapewniona znacznie zwiększona pomoc techniczna w rozwoju, wzmocnieniu i różnicowaniu podstaw produkcji i eksportu, w tym usług, jak również w takiej promocji handlu, aby umożliwić im maksymalne wykorzystanie korzyści płynących ze zliberalizowanego dostępu do rynków.
3. UZGADNIAJĄ, że będą stale badać szczególne potrzeby krajów najmniej rozwiniętych i starać się nadal wprowadzać pozytywne środki ułatwiające ekspansję handlowych możliwości na rzecz tych krajów.

DEKLARACJA W SPRAWIE WKŁADU ŚWIATOWEJ ORGANIZACJI HANDLU W OSIĄGNIĘCIE WIĘKSZEJ SPÓJNOŚCI W TWORZENIU GLOBALNEJ POLITYKI EKONOMICZNEJ

1. Ministrowie uznają, że globalizacja gospodarki światowej pociągnęła za sobą wzrost wzajemnego oddziaływania polityki ekonomicznej pomiędzy poszczególnymi krajami, w tym interakcji między strukturalnymi, makroekonomicznymi, handlowymi lub finansowymi oraz związanymi z rozwojem aspektami tworzenia tej polityki. To przede wszystkim do rządów działających na poziomie krajowym należy zadanie zharmonizowania tej polityki, ale jej spójność na poziomie międzynarodowym jest ważnym i cennym elementem w podnoszeniu skuteczności tej polityki na szczeblu krajowym. Porozumienia zawarte w ramach Rundy Urugwajskiej pokazują, że wszystkie rządy uczestniczące uznają, iż liberalna polityka handlowa może przyczynić się do zapewnienia zdrowego wzrostu i rozwoju ich własnych gospodarek oraz całej gospodarki światowej.

2. Udana współpraca w każdej dziedzinie polityki ekonomicznej przyczynia się do rozwoju pozostałych dziedzin. Większa stabilność kursów wymiany walut oparta na uporządkowanych warunkach ekonomicznych i finansowych, powinna przyczynić się do ekspansji handlu i stałego wzrostu i rozwoju oraz skorygowania zewnętrznej nierównowagi. Istnieje również potrzeba zapewnienia odpowiedniego i terminowego przepływu zasobów finansowych i zasobów przeznaczonych na faktyczne inwestycje, na preferencyjnych jak i na normalnych warunkach, do krajów rozwijających się oraz podjęcia dalszych wysiłków w celu uregulowania problemów zadłużenia tak, aby wspomóc zagwarantowanie wzrostu i rozwoju ekonomicznego. Liberalizacja handlu stanowi coraz bardziej znaczący składnik dla sukcesu programów dostosowawczych podejmowanych w wielu krajach, niejednokrotnie pociągających za sobą znaczne koszty społeczne okresu przejściowego. W związku z tym ministrowie uwzględniają rolę Banku Światowego i MFW we wspieraniu dostosowań do liberalizacji handlu, w tym pomoc krajom rozwijającym się – importerom netto żywności, ponoszącym krótkoterminowe koszty spowodowane reformami handlu produktami rolnymi.

3. Pozytywne wyniki Rundy Urugwajskiej stanowią ważny wkład w zapewnienie większej spójności i komplementarności międzynarodowej polityki ekonomicznej. Wyniki Rundy Urugwajskiej zapewniają zwiększenie dostępu do rynków z korzyścią dla wszystkich krajów jak również ramy dla zwiększonej wielostronnej dyscypliny w handlu. Gwarantują również, że polityka handlowa będzie prowadzona w bardziej przejrzysty sposób i z większą świadomością korzyści dla konkurencyjności krajowej wynikających z otwartego otoczenia handlowego. Wzmocniony wielostronny system handlowy kształtujący się w wyniku Rundy Urugwajskiej może zapewnić lepsze ramy dla liberalizacji, przyczynić się do skuteczniejszego nadzoru oraz sprawić, by wielostronne uzgodnione zasady i dyscypliny były ściśle przestrzegane. Ulepszenia te oznaczają, że polityka handlowa może w przyszłości odgrywać większą rolę w zakresie zapewnienia spójności w tworzeniu globalnej polityki ekonomicznej.

4. Ministrowie uznają jednakże iż trudności mające swe źródło w innych dziedzinach aniżeli handel nie mogą zostać pokonane za pomocą środków podejmowanych jedynie w zakresie handlu. Zaakcentowane zostaje w ten sposób znaczenie wysiłków zmierzających do ulepszenia pozostałych elementów tworzenia globalnej polityki ekonomicznej w celu uzupełnienia skutecznego wdrożenia wyników uzyskanych w ramach Rundy Urugwajskiej.

5. Zważywszy na związki istniejące pomiędzy różnymi aspektami polityki ekonomicznej, niezbędne jest, aby instytucje międzynarodowe właściwe dla każdej z tych dziedzin przestrzegały polityki spójnej i służącej wzajemnemu wspieraniu się. Światowa Organizacja Handlu powinna zatem podejmować i rozwijać współpracę z właściwymi organizacjami międzynarodowymi do spraw walutowych i finansowych, przestrzegając przy tym mandatu, wymogów w zakresie poufności i niezbędnej autonomii procedur podejmowania decyzji w każdej instytucji, unikając nakładania na rządy wiązanych lub dodatkowych warunków. Ministrowie zachęcają dalej dyrektora generalnego WTO do przeanalizowania, wraz z dyrektorem zarządzającym Międzynarodowego Funduszu Walutowego oraz prezesem Banku Światowego, wpływu kompetencji WTO na jej współpracę z instytucjami Bretton Woods, jak również form, jakie ta współpraca mogłaby przyjąć w celu uzyskania większej spójności w kształtowaniu globalnej polityki ekonomicznej.

DECYZJA W SPRAWIE PROCEDUR NOTYFIKACJI

Ministrowie postanawiają zalecić przyjęcie przez Konferencję Ministerialną poniższej decyzji w sprawie ulepszenia i przeglądu procedur notyfikacji.

CZŁONKOWIE,

pragnąc ulepszyć funkcjonowanie procedur notyfikacji w ramach Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (zwane dalej „Porozumieniem WTO”) oraz przyczyniać się do przejrzystości polityki handlowej „Członków” i skuteczności uzgodnień w sprawie nadzoru podjętych w tym celu;

przypominając zobowiązania w ramach Porozumienia WTO w zakresie publikacji i notyfikacji, w tym zobowiązania wynikające z poszczególnych protokołów przystąpienia, porozumień uchylających i innych porozumień zawartych przez Członków,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

I. Ogólny obowiązek notyfikacji

Członkowie potwierdzają swoje zaangażowanie w przestrzeganie zobowiązań w zakresie publikacji i notyfikacji, wynikające z Wielostronnych porozumień handlowych i w odpowiednim przypadku z Fakultatywnych porozumień handlowych.

Członkowie zwracają uwagę na zobowiązania określone w Uzgodnieniu w sprawie notyfikacji, konsultacji, rozstrzygania sporów i nadzoru przyjętym z dniem 28 listopada 1979 roku (BISD, 26S/210). W odniesieniu do podjętego niniejszym zobowiązania notyfikacji, w możliwie najszerszym zakresie, przyjęcie środków handlowych mających wpływ na funkcjonowanie GATT 1994, przy czym sama notyfikacja w żaden sposób nie rozstrzygnie o opiniach dotyczących zgodności lub znaczenia tych środków dla praw i obowiązków wynikających z Wielostronnych umów handlowych oraz, w odpowiednim przypadku, Fakultatywnych umów handlowych, Członkowie uzgadniają, że opierać się będą odpowiednio na załączonej liście środków. Członkowie uzgadniają więc, że wprowadzenie lub zmiana takich środków podlega przepisom o notyfikacji określonym w Uzgodnieniu z 1979 roku.

II. Centralny rejestr notyfikacji

Centralny rejestr notyfikacji zostanie opracowany pod kierownictwem Sekretariatu. Podczas gdy Członkowie będą nadal przestrzegać istniejących procedur notyfikacji, Sekretariat będzie zapewniać aby składniki informacji przekazanych na temat środków, takie jak ich cel, dziedzina handlowa nimi objęta i przepis, na mocy którego środki zostały notyfikowane, zostały wpisane przez danego Członka w centralnym rejestrze notyfikacji. Centralny rejestr zawierać będzie system odsyłaczy do Członka i do zobowiązania.

Corocznie biuro centralnego rejestru poinformuje każdego Członka o obowiązku regularnych notyfikacji, który każdy Członek musi spełnić w ciągu następnego roku.

Centralny rejestr zwróci uwagę poszczególnym Członkom o niewypełnionych obowiązkach notyfikacji.

Informacje znajdujące się w centralnym rejestrze dotyczące poszczególnych notyfikacji, będą udostępniane, na wniosek, każdemu Członkowi uprawnionemu do otrzymania danej notyfikacji.

▼ B**III. Przegląd obowiązków i procedur notyfikacji**

Rada do spraw Handlu Towarami przeprowadzi przegląd obowiązków i procedur notyfikacji określonych w porozumieniach zawartych w załączniku 1A do Porozumienia WTO. Przegląd przeprowadzony zostanie przez grupę roboczą, otwartą dla wszystkich Członków. Grupa zostanie utworzona niezwłocznie po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO.

Grupa robocza będzie mieć następujące zadania:

- przeprowadzanie dokładnego przeglądu wszystkich istniejących obowiązków Członków w zakresie notyfikacji określonych w porozumieniach zawartych w załączniku 1A do Porozumienia WTO, w celu uproszczenia, standaryzacji i konsolidacji tych obowiązków w możliwie jak najszerszym zakresie, jak również poprawy wykonania tych obowiązków, z uwzględnieniem ogólnego celu, jaki stanowi zwiększenie przejrzystości polityki handlowej Członków i skuteczności instrumentów nadzoru do tego służących, jak również z uwzględnieniem faktu, że kraje rozwijające się – Członkowie potrzebują pomocy w wypełnianiu obowiązku notyfikacji;
- kierowanie zaleceń do Rady do spraw Handlu Towarami najpóźniej w dwa lata po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO.

▼ B*ZAŁĄCZNIK***PRZYKŁADOWA LISTA ⁽¹⁾ ŚRODKÓW PODLEGAJĄCYCH NOTYFIKACJI**

Taryfy celne (w tym rodzaj i zakres warunków, postanowienia dotyczące GSP, stawki stosowane w stosunku do członków strefy wolnego handlu/unii celnych, inne preferencje)

Kontyngenty taryfowe i dopłaty

Ograniczenia ilościowe, w tym dobrowolne ograniczenia eksportu i porozumienia o uporządkowaniu handlu mające wpływ na import

Pozostałe środki pozataryfowe takie jak wymogi w zakresie licencjonowania i zalecenia dotyczące mieszanek; opłaty zmienne

Ustalanie wartości celnej

Reguły pochodzenia

Zamówienia publiczne

Bariery techniczne

Środki ochronne

Środki antydumpingowe

Środki wyrównawcze

Opłaty wywozowe

Subsydia eksportowe, zwolnienia podatkowe i finansowanie wywozu na liberalnych warunkach

Strefy wolnego handlu, w tym produkcja pod kontrolą celną

Ograniczenia eksportowe, w tym dobrowolne ograniczenia eksportu i porozumienia o uporządkowaniu handlu

Inne formy pomocy państwowej, w tym subsydia, zwolnienia podatkowe

Rola państwowych przedsiębiorstw handlowych

Kontrola dewizowa dotycząca importu i eksportu

Transakcje wyrównawcze realizowane zgodnie z instrukcją władz państwowych

Pozostałe środki zawarte w Wielostronnych porozumieniach handlowych zamieszczonych w załączniku 1A do Porozumienia WTO

⁽¹⁾ Lista ta nie modyfikuje istniejących wymogów w zakresie notyfikacji określonych w Wielostronnych porozumieniach handlowych zamieszczonych w załączniku 1A Porozumienia WTO lub, w odpowiednim przypadku, w Fakultatywnych porozumieniach handlowych zamieszczonych w załączniku 4 Porozumienia WTO.

▼B**DEKLARACJA W SPRAWIE ZWIĄZKÓW ŚWIATOWEJ ORGANIZACJI HANDLU Z MIĘDZYNARODOWYM FUNDUSZEM WALUTOWYM**

MINISTROWIE,

uwzględniając ścisłe związki pomiędzy UMAWIAJĄCYMI SIĘ STRONAMI GATT 1947 a Międzynarodowym Funduszem Walutowym oraz postanowieniami GATT 1947, któremu ten związek podlega, w szczególności Artykułem XV GATT 1947;

uznając, że uczestnicy pragną przyjąć za podstawę związku pomiędzy Światową Organizacją Handlu a Międzynarodowym Funduszem Walutowym, w zakresie dziedzin objętych Wielostronnymi porozumieniami handlowymi zamieszczonymi w załączniku 1A do Umowy WTO postanowienia, którym podlega związek pomiędzy UMAWIAJĄCYMI SIĘ STRONAMI GATT 1947 a Międzynarodowym Funduszem Walutowym;

niniejszym potwierdzają że, o ile postanowienie Aktu Końcowego nie stanowi inaczej, związek pomiędzy WTO a Międzynarodowym Funduszem Walutowym w zakresie dziedzin objętych Wielostronnymi porozumieniami handlowymi zamieszczonymi w załączniku 1A do Umowy WTO, opierał się będzie na postanowieniach, którym podlega związek pomiędzy UMAWIAJĄCYMI SIĘ STRONAMI GATT 1947 a Międzynarodowym Funduszem Walutowym.

▼ B**DECYZJA W SPRAWIE ŚRODKÓW DOTYCZĄCYCH MOŻLIWYCH NEGATYWNYCH SKUTKÓW PROGRAMU REFORM W KRAJACH NAJMNIJ ROZWIĘTYCH ORAZ KRAJACH ROZWIJAJĄCYCH SIĘ BĘDĄCYCH IMPORTERAMI NETTO ŻYWNOŚCI**

1. Ministrowie uznają, że stopniowe wdrażanie wyników Rundy Urugwajskiej w całości stworzy w sumie coraz większe możliwości ekspansji handlu i wzrostu ekonomicznego z korzyścią dla wszystkich uczestników.

2. Ministrowie uznają, że w trakcie wdrażania programu reform zmierzających do zwiększonej liberalizacji handlu rolnego, kraje najmniej rozwinięte oraz kraje rozwijające się będące importerami netto żywności mogą doświadczyć negatywnych skutków w związku z dostępem do odpowiedniego zaopatrzenia w podstawowe środki spożywcze uzyskane na rozsądnych warunkach z zewnętrznych źródeł, łącznie z krótkotrwałymi trudnościami w finansowaniu zwykłego poziomu importu handlowego podstawowych środków spożywczych.

3. Ministrowie uzgadniają odpowiednio opracowanie właściwych mechanizmów, aby zapewnić, że wdrażanie wyników Rundy Urugwajskiej w zakresie handlu produktami rolnymi nie miało negatywnego wpływu na dostęp do pomocy żywnościowej na poziomie umożliwiającym dalsze udzielanie pomocy przy zaspokajaniu potrzeb żywnościowych krajów rozwijających się, w szczególności krajów najmniej rozwiniętych i krajów rozwijających się będących importerami netto żywności. W tym celu ministrowie uzgadniają:

i) przeprowadzić przegląd poziomu pomocy żywnościowej okresowo opracowanego przez Komitet do spraw Pomocy Żywnościowej na mocy Konwencji o Pomocy Żywnościowej z 1986 roku i rozpoczęcie negocjacji na odpowiednim forum dla opracowania poziomu zobowiązań w zakresie pomocy żywnościowej odpowiadającej uzasadnionym potrzebom krajów rozwijających się w trakcie programu reformy;

ii) przyjąć wytyczne mające na celu zapewnienie, że wzrastająca część podstawowych środków spożywczych zostanie dostarczona krajom najmniej rozwiniętym oraz krajom rozwijającym się będącym importerami netto żywności, w całości tytułem daru i/lub na odpowiednio preferencyjnych warunkach, zgodnie z artykułem IV Konwencji o Pomocy Żywnościowej z 1986 roku;

iii) pełne uwzględnienie, w kontekście ich programów pomocowych, wniosków o pomoc techniczną i finansową dla krajów najmniej rozwiniętych oraz krajów rozwijających się będących importerami netto żywności w celu poprawy produktywności i infrastruktury rolnej.

4. Ministrowie uzgadniają ponadto, że zapewnią aby wszelkie porozumienia dotyczące rolnych kredytów eksportowych odpowiednio przewidywały zróżnicowane traktowanie na korzyść krajów najmniej rozwiniętych i krajów rozwijających się będących importerami netto żywności.

5. Ministrowie uznają, że w wyniku Rundy Urugwajskiej w niektórych krajach rozwijających się mogą wystąpić krótkotrwałe trudności w finansowaniu zwykłego poziomu importu handlowego i że kraje te mogą kwalifikować się do korzystania z zasobów międzynarodowych instytucji finansowych w ramach istniejących możliwości, lub takich możliwości, które mogą zostać stworzone w kontekście programów dostosowawczych, w celu pokonania takich trudności finansowych. W związku z tym ministrowie uwzględniają ustęp 37 sprawozdania Dyrektora Generalnego UMAWIAJĄCYCH SIĘ STRON GATT 1947 dotyczącego konsultacji z dyrektorem zarządzającym Międzynarodowego Funduszu Walutowego i prezesem Banku Światowego (MTN.GNG/NG14/W/35).

6. Postanowienia niniejszej decyzji będą okresowo poddane przeglądowi przez konferencję ministerialną, środki podjęte na podstawie tego porozumienia będą przedmiotem nadzoru, w odpowiednim przypadku, ze strony Komitetu do spraw Rolnictwa.

▼B**DECYZJA W SPRAWIE NOTYFIKACJI DOTYCZĄCEJ PIERWSZEJ
INTEGRACJI NA MOCY ARTYKUŁU 2 USTĘP 6 POROZUMIENIA
W SPRAWIE TEKSTYLIÓW I ODZIEŻY**

Ministrowie uzgadniają, że uczestnicy utrzymujący ograniczenia wynikające z artykułu 2 ustępu 1 Porozumienia w sprawie tekstyliów i odzieży prześlą Sekretariatowi GATT notyfikacje o wszelkich szczegółach działań, które mają zostać podjęte na mocy artykułu 2 ustęp 6 tego Porozumienia nie później niż dnia 1 października 1994 roku. Sekretariat GATT przekaże niezwłocznie te notyfikacje pozostałym uczestnikom do wiadomości. Notyfikacje te zostaną oddane do dyspozycji organu nadzoru wyrobów tekstylnych, kiedy zostanie on utworzony do celów artykułu 2 ustęp 21 Porozumienia w sprawie wyrobów tekstyliów i odzieży.

▼ B**DECYZJA W SPRAWIE PROPONOWANEGO UZGODNIENIA
DOTYCZĄCEGO SYSTEMU INFORMACJI O NORMACH WTO-ISO**

Ministrowie postanawiają zalecić, aby Sekretariat Światowej Organizacji Handlu zawarł z Międzynarodową Organizacją Normalizacyjną („ISO”) uzgodnienie w sprawie wprowadzenia systemu informacji, na mocy którego:

1. członkowie Isonet przekażą do Centrum Informacji ISO/IEC w Genewie notyfikacje określone w ustępach C i J kodeksu dobrych praktyk opracowywania, zatwierdzania i stosowania norm, zamieszczonego w załączniku 3 Porozumienia w sprawie technicznych barier w handlu, zgodnie ze wskazanym tam sposobem;
2. poniższe systemy (alfa)numerycznej klasyfikacji będą stosowane w roboczych programach, o których mowa w ustępie J:
 - a) system klasyfikacji norm umożliwiający instytucjom normalizacyjnym nadanie każdej normie wymienionej w programie roboczym (alfa)numerycznego określenia przedmiotu;
 - b) system kodowania etapów umożliwiający instytucjom normalizacyjnym nadanie każdej normie wymienionej w programie roboczym (alfa)numerycznego określenia etapu rozwoju normy; w tym celu należy rozróżnić co najmniej pięć etapów rozwoju: 1) etap podjęcia decyzji o rozwoju normy, lecz prace techniczne nie zostały jeszcze rozpoczęte; 2) etap, w którym prace techniczne zostały rozpoczęte, lecz termin przewidziany na wniesienie uwag nie został jeszcze rozpoczęty; 3) etap, w którym termin przewidziany na wniesienie uwag rozpoczął się, lecz jeszcze się nie zakończył; 4) etap, w którym termin przewidziany na wniesienie uwag został zakończony, lecz norma nie została jeszcze przyjęta; oraz 5) etap, w którym norma została przyjęta;
 - c) system identyfikacyjny obejmujący wszystkie normy międzynarodowe, umożliwiający instytucjom normalizacyjnym nadanie każdej normie wymienionej w programie roboczym (alfa)numerycznego określenia jednej lub wielu norm międzynarodowych przyjętych za podstawę;
3. Centrum Informacji ISO/IEC niezwłocznie przekaże Sekretariatowi egzemplarze wszelkich notyfikacji określonych w ustępie C kodeksu dobrych praktyk;
4. Centrum Informacji ISO/IEC będzie regularnie publikowało informacje otrzymane w notyfikacjach, które zostaną do niego skierowane zgodnie z ustępem C i J kodeksu dobrych praktyk; publikacja ta, za którą może zostać pobrana odpowiednia opłata, zostanie udostępniona członkom Isonet i za pośrednictwem Sekretariatu Członkom WTO.

▼B**DECYZJA W SPRAWIE PRZEGLĄDU PUBLIKACJI CENTRUM
INFORMACJI ISO/IEC**

Ministrowie postanawiają, że zgodnie z artykułem 13 ustęp 1 Porozumienia w sprawie barier technicznych w handlu, zamieszczonego w załączniku 1A Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu, Komitet do spraw Barier Technicznych w Handlu ustanowiony na mocy tego Porozumienia, bez uszczerbku dla postanowień w sprawie konsultacji i rozstrzygania sporów, podda przeglądowi przynajmniej raz w roku publikację dotyczącą otrzymanych informacji, dostarczoną przez Centrum Informacji ISO/IEC, zgodnie z kodeksem dobrej praktyki opracowywania, zatwierdzania i stosowania norm, zamieszczonym w załączniku 3 do Porozumienia, w celu stworzenia Członkom możliwości przedyskutowania wszelkich spraw odnoszących się do funkcjonowania tego kodeksu.

W celu ułatwienia tej dyskusji, Sekretariat prześle każdej stronie listę wszystkich instytucji normalizacyjnych, które przyjęły kodeks, jak również listę tych instytucji normalizacyjnych, które przyjęły lub odrzuciły kodeks od momentu poprzedniego przeglądu.

Sekretariat prześle również Członkom niezwłocznie egzemplarze notyfikacji, przesłane mu przez Centrum Informacji ISO/IEC.

▼B

**DECYZJA W SPRAWIE PRZECIWDZIAŁANIA OBCHODZENIU
POSTANOWIEŃ**

MINISTROWIE,

biorąc pod uwagę, że problem obchodzenia cel antydumpingowych jest częścią negocjacji poprzedzających Porozumienie w sprawie stosowania artykułu VI Układu GATT 1994, negocjatorzy nie byli w stanie uzgodnić szczegółowego tekstu;

świadomi pragnienia stosowania jednolitych zasad w tej dziedzinie tak szybko jak to możliwe;

postanawiają przedłożyć tę sprawę Komitetowi do spraw Praktyk Antydumpingowych, utworzonemu na mocy Porozumienia, celem jej rozstrzygnięcia.

▼B

**DECYZJA W SPRAWIE BADANIA ARTYKUŁU 17.6 POROZUMIENIA
O STOSOWANIU ARTYKUŁU VI UKŁADU OGÓLNEGO W SPRAWIE
TARYF CELNYCH I HANDLU 1994**

Ministrowie postanawiają, co następuje:

procedura badania przewidziana w artykule 17 ustęp 6 Porozumienia o stosowaniu artykułu VI GATT 1994 zostanie zbadana po upływie trzech lat w celu stwierdzenia czy może zostać zastosowana ogólnie.

▼B

**DEKLARACJA W SPRAWIE ROZSTRZYGANIA SPORÓW ZGODNIE
Z POROZUMIENIEM O STOSOWANIU ARTYKUŁU VI UKŁADU
OGÓLNEGO W SPRAWIE TARYF CELNYCH I HANDLU 1994 LUB
CZĘŚCI V POROZUMIENIA W SPRAWIE SUBSYDIÓW I ŚRODKÓW
WYRÓWNAWCZYCH**

W sprawie rozstrzygania sporów zgodnie z Porozumieniem o stosowaniu artykułu VI Układu Ogólnego w Sprawie Taryf Celnych i Handlu GATT 1994 lub części V Porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych, ministrowie uznają konieczność zapewnienia zgodnego rozstrzygania sporów dotyczących stosowania środków antydumpingowych i wyrównawczych.

▼B**DECYZJA W SPRAWIE PRZYPADKÓW, W KTÓRYCH
ADMINISTRACJA CELNA MA PODSTAWY BY WĄTPIĆ
O PRAWDZIWOŚCI LUB DOKŁADNOŚCI DEKLAROWANEJ
WARTOŚCI**

Ministrowie zachęcają Komitet Ustalania Wartości Celnej, utworzony na mocy Porozumienia w sprawie stosowania artykułu VII GATT 1994, do podjęcia następującej decyzji:

KOMITET USTALANIA WARTOŚCI CELNEJ,

potwierdzając, że wartość transakcji, na mocy Porozumienia w sprawie stosowania artykułu VII GATT 1994 (zwanego dalej „Porozumieniem”), jest pierwszą podstawą określenia wartości;

uznając, że administracja celna może zająć się przypadkami, w których ma podstawy, by wątpić o prawdziwości lub dokładności informacji lub dokumentów dostarczonych przez podmioty gospodarcze na poparcie deklarowanej wartości;

podkreślając, że administracja celna nie powinna przy tym szkodzić uzasadnionym interesom handlowym podmiotów gospodarczych;

uwzględniając artykuł 17 Porozumienia, ustępu 6 załącznika III do Porozumienia oraz odpowiednie decyzje Komitetu Technicznego Ustalania Wartości Celnej,

POSTANAWIA, CO NASTĘPUJE:

1. Jeżeli została przedstawiona deklaracja i administracja celna ma podstawy, by wątpić o prawdziwości lub dokładności informacji lub dokumentów dostarczonych na jej poparcie, administracja celna może poprosić importera o dostarczenie dalszych wyjaśnień, w tym dokumentów lub innych dowodów potwierdzających, że deklarowana wartość odpowiada całkowitej kwocie rzeczywiście wpłaconej lub należnej za towary przywożone, skorygowanej zgodnie z postanowieniami artykułu 8. Jeżeli po otrzymaniu dalszych informacji lub przy braku odpowiedzi administracja celna wciąż ma uzasadnione wątpliwości co do prawdziwości lub dokładności deklarowanej wartości, może ona uznać, przy uwzględnieniu postanowień artykułu 11, że wartość celna towarów przywożonych nie może być określona zgodnie z postanowieniami artykułu 1. Przed podjęciem ostatecznej decyzji, administracja celna poinformuje importera, także na prośbę na piśmie, przyczyny, dla których ma wątpliwości co do prawdziwości lub dokładności przekazanych informacji lub dokumentów, a importer będzie miał stosowną możliwość udzielenia odpowiedzi. Po podjęciu ostatecznej decyzji, administracja celna poinformuje o niej importera na piśmie, wraz z jej uzasadnieniem.

2. Całkowicie stosownym jest przy stosowaniu Porozumienia aby jeden Członek pomagał innemu Członkowi na wspólnie uzgodnionych warunkach.

▼B**DECYZJA W SPRAWIE TEKSTÓW DOTYCZĄCYCH WARTOŚCI
MINIMALNYCH I PRZYWOZU DOKONYWANEGO PRZEZ
WYŁĄCZNYCH PRZEDSTAWICIELI, WYŁĄCZNYCH
DYSTRYBUTORÓW LUB WYŁĄCZNYCH KONCESJONARIUSZY**

Ministrowie postanawiają poddać następujące teksty zatwierdzeniu przez Komitet Ustalania Wartości Celnej utworzony na mocy Porozumienia w sprawie stosowania artykułu VII GATT 1994:

I

W przypadku gdy kraj rozwijający się zastrzeże sobie utrzymanie oficjalnie ustalonych wartości minimalnych zgodnie z ustępem 2 załącznika III i poda uzasadnione przyczyny, Komitet rozpatrzy ze zrozumieniem przedstawiony wniosek.

W przypadku uzgodnienia zastrzeżenia, warunki, o których mowa w ustępie 2 załącznika III w pełni uwzględnią rozwojowe, finansowe i handlowe potrzeby danego kraju rozwijającego się.

II

1. Szereg krajów rozwijających się obawia się problemów przy ustalaniu wartości celnej przywozu dokonywanego przez wyłącznych przedstawicieli, wyłącznych dystrybutorów lub wyłącznych koncesjonariuszy. Na mocy artykułu 20 ustęp 1 kraje rozwijające się – Członkowie mogą odroczyć stosowanie postanowień Porozumienia przez okres nieprzekraczający pięciu lat. W tym kontekście kraje rozwijające się – Członkowie powołujący się na to postanowienie mogą skorzystać z tego terminu, aby przeprowadzić odpowiednie badania i podjąć wszelkie niezbędne działania niezbędne dla ułatwienia stosowania.

2. Biorąc to pod uwagę, Komitet zaleca, by Rada Współpracy Celnej wspomogła kraje rozwijające się – Członków, zgodnie z postanowieniami załącznika II, w opracowaniu i przeprowadzaniu badań w dziedzinach zidentyfikowanych jako potencjalnie problematyczne, w tym dotyczących przywozu dokonywanego przez wyłącznych przedstawicieli, wyłącznych dystrybutorów lub wyłącznych koncesjonariuszy.

▼B**DECYZJA W SPRAWIE INSTYTUCJONALNYCH POROZUMIEŃ
DOTYCZĄCYCH UKŁADU OGÓLNEGO W SPRAWIE HANDLU
USŁUGAMI**

Ministrowie postanawiają zalecić, by Rada do spraw Handlu Usługami na swym pierwszym zebraniu zatwierdziła następującą decyzję dotyczącą organów pomocniczych.

RADA DO SPRAW HANDLU USŁUGAMI,

Działając zgodnie z artykułem XXIV w celu ułatwienia funkcjonowania Układu ogólnego w sprawie handlu usługami i wspierania realizacji jego celów,

POSTANAWIA, CO NASTĘPUJE:

1. Każdy organ pomocniczy utworzony przez Radę będzie składał Radzie sprawozdanie co roku lub częściej jeżeli to konieczne. Każdy taki organ opracuje własny regulamin wewnętrzny i będzie mógł powołać własne organy pomocnicze w odpowiednim przypadku.
2. Każdy komitet sektorowy będzie wykonywał powierzone mu przez Radę zadania i stworzy Członkom możliwość przeprowadzania konsultacji w zakresie spraw dotyczących handlu usługami w danym sektorze i funkcjonowania załącznika sektorowego, do którego może się sprawa odnosić. Zadania te będą obejmowały:
 - a) stały przegląd i nadzór stosowania Układu w odniesieniu do danego sektora;
 - b) formułowanie propozycji i zaleceń do rozpatrzenia ich przez Radę na temat wszelkich spraw dotyczących handlu w danym sektorze;
 - c) w przypadku istnienia załącznika dotyczącego danego sektora, rozpatrywanie propozycji zmian tego załącznika sektorowego i skierowanie do Rady właściwych zaleceń;
 - d) tworzenie forum do dyskusji technicznych, wykonywanie badań w zakresie środków jakie stosują Członkowie oraz badanie wszelkich innych spraw technicznych mających wpływ na handel usługami w danym sektorze;
 - e) zapewnienie pomocy technicznej krajom rozwijającym się – Członkom oraz krajom rozwijającym się negocjującym swoje przystąpienie do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu w zakresie stosowania zobowiązań lub innych spraw mających wpływ na handel usługami w danym sektorze; oraz
 - f) współpraca z pozostałymi organami pomocniczymi utworzonymi na mocy Układu ogólnego w sprawie handlu usługami lub z organizacjami międzynarodowymi działającymi w danym sektorze.
3. Niniejszym ustanowiony zostaje Komitet do spraw Handlu Usługami Finansowymi posiadający uprawnienia wymienione w ustępie 2.

▼B**DECYZJA W SPRAWIE NIEKTÓRYCH PROCEDUR
ROZSTRZYGANIA SPORÓW OPRACOWANYCH DO CELÓW
UKŁADU OGÓLNEGO W SPRAWIE HANDLU USŁUGAMI**

Ministrowie postanawiają zalecić, aby Komitet do spraw Handlu Usługami na swym pierwszym zebraniu przyjął następującą decyzję.

RADA HANDLU USŁUGAMI,

biorąc pod uwagę szczególny charakter obowiązków i szczególnych zobowiązań wynikających z Układu, jak również z handlu usługami, w zakresie rozstrzygania sporów na mocy artykułów XXII i XXIII,

POSTANAWIA, CO NASTĘPUJE:

1. Aby pomóc w wyborze członków panelu zostanie opracowana lista osób powołanych do uczestnictwa w nich.
2. W tym celu Członkowie mogą proponować nazwiska osób posiadających kwalifikacje określone w ustępie 3, które mogą zostać wpisane na listę i dostarczą życiorys odnośnie do ich kwalifikacji, w tym w odpowiednim przypadku podadzą specjalistyczną wiedzę odnoszącą się do danego sektora.
3. Panele składać się będą z wysoko wykwalifikowanych osób, związanych lub nie z administracją rządową, które posiadają doświadczenie w kwestiach związanych z Układem ogólnym w sprawie handlu usługami i/lub związanych z handlem usługami, łącznie z powiązanymi z tym sprawami administracyjno-prawnymi. Członkowie paneli będą w nich uczestniczyć indywidualnie, a nie w charakterze przedstawicieli rządów lub organizacji.
4. Panele ustanowione dla sporów dotyczących spraw sektorowych składać się będą z osób posiadających niezbędną specjalistyczną wiedzę dotyczącą danego sektora usług, do którego te spory się odnoszą.
5. Sekretariat będzie prowadził listę osób powołanych do uczestnictwa w panelach i opracuje procedurę jej administrowania w drodze konsultacji z przewodniczącym Rady.

▼B**DECYZJA W SPRAWIE HANDLU USŁUGAMI I W DZIEDZINIE ŚRODOWISKA**

Ministrowie postanawiają zalecić, aby Rada do spraw Handlu Usługami na swym pierwszym zebraniu przyjęła następującą decyzję.

RADA HANDLU USŁUGAMI,

uznając, że środki konieczne dla ochrony środowiska mogą być sprzeczne z postanowieniami Układu; oraz

biorąc pod uwagę, że ponieważ środki konieczne dla ochrony środowiska charakteryzują się zasadniczo tym, że mają za cel ochronę zdrowia i życia ludzi, zwierząt lub roślin, być może nie ma konieczności określania innych postanowień poza postanowieniami artykułu XIV litera b),

POSTANAWIA, CO NASTĘPUJE:

1. Aby określić, czy istnieje konieczność modyfikacji artykułu XIV Układu w celu uwzględnienia takich środków, Komitetowi Handlu i Środowiska zleca się zbadanie relacji pomiędzy handlem usługami i środowiskiem, w tym kwestię stałego rozwoju i do przedstawienia sprawozdania na ten temat, zawierającego ewentualne zalecenia. Komitet zbada również znaczenie porozumień międzyrządowych dotyczących środowiska i ich relacji z Układem.
2. Komitet złoży sprawozdanie na temat wyników swej pracy na pierwszych obradach Konferencji Ministerialnej, przypadających co dwa lata, po wejściu w życie Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu.

▼ B

**DECYZJA W SPRAWIE NEGOCJACJI DOTYCZĄCYCH PRZEPLYWU
OSÓB FIZYCZNYCH**

MINISTROWIE,

biorąc pod uwagę zobowiązania wynikające z Rundy Urugwajskiej w sprawie przepływu osób fizycznych w celu świadczenia usług;

mając na względzie cele Układu ogólnego w sprawie handlu usługami, w tym wzrastający udział krajów rozwijających się w handlu usługami oraz ekspansję ich wywozu usług;

uznając znaczenie jakie ma uzyskanie wyższego poziomu zobowiązań w zakresie przepływu osób fizycznych w celu zapewnienia zrównoważonych korzyści zgodnie z Układem ogólnym w sprawie handlu usługami,

POSTANAWIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

1. Negocjacje dotyczące rosnącej liberalizacji przepływu osób fizycznych w celu świadczenia usług będą kontynuowane po zakończeniu Rundy Urugwajskiej, aby umożliwić uzyskanie przez uczestników wyższego poziomu zobowiązań zgodnie z Układem ogólnym w sprawie handlu usługami.
2. W celu prowadzenia negocjacji zostaje stworzona grupa negocjacyjna w zakresie przepływu osób fizycznych. Opracuje ona własne procedury i będzie składać okresowe sprawozdanie Radzie Handlu Usługami.
3. Grupa negocjacyjna odbędzie pierwszą sesję negocjacji najpóźniej w dniu 16 maja 1994 roku. Zakończy negocjacje i przedstawi końcowe sprawozdanie najpóźniej w sześć miesięcy po wejściu w życie Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu.
4. Zobowiązania wynikające z tych negocjacji zostaną wpisane na listy poszczególnych zobowiązań Członków.

DECYZJA W SPRAWIE USŁUG FINANSOWYCH

MINISTROWIE,

zważywszy, że zobowiązania dotyczące usług finansowych podjęte przez uczestników wraz z zakończeniem Rundy Urugwajskiej wejdą w życie na podstawie KNU w tym samym czasie co Porozumienie ustanawiające Światową Organizację Handlu (dalej zwane „Porozumieniem WTO”),

POSTANAWIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

1. Pod koniec okresu kończącego się najpóźniej w sześć miesięcy po dacie wejścia w życie Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu, Członkowie będą mogli ulepszyć, zmodyfikować lub wycofać w całości lub w części swoje zobowiązania w tym sektorze bez oferowania rekompensaty, nie naruszając postanowień artykułu XXI Układu ogólnego w sprawie handlu usługami. Jednocześnie Członkowie ostatecznie dopracują swoje stanowisko dotyczące zwolnień z KNU w tym sektorze, nie naruszając postanowień załącznika dotyczącego zwolnień z obowiązków określonych w artykule II. Począwszy od daty wejścia w życie Porozumienia WTO i do zakończenia wyżej określonego okresu, zwolnienia wymienione w załączniku dotyczącym zwolnień z obowiązków zamieszczonych w artykule II, które uzależnione są od poziomu zobowiązań podjętych przez pozostałych uczestników lub od zwolnień pozostałych uczestników nie będą stosowane.
2. Komitet Handlu Usługami Finansowymi będzie monitorował postęp wszelkich negocjacji podjętych na mocy niniejszej decyzji i złoży Radzie Handlu Usługami sprawozdanie na ten temat najpóźniej w cztery miesiące po dacie wejścia w życie Umowy WTO.

DECYZJA W SPRAWIE NEGOCJACJI DOTYCZĄCYCH USŁUG W DZIEDZINIE TRANSPORTU MORSKIEGO

MINISTROWIE,

zważywszy na to, że zobowiązania dotyczące transportu morskiego podjęte uczestników Rundy Urugwajskiej wraz z zakończeniem Rundy Urugwajskiej wejdą w życie na podstawie KNU w tym samym czasie co Porozumienie ustanawiające Światową Organizację Handlu (dalej zwane „Porozumieniem WTO”),

POSTANAWIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

1. W sektorze przewozów morskich negocjacje będą podejmowane dobrowolnie w ramach Układu Ogólnego w sprawie handlu usługami. Negocjacje będą miały szeroki zasięg i zmierzać będą do opracowania zobowiązań dotyczących międzynarodowej żeglugi morskiej, usług pomocniczych oraz dostępu i korzystania z urządzeń portowych w celu zniesienia ograniczeń w ustalonym terminie.
2. Grupa negocjacyjna do spraw usług transportu morskiego (dalej zwana „NGMTS”) zostaje utworzona w celu wywiązania się z tego mandatu. NGMTS złoży okresowe sprawozdanie dotyczące postępu tych negocjacji.
3. W negocjacjach NGMTS będą mogły uczestniczyć wszystkie rządy i Wspólnoty Europejskie, które oświadczyły o swoim zamiarze uczestnictwa. Dotychczas o swoim zamiarze uczestnictwa w negocjacjach oświadczyły:

Argentyna, Kanada, Finlandia, Filipiny, Hong Kong, Indonezja, Islandia, Korea, Malezja, Meksyk, Norwegia, Nowa Zelandia, Polska, Rumunia, Singapur, Stany Zjednoczone, Szwecja, Szwajcaria, Tajlandia, Turcja, Wspólnota Europejska i jej Państwa Członkowskie.

Pozostałe notyfikacje o zamiarze uczestnictwa zostaną skierowane do depozytariusza Porozumienia WTO.

4. NGMTS odbędzie pierwszą sesję negocjacji najpóźniej do dnia 16 maja 1994 roku. Zakończy te negocjacje i sporządzi końcowe sprawozdanie najpóźniej w czerwcu 1996 roku. Końcowe sprawozdanie NGTMS zawierać będzie datę wdrożenia wyników tych negocjacji.
5. Do zakończenia negocjacji zawieszona zostaje stosowanie w tym sektorze artykułu II ustępów 1 i 2 Załącznika o zwolnieniach od obowiązków określonych w artykule II i nie ma konieczności wymieniaania zwolnień z KNU. W chwili zakończenia negocjacji, Członkowie będą mogli ulepszyć, zmodyfikować lub wycofać wszelkie zobowiązania podjęte w tym sektorze w trakcie Rundy Urugwajskiej bez oferowania rekompensaty, nie naruszając postanowień artykułu XXI Układu. Jednocześnie strony ostatecznie dopracują swoje stanowisko dotyczące zwolnień z KNU w tym sektorze, nie naruszając postanowień załącznika dotyczącego zwolnień z obowiązków określonych z artykule II. Jeżeli negocjacje nie powiodą się, Rada Handlu Usługami zadecyduje o kontynuacji negocjacji zgodnie z tym mandatem.
6. Wszelkie zobowiązania wynikające z negocjacji, w tym data ich wejścia w życie, zostaną wpisane na listy załączone do Układu ogólnego o handlu usługami i będą podlegały wszystkim postanowieniom Układu.

▼B

7. Natychmiast od tej chwili i do daty wdrożenia, która ma być określona zgodnie z ustępem 4, uzgadnia się, że uczestnicy nie będą stosować żadnych środków mających wpływ na handel usługami przewozów morskich ani też w celu do poprawy ich pozycji i siły negocjacji, chyba że w odpowiedzi na środki stosowane przez inne kraje i w celu zachowania lub zwiększenia swobody świadczenia usług w przewozach morskich.

8. Wykonanie ustępu 7 będzie przedmiotem nadzoru ze strony NGMTS. Każdy uczestnik może zwrócić się do NGMTS w sprawie środków lub zaniechań, które jego zdaniem mają znaczenie dla zastosowania ustępu 7. Takie notyfikacje uważa się za przedłożone NGMTS po ich wpłynięciu do Sekretariatu.

**DECYZJA W SPRAWIE NEGOCJACJI DOTYCZĄCYCH
TELEKOMUNIKACJI PODSTAWOWEJ**

MINISTROWIE POSTANAWIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

1. Negocjacje będą podejmowane dobrowolnie w celu stopniowej liberalizacji handlu sieciami i usługami telekomunikacyjnymi (dalej zwanymi „telekomunikacją podstawową”) w ramach Układu ogólnego w sprawie handlu usługami.
2. Nie naruszając ich rezultatów, negocjacje będą miały szeroki zasięg i żadna z kategorii telekomunikacji podstawowej nie zostanie wykluczona *a priori*.
3. Grupa negocjacyjna do spraw telekomunikacji podstawowej (dalej zwana „NGBT”) zostaje utworzona w celu wywiązania się z tego mandatu. NGBT będzie okresowo składać sprawozdanie dotyczące postępu negocjacji.
4. W negocjacjach NGBT będą mogły uczestniczyć wszystkie rządy i Wspólnota Europejska, które oświadczyły o swoim zamiarze uczestnictwa. Dotychczas o swoim zamiarze uczestnictwa w negocjacjach oświadczyły:

Australia, Austria, Chile, Cypr, Finlandia, Hong Kong, Japonia, Kanada, Korea, Meksyk, Norwegia, Nowa Zelandia, Republika Słowacji, Stany Zjednoczone, Szwecja, Szwajcaria, Turcja, Węgry, Wspólnota Europejska i jej Państwa Członkowskie.

Pozostałe notyfikacje dotyczące zamiaru uczestnictwa w negocjacjach zostaną skierowane do depozytariusza Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu.
5. NGBT odbędzie pierwszą sesję negocjacji najpóźniej do dnia 16 maja 1994 roku. Zakończą te negocjacje i sporządzą końcowe sprawozdanie najpóźniej do dnia 30 kwietnia 1996 roku. Końcowe sprawozdanie NGBT zawierać będzie datę wdrożenia wyników tych negocjacji.
6. Wszelkie zobowiązania wynikające z negocjacji, w tym data ich wejścia w życie, zostaną wpisane na listy załączone do Układu ogólnego w sprawie handlu usługami i będą podlegały wszystkim postanowieniom tego Układu.
7. Natychmiast od tej chwili i do daty wdrożenia, która ma być określona zgodnie z ustępem 5, uzgadnia się, że żaden z uczestników nie będzie stosować jakichkolwiek środków mających wpływ na handel usługami telekomunikacji podstawowej w celu poprawy swej pozycji i siły negocjacji. Uzgadnia się, że to postanowienie nie będzie stanowiło przeszkody w zawarciu porozumień handlowych i rządowych na świadczenie usług telekomunikacji podstawowej.
8. Wykonanie ustępu 7 będzie przedmiotem nadzoru ze strony NGBT. Każdy uczestnik może zwrócić się do NGBT w sprawie środków lub zaniechań, które jego zdaniem mają znaczenie dla zastosowania ustępu 7. Takie notyfikacje uważa się za przedłożone NGMTS po ich wpłynięciu do Sekretariatu.

DECYZJA W SPRAWIE USŁUG ZAWODOWYCH

Ministrowie postanawiają zalecić aby Rada do spraw Handlu Usługami na swym pierwszym zebraniu przyjęła następującą decyzję.

RADA DO SPRAW HANDLU USŁUGAMI,

uznając wpływ zarządzeń normatywnych związanych z kwalifikacjami zawodowymi, normami technicznymi i licencjami na ekspansję handlu usługami zawodowymi;

pragnąc stworzyć wielostronne dyscypliny w celu zapewnienia, że gdy podejmowane są szczególne zobowiązania takie zarządzenia normatywne nie stanowią niepotrzebnych barier w świadczeniu usług zawodowych,

POSTANAWIA, CO NASTĘPUJE:

1. Program roboczy określony w artykule VI ustęp 4 dotyczący wewnętrznych uregulowań powinien zostać niezwłocznie przeprowadzony. W tym celu zostanie ustanowiona grupa robocza do spraw usług zawodowych badająca dyscypliny konieczne do zapewnienia, aby środki dotyczące wymogów i procedur w zakresie kwalifikacji, norm technicznych i wymogów w zakresie licencji w dziedzinie usług zawodowych nie stanowiły niepotrzebnych barier w handlu oraz przedstawiająca sprawozdanie zawierające zalecenia w tej sprawie.

2. Grupa robocza przygotowuje w trybie priorytetowym zalecenia w celu opracowania wielostronnych dziedzin w sektorze księgowości tak, aby nadać moc obowiązującą szczególnym zobowiązaniom. Przy dokonywaniu zaleceń grupa robocza skoncentruje się na:

- a) rozwijaniu wielostronnych dyscyplin dotyczących dostępu do rynku aby zapewnić, że wymogi wewnątrz krajowe: i) opierają się na obiektywnych i przejrzystych kryteriach, takich jak kompetencja i zdolność świadczenia usługi; ii) nie są bardziej uciążliwe, aniżeli jest to niezbędne do zapewnienia odpowiedniej jakości usług, co ułatwi rzeczywistą liberalizację usług księgowych;
- b) stosowaniu międzynarodowych norm i w ten sposób zachęcaniu do współpracy z właściwymi instytucjami międzynarodowymi takimi, jakie zostały zdefiniowane w artykule VI ustęp 5 litera b) tak, aby artykuł VI ustęp 5 nabrał mocy obowiązującej;
- c) ułatwieniu efektywnego zastosowania artykułu VI ustęp 6 Układu, opracowując wytyczne uznawania kwalifikacji zawodowych.

Przy opracowaniu takich dyscyplin grupa robocza weźmie pod uwagę znaczenie organizacji rządowych i pozarządowych, którym podlegają usługi zawodowe.

▼ B

**DECYZJA W SPRAWIE STOSOWANIA I PRZEGLĄDU UZGODNIENIA
W SPRAWIE ZASAD I PROCEDUR REGULUJĄCYCH
ROZSTRZYGANIE SPORÓW**

MINISTROWIE,

przypominając decyzję z dnia 22 lutego 1994 roku zgodnie, z którą istniejące zasady i procedury GATT 1947 w dziedzinie rozstrzygania sporów pozostaną w mocy do dnia wejścia w życie Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu;

zachęcając właściwe Rady i Komitety do postanowienia, że będą one nadal działały w celu zajmowania się wszelkimi sporami, dla których został przedłożony wniosek o konsultacje przed tą datą;

zachęcając Konferencję Ministerialną do zakończenia całkowitego przeglądu zasad i procedur rozstrzygania sporów w ramach Światowej Organizacji Handlu w ciągu czterech lat po wejściu w życie Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu oraz do podjęcia decyzji w trakcie pierwszych obrad po zakończeniu tego przeglądu czy zasady i procedury rozstrzygania sporów powinny zostać utrzymane, zmodyfikowane czy też uchylone.

▼B**UZGODNIENIE W SPRAWIE ZOBOWIĄZAŃ DOTYCZĄCYCH USŁUG
FINANSOWYCH**

Uczestnikom Rundy Urugwajskiej umożliwia się podejmowanie szczególnych zobowiązań dotyczących usług finansowych w ramach Układu ogólnego w sprawie handlu usługami (dalej zwanego „Układem”) na podstawie innej procedury niż objęta postanowieniami części III Układu. Zostało uzgodnione, że postępowanie takie może zostać zastosowane przy uwzględnieniu:

- i) że nie jest ono sprzeczne z postanowieniami Układu;
- ii) że nie narusza prawa żadnej ze stron do wpisania swych szczególnych zobowiązań na listę zgodnie z postępowaniem przewidzianym w części III Układu;
- iii) że szczególne zobowiązania z niej wynikające będą stosowane na podstawie KNU;
- iv) że nie czyni się domniemania o poziomie liberalizacji, który strona zobowiązuje zapewnić w ramach Układu.

Zainteresowani Członkowie, na podstawie negocjacji i z zastrzeżeniem, że warunki i restrykcje zostały wyszczególnione, zapisały szczególne zobowiązania na swojej liście zgodnie z opisanym poniżej postępowaniem.

A. Status quo

Wszelkie warunki, ograniczenia i restrykcje wskazanych poniżej zobowiązań będą się ograniczały do istniejących, niezgodnych z porozumieniem środków.

B. Dostęp do rynków*Prawa monopolistyczne*

1. Poza artykułem VIII Układu, poniższe postanowienia będą miały zastosowanie:

Każda strona wskaże na swojej liście istniejące prawa monopolistyczne związane z usługami finansowymi i postara się je znieść bądź ograniczyć ich zasięg. Nie naruszając ustępu 1 litera b) Załącznika o usługach finansowych, niniejszy ustęp stosowany jest do działalności określonej w ustępie 1 litera b) podpunkt iii) Załącznika.

Usługi finansowe zakupywane przez jednostki państwowe

2. Nie naruszając artykułu XIII Układu, każdy Członek będzie zapewniał, aby przyznać świadczącym usługi finansowe jakiegokolwiek innego Członka, podejmującym działalność gospodarczą na jego terytorium, klauzulę największego uprzywilejowania i traktowania narodowego w zakresie zakupu lub nabywania usług finansowych przez jednostki publiczne Członka na jego terytorium.

Handel transgraniczny

3. Każdy Członek zezwoli jako zleceniodawca, nierezydentom świadczącym usługi finansowe, przez pośrednika lub w charakterze pośrednika i na podstawie warunków zapewniających traktowanie narodowe, na świadczenie następujących usług:

- a) ubezpieczenie od ryzyka w związku z:
 - i) żeglugą morską, handlowym transportem lotniczym, wystrzeleniem pocisków kosmicznych oraz transportem kosmicznym (w tym satelity), przy czym ubezpieczenie pokrywa całość lub część następującego ryzyka: przewożone towary, pojazdy przewożące towary i wynikająca z tego odpowiedzialność; oraz

▼ B

- ii) międzynarodowym tranzytem towarów;
 - b) reasekurację i retrocesję oraz usługi pochodne ubezpieczeń określonych w punkcie 5 litera a) iv) Załącznika;
 - c) udostępnienie i przekazywanie informacji finansowych oraz przetwarzanie danych finansowych określonych w ustępie 5 a) xv) Załącznika oraz usługi doradztwa i pochodne, z wyłączeniem pośrednictwa finansowego, w związku z usługami bankowymi i pozostałymi usługami finansowymi określonymi w ustępie 5 a) xvi) Załącznika.
4. Każdy Członek zezwoli swoim rezydentom na zakup na terytorium innego Członka usług finansowych wskazanych:
- a) w ustępie 3 litera a);
 - b) w ustępie 3 litera b); oraz
 - c) w ustępie 5 litera a) v)–xvi) Załącznika.

Obecność handlowa

5. Każdy Członek przyzna świadczącym usługi finansowe innego Członka prawo prowadzenia lub rozwijania obecności handlowej na swoim terytorium, w tym poprzez nabycie istniejących przedsiębiorstw.
6. Członek może nałożyć warunki i procedury w zakresie dopuszczania do prowadzenia i rozwijania obecności handlowej, o ile nie obchodzą one obowiązku Członka zgodnie z ustępem 5 i są zgodne z pozostałymi obowiązkami określonymi w Układzie.

Nowe usługi finansowe

7. Członek zezwoli świadczącym usługi finansowe jakiegokolwiek innego Członka, prowadzącym działalność gospodarczą na jego terytorium, na oferowanie nowych usług finansowych.

Przekazywanie i przetwarzanie informacji

8. Żaden z Członków nie podejmie środków stanowiących przeszkodę w przekazywaniu lub przetwarzaniu informacji finansowych, łącznie z przekazywaniem danych za pomocą nośników elektronicznych, lub takich, które, z zastrzeżeniem zasad przywozu zgodnych z międzynarodowymi porozumieniami, stanowią przeszkodę w przekazywaniu urzędów w przypadkach, gdy takie przekazywanie informacji, przetwarzanie informacji finansowych lub przekazywanie urzędów są niezbędne świadczącemu usługi finansowe w prowadzeniu zwykłej działalności. Żadne z postanowień niniejszego ustępu nie ogranicza prawa Członka do ochrony danych osobowych, życia prywatnego bądź poufnego charakteru akt i indywidualnych rachunków, o ile prawo to nie jest stosowane w celu obchodzenia postanowień Układu.

Czasowy wjazd personelu

9. a) Każdy Członek zezwoli na czasowy wjazd na swoje terytorium określonego poniżej personelu świadczącego usługi finansowe innemu Członkowi, który ma lub miał swoją obecność handlową na terytorium Członka:
- i) wyższej kadry zarządzającej będącej w posiadaniu informacji chronionych prawnie niezbędnych do podejmowania działalności, kontroli lub świadczenia usług przez świadczącego usługi finansowe; oraz

▼ B

- ii) specjalistów od operacji związanych ze świadczeniem usług finansowych.
- b) Każdy Członek zezwoli, z zastrzeżeniem dyspozycyjności wykwalifikowanego personelu na swoim terytorium, na czasowy wjazd na swoje terytorium następującego personelu związanego z obecnością handlową świadczącego usługi finansowe innego Członka:
 - i) specjalistów od usług informatycznych, usług telekomunikacyjnych i od kwestii księgowych świadczącego usługi finansowe; oraz
 - ii) specjalistów w kwestiach ubezpieczeniowych i prawnych.

Środki niedyskryminacyjne

10. Każdy Członek postara się usunąć lub ograniczyć wszelkie znaczące szkodliwe skutki dla świadczących usługi finansowe innego Członka:
 - a) środków niedyskryminacyjnych, które stanowią dla świadczących usługi finansowe przeszkodę oferowania na terytorium Członka, w formie określonej przez Członka, wszystkich usług finansowych dopuszczonych przez Członka;
 - b) środków niedyskryminacyjnych, które ograniczają rozszerzenie działalności świadczących usługi finansowe na całe terytorium Członka;
 - c) środków Członka, jeżeli Członek taki stosuje takie same środki przy świadczeniu zarówno usług bankowych, jak i usług związanych z papierami wartościowymi i jeżeli świadczący usługi finansowe innego Członka koncentruje swoją działalność na usługach związanych z papierami wartościowymi; oraz
 - d) pozostałych środków, które, pomimo, że przestrzegają postanowień Układu, wpływają negatywnie na zdolność świadczących usługi finansowe innego Członka do funkcjonowania, konkurowania lub dostępu do rynku Członka;

pod warunkiem że wszelkie działania podjęte na mocy niniejszego ustępu nie dyskryminowałyby niesprawiedliwie świadczących usługi finansowe strony Członka podejmującego takie działania.

11. W odniesieniu do środków niedyskryminujących, o których mowa w ustępie 10 litery a) i b), Członek postara się nie ograniczać istniejącego poziomu możliwości handlowych, ani korzyści, z których już korzystają świadczący usługi finansowe wszystkich innych Członków pojmowanych jako grupa na terytorium Członka, pod warunkiem że zobowiązanie takie nie powoduje niesprawiedliwej dyskryminacji świadczących usługi finansowe Członka stosującego takie środki.

C. Traktowanie narodowe

1. Zgodnie z warunkami traktowania narodowego każdy Członek przyzna świadczącym usługi finansowe innego Członka prowadzącym działalność na jego terytorium, dostęp do systemów płatniczych i rozliczeniowych obsługiwanych przez jednostki publiczne, oraz do oficjalnych możliwości finansowania i refinansowania, które są do dyspozycji w trakcie zwykłych transakcji handlowych. Niniejszy ustęp nie ma na celu przyznania dostępu do ostatecznych możliwości finansowania Członka przewidzianych w wyjątkowych wypadkach.

▼ B

2. Jeżeli członkostwo, uczestnictwo lub przystąpienie do organizacji samorządnej, giełdy papierów wartościowych lub rynku instrumentów terminowych, izby rozrachunkowej lub innych instytucji lub stowarzyszeń jest wymagane przez Członka, aby świadczący usługi finansowe innego Członka świadczyli usługi finansowe na takiej samej podstawie jak świadczący usługi finansowe Członka, lub jeżeli Członek udziela bezpośrednio lub pośrednio takim jednostkom przywilejów lub korzyści w świadczeniu usług finansowych, Członek zapewni aby takie jednostki przyznały traktowanie narodowe świadczącym usługi finansowe innych Członków rezydującym na terytorium Członka.

D. Definicje

Dla celów niniejszego postępowania:

1. Świadczący usługi finansowe niebędący rezydentem jest świadczącym usługi finansowe Członka, który z zakładu znajdującego się na terytorium innego Członka świadczy usługę finansową skierowaną na terytorium innego Członka, bez względu na to czy świadczący usługi finansowe posiada lub nie obecność handlową na terytorium Członka, na którym usługa finansowa jest świadczona.
2. „Obecność handlowa” oznacza przedsiębiorstwo znajdujące się na terytorium Członka, służące świadczeniu usług finansowych oraz filie stanowiące pełną lub częściową własność, spółki joint-ventures, spółki osobowe, przedsiębiorstwa jednoosobowe, przedsiębiorstwa franchisingowe, oddziały, agencje, biura przedstawicielskie lub inne organizacje
3. Nowa usługa finansowa jest usługą o charakterze finansowym, włączając w to usługi związane z istniejącymi i nowymi produktami lub metodą dostawy produktu, nieświadczoną przez świadczącego usługi finansowe na terytorium określonego Członka, ale świadczoną na terytorium innego Członka.

ZAŁĄCZNIK 4

POROZUMIENIE W SPRAWIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

STRONY NINIEJSZEGO POROZUMIENIA (dalej zwane „Stronami”),

uznając potrzebę stworzenia skutecznych wielostronnych ram praw i zobowiązań z poszanowaniem ustaw i przepisów, procedur i praktyk związanych z zamówieniami publicznymi, ze względu na osiągnięcie większego stopnia liberalizacji i wzrostu światowego handlu oraz ulepszenie międzynarodowych ram dla zasad prowadzenia handlu światowego;

uznając, że ustawy, przepisy, procedury i praktyki w zakresie zamówień publicznych nie powinny być opracowywane, przyjmowane lub stosowane do zagranicznych lub krajowych produktów i usług oraz zagranicznych lub krajowych dostawców w taki sposób aby umożliwić ochronę krajowych produktów lub usług lub krajowych dostawców, ani też nie powinny dyskryminować zagranicznych produktów lub usług ani też zagranicznych dostawców;

uznając, że konieczne jest zapewnienie przejrzystości ustaw, przepisów, procedur i praktyk w zakresie zamówień publicznych;

uznając potrzebę ustanowienia procedur międzynarodowych zawiadamiania, konsultacji, nadzoru i rozstrzygania sporów w celu zapewnienia sprawiedliwego, szybkiego i skutecznego egzekwowania postanowień międzynarodowych dotyczących zamówień publicznych oraz utrzymania równowagi praw i obowiązków na możliwie jak najwyższym poziomie;

uznając potrzebę uwzględnienia rozwoju, a także potrzeby finansowe i handlowe krajów rozwijających się, a w szczególności krajów najmniej rozwiniętych;

pragnąc, zgodnie z artykułem IX ustęp 6 litera b) Porozumienia w sprawie zamówień publicznych z dnia 14 kwietnia 1979 roku, zmienionego dnia 2 lutego 1987 roku, rozszerzyć zakres tego Porozumienia i poprawić jego postanowienia na zasadzie wzajemności oraz rozszerzyć zakres przedmiotowy Porozumienia o kontrakty usługowe;

pragnąc zachęcić rządy niebędące stronami niniejszego Porozumienia do zaakceptowania jego postanowień i przystąpienia do niego;

w wyniku przeprowadzenia dalszych negocjacji mających na celu osiągnięcie wyżej wymienionych celów;

NINIEJSZYM UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

*Artykuł I***Zakres**

1. Niniejsze Porozumienie stosuje się do wszelkich ustaw, przepisów, procedur lub praktyk dotyczących zamówień udzielanych przez podmioty określone w niniejszym Postanowieniu, zgodnie z dodatkiem I⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Dla każdej ze Stron, dodatek I jest podzielony na pięć załączników:

- załącznik 1 zawiera podmioty centralnej administracji rządowej;
 - załącznik 2 zawiera podmioty administracji regionalnej i lokalnej;
 - załącznik 3 zawiera wszelkie pozostałe podmioty udzielające zamówień zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia;
 - załącznik 4 określa, w sposób pozytywny lub negatywny, usługi objęte zakresem niniejszego Porozumienia;
 - załącznik 5 określa usługi budowlane objęte zakresem niniejszego Porozumienia.
- Właściwe progi zostały określone w załącznikach każdej ze Stron.

▼ B

2. Niniejsze Porozumienie ma zastosowanie do zamówień udzielanych na podstawie jakiegokolwiek umowy, w tym umowy zakupu, najmu, dzierżawy lub sprzedaży ratalnej z opcją kupna lub bez, włączając wszelkie kombinacje produktów i usług.
3. W przypadku gdy przy udzielaniu zamówień w ramach niniejszego Porozumienia, podmioty zamawiające wymagają aby przedsiębiorstwa nie wymienione w dodatku I udzielały zamówień zgodnie z określonymi wymogami, postanowienia artykułu III stosuje się *mutatis mutandis* do takich wymogów.
4. Niniejsze Porozumienie stosuje się do wszelkich zamówień publicznych o wartości nie niższej niż odpowiedni próg określony w dodatku I.

*Artykuł II***Obliczanie wartości szacunkowej zamówień**

1. Następujące postanowienia stosuje się do obliczania wartości zamówień ⁽¹⁾ do celów realizacji niniejszego Porozumienia.
2. Przy obliczaniu wartości szacunkowej zamówienia uwzględnia się wszelkie formy wynagrodzenia, w tym premie, opłaty, prowizje oraz należne odsetki.
3. Wybór metody obliczania wartości szacunkowej zamówienia przez podmiot zamawiający nie jest wykorzystywany, ani też nie jest dokonywany podział zamówienia z zamiarem uniknięcia zastosowania postanowień niniejszego Porozumienia.
4. W przypadku gdy dane zamówienie wymaga zawarcia więcej niż jednej umowy, lub w przypadku udzielenia zamówień w częściach, podstawą obliczenia wartości zamówienia są:
 - a) rzeczywiste wartości podobnych, powtarzających się zamówień, udzielonych w okresie ostatniego roku budżetowego lub ostatnich 12 miesięcy, dostosowane, o ile to możliwe, do przewidywanych zmian ilościowych lub wartościowych w okresie najbliższych 12 miesięcy; lub
 - b) szacunkowa wartość powtarzających się zamówień w okresie 12 miesięcy następujących po udzieleniu pierwszego zamówienia.
5. W przypadkach zamówień dotyczących dzierżawy, najmu, lub sprzedaży ratalnej produktów lub usług, lub w przypadku zamówień nieokreślających ceny całkowitej, podstawą obliczenia wartości szacunkowej jest:
 - a) w przypadku zamówień na czas określony, jeżeli czas obowiązywania umowy wynosi 12 miesięcy lub mniej całkowita wartość zamówienia w okresie obowiązywania umowy lub, w przypadku gdy czas obowiązywania umowy przekracza 12 miesięcy, całkowita wartość takiego zamówienia łącznie z szacowaną wartością końcową;
 - b) w przypadku zamówień udzielanych na czas nieokreślony miesięczna opłata pomnożona przez 48.

W razie wątpliwości stosuje się drugą, czyli określoną w literze b), podstawę obliczenia wartości.
6. W przypadkach, gdy planowane zamówienie przewiduje możliwość wyboru opcji, podstawą obliczania wartości zamówienia jest wartość całkowita maksymalnie dopuszczalnego zamówienia, z włączeniem opcji.

*Artykuł III***Traktowanie narodowe i zakaz dyskryminacji**

1. W odniesieniu do wszelkich ustaw, przepisów, procedur i praktyk stosowanych do zamówień publicznych objętych niniejszym Porozumieniem, każda Strona zapewnia, natychmiast i bezwarunkowo w stosunku do produktów, usług i dostawców innych Stron oferujących produkty i usługi Stronom, traktowanie nie mniej korzystne niż:

⁽¹⁾ Niniejsze Porozumienie ma zastosowanie do wszelkich zamówień publicznych o wartości szacunkowej kontraktu równej lub wyższej od wysokości progowej w dniu opublikowania ogłoszenia zgodnie z artykułem IX.

▼ B

- a) te przyznane produktom, usługom i dostawcom krajowym; oraz
 - b) te przyznane produktom, usługom i dostawcom jakiegokolwiek innej Strony.
2. W odniesieniu do wszelkich ustaw, przepisów, procedur i praktyk stosowanych do zamówień publicznych objętych niniejszym Porozumieniem, każda Strona zapewnia:
- a) że jej podmioty nie traktują dostawcy prowadzącego działalność na terytorium kraju mniej korzystnie niż innego dostawcy prowadzącego działalność na terytorium kraju, w zależności od stopnia udziału zagranicznego lub własności; oraz
 - b) że jej podmioty nie dyskryminują dostawców prowadzących działalność na terytorium kraju, ze względu na kraj produkcji dostarczanego towaru lub usługi, pod warunkiem że kraj produkcji jest Stroną niniejszego Porozumienia zgodnie z postanowieniami artykułu IV.
3. Postanowienia ustępów 1 i 2 nie stosują się do opłat celnych oraz innych opłat nakładanych na przywóz lub w związku z nim, metod nakładania takich opłat, innych przepisów i formalności oraz środków wpływających na działalność na rynku usług innych niż ustawy, przepisy, procedury i praktyki dotyczące zamówień publicznych objętych niniejszym Porozumieniem.

*Artykuł IV***Reguły pochodzenia**

1. Strona nie stosuje reguł pochodzenia do produktów lub usług przywożonych lub dostarczanych w ramach zamówień publicznych objętych niniejszym Porozumieniem przez inne Strony, innych niż reguły pochodzenia stosowane w normalnym obrocie handlowym oraz w czasie realizacji przedmiotowej transakcji do przywozu lub dostaw tych samych produktów lub usług realizowanych przez te same Strony.
2. Po ukończeniu programu prac w zakresie harmonizacji reguł pochodzenia towarów, który ma być realizowany w myśl Porozumienia w sprawie reguł pochodzenia zamieszczonego w załączniku 1A do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO) (dalej zwanego „Porozumieniem WTO”) oraz negocjacji dotyczących handlu usługami Strony uwzględniają wyniki tego programu prac i tych negocjacji przy wprowadzaniu odpowiednich zmian do ustępu 1.

*Artykuł V***Szczególne i zróżnicowane traktowanie krajów rozwijających się**

1. Przy wykonywaniu i administrowaniu niniejszego Porozumienia, stosując postanowienia niniejszego artykułu, Strony należycie uwzględnią potrzeby rozwojowe, finansowe oraz handlowe krajów rozwijających się, a w szczególności krajów najmniej rozwiniętych, w zakresie:
- a) ochrony ich bilansu płatniczego i zapewnienia poziomu rezerw odpowiednich dla realizacji programów rozwoju gospodarczego;
 - b) promowania tworzenia lub rozwoju krajowych sektorów przemysłu, w tym rozwoju drobnego przemysłu i chałupnictwa obszarów wiejskich lub zacofanych; oraz rozwoju innych sektorów gospodarki;
 - c) wsparcia dla jednostek gospodarczych, o ile są one w pełni lub częściowo uzależnione od zamówień publicznych; oraz
 - d) zachęcania do rozwoju gospodarczego poprzez porozumienia regionalne lub globalne zawierane pomiędzy krajami rozwijającymi się przedstawione na Konferencji Ministerialnej Światowej Organizacji Handlu (dalej zwanej „WTO”) i nieodrzucone przez nią.

▼ **B**

2. Zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia każda ze Stron, opracowując i stosując ustawy, przepisy, procedury i praktyki mające wpływ na zamówienia publiczne, ułatwia zwiększony przywóz z krajów rozwijających się, biorąc pod uwagę szczególne problemy krajów najmniej rozwiniętych oraz krajów znajdujących się na niskim poziomie rozwoju gospodarczego.

Zakres

3. Ze względu na zapewnienie, że kraje rozwijające się są zdolne do przestrzegania niniejszego Porozumienia zgodnie z ich potrzebami rozwojowymi, finansowymi i handlowymi, cele określone w ustępie 1 są należycie uwzględniane w trakcie negocjacji odnośnie do zamówień krajów rozwijających się objętych postanowieniami niniejszego Porozumienia. Kraje rozwinięte, przygotowując listy krajów kwalifikujących się zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia, starają się włączyć podmioty zamawiające produkty i usługi wywożone przez kraje rozwijające się.

Uzgodnione wyłączenia

4. Kraj rozwijający się może negocjować z innymi uczestnikami negocjacji w ramach niniejszego Porozumienia, wspólnie akceptowane wyłączenia z reguł traktowania narodowego w odniesieniu do niektórych podmiotów, produktów lub usług objętych jego listą krajów kwalifikujących się, przy uwzględnieniu szczególnych okoliczności każdego przypadku. W ramach takich negocjacji należycie uwzględnia się względy ustępu 1 litery a)–c). Kraj rozwijający się, będący stroną porozumień regionalnych lub globalnych zawartych pomiędzy krajami rozwijającymi się, o których mowa w ustępie 1 litera d), może również negocjować wyłączenia z jego list, uwzględniając szczególne okoliczności każdego przypadku, biorąc pod uwagę między innymi przepisy dotyczące zamówień publicznych dla danej umowy regionalnej lub globalnej oraz, w szczególności, produkty i usługi, które mogą podlegać wspólnym programom rozwoju przemysłowego.

5. Po wejściu w życie niniejszego Porozumienia kraj rozwijający się będący Stroną może wprowadzić zmiany do swojej listy zgodnie z postanowieniami dotyczącymi wprowadzania zmian do takich list zawartymi w ustępie 6 artykułu XXIV, biorąc pod uwagę własne potrzeby rozwojowe, finansowe i handlowe lub może zwrócić się do Komitetu Zamówień Publicznych (dalej zwanego „Komitetem”) o wyłączenie z zasad traktowania narodowego w stosunku do niektórych podmiotów, produktów lub usług, które zostały uwzględnione w liście, biorąc pod uwagę szczególne okoliczności każdego przypadku oraz należycie uwzględniając postanowienia ustępu 1 litery a)–c). Po wejściu w życie niniejszego Porozumienia kraj rozwijający się będący Stroną może również wnioskować do Komitetu o wyłączenie niektórych podmiotów, produktów lub usług objętych taką listą w świetle uczestnictwa danego kraju w porozumieniach regionalnych lub globalnych pomiędzy krajami rozwijającymi się, biorąc pod uwagę szczególne okoliczności każdego przypadku oraz należycie uwzględniając postanowienia ustępu 1 litera d). Każdemu wnioskowi o wprowadzenie zmian na liście, złożonemu do Komitetu przez kraj rozwijający się towarzyszy odpowiednia dokumentacja lub informacje konieczne do rozważenia danej sprawy.

6. Ustępy 4 i 5 stosuje się *mutatis mutandis* do krajów rozwijających się, które przystąpią do niniejszego Porozumienia po jego wejściu w życie.

7. Takie uzgodnione wyłączenia, o których mowa w ustępach 4, 5 i 6 podlegają przeglądowi zgodnie z postanowieniami ustępu 14 poniżej.

Pomoc techniczna dla krajów rozwijających się będących Stronami

8. Każdy kraj rozwinięty będący Stroną, na wniosek, udziela wszelkiej pomocy technicznej, którą uważa za odpowiednią dla krajów rozwijających się będących Stronami w rozwiązywaniu ich problemów w zakresie zamówień publicznych.

9. Pomoc ta, która udzielana jest na zasadzie niedyskryminacji pomiędzy krajami rozwijającymi się będącymi Stronami dotyczy między innymi:

— rozwiązywania poszczególnych problemów technicznych przy udzielaniu określonych zamówień; oraz

— rozwiązywania wszelkich innych problemów uzgodnionych przez Stronę wnioskującą o udzielenie pomocy oraz drugą Stronę w aspekcie udzielanej pomocy technicznej.

▼ B

10. Pomoc techniczna, o której mowa w ustępach 8 i 9, obejmuje tłumaczenia dokumentacji kwalifikacyjnej i ofert składanych przez dostawców krajów rozwijających się będących Stronami na oficjalny język WTO określony przez podmiot, chyba że kraje rozwinięte będące Stroną uważają takie tłumaczenie za niepotrzebne obciążenie a w takich przypadkach zostanie przedstawione krajom rozwijającym się będących Stronami wyjaśnienie odnośnie do ich wniosku skierowanego do krajów rozwiniętych będących Stronami lub ich podmiotów.

Ośrodki informacyjne

11. Kraje rozwinięte będące Stronami ustanawiają, samodzielnie lub wspólnie, ośrodki informacyjne mające za zadanie udzielanie odpowiedzi na uzasadnione wnioski i zapytania ze strony krajów rozwijających się będących Stronami dotyczące, między innymi, ustaw, przepisów, procedur i praktyk dotyczących zamówień publicznych, opublikowanych ogłoszeń dotyczących planowanych zamówień, adresów podmiotów objętych niniejszym Porozumieniem, a także charakteru i ilości produktów lub usług objętych udzielanym lub planowanym zamówieniem, w tym dostępnych informacji na temat przyszłych przetargów. Komitet może również ustanowić ośrodek informacyjny.

Szczególne traktowanie krajów najmniej rozwiniętych

12. Ze względu na przepisy ustępu 6 decyzji UMAWIAJĄCYCH SIĘ STRON GATT 1947 z dnia 28 listopada 1979 roku o odmiennym i bardziej korzystnym traktowaniu, wzajemności oraz pełniejszym uczestnictwie krajów rozwijających się (BLS/26S/203–205), szczególnego traktowania udziela się krajom najmniej rozwiniętym będącym Stronami oraz dostawcom z tych krajów w zakresie produktów lub usług pochodzących z tych krajów będących Stronami, w odniesieniu do wszelkich ogólnych lub szczegółowych środków stosowanych w celu przyznania korzyści krajom rozwijającym się będącym Stronami. Strona może również przyznać korzyści wynikające z niniejszego Porozumienia dostawcom z krajów najmniej rozwiniętych niebędących Stronami w odniesieniu do produktów lub usług pochodzących z tych krajów.

13. Każdy kraj rozwinięty będący Stroną, na wniosek, zapewnia pomoc techniczną, którą uważa za odpowiednią dla potencjalnych oferentów z krajów najmniej rozwiniętych przy składaniu ofert oraz wyborze produktów i usług, które mogłyby być przedmiotem zainteresowania podmiotów z danego kraju rozwiniętego oraz dostawców z krajów najmniej rozwiniętych, oraz udziela im pomocy w zakresie przestrzegania wymogów technicznych i norm odnoszących się do produktów lub usług będących przedmiotem planowanego zamówienia.

Przegląd

14. Komitet przeprowadza roczne przeglądy realizacji i skuteczności niniejszego artykułu, a po każdorazowym upływie okresu trzyletniego, w oparciu o sprawozdania przedłożone przez Strony przeprowadza główny przegląd w celu oceny jego efektów. Komitet bada, w ramach trzyletniego przeglądu, za względu na osiągnięcie maksymalnego wykonania postanowień niniejszego Porozumienia, a w szczególności jego artykułu III, a także biorąc pod uwagę sytuację związaną z rozwojem, finansami i handlem krajów rozwijających się, czy zachodzi konieczność wprowadzenia zmian, lub rozszerzenia, wyłączeń przewidzianych zgodnie z postanowieniami ustępów 4–6 niniejszego artykułu.

15. W trakcie dalszych rund negocjacji prowadzonych zgodnie z postanowieniami ustępu 7 artykułu XXIV każdy kraj rozwijający się będący Stroną rozważa możliwość rozszerzenia swojej listy kwalifikujących się podmiotów biorąc pod uwagę swoją sytuację gospodarczą, finansową i handlową.

*Artykuł VI***Specyfikacje techniczne**

1. Specyfikacje techniczne określające cechy zamawianych produktów lub usług, takie jak: jakość, parametry, bezpieczeństwo, wymiary, symbole, terminologia, opakowania, oznakowanie i etykietowanie, lub procesy i metody ich produkcji, a także wymogi dotyczące procedur oceny zgodności zalecone przez podmioty zamawiające nie są opracowywane, przyjmowane lub stosowane ze względu na lub w sposób powodujący powstanie niepotrzebnych przeszkód dla handlu międzynarodowego.

▼ B

2. Specyfikacje techniczne przygotowywane przez podmioty zamawiające, w odpowiednim przypadku:
- określają raczej parametry funkcjonalne, aniżeli wzór i opisową charakterystykę; oraz
 - są oparte o międzynarodowe normy, jeżeli takie istnieją w danym przypadku; w innym przypadku o krajowe przepisy techniczne⁽¹⁾, uznane normy krajowe⁽²⁾, lub przepisy budowlane.
3. Nie ma wymogu lub odniesienia do konkretnego znaku towarowego lub znaku fabrycznego, patentu, wzoru lub typu, wyszczególnionego pochodzenia, producenta lub dostawcy, chyba że nie istnieje żadna inna metoda dokładnego lub zrozumiałego opisu wymogów zamówienia, i pod warunkiem że w dokumentacji przetargowej zawarte są słowa „lub równoważne(-a)”.
4. Podmioty nie zwracają się o udzielenie lub nie przyjmują, w sposób, który wykluczałby konkurencję, porad celem przygotowania specyfikacji dla danego zamówienia od firmy, która może mieć interes handlowy związany z zamówieniem.

*Artykuł VII***Procedury przetargowe**

- Każda Strona zapewnia, że procedury przetargowe ich podmiotów są stosowane w sposób niedyskryminacyjny oraz są zgodne z postanowieniami artykułów VII–XVI.
- Podmioty nie przekazują jakiegokolwiek dostawcy informacji w odniesieniu do danego zamówienia, w sposób, który mógłby wykluczać konkurencję.
- Do celów niniejszego Porozumienia:
 - Procedury przetargu nieograniczonego to takie procedury, w których każdy dostawca może złożyć ofertę.
 - Procedury przetargu ograniczonego to takie procedury, w których oferty mogą składać dostawcy zaproszeni przez podmiot zamawiający, zgodnie z ustępem 3 artykułu X oraz innymi odpowiednimi postanowieniami niniejszego Porozumienia.
 - Procedury przetargu bezpośredniego to takie procedury, w których podmiot zwraca się do indywidualnych dostawców, jedynie zgodnie z warunkami określonymi w artykule XV.

*Artykuł VIII***Kwalifikacja dostawców**

W ramach procesu kwalifikacji dostawców podmioty zamawiające nie dyskryminują pomiędzy dostawcami innych Stron lub pomiędzy dostawcami krajowymi a dostawcami innych Stron. Procedury kwalifikacji są zgodne z poniższym:

- wszelkie warunki uczestnictwa w procedurach przetargowych są opublikowane w odpowiednim czasie, aby umożliwić zainteresowanym dostawcom rozpoczęcie oraz dopełnienie, o ile jest to zgodne z zasadami efektywności udzielania zamówienia, procedur kwalifikacyjnych;

⁽¹⁾ Do celów niniejszego Porozumienia za regulację techniczną uważa się dokument określający cechy produktu lub usługi lub odpowiednich technologii i metod produkcji, w tym odpowiednie przepisy administracyjne, których przestrzeganie jest obowiązkowe. Może on również zawierać lub dotyczyć wyłącznie wymogów w zakresie terminologii, symboli, opakowania, oznakowania lub etykietownia stosowanych do produktu, usługi, procesu lub metody produkcji.

⁽²⁾ Do celów niniejszego Porozumienia za normę uważa się dokument zatwierdzony przez uznany organ, który przewiduje, celem powszechnego i powtarzającego się stosowania, zasady, wytyczne lub cechy produktów lub usług lub związanych z nimi procesów i metod produkcji, których przestrzeganie nie jest obowiązkowe. Może on zawierać lub dotyczyć wyłącznie wymogów w zakresie terminologii, symboli, opakowania, oznakowania lub etykietowania, stosowanych do produktu, usługi, procesu lub metody produkcji.

▼ B

- b) wszelkie warunki uczestnictwa w procedurach przetargowych są ograniczone do takich, które są istotne dla zapewnienia zdolności firmy do wykonania danego zamówienia. Wszelkie wymogi uczestnictwa, których spełnienia żąda się od dostawców, w tym gwarancje finansowe, kwalifikacje techniczne, a także dostarczenie informacji koniecznych do ustalenia możliwości finansowych, handlowych oraz technicznych dostawców, jak również weryfikacji kwalifikacji, nie są mniej korzystne dla dostawców innych Stron niż dla dostawców krajowych oraz nie dyskryminują pomiędzy dostawcami innych Stron. Możliwości finansowe, handlowe oraz techniczne dostawcy są oceniane na podstawie całościowej działalności gospodarczej tego dostawcy jak również jego działalności na terytorium podmiotu zamawiającego, należyście uwzględniając stosunki prawne pomiędzy organizacjami dostawców;
- c) proces oraz czas wymagany dla kwalifikowania dostawców nie jest wykorzystywany w celu wyłączenia dostawców innych Stron z listy lub z dostawców rozważanych dla danego planowanego zamówienia. Podmioty uznają tych krajowych dostawców oraz dostawców innych Stron za kwalifikujących się, którzy spełniają warunki uczestnictwa dla danego planowanego zamówienia. Wnioski dostawców o udział w danej procedurze dotyczącej planowanego zamówienia, którzy nie mogą być jeszcze zakwalifikowani, są również rozpatrywane pod warunkiem że pozostało wystarczająco dużo czasu na dokończenie procedury kwalifikacyjnej;
- d) podmioty prowadzące stałe listy zakwalifikowanych dostawców zapewniają, że dostawcy mogą złożyć wniosek o kwalifikację w dowolnym terminie; oraz, że wszyscy kwalifikujący się dostawcy, którzy o to wnioskuje zostaną wpisani na listy w możliwie najkrótszym terminie;
- e) jeżeli, po opublikowaniu ogłoszenia zgodnie z ustępem 1 artykułu IX, dostawca, który nie został jeszcze zakwalifikowany, składa wniosek o dopuszczenie do udziału w planowanym zamówieniu, podmiot niezwłocznie wszczyna procedurę kwalifikacyjną;
- f) każdemu dostawcy, który złożył wniosek o zakwalifikowanie go zainteresowane podmioty udzielają porad dotyczących decyzji w tym zakresie. Kwalifikujący się dostawcy wpisani na stałe listy przez podmioty zostają również zawiadomieni o zakończeniu jakiegokolwiek z tych list lub o usunięciu ich z nich.
- g) każda Strona zapewnia, że:
- i) każdy podmiot i jego jednostki realizują jednolitą procedurę kwalifikacyjną z wyjątkiem przypadków, gdy powstaje konieczność uzasadniona konieczność stosowania innej procedury; oraz
 - ii) podejmowane są wysiłki mające na celu minimalizację różnic pomiędzy procedurami kwalifikacyjnymi stosowanymi przez różne podmioty zamawiające;
- h) postanowienia ustępów a)–g) nie wyłączają możliwości wykluczenia wykonawcy z powodów takich jak: upadłość lub złożenie fałszywych oświadczeń, pod warunkiem że takie wykluczenie jest zgodne z przewidzianymi w niniejszym Porozumieniu zasadami traktowania narodowego i niedyskryminacji.

*Artykuł IX***Zaproszenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia**

1. Zgodnie z postanowieniami ustępów 2 i 3 niniejszego Porozumienia, podmioty zamawiające publikują zaproszenia do udziału w postępowaniu dotyczącym każdego zamówienia, o ile postanowienia artykułu XV (przetarg bezpośredni) nie stanowią inaczej. Ogłoszenie jest publikowane w odpowiednim publikatorze wymienionym w dodatku II.
2. Zaproszenie do udziału w postępowaniu może mieć formę ogłoszenia o zamówieniu, zgodnie z ustępem 6.
3. Podmioty wymienione w załącznikach 2 i 3 mogą skorzystać z ogłoszeń o planowanych zamówieniach, zgodnie z postanowieniami ustępu 7, lub ogłoszenia o systemie kwalifikacyjnym, zgodnie z postanowieniami ustępu 9, jako zaproszeń do udziału w postępowaniu.

▼ B

4. Podmioty, które korzystają z ogłoszenia o planowanych zamówieniach jako zaproszenia do udziału w postępowaniu zapraszają następnie wszystkich dostawców, którzy wyrazili zainteresowanie udziałem w danym postępowaniu do potwierdzenia tego zainteresowania na podstawie informacji zawierających co najmniej informacje, o których mowa w ustępie 6.

5. Podmioty zamawiające, które korzystają z ogłoszenia o systemie kwalifikacji jako zaproszenia do uczestnictwa w postępowaniu przedstawiają, z zastrzeżeniem postanowień ustępu 4 artykułu XVIII oraz z zachowaniem odpowiednich terminów, informacje umożliwiające wszystkim tym, którzy wyrazili zainteresowanie, dokonanie odpowiedniej oceny ich zainteresowania uczestnictwem w postępowaniu. Informacje te zawierają informacje z ogłoszeń, o których mowa w ustępach 6 i 8, w stopniu, w jakim informacje te są dostępne. Informacje udzielone jednemu zainteresowanemu dostawcy są udzielone innym zainteresowanym dostawcom w sposób niedyskryminacyjny.

6. Każde ogłoszenie o zamówieniu, o którym mowa w ustępie 2, zawiera następujące informacje:

- a) charakter zamówienia i ilość, w tym również ewentualnych możliwości dalszych zamówień oraz, jeżeli jest to możliwe, szacunkowe określenie terminów udzielenia dalszych zamówień; w przypadku zamówień powtarzających się ich charakter i ilość oraz, jeżeli jest to możliwe, szacunkowe terminy kolejnych ogłoszeń o przetargach na produkty lub usługi, które mają być zamawiane;
- b) wskazanie czy zamówienie jest udzielane w trybie przetargu nieograniczonego lub ograniczonego oraz czy postępowanie obejmuje negocjacje;
- c) wszelkie terminy rozpoczęcia dostaw lub zakończenia dostaw produktów lub usług;
- d) adres i ostateczny termin składania wniosków o zaproszenie do udziału w postępowaniu lub o wpis na listę zakwalifikowanych dostawców, lub też składania ofert, a także określenie języka(-ów) w jakim(-ch) powinny być składane;
- e) adres podmiotu udzielającego zamówienia oraz udzielającego wszelkich koniecznych informacji do uzyskania specyfikacji oraz innych dokumentów;
- f) wszelkie wymogi ekonomiczne i techniczne, oraz dotyczące gwarancji finansowych, a także wskazanie informacji wymaganych od dostawców;
- g) kwota i terminy płatności wszelkich sum należnych za dokumentację przetargową; oraz
- h) wskazanie czy podmiot udziela zamówień w formie kupna, najmu, dzierżawy, sprzedaży ratalnej, czy też więcej niż jednej z tych umów.

7. Każde ogłoszenie o planowanych zamówieniach, o którym mowa w ustępie 3, zawiera taką ilość informacji, o których mowa w ustępie 6, jaka jest dostępna. W każdym przypadku zawiera ono informacje, o których mowa w ustępie 8, oraz:

- a) oświadczenie stwierdzające, że zainteresowani dostawcy powinni wyrazić swoje zainteresowanie uzyskaniem zamówienia podmiotu;
- b) punkt kontaktowy w danym podmiocie zamawiającym, w którym można uzyskać dalsze informacje.

8. W przypadku każdego zamówienia podmiot zamawiający publikuje streszczenia ogłoszenia w jednym z języków urzędowych WTO. Ogłoszenie zawiera co najmniej następujące informacje:

- a) przedmiot zamówienia;
- b) terminy składania ofert lub wniosku o zaproszenie do składania ofert; oraz
- c) adresy, pod którymi można uzyskać dokumenty dotyczące zamówienia.

▼ B

9. W przypadku zastosowania procedury przetargu ograniczonego podmioty prowadzące stałe listy zakwalifikowanych wykonawców publikują corocznie, w jednej z publikacji wymienionych w dodatku III następujące ogłoszenie:

- a) wykaz prowadzonych list wraz z ich tytułami, dotyczących produktów lub usług lub też kategorii produktów lub usług, które mają być zamawiane przy wykorzystaniu list;
- b) warunki, które muszą być spełnione przez dostawców aby mogli zostać wpisani na te listy oraz metody weryfikacji spełnienia poszczególnych warunków stosowane przez podmiot zamawiający; oraz
- c) terminy ważności list oraz formalności, które muszą być spełnione w celu odnowienia ich ważności.

W przypadku gdy takie ogłoszenie jest wykorzystywane jako zaproszenie do uczestnictwa w postępowaniu, zgodnie z postanowieniami ustępu 3, ogłoszenie zawiera dodatkowo następujące informacje:

- d) charakter danych produktów lub usług;
- e) oświadczenie, że ogłoszenie jest zaproszeniem do uczestnictwa w postępowaniu.

Niemniej jednak, w przypadku gdy czas obowiązywania systemu kwalifikacji nie przekracza trzech lat, a czas obowiązywania systemu jest określony w ogłoszeniu oraz stwierdza się ponadto wyraźnie, że żadne dalsze ogłoszenia nie będą publikowane, wystarczające jest opublikowanie jednego ogłoszenia na początku obowiązywania systemu. System taki nie jest stosowany w celu obejścia postanowień niniejszego Porozumienia.

10. Jeżeli, po opublikowaniu zaproszenia do udziału w postępowaniu o udzielenie jakiegokolwiek zamówienia, ale przed terminem określonym dla otwarcia i składania ofert, zgodnie z informacją podaną w ogłoszeniach lub w dokumentacji przetargowej, konieczne jest wprowadzenie zmian do ogłoszenia lub też opublikowanie nowego ogłoszenia, zmienionemu lub nowo opublikowanemu ogłoszeniu nadaje się ten sam tryb jak dokumentom oryginalnym, na podstawie których dokonano zmiany. Wszelkie istotne informacje dotyczące danego planowanego zamówienia, przekazane jednemu dostawcy zostają przekazane jednocześnie wszystkim innym zainteresowanym dostawcom w terminie umożliwiającym im odpowiednie zapoznanie się i ustosunkowanie do takiej informacji.

11. Podmioty zamawiające wyraźnie określają w ogłoszeniu, o których mowa w niniejszym artykule, lub też w publikatorach, w których te ogłoszenia się ukazują, że zamówienie udzielane jest zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

*Artykuł X***Procedury wyboru**

1. W celu zapewnienia optymalnej skuteczności międzynarodowej konkurencji w ramach procedur przetargu ograniczonego podmioty zamawiające, w przypadku każdego planowanego zamówienia, zwracają się o przedstawienie ofert przez jak największą liczbę dostawców krajowych oraz dostawców innych Stron, uwzględniając konieczność zapewnienia sprawności działania systemu zamówień. Wybór dostawców do uczestnictwa w procedurze odbywa się w sposób uczciwy i niedyskryminujący żadnego dostawcy.

2. Podmioty zamawiające prowadzące stałe listy zakwalifikowanych dostawców mogą dokonać wyboru dostawców zaproszonych do uczestnictwa w przetargu spośród tych, którzy znajdują się na liście. Wszelki wybór dokonywany jest w sposób gwarantujący równe szanse dostawcom znajdującym się na liście.

3. Dostawcom składającym wniosek o uczestnictwo w danym przetargu zezwala się na złożenie i rozpatrzenie oferty pod warunkiem zapewnienia, w przypadku dostawców jeszcze nie zakwalifikowanych, wystarczającego czasu na dokonanie procesu kwalifikacji zgodnie z artykułami VIII i IX. Liczba dodatkowych dostawców dopuszczonych do uczestnictwa jest ograniczona jedynie wymogami sprawności działania systemu zamówień.

4. Wnioski o dopuszczenie do udziału w procedurach przetargu ograniczonego mogą być składane za pomocą teleksu, telegramu lub faksu.

▼ B*Artykuł XI***Terminy dotyczące postępowania przetargowego oraz terminy wykonania zamówienia***Postanowienia ogólne*

1. a) Wszelkie wyznaczone terminy są ustalane w sposób umożliwiający dostawcom innych Stron, jak też dostawcom krajowym przygotowanie i złożenie ofert przed zakończeniem procedur przetargowych. Przy ustalaniu takich terminów podmioty zamawiające uwzględniają, zgodnie z ich uzasadnionymi potrzebami, takie czynniki jak stopień złożoności planowanego zamówienia, przewidywany zakres udziału podwykonawców oraz czas zwykle potrzebny na przekazanie ofert pocztą z punktów krajowych i zagranicznych.

b) Każda Strona zapewnia, że zamawiający należycie uwzględniają przy ustalaniu ostatecznego terminu składania ofert lub wniosków o dopuszczenie do przetargu opóźnienia w ich publikowaniu. *Nieprzekraczalne terminy*
2. Z zastrzeżeniem postanowień ustępu 3:
 - a) w przypadku przetargu nieograniczonego termin składania ofert nie jest krótszy niż 40 dni od dnia publikacji, o której mowa w ustępie 1 artykułu IX;
 - b) w przetargu ograniczonym nie uwzględniającym stałej listy kwalifikujących się dostawców, termin składania wniosków o dopuszczenie do przetargu nie jest krótszy niż 25 dni od dnia publikacji, o której mowa w ustępie 1 artykułu IX; termin składania ofert w żadnym przypadku nie jest krótszy niż 40 dni od daty wysłania zaproszenia do uczestnictwa w przetargu;
 - c) w przypadku przetargu ograniczonego z wykorzystaniem stałej listy kwalifikujących się dostawców termin składania ofert nie jest krótszy niż 40 dni od dnia wysłania pierwszego zaproszenia do składania ofert, niezależnie od tego, czy data wysłania pierwszego zaproszenia do składania ofert zbiega się z datą publikacji, o której mowa w ustępie 1 artykułu IX.
3. Terminy, o których mowa w ustępie 2, mogą zostać skrócone w przypadku zaistnienia następujących okoliczności:
 - a) jeżeli oddzielne ogłoszenie zostało opublikowane z wyprzedzeniem 40 dni, ale nie więcej niż 12 miesięcy, pod warunkiem że ogłoszenie to zawiera:
 - i) wszystkie dostępne informacje, o których mowa w ustępie 6 artykułu IX;
 - ii) informacje, o których mowa w ustępie 8 artykułu IX;
 - iii) stwierdzenie, że zainteresowani dostawcy winni składać wniosek o dopuszczenie do udziału w przetargu do określonego podmiotu;
 - iv) punkt kontaktowy przy podmiocie zamawiającym, w którym można uzyskać dodatkowe informacje,termin 40 dni na złożenie ofert, może zostać zastąpiony terminem na tyle długim aby umożliwić zainteresowanym złożenie ważnych ofert. Termin ten co do zasady nie powinien być krótszy niż 24 dni, ale w żadnym przypadku nie krótszy niż 10 dni;
 - b) w przypadku drugiej i następnych publikacji dotyczących udzielania zamówień powtarzających się, o których mowa w ustępie 6 artykułu IX, 40-dniowy termin składania ofert może zostać skrócony do nie mniej niż 24 dni;
 - c) w przypadku gdy nadzwyczajna sytuacja należycie uzasadniona przez podmiot zamawiający powoduje, że wyżej wymienione terminy nie mogą mieć zastosowania, terminy, o których mowa w ustępie 2, mogą zostać skrócone, lecz nie mogą być w żadnym przypadku krótsze niż 10 dni od daty publikacji, o której mowa w ustępie 1 artykułu IX; oraz

▼ B

d) termin, o którym mowa w ustępie 2 litera c), w przypadkach zamówień udzielanych przez podmioty wymienione w załącznikach 2 i 3 do niniejszego Porozumienia, może być ustalany w drodze uzgodnień pomiędzy podmiotem zamawiającym a zakwalifikowanymi wstępnie dostawcami. W przypadku braku takiego uzgodnienia podmiot zamawiający ma prawo do ustalenia takiego terminu składania ofert, który umożliwi składanie odpowiednich ofert, nie krótszego jednak niż 10 dni.

4. Zgodnie z uzasadnionymi potrzebami podmiotu zamawiającego, termin dostawy/wykonania uwzględnia takie czynniki jak stopień złożoności zamówienia, przewidywany zakres udziału podwykonawców oraz realistycznie określony czas konieczny do wyprodukowania, uzupełnienia zapasów, transportu produktów z punktów dostawy lub realizacji usługi.

*Artykuł XII***Dokumentacja przetargowa**

1. W przypadku gdy podmiot zamawiający, w ramach procedury przetargowej, dopuszcza możliwość składania ofert w kilku językach, jednym z tych języków musi być jeden z oficjalnych języków WTO.

2. Dokumentacja przetargowa dostarczona oferentom zawiera wszelkie konieczne informacje umożliwiające oferentom przedstawienie odpowiednich ofert, w tym informacje wymagane do opublikowania w ogłoszeniu o zamówieniu, z wyjątkiem sytuacji określonych w ustępie 6 litera g) artykułu IX, oraz następujące informacje:

- a) adres, na który należy składać oferty;
- b) adres, pod który należy składać wnioski o dodatkowe informacje;
- c) język lub języki, w których oferty i dokumentacja przetargowa muszą być składane;
- d) ostateczna data i godzina składania ofert oraz okres czasu w jakim oferty powinny być otwierane i akceptowane;
- e) osoby upoważnione do obecności przy otwarciu ofert oraz data, godzina i miejsce otwarcia ofert;
- f) wszelkie wymogi ekonomiczne i techniczne, gwarancje finansowe i informacje lub dokumenty wymagane od dostawców;
- g) pełny opis zamawianych produktów lub usług lub wszelkich wymogów, włączając specyfikacje techniczne, świadectwa zgodności, wymagane plany, rysunki oraz materiały instruktażowe;
- h) kryteria udzielenia zamówienia, w tym określenie wszelkich czynników, innych niż cena, które mają być uwzględniane przy oszacowaniu ofert oraz elementy kosztów, które mają być uwzględniane przy oszacowywaniu ofert pod względem ceny takie jak: koszty transportu, ubezpieczenia i inspekcji, a w przypadku produktów lub usług innych Stron również opłaty celne oraz inne opłaty przywozowe, podatki oraz waluta płatności;
- i) warunki płatności;
- j) wszelkie inne warunki zamówienia;
- k) zgodnie z artykułem XVII warunki, jeżeli mają zastosowanie, zgodnie z którymi rozpatrywane będą oferty z krajów nie będących Stronami niniejszego Porozumienia, stosujących wszakże procedury przewidziane w tym artykule, będą przyjęte.

▼ B*Przesyłanie dokumentacji przetargowej przez podmioty zamawiające*

3. a) W przetargach nieograniczonych podmioty przesyłają dokumentację przetargową na wniosek dostawcy uczestniczącego w procedurze, a także niezwłocznie udzielają wszelkich wyjaśnień na uzasadniony wniosek jej dotyczący.
- b) W przetargach ograniczonych podmioty zamawiające przesyłają dokumentację przetargową na wniosek dostawcy pragnącego uczestniczyć w procedurze przetargowej, a także niezwłocznie udzielają wszelkich wyjaśnień na uzasadniony wniosek jej dotyczący.
- c) Podmioty zamawiające niezwłocznie odpowiadają na wszelkie uzasadnione wnioski o udzielenie istotnych informacji złożone przez dostawcę uczestniczącego w procedurze przetargowej, pod warunkiem że takie informacje nie postawią danego dostawcy w sytuacji uprzywilejowanej w stosunku do jego konkurentów uczestniczących w postępowaniu o udzielenie zamówienia.

*Artykuł XIII***Składanie, otrzymywanie i otwarcie ofert oraz udzielanie zamówień**

1. Składanie, otrzymywanie i otwarcie ofert oraz udzielanie zamówień odbywa się zgodnie z następującymi zasadami:

- a) oferty są co do zasady składane na piśmie, bezpośrednio lub drogą pocztową. Jeżeli dopuszcza się składanie ofert za pomocą teleksu, telegramu lub faksu, oferty składane w ten sposób muszą zawierać wszelkie informacje konieczne do dokonania ich oceny, w szczególności cenę ostateczną proponowaną przez oferenta oraz oświadczenie oferenta o jego zgodzie na wszelkie warunki i postanowienia umieszczone w zaproszeniu do składania ofert. Oferta musi być w jak najkrótszym terminie potwierdzona listem lub dostarczeniem podpisanej kopii telegramu, teleksu lub faksu. Oferty przekazywane telefonicznie nie są dopuszczane. W przypadku jakichkolwiek niezgodności lub sprzeczności pomiędzy treścią teleksu, telegramu lub faksu, a dokumentami otrzymanymi po upływie terminu składania ofert, treść telegramu, teleksu lub faksu jest wiążąca; oraz
- b) umożliwienie poprawienia niezamierzonych błędów pisarskich przez oferenta w okresie pomiędzy otwarciem oferty, a udzieleniem zamówienia nie może prowadzić do stosowania jakichkolwiek praktyk dyskryminujących.

Przyjmowanie ofert

2. Dostawca nie może ponosić ujemnych konsekwencji w przypadku gdy jego oferta pojawi się w biurze określonym w dokumentacji przetargowej, po upływie wyznaczonego terminu, w wyniku opóźnienia zawinionego wyłącznie przez podmiot zamawiający. Oferty mogą być również rozpatrywane w innych wyjątkowych okolicznościach, pod warunkiem że procedura stosowana przez podmiot zamawiający tak przewiduje.

Otwarcie ofert

3. Wszystkie oferty otrzymane przez podmioty zamawiające w ramach przetargów nieograniczonych lub ograniczonych są przyjmowane i otwierane z zastosowaniem procedury gwarantującej prawidłowość przeprowadzenia otwarcia ofert. Przyjmowanie i otwieranie ofert jest również zgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia dotyczącymi traktowania narodowego i niedyskryminacji. Informacja dotycząca otwarcia ofert pozostaje w rękach zainteresowanego podmiotu zamawiającego do dyspozycji władz rządowych odpowiedzialnych za działalność danego podmiotu celem ewentualnego późniejszego wykorzystania zgodnie z procedurami, o których mowa w artykułach XVIII, XIX, XX i XXII.

Udzielanie zamówień

4. a) Aby dany oferent mógł ubiegać się o udzielenie mu zamówienia oferta, w momencie otwarcia ofert, musi spełniać istotne wymogi zawarte w ogłoszeniach lub w dokumentacji przetargowej i pochodzić od oferenta spełniającego warunki uczestnictwa. W przypadku gdy podmiot zamawiający otrzymał ofertę nienormalnie niską w stosunku do innych złożonych ofert, może on zwrócić się do danego oferenta o dodatkowe wyjaśnienia celem upewnienia się czy oferent ten może spełnić warunki uczestnictwa oraz czy jest w stanie dotrzymać warunków umowy.

▼ B

- b) O ile podmiot zamawiający nie podejmie decyzji o nieudzieleniu zamówienia ze względu na interes publiczny, podmiot zamawiający udziela zamówienia oferentowi, wobec którego ustalono, że jest w stanie w pełni wykonać zamówienie, a którego oferta czy to dotycząca krajowych produktów lub usług, czy też produktów lub usług innej Strony, albo jest ofertą najniższą, albo jest najbardziej korzystna w oparciu o kryteria zawarte w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentacji przetargowej.
- c) Zamówienia są udzielane w oparciu o kryteria i istotne wymogi określone w dokumentacji przetargowej. *Klauzule opcjonalne*
5. Postanowienia klauzul opcjonalnych nie są wykorzystywane w sposób prowadzący do obejścia postanowień niniejszego Porozumienia.

*Artykuł XIV***Negocjacje**

1. Strona może przewidzieć, aby podmioty prowadziły negocjacje:
 - a) w przypadkach zamówień w stosunku do których podmioty zamawiające wyraziły taki zamiar, mianowicie w ogłoszeniu, o którym mowa w ustępie 2 artykułu IX (zaproszenie dostawców do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia); lub
 - b) w przypadkach, gdy z oceny ofert wynika, że żadna oferta nie jest wyraźnie najlepsza w oparciu o szczegółowe kryteria oceny określone w ogłoszeniu lub w dokumentacji przetargowej.
2. Negocjacje są przede wszystkim stosowane w celu ustalenia słabych i silnych stron ofert.
3. Podmioty zamawiające traktują oferty w sposób poufny. W szczególności podmioty zamawiające nie udzielają wybranym uczestnikom informacji celem umożliwienia im dostosowania ich ofert do ofert złożonych przez innych uczestników.
4. Podmioty zamawiające nie dyskryminują dostawców w trakcie negocjacji. W szczególności zapewniają one, że:
 - a) wszelkie wykluczenie uczestników jest dokonywane zgodnie z kryteriami określonymi w ogłoszeniach i w dokumentacji przetargowej;
 - b) wszelkie zmiany kryteriów oraz wymogów technicznych są przekazywane na piśmie wszystkim pozostałym uczestnikom negocjacji;
 - c) wszyscy pozostali uczestnicy negocjacji mają możliwość złożenia nowych lub zmodyfikowanych ofert w oparciu o zmienione wymogi; oraz
 - d) gdy negocjacje dobiegają końca wszyscy uczestnicy pozostający w negocjacjach mają możliwość złożenia ostatecznych ofert w jednakowym terminie.

*Artykuł XV***Przetarg bezpośredni**

1. Postanowienia artykułów VII–XIV dotyczące procedur przetargów nieograniczonych i ograniczonych nie mają zastosowania w następujących warunkach, z zastrzeżeniem, że przetarg bezpośredni nie jest stosowany w celu ograniczenia konkurencji lub w sposób, który stanowiłby środek dyskryminacji dostawców innych Stron lub ochrony krajowych dostawców:

▼ B

- a) w przypadku braku ofert w odpowiedzi na ogłoszenie o przetargu nieograniczonym lub ograniczonym, lub w przypadku gdy złożone oferty są wynikiem zmywu lub też nie spełniają istotnych wymogów dotyczących przetargu, lub też zostały złożone przez dostawców nie spełniających warunków uczestnictwa określonych w niniejszym Porozumieniu, pod warunkiem jednak, że wymogi pierwotnego przetargu nie zostaną znacząco zmienione;
- b) jeżeli ze względu na dzieła sztuki lub z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych, takich jak patenty czy też prawa autorskie lub w sytuacji, gdy z przyczyn technicznych nie istnieje konkurencja, produkty lub usługi mogą być dostarczane jedynie przez określonego dostawcę i nie istnieje żadna możliwa do zaakceptowania alternatywa lub substytut;
- c) w zakresie w jakim jest to niezbędnie konieczne, ze względu na nadzwyczaj pilny charakter sprawy, w wyniku zaistnienia nieprzewidzianych przez podmiot zamawiający okoliczności, produkty lub usługi nie mogły być uzyskane w terminie w drodze przetargu nieograniczonego lub ograniczonego;
- d) w przypadku dodatkowych dostaw dokonywanych przez pierwotnego dostawcę w postaci części zamiennych dla już istniejących dostaw lub instalacji lub też rozszerzenia zakresu już istniejących dostaw, usług lub instalacji, gdy zmiana dostawcy zmuszałaby podmiot zamawiający do zamawiania sprzętu lub usług nie spełniających wymogów wymienności w odniesieniu do już dostarczonego sprzętu lub usług ⁽¹⁾;
- e) w przypadku gdy podmiot zamawia prototypy lub pierwszy produkt lub usługę opracowane na jego zlecenie w trakcie i do celów danego zamówienia na realizację badań, eksperymentów, studiów lub oryginalnego rozwoju. Po realizacji takich zamówień, kolejne zamówienia na produkty lub usługi podlegają postanowieniom artykułów VII–XIV ⁽²⁾;
- f) w przypadku gdy dodatkowe usługi budowlane nie zostały uwzględnione w pierwotnym zamówieniu ale ujęto je w celach określonych w dokumentacji pierwotnego przetargu muszą być wykonane w wyniku nieprzewidzianych okoliczności, w celu ukończenia usług budowlanych określonych w tej dokumentacji, a podmiot zamawiający zmuszony jest do udzielenia zamówienia na wykonanie dodatkowych usług budowlanych wykonawcy świadczącemu odnośne usługi budowlane, gdyż oddzielenie dodatkowych usług budowlanych od pierwotnego zamówienia byłoby trudne ze względów technicznych lub ekonomicznych i powodowałoby znaczące niedogodności dla podmiotu zamawiającego. Jednakże całkowita wartość zamówień udzielonych na dodatkowe usługi budowlane nie może przekroczyć 50 % wartości zamówienia podstawowego;
- g) w przypadku nowych usług budowlanych składających się z powtarzania podobnych robót budowlanych zgodnych z projektem podstawowym, na który udzielono pierwotnego zamówienia zgodnie z artykułami VII–XIV oraz w odniesieniu do którego podmiot zamawiający stwierdził w ogłoszeniu o planowanym zamówieniu, że może być zastosowana procedura przetargu bezpośredniego przy udzielaniu zamówień na realizację takich nowych usług budowlanych;
- h) w przypadku produktów nabywanych na giełdach towarowych;
- i) w przypadku zakupu dokonywanego na nadzwyczaj korzystnych warunkach pojawiających się jedynie w krótkim okresie. Postanowienie niniejsze dotyczy niezwykłego zbywania dokonywanego przez przedsiębiorstwa, które nie są zwykle dostawcami lub zbywania majątku podmiotów gospodarczych będących w likwidacji lub sekwestrze sądowym. Nie dotyczy to zwykłego nabywania dóbr od regularnych dostawców;
- j) w przypadku zamówień udzielanych zwycięzcy konkursu na projekt, pod warunkiem że konkurs taki został zorganizowany i przeprowadzony zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia, w szczególności w odniesieniu do publikacji, zgodnie z artykułem IX, zaproszenia dla odpowiednio zakwalifikowanych dostawców do uczestnictwa w takim konkursie, w ramach którego projekty ocenia niezależna komisja konkursowa przy założeniu, że zamówienia na realizację projektów będą udzielane zwycięzcom.

⁽¹⁾ Pod określeniem „już dostarczonego sprzętu” rozumie się również oprogramowanie zakładając, że pierwotne zamówienie oprogramowania było objęte niniejszym Porozumieniem.

⁽²⁾ Oryginalny rozwój pierwszego produktu lub usługi może objąć ograniczony zakres produkcji lub dostaw w celu włączenia wyników testów oraz zademonstrowania, że dany produkt lub usługa nadaje się do produkcji lub dostaw w ilości o akceptowalnych normach jakości. Określenie to nie obejmuje ilości produkcji lub dostaw wymaganych do osiągnięcia komercyjnej rentowności lub zagwarantowania zwrotu kosztów działalności badawczo-rozwojowej.

▼ B

2. Podmioty zamawiające przygotowują na piśmie sprawozdanie dotyczące każdego zamówienia udzielonego w ramach postanowień ustępu 1. Każde sprawozdanie zawiera nazwę podmiotu zamawiającego, wartość i rodzaj zamówionych towarów lub usług, kraj pochodzenia, oraz wskazanie, w oparciu o które postanowienia niniejszego artykułu zamówienie zostało udzielone. Zainteresowany podmiot zamawiający przechowuje takie sprawozdanie do dyspozycji władz rządowych odpowiadających za działalność podmiotu do wykorzystania przez takie władze, jeżeli zajdzie taka potrzeba zgodnie z artykułami XVIII, XIX, XX i XXII.

*Artykuł XVI***Umowy kompensacyjne**

1. W procesie kwalifikacji i wyboru dostawców lub też w trakcie oceny ofert czy udzielania zamówień podmioty zamawiające nie żądają, zabiegają lub nie rozważają możliwości stosowania umów kompensacyjnych⁽¹⁾.

2. Niemniej jednak, ze względu na ogólne względy polityki, w tym odnoszące się do rozwoju, kraj rozwijający się może z chwilą przystąpienia negocjować warunki stosowania umów kompensacyjnych, takich jak wymogi dotyczące składnika krajowego. Wymogi te stosuje się jedynie w przypadku kwalifikowania do uczestnictwa w postępowaniu dotyczącym zamówienia, a nie jako kryteria udzielenia zamówienia. Warunki te są obiektywne, jasno określone i niedyskryminacyjne. Są one określone w dodatku I dla kraju i mogą obejmować dokładne ograniczenia stosowania umów kompensacyjnych w zamówieniach objętych niniejszym Porozumieniem. O istnieniu takich warunków zostanie zawiadomiony Komitet, a także informacja ta zostanie podana w ogłoszeniu o planowanym zamówieniu oraz w innych dokumentach.

*Artykuł XVII***Przejrzystość**

1. Każda Strona zachęca podmioty zamawiające do wskazania warunków, w tym wszelkich odstępstw od konkurencyjnych procedur przetargowych lub dostępu do procedur odwoławczych, w ramach których brane będą pod uwagę oferty składane przez dostawców z krajów, które nie są stronami niniejszego Porozumienia, ale które zapewniając przejrzystość stosowanych przez siebie procedur udzielania zamówień:

- a) definiują zamówienia zgodnie z postanowieniami artykułu VI (specyfikacje techniczne);
- b) publikują ogłoszenia o zamówieniach, o których mowa w artykule IX, włącznie z wersją ogłoszenia, o którym mowa w ustępie 8 artykułu IX (skrócona informacja dotycząca planowanego zamówienia) publikowanej w jednym z urzędowych języków WTO, obejmujące określenie warunków, w oparciu o które oferty dostawców usytuowanych w krajach będących Stronami niniejszego Porozumienia są rozpatrywane;
- c) są gotowe do zagwarantowania, że ich przepisy dotyczące zamówień nie ulegają co do zasady zmianom w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia oraz, w przypadku gdy tego rodzaju zmian nie można uniknąć, zapewnienia możliwości wykorzystania zadowalających środków odszkodowawczych.

2. Rządy niebędące stronami niniejszego Porozumienia, które stosują się do warunków określonych w ustępie 1 litery a)–c), mają prawo do uczestnictwa w pracach Komitetu na zasadzie obserwatora, pod warunkiem uprzedniego poinformowania Stron.

*Artykuł XVIII***Informacje oraz kontrola w zakresie obowiązków podmiotów zamawiających**

1. Podmioty zamawiające publikują ogłoszenia w stosownych publikacjach wymienionych w dodatku II nie później niż w terminie 72 dni po udzieleniu zamówienia zgodnie z artykułami XIII–XV. Ogłoszenia te zawierają:

⁽¹⁾ Przez umowy kompensacyjne w zakresie zamówień publicznych rozumie się środek zachęcający do rozwoju lokalnego lub poprawy rachunku bilansu płatniczego poprzez zastosowanie wymogu składnika krajowego, licencjonowania technologii, wymogów inwestycyjnych, handlu wymiennego lub podobnych wymogów.

▼ B

- a) charakter i ilość produktów lub usług objętych udzielonym zamówieniem;
- b) nazwę i adres podmiotu udzielającego zamówienia;
- c) datę udzielenia zamówienia;
- d) nazwę i adres oferenta, któremu udzielono zamówienia;
- e) wartość przetargu lub najwyższą i najniższą ofertę braną pod uwagę przy udzielaniu zamówienia;
- f) w odpowiednim przypadku, sposób zidentyfikowania ogłoszenia opublikowanego zgodnie z ustępem 1 artykułu IX lub uzasadnienia zgodnie z artykułem XV dla zastosowania takiej procedury; oraz
- g) rodzaj zastosowanej procedury.

2. Każdy podmiot zamawiający na wniosek dostawcy z kraju będącego Stroną przedstawia niezwłocznie:

- a) wyjaśnienia stosowanych procedur i praktyk w zakresie zamówień;
- b) stosowne informacje dotyczące przyczyn, dla których został odrzucony wniosek oferenta o zakwalifikowanie, zakończono jego dotychczasową kwalifikację i nie wybrano jego wniosku; oraz
- c) oferentowi, którego oferta nie została wybrana w przetargu, stosowne informacje dotyczące przyczyn, dla których nie wybrano jego oferty oraz na temat charakterystyki i relatywnych zalet wybranej oferty zwycięzcy przetargu, a także nazwy wybranego oferenta.

3. Podmioty zamawiające niezwłocznie powiadamiają oferentów uczestniczących w procedurze przetargowej o udzieleniu zamówienia, na wniosek również na piśmie.

4. Jednakże podmioty zamawiające mogą zdecydować o nieujawnianiu niektórych informacji dotyczących udzielonego zamówienia, o których mowa w ustępie 1 i w ustępie 2 litera c), jeżeli ujawnienie takich informacji utrudniałoby egzekwowanie prawa lub byłoby w inny sposób sprzeczne z uzasadnionym interesem publicznym lub naruszałoby uzasadnione interesy handlowe poszczególnych przedsiębiorstw, publicznych i prywatnych, lub mogłoby naruszać zasady uczciwej konkurencji pomiędzy dostawcami.

*Artykuł XIX***Informacje oraz kontrola w zakresie obowiązków Stron**

1. Każda Strona niezwłocznie publikuje wszelkie ustawy, przepisy wykonawcze, orzeczenia sądowe, decyzje administracyjne o zasięgu ogólnym oraz wszelkie procedury (w tym standardowe klauzule zamówień) dotyczące zamówień publicznych będących przedmiotem niniejszego Porozumienia, w stosownych publikacjach wymienionych w dodatku IV i w sposób umożliwiający innym Stronom oraz dostawcom zapoznanie się z nimi. Każda Strona jest przygotowana do udzielenia wyjaśnień innej Stronie, na wniosek, dotyczących stosowanych przez nią procedur w zakresie udzielania zamówień publicznych.

2. Rząd kraju oferenta przegrywającego przetarg, który jest Stroną niniejszego Porozumienia może zwrócić się, bez uszczerbku dla postanowień artykułu XXII, o uzyskanie takich dodatkowych informacji dotyczących udzielenia zamówienia, jakie mogą być konieczne dla wykazania, że zamówienie zostało udzielone w sposób uczciwy i bezstronny. W tym celu władze podmiotu zamawiającego przedstawiają informacje na temat zarówno cech i relatywnych zalet oferty wygrywającej przetarg, jak i ceny tej oferty. Co do zasady te ostatnie informacje mogą być ujawniane przez rząd kraju oferenta przegrywającego w przetargu, pod warunkiem że prawo to jest wykorzystywane z należytą przezrocznością. W przypadku gdy ujawnienie takich informacji mogłoby zaszkodzić konkurencyjności przyszłych przetargów, informacje te nie są ujawniane o ile nie zostanie to skonsultowane i uzgodnione ze Stroną przekazująca te informacje rządowi oferenta, którego oferta przegrała.

▼ B

3. Na wniosek którejkolwiek Strony udziela się dostępnych informacji dotyczących zamówień udzielanych przez podmioty zamawiające oraz danych zamówień przez nieudzielanych.

4. Poufne informacje udzielane jakiegokolwiek Stronie, które utrudniałyby egzekwowanie prawa lub byłyby w inny sposób sprzeczne z interesem publicznym lub naruszałyby uzasadniony interes handlowy poszczególnych przedsiębiorstw, publicznych i prywatnych, lub mogłyby szkodzić zasadom uczciwej konkurencji pomiędzy dostawcami nie są ujawniane bez formalnej zgody Strony dostarczającej takich informacji.

5. Każda Strona zbiera i przekazuje Komitetowi, corocznie, dane statystyczne dotyczące zamówień udzielanych zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia. Sprawozdania te zawierają następujące informacje dotyczące zamówień udzielanych przez wszystkie podmioty zamawiające objęte postanowieniami niniejszego Porozumienia:

- a) w przypadku podmiotów wymienionych w załączniku 1, dane statystyczne dotyczące wartości szacunkowej zamówień udzielonych zarówno poniżej, jak i powyżej wartości progowej, łącznie i w podziale na poszczególne podmioty zamawiające; w przypadku podmiotów wymienionych w załącznikach 2 i 3 dane statystyczne dotyczące szacunkowych wartości zamówień udzielonych powyżej wartości progowej łącznie oraz w podziale na kategorie podmiotów zamawiających;
- b) w przypadku podmiotów wymienionych w załączniku 1 dane statystyczne dotyczące liczby i całkowitej wartości wszystkich udzielonych zamówień powyżej wartości progowej, w podziale na podmioty i kategorie produktów i usług zgodnie z jednolitym systemem klasyfikacji; w przypadku podmiotów wymienionych w załącznikach 2 i 3 dane statystyczne dotyczące szacunkowej wartości zamówień udzielonych powyżej wartości progowej w podziale na kategorie podmiotów zamawiających oraz kategorie produktów i usług;
- c) w przypadku podmiotów wymienionych w załączniku 1 dane statystyczne w podziale na podmioty oraz kategorie produktów i usług dotyczące liczby i całkowitej wartości zamówień udzielonych w każdym przypadku zastosowania postanowień artykułu XV; dla kategorii podmiotów wymienionych w załącznikach 2 i 3 dane statystyczne dotyczące całkowitej wartości zamówień udzielonych powyżej wartości progowej dla każdego przypadku zastosowania postanowień artykułu XV; oraz
- d) w przypadku podmiotów wymienionych w załączniku 1 dane statystyczne, w podziale na podmioty zamawiające, dotyczące liczby i całkowitej wartości zamówień udzielonych w wyniku uchylecia postanowień niniejszego Porozumienia określonego w odpowiednich załącznikach; w przypadku kategorii podmiotów zamawiających wymienionych w załącznikach 2 i 3 dane statystyczne dotyczące całkowitej wartości zamówień udzielonych w wyniku zastosowania odstępstw od postanowień niniejszego Porozumienia określonych w odpowiednich załącznikach.

Każda Strona niniejszego Porozumienia, w stopniu w jakim informacje są dostępne, przedstawia dane statystyczne dotyczące krajów pochodzenia produktów i usług nabywanych przez jej podmioty. Ze względu na zapewnienie porównywalności takich statystyk Komitet przedstawia wytyczne dotyczące metod, które należy zastosować. Ze względu na zapewnienie skutecznego monitorowania zamówień objętych niniejszym Porozumieniem, Komitet może jednostronnie podjąć decyzję o zmianie wymogów określonych w literach a)–d), w zakresie charakteru i zakresu wymaganych informacji statystycznych oraz podziałów i klasyfikacji, które należy stosować.

*Artykuł XX***Procedury odwoławcze***Konsultacje*

1. W przypadku zażalenia ze strony oferenta twierdzącego, że w trakcie udzielania zamówienia nastąpiło naruszenie postanowień niniejszego Porozumienia, każda Strona zachęca dostawcę do poszukiwania rozstrzygnięcia zażalenia w konsultacji z podmiotem zamawiającym. W takich przypadkach podmiot zamawiający rozważa w sposób terminowy i bezstronny każde zażalenie, w sposób, który nie będzie ze szkodą dla środków naprawczych przewidzianych w ramach systemu odwoławczego.

Procedury odwoławcze

2. Każda Strona przewiduje niedyskryminacyjne, terminowe, przejrzyste i skuteczne procedury umożliwiające dostawcom kwestionowanie rzekomych naruszeń postanowień niniejszego Porozumienia w trakcie udzielania zamówienia, w którym mieli lub mają interes.

▼ B

3. Każda Strona przedstawia informacje dotyczące stosowanych przez nią procedur odwoławczych na piśmie oraz czyni je ogólnie dostępnymi.
4. Każda Strona przechowuje wszelką dokumentację związaną ze wszystkimi aspektami procesu dotyczącego zamówień objętych niniejszym Porozumieniem przez okres trzech lat.
5. Zainteresowany dostawca może zostać zobligowany do wszczęcia procedury odwoławczej i zawiadomienia podmiotu zamawiającego przed upływem określonego terminu liczonego od momentu, gdy podstawa do wniesienia zażalenia jest znana lub powinna być znana, ale w żadnym przypadku nie krótszego jednak niż 10 dni.
6. Odwołania są rozpatrywane przez sąd lub przez bezstronny i niezależny organ odwoławczy, który w żaden sposób nie jest zainteresowany wynikiem postępowania o udzielenie zamówienia, zaś jego członkowie nie podlegają naciskom z zewnątrz w trakcie ich kadencji. Decyzje organu odwoławczego, niebędącego sądem podlegają kontroli sądowej lub stosuje on procedury zapewniające, że:
 - a) argumenty uczestników postępowania zostaną wysłuchane przed przedstawieniem opinii lub podjęciem decyzji;
 - b) uczestnicy postępowania mogą być reprezentowani lub też mogą wystąpić z osobami towarzyszącymi;
 - c) uczestnicy mają prawo do brania udziału w całym postępowaniu;
 - d) postępowanie może być prowadzone publicznie;
 - e) opinie i decyzje są sporządzane na piśmie wraz z podaniem podstawy dla przedstawienia danej opinii lub też podjęcia danej decyzji;
 - f) strony postępowania mają prawo do przedstawienia świadków;
 - g) dokumenty są udostępniane organowi kontrolnemu.
7. Postępowanie odwoławcze przewiduje:
 - a) szybkie zastosowanie środków tymczasowych w celu naprawy naruszenia postanowień niniejszego Porozumienia i zachowania możliwości nieskrępowanego prowadzenia działalności gospodarczej. Działania takie mogą prowadzić do zawieszenia postępowania o udzielenie zamówienia. Jednakże procedury mogą przewidywać możliwość uwzględniania istotnych negatywnych konsekwencji dla interesu stron, w tym interesu publicznego, gdy podejmuje się decyzję o zastosowaniu takich środków. W takich okolicznościach konieczne jest przedstawienie na piśmie uzasadnienia dla zaniechania podjęcia takich środków;
 - b) dokonanie oceny i zapewnienie możliwości podjęcia decyzji co do zasadności odwołania;
 - c) naprawę naruszenia postanowień niniejszego Porozumienia lub rekompensatę za poniesione straty lub szkody, które mogą być ograniczone do pokrycia kosztów przygotowania oferty lub odwołania.
8. Ze względu na konieczność ochrony interesów handlowych i innych, procedura odwoławcza jest co do zasady przeprowadzana terminowo.

*Artykuł XXI***Institucje**

1. Ustanawia się Komitet do spraw Zamówień Publicznych składający się z przedstawicieli każdej ze Stron. Komitet ten wybiera Przewodniczącego i zastępcę Przewodniczącego, a posiedzenia Komitetu odbywają się ilekroć powstanie taka potrzeba, nie rzadziej jednak niż raz do roku w celu umożliwienia Stronom przeprowadzenia konsultacji w sprawach związanych z realizacją postanowień niniejszego Porozumienia lub wspieraniem procesu realizacji jego celów, a także w celu realizacji wszelkich innych działań, jakie mogą być powierzone Komitetowi przez Strony.

▼ **B**

2. Komitet może tworzyć grupy robocze lub inne rodzaje jednostek podległych w celu realizacji takich funkcji, jakie mogą im być zlecone przez Komitet.

*Artykuł XXII***Konsultacje i rozstrzyganie sporów**

1. Postanowienia Uzgodnienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów w ramach Porozumienia WTO (dalej zwanego „Uzgodnieniem w sprawie rozstrzygania sporów”) mają zastosowanie, o ile postanowienia niniejszego Porozumienia nie stanowią inaczej.

2. Jeżeli w opinii Strony jakiegokolwiek korzyści dla niej wynikające, bezpośrednio lub pośrednio, na mocy niniejszego Porozumienia są niweczone lub naruszane bądź też osiągnięcie jakiegokolwiek celu niniejszego Porozumienia jest utrudnione, czy to na skutek nie wypełniania przez inną Stronę lub Strony obowiązków wynikających z niniejszego Porozumienia, czy to na skutek zastosowania przez inną Stronę lub Strony jakichkolwiek środków, niezależnie od tego czy sprzecznych czy też nie z postanowieniami niniejszego Porozumienia, może ona w celu osiągnięcia wzajemnie korzystnego rozstrzygnięcia sprawy, wystąpić z pisemnymi wnioskami lub propozycjami do innej Strony lub Stron, które uważa za zainteresowane. O działaniach takich Strona zawiadamia niezwłocznie Komitet do spraw Rozstrzygania Sporów utworzony zgodnie z postanowieniami Porozumienia w sprawie Rozstrzygania Sporów (dalej zwany „DSB”), w sposób określony poniżej. Strona, do której są adresowane wyżej wymienione wnioski i propozycje rozpatruje je.

3. DSB jest uprawniony do tworzenia zespołów orzekających, zatwierdzania sprawozdań przedstawianych przez te zespoły oraz Organ Apelacyjny, wydawania zaleceń oraz wydawania orzeczeń, prowadzenia kontroli wykonywania swoich orzeczeń i zaleceń, zatwierdzania zawieszenia koncesji i innych obowiązków wynikających z postanowień niniejszego Porozumienia lub też konsultacji dotyczących środków odwoławczych, jeżeli zaniechanie stosowania środków, które są sprzeczne z postanowieniami niniejszego Porozumienia okaże się niemożliwe, pod warunkiem że jedynie Członkowie WTO będący Stronami niniejszego Porozumienia uczestniczą w procesie podejmowania przez DSB decyzji i działań dotyczących sporów w ramach niniejszego Porozumienia.

4. Zespoły orzekające mają następujący mandat, o ile strony sporu nie uzgodnią inaczej w terminie 20 dni od dnia ustanowienia zespołu orzekającego:

„Badanie w świetle odnośnych postanowień niniejszego Porozumienia i (nazwa innego Porozumienia, na które powołują się strony sporu), sprawy przedłożonej do rozpatrzenia przez DSB przez (nazwa strony) w dokumencie... oraz dokonanie takich ustaleń, które wspierać będą wydawanie przez DSB zaleceń lub orzeczeń zgodnie z niniejszym Porozumieniem.”

W przypadku sporu, w ramach którego strony odwołują się do postanowień niniejszego Porozumienia oraz innego lub innych Porozumień wymienionych w załączniku 1 do Porozumienia w sprawie rozstrzygania sporów, ustęp 3 ma zastosowanie jedynie do tych części sprawozdania zespołu orzekającego, które dotyczą interpretacji i zastosowania postanowień niniejszego Porozumienia.

5. W skład zespołów orzekających tworzonych przez DSB w celu badania okoliczności sporów wynikających z wypełniania postanowień niniejszego Porozumienia wchodzi osoby posiadające kwalifikacje z dziedziny zamówień publicznych.

6. Uczestnicy postępowania podejmować będą wszelkie wysiłki w celu przyspieszenia postępowania. Nie naruszając postanowień ustępów 8 i 9 artykułu 12 Porozumienia w sprawie Rozstrzygania Sporów zespół orzekający podejmuje wysiłki, aby przedstawić swoje sprawozdanie końcowe stronom sporu nie później niż w terminie czterech miesięcy, a w przypadku opóźnienia nie później niż w terminie siedmiu miesięcy od dnia uzgodnienia składu zespołu orzekających i zakresu jego działania. Dlatego też będą podejmowane wysiłki dla skrócenia terminów określonych w ustępie 1 artykułu 20 i w ustępie 4 artykułu 21 Porozumienia w sprawie rozstrzygania sporów o dwa miesiące. Ponadto nie naruszając postanowień ustępu 5 artykułu 21 Porozumienia w sprawie rozstrzygania sporów zespół orzekający poczyni wysiłki w celu wydania decyzji w terminie 60 dni w odniesieniu do sporu co do istnienia lub zgodności z postanowieniami odnośnych Porozumień, środków podjętych w celu stosowania się do zaleceń i decyzji.

▼ B

7. Nie naruszając postanowień ustępu 2 artykułu 22 Porozumienia w sprawie rozstrzygania sporów wszelkie spory wynikające ze stosowania postanowień jakiegokolwiek Porozumienia wymienionego w dodatku 1 do Porozumienia w sprawie rozstrzygania sporów innym niż niniejsze Porozumienia, nie spowodują zawieszenia koncesji ani też innych obowiązków wynikających z niniejszego Porozumienia, a wszelkie spory wynikające z realizacji postanowień niniejszego Porozumienia nie spowodują zawieszenia koncesji ani też innych obowiązków wynikających z każdego innego Porozumienia wymienionego we wspomnianym dodatku 1.

*Artykuł XXIII***Wyjątki od niniejszego Porozumienia**

1. Postanowienia Porozumienia nie będą w żadnym przypadku interpretowane w sposób uniemożliwiający Stronom podejmowanie działań lub nieujawnianie informacji, które, zgodnie z opinią Strony, są konieczne dla ochrony podstawowych interesów bezpieczeństwa Strony w zakresie zakupu broni, amunicji lub materiałów wojskowych lub też w przypadku zamówień niezbędnych dla zabezpieczenia bezpieczeństwa narodowego i obrony narodowej.

2. Z zastrzeżeniem niestosowania takich środków w sposób, który mógłby być środkiem stosowanym w celu arbitralnej i nieuzasadnionej dyskryminacji innych krajów, które mają te same warunki, ani też ukrytym ograniczeniem międzynarodowego obrotu handlowego, postanowienia niniejszego Porozumienia nie będą w żadnym przypadku interpretowane jako przeszkoda do wprowadzania i egzekwowania przez Strony środków: koniecznych dla ochrony moralności publicznej, porządku lub bezpieczeństwa publicznego, ochrony życia i zdrowia ludzkiego, zwierząt i roślin lub własności intelektualnej; lub też odnoszących się do produktów lub usług dostarczanych przez osoby upośledzone, instytucje charytatywne lub będących wynikiem pracy więźniów.

*Artykuł XXIV***Postanowienia końcowe***1. Przyjęcie i wejście w życie*

Niniejsze Porozumienie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1996 roku dla rządów ⁽¹⁾, których uzgodnione zakresy Porozumienia wymienione są w załącznikach 1–5 dodatku I do niniejszego Porozumienia, a które to kraje poprzez złożenie podpisu przyjęły postanowienia niniejszego Porozumienia w dniu 15 kwietnia 1994 roku lub podpisały i przyjęły niniejsze Porozumienie z tą datą pod warunkiem jej ratyfikowania, a następnie ratyfikowały niniejsze Porozumienie przed dniem 1 stycznia 1996 roku.

2. Przystąpienie

Każdy rząd będący Członkiem WTO lub przed wejściem w życie Porozumienia WTO będący Umawiającą się Stroną Porozumienia GATT 1947, który nie jest Stroną niniejszego Porozumienia, może przystąpić do niniejszego Porozumienia na warunkach uzgodnionych pomiędzy tym rządem a Stronami. Przystąpienie to następuje w momencie złożenia aktu przystąpienia określającego uzgodnione warunki przystąpienia na ręce Dyrektora Generalnego WTO. Porozumienie wchodzi w życie dla rządu przystępującego od trzydziestego dnia po dacie jego przystąpienia do niniejszego Porozumienia.

3. Porozumienia przejściowe

a) Honkong i Korea mogą opóźnić stosowanie postanowień niniejszego Porozumienia, z wyjątkiem artykułów XXI i XXII, nie później jednak niż do dnia 1 stycznia 1997 roku. Kraje te zobowiązane są do zawiadomienia Dyrektora Generalnego WTO o 30 dniowym wyprzedzeniem o dacie rozpoczęcia stosowania postanowień, jeżeli ma to miejsce przed datą 1 stycznia 1997 roku.

⁽¹⁾ Do celów niniejszego Porozumienia określenie „rząd” obejmuje również właściwe władze Wspólnot Europejskich.

▼ **B**

- b) W okresie pomiędzy wejściem w życie niniejszego Porozumienia a datą jego stosowania przez Hongkong, prawa i obowiązki pomiędzy Hongkongiem a innymi Stronami niniejszego Porozumienia, które w dniu 15 kwietnia 1994 roku były Stronami Porozumienia o zamówieniach publicznych podpisanego w Genewie w dniu 12 kwietnia 1974 roku, zmienione dnia 2 lutego 1987 roku („Porozumienie z 1988 roku”), są regulowane postanowieniami prawa materialnego⁽¹⁾ Porozumienia z 1988 r., włącznie z jego Załącznikami i włącznie z wprowadzonymi do nich zmianami i poprawkami, które to postanowienia w tym celu zostały przywołane w niniejszym Porozumieniu, a które pozostaną w mocy do dnia 31 grudnia 1996 roku.
- c) W przypadku Stron niniejszego Porozumienia, które są również Stronami Umowy z 1988 roku, wzajemne prawa i obowiązki określone postanowieniami niniejszego Porozumienia zastępują prawa i obowiązki określone w Porozumieniu z 1988 roku.
- d) Artykuł XXII nie wchodzi w życie do dnia wejścia w życie Porozumienia WTO. Do tego czasu postanowienia artykułu VII Porozumienia z 1988 r. mają zastosowanie do konsultacji oraz rozstrzygnięcia sporów w ramach niniejszego Porozumienia, które to postanowienia zostały inkorporowane do niniejszego Porozumienia dla tego celu. Postanowienia te stosowane są pod auspicjami Komitetu w ramach niniejszego Porozumienia.
- e) Przed dniem wejścia w życie Porozumienia WTO, wszelkie odniesienia do organów działających w ramach WTO są interpretowane jak odniesienia do odpowiednich organów działających w ramach GATT, a wszelkie odniesienia do Dyrektora Generalnego WTO oraz Sekretariatu WTO będą interpretowane jak odniesienia do, odpowiednio, Dyrektora Generalnego UMAWIAJĄCYCH SIĘ STRON Porozumienia GATT 1947 oraz Sekretariatu GATT.

4. *Zastrzeżenia*

Postanowienia niniejszego Porozumienia stosuje się w sposób bezwarunkowy.

5. *Ustawodawstwo krajowe*

- a) Każdy rząd przyjmujący lub przystępujący do niniejszego Porozumienia zapewnia, nie później niż do dnia wejścia w życie niniejszego Porozumienia w odniesieniu do danego kraju, zgodność swoich ustaw, przepisów i procedur administracyjnych, a także zasad, procedur i praktyk stosowanych przez podmioty wymienione w Załączniku do Porozumienia, z postanowieniami niniejszego Porozumienia.
- b) Każda Strona Porozumienia powiadamia Komitetu o wprowadzeniu jakichkolwiek zmian w ustawach i przepisach odnoszących się do Porozumienia, a także o zmianach w przepisach administracyjnych dotyczących wykonania takich ustaw i przepisów.

6. *Poprawki i zmiany*

- a) Komitet zostaje zawiadomiony o wszelkich poprawkach, przeniesieniach podmiotu z jednego załącznika do drugiego lub, w wyjątkowych przypadkach, innych zmianach dotyczących dodatków I–IV, jednocześnie z informacją o prawdopodobnych konsekwencjach takiej zmiany dla wzajemnie uzgodnionego zakresu stosowania niniejszego Porozumienia. W przypadku gdy poprawki, przeniesienia lub inne zmiany mają charakter czysto formalny lub mało istotny wchodzą w życie, jeżeli nie zostaną zgłoszone żadne zastrzeżenia w terminie 30 dni. W pozostałych przypadkach Przewodniczący Komitetu zwołuje niezwłocznie posiedzenie Komitetu. Komitet rozważa daną propozycję oraz wszelkie wnioski o wprowadzenie dostosowań rekompensujących daną zmianę, mając na względzie konieczność utrzymania równowagi praw i obowiązków oraz porównywalnego stopnia wzajemnie uzgodnionego zakresu stosowania postanowień Porozumienia przed takim zawiadomieniem. W przypadku braku uzgodnienia, sprawa może być rozpatrywana zgodnie z postanowieniami artykułu XXII.

⁽¹⁾ Wszystkie postanowienia Porozumienia z 1988 roku, z wyjątkiem preambuły, artykułu VII oraz artykułu IX poza ustępem 5 litery a) i b) oraz ustępem 10.

▼ B

- b) W przypadku gdy Strona, wykonując swoje prawa, pragnie wykreślić dany podmiot z dodatku I uzasadniając tę zmianę efektywną utratą kontroli lub wpływu władz rządowych, Strona ta zawiadamia o tym fakcie Komitet. Zmiana taka wchodzi w życie z dniem następującym po dniu zakończenia następnego posiedzenia Komitetu, pod warunkiem że posiedzenie nastąpi nie wcześniej niż po upływie 30 dni od dnia zawiadomienia i nie złożono żadnych zastrzeżeń. W przypadku złożenia zastrzeżenia sprawa zostanie rozpatrzona zgodnie z procedurami dotyczącymi konsultacji i rozstrzygnięcia sporów zawartymi w artykule XXII. Przy rozpatrywaniu propozycji wprowadzenia zmiany do dodatku I oraz wynikających z takiej zmiany dostosowań rekompensujących konieczne jest uwzględnienie efektów związanych z otwarciem rynku w wyniku utraty przez władze rządowe kontroli lub wpływu.

7. *Przeglądy, negocjacje oraz przyszłe prace*

- a) Komitet przeprowadza roczne przeglądy wykonywania i funkcjonowania postanowień niniejszego Porozumienia, biorąc pod uwagę jego cele. Komitet corocznie informuje Radę Generalną WTO na temat rozwoju sytuacji w okresach objętych takimi przeglądami.
- b) Nie później niż do końca trzeciego roku po wejściu w życie niniejszego Porozumienia oraz okresowo po upływie tego terminu, Strony Porozumienia podejmą dalsze negocjacje w celu ulepszenia postanowień Porozumienia oraz uzyskania jak największego zakresu stosowania postanowień Porozumienia w odniesieniu do wszystkich jej Stron na zasadzie wzajemności, uwzględniając jednocześnie postanowienia artykułu V dotyczące krajów rozwijających się.
- c) Strony podejmują wysiłki w celu unikania wprowadzania lub przedłużenia stosowania środków dyskryminujących inne Strony oraz praktyk zniekształcających zasadę udzielania zamówień w oparciu o otwartą konkurencję, oraz do poczynienia starań, w ramach negocjacji, o których mowa w literze b) powyżej, w kierunku zniesienia takich praktyk, które są w dalszym ciągu stosowane w dniu wejścia w życie niniejszego Porozumienia.

8. *Technologie informatyczne*

Ze względu na zapewnienie, że niniejsze Porozumienie nie stanowi niepotrzebnej przeszkody dla dalszego postępu technicznego, Strony prowadzą regularne konsultacje w ramach Komitetu dotyczące rozwoju zastosowań technologii informatycznych w dziedzinie zamówień publicznych oraz, jeżeli zaistnieje taka konieczność, negocjują zmiany w niniejszym Porozumieniu. Konsultacje te mają w szczególności na celu zapewnienie, aby zastosowanie technologii informatycznych wspierało zasady otwartości, niedyskryminacji i efektywności przy udzielaniu zamówień publicznych poprzez stosowanie przejrzystych procedur, a także, że zamówienia objęte zakresem stosowania niniejszego Porozumienia są wyraźnie rozpoznawalne oraz, że dostępne informacje dotyczące poszczególnych zamówień są możliwe do zidentyfikowania. W przypadku gdy Strona zamierza wprowadzić innowacje, stara się uwzględnić opinie wyrażane przez inne Strony w odniesieniu do ewentualnych problemów.

9. *Zmiany*

Strony mogą wprowadzać zmiany do niniejszego Porozumienia, uwzględniając między innymi doświadczenia uzyskane w trakcie wykonywania postanowień niniejszego Porozumienia. Taka zmiana, po uzgodnieniu pomiędzy Stronami zgodnie z procedurą określoną przez Komitet, nie wchodzi w życie w odniesieniu do Strony dopóki ta Strona nie wyraziła na nią zgody.

10. *Wypowiedzenie Porozumienia*

- a) Strona ma prawo do wypowiedzenia Porozumienia. Wypowiedzenie Porozumienia przez Stronę obowiązuje po upływie 60 dni od dnia otrzymania przez Dyrektora Generalnego WTO pisemnego zawiadomienia o wypowiedzeniu. Każda ze Stron może żądać natychmiastowego zwołania posiedzenia Komitetu w związku z zawiadomieniem.
- b) W przypadku gdy Strona niniejszego Porozumienia nie stanie się Członkiem WTO w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie Porozumienia WTO lub też przestanie być Członkiem WTO, przestanie również być Stroną niniejszego Porozumienia w tym samym dniu.

▼ B**11. *Niestosowanie niniejszego Porozumienia w stosunkach pomiędzy poszczególnymi Stronami***

Postanowienia niniejszego Porozumienia nie mają zastosowania w stosunkach pomiędzy dwiema Stronami, w przypadku gdy jedna ze Stron, w momencie przyjęcia niniejszego Porozumienia lub przystąpienia do grona jego sygnatariuszy, nie wyrazi zgody na takie zastosowanie postanowień niniejszego Porozumienia.

12. *Uwagi, dodatki i załączniki*

Uwagi, dodatki i załączniki do niniejszego Porozumienia stanowią jego integralną część.

13. *Sekretariat*

Realizacja niniejszego Porozumienia jest obsługiwana przez Sekretariat WTO.

14. *Depozyt*

Tekst niniejszego Porozumienia jest złożony do depozytu u Dyrektora Generalnego WTO, który niezwłocznie dostarcza każdej Stronie uwierzytelniony odpis niniejszego Porozumienia, każdej jego poprawki lub zmiany zgodnie z ustępem 6, a także każdej jego zmiany zgodnie z ustępem 9, a także zawiadomienia o przyjęciu niniejszego Porozumienia lub przystąpieniu do grona jej sygnatariuszy zgodnie z ustępami 1 i 2 oraz o wypowiedzeniu Porozumienia zgodnie z ustępem 10 niniejszego artykułu.

15. *Rejestracja*

Niniejsze Porozumienie zostaje zarejestrowane zgodnie z postanowieniami artykułu 102 Karty Narodów Zjednoczonych.

Sporządzono w Marrakeszu, dnia 15 kwietnia 1994 r., w jednym egzemplarzu w językowych – angielskiej, francuskiej i hiszpańskiej, z których każda jest wersją oryginalną i autentyczną, o ile nie stwierdzono inaczej w odniesieniu do dodatków do niniejszego Porozumienia.

▼ B

UWAGI

Przez określenie „kraj” lub „kraje” użyte w niniejszym Porozumieniu, włącznie z dodatkami do niego, rozumie się każde oddzielne terytorium celne Strony niniejszego Porozumienia.

W przypadku gdy w stosunku do danego oddzielnego terytorium celnego stosowane jest w niniejszym Porozumieniu określenie „krajowe”, określenie to należy interpretować jako odnoszące się do tego terytorium, o ile nie określono inaczej.

Artykuł I, ustęp 1

Biorąc pod uwagę ogólne założenia polityki w odniesieniu do pomocy wiązanej, łącznie z celami krajów rozwijających się polegającymi na rozwiązaniu takiej pomocy, niniejsze Porozumienie nie ma zastosowania do zamówień mających na celu popieranie pomocy wiązanej udzielanej krajom rozwijających się, jeżeli taka pomoc jest praktykowana przez Strony.

INTERNATIONAL DAIRY ARRANGEMENT

PREAMBLE

Recognizing the importance of milk and dairy products to the economy of many countries ⁽¹⁾ in terms of production, trade and consumption;

Recognizing the need, in the mutual interests of producers and consumers, and of exporters and importers, to avoid surpluses and shortages, and to maintain prices at an equitable level;

Noting the diversity and interdependence of dairy products;

Noting the situation in the dairy products market, which is characterized by very wide fluctuations and the proliferation of export and import measures;

Considering that improved cooperation in the dairy products sector contributes to the attainment of the objectives of expansion and liberalization of world trade, and the implementation of the principles and objectives concerning developing countries agreed upon in the Tokyo Declaration of Ministers dated 14 September 1973 concerning the Multilateral Trade Negotiations;

Determined to respect the principles and objectives of the General Agreement on Tariffs and Trade (hereinafter referred to as „General Agreement” or „GATT”) ⁽²⁾ and, in carrying out the aims of this Arrangement, effectively to implement the principles and objectives agreed upon in the said Tokyo Declaration;

The participants to the present Arrangement have, through their representatives, agreed as follows:

PART ONE

GENERAL PROVISIONS

Article I

Objectives

The objectives of this Arrangement shall be, in accordance with the principles and objectives agreed upon in the Tokyo Declaration of Ministers dated 14 September 1973 concerning the Multilateral Trade Negotiations,

— to achieve the expansion and ever greater liberalization of world trade in dairy products under market conditions as stable as possible, on the basis of mutual benefit to exporting and importing countries;

— to further the economic and social development of developing countries.

Article II

Products Coverage

1. This Arrangement applies to the dairy products sector. For the purpose of this Arrangement, the term „dairy products” is deemed to include the following products, as defined in the Customs Cooperation Council Nomenclature:

⁽¹⁾ In this Arrangement and in the Protocols annexed thereto, the term „country” is deemed to include the European Economic Community.

⁽²⁾ This preambular provision applies only among participants that are Contracting Parties to the GATT.

▼B

	<i>CCCN</i>
(a) Milk and cream, fresh, not concentrated or sweetened	04.01
(b) Milk and cream, preserved, concentrated or sweetened	04.02
(c) Butter	04.03
(d) Cheese and curd	04.04
(e) Casein	ex 35.01

2. The International Dairy Products Council established in terms of Article VII: 1(a) of this Arrangement (hereinafter referred to as the Council) may decide that the Arrangement is to apply to other products in which dairy products referred to in paragraph 1 of this Article have been incorporated if it deems their inclusion necessary for the implementation of the objectives and provisions of this Arrangement.

*Article III***Information**

1. The participants agree to provide regularly and promptly to the Council the information required to permit it to monitor and assess the overall situation of the world market for dairy products and the world market situation for each individual dairy product.

2. Participating developing countries shall furnish the information available to them. In order that these participants may improve their data collection mechanisms, developed participants, and any developing participants able to do so, shall consider sympathetically any request to them for technical assistance.

3. The information that the participants undertake to provide pursuant to paragraph 1 of this Article, according to the modalities that the Council shall establish, shall include data on past performance, current situation and outlook regarding production, consumption, prices, stocks and trade, including transactions other than normal commercial transactions, in respect of the products referred to in Article II of this Arrangement, and any other information deemed necessary by the Council. Participants shall also provide information on their domestic policies and trade measures, and on their bilateral, plurilateral or multilateral commitments, in the dairy sector and shall make known, as early as possible, any changes in such policies and measures that are likely to affect international trade in dairy products. The provisions of this paragraph shall not require any participant to disclose confidential information which would impede law enforcement or otherwise be contrary to the public interest or would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises, public or private.

Note: It is understood that under the provisions of this Article, the Council instructs the secretariat to draw up, and keep up to date, an inventory of all measures affecting trade in dairy products, including commitments resulting from bilateral, plurilateral and multilateral negotiations.

*Article IV***Functions of the International Dairy Products Council and Cooperation between the Participants to this Arrangement**

1. The Council shall meet in order to:

(a) make an evaluation of the situation in and outlook for the world market for dairy products, on the basis of a status report prepared by the secretariat with the documentation furnished by participants in accordance with Article III of this Arrangement, information arising from the operation of the Protocols covered by Article VI of this Arrangement, and any other information available to it;

▼B

(b) review the functioning of this Arrangement.

2. If after an evaluation of the world market situation and outlook referred to in paragraph 1(a) of this Article, the Council finds that a serious market disequilibrium, or threat of such a disequilibrium, which affects or may affect international trade, is developing for dairy products in general or for one or more products, the Council will proceed to identify, taking particular account of the situation of developing countries, possible solution for consideration by governments.

3. Depending on whether the Council considers that the situation defined in paragraph 2 of this Article is temporary or more durable, the measures referred to in paragraph 2 of this Article could include short-, medium-or long-term measures to contribute to improve the overall situation of the world market.

4. When considering measures that could be taken pursuant to paragraphs 2 and 3 of this Article, due account shall be taken of the special and more favourable treatment, to be provided for developing countries, where this is feasible and appropriate.

5. Any participant may raise before the Council any matter affecting this Arrangement *inter alia* for the same purposes provided for in paragraph 2 of this Article. Each participant shall promptly afford adequate opportunity for consultation regarding such matter⁽¹⁾ affecting this Arrangement.

6. If the matter affects the application of the specific provisions of the Protocols annexed to this Arrangement, any participant which considers that its trade interests are being seriously threatened and which is unable to reach a mutually satisfactory solution with the other participant or participants concerned, may request the Chairman of the Committee for the relevant Protocol established under Article VII:2(a) of this Arrangement, to convene a special meeting of the Committee on an urgent basis so as to determine as rapidly as possible, and within four working days if requested, any measures which may be required to meet the situation. If a satisfactory solution cannot be reached, the Council shall, at the request of the Chairman of the Committee for the relevant Protocol, meet within a period of not more than fifteen days to consider the matter with a view to facilitating a satisfactory solution.

Article V

Food Aid and Transactions other than Normal Commercial Transactions

1. The participants agree:

(a) In cooperation with FAO and other interested organizations, to foster recognition of the value of dairy products in improving nutritional levels and of ways and means through which they may be made available for the benefit of developing countries.

(b) In accordance with the objectives of this Arrangement, to furnish, within the limits of their possibilities, dairy products to developing countries by way of food aid. Participants should notify the Council in advance each year, as far as practicable, of the scale, quantities and destinations of their proposed contributions of such food aid. Participants should also give, if possible, prior notification to the Council of any proposed amendments to the notified programme. It would be understood that contributions could be made bilaterally or through joint projects or through multilateral programmes, particularly the World Food Programme.

⁽¹⁾ It is confirmed that the term „matter” in this paragraph includes any matter which is covered by multilateral agreements negotiated within the framework of the Multilateral Trade Negotiations, in particular those bearing on export and import measures. It is further confirmed that the provisions of Article IV:5 and this footnote are without prejudice to the rights and obligations of the parties to such agreements.

▼B

(c) Recognizing the desirability of harmonizing their efforts in this field, as well as the need to avoid harmful interference with normal patterns of production, consumption and international trade, to exchange views in the Council on their arrangements for the supply and requirements of dairy products as food aid or on concessional terms.

2. Donated exports to developing countries, exports destined for relief purposes or welfare purposes in developing countries, and other transactions which are not normal commercial transactions shall be effected in accordance with the FAO „Principles of Surplus Disposal and Consultative Obligations”. Consequently the Council shall cooperate closely with the Consultative Sub-Committee on Surplus Disposal.

3. The Council shall, in accordance with conditions and modalities that it will establish, upon request, discuss, and consult on, all transactions other than normal commercial transactions and other than those covered by the Agreement on Interpretation and Application of Articles VI, XVI and XXIII of the General Agreement on Tariffs and Trade.

PART TWO
SPECIFIC PROVISIONS

Article VI

Protocols

1. Without prejudice to the provisions of Articles I to V of this Arrangement, the products listed below shall be subject to the provisions of the Protocols annexed to this Arrangement:

Annex I

— *Protocol Regarding Certain Milk Powders*

Milk powder and cream powder, excluding whey powder

Annex II

— *Protocol Regarding Milk Fat*

Milk fat

Annex III

— *Protocol Regarding Certain Cheeses*

Certain cheeses

PART THREE

Article VII

Administration of the Arrangement

1. *International Dairy Products Council*

(a) *An International Dairy Products Council shall be established within the framework of the GATT. The Council shall comprise representatives of all participants to the Arrangement and shall carry out all the functions which are necessary to implement the provisions of the Arrangement. The Council shall be serviced by the GATT secretariat. The Council shall establish its own rules of procedure.*

▼B(b) *Regular and special meetings*

The Council shall normally meet at least twice each year. However, the Chairman may call a special meeting of the Council either on his own initiative, at the request of the Committees established under paragraph 2 (a) of this Article, or at the request of a participant to this Arrangement.

(c) *Decisions*

The Council shall reach its decisions by consensus. The Council shall be deemed to have decided on a matter submitted for its consideration if no member of the Council formally objects to the acceptance of a proposal.

(d) *Cooperation with other organizations*

The Council shall make whatever arrangements are appropriate for consultation or cooperation with inter-governmental and non-governmental organizations.

(e) *Admission of observers*

- (i) The Council may invite any non-participating country to be represented at any meeting as an observer.
- (ii) The Council may also invite any of the organizations referred to in paragraph 1 (d) of this Article to attend any meeting as an observer.

2. *Committees*

- (a) *The Council shall establish a Committee to carry out all the functions which are necessary to implement the provisions of the Protocol Regarding Certain Milk Powders, a Committee to carry out all the functions which are necessary to implement the provisions of the Protocol Regarding Milk Fat and a Committee to carry out all the functions which are necessary to implement the provisions of the Protocol Regarding Certain Cheeses. Each of these Committees shall comprise representatives of all participants to the relevant Protocol. The Committees shall be serviced by the GATT secretariat. They shall report to the Council on the exercise of their functions.*

(b) *Examination of the market situation*

The Council shall make the necessary arrangements, determining the modalities for the information to be furnished under Article III of this Arrangement, so that

- the Committee of the Protocol Regarding Certain Milk Powders may keep under constant review the situation in and the evolution of the international market for the products covered by this Protocol, and the conditions under which the provisions of this Protocol are applied by participants, taking into account the evolution of prices in international trade in each of the other dairy products having implications for the trade in products covered by this Protocol;
- the Committee of the Protocol Regarding Milk Fat may keep under constant review the situation in and the evolution of the international market for the products covered by this Protocol, and the conditions under which the provisions of this Protocol are applied by participants, taking into account the evolution of prices in international trade in each of the other dairy products having implications for the trade in products covered by this Protocol;

▼B

- The Committee of the Protocol Regarding Certain Cheeses may keep under constant review the situation in and the evolution of the international market for the products covered by this Protocol, and the conditions under which the provisions of this Protocol are applied by participants, taking into account the evolution of prices in international trade in each of the other dairy products having implications for the trade in products covered by this Protocol.

(c) Regular and special meetings

Each Committee shall normally meet at least once each quarter. However, the Chairman of each Committee may call a special meeting of the Committee on his own initiative or at the request of any participant.

(d) Decisions

Each Committee shall reach its decisions by consensus. A committee shall be deemed to have decided on a matter submitted for its consideration if no member of the Committee formally objects to the acceptance of a proposal.

PART FOUR

*Article VIII***Final Provisions**1. *Acceptance*⁽¹⁾

- (a) This Arrangement is open for acceptance, by signature or otherwise, by governments members of the United Nations, or of one of its specialized agencies and by the European Economic Community.
- (b) Any government⁽²⁾ accepting this Arrangement may at the time of acceptance make a reservation with regard to its acceptance of any of the Protocols annexed to the Arrangement. This reservation is subject to the approval of the participants.
- (c) This Arrangement shall be deposited with the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT who shall promptly furnish a certified copy thereof and a notification of each acceptance thereof to each participant. The texts of this Arrangements in the English, French and Spanish languages shall all be equally authentic.
- (d) Acceptance of this Arrangement shall carry denunciation of the Arrangement Concerning Certain Dairy Products, done at Geneva on 12 January 1970 which entered into force on 14 May 1970, for participants having accepted that Arrangement and denunciation of the Protocol Relating to Milk Fat, done at Geneva on 2 April 1973 which entered into force on 14 May 1973, for participants having accepted that Protocol. Such denunciation shall take effect on the date of entry into force of this Arrangement.

2. *Provisional application*

Any government may deposit with the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT a declaration of provisional application of this Arrangement. Any government depositing such a declaration shall provisionally apply this Arrangement and be provisionally regarded as participating in this Arrangement.

⁽¹⁾ The terms „acceptance” or „accepted” as used in this Article include the completion of any domestic procedures necessary to implement the provisions of this Arrangement.

⁽²⁾ For the purpose of this Arrangement, the term „government” is deemed to include the competent authorities of the European Economic Community.

▼ B3. *Entry into force*

- (a) This Arrangement shall enter into force, for those participants having accepted it, on 1 January 1980. For participants accepting this Arrangement after that date, it shall be effective from the date of their acceptance.
- (b) The validity of contracts entered into before the date of entry into force of this Arrangement is not affected by this Arrangement.

4. *Validity*

This Arrangement shall remain in force for three years. The duration of this Arrangement shall be extended for further periods of three years at a time, unless the Council at least eighty days prior to each date of expiry, decides otherwise.

5. *Amendment*

Except where provision for modification is made elsewhere in this Arrangement the Council may recommend an amendment to the provisions of this Arrangement. The proposed amendment shall enter into force upon acceptance by the governments of all participants.

6. *Relationship between the Arrangement and the Annexes*

The following shall be deemed to be an integral part of this Arrangement, subject to the provisions of paragraph l(b) of this Article:

- the Protocols mentioned in Article VI of this Arrangement and contained in its Annexes I, II and III;
- the lists of reference points mentioned in Article 2 of the Protocol Regarding Certain Milk Powders, Article 2 of the Protocol Regarding Milk Fat, and Article 2 of the Protocol Regarding Certain Cheeses, contained in Annexes I(a), II(a) and III(a) respectively;
- the Schedules of price differentials according to milk fat content mentioned in Article 3:4, note 3 of the Protocol Regarding Certain Milk Powders and Article 3:4, note I of the Protocol Regarding Milk Fat, contained in Annexes I(b) and II(b) respectively;
- the register of processes and control measures referred to in Article 3:5 of the Protocol Regarding Certain Milk Powders, contained in Annex Ic.

7. *Relationship between the Arrangement and the GATT*

Nothing in this Arrangement shall affect the rights and obligations of participants under the GATT ⁽¹⁾.

8. *Withdrawal*

- (a) Any participant may withdraw from this Arrangement. Such withdrawal shall take effect upon the expiration of sixty days from the day on which written notice of withdrawal is received by the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT.
- (b) Subject to such conditions as may be agreed upon by the participants, any participant may withdraw from any of the Protocols annexed to this Arrangement. Such withdrawal shall take effect upon the expiration of sixty days from the day on which written notice of withdrawal is received by the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT.

Done at Geneva this twelfth day of April nineteen hundred and seventy-nine.

⁽¹⁾ This provision applies only among participants that are Contracting Parties to the GATT.

▼B*ANNEX I***PROTOCOL REGARDING CERTAIN MILK POWDERS**

PART ONE

*Article 1***Product Coverage**

1. This Protocol applies to milk powder and cream powder falling under CCCN heading No 04.02, excluding whey powder.

PART TWO

*Article 2***Pilot Products**

1. For the purpose of this Protocol, minimum export prices shall be established for the pilot products of the following description:

(a) Designation: Skimmed-milk powder

Milk fat content: less than or equal to 1,5 per cent by weight
Water content: less than or equal to 5 per cent by weight

(b) Designation: Whole milk powder

Milk fat content: 26 per cent by weight

Water content: less than or equal to 5 per cent by weight

(c) Designation: Buttermilk powder ⁽¹⁾

Milk fat content: less than or equal to 11 per cent by weight
Water content: less than or equal to 5 per cent by weight

Packaging: in packages normally used in the trade, of a net content by weight of not less than 25 kg, or 50 lbs, as appropriate

Terms of sale: f.o.b. ocean-going vessels from the exporting country or free-at-frontier exporting country.

By derogation from this provision, reference points are designated for the countries listed in Annex I (a) ⁽²⁾. The Committee established in pursuance of Article VII: 2 (a) of the Arrangement (hereinafter referred to as the Committee) may amend the contents of that Annex.

Prompt payment against documents.

⁽¹⁾ Derived from the manufacture of butter and anhydrous milk fat.

⁽²⁾ Annex I (1) is not reproduced.

▼B*Article 3***Minimum Prices***Level and observance of minimum prices*

1. Participants undertake to take the steps necessary to ensure that the export prices of the products defined in Article 2 of this Protocol shall not be less than the minimum prices applicable under the present Protocol. If the products are exported in the form of goods in which they have been incorporated, participants shall take the steps necessary to avoid the circumvention of the price provisions of this Protocol.

2. (a) The minimum price levels set in the present Article take account, in particular, of the current market situation, dairy prices in producing participants, the need to ensure an appropriate relationship between the minimum prices established in the Protocols to the present Arrangement, the need to ensure equitable prices to consumers, and the desirability of maintaining a minimum return to the most efficient producers in order to ensure stability of supply over the longer term.

(b) The minimum prices provided for in paragraph 1 of the present Article applicable at the date of entry into force of this Protocol are fixed at:

(i) US\$ 425 ⁽¹⁾ per metric ton for the skimmed-milk powder defined in Article 2 of this Protocol.

(ii) US \$ 725 ⁽²⁾ per metric ton for the whole milk powder defined in Article 2 of this Protocol.

(iii) US \$ 425 ⁽³⁾ per metric ton for the buttermilk powder defined in Article 2 of this Protocol.

3. (a) The levels of the minimum prices specified in the present Article can be modified by the Committee, taking into account, on the one hand, the results of the operation of the Protocol and, on the other hand, the evolution of the situation of the international market.

(b) The levels of the minimum prices specified in the present Article shall be subject to review at least once a year by the Committee. The Committee shall meet in September of each year for this purpose. In undertaking this review the Committee shall take account in particular, to the extent relevant and necessary, of costs faced by products, other relevant economic factors of the world market, the need to maintain a long-term minimum return to the most economic producers, the need to maintain stability of supply and to ensure acceptable prices to consumers, and the current market situation and shall have regard to the desirability of improving the relationship between the levels of the minimum prices set out in paragraph 2(b) of the present Article and the dairy support levels in the major producing participants.

Adjustment of minimum prices

4. If the products actually exported differ from the pilot products in respect of the fat content, packaging or terms of sale, the minimum prices shall be adjusted so as to protect the minimum prices established in this Protocol for the products specified in Article 2 of this Protocol according to the following provisions:

⁽¹⁾ US\$ 600 per metric ton since 1 October 1981.

⁽²⁾ US\$ 830 per metric ton since 5 June 1985.

⁽³⁾ US\$ 600 per metric ton since 1 October 1981.

▼ B

Milk fat content:

If the milk fat content of the milk powders described in Article 1 of the present Protocol excluding buttermilk powder ⁽¹⁾ differs from the milk fat content of the pilot products as defined in Article 2.1 (a) and (b) of the present Protocol, then for each full percentage point of milk fat as from 2 per cent, there shall be an upward adjustment of the minimum price in proportion to the difference between the minimum prices established for the pilot products defined in Article 2.1 (a) and (b) of the present Protocol ⁽²⁾.

Packaging:

If the products are offered otherwise than in packages normally used in the trade, of a net content by weight less than 25 kg or 50 lbs, as appropriate, the minimum prices shall be adjusted so as to reflect the difference in the cost of packaging from the type of package specified above.

Terms of sale:

If sold on terms other than f.o.b. from the exporting country or free-at-frontier exporting country ⁽³⁾, the minimum prices shall be calculated on the basis of the minimum f.o.b. prices specified in paragraph 2 (b) of this Article, plus the real and justified costs of the services provided: if the terms of the sale include credit, this shall be charged for at the prevailing commercial rates in the country concerned.

Exports and imports of skimmed-milk powder and buttermilk powder for purposes of animal feed

5. Dy derogation from the provisions of paragraphs 1 to 4 of this Article participants may, under the conditions defined below, export or import, as the case may be, skimmed-milk powder and buttermilk powder for purposes of animal feed at prices below the minimum prices provided for in this Protocol for these products. Participants may make use of this possibility only to the extent that they subject the products exported or imported to the processes and control measures which will be applied in the country of export or destination so as to ensure that the skimmed-milk powder and buttermilk powder thus exported or imported are used exclusively for animal feed. These processes and control measures shall have been approved by the Committee and recorded in a register established by it ⁽⁴⁾. Participants wishing to make use of the provisions of this paragraph shall give advance notification of their intention to do so to the Committee which shall meet, at the request of a participant, to examine the market situation. The participants shall furnish the necessary information concerning their transactions in respect of skimmed-milk powder and buttermilk powder for purposes of animal feed, so that the Committee may follow development in this sector and periodically make forecasts concerning the evolution of this trade.

Special conditions of sales

6. Participants undertake within the limit of their institutional possibilities to ensure that practices such as those referred to in Article 4 of this Protocol do not have the effect of directly or indirectly bringing the export prices of the producers subject to the minimum price provisions below the agreed minimum prices.

⁽¹⁾ As defined in Article 2.1 (c) of this Protocol.

⁽²⁾ See Annex I(b), „Schedule of price differentials according to milk fat content”. (Annex I (b) is not reproduced).

⁽³⁾ See Article 2.

⁽⁴⁾ See Annex I(c), „Register of Processes and Control Measures”. It is understood that exporters would be permitted to ship skimmed-milk powder and buttermilk powder for animal feed purposes in an unaltered state to importers which have had their processes and control measures inserted in the Register. In this case, exporters would inform the Committee of their intention to ship unaltered skimmed-milk powder and or buttermilk powder for animal feed purposes to those importers which have their processes and control measures registered. (Annex I (c) is not reproduced).

▼B*Field of application*

7. For each participant, this Protocol is applicable to exports of the products specified in Article 1 of this Protocol manufactured or repacked inside its own customs territory.

Transactions other than normal commercial transactions

8. The provisions of paragraphs 1 to 7 of this Article shall not be regarded as applying to donated exports to developing countries or to exports destined for relief purposes or food-related development purposes or welfare purposes in developing countries.

*Article 4***Provision of Information**

1. In cases where prices in international trade of the products covered by Article 1 of this Protocol are approaching the minimum prices mentioned in Article 3:2(b) of this Protocol, and without prejudice to the provisions of Article III of the "Arrangement, participants shall notify to the Committee all the relevant elements for evaluating their own market situation and, in particular, credit or loan practices, twinning with other products, barter or three-sided transactions, refunds or rebates, exclusivity contracts packaging costs and details of the packaging, so that the Committee can make a verification.

*Article 5***Obligations of Exporting Participants**

1. Exporting participants agree to use their best endeavours, in accordance with their institutional possibilities, to supply on a priority basis the normal commercial requirements of developing importing participants, especially those used for food-related development purposes and welfare purposes.

*Article 6***Cooperation of Importing Participants**

1. Participants which import products covered by Article 1 of this Protocol undertake in particular:

- (a) to cooperate in implementing the minimum prices objective of this Protocol and to ensure, as far as possible, that the products covered by Article 1 of this Protocol are not imported at less than the appropriate customs valuation equivalent to the prescribed minimum prices;
- (b) without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement and Article 4 of this Protocol, to supply information concerning imports of products covered by Article 1 of this Protocol from non-participants;
- (c) to consider sympathetically proposals for appropriate remedial action if imports at prices inconsistent with the minimum prices threaten the operation of this Protocol.

2. Paragraph 1 of this Article shall not apply to imports of skimmed-milk powder and buttermilk powder for purposes of animal feed, provided that such imports are subject to the measures and procedures provided for in Article 3:5 of this Protocol.

▼B

PART THREE

*Article 7***Derogations**

1. Upon request by a participant, the Committee shall have the authority to grant derogations from the provisions of Article 3, paragraphs 1 to 5 of this Protocol in order to remedy difficulties which observance of minimum prices could cause certain participants. The Committee shall pronounce on such a request within three months from the date of the request.

*Article 8***Emergency Action**

1. Any participant, which considers that its interests are seriously endangered by a country not bound by this Protocol, can request the Chairman of the Committee to convene an emergency meeting of the Committee within two working days to determine and decide whether measures would be required to meet the situation. If such a meeting cannot be arranged within the two working days and the commercial interests of the participant concerned are likely to be materially prejudiced, that participant may take unilateral action to safeguard its position, on the condition that any other participants likely to be affected are immediately notified. The Chairman of the Committee shall also be formally advised immediately of the full circumstances of the case and shall be requested to call a special meeting of the Committee at the earliest possible moment.

▼B*ANNEX II***PROTOCOL REGARDING MILK FAT**

PART ONE

*Article 1***Product Coverage**

1. This Protocol applies to milk fat falling under CCCN heading No 04.03, having a milk fat content equal to or greater than 50 per cent by weight.

PART TWO

*Article 2***Pilot Products**

1. For the purpose of this Protocol, minimum export prices shall be established for the pilot products of the following descriptions:

(a) Designation: Anhydrous milk fat

Milk fat content: 99,5 per cent by weight

(b) Designation: Butter

Milk fat content: 80 per cent by weight

Packaging:

In packages normally used in the trade, of a net content by weight of not less than 25 kg or 50 lbs, as appropriate.

Terms of sale:

F.o.b. from the exporting country or free-at-frontier exporting country. By derogation from this provision, reference points are designated for the countries total in Annex II(a)Annex II(a) is not reproduced. ⁽¹⁾. The Committee established in pursuance of Article VII:2(a) of the Arrangement (hereinafter referred to as the Committee) may amend the contents of that Annex.

Prompt payment against documents.

*Article 3***Minimum Prices**

Level and observance of minimum prices

1. Participants undertake to take the steps necessary to ensure that the export prices of the products defined in Article 2 of this Protocol shall not be less than the minimum prices applicable under the present Protocol. If the products are exported in the form of goods in which they have been incorporated, participants shall take the steps necessary to avoid the circumvention of the price provisions of this Protocol.

⁽¹⁾ Annex II(a) is not reproduced.

▼B

2. (a) The minimum price levels set out in the present Article take account, in particular, of the current market situation, dairy prices in producing participants, the need to ensure an appropriate relationship between the minimum prices established in the Protocols to the present Arrangement, the need to ensure equitable prices to consumers, and the desirability of maintaining a minimum return to the most efficient producers in order to ensure stability of supply over the longer term.
- (b) The minimum prices provided for in paragraph 1 of the present Article applicable at the date of entry into force of this Protocol are fixed at:
- (i) US\$ 1 100 ⁽¹⁾ per metric ton for the anhydrous milk fat defined in Article 2 of this Protocol.
- (ii) US \$ 925 ⁽²⁾ per metric ton for the butter defined in Article 2 of this Protocol.
3. (a) The levels of the minimum prices specified in the present Article can be modified by the Committee, taking into account, on the one hand, the results of the operation of the Protocol and, on the other hand, the evolution of the situation of the international market.
- (b) The levels of the minimum prices specified in the present Article shall be subject to review at least once a year by the Committee. The Committee shall meet in September of each year for this purpose. In undertaking this review the Committee shall take account in particular, to the extent relevant and necessary, of costs faced by producers, other relevant economic factors of the world market, the need to maintain a long-term minimum return to the most economic producers, the need to maintain stability of supply and to ensure acceptable prices to consumers, and the current market situation and shall have regard to the desirability of improving the relationship between the levels of the minimum prices set out in paragraph 2(b) of the present Article and the dairy support levels in the major producing participants. *Adjustment of minimum prices*
4. If the products actually exported differ from the pilot products in respect of the fat content, packaging or terms of sale, the minimum prices shall be adjusted so as to protect the minimum prices established in this Protocol for the products specified in Article 2 of this Protocol according to the following provisions:

Milk fat content:

If the milk fat content of the product defined in Article 1 of the present Protocol differs from the milk fat content of the pilot products as defined in Article 2 of the present Protocol then, if the milk fat content is equal to or greater than 82 per cent or less than 80 per cent, the minimum price of this product shall be, for each full percentage point by which the milk fat content is more than or less than 80 per cent, increased or reduced in proportion to the difference between the minimum prices established for the pilot products defined in Article 2 of the present Protocol.

Packaging:

If the products are offered otherwise than in packages normally used in the trade, of a net content by weight of not less than 25 kg or 50 lbs., as appropriate, the minimum prices shall be adjusted so as to reflect the difference in the cost of packaging from the type of package specified above.

⁽¹⁾ US\$ 1 200 per metric ton since 5 June 1985.

⁽²⁾ US\$ 1 000 per metric ton since 5 June 1985.

▼ B

Terms of sale:

If sold on terms other than f.o.b. from the exporting country or free-at-frontier exporting country ⁽¹⁾, the minimum prices shall be calculated on the basis of the minimum f.o.b. prices specified in paragraph 2(b) of this Article, plus the real and justified costs of the services provided, if the terms of the sale include credit this shall be charged for at the prevailing commercial rates in the country concerned.

Special conditions of sales

5. Participants undertake within the limit of their institutional possibilities to ensure that practices such as those referred to in Article 4 of this Protocol do not have the effect of directly or indirectly bringing the export prices of the products subject to the minimum price provisions below the agreed minimum prices.

Field of application

6. For each participant, this Protocol is applicable to exports of the products specified in Article 1 of this Protocol manufactured or repacked inside its own customs territory.

Transactions other than normal commercial transactions

7. The provisions of paragraphs 1 to 6 of this Article shall not be regarded as applying to donated exports to developing countries or to exports destined for relief purposes of food-related development purposes or welfare purposes in developing countries.

*Article 4***Provision of Information**

1. In cases where prices in international trade of the products covered by Article 1 of this Protocol are approaching the minimum prices mentioned in Article 3.2(b) of this Protocol, and without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement, participants shall notify to the Committee all the relevant elements for evaluating their own market-situation and, in particular, credit or loan practices, twinning with other products, barter or three-sided transactions, refunds or rebates, exclusivity contracts, packaging costs and details of the packaging, so that the Committee can make a verification.

*Article 5***Obligations of Exporting Participants**

1. Exporting participants agree to use their best endeavours, in accordance with their institutional possibilities, to supply on a priority basis the normal commercial requirements of developing importing participants, especially those used for food-related development purposes and welfare purposes.

*Article 6***Cooperation of Importing Participants**

1. Participants which import products covered by Article 1 of this Protocol undertake in particular:

⁽¹⁾ See Article 2.

▼B

- (a) to cooperate in implementing the minimum prices objective of this Protocol and to ensure, as far as possible, that the products covered by Article 1 of this Protocol are not imported at less than the appropriate customs valuation equivalent to the prescribed minimum prices;
- (b) without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement and Article 4 of this Protocol, to supply information concerning imports of products covered by Article 1 of this Protocol from non-participants;
- (c) to consider sympathetically proposals for appropriate remedial action if imports at prices inconsistent with the minimum prices threaten the operation of this Protocol.

PART THREE

*Article 7***Derogations**

1. Upon request by a participant, the Committee shall have the authority to grant derogations from the provisions of Article 3, paragraphs 1 to 4 of this Protocol in order to remedy difficulties which observance of minimum prices could cause certain participants. The Committee shall pronounce on such a request within three months from the date of the request.

*Article 8***Emergency Action**

1. Any participant, which considers that its interests are seriously endangered by a country not bound by this Protocol, can request the Chairman of the Committee to convene an emergency meeting of the Committee within two working days to determine and decide whether measures would be required to meet the situation. If such a meeting cannot be arranged within the two working days and the commercial interests of the participant concerned are likely to be materially prejudiced, that participant may take unilateral action to safeguard its position, on the condition that any other participants likely to be affected are immediately notified. The Chairman of the Committee shall also be formally advised immediately of the full circumstances of the case and shall be requested to call a special meeting of the Committee at the earliest possible moment.

▼B

ANNEX III

PROTOCOL REGARDING CERTAIN CHEESES

PART ONE

Article 1

Product Coverage

1. This Protocol applies to cheeses falling under CCCN heading No 04.04, having a fat content in dry matter, by weight, equal to or more than 45 per cent and a dry matter content, by weight, equal to or more than 50 per cent.

PART TWO

Article 2

Pilot Product

1. For the purpose of this Protocol, a minimum export price shall be established for the pilot product of the following description:

Designation: Cheese

Packaging:

In packages normally used in the trade of a net content by weight of not less than 20 kg or 40 lbs., as appropriate.

Terms of sale:

F.o.b. from the exporting country or free-at-frontier exporting country.

By derogation from this provision, reference points are designated for the countries listed in Annex III(a) ⁽¹⁾. The Committee established in pursuance of Article VII:2(a) of the Arrangement (hereinafter referred to as the Committee) may amend the contents of that Annex.

Prompt payment against documents.

Article 3

Minimum Price

Level and observance of minimum price

1. Participants undertake to take the steps necessary to ensure that the export prices of the products defined in Articles 1 and 2 of this Protocol shall not be less than the minimum price applicable under the present Protocol. If the products are exported in the form of goods in which they have been incorporated, participants shall take the steps necessary to avoid the circumvention of the price provisions of this Protocol.

⁽¹⁾ Annex III(a) is not reproduced.

▼ B

2. (a) The minimum price level set out in the present Article takes account, in particular, of the current market situation, dairy prices in producing participants, the need to ensure an appropriate relationship between the minimum prices established in the Protocols to the present Arrangement, the need to ensure equitable prices to consumers, and the desirability of maintaining a minimum return to the most efficient producers in order to ensure stability of supply over the longer term.
- (b) The minimum price provided for in paragraph 1 of the present Article applicable at the date of entry into force of this Protocol is fixed at US \$ 800 ⁽¹⁾ per metric ton.
3. (a) The level of the minimum price specified in the present Article can be modified by the Committee, taking into account, on the one hand, the results of the operation of the Protocol and, on the other hand, the evolution of the situation of the international market.
- (b) The level of the minimum price specified in the present Article shall be subject to review at least once a year by the Committee. The Committee shall meet in September of each year for this purpose. In undertaking this review the Committee shall take account in particular, to the extent relevant and necessary, of costs faced by producers, other relevant economic factors of the world market, the need to maintain a long-term minimum return to the most economic producers, the need to maintain stability of supply and to ensure acceptable prices to consumers, and the current market situation and shall have regard to the desirability of improving the relationship between the level of the minimum price set out in paragraph 2(b) of the present Article and the dairy support levels in the major producing participants.

Adjustment of minimum price

4. If the products actually exported differ from the pilot products in respect of the packaging or terms of sale, the minimum price shall be adjusted so as to protect the minimum price established in this Protocol according to the following provisions:

Packaging:

If the products are offered otherwise than in packages as specified in Article 2, the minimum price shall be adjusted so as to reflect the difference in the cost of packaging from the type of package specified above.

Terms of sale:

If sold on terms other than f.o.b. from the exporting country or free-at-frontier exporting country ⁽²⁾, the minimum price shall be calculated on the basis of the minimum f.o.b. price specified in paragraph 2(b) of this Article, plus the real and justified costs of the services provided; if the terms of the sale include credit, this shall be charged for at the prevailing commercial rates in the country concerned.

Special conditions of sale

5. Participants undertake within the limit of their institutional possibilities to ensure that practices such as these referred to in Article 4 of this Protocol do not have the effect of directly or indirectly bringing the export prices of the products subject to the minimum price provisions below the agreed minimum price.

Field of application

6. For each participant, this Protocol is applicable to exports of the products specified in Article 1 of this Protocol manufactured or repacked inside its own customs territory.

⁽¹⁾ US\$ 1 000 per metric ton since 1 October 1981.

⁽²⁾ See Article 2.

▼B*Transactions other than normal commercial transactions*

7. The provisions of paragraphs 1 to 6 of this Article shall not be regarded as applying to donated exports to developing countries or to exports destined for relief purposes or food-related development purposes or welfare purposes in developing countries.

*Article 4***Provision of Information**

1. In cases where prices in international trade of the products covered by Article 1 of this Protocol are approaching the minimum price mentioned in Article 3:2(b) of this Protocol and without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement participants shall notify to the Committee all the relevant elements for evaluating their own market situation and, in particular, credit or loan practices, twinning with other products, barter or three-sided transactions, refunds or rebates, exclusivity contracts, packaging costs and details of the packaging, so that the Committee can make a verification.

*Article 5***Obligations of Exporting Participants**

1. Exporting participants agree to use their best endeavours, in accordance with their institutional possibilities, to supply on a priority basis the normal commercial requirements of developing importing participants, especially those used for food-related development purposes and welfare purposes.

*Article 6***Cooperation of Importing Participants**

1. Participants which import products covered by Article 1 of this Protocol undertake in particular:

- (a) to cooperate in implementing the minimum price objective of this Protocol and to ensure, as far as possible, that the products covered by Article 1 of this Protocol are not imported at less than the appropriate customs valuation equivalent to the prescribed minimum price;
- (b) without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement and Article 4 of this Protocol, to supply information concerning imports of products covered by Article 1 of this Protocol from non-participants;
- (c) to consider sympathetically proposals for appropriate remedial action if imports at prices inconsistent with the minimum price threaten the operation of this Protocol.

PART THREE*Article 7***Derogations**

1. Upon request by a participant, the Committee shall have the authority to grant derogations from the provisions of Article 3, paragraphs 1 to 4 of this Protocol in order to remedy difficulties which observance of minimum prices could cause certain participants. The Committee shall pronounce on such a request within thirty days from the date of the request.

▼B

2. The provisions of Article 3:1 to 4 shall not apply to exports, in exceptional circumstances, of small quantities of natural unprocessed cheese which would be below normal export quality as a result of deterioration or production faults. Participants exporting such cheese shall notify the GATT secretariat in advance of their intention to do so. Participants shall also notify the Committee quarterly of all sales of cheese effected under the provisions of this paragraph, specifying in respect of each transaction, the quantities, prices and destinations involved.

*Article 8***Emergency Action**

1 Any participant, which considers that its interests are seriously endangered by a country not bound by this Protocol, can request the Chairman of the Committee to convene an emergency meeting of the Committee within two working days to determine and decide whether measures would be required to meet the situation. If such a meeting cannot be arranged within the two working days and the commercial interests of the participant concerned are likely to be materially prejudiced, that participant may take unilateral action to safeguard its position, on the condition that any other participants likely to be affected are immediately notified. The Chairman of the Committee shall also be formally advised immediately of the full circumstances of the case and shall be requested to call a special meeting of the Committee at the earliest possible moment.

POROZUMIENIE DOTYCZĄCE MIĘSA WOŁOWEGO

PREAMBUŁA

przekonani, że wzmożona współpraca międzynarodowa powinna być prowadzona w taki sposób, aby przyczyniała się do osiągnięcia większej liberalizacji, stabilności oraz rozwoju międzynarodowego handlu mięsem i żywymi zwierzętami;

uwzględniając potrzebę uniknięcia poważnych zakłóceń w międzynarodowym handlu mięsem wołowym oraz żywymi zwierzętami;

uznając znaczenie produkcji i handlu mięsem wołowym oraz żywymi zwierzętami dla gospodarek wielu krajów, szczególnie dla niektórych krajów rozwijających się i rozwijających się;

w trosce o ich zobowiązania wynikające z zasad i celów Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu (zwanego dalej „Układem ogólnym” lub „GATT”) (1);

zdecydowane, poprzez realizację celów niniejszego Porozumienia, wykonywać zasady i cele uzgodnione w Deklaracji Ministrów z Tokio, z dnia 11 września 1973 roku, dotyczącej wielostronnych negocjacji handlowych, w szczególności dotyczących szczególnego i bardziej korzystnego traktowania krajów rozwijających się;

uczestnicy niniejszego Porozumienia, poprzez swoich przedstawicieli, ustalili co następuje:

CZĘŚĆ PIERWSZA

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł I

Cele

Celem niniejszego porozumienia jest:

- 1) wspierać rozwój, coraz większą liberalizację i stabilizację międzynarodowego rynku mięsa i żywego inwentarza poprzez stopniowe znoszenie przeszkód i ograniczeń w światowym handlu mięsem wołowym i żywymi zwierzętami, łącznie z tymi, które dzielą ten handel na kategorie, oraz poprzez poprawę międzynarodowych ram handlu światowego z korzyścią zarówno dla konsumenta, jak i dla producenta, importera i eksportera;
- 2) sprzyjanie zwiększonej współpracy międzynarodowej we wszystkich aspektach wpływających na handel mięsem wołowym i żywymi zwierzętami, w szczególności w celu większej racjonalizacji i bardziej wydajnej dystrybucji zasobów w międzynarodowej gospodarce mięsnej;
- 3) zabezpieczenie dodatkowych korzyści dla międzynarodowego handlu mięsem wołowym i żywymi zwierzętami krajów rozwijających się poprzez poprawę możliwości udziału tych krajów w ekspansji handlu światowego tymi produktami poprzez między innymi:
 - a) wspieranie długoterminowej stabilności cen w kontekście rozwoju światowego rynku mięsa wołowego i żywych zwierząt; oraz
 - b) wspieranie utrzymania i poprawy dochodów krajów rozwijających się, które są eksporterami mięsa wołowego i żywych zwierząt;

(1) Postanowienie to stosuje się jedynie do Umawiających się Stron GATT.

▼ B

powyższe w celu uzyskania w ten sposób dodatkowego dochodu, poprzez zabezpieczenie długoterminowej stabilizacji rynków mięsa wołowego i żywych zwierząt;

- 4) dalszy rozwój handlu na zasadach konkurencyjności uwzględniając tradycyjną pozycję wydajnych producentów.

*Artykuł II***Zakres produktów**

Niniejsze porozumienie stosuje się do mięsa wołowego. Do celów niniejszego Porozumienia określenie „mięso wołowe” zawiera:

	<i>NRWC</i>
a) Żywe bydło	01.02
b) Mięso wołowe oraz jadalne podroby bydlęce, świeże, chłodzone lub mrożone	ex 02.01
c) Mięso wołowe oraz jadalne podroby bydlęce, solone, w solance, suszone lub wędzone	ex 02.06
d) Inne przetworzone lub konserwowane mięso lub podroby bydlęce	ex 16.02

oraz wszystkie inne produkty, które mogą zostać dodane przez Międzynarodową Radę do spraw Mięsa, jak ustanowiono zgodnie z warunkami artykułu V niniejszego Porozumienia, w celu spełnienia celów i postanowień niniejszego Porozumienia.

*Artykuł III***Informacje i monitorowanie rynku**

1. Wszyscy uczestnicy zgadzają się systematycznie i bezzwłocznie dostarczać Radzie, informacje, które pozwolą Radzie monitorować i oceniać ogólną sytuację na światowym rynku mięsa oraz sytuację na światowym rynku dla każdego określonego rodzaju mięsa.

2. Uczestniczące kraje rozwijające się dostarczają dostępne im informacje. W celu umożliwienia poprawy ich mechanizmów zbierania danych, uczestniczące kraje rozwinięte i inne uczestniczące kraje rozwijające się, które mają taką możliwość, życzliwie rozpatrują kierowane do nich wnioski o udzielenie pomocy technicznej.

3. Informacje, które uczestnicy zobowiązują się zapewnić zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu, zgodnie z procedurami ustanowionymi przez Radę, zawierają dane na temat przeszłych działań oraz bieżącej sytuacji oraz ocenę perspektyw dotyczących produkcji, (łącznie z ewolucją składu stad), spożycia, cen, zapasów oraz handlu produktami określonymi w artykule II, a także wszelkie inne informacje uważane za niezbędne przez Radę, w szczególności dotyczące produktów konkurencyjnych. Uczestnicy udzielają również informacji na temat ich krajowej polityki i środków handlowych, łącznie z dwustronnymi i kilkustronnymi zobowiązaniami w sektorze mięsa wołowego, oraz jak najwcześniej powiadamiają o jakichkolwiek zmianach w takiej polityce i środkach, które mogą mieć wpływ na międzynarodowy handel żywym bydłem i mięsem. Postanowienia tego ustępu nie wymagają od żadnego z uczestników ujawniania poufnych informacji, które mogłyby utrudniać egzekwowanie prawa lub w inny sposób są sprzeczne z interesem publicznym lub mogłyby zaszkodzić uzasadnionym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw, publicznych lub prywatnych.

4. Sekretariat Porozumienia monitoruje zmiany w danych rynkowych, w szczególności dotyczące wielkości stad, zapasów, ubojów oraz krajowych i międzynarodowych cen, w celu umożliwienia wczesnego wykrywania objawów jakiegokolwiek poważnej równowagi między popytem a podażą. Sekretariat zawiadamia na bieżąco Radę o znaczącym rozwoju na rynkach światowych, jak również o perspektywach produkcji, spożycia, wywozu i przywozu.

▼ **B**

Uwaga: Jest zrozumiałe, że na mocy postanowień niniejszego artykułu, Rada zleca sekretariatowi sporządzenie i aktualizowanie wykazu wszystkich środków wpływających na handel mięsem wołowym i żywymi zwierzętami, łącznie ze zobowiązaniami wynikającymi z negocjacji dwustronnych, kilkustronnych i wielostronnych.

*Artykuł IV***Funkcje Międzynarodowej Rady do spraw Mięsa i Współpraca między Uczestnikami Niniejszego Porozumienia.**

1. Rada zbiera się w celu:
 - a) oceny światowej sytuacji popytu i podaży oraz perspektyw na podstawie analizy interpretacyjnej bieżącej sytuacji oraz prawdopodobnego rozwoju sporządzonej przez sekretariat Porozumienia, na podstawie dokumentacji dostarczonej zgodnie z artykułem III niniejszego Porozumienia, łącznie z tą dotyczącą działania polityk krajowych i handlowych oraz jakichkolwiek innych informacji dostępnych dla sekretariatu,
 - b) przeprowadzenia całościowej kontroli funkcjonowania niniejszego Porozumienia,
 - c) zapewnienia możliwości systematycznych konsultacji we wszystkich sprawach, które wpływają na międzynarodowy handel mięsem wołowym.
2. Jeżeli po ocenie światowej sytuacji popytu i podaży określonej w ustępie 1 litera a) niniejszego artykułu; lub po zbadaniu wszystkich istotnych informacji zgodnie z artykułem III ustęp 3, Rada znajduje dowód na istnienie poważnej nierównowagi, lub takiego zagrożenia, na międzynarodowym rynku mięsa, Rada będzie dalej zgodnie działać, szczególnie uwzględniając sytuację w krajach rozwijających się, w celu identyfikacji, do rozważenia przez rządy, możliwych rozwiązań zgodnych z zasadami i normami GATT, w celu zaradzenia zaistniałej sytuacji
3. W zależności od tego czy Rada uzna sytuację określoną w ustępie 2 niniejszego artykułu jako przejściową lub bardziej trwałą, środki określone w ustępie 2 niniejszego artykułu, mogą zawierać krótko-, średnio- lub długoterminowe środki podejmowane przez importerów oraz eksporterów w celu przyczynienia się do poprawy ogólnej sytuacji na rynku światowym zgodnie z celami Porozumienia, w szczególności rozwoju, coraz większej liberalizacji oraz stabilności międzynarodowych rynków mięsa i żywego inwentarza.
4. Podczas rozważania zaproponowanych środków, zgodnie z ustępami 2 i 3 niniejszego artykułu, należy rozpatrywana jest kwestia szczególnego i bardziej korzystnego traktowania krajów rozwijających się, jeżeli jest to wykonalne i właściwe.
5. Uczestnicy zobowiązują się do przyczynienia się, w możliwie najszerszym zakresie, do wykonywania celów niniejszego Porozumienia określonych w artykule I. W tym celu, oraz zgodnie z zasadami i normami Układu Ogólnego, uczestnicy systematycznie prowadzą dyskusje, przewidziane w artykule IV ustęp 1 litera c) mając na względzie poszukiwanie możliwości osiągnięcia celów niniejszego Porozumienia, w szczególności dalszego znoszenia przeszkód w światowym handlu mięsem wołowym i żywymi zwierzętami. Takie dyskusje powinny przygotowywać grunt do późniejszego rozważenia możliwych rozwiązań, zgodnych z zasadami i normami GATT, dla problemów związanych z handlem, i które mogłyby zostać wspólnie zaakceptowane przez wszystkie zainteresowane strony, w kontekście wzajemnych i zrównoważonych korzyści.
6. Każdy uczestnik może przedłożyć Radzie każdą sprawę mającą wpływ na niniejsze Porozumienie, między innymi w takich samych celach, jak przewidziano w ustępie 2 niniejszego artykułu. Rada, na wniosek uczestnika, zbiera się, w terminie nieprzekraczającym piętnastu dni, aby rozważyć sprawę⁽¹⁾ mającą wpływ na niniejsze Porozumienie.

⁽¹⁾ Uwaga:

Potwierdza się, że wyraz „sprawa” w niniejszym akapicie zawiera w sobie każdą sprawę wchodzącą w zakres porozumień wielostronnych wynegocjowanych w ramach Wielostronnych Negocjacji Handlowych, w szczególności tych mających wpływ na środki przywozowe i wywozowe. Potwierdza się również, że postanowienia artykułu IV ustęp 6 oraz niniejszy przypis są bez uszczerbku dla praw i obowiązków stron takich porozumień.

CZĘŚĆ DRUGA

Artykuł V

Administrowanie Porozumieniem

1. *Międzynarodowa Rada do spraw Mięsa*

Międzynarodowa Rada do spraw Mięsa zostaje ustanowiona w ramach GATT. Rada składa się z przedstawicieli wszystkich uczestników Porozumienia i sprawuje wszystkie funkcje, które są niezbędne do wykonywania postanowień Porozumienia. Rada jest obsługiwana przez sekretariat GATT. Rada uchwała swój regulamin, w szczególności procedury dotyczące konsultacji przewidzianych w artykule IV.

2. *Posiedzenia zwyczajne i nadzwyczajne*

Rada zbiera się zazwyczaj co najmniej dwa razy w roku. Jednakże przewodniczący może zwołać spotkanie nadzwyczajne Rady z własnej inicjatywy lub na wniosek uczestnika niniejszego Porozumienia.

3. *Decyzje*

Rada podejmuje decyzje na zasadzie konsensusu. Uznaje się, że Rada zadecydowała w sprawie przedłożonej jej do rozważenia, jeżeli żaden członek Rady formalnie nie sprzeciwia się przyjęciu wniosku.

4. *Współpraca z innymi organizacjami*

Rada zawiera wszelkie niezbędne porozumienia właściwe dla konsultacji lub współpracy z organizacjami międzyrządowymi lub pozarządowymi.

5. *Dopuszczanie obserwatorów*

- a) Rada może zaprosić w charakterze obserwatora każdy kraj nieuczestniczący w Porozumieniu do uczestnictwa w którymkolwiek ze swoich posiedzeń.
- b) Rada może także zaprosić w charakterze obserwatora każdą z organizacji określonych w ustępie 4 niniejszego artykułu do uczestnictwa w którymkolwiek ze swoich posiedzeń.

CZĘŚĆ TRZECIA

Artykuł VI

Postanowienia końcowe

1. *Przyjęcie* ⁽¹⁾

- a) Niniejsze Porozumienie jest przedłożone do przyjęcia, poprzez podpisanie lub w inny sposób, przez rządy członków Organizacji Narodów Zjednoczonych, lub jedną z ich wyspecjalizowanych agencji oraz przez Europejską Wspólnotę Gospodarczą.
- b) Każdy rząd ⁽²⁾ przyjmujący niniejsze Porozumienie może w trakcie przyjmowania wnieść zastrzeżenie w odniesieniu do swojego przyjęcia któregośkolwiek z postanowień zawartych w niniejszym Porozumieniu. Zastrzeżenie to podlega zatwierdzeniu przez uczestników.
- c) Niniejsze Porozumienie zostaje złożone do depozytu dyrektorowi generalnemu Umawiających się Stron GATT, który niezwłocznie dostarcza uwierzytelniony odpis Porozumienia oraz zawiadomienie o każdym przyjęciu Porozumienia każdemu uczestnikowi. Teksty niniejszego Porozumienia w języku angielskim, francuskim i hiszpańskim są na równi autentyczne.

⁽¹⁾ Pojęcia „przyjęcie” lub „przyjęte” stosowane w niniejszym artykule obejmuje zakończenie wszelkich procedur krajowych koniecznych dla wykonania postanowień niniejszego Porozumienia.

⁽²⁾ Do celów niniejszego Porozumienia, pojęcie „rząd” uznaje się za obejmujące właściwe władze Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej.

▼ B

d) Wejście w życie niniejszego Porozumienia pociąga za sobą rozwiązanie Międzynarodowej Grupy Konsultacyjnej do spraw Mięsa.

2. *Tymczasowe stosowanie*

Każdy rząd może złożyć do depozytu dyrektorowi generalnemu UMAWIAJĄCYCH SIĘ STRON GATT deklarację tymczasowego stosowania niniejszego Porozumienia. Każdy rząd składający do depozytu taką deklarację tymczasowo stosuje niniejsze Porozumienie i tymczasowo uważany jest za uczestniczącego w niniejszym Porozumieniu.

3. *Wejście w życie*

Niniejsze Porozumienie wchodzi w życie dla tych uczestników, którzy je przyjęli, dnia 1 stycznia 1980 roku. Dla uczestników przyjmujących niniejsze Porozumienie po tym czasie, obowiązuje ono od daty jego przyjęcia.

4. *Ważność*

Niniejsze Porozumienie pozostaje w mocy przez trzy lata. Okres obowiązywania niniejszego Porozumienia zostaje przedłużony na dalsze trzy lata za każdym razem, dopóki Rada, na co najmniej osiemdziesiąt dni przed datą któregośkolwiek wygaśnięcia, nie zdecyduje inaczej.

5. *Zmiana*

Z wyjątkiem postanowień dotyczących modyfikacji zawartych w innym miejscu niniejszego Porozumienia, Rada może zalecić zmianę postanowień niniejszego Porozumienia. Proponowana zmiana wchodzi w życie po przyjęciu przez rządy wszystkich krajów uczestniczących.

6. *Relacje między Porozumieniem a GATT*

Żadne z postanowień niniejszego Porozumienia nie ma wpływu na prawa i obowiązki uczestników w ramach GATT⁽¹⁾.

7. *Wystąpienie*

Każdy uczestnik może wystąpić z niniejszego Porozumienia. Takie wystąpienie jest skuteczne po upływie sześćdziesięciu dni od dnia otrzymania pisemnego zawiadomienia o wystąpieniu przez dyrektora generalnego UMAWIAJĄCYCH SIĘ STRON GATT.

⁽¹⁾ Postanowienie to ma zastosowanie jedynie do umawiających się stron GATT.

▼B*ZAŁĄCZNIK 1***PROJEKT WYMIANY LISTÓW MIĘDZY URUGWAJEM
I WSPÓLNOTĄ EUROPEJSKĄ**

Wspólnota Europejska zgadza się włączyć do swojej ostatecznej ofercie w sprawie dostępu do rynku w ramach Rundy Urugwajskiej dodatkową ilość dwóch tysięcy ton metrycznych wysokiej jakości wołowiny (0201.30.00 – 0206.10.85 mięso wołowe, świeże lub chłodzone: 0202.30.90 - 206 29.91 mięso wołowe, mrożone) z Urugwaju.

Wspólnota Europejska i Urugwaj uzgadniają, że przestaje obowiązywać postanowienie zawarte w porozumieniu Rundy Tokijskiej, zgodnie z którym Wspólnota Europejska była gotowa rozważyć możliwość eksportu przez Urugwaj dodatkowych ilości w skali roku wysokiej jakości mięsa wołowego, gdyby ogólna kwota takich kawałków nie została w pełni wykorzystana przez inne kraje – beneficjentów.

Powyższe postanowienie przestaje obowiązywać w tym samym dniu, w którym zostanie wprowadzone w życie postanowienie dotyczące dodatkowej ilości dwóch tysięcy ton metrycznych.